Expositiones preclarissimi ⁊ subtilissimi Magistri Jo. Matthei ex ferrariis de gradi. sup vigesimo octauo Fen. tertij canonis .d. Auic. ad illustrissimum Ducem Mli Francisc⁹ Sforciam Vicecomitem, feliciter Incipiunt.

Cum sepe mecum

c

animo cogitarem illustrissime princeps. q⁹ non ea mihi esset vel fortune conditio. vel rerum copia. quibus ⁊ reipu. gubernationes tuas multum iuuare possem. me ad imortale ⁊ inexhaustū nobis a summo medicorum principe Auic. thesaurum relictus. ꝓ meo in te amore ⁊ cum veneratione cōuerti. Ut vel ꝑsonas ⁊ eorum corpora. quibus ad tantam prouidentiam adiunant. qui tibi dubiter sūma diligentia assistunt. ab eis in quas plerunq; incidere solent egritudinibus. q̄s fieri possit liberares. vel potius no⁹ in illas venirent prospicerem. Ecce eius terij voluminis ꝑtem vltimaq; quam arabes nocant fen. q̄ obscura est. aut plerunq; minus intelligi soleat. exponendam assumpsi. Ut q⁹ assiduē tibi studio eis bene valitudine auferebat⁹ tuo munere. ex labore meo illis restitueretur. Nam cum in ea multi etiam eorum qui cōi omnium hominum iudicio doctissimi. ⁊ in medicina eruditi habiti sūt. vel rei difficultate vel negligentia. nescio quomodo elaborauerint. q; in ea parte de egrotationibus quibusdam potissime agatur: quas plerique eorum. maxime vt dixi. qui principibus assistunt. saltu in equo vel aliquo corporis difficili aut violēto motu. rupturas siue alio nole hernias incurrunt. Alij longa in pedes stātes siue inestigio elefantiam. quaꝫ tibiarum tumorē nōminus. Alij a principibus suis emissi. longa nimis peregrinatione narices. hoc est nenarum in tibijs grossitie. Alij cum muros in cathris ut mu rali corona vetusto ⁊ ut usitato more coronentur. vel probitatis nomē repotent. ab duriter resistentibus hostibus in tergum ita percutiuntur ut eorum in tergo et gibbositas quedam maneat. Alij ⁊ quidem uiri consulares longo causarum publicarum ocio. ⁊ acri studio. pingui tū ⁊ mobilicta artetichaꝫ ⁊ sepe podagram incurrunt. Digna mihi sane usa res est. quam licet difficilē paulisper mihi assumerem. ⁊ ita publice tractarem. vt tu in primis ⁊ omnes intelligerent mihi in genij uires potiusq; erga te voluntatem uel pili gentiam defuisse. Nam cum viderem que theorice a doctoribus tradita sunt. eleganter ordinate multum ac copiose esse ꝑscripta. Et de his que ad practicam attinent nihil vtilius tradi posse. q̄s diuinissimi Auicene sententias elucidare ⁊ clarificare. Sunt enim plerique graues ⁊ obscure quod auctoris grauitatem arguit. Et quoniam in singulas fen. tertij canonis. ꝑtes quam in vltima. ꝑ eminentissimum doctorem Hentil de fulgenio vtilissime perscriptum est. super ea ergo ⁊ difficili ⁊ vtilissima. ingenij vires omnes. intendere instituit. vt grauia leuia ⁊ obscura clara quoad possem perscerem. Verūtq; multos foze non ambigo. quibus nestissimi hunc laborez meū potius audaciaꝫ q̄ industriam appellēt nō aduertētes quāti. Vt. tue me debere semper putauerim. sed alicuius studijs inuidentes potius detrahere quaꝫ sua laudari conantur librum hunc multis vigiliis ⁊ laborez meo luculbratum tuo nomini dedicau. vt exinde illustrari ⁊ nullas inuidentium tenebras formidare possit. Si a te tali actanto principe .qui tū minus rerum gerendarum sūma prudentia quā fortune successib⁹. quibus vndiqꝫ irradiatus es. probatus fuerit. Neo certe erit qui q⁹ ipse ꝑbaueris sume collaudare non compellatur. ⁊ me ad huius modi munera alacriorem efficies. Tu eterni vale. ego ad institutam expositionem pergam

De Forma Sipbac Mirach ⁊ Tirbi. cap i Auic.

O Portet ut sciaz ⁊c. Ista ō quinta ⁊ vltima ꝑs principalis huius totius tertij can. dñi Auic. q̄ sic ꝓsequat⁹ ad precedētia. Mā postquā .d. Auic. ꝓlo determinauit de dispositionibus membroꝝ animatorum ⁊ annexoꝝ suis eis vt a principio prime Fen. vsqꝫ ad nonam exclusiue. Secundo determinauit de dispositib⁹ membroꝝ spiritualium ⁊ annexoꝝ vt a nona vsqꝫ ad decimatertiā. Tertio determinauit ō dispositionibus membroꝝ trium principaliū naturaliū vt stomaci epatis ⁊ splenis ⁊ annexoꝝ a tertiadecima vsqꝫ ad sextadecimā. Determinauit etiam in illa parte principali ō dispositōib⁹ membroꝝ que sunt receptiua supfluitatum dictoꝝ membroꝝ vt ō intestinis ano renibus ⁊ vesica a sextadecima vsqꝫ ad vigesimā. Ō sequenter. q̄r to determinauit de dispositionibus membroꝝ generationis in viris ⁊ mulieribus et in .20 .ꝛ .21. Jam hic ultimo ꝓ complemento doctrine dispositionum membroꝝ instrumentaliū quoꝝdaꝫ cōiunꝛ alatis ⁊ spūalib⁹ ⁊ naturalibus ⁊ reperto rum in ventribus cōibus illoꝝm membroꝝm in differenter fecit spālem fen. de eoꝝm membroꝝ dispositionibus vt de dispositionibus paniculoꝝ venarum ⁊ artariarum ꝑpondilium ⁊ aliaꝝ iuncturaꝝ. Nam in capite pectoze ⁊ ventre inserto re⁹ sia reperiūtur. Nō fuit igit cōtentus ō eis magis determinare simul cum dispositionibus ⁊ eoꝝm aiatoꝝm q̄ spiritualium vel naturaliuꝝ Et sic de his facta est ꝓuenienter doctrina spālis. Et ex hoc patet clarificatio rubrice difficilis vt q⁹ hec est fen. .21. de egritudinibus apparentibus in extremitatibus membroꝝ .i. de egritudinib⁹ ꝑticipaliter. sed generaliter de dispositionibus apparentibus ⁊ extremitatibus membroꝝm .i. dispositionibus membroꝝm apparēnium et indifferenter reꝑtoꝝm in manifestis ⁊ occultatibus membroꝝm extremoꝝm .i. notabiliter differentiuꝫ. hec est hic

specialis determinatio de dispositionibus membro
rum extrinsecorum ⁊ apparentium ut cõmuniter
dicitur q: de oculis in tertia tertij determinatur.
que tamen sunt membra extrinseca ⁊ apparẽtia
uel alr possumus intelligere hoc modo.s.q bic
determinatur de dispositionibus apparentibus i
extremitatibus membrorum.i. dispositionib⁹ mẽ
brorum extremitatibus participantium.s.natura
consimilium ⁊ organicorum uel instrumentaliu
Dec autem membra quedam sunt huiusmodi.
Pro cuius intelligentia est aduertendum.q mẽ
brorum quedam uere sunt simplicia .ut quorum
partes cõmunicant nomine ⁊ diffinitione cum to
to ⁊ cuꝫ boc nullius opatõis organice uel principa
lis sunt instrumẽta,ut caro ⁊ ossa qdã uere orgãica
quorum partes a toto diseonueniunt in noie ⁊ dif
finitione ⁊ sunt anime propria instrumenta ad cõ
plendum motus ⁊ principales operationes anime
ut manus oculus ⁊ huiusmodi. Iccirco dcã sunt
extãmembra formalia q: forma que est aia maxi
me in eis existit ⁊ eis mediãtibus operatur ⁊ ma
nifestatur ⁊ ex opposito .alia simplicia dicta sunt
naturalia q: in ipsorum creatione non sunt de in
tentione nature nisi propter formalia que ex eis
componuntur .Quedam sunt nature media iter
hec ut neruus corda artazia paniculꝰ spinalis me
dula ⁊ huiusmodi. Nam talia pro quanto fiesse
habent q: partes cum toto cõmunicãt in nomine
uidentur natura simplicium participare pro quã
to tamen sunt certarum operationum .aie ,ppria
organa participant natura organicoꝝ.q: neruꝰ
est instrumentum delationis spirituum ad mem
bra ⁊ sensationis proprium organum ⁊ ita uene
sunt ad differendã sanguinem ⁊ paniculus maxi
me principalis dictus spbac ad conjnẽdum spon
dilles ẽt ⁊ iuncture quodãmodo uidentur utraq;
natura participare .Inter bec tamẽ media mem
bra existit differentia .quoniam quedam magis
natura consimilii attinent ut paniculus ⁊ nucba
quedam magis nature organicoꝝm ut spondil
les ⁊ iuncture maxime deseruientis i motu uolũ
tario quedam magis media ut neruꝰ ⁊ uene.

Et bec est doctrina Alberti alamani in suo de
animalib⁹.Et primo de generatione ⁊ corruptio
ne capło 4.4.ad principii capti. Ad propositum
igitur i hac sen determinatur de dispositionibus
membrorum extremitatibus participanti.Natura
consimilium ⁊ organicoum ut dispositionibus pa
niculi maxime principalis ut spbac ⁊ q: eius offi
cium ut infra magis declarabitur maxime est con
tinere interiora membra secundum debitum situꝫ
cuius operatio maxime leditur per rupturã ⁊ ad
cuius rupturam precipue sequitur exitus itestino
rum a situ conuenienti ⁊ zirbi propter ipsoꝝ mi
nus fortem uel debilem alligationem. ⁊ dictorum
membrorum lubricitatem que dicuntur principa
les hernie esse. Ideo in hac sen vna intẽtio erit
de hernijs determinare determinabitur etiam de
dispositionibus accidentibus spondilibus. ⁊ quia
vnum precipuum nocumentum sequens spondiliũ
malum situ est dolor dcos ⁊ gibbositas. de eis fiet
mentio specialis de dispositionibus etiam uenarus
erit determinatio ut de varicibus. Et postremo
q: iuncture sunt membra media .maxime attinen
tia organicis membris potissimum q: obediunt vir
tuti uolumtarie motiue .quales sunt iuncture ma
nuum pedum ⁊ anebarum. Siet specialis tracta
tus de dolore iuncturarum ⁊ maxime barũz vt po
dagra pedum siatica scie uel anebe ⁊ cirazga ma
nuũ. Iste tamen secundus modus declarandi dif
ficilior est q: primus contra quem stant alique dif
ficultates. Et tamen ex bijs patere potest confi
deranti totius rubrice intellectus que sic iacet.
Sen.xxij.de egritudinibus apparentibus in extre
mitatibus membrozum extremorum ⁊ vno modo
exponendo de egritudinibus membrorum apparẽ
tium ⁊ repetetorum in concanitatibus membrozu
extremorum .i. extremaliter vel notabiliter diffã
tium ut animatorum spiritualium ⁊ naturaliũ,
uel aliter de egritudinibus membrorum extremo
rum.i. de egritudinibus membrorum extremitati
bus participantium ut natura consimilium ⁊ orga
nicorum etiam sunt duo tractatus.primus de eoꝝ
accidit illis membris.i. propter illa membra uel
aliqua illorum de nocumẽtis quãtitat ⁊ situs alio
rum membrozũ.Nam per id quod accidit de rup
tura spbac sequitur nocumentum ⁊ egritudo qua
litatis vt situs zirbi ⁊ intestinorum ẽt. Et sic de q:
sequi potest nocumentum zirbi per rupturã spbac
fiet mentio de forma zirbi ⁊ duotũ spbac. Et boc
est quod dicit de tota rubrica .scẽ tractatus erit
de doloribus iuncturarum principaliter propter
quarum conuenientiam in dolore cum dcso etiã
in illo de dolore dcsi determinabitur. Sed cir
ca virtuꝫ modum superius dictũ exponendi apõ
intellectum cadit breuis difficultas q: si bac sen
non determinauit .d Auic.de dispositionibus ner
uorum sicut fecit de huiusmodi membris ex quo
neruꝰ ita reperiuntur in concauitatibus membro
rum extremorum ut in capite pectore ⁊ uentre in
feriore sicut paniculꝰ qf etiam neruꝰ sunt membra
nature medie inter consimilia ⁊ officialia sicut ⁊
paniculꝰ.ut dictum est prius. Ad boc dicitur q:
non sic fuit conuenies.bic postremo de dispositio
nibus neruorum determinare ꝛc. Imo de ipsis de
terminasse.scba tertij fuit conuenies quia neruꝰ
plurimo seruitio famulantur cerebro ita ut dixit
Gal.vi. affo .in ꝫmento illius affo. Quibuscum
q: cerebrum sursum conuertitur q: neruꝰ sunt ini
tium cerebri. Doc intelligitur non inchoatiue.
sed quo ad operationes q: pzio manifestantur ope
rationes eius per neruos. Ad habendam clarã
notitiam inuamentorum cerebri fuit expedies po
nere anotbomiam neruorum ⁊ utilitat ⁊ nocumẽ
ta .quorum inuamenta ⁊ lesiones sunt in animali
singularia .erat ergo de ea sienda mentio special
in particulari Sen ⁊ maxime imediate sequente
Sen de dispositionibus cerebri cui principaliter fa
mulant. Sꝫ tu obicies ideꝫ esse dicendã de ue
nis q: erat determinandum uel in 14 uel in 15. Cõ

its famulētur epati ficut neruii cerebro dicaꝛ ꝙ nō
est simile qꝛ maiora vidētur sequi nocumēta in to
to ex mala dispositione neruoꝝ ꝗ̃ dispositōe vena
rum ēt pluribus modis cōtingit ledi totū lesione
neruoꝝ ꝗ̃ venaꝝ. qꝛ vltra lesionē i via vel recepta
culo cōtingit totū ledi propter indebitā nerui cō
plexionē. ⁊ nō sic est de venis. ēt dicatur ꝙ ꝑ quā
to vene oriunꝛ ab epate ⁊ sibi famulātur ⁊ cōicāꝛ
in opatōe cū eo vt in digestione ⁊c. Sic de eis de
terminaꝛ i. xiiij. tertij fẓ qꝛ ipsis euenire pōt vnū spe
ciale nocumētū nō vt epati famulanꝛ. vt ipaꝝ ma
nifesta tumefactio corpꝰ reddēs ide turpe ꝯueniē
ter alibi ꝺ hoc accidēti fieri potuit mētio spetialis
Ista tñ sūt magis ꝑsuasiua ꝗ̃ ꝺmōstratiua neqꝫ ꝺ
hijs adduci pōt rō demostratiua hec tamen sicut
probabilia diligenter cōsiderabis qꝛ pro hac intel
ligenda rubrica subtilius inuestigare non potui.
Diuiditur aūt hec totalis fen in duos principa
les tractatus. Nam in p̄o determinat de disposi
tionibus quibusdā siphac ⁊ venarū ⁊ spondilium
quorūdā ut dorsi. In ſo de doloribus principali
ter iuncturarum. ſa pars incipit ibi dolor dorsi fit
in lateribus ⁊c. Prima pars adhuc diuiditur in
quattuor partes p̄cipales. qm̄ primo determinat
de dispositōibus egritudinalibus euenientibus ex
nocumento in siphac determinando ēt de quibus
dam alijs egritudinibus predictis similibus secun
do determinat de uno nocumēto eueniente ex ma
la dispositōe partiū dorsi vt spondiliuꝫ eius. s. de gi
bositate. tertio determinat ꝺ varicibus. quarto de
ellefantia. ſa pars incipit ibi. Gibositas est re
motio spondilium ⁊c. Tertia ibi est dillatatio ve
narum i crure ⁊ pede ⁊c. Quarta ibi est aditio in
pedibus ⁊c. Prima pars adhuc diuiditur in duas
partes. quoniaꝫ primo pro clariori doctrīa de rup
tura siphac ponit anothomiā siphac. ⁊ quorūdam
aliorū paniculorū. secūdo prosequitur de ruptura
huius siphac. ⁊ dispositiōibus sequentibus ad eā.
⁊ dispositōibus que eis assimilātur. Scda pars in
cipit in principio sequentis capituli ibi ruptura fit
ꝑꝑ solutionē ⁊c. p̄ns capitulū ēt prima diuisione di
uiditur in quattuor ꝑtes. quoniā primo dat nobis
aliqualē euidentiam de ipso mirach. Secūdo po
nit anothomiā siphac ꝓprie sumpti. Tertio ponit
anothomiā zirbi adipini. Quarto ipse colligit nu
merum partiū quātum ad propositū suum partiū
ꝯtinentum ventrem inferiorem ponendo cuꝫ hoc
ordinem earuꝫ. secūda pars incipit ibi. Et secūda
est iterior. tertia ibi. Et sub duobus uelaminibus
est zirbus ⁊c. quarta ibi i fine capituli. Primū
ergo ꝙ occurrit ⁊c. de prima igitur parte dicit bre
uiter ꝙ tu debes scire quod sup ventrē post cutim
sunt duo paniculi quorū vnus noīatur siphac ⁊ cō
ꝑhēdit itestina ⁊ calefacit ea sua spissitudine ⁊ un
ctuositate ⁊ ꝯꝑhēdit lacertos. Pro cuius itelli
gentia est primo notādū ꝙ apud auctores iste ter
minus venter sumitur quadrupliciter cōiter ꝓprie
magis proprie ⁊ propriissime. cōiter idem dicit ꝙ
oīs naturalis siue innaturalis cōcauitas ꝯtinens
⁊ hoc modo sumitur. sexto affor. illo affor. si in
ventrem sanguis effundatur ⁊c. proprie vero sumi
tur pro magna ꝯcauitate naturali ꝯtinente diuer
sa mēbra similis specifice nature vel generice. ⁊
hoc modo diuiserūt corpus humanū in tres ven
tres. in ventrem superiorē vt animatorū quod ē ca
put. ⁊ ventreꝫ mediuꝫ spiritualiū quod est pectus
⁊ inferiorem naturaliū ꝯtentiuū. tertio modo su
mitur venter magis proprie pro concauitate om
ni in quā est apta fieri digestio in proposito. vt pri
ma ꝑticula affor. vētres vere ⁊ yeme ⁊c. Quar
to ꝓpriissime pro ipso stomaco vt secūdo tegni vē
tris cognitōes ⁊c. ⁊ aliquādo pro cōcauitate conti
nenti oīa mēbra dicta principaliter naturalia. vt
stomacū ⁊c. ⁊ sumiꝛ hic vt ēt p̄o regimis acuto
ruꝫ textu cōmēti 33 Est ergo sensus ꝙ sup uentrē
.i. super ꝯcauitatē cōtinēteꝫ mēbra nālia ⁊c. secū
do notandū ꝙ ēt cutis sumitur dupliciter vno mō
pro extremo mēbrorum coopimento. ⁊ sic est ideꝫ
ꝙ pellis exterior ⁊ hoc mō appellatur igmen ab
auctoribus. ⁊ sic nō sumitur i ꝓposito. secūdo mō
sumitur cutis ꝓ mēbro aīato. ꝙ secūdū. A. prima
primi cap. de cōplexionibus ē i. quo refrangūtur
⁊ coalterātur uel coalternāꝛ qualitates extremo
rum mēbrorū ut calidorū sicut cor frigidorū sicut
cerebrū humidorū sicut epar. ⁊ siccorū sicut ossa.
⁊ sic de cuti dicebat. A. loco allegato. Et. G. scdo
ꝯplexionū ꝙ ipsa in hoie est mēbrū equalle ⁊ gra
dualiter tēperatum uel huic certe equalitati ꝓpin
quissimuꝫ ⁊ sic est uere sentiēs ⁊ spisse notabiliter
substantie ⁊ hoc modo sumitur i proposito. tertio
nota de mente cōciliatoris. dr̄a. 47. describendo
paniculum quod paniculus est corpus expansuꝫ
tenue cōtextū ex filis nerueis nō sensu perceptis
⁊ hoc ē oī paniculo cōis colligitur etiā hec descrip
tio a dn̄o. A. prima primi doc. quarta de membris
Quarto aduertendū ꝙ paniculorū magna est
adinuicem discōuenientia ⁊ i cōpositiōe ⁊ gratia
finis in cōpositione. qꝛ quidā magis ē carnosus q
dam minus qdā nullo mō. qdā nerueus tantū. q
dam ligamētalis ꝗ̃ nerueus. ⁊ qdā ecōtra. gratia
finis ēt multū diuersificantur. qꝛ quidā principali
ter factus est vt formā ⁊ figuram mēbrorū custo
diat ne labantur. vt de paniculo cerebri ⁊ epatis
aliqs factus principaliter ut diuersa membra coli
gātiā hēant adinuicē ⁊ ipsa anectant. vt panicu
lus renum ad suspendendum dorso et talis est ma
xime ligamentalis aliquis ut membra sensu ca
rentia per paniculum sentiant ut paniculus pul
monis. ⁊ in extremo cordis existens ⁊ talis est tā
tum nerueus uel saltē a dominio nerueus aliud
iuuamentū paniculi ut sepet inter unū mēbrum ⁊
aliud ut nocumētum uni cōmunicatum alteri nō
cōmunicetur ut de mediastino dicitur aliud iuua
mentū aliquādo fit ad deffensionē nocumentoruꝫ
principalium mēbrorū ⁊ aliquādo ad uigorationē
digestiue uirtutis dictorum mēbrorū. ⁊ hoc per se
calefaciēdo. ut ꝺ paniculo carnoso uel pingui uel
ēt reuerberādo ut de zirbo adipino. In propo
sito aūt dn̄i. A. manifestabit nobis iuuamenta pri
mi paniculi uentris ꝑ continere intestina in debi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

to sita ꝛ per conformationē caloris dictoꝝ mēbro
rum ut patet in ſ.a. Alia plura iuuamenta ponen
tur iferius cū determinabitur ō iuuamētis ſecūdi
panicoli. hoc aduertendus quod ēt auctores mul
tum equitoce utūtur iſto termio ſiphac ꝛ mirach
aliquādo cōmuniter ſumitur ſiphac pro quolibet
panículo cōtinente ꝛ ſic paniculos cerebri ꝛ chiſti
ſelis appellamus ſiphac . aliquando propie ſumi
tur ut cōtra dicatur ad panículum determinatus
ꝛ ſic ſumendo ſolent auctores ſiphac intelligere
panículum .ſecundum dicendum in parte ſequēti
appellatum chiteron ꝛ ita per mirach aliquando
intelligunt agregatum ex omnibus mēbris uel ali
quibus eorum ipſius uentris ſupra ſiphac propie
acceptum aliquando per mirach intelligunt pro
prie auctores unum panículum ꝛ ſupra ſiphac . ꝛ
ſupra muſculos uentris exiſtentem ipſos muſcu
los continentem. Et hic eſt quē.d.Auic. hic ap
pellauit ſiphac pō cuius ſitus clariori intelligen
tia eſt ultimo circa hanc partem ſciendum ut tra
dunt auctores omiſſe quod totus uenter ſupra inte
ſtina componitur ex quinq; ſubſtantiis realiter ꝛ
ſpecie diſtinctis . Nam primum quod occurrit de
ſcendendo eſt cutis de qua dictum eſt ſupra .ſecū
do occurrit pinguedo uel melius lardo. Tertio
currit panículus groſſus carnoſus qui eſt propie
mirach .de quo hic eſt principalis ſermo quarto
occurrunt muſculi octo ſecundum Bal . ſexto de
inuamentis capitulo penultimo longitudinales
duo a ſurſum in deorſum in directum protracti ꝛ
quattuor tranſuerſales .duo incipientes ſurſus ab
extremis coſtarum mendoſarum protracti in op
poſitos angulos uerſus anchas. ꝛ duo incipientes
a deorſum a locis ubi primi terminantur ꝛ protra
huntur in oppoſitos terminos ad illos .ſ. vnde pri
mi inceperunt. vnde ſcipiens ſurſum a dextris ter
minatur o deorſum .ſiniſtro ꝛ econtra .ita q; in me
dio veteris ſe cruciant. poſtea ſunt vltimi duo muſ
culi latitudinales manifeſte groſſi ꝛ carnoſi iuxta
dorſum .uerſus ſuperius .qui tandez in coxdas ter
minantur circa medium uentris. Et iſti cō lon
gitudinalibus peruenerunt ſe interſecantes ad an
gulos rectos poſt iſtos ē paniculus dictus propie
ſiphac .cuius anothomia paulopoſt ponetur . Cā
autem ſitus ꝛ ordinis talium membrozum ꝛ preci
pue muſculozum fuit propter plurima ſingula
ria iuuamenta intenta a natura que perficiuntur
cum tali ſitu ꝛ poſitione membrozum que in pīs
adducere nō intendo quia non facit ad noſtri tez
tus intelligentiam. Sed ſi quis uolluerit curioſius
intelligere legat Ha.ſexto de iuuamētis capitu
lo ut ſupra . Et ex his ſic declaratis patere po
teſt ſtellectus littere preſentis .quia dominus . A.
in littera preſenti declarat paniculus primum dic
tum propie mirach per duo .ſ. per ſitum eius ꝛ ſi
nem per ſitum cum dicit ſuper uentrem poſt cutē
et per hoc q̄ dixit comprehendit lacertos et inte
ſtina ex quo innuit q̄ mediat inter cutim ꝛ lacer
tos uel inteſtina . declarat etiam ex fine per hoc
quod dixit q̄ calefacit inteſtina ſua ſpiſſitudine ꝛ
unctuoſitate ꝛ ſic in mirach duplicem modū ca
lefaciendi. freuerberando per hoc quod dicit ſpi
ſſitudine . ꝛ etiam calidītatem multiplicando per
hoc quod dicit unctuoſitate ꝛ ſupra carnoſitate
ꝛc.lego litteram. Oz ꝛ ſciās ſupple ad debi
te intelligendum ea de quibus eſt hic principalis
intentio quod per uentrem .i. concauitatem infe
riozem naturalium contentiuā poſt cutem ſupple
ꝛ lardozem. ſunt duo paniculi. f.uerum mirach ꝛ
uerū ſiphac. quoꝝz unus.i. primus deſcendendo
nominatur ſiphac .ſupple largo modo alias ſicut et
quilibet alius panículus continens . ſi propie ap
pellatur mirach .ꝛ comprehendit inteſtina. ſupple
mediantibus muſculis. Et calefacit ea ſua ſpiſſitu
dine ꝛ unctuoſitate ad modum ſupra expoſitum .
Et compzehendit lacertos ſupple immediatius q̄z
inteſtina. Sed circa iſtam litteram poſſet cadere
in mente aliculus litteralis dubitatio. Nam dixit
d.Auic . q̄ poſt cutem ſunt duo paniculi ꝛ tamen
inferius de tribus facit ſpecialem mentionem .ſ.
de paniculo mirach ꝛ ſiphac ꝛ ꝛūdo adipino ſe
cundo quia poſt cutem etiam preter hos panicu
los ſunt plures alii ut paniculus dictus ſuſpēſoꝝ
epatis ꝛ renum ꝛ ſplenis ꝛ huiuſmodi dicatur pri
mo notando quod poſt cutez eſſe duos paniculos
uel plures poſſumus dupliciter ītelligere uel.f.du
os continentes ꝛ contentos uel continentes tantū
ſi primo intelligatur ſic dico.ut ſecundum motiuū
concluditur quod multo plus q̄ duo ſunt panicu
li poſt cutem .Et hoc modo non loquebatur d̄ns
Auic.ſed ſecundo modo.ſ. quod poſt cutem ſunt
duo paniculi tantum continentes . ꝛ quod hec ſit
mens domini Auic.ps inſpicienti textuz cum ſupo
re. nam dixit ſuper uentrem poſt cutem ꝛ expone
batur.i.ſuper concauitatem continentem ꝛc.ꝛ ex
hoc patet ad ſecundum. Oz adhuc ſtat prima dif
ficultas . quia preter primos duos ut mirach ꝛ ſi
phac eſt etiam tertius paniculus continens ut ūr
buo adipinus. Ad hoc dicatur quod dominus .A.
loquitur de paniculis ſuper totum uentrem .i. to
tam concauitatem continentibus anterius latera
liter ꝛ poſterius ꝛ ſic tantum duo ſunt ſuper uen
trem poſt cutem paniculi .ſ.mirach ꝛ ſiphac quo
niam ut ipſe dixit in proxima ſequenti parte quod
ſiphac cum ſingulis fit .i. ſeparatur ab aliis mem
bzis eſt ſicut ſpera .i. quoddam rotundum unaque
q̄z continens . non ſic autem continet zirbus adi
pinus ſed continet inteſtina circa anterius tantuꝝ
ut patet ideo de eo poſtremo determinauit et ea
minus principaliter ut patet i textu preſentis capi
tuli ꝛ hoc de iſta tota parte ſed alia pars.

Et ſecundus eſt interior

Nunc conſequenter in iſta pte determinat de
anothomia ſecūdi paniculi . ut ſiphac ꝛ diuidit
ſiens ps in duas quoniam primo facit quod dictū
eſt .ſecundo ipe colligit ſumatim inuamenta . mē
broum paniculorum ibi ſecunda . Et iſta duo nel
lamina ꝛc.prima adhuc in duas quoniam primo

p̃mit intentionem suam .de anothomia ipsius si
phac. secundo de ipso sipbac ponit opinionẽ quo
rundam ibi secundo. Quidam vero dicunt ꝛc. pri
ma adhuc in duas. quoniã primo ponit ipsius ano
thomiam quantum ad formam ipsius ꝛ colligan
tiam cum aliis membris ꝛ ipsius originem secun
do ponit ipsius inusmenta secunda ibi. Et iuua
mentis ipsius sipbac est replere ꝛc. de prima par
te dicit quattuor. primo paliter dicit primo q̃ iste pa
niculus interior nominatur beriteron . ꝛ nominat
rotundus. ꝛ dicit quoniam cum singulis fit ab eo
quod togit ipsum. est tunc ficut spera. ideo supple
dicitur rotundus sicut spera. super quẽ sunt sume
t additiones molles ꝛ foramina. i. super quez vel
in quo sunt quedam eminentie ꝛ dispositiones vel
foramina secundum apparentiam secundum q̃ue
sit non apparens. vt spera vt statim declarabitur
dicit secundo quo ad intelligentiam eius. q̃ conti
natur de super vellamie. i. diafragmati ꝛ procef
so eius. i. ergo eius. est q̃ supremo. i. parte supe
riore. ꝛ est subtilis sub cute ventris. i. in directo
ventris. i. versus partez anteriorez magis q̃ poste
riorem. Et paniculo eius. i. sub mirach qui ẽ pani
culus propriior cuti ꝛ addit q̃ adherent ei. i. ime
diate quo exlacertis ventris. i. latitudinales. dex
ter ꝛ finister adherentia vehementi. i. nõ alio me
diante deinde continuatur post eos ambos lacer
tos. i. supra eos vellamini. i. diafragmati. ꝛ gibus
eius carnosis. i. versus postum vbi carnosior ẽ dia
fragma. cõiunctione vicinantibus post cõiunc
tionem suam cum stomaco. i. post illam quaz pri
mo habuit versus stomacum. Et post confirmatio
nem ꝛ solidatarez substantie eius. i. vbi fuit initiũ
eius. ex illis duabus partibus. Et illa continuatio
. sipbac ꝛ diafragma ẽ est versus postum. conti
nuatio dillatata. i. a dextris ꝛ sinistris. Tertio po
nendo distinctionem partium eius in subtilitate ꝛ
grossitie. dicit q̃ ipse paniculus sipbac. cum conti
nuatur epati. i. a parte dextra est subtilis valde. i.
subtilior q̃ a sinistris. ratione quia ab illa parte ie
parãtur ab hoc paniculo. plures paliculi. f. splens
ꝛ paniculus. epar suspendens. Et ẽci in elleuatio
ne sua. ad stomacum. i. versus anterius. etiam sup
ple magna subtilitas ꝛ in reflexione sua descendẽ
do. i. posterius versus postum. firmando. i. spisan
do respectu partis anteriorisz cum oppositione ve
narum ꝛ artarie magnarũ. i. propter id quod spar
git cum hoc paniculo posterius de ramis venarũ
ꝛ artarie extensarum per postum cuz oppositione
ergo. i. obuiationẽ dictarum venarum posteriusz
non anteriusz. Et descendit subtus ꝛ fit sirbum. i.
ebhoc paniculo ibidẽ originatur sirbus adipinus
Addit quarto q̃ currit super plurimus albiteron
. i. super magnam partem. ipsius paniculi. hoc est
versus anterius. de subtilibus lacertis dillatatis
super ventrẽ. quia subtiliores fiunt plurimi lacer
torum circa medium ventris quia ꝛ villos nerueos
terminantur. tunica vna ꝛ fortior existimatur q̃
sit pars eius. f. sipbac propter continuationez eius
cum eo. ꝛ similitudinem suam. cuz supple sipbac ꝛ
neruositate. Et addit cuz singularis ergo fit ab eo
paniculo vel ab ea tunica. albiteron. i. cuz separa
tur ꝛ bene sequestratur sipbac ab hac tunica ꝛ ẽ
subtilis ꝛ texture valde. i. discertur q̃ albiteró. i. si
pbac est subtilis ꝛ texture valde. i. multo subtilior
saltem bic anterius . q̃ sic ista tunica supra pani
culum existens. dicit consequenter replicando. q̃
subtilius et puriusz. i. pars subtilior et min⁹ imixta
uenis uel artariis huius sipbac est apud epiglora
lem. i. partem supra os stomaci et ortum paniculi
intrinfici costarum. f. pleure ex hoc paniculo. i. q̃
absolute mirach est subtilior in parte anteriori in
periusz ad exteriorez a qua parte oritur pleureſia a
sipbac ꝛc. ꝛ hoc tantum dicit in littera. Pro in
telligentia omnium harum partium q̃ artificiosa
fuit expositio data. Primo est notandum genera
liter q̃ de anothomia huius paniculi. d. Auic. 3iij
tertij capi. primo uersus medium ponit quedam
que ꝛ si uideantur a bene intelligente ad eundem
sensum posse retorqueri cum dictis hic. tamen q̃
ibi quedam clariusz posita sunt de isto paniculo q̃
in presenti parte. Ideo ad habendam comple
tam notitiaz anothomie huius paniculi laudo ut
que ibi posita sunt cum hic scripsis conuiungantur
ꝛ ista cum illis. q̃ etiam hic sunt quedam posita
que ibidem sunt recitata ꝛ ista bene mente colli
gantur q̃ inter uolumina illustrii medicorum ut
Halieni. Au. Zaharie. z alieuz non inueni aliquod
clarum ad cognoscendum istius paniculi compo
sitionem ꝛ colligantiam qui tantum inter paniculos in corpore humano preter mirach dicitur esse
maximus. ꝛ si via originis nõ dicatur esse primus
quia ꝛergs paniculus orietur originatur a paniculo stomaci. ꝛ si via originis nõ dicatur esse primus
quia ꝛergs paniculus orietur originatur a paniculo diafragmate vt statim videbitur reliqui tamen
paniculi membrorum nutritiuorum ab hoc origi
nem sumunt. Secundo propositioni doctrina di
ctorum in prima parte est aduertendus. ꝛ pro remo
tione dubitationis que oriri posset q̃ licet mirach
sit paniculus. qui si a membrio circunstantibus sepa
raretur esset sicut spera. tamen ille non est dictus
rotundus sicut iste propter duas causas. prima ẽ
quia iste est primus. immediatus qui omnia cõ
tinet membra nutritiua. quia ꝛ fi zirbus adipius
immediatius adhereat intestinis q̃ sipbac. non
tamen omnia cõtinet membra nutritiua vt supra
dictum est ꝛ inferius de anothomia ipsius dicetur
Et hoc q̃ dicebat dominus Au. 3. tertij loco alle
gato cum dixit. Et sipbac quidem ex fauma boxu
est paniculus primus qui comprehẽdit viscera nu
tritiua omnia. meruit igitur quia primus magis
nominatur rotundus q̃ mirach. secunda causa esse
potest quia est melius separabilia ꝛ distinguibilis
sipbac a reliquis q̃ mirach ꝛ ideo dixit textus cũ
singulis fit ꝛc. non sic autẽ dixit de mirach. ymo
mirach plurimam habet indiuisionẽ ꝛ adherẽtiaz
cum muscbulis intra ipsum ꝛ pinguedinem supra
ipsum ꝛ hec fuit causa vt existimo error a multo
rum doctorũ medicine. qui arbitrati sunt mirach
olum dicioe agregato ex cute pinguedine ꝛ mus

culis ⁊ nisi de panniculo distincto ab eis. cuj tamē dominus. Aui. in capitulo presenti ponat hunc panniculum expresse in principio capituli. cum dicit post eatem sunt duo panniculi ⁊c. in fine capituli expressius ⁊ etiam .13. tertij loco allegato cum dicit. q supra siphac est mirach. et laterti ver tris ecce q posuit differentiaz inter mirach ⁊ musculos verū est tamen q auctores aliquando per mirach totum intelligunt vt supra dictum est. Et hoc notat Aui. in fine capituli presentis. ⁊ hoc singulariter tenete contra communem errorem ⁊c. Tertio vero pro intelligētia illius partis supra qui vel in qua sunt summe ⁊ additiones moles ⁊c. Q causa huius inequalis siphac poterit in duobus potissimum comprehendi. primo propter equalitatez membrozuz vicinozum superiorum ⁊ inferior vñ continuo cum tactu membrozum inequalium fatetus est inequalis natura primo ē inequalitas membrozum supra ipsum vt musculozum ipsius ventris. quia in aliqua parte continguntur musculi latitudinales cum longitudinalibus ⁊ transuersalibus vt patet intelligenti sirum ipsorum vt supra dictum est ⁊ in aliqua etiam parte grossiores sunt musculi latitudinales vt apud originē versus dorsum ⁊ in aliqua minus grossi propter ista inequalitatem membrozum compimentis siphac fit ipe habens depessiones ⁊ elleuationes. Merito etiā membrozum inferiorum inequalium aliquando compimentium siphac sursuz vt in extensione in testinozum a fecibus vel ventositate redditur inequalis nam infra siphac est zirbus adipinus multum inequalis vt constat ⁊ infra .zirbum vt etiaz dixit dominus. Aui. 13. tertij in misenterio inter venas meseraicas sunt quedaz carnes glandose quarum vtilitas fuit ad aliquando humectandum intestina indigentia humiditate qued patz per hoc q aliquando dura comedētes egerūt molia sicut etiam est de amigdolis circa radicem lingue existentibus. huiusmodi ergo carnes reddunt zirbū inequalem ⁊ consequenter etiaz siphac remanet inequalis. Alia causa principalis summi potest ratione finis. Nam si siphac fuisset tensus nō habēs elleuationes ⁊ depressiones cum intestina fuissēt repleta ⁊ extensa a ventositate nisi fuisz obediēs siphac ad certas dimensiones extendi fuisz i qualibet debili extensione intestinozū facta extensio vio lenta ipsius siphac. ⁊ sic distensio ipsius partiū ad inuicem ⁊ solutio continui ⁊ consequenter doloz fuit ergo conueniens ipsum habere additiōes vel elleuationes quasdam molles. i. aptas extensioni ⁊ consequenter depressiones vel concauitates que etiaz appellari possunt forāmina impropie. ⁊ ista causa multum mihi placet. Consequenter aduertendum circa secundum dictum q notanter dominus Aui. dixit q supra siphac sunt duo musculi latitudinales ⁊c. ⁊ non fecit mentionem de aliis. cū tamen supra ipsum sint octo vt supra dictum est. Et sic ē expresse de mente. H. vltimo capitulo sexto de innamentis hoc idem fecit quia mediastinus hic musculus principaliter perficitur operatio intestinozuz tutamine quozū principaliter factus est siphac huiusmodi. Nam principalissima intestinozum operatione est expulsio vt. xvi. tertij ad principiū. Et q latitudinales musculi maxime ad hoc iuuant de mente. H. loco allegato ⁊ Aui. .13. tertij capitulo primo i principio ideo de hiis principalem fecit mentionem ⁊ istos natura ordinauit immediate siphac adherere vt melius fieret siphac compressio intestinozum ⁊ exinde fecus expulsio ⁊ expulsio. Secundo pro spetialiori intelligentia originis ipsius siphac. est primo supponendū illud q dicit dominus. Aui. de ipso. 13. tertij loco sepe allegato dicit enim. Q quando continuatur vella mini ⁊ obuiāt eue extremitates eius apud oesfag tunc ligatur illis exinde est eius initium eius nāqs initius est superfluitas descendens ex vellemie ad os stomaci ⁊ obuiat ei superfluitas eius. q̄ ex ipo ascendit ad oesfum. Et quibus verbis nobis insinuauit dominus Aui. modum originis siphac relator. Vlaz postq̄ formatus fuit panniculus diafragma qui dictus est vellemen tunc ex materia que superfluit formationi eius fit siphac hoc modo. s. q illud superfluum diuiditur in duas partes vnaz que vadit versus stomacum anterius aliam que descendit ad oesfum. e illa que descēdit reflectit se. et obuiat illi que vadit ad stomacum et exinde fit siphac. Et huic siphac secundum istum modum generato. Addit Aui. loco allegato fiunt reflexiones. f. ad dextrum et sinistrum. furlum et deorsum termin ando ad oesfuz et in oesfo vniuntur et ibidem fit spissius. propter secum multum ibidem comiseri de ramis vene magne et artarie adeoti extensarum per oesfuz. Et ex his patet. quomodo iste panniculus continuatur desuper vellamini. i. diafragmati et quomodo ei⁹ pcessio .i. modus eius ginis est ex supremo. quia ex superfluo ipsius diafragmatis et quomodo continuatur paribus eius carnosis continuatione vnitionis. quia terminatur eius reflexiones ad oesfum vbi diafragma est carnosius. et ibidem vniuntur iste reflexiones postq̄ fuit cōiunata pars. que transiuit versus oesfuz et fuit reflexa furlum ad partem circa stomacum. existentem vbi fuit cōfirmata. et solidata sub fūtia siphac. et tunc fuit illa dillatata continuatio .f. ad dextrum et sinistrum versus oesfum reliqua sunt clara. vsq̄ ad illā partē et currit sup pleura.

Sed circa istam partem potest dubitari nam ex hoc sequitur oppositum quod dixit do. Aui. e. prima primi doctrina de membris ubi voluit omnes panniculos in concauitatibus naturalis membrorum repertos originari a siphac cooperiente musculos. f. apud mirach et omnes panniculoi uentre spiritualium contentes originari a pleura ita quod etiam diafragma habet inde originem ut patet ibidem in textu et tamen ibi colligitur ⁊ xiii. tertij expressius q̄ siphac uere originatur a

diafragmate et pleura originatur a siphac mari
me circa dextrum eius ideo circa illam partem ẽ
similor. Ad hoc dicatur quod vtrum membrum
ab alio originari est duplex vno modo vere quan
do efficitur ex superfluo generationis vnius alterius
generatur quomodo dicimus nucham originari
a cerebro secundo vnū dicimus originari ab alio
taliter quia cum alio habet colligantiam ita vt
vnum et minus alio dicatur egredi a maiore . et
secundum primum modum est sententia Auic.
hic et pri. tertii et secundum secundū modum lo
quebatur in doctrina de membris quia ita pani
culus miracb maior est ẽs siphac et ẽs aliqs alꝰ
dicitur ẽm paniculū ide oriri ita dicat de pleura

Circa quam partem est aduertendum q̄ ex eō
simili textu huic pesito a.d. Auic. loco allegato i
maginatus est speculator eximie Bentilis de ful
gene super illa parte q̄ ex fubtilitei parte huius
siphac fit tunica quedaꝫ que imediatus adheret
lacertis ẽs siphac. Et ista tunica uel paniculus q̄
stat in medio inter siphac et subtilantiam carnosā
muschulorum dicitur recte siphac et ste est bene
ro. dicit ipse de ero imaginatur. d. Auic. q̄ sit pā
culum pleure et aliquum paniculorum ut pectoris
et aliorum sit ex origine istius paniculi beriteron .
superfluit etiam virbus ꝛc. Sed salua tanti viri re
uerentia non video vnde hec sua imaginatio ha
beat necessitatem et contra istam stat primo cōis
doctrina medicorum ex expressione Auer . primo
col. cap. ne anothomia mirach dicentium q̄ post
muschulos venyis uer sus intestina duo tantū me
diant paniculi. siphac ẽs bus ubi secundū hanc
imaginationem esset vres. scilicet contra hoc ẽ
experientia anothomistarum qui tantuꝫ duos nu
merant paniculos post muschulos uentris. Neqꝫ
obstat textus super quo fundatur. Nam postq̄ po
suerat loco allegato Auic. modum generationis si
phac addidit. Et est ei tunica ex subtiliato lacer
to uentris cooperiens ꝛc. quam ipse. Bal. appella
uit uerum siphac q̄ paulopost addit Auic. Et sub
ipsa est subtile istis quod est uere siphac debet er
go intelligi. Et est ei tunica subtiliato lacerto nō
quidem vera sed secundum apparentiam tantum
ipo quo bene intelligendo aduertendum q̄ lacer
ti latitudinales maxime circa medium uentris in
cordas ẽ nullos neruosos terminantur et ita etiā trā
uersales et comictione illarum cordarum uel ul
lorum ipsarum connexione adūnitum videtur pa
niculus quidam generari non quidem totū coope
riens sicut facit siphac sed nobilem tantum partē
uentris qui tantuꝫ non est uere paniculus. Et hoc
est iudicio meo quod dicit textus noster eaꝫ dixit
Et cum hoc super plurimum alibi eron nostrer dixit
plurimum. i. magnam partem de subtilibus lacer
tis dillataris. i. de lacertis subtilatis et dillatatis su
per uentrem tunica una. i. apparenter quod mani
festatur per hoc q̄ addidit. Et forsitan existima
tur q̄ sit pars eius. i. siphac propter continuationē
eius. i. adherentiam magnam cum eo. ex similitudi
nem magnam cum eo i nerusitate ut imaginaba
tur. B. loco allegato et tamen supple non est uerus
paniculus quod declaratur per hoc quod subdit .
Cum ergo singulis fit. i. separatur ab eo paniculo
apparente alibi eron. i. siphac est subtilis texture
ualde respectu. s. illorum ullorum neruosum sic
comiptorum et ille est alibi ẽ uere. Et hoc modo
le gendo hec sententia. A. expresse dicit iudicio
imaginatō gētilis utꝫ reliq̄ sunt clara. Legatur tota
littera secundum expositionem ut supra . Sequi
tur alia pare.

Etiuamentum In hac parte
posst. d. Auic.
ponit anothomiam siphac ie m i presenti parte po
nit eius utilitatem et iuamenta. Et dixit quatuor
principaliter. prio dixit q̄ iuuamēta huius siphac
est replere quod est inter lacertos uentris et intesti
na et stringere locum et prohibere superfluitates .
ne cadant in locis nacuis ci aditorio diafragma
tis quod est posterius dicit secundo quod ipsius iu
uamentum est comprimere post eius intestina. et
uiscera euacuantia superfluitaꝫ cum proprie sit
ad expellendū q̄ in eis est de fece et aqua ut ipis
ydropi fis et urinā. Tertio dixit quod ipsius iuua
mentum est prohibere inflationem ucbementem
Dicit quarto q̄ ligat uiscera ligamento forti et ẽ
in dorso sicut res una et lacerti omnes posteriꝰ su
per carnem glandosam quasi sub stratam eis et
uentis magnis et meatibus continuatis inter inte
stina et stomacum. Que littera et si quo ad mani
mam eius partem uideatur satis clara tamē pro
manifestatiori intelligentia. primo circa primum
dictum est animaduertendum q̄ ex illa littera ui
detur posse colligi q̄ inter muschulos et intestina
non cadit alius paniculus preter siphac et omnia
intestina cooperiens ut supra dictum est replet er
go medium uel concauitatem omnem existentem
inter muschulos et intestina preterq̄ a parte an
teriori ubi est zirbus adipinus ut post declarabi
bis est igitur paniculus qui adheret intestinis la
teraliter et circa dosum et ideo ad stringere loci
quia replet sicut etiam solemus dicere sachum re
pletum esse strictus ita ut nihil ultra recipi possit
ita est de illa concauitate nam paniculo repletur
et ita stringitur locus et adducit causam princip a
lem huius immediate adherentie ad intestina per
hoc quod addit et prohibere superfluitaꝫ. i. prop
ter prohibitōm supple membrorum superiorum.
ne cadant in locis nacuis quia uacuitas est causa
receptionis superfluitatum. ut inferius tractatu
secundo huius ad hoc etiam adiuuat diafragma
quod est posterius quia non sic immediate adhe
ret intestinis sicut siphac est tamen defensaculum
superfluitatum membrorum spiritualium et ani
matoum ne in cōcauitatem naturaliū recipiātur

Circa secundum dictum est considerandum q licet isti termini uiscera z intestina aliquando ab auctoribus sumantur ut sunt termini omnes z tria nimi ad omnia membra organica interiora z occulta. ramen in proposito per uiscera intelleritpro prie membra organica in concauitate naturaliuz contenta. ut stomacus epar renes uesica ꝛc. Et per intestina intellerit illa membra que solemus intestina appellare que. s. sunt membra deputata ad recep ionem superfluitatum grossarum prime digestionis. tertio nō dicam q licet compnimere bu iusmodi membra posterius ꝛc. sit propzie officiū musculoum latitudinalium uentris ut dixit Hali. vi. de iuuamentis ultio. c. z alibi pluries tamen. d Auic. h z xiij. tertij B iuuantū attribuit huic paniculo. Et boc est qz mediante boc paniculo dicti musculi perfectissime complent officium suum. qz enim iste paniculus immediate attingit uiscera z intestina z vniquaqs circūuoluitur per compressionem ergo dictorum musculoum uersus posterius comprimitur iste paniculus qō attingens est omnia uiscera z maxime deputata expulsioni ut intestina z ueficam. ad que non attingerent dicti musculi. qz neqz superiores intestino recto neqz uesice iuuat principaliter iste paniculus ad huiusmodi expulsionem. Ulterius aduertendum q iste paniculus licet de intentione. d. Auic. iuuet et ad expulsionem uentosstatis interdum agregate i testinis. z aliquando ad partum perficiendum debita tamen non facit mentionem. d. Auic. uel quia relinquens has operationes notas ex his que hic pronuntur uel qz iste sunt principaliores operationes de quibus hic facit mentionē. qz operatio partus non conuenit nisi mulieribus. z ad euacuationem uentosstatis non sic necessaria est talis complexio sicut ad alias superfluitates expellendas qz sola euaporatiua forte sufficerent. Circa tertiū dictum aduertendum quod notanter dixit inflatio nem uehementem propter id quod supradictum super illa parte quod iste paniculus habet depressiones z additiones. qz naturale est huic paniculo ut aliquando extendatur. z certam inflationes nō prohibeat. ut ea. s. que cōmuniter sequitur repletionem intestinorum a fecibus sed bene prohibet inflationem uehementem que aliquando contingeret in intestinis. vnde causaretur dolor accutissimus nisi esset iste paniculus obuius intestinis cum ectenduntur z tunescunt. z sic huic uehementi inflationi resistit. Circa quartum dictum. sunt omnia clara ex superius dictis de anothomia ipsius preter id quod dicitur z laceti omnes posteriūs ꝛc. vbi reperitur duplex littera. Nam dicit littera exterior z sit totum super carnem glandosam ꝛc. i. z totus iste paniculus sustentatur super carne glandosa ō quia dictum est supra sustentatur etiam maxime uersus dorsum uenis z arterijs z meatibus contentis ꝛc. i. mesoraicis super quibus omnibus sustentatur z sic est littera clara alia littera reperit in textu z laceti omnes ꝛc. i. qō iste paniculus ex carne glandosa sustentatur laceris qui omnes sūt posteriūs. i. post paniculum. s. supra paniculum z uenis magnis ꝛc. lego totam litteram. Et iuuamentum eius sipbac est replere quod est. i. concauitate existentes inter laceros z intestina z stringere locus. i. rñ sit stictura concauitat. Et prohibere superfluitat. i. z boc factum est principaliter a natura propter prohibere ꝛc. ne dicatur in locis tactus cum adiutorio diafragmate. i. boc etiaz iuuamentum affricret diafragma quod est posteri⁹ supple quam paniculus ad contangendum. Aliud iuuamentum est comprimere posterius intestina. i. adiuuare compressionem fiendam a musculis latitudinalibus circa intestina propzie sumpta. Et uiscera euacuantia superfluitates. i. principaliter deputata ad euacuandum ꝛc. cum proxima sunt ad expellendum. i. cum natura inēdit expulsionē ipsorum membrorum eius quod in eis est de fece z aqua. idropisis z urina qz per compressionem sipbac circa intestina aqua in asclite contenta i cōcauitate inter sipbac z intestina comprimitur. z pozos uenarum mesaraicarum z ramoz uene cbilis reingreditur in uenas z aliquando tandez mouetur ad renes z ueficam z aliquādo aliqua ips⁹ pars mouetur per concauum epatis ad intestia z aliquando imediate in intestina z per necessum educitur iuuant etiam ad prohibendum inflationem uehementem secundum qō dictum est. Ecligat uiscera ligamento fozi z est in dorso sicut reuma ut supra expositum est. Et sit totum secundum unam litteram. i. sit totus paniculus quasi sustentatus uenis z carne glandosa ꝛc. uel secundum qō littera manet sustentatur lacertis qui omnes sunt post eius ꝛc. Sequitur alia pars.

Quidam uero dicunt In hac parte. d. Auic. ponit sententiam quorundaz de commixtione villorum in ipso sipbac et duo facit. primo ponit opinionem ipsorum satis generalem de commixtione villorum in membris paniculosis. Secūdo ibi ste remouet iudicium istorum propter quedā specialia membra secunda pazibi proxime. Et isti quidem non ē possibile etc. de his duabus partibus dixit primo. Quidam uero dicunt q non per transit ut dicatur. i. uerum ē q in sipbac. i. in quoli bet membro paniculoso contentne. sunt genera villorum contextorum secundum partes notas ad villorum que sunt instrumenta uirtutum trium naturalium. s. ministrantium ut attractiue retentiue z expulsiue. dixit secundo istud dictus generale mūdificatio. Isti quidem non est possibile ut dicant. i. istud non est uerum in tunicis uenarum uesice z matricis nisi de aliquo paniculo. ymo est corp⁹ singulare. Circa intelligentiam quarum parsium satis intrinsecarum z obscurarum est considerandum quod quidam sunt arbitrati q omnia membra paniculosa z maxime aliquoz ꝛtentiua obiecti ut sūt stomac⁹ z intestia ꝛponāt ex duob⁹ tunicis

uel paniculus in uno quorum esset principaliter
unum genus uillorum ut in extrinseco genus uil
loum latitudinalium. et ⁊ intrinseco essent comixti
ulli transuersales cum longitudinalibus per uil
los intelligendo partes membrorum ad modum
filorum protensas per membra que fila quando
q; incedunt fecẽ diametrũ longitudinis mẽbri et
dicuntur longitudinales. quandoq; secundum dia
metrum latitudinis ⁊ dicuntur latitudinales quã
doq; protenduntur per membruꝫ taliter ut capiãt
aliquod de diametro latitudinis ⁊ longitudinis ⁊
uocãtur transuersales. Notãdũ fo de mente do.
Auic. prima primi de membris. q; huiusmodi gene
ra uilloum sunt instrumenta uirtutum naturaliũ
anime uisitantium differẽt. Nam mediãtibus
uillis longitudinalib⁹ perficitur operatio uirtutis
attractiue que est attractio ⁊ mediantibus latitudi
nalibus perficitur operatio expulsiue ⁊ mediãti
bus transuersalibus perficitur operatio retentiue
⁊ maxime hoc intelligendo de membris habenti
bus operatiões toti cõmunes. q; membra particu
laria pro operationibus propriis non necessario in
diguerunt huiusmodi uillis salten manifestis sed
ad has operationes perficiendas sola sufficit ipso
rum membrorum propria complexio ut expresse
colligitur in doctrina de virtutibus ideo bene dic
tum fuum intelligebant de membris paniculosis.
alia coram obiecta continentibus. Tertio aduer
tendum ⁊ est declaratio primi notati q; cã propter
quam fuerunt isti moti ad hoc ponendum. s. q; om
nia talia membra habent duas tunicas in quaruꝫ
una exteriore essent maxime uilli latitudinales ⁊ i
interiore longitudinales cum transuersalibus fuit
satis apparens. q; attractio unius obiecti ⁊ expul
so eiusdem sunt motus satis contrarij. ne ergo bo
rum instrumenta sese mutuo impedierent. ut. s. mo
tus longitudinalium impediret motum latitudina
lium non fuit conueniens huiusmodi uillos in ea
dem tunica esse contextos. sed melius fuit istos in
diuersis tunicis foze situatos. vnde satis utile fuit
ut uilli attrahendi ⁊ retinendi essent simul. Causa
autem qr constituti sunt uilli latitudinales in tuni
ca exteriori. longitudinales in interiori fuit. pter
hoc. q; attrahens melius attrahit dum imediate
attrahibile ptigit. Ite. q; qõ attrahit sub rõne cõ
uenieẽ attrahit Jõ fuit ꝺueniẽs mẽbꝝ attrahẽs
ꝑs instrumenta attrahenda ꝓtingere attrahibile.
Et per idem patet q; fuit conueniẽs uillos trãsiuer
sales in eadem tunica esse contextos. Et propter
oppositas causas patet quare conueniens fuit uil
los latitudinales in tunica exteriore esse cõtextos
Istius fuit motiuus istoꝝ. Et hoc est iudicio meo
qõ noluit in ꝓima parte legatur ergo sic littera.
Quidam dicunt non pertransit ut dicatur. i. ueruꝫ
est qõ in ꝟphac. i. in quolibet paniculoso membro
continente ⁊ operante operationem cõmunẽ. sunt
omnia genera uilloruꝫ contextoruꝫ. scõm partes
notas. i. secundum partes sensibiliter differentes
in duabus tunicis ipsius membri. i. intrinseca ⁊ ex
trinseca. Et addit declarando supple dico uilloruꝫ
qui sunt instrumenta trium uirtutum naturalium
ut supra expositum est. Et hoc dixit quodãmodo
tacite reddendo causam motiuam istorum. q; isti
uilli sunt instrumenta uirtutum operationum con
trariarum. ne ergo sese impediant. fuit conueniẽs
ut supra ⁊c. Q; dictum. d. Auic. medicatoris dixit.
Et isti quidem non est possibile dicant istud in tu
nicis uenarum. ⁊ uefice ⁊ matricis quasi dicat lic⁊
uerum sit. hoc. i. in membris habentibus duas
⁊c. ut plurimum uilli sint secundum ordinem: sicu
supraposittum situati tamen non est verum seneca
liter qõ omnia membra neruosa ul paniculosa cõ
tentiua ⁊c. habeant uillos contextos in diuersis tu
nicis q; hoc fallit in his primis de quibus i littera
et hoc. quia nullum primorum duorum membro
rum est compositum ex duabus tunicis. non hoc
est uerum de matrice ex duobus paniculis compo
sita. de qua tamẽ paniculꝰ interior est corpus vnũ
singulare paniculosum. ⁊ tamen in eo sunt omnia
uillorum genera contexta. q; autem uene ⁊ uefica
sint ex vnica tunica tantum cõstituta est expresse
de mente. d. Auic. prima primi doctrina de mem
bris ⁊ q; matrix ex duabus tunicis componatur. ⁊
tamen in intrinseca tunica sint contexta omnia uil
lorum genera. est de mente eiusdem scõa tertii. c.
1. infra a principio per unam columnam. Tecq; cõ
cludit motiuum eorum. q; licet uilli latitudinales
⁊ longitudinales sint ad diuersas operationes. ut
ad attractionẽ ⁊ expulsionẽ ⁊ vna operatio uiden
tur aliam impedire non propterea est concluden
dum. qõ oporteat istos uillos in diuersis tunicis ẽ
contextos quia possunt taliter disponi in una tu
nica ut uilli longitudinales non impedient latitu
dinales ⁊ hoc pcipue quãdo illa tunica erit ꝑsse
et solũde subtantie. ut est intrinseca tunica matri
cis multum uenosa. nam in ꝑte magis intrinseca
situatur longitudinales ⁊ in ꝑte magis extrinseca
situantur latitudinales. Et hoc est quod dicit ter
tus. Et istud quidem non est possibile ut dicãt. i.
non est hoc generaliter uerum ut patet in tunicis
uenaꝝ et uefica que. s. ex unica tunica tm cõstitu
untur. ⁊ tñ sunt mẽbra paniculosa ꝓinetia ⁊c. nõ
est ẽ uerũ de matrice habente duas tunicas. et
si littera dicat ubi de quo paniculorum fallificat
qõ dicta est ut ut de paniculo intrinsico ⁊ sic est lit
tera clara. Et si littera iacet nisi debet sic exponi.
Et matricis in quibus fallificatur ut dictum est. ⁊
supple non est uerum qõ dicit nisi de aliquo pani
culorum uel de aliquo membro paniculoso ut no
maco intestinis ⁊c. prima littera mihi magis pla
cet ut dicat ubi nec aliquo et non dicat nisi quomo
docũqz reperiatur habes litteram claram ad eum
dem tamen sensum retorquendo ⁊c. Sed circa
unum hic suppositum. cadit una leuis dubitatio
quoniam supponitur uesicam habere tantum uni
cam cunicam et. d. Auic. tamen. ꝟix. tertij capi
tulo primo ponit eam habere duas tunicas. Ides
dixit auerroys primo colligit. Ad hoc potest dici
duplex respõsio prima est qõ uerũ ẽ quod hꝫ duas
tunicas secundum ueritates. sed unicam tantuꝫ

habet. secundum apparentiam quia sunt occulte et inseparabiles. uel aliter etiam melius dicatur quo uesica non habet nisi unicam tunicam totam eius capacitatem ambientem secundum partem autem ipsius habet duas. f. secundum partem illam secundum quam ad uesicam pertingunt pori urinifides. ut secundum partem superiorem ipsi us. Si enim unica fuisset tunica solum repleta uesica potuisset urina zegurgitare uersus renes aut etiam comptimēdo partes peritnis debuisset fursum ascendere urina cuius oppositum manifestat experimentum fuit ergo expediens ibidē esse duas tunicas perforatas foraminibus non directe fibi appositis per que defert urina in uesicam. Vsi cum intrat primam tunicaz labitur supza superficiem secūdo usqz dum occurrat foraminibus in secunda tunica z ibi ingreditur in concauita tez uesice et sic impleta uesica et extensa tunica ipsa quo ad partem superiorem tunc occurrunt foramina interiorus tunice. tunice superiori z sibi inherēt z proinde quātomagis vesica repletur z extenditur tāromagis prohibetur exitus urine vt loco eodē. Ad ppositum itaqz nām. qz pars supior uesice fuit i creatiōe tenuis preter alias utilitates fuit cōueniens uesicā quo ad illā partē habere duas tunicas. ut potuisset uilli q sunt instrumēta uirtutū cōuenienter disponi. qz in unica tantum non potuissent secus esse de parte inferiore ipsius uesice que creata fuit ipsis fabbstātie. qz super fundum ipsius residet aquositas modicatina potue runt ergo genera villozū in eadē taliter disponi ut esse nō impedirent in operatiōibus z hoc sufficit dño. Auic. ad probādū contra illos tz. Sequitur alia pars. Et ista duo sunt tz. In ista parte postāq̄ specialiter diuisis superius posuit anothomiaz mirach z siphac ponēdo cā hoc ipsoz utilitates iam sumatim colligit ipsorum amboz simul tuamē tum quodā generale. z duo facit nā primo facit q dictū est. secūdo ipse ponit quēdam modū cōpositionis z terminatos ipozū apud pectinē. fecē da ibi Cuqz peruenīāt ad pectinē dicit primo q ista duo uellamina. i. isti duo panniculi tutamina sunt uiscerum cōcauitatis inferioris. i. organicozū mē bozum cōtentozum in cōcauitate inferiori. z clara est ista. dicit ibi. f. descendendo q: ipsozū origo ut supza dictū est versus diaffragina. Sunt in eis duo foramina stricta quasi ambo sint per que trā sit lombare dextrum z sinistrum in eis inseparabilia donec fiāt sicut due killes duozū duozū pozin teltigentia cuius secūdi dicti sunt quedā notanda maxime ad intelligentiā. terminozū qz talis recta intelligentia multum proficiet sequētibus pzo ergo aduertēdum q: per pectinē debemus itelligere partem illā uentris que est circa os femozis in fine illiozum z circa radicem virge in viris z circa os exterinscū vulue i mulieribus. secundo aduertēdū quod per lombare intelligunt hic medici suspensoria uel suspensozia testiculorum non dico barium testiculos suspendentem qui a talis o medicis appellatur osseum z aliquādo eā appellauit & pudendum aliquādo uerile. Sed per lōbaria intelligere debemus nasa seminaria dicta que tā tum sunt duplicia quoniā quedā super testiculos sunt posita z ad coeterminatur ad extrema superiora testiculozū deinde descēdit ad alind extremum inferius deinde iterato surfum ad eadez extrema reuoluuntur. unde tabia dicta sunt inuoluta z uocātur preparatoria qz mām spermatis testiculis deferendo disponūt z preparant z huiusmodi uoluit. Ari. sperma generari z nōn in testiculis q dam seruūt testiculis seruitio dellatorio tantum deferendo ipsiz uerū sperma uersus radicē uirge deorsum prius desc̄endo uersus anuz z collum uesice deinde ascendendo ad radiccm uirge ut tā dē per canales proprios uirge defferatur in locuz debitū cōceptionis hoc dictū est in uiris similiter ēt z in mulieribus reperiuntur tz. tñ multuz differenter quozū diuersitas ad ppīa adducere nō cōuenit uni tamen non tacebo qđ est de mente. S. i4. te utilitate particularum quod foratis in opere utilitatem afferet. f. qđ huiusmodi nasa ut in sen patebit in uiris non circuuoluuntur testiculis ne ipsis immediate adhereant z cōtāgāt ſs inter ipsa. z testiculos cadit una caro media glandosia non sic autē est in mulieribus sed immediate testiculos tangunt mulierum. Et hoc propter laxitatez testiculozum uirozum respectu uasozum fuozum solido rum z uirozum respectu vasozū in mulieribus cō parationē suozum testiculozum modus autem oī ginis horū uasozum ē dextro z sinistro in aliquibus cōis z in aliquibus differunt conueniunt quidē qa quodlibet illozum originātur supza renes et eodē modo conteruntur et eisdem consustentantur. sed differunt quoniam lombare dextrum origina tur superius a uena kilis. z artaria adozti immediate in directo renis dextri lombare uero sinistrum non originat sic surſuz ab artaria uel uena kilis pdictum prēſs ſs immediate originā a uena emulgente ad renem sinistrum terminata. Modus autem specialis originis talis est. quoniam a dextra corporis parte cozam rene dextro a corpore artarie et uene kilis per doesum descendentium origi nantur rami plurimi fere per totum et pauciſſimi ab artariis et uenis emulgentibus tendentibus in renem dextrum qua siquidem rami multipliciter conteruntur unde in vnum corpus sunt protensi infra renem ipsum dextrā. In parte uero sinistra uenis et artariis emulgentibus tantum originā tur plurimi rami quitandem ēt per fozem adimi cem comitzionem infra renem sinistrum arnium corpus protenduntur et tanta est istoru z anfractuum ramozum facta uehemens inuolutio et co missio quod si uelles unum istozum ramorum iscidere non posses sine alio uel alijs. Et hoc est qđ dicit. o. Aui. fo tertii capitulo. i. cū dixit Et i meatib' qđē ueniēbus ad duo ova. i. de isti is uasis uenibus ad testiculos Est ō uenis pulsatilibus et quietis plurimū ramificatis ex uena pulsatili et uena quieta que sunt due radices ramificantes plurimozum anfractuum et inuolutionum. que tā

diu ramificantur. supple et cõmisceuntur donec in cisso tua quam in una illarum. quarum facis supplet uel facere intendis sit similis scissioni tue quã facis supple uel facere intendis in pluribus uenis ꝛc. Sue et huiusmõi corpora sustẽtata carne glã dosa quadã. Et ex his dictis patet clare uerbus. d. B. xiii. de utilitate pticulaꝛ cum dixit. Adinue nit natura uasis spermaticis longum quoddaꝫ cor pus ꝫ uaricosum ꝫ cõcauum amplians ꝫ dilatãs usque plurimum undique sicut possibile erat ad su ceptionẽ copiosam multi spermatis ꝫ cꝛ. Et ex his omnibus coiolarie patet primo ueritas dicentium quod uasa predicta ortum habent a corde ꝫ epa te quorum est mediante qꝫ mediãtibus uenã kili tartaria magna patet. secundo quod substantia illeum uasoꝝ est ad rubeum declinans ex mixti one circa ipsorum principium. est enim uenosa. pa tet tertio qꝫ uas dextrum est deferens sanguinem calidiorem magis spirituosum sinistro. Et ex hoc ultimo patet. quare rustici uolentes generare ma schulos stringunt sinistrum testiculi tauri. ut effu datur semen ex dextro tantum qõ est calidius fa torũ de signis masculinitatis. Et quando talia uasa ut supra dictum est sunt delatiua materie sperma tice ad testiculos fuit expediens a natura i sipsis ordinari duo foramia. qñ talia uasa ad testiculoꝝ ueniẽtia nidẽ sipsis pforare i suo descensu i duo bus locis ut a dextris a sinistris i sine illoꝝ. s. os pectinis per hũc ergo panniculi sic perforati des cendunt dicta uasa usque ad contactum testicu lorum ut supra dictum est. Panniculus autez talis perforatus dicitur tanquaꝫ defensaculum ꝫ coo pertorium talium uasorum. licet rationabile ꝫ cre dibile sit. preter dictum panniculum esse appropria tus panniculo huiusmodi. i uasa immediate circun dantia sicut etiam quelibet istoꝝ uasoꝝ habet panniculum cooperien tem. quod manifestatur per hoc. quia apostemati bus membrorum panniculoꝝ maxime pleurie apparet pulsus serinus ꝫ tensus quoo nõ esset nisi quia uene ultra substantiam propriam haberent panniculum cooperientem habentem cum aliis pa niculis colligantiam. pro hoc etiam alie possent ra tiones adduci. Sed hic diligenter obsecro attenda tis quia in hoc sepe falluntur medici precipue circu gici. quod non secundum communem doctrinam auctorum illę panniculus sipsas ab illis locis ubi p foratur inferius defecendeno cooperẽs dicta uasa in principio fuisseñ naturam est sicut clausus im mediate fere attingens uasa ꝗuis possit dilatari ꝫ frangi per accidens. Lumꝫ a principio perfora tionis pertransiuerunt uasa. tunc incipit dilatari ꝫ allongari. ꝫ non cessat eius elongatio augeri usqꝫ ad testiculos ad quos cum peruenit dilatatur dil latatõe multa. ut cõstat dictos testiculos. demũ uersus finem testiculoꝝ iterato constringitur. ꝫ ex hoc panniculo sipsas taliter situato ꝫ alio pani culo ipsiusmet ꝫ grossioꝛ talem habentem ad ipsũ sipsas habitudinem qualem habet mirach. pro priumq; entris simul cum cuti ad sipbas uerum cõ stituitur bursa testiculoꝝ siue osseum constitui tur ergo osseum ex duabus tunicis unica scilꝫ cet intrinsica que est ipse panniculus sipbas sic di stensus. ꝫ tunica extrinsica habente ortum ex parte femoris continuata retro apud collum uesi ce. ante uero ad ipsam urgam. ꝫ a lateribus am bobus inguinibus. Et dicitur panniculus interior sipbas a principio perforationis eius dꝛ comunitez a medicis didimus. Licet Jnueniam conciliatorez in differentia xxxvii. didimus appellare uasa semi naria superiora ꝫ non ipsum panniculum. Jn hac etiam sententia inuenꝫ Ebirardum in suis glosul lis super uiatico. Reliques omnes tunicas uno uer bo sentientes quod ipse sipbas perforatus ꝫ inferi us distensus appellatur didimus Et hic de comuni doctrina teneamus ne equitoocare contingeret cũ inferius de ruptura ꝫ dilatatione didimi tractabi tur. Et hoc bene menti teneatis propter equitoca tiones euitandas. Et ex his bene intellectis habi tis optimam intelligentiam ad futura. Ad ueritã tem postremo pro intelligentia unius particularis textus. quod ipse sipbas uel didimus non est unus continens in una concauitate ambos testiculos. sꝫ ex eo panniculo fiunt due concauitates duobus te sticulis apropriate. ꝫ hoc fecit natura ne unus te sticulorum alium contangeret. ꝫ consequenter ne unius nocumentum facile altri comunicaretur Et ex his omnibus clara est littera lego ipsaꝫ. Lũ qꝫ peruenimus ad pectinem. ꝫ tales panniculi dez cendẽdo. Sũ in eis duo foramina stricta supple a natura stricta. i. fere adequate continentia ipsa uasa in ipso principio. quasi ipsa ambo sint pque transit lombaze dextrus ꝫ sinistrus dixit quasi prop ter panniculum superiorem per quem non proprie dicuntur pertransire. sed per inferiorem tantum. tamen innuit. quod etiam panniculus superior ita foꝛmatur ita ut. ꝫ a principio sue aptionis sit mul tum strictum orificium deide dilatatur ad com positionem ossei sicut etiã inferior. lombare. i. uas seminarium dextrum ꝫ sinistrum ꝫ quo modo con tinentez differant dictus est supra in eis orificiis ispabilia. i. per nãz adepte cõtẽta in eis orificiis quia non sunt naturaliter latiora quam grossiora sint talia uasa. licet accidentaliter possint dilata ri propter quoꝛũ dilatationẽ fiunt diuerse species hernie. ut infra uidebitur caplo sequenti donec fi ant due kistes duorum ouorum. quia tunc huius modi orificia cum inferius desẽdunt panniculi dil latantur. ad plus continendum quam ipsa uasa rã tum quia ad continendum ipsa ouа uel ipsos testi culos. ꝫ hoc est quod dixit illa pars. Et sub duo bus uellaminibus ꝛc. Jn ista parte post doctrinã anothoie primoꝝ duoꝝ panniculoꝝ ut mirach. ꝫ sipbas iaz dat nobis notitiã tertij panniculi imme diati. viscera maxime quo ad partẽ anteriorẽ cõ tangentez yt yrbi adipini ꝫ tria facit nã primo dat notitiam cõpositionis eius secũdo ipsius figure ꝫ colligantie. tertio ipsius originis secunda ibi. e fi gura eius tertia ibi. ꝫ eius processus primo ergo po nendo ꝑius ordinem situs eius dixit. Et sub duob⁹

uellaminibus est zirbus ꝛ continuando ipsius cō
positionem addit ꝛ zirbum quidem est compositū
ex duabus panniculis quorum unus cooperit aliuz
inter quos.s. panniculos sunt aztarie plurime ꝛ ue
ne pauciores eis. f. artazijs dixit scēdo ꝛ figura est
est sicut cbisthis addit consequenter Q est ligatū
cum stomaco ꝛ meseraicis ꝛ cuz collon. dixit ter
tio principaliter quātum ad ipsius origines. Q
eius processus. i. origo est ex eo quod descendit ex
superfluitate berteron. i. sipbac apud stomacum
in duodenum ꝛ in eo ascendit ex superfluitate
eius inferius ꝛ apud pectinem. Pro intellectu
quarum partium est primo considerandum q. d.
Auic. in declarando anotbomiam istius panicu
li non posuit ipsius iuuamenta sicut fecit in aliis.
ꝛ hoc est qz in multis cōicat cum aliis. primo qz
compebedit intestina maxime quo ad parte an
teriorē. ꝛ ligat ipsa. ꝛ iuuat ad expulsionē fecuz
ꝛ aliarū superfluitatū. cōpiendo posterius sicut
sipbac. ꝛ probiber ifiationē vehemētē ꝛ nimiā
distentionē intestinorū pp ventositatē ꝛc. Cō
municat ēt. in precipuo iuuamento cū mirach in
hoc. s. q iuuat digestionē calefaciēdo sua spissi
tudine ꝛ vnctuositate ꝛ hanc vtilitatē maxie in
nutr. o. A. ex mō cōpositōis ipsius cū dixit. q. i cō
positione eius inrāt plurime artarie ꝛ vene pau
ciores nō explicuit de pīguedie qz hoc notissimū
erat. dubiū aūt erat nunquid esset vnus panicu
lus an vel essent duo. dubiū ēt esse poterat nūgd
vene appent pp ipsā subsitātiā deleminate essent
propie vene vel artarie. Jecirco. hoc totū de
clarauit vtz in littera. Scēo nōndum principlr.
q qz zirbus vel omentū qō idē ē datuz ē ajali ad
calefaciēdū vt. Bal. v. de iuuamētis. Jecirco
fuit nūēs ipsum esse talismodi cōpositionis ne
cessaria enīs ibi fuit ipsū situdo. vt pbiberet ciso
lutionē caloris naturalis ymo vigoraret reuerbe
rando. fuit ēt necessaria leuitas ne sua grauita
te stomacū cobartaret vel intestina. Et qm vtzū
qz nō bene fieri potuissēt pp vnicā tunicā quemēs
fuit: vt ex duabus cōponeretur tunicis tenuibus
ꝛ non grauātibus. vt ipsis duabus mediantibus
oppositina fuerit caloris reuerberatō. qō per vni
cam tunicā fieri nō potuissēt. Et qm vt idem. B.
addidit res que est creata ad calefaciendā opor
tet qō sit calida in virtute indiguit vt p eius sub
stantiā multe vene pulsatiles ꝛ non pulsatiles fo
rent seminate. ꝛ ex multa pīguedo ipsius esset cir
cūdans qua quidē pīguedinē voluit. B. ibidē esse
in corpore humano calide cōplexionis qz probat
per vellocitatē accessionis eius ꝛ ipsius propinqui
tatē ad naturam ignis. Et exinde videtur velle.
q nō solum calefacit reuerberādo sed ēt potissī
me caliditatē multiplicando. po incidēti igitur
aduertatio. q nisi foret auctoritas. d. A. i. pti. de
cōplexionibus membroū quis ter frigida cōcenit
pīguedinē. probabilius mihi videretur ipsaz pin
guedinē esse calide cōplexionis qz frigide. Ad B
enim videntur motiua deducere. maxie qz extra
corpus humanū ponitur calide complexionis. Et
qz vt oss restantur. materia illius ē vnctuositas
sanguis ꝛ ipsius pars calidior. cū ergo generetur
maxime circa medza calida vt cor ꝛ renes. quo
rū caliditas plus facit ad calefaciēdū qz aer ipsi
satus ad infrigidandum. pp qua cām dixerūt qui
dam q nerinus cordis calidior est carne pedis. vi
detur posse concludi. q ipsa sit calide complexio
nis. pro hoc ēt fiat motiuus de lardone qui gene
ratur inter cutim ꝛ musculos. ad quē locū licet
ibi non terminatur aeris attractio sine forti ips
alteratiōe ꝛ licet ibi sit panicultus mirach ipse est
multum carnosus calefaciens ꝛc. Et p bac par
te vī esse clara sniā Ari. fo de partib d c.i. circa
finē ꝛ tertio. c. adducere ēt pt p B alia motiua. q
a questionatoribus adduci solent. ad quorū ali
qua male sm rei veritatem respōderi potest vr
micini aliās me dicisse cum legerē illas materiā.
qz non apparet modus quomodo circa cor possit
a frigido supza cutē coagulari. cū vt dicunt. boc.
nerui qdā cōpozis quoad cōplexionē quā habēt
sm distantiam vel propinquitatē ad fontē calo
ris. vt ad cor sunt calidi respectu cutis. Et ppter
hoc dixit. B. primo cōplexionz. c. vltimo versus fi
nē. Et neqz quidem possibile est. q pinguedo ī cir
cuitu epatis coaguletur neqsin circuitu cordis
neqz in circuitu alicuius membrorū vehemētis
caliditatis ꝛc. Cui pri oppositi manifestat expsi
tio cū circa cor generetur. Et hoc patet ex dupo
nebat. q. a. q fiante frigore supza cutim coagula
retur. qz vt ipse ibidē refert. videtur esse pingue
do simil olo ipsiato. ꝛ ēt qz a calido liquefit. ꝛ ex
inde ulsus est multum dubie loqui. ymo cū sua
pace 3 sensum. ꝛ hoc fecit qz supponebat. q. a fri
gido supza cutiz coagueretur ꝛ ex alia parte sen
tiebat. vt re ura sentiendō est. q partes pingue
cordi quātum naturaliter frigide tū ex materia sius
sunt actualiter cuti calidiores. Et pp idez funda
mentum coactus est actiator. v. particula pro
blemat. pblemate. v. i fine dicere q pīguedo cir
ca cor generata est alterius nature ab alia pingue
dine vel q cōsideratā complexione cordis tū
non possit ibidem pinguedo generari sed boc sit
a nā pp finem. cum tū vt manifestum est preter
finem requiratur agens. pp bec itaqz mihi vt pri
cipio apparuit falua semper auctoritate maioū
q ipsa pinguedo sit calide complexionis. ꝛ q ipa
a frigido coagulatur vel aliquo modo. inpsile
nō guidē ab agēte. frigido. respectu curis. sq a di
minuto calido. respectu illius vnctuose ꝛ uapo
rose materie sanguinee ex qua generat. que ma
teria pp eius possibilitatē a debili calido per fri
giditatem in patiente materia agentem inpsiatur
ꝛ quodāmodo coagulatur ꝛ non congelatur. vt
aliqui existimabāt. neqz necesse fuit vt quodcū
qz hoc modo inpsiatum inpsiente ab agente fri
gido neqz quod ipsum sic inpsiatum sit femalie
frigidum. vt de plumbo liquefacto in aere libero
tempore est atie posito tenet quod tamē ibi coba
gulatur a satis intenso calido debili tamen ꝛ re
misso respectu materie coagulande permanēte

etiam cum eo post coagulationē formali calidita
te notabiliter intensa ymo istiua ꝛ cum isto mo
do imaginationis soluet quilibet exercitatus faci
le hinc inde difficultates que i ista materia oriun
tur subsistendando etiam cum his dicta auctoꝝ ut
q frigido coagulatur ꝛc. posset ēt probabiliter
quis dicere ꝙ placeret ꝙ ipsa pinguedo generatur
a calido dominante fit terminante ꝛ inipsante si
cut ēt ēe generatione epatis que generatio lar
go vocabulo dicitur coagulatio uel congellatio
cum dicitur ꝙ epar ex sanguis ꝛ gellatus ita dici
posset de tali generatione pinguedinis ꝛ isse mo
dus videtur magis consonus dictis Aristotil. lo
co supra allegatis cuꝫ hoc tamen dicere ꝑ placet
ꝙ id qđ remanet post generationē est minus cali
dum qđ materia ex qua generatur licet hec di
gestio fiat a calido nec hoc est inconueniēs sicut
dicitur de epate respectu sanguinis qđ est minus
calidū q̄ sanguis ut patet cap. de apleziomibus
membroꝝ. Et hoc qz per digestionē fit in sanguie
resolutio partiū calidaꝝ sicut ēt dicimus de gene
ratione lactis que fit a calido ex materia multo
calidiore q̄ fit ipsum lac. ꝛ qui habebit modū ſu
stentandi de lacte ēt habebit modū ad hoc ſuſtē
tandi. Et specialiter hic non obstat qđ obijcitur.
qz liquefit a calido ergo coagulatur a frigido di
catur breuiter ꝙ illa auctoritas indiget multa li
mitatōe qđ ad presens adducere non ꝺuenit. ſz
ſufficiat pro nunc dicere ꝙ illa auctoritas non ha
bet vniuersalitatē ꝑ absolute intellecta qz scōn
hoc fere probari posset omnia metalla a frigido
congellari qz a calido liquefiunt ꝛ ſic ola ponerē
tur apleziones frigide ꝛ ſic auruꝫ esset frigide cō
pleziones q non ē uerum. Jn ſumā igitur tenerē
probabilius q ipsa pinguedo sit calide apleziōis
q̄ frigide respectu cutis ꝛ ſic intrans in apositiōe
zirbi positiue iuuat ad digestionē. Et pro hac ſen
tentia ēt ē auctoritas expreſſa Auerois ſo colli
gentes iuamentis ſepi. Et licet fecerim aliquali
ter digressionē a principali qz ēt fantasie ſic ad p
ſens occurrit uolui que occurrebant i preſens ad
ducere. Et alias fortaſſis iſtaꝫ determinabo ma
terias. Et ex hac utilitate apositionis ipſius zirbi
redđi possunt cauſe quarūdam appazentiaꝝ. pri
mo q̄ natura ordinauit ut ipſe zirbus cooperiret
in homine tantū ola intestina cum in reliquis ani
malibus hoc non appareat cuius cauſa aſſignat
per hoc qz cum homo inter cetera aſalia ſit debil
liſſimum aialium indigeſtiue ut ualuit. ß. v. de
iuamentis per hoc. ſ. qz eius cutis tenuior eſt ꝛ
plus priuata pilis. ſi ut conueniens ad uigoran
dam digestionē membroꝝ naturalium ipſum zir
bum omnia cooperire intestina. Posset etiam ꝙ
hoc alia aſſignari ratio que pōt colligi de mente
Aristotilis, ꝛ. problematū problemate. ſi. qz ho
mo inter cetera aſalia eſt recte ſtature ꝛ plus ap
tum recipere occaſiones ad nocendū circa uentrē
q̄ alia aſalia propter quā cauſam dixit Aristo. lo
co allegato ꝙ homo inter alia aſalia magis ha
bundat pilli circa ventrem q̄ circa dorſuꝫ ex ea
dem cā dicere possumus ꝙ ad deffensionē ordina
uit natura ut zirbus supra totum extenderetur.
pōt ēt ex dictis reddi raō apparētie quā adduxit
Gal. v. de ingenio ſanitatis ꝛ in libro de iuuamē
to anbellitus fo cap. ſ. q̄ quidam miles fuit in bel
lo vulneratus in uentre cui epiles. i. zirbus fuit
abſciſus qui cum ex vulnere ſanatus fuiſſet esca3
tamen digerere non potuit cauſa est clara qz ab
ſciſus est membri digestionē plurimā coadiuuās
Tertio principaliter aduertendū ſuper illo uerbo
q̄ eius figura ē sicut chiſtis hoc pōt ſolubiliter ue
rificari uno modo ſic. ſ. qz eius apositio ē ex duo
bus panniculis ut ſupra dictum est ſit ut ſi sicut ſa
chus in quo ſi aliqđ poneretur retineret id ꝛ hoc
ſenſum expreſſit. d. Auic. xiij. tertij primo. c. alius
ſenſus ē ut ſic intelligatur q̄ iſt ez zirbus in homie
in figura est sicut chiſtis non ſic est in aliis anima
libus quoniam in homine cooperit omnia intestia
ꝛ ita cooperit. ut in fine ipſius reflectatur interi
us uersus posteriꝰs ꝛ ſic in fundo videtur sicut ſa
chus intestina continens. Et secundum hanc ima
ginatam fantaſiam manifeſtum fuit id de quo se
pe dubitaui. quomō ſ. ex ruptura ſiphac uel dilla
tatōe dicimi zirbus deſcendit ad burſam. quoniā
ego imaginoz. q. cum zirbus cooperit intestina.
non ſolum extremaliter peruenit ad contractum ſi
phac i fundo ventris ſed ēt uersus posteriꝰs refle
ctitur ꝛ ſic iacet uelud planus ſup orificia ſiphac
ſupra os femoris ꝛ circa hoc bene ꝺdicetur quia
hec intelligentia plurimū coadiuuat in ueram co
gnitionem rupture zirbalis ꝛ fine hac male dari
pōt modus illius rupture. Ultimo pro intelligētia
ſequentis littere ꝺe modo ꝺtinuationis ꝛ originis
ipſius zirbi recurrendū est ad quod ſupra ſcriptuꝫ
est de origine beziteron uel ſiphac quoniā ſiphac
originatur ab eo quod ſuperfluit generationi dia
fragmatis ſcōm modum ſupra poſitū ita ēt iſte zir
bus originatuꝫ ab eo qđ ſuperfluit generationis ip
ſius ſiphac. unde id ſuperfluū diuidit ur i duas par
teꝫ una uerſus ſtomacum ꝛ alia uerſus pectinem
ꝛ huiuſmodi ſuperfluitates in quanto taliter ab i
formatiua uirtute diriguntur ut una alteri obuiet
ita ut comiſceantur ad apositionem zirbi. Et hoc
est quod dicit textus cum dicit. Et eius proceſſio
. i. origo est ex eo quod deſcendit ex parte ſuperio
re hoc ē apud ſtomacum ꝛ duodenum quod ē pri
mum de gracilibus. Et eo quod aſcendit ex ſuper
fluitate eius. i. ſiphac ab inferiori ut apud pectinē
ꝛc. Et ex his patet clarificatio littere ſuperius de
ꝺtinua rōe ipſius ꝛ alligāria quando ꝺtinuatur cū
ſtomaco ꝛ colon ꝛ multis miſeriaciis ꝛ hic notat
q̄ non dixit ipſum ꝺtinuari cuꝫ dorſo ſicut ſcripsit
dixit de ſiphac qz non circūuoluitur ambiente totū
ventrem sicut facit ſiphac sed ſolum cooperit ue
ſus anteriꝰs ꝛ aliquando lateraliter nō perueniēs
uſqꝫ ad dorſum. Sed posset aliquis dicere quare
fecit ſolum mentionē numerando ipſius alligātiā
de intestino colon ꝛ nō de aliis intestinis Ad hoc
primo dici pōt qꝺ ēt dediſſe intelligere alligātiam cū
aliis ꝙ hoc qđ ponit alligantiam cū miſeriaciis q̄

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ꝺtinuantur ipſis inteſtinis uel aliter ⁊ forte melꝰ
ꝺicatur ꝙ numerauit collon .vt nobis innuet. ꝙ
cum ipſo precipuam ⁊ maximam habet colligan
tiam eo quia collon equitat ipſum ſtomacum. et
ipſi ſupereminet vt anothomiſte tradunt. ⁊ ſic cū
eo facta fuit vehemens alligatio. vt etiam ſtoma
co notabiliter alligaret. Fuit autem conueniens
vt natura ſic ordinaueris ſitum collon precipue
ꝓpter duas cauſas. prima fuit quia natura fecit
de iſto inteſtino pluribus concauitates vel mul
ta colla vnde ꝺiciuꝰ collum ad longo tempore ſe
ces continendum. que niſi continuo calefierent
⁊ humectarentur non poſſent ibidem ꝺebite foꝛ
mari. ecꝺinauit ergo natura vt collon poneretur
in medio inter ſtomacum ex parte inferioꝛi ⁊ ꝛir
bum ex parte ſuperioꝛi. vt ipſis viriꝰs ſimul cale
fierent feces ⁊ humectarẽtur ſecunda cauſa aſſi
gnare poteſt. ꝙ hoc quia ꝓpter ꝺictos cellulos
⁊ inuolutiones ipſius collon. ꝺifficilius expelluꝰ
ꝺicte ſuperfluitates ꝯ ab aliis inteſtinis. Fuit er
go conueniens vt ita ſituaretur. ꝙ non ſoluꝫ vir
tus ipſius expulſiua ſtimularetur ꝑ tranſmiſſam
colleram ad intra ipſius concauitatem. quod etiã
eſt aliis commune. ſed etiaꝫ vt quo ad partes ipſi
us extrinſecam cõtangatur a chiſti felis ⁊ ꝓpter
hoc fuit ita ſituatum ſupra ſtomacuꝫ ⁊ circa par
tem dextram contangat a tertia penula epatis
ſub qua locata eſt ipſa chiſtis ⁊ ꝓpterea ad ſen
ſum apꝑet. qõ tale inteſtinum in tali loco ep
paret citrinum. hec tamen ratio eſt minus proba
bilis ꝙ prima. ſed ex his ꝺuabus fiat vna integra
reſponſio ꝛc. lego litteram. Et ſub ꝺuobus vella
minibus. ſ. mirach ⁊ ſiphac. eſt ſirbus. Et decla
rat ipſius compoſitiõm ꝺicens. Et ſirbum quiꝺem
eſt compoſitum ex ꝺuobus paniculis. quoꝝ vnus
cooperit aliuꝫ. Et fuit hoc conueniens vt ꝺicta
eſt. primo quia creatus eſt ꝓo parte ad reuerbe
randũ caloꝛem ꝙ ſicꝛi cõueniens non potuiſſet
ꝑ vnum paniculum. quia ſua ſpiſſitudine nimis
grauaſſet inteſtina. Inter quos artarie ſunt pluꝛi
me ⁊ vene pauciores eis. Et ſupple multa pigue
ꝺo ad poſitionem calefactionis ⁊ ꝺigeſtiuꝰ confeꝛ
tanduꝫ. Et figura eius eſt ſicut chiſtis. ꝺupliciter
legendo vel. ſ. ꝙ illi tuo paniculi ſic ꝺiminuẽtes ꝺi
ponuntuꝰ ꝙ ſi inter eos aliquid poneretur ita con
tineretur ſicut ſecbus continens vel aliter qꝺ ip
ſum ſirbum in extremitate verſus pectines refle
ctitur interius ad poſteriuꝫ ⁊ ſic inteſtina ſubſti
net. ⁊ iſte modus mihi placuit ꝓpter rationem
adꝺuctã ꝑ explicans alligantiam ⁊ originem
ꝺixit. Et eſt ligatum cum ꝺorſo ⁊ meſeraicis ⁊ col
lon ⁊ ibi ꝺictũ eſt qꝺ ſpecialiter ꝺixit cum collon ⁊
ſunt prout aꝺꝺucte ꝺue cauſe ut auꝺiſtis. Et ad
ꝺit quoꝺ eius proceſſio eſt ex eo quoꝺ ꝺeſcẽꝺit ex
ſuperfluitate beriteron. i. ſiphac ſupple in parte ſu
periori ut apuꝺ ſtomacum ⁊ ꝺuoꝺenũ ⁊ ex eo qõ
aſcenꝺit ex ſuperfluitate eius. i. ibi occurrit aſcẽ
ꝺendo ex parte inferioꝛi apuꝺ pectinem. Segꝰtur
alia paro. Tunc ultimo in hac parte prius ꝺiuiſa
que fuit quarta paro principalis capituli ipſe enu
merat partes ipſum ventrem inferioꝛẽ ꝺistinctes
ponendo ẽt ordinem in eis in ſitu ⁊ ẽ clara littera
lego eam. Primi ergo ſupple recapitulando qõ
occurꝛit ꝺe uentre. i. ꝺe ꝺictis ꝺuobus uentrem .i.
ecauitatem inferioꝛẽ ſupple incipiẽꝺo ab exterio
ribus deſcendẽꝺo in cutis ſupple propiis ſumpta
que eſt organum tactus. ꝺeinꝺe ſub ipſa eſt pani
culus pannus ſupple ꝺictum uertuꝫ mirach. Et ad
ꝺit quoꝺ noiatur agregatio eoꝝm mirach. ſ. fecũ
ꝺum quẽꝺam moꝺum accipiẽꝺo mirach inclꝰẽꝺe
ꝺo ẽt cum ꝺictis partibus lardenem quem tamẽ
non noiauit ⁊ fm cõm moꝺum ipſe lardo non eſt
membꝝ uerum ꝺeinꝺe ſunt lacerti. ſ. primo ꝺuo
ſunt longituꝺinales poſtea quatuoꝛ tranſuerſales
poſtremo ꝺuo longituꝺinales ut ſupra ꝺictum eſt
⁊ ex aggregatio eoꝝm ſtioꝛ cuꝫ ſuperioribus cõi ac
ceptione eſt mirach ut ſupra ꝺictum ẽ. Poſtea ẽ
beriteron. i. uterum ſiphac ꝺeinꝺe ſirbus. ꝺeinꝺe
ſunt inteſtina. que non ꝺinumeratur inter ꝺtinen
tia ꝺcauitatem cum ipſa ſint in ipſa ꝺcauitate cõ
tenta ut patet ſeꝺ ipſa ꝺic numerauit tãꝑ illa ad
que iſta ꝺeriuantur uel gratia quoꝝm iſta ſupe
rioꝛa ſic ꝺiſponũtur ꝛc. Et ſic finis primi capituli
Deo laudem ⁊ gratias infinitas ago.

Ego Matheus ex Ferrariis de Eredi.

De Ruptura. cap. ij

Expedito capitulo primo de ana
tomia paniculorum ⁊
e precipue ſiphac. Segꝰtur rubrica ſe
quentis capituli que eſt de ruptura ⁊ q
eꝰ aſſimilantur ꝓo ꝺiminutione eius ⁊ ſpecialioꝛi
intelligentia eſt ꝑfeꝛanꝺũ ut queꝺãmoꝺo ꝺic
tum eſt circa principiũ Qꝺ. Auic. uolens in hac
ſen ſpecialiter ꝺe ꝺiſpoſitionibus quoꝝꝺam mem
breꝝm eterminere ut paniculoꝝ uenęꝝ ẽtectu
rarum ꝓpter cauſas ibiꝺem circa rubricam ꝑ
legatos ⁊ ſpecialiter uolens ꝺeterminare ꝺe ꝺiſpo
ſitionibus ſiphac tanꝯ paniculi principaliozis cuiꝰ
preciꝑtuꝰ officium eſt inteſtina in ꝺebito ſitu con
tinere ut ꝺictum eſt in capitulo ſuperioꝛe. Et cuꝫ
impeꝺiatur huiuſmoꝺi operatio maxime ꝓpter
rupturam ipſius paniculi aꝺ quã plerꝰq; ſequitur
tumefactio oſſei uel burſe teſticulorũ. ꝓpter ꝺe
ſcenſum zirbi uel inteſtinoꝝ in ipſam. Et quoniaꝫ
in hac tumefactione cauſa tua apꝑetter tume
facto pendeno cum aquoſitate uentoſitat uel car
noziate in ipſa burſa repertis ⁊ cum hac ẽt que
nire uiꝺetur tumefactio pendens ex repletione ul
ꝺiſtenſione uenarum uel arteꝝiaꝝ teſticulos ciꝛcũ
uoluentiũ que ꝺiſpoſitiones ⁊ ſi ẽt ſine ruptura pa
niculi fiant quãtum aſſimilantur ꝺiſpoſitioni ſi cũ
ti rupturam ut ꝺictum eſt. Ideo ꝓueniens fuit ꝓ
integra ⁊ perfecta noꝛitia ſimul facere tractatum
ꝺe ruptura uel ꝺiſpoſitionibus ſequentibus ruptu
ram ⁊ ꝺe aliis ꝺiſpoſitionibus que eis aſſimilatur
maxime ꝺe eis que vna cõi ꝺenominatione nũcu
pantur ⁊ ꝺe omnibus ſpecieꝫbus hernie ⁊ hoc eſt
qõ ꝺicit rubrica lego eam ꝺe ruptura uel ſupple

dispositionibus ad eam sequētibus erit iterius de
terminatio · que ei similatur. i. ēt doctrina erit de
dispēdiis alijs que et. i. tumefactioni sequētā tur
turam assimilantur. Et ex intellectu huius rubri
ce patet qō hec est generalis rubrica ad sequētia
omnia capitula usq; ad capitulū de gibbositate.
Cum tractatur ad hoc ait speciale capi. si addan
tur quedam ut ibi atim tangetur in introducendo ca
pitulo determinādo de ruptura principaliter ipsi⁹
sipbac et dispēdibus que ei assimilantur. i. m modū
sipradicta. Auctor principali et duo facit. nā prio
determinat de ruptura plerūq; stingeri ut de ea q̄
ficilica esseum uel burfam testiculeum et dispo
sitionibus similibus scō determīat de ruptura mi
nus cōiter stingēte et dispēnib⁹ similib⁹ ut de ea q̄
fit. i. fumē et circa ceu umbilicales scā pars inci
pit ibi. Cunq; accidit i umbilico etc. prima adhuc
in tres. Nam primo determinat de causis rupture
et dispōnum eam sequentiū et dispositionū eis si
milium determinādo cū hoc de diuersitatibus ea
rumdē. scō de signis. tertio ō cura. scā ibi signū
aūt tertia ibi. Regimen quidē yſe. Et ex hac
introductione patere pōt qūo rubrica superius ge
neralis debeat trahi ad hoc speciale capitulum
ut sic legatur de ruptura utpluzimū stingente. i.
facta circa inguina erit determinatio spālis ponē
do eās eius intrinsicas et extrinsecas et de causis
dispositis sequentis ad rupturam. i. tumefactionis
esse et de causis dispōnum isti similiū ut de cāis
aliāq; pēp hernie determinando et de diuersita
tibus eariē ruptura et hoc facit in toto capitu
lo. Duūdicit et pīo capitulū principali diuisione
tres partes. Nam primo ponit causas generales
ruptura. i. augmenti uel tumefactionis ossi de sue
sum nementis. scō inquirit cās magis speciales
ruptur ipsius paniculi et dispōnis ad eam sequēt
adducendo et cās dispōnum isti similiū ut aliaruz
herniaz. tertio ipe aparat quasdam spes rupture
adūlcm. scā pars incipit ibi. Et durities quidē
folculi. tertia ibi. Et cgnes accidit ruptura supra
testiculos. Prima adhuc in duas naz primo facit
quod dictum est. scō ipa appoprīat diuersa nota
dictis dispōnibus scā ibi. Et cum accidit id tali
tez. Dē pria pre dicit. Ruptura fit pp solutionē pa
niculi singularitate sua z casum scisure in eo
quem penetrat corpus q̄ fuit ꝓprehensum in eo
ante scisuram aut pp dilatationē stricture in mea
tu aut solutionē. Pro intelligentia huius partis
est primo notandū q̄ hic terminus ruptura sumi
tur dupliciter primo proprie ut ei accipit. d. Aui.
scā primi quarto cap. de cgritudinibus solutōis
continuitatē sic idem dicit q̄ solutio paniculi et B
modo distinguitur ꝓra plagam que est solutio in
carne et ꝓra alias species solutionez stinuitat
aliqz spēalium membroz ut ibidem ostendit. A.
et hoc modo non sumitur hic ut patet ex principio
textus cum dicit. q̄ ruptura fit pp solutionem pani
culi sigitur fuit pp solutionē non ergo est ipa so
lutio dō paniculi scō modo sumitur cōiter de mē
te auctoꝛ ut est ibidem ut crepatura uel hernia
z hoc modo idem est q̄ augmentum uel eminen
tia apparens utplurimū uersus inguina uel in ipa
bursa testiculoz. Et scōm hoc solent auctores ali
quādo intimulare cap. istud cap. de ruptura aliqñ
de crepatura aliqñ de hernia que oia sumūtur ut
sinonima z hoc modo sumitur in proposito dicitur
aūt hec eminentia ruptura q̄z plerunq; sequitur
rupturam ꝓprie sumptam ut solutionē in panicu
lo sipbac ut uidebitur. Dicitur ēt crepatura pp ea
dem cām dicitur aūt hernia scōm aliquos quia ē
dispō non berens q̄ intestina non debite inherent
paniculo facta ipius solutione uel aliter ego intel
ligo ut dicatur hernia q̄ est dispositio berens uel
inberens ut denoteꝛ ipius difficilem curationem.
Constantinus aūt libro vi. in viatico appellabat
capi. istud cap. de intercellicis et exponebat B be
rardus in glosulis. i. de inteciolibus ab intestori q
est intestinū z cilion quod est uēter. i. utplurimi
descensus intestinoz pp solutionē in paniculis uē
tris stingens. scō notandū q̄ de huiusmodi emi
nentia quātum ꝓpsito pertinet due fieri possunt
principales considerationes. q̄nq; considerat merito
situs in quo est z pp istam considerationem distinxe
runt quidam hernias in tres species q̄ quedam ē
hernia burse uel oſci ut cum est tumoꝛ in bursa
z est dicta burſalis uel osſealis quedaz est hernia
inguis ut cum est eminentia in inguen ad modum
glandule uel ad quantitatem castanee z uocatur
hernia inguinalis quedam ē hernia circa partē um
bilici ut cum est in illis partibus tumoꝛ uel eminē
tia z dicitur hernia umbilicalis scō principaliter
considerari pōt talis eminentia meritō materie ipsā
causantis z scōm hanc considerationē quidā distin
xerunt herniam i quinq; spēs in huius materia. s. in
testinalem girbalē aquosam uentosam z uaricosā
q̄n talis augmenti uel eminētie causa aliqñ ē de
scensus intestinoz aliqñ girbi. nōunq̄ tumefactio
uaſoz seminaliū uel uenaz z arteriaz ipoz testi
culoz ad modū naricum in tibijs apparent z ali
quando aquositas ē cā z aliqñ uētositas. ꝑter hec
tamen duas principales considerationes ez quibus
sumuntur quedā ipēs eius accidentales nam esse
pōt consideratio de quantitate ipius. vnde quedam
est magna. quedā parua. quedā mediocris. pōt ēt
esse considerandō de tpre eius ut quedā sit a natiui
tate. quedam nouiter apparens. quedā medio mo
do z alia pōt esse de ipa consideratōe sumpta ab ea
in relatōe ad corpus patiēter z in oplexione z eta
te ipius corporis. quoniā quedā essent durie ut me
lanconicis. quedā būidis ut flaticis ita ēt quedaz
euenit in etate tenera. quedā in senectute quedaz
in media z scōm has diuersitates sumitur difficul
tas uel facilitas curationis ut in fen magis dr. Et qui
dam ultra has spēs addiderūt humoralē. i. ab ali
quo humoꝛ icōcauitate burse repletoꝛ non natura
liter pendentē qdā aliqñ additerunt carnosam z
alij ultra has oēs aposteōsas cōiter tñ auctores
posuerunt solum quinq̄. Cuius cām arbitroꝛ esse
q̄ ipsi solum posuerūt illas esse propias spēs ber
nie. q̄ utplurimū sequentur ad rupturam ipius

siphac.vel-ad dilatationē ipsi⁹ didimi vel vt vno verbo dicatur solum illas eminentias ꝛ maxime burfales appellant speties hernie.que fiunt tales per causam de furfum descendentem. Cuius sunt quinq; partes dicte vt pater considerauti .non sic autez eueniunt aposthemosa vel carnosa.vel etiā humoralis quia tales vt multum generantur per viaz paulatine congestionis in ipsa burfa testiculozum vel circa testiculos propter debilitatez naturalis cōplexionis illozum membrozum vel malitiam complexionis cessādem nō est tamen negādum quin etiam ventosa vel aquosa generentur hoc modo sed vt plurimum per viam rupture vel dilatationis producuntur iccirco dicuntur species hernie vel rupture que sunt nomina synonima vt supza dictum est. Et ex hoc apparet causa diuersitatis in dictis antiquozum circa hoc. tertio prin cipaliter aduertendū ꝙ huiusmodi eminētia bur salis de qua hic est principalis sermo. quia de vn blicali vel inguinali fere eandem faciant apparentiam. diferiuntin sit. sermo aliquotiens modeotum, cātur. aūt .f. ruptura ex ruptura panicule siphac per quam rupturaz penetrat corpus quod fuit cō prehensum in eo panículo. ante scifuram. f. intestinuz vel zirbus. qui vt supza in alio capitulo visus est facet cum sua substantia supza siphac i fundo vel ambo exeunt. ex eisnde fit tumor magnus. Et talis scisura a duabus causis in genere contingere potest. f. vel a causa irrinseca qualis est ven ositas vel a causa extrinseca qualis esset saltus magnus vel aliqua alia de causis tangendis. vel secundo euenire potest talis eminentia per aperitionem ꝛ dilatationem didimozum. qz si essis bene memores dictozū superius. non sunt nisi duo foramina facta in siphac. per que pertransierunt vassa seminaria testiculis. que duo foramina vidētur adequate ꝛ precisse continere dicta vassa ne inferius altiꝙ descendat. ꝙ qdez meatus transeūte supza osla femoris ꝛ iferius ostaātur. ad cō tinendū nō solū vassa dicta. sed et testiculos vnde tandē ex eisfit pellicula interioz burse testiculoz. Si igitur contingat tales meatus vel didimos dilatari ꝛ ampliari tunc poterit descēsum penetrare ꝙ eos intestina. vel zirbus vel aquositas ꝛc. ꝛ ꝙdā ad testiculos puenire. sicut ēt ex ruptura ipsius siphac. Sz ex ruptura siphac descēdit iferi⁹ occurrendo supza os femoris inter ipsum. f. ꝛ mirach in descensu aūt ex aperitione meatus vel meatuum descēdit pitra dictos didimos vel meatus dilatatos. quoum notitia tradita est superius. pōt etiā tertio iferius aliqḋ itra burfaz testiculoz descendere facta sola relaxatione ꝛ molificatione ꝛ cō sequenter amplificaꝛ ipsius siphac vnde sic molificatus panículus ꝛ amplificatus nō tamē ruptus poterit tāḡi sachus descēdere occurrēdo supza os femoris i burfam. ꝛ sic enīz cōsequēter zirbus vel intestina vel alie humiditates que tamē sic deflure nō peingēt ipsos testiculos vno temp ꝛtinebūtur in ipso panículo siphac sic dilatato ꝛ molificato vno nec etiā ipse panículus ꝛtāḡer dictos testiculos sed ipse recipitur i cōcauitate media iter pelli cula interioē ipsius burse ꝛ pellic.ula exteriorē. Et ex hoc etiā apparet ꝙ fi zirbus vel intestina descēdāt i burfas ex ruptura siphac decurzēdo supza os femoris ꝙ talia nō cōtangēt ipsos testiculos ꝛ solum iter duas burse pelliculas recipientur. Et ex hoc vlterius apparet ꝙ solū modo zirbus vel intestina descēdētia ꝙ dilatationē meatuū vl didimoz. pīngere possunt ad substātiā testiculoz. Et hoc bene mēti tenete. quia ex hoc sequitur vnū vrilissimū i practica cōtra cōmunes huiusmodi misteriū magistros. ꝙ scurrēdo hernia zirbale vel intestina le puenientes ex ruptura siphac vel ex relaxatōe eiusdē et cū ferro nō expedire extrahi testiculum secus aūt ē de ea que puenit ex dilatatione meatuū. ꝛ ꝑpter illa que ē varicalis si fit longi tēporis male aliter curari pōt ꝙ tales varices quodāmodo imediate testiculos attingūt dico notāter quo dāmodo ꝑpter aliqua dicta superius cum sic nō fuit de vasis seminarijs. Ex suma ergo cōcluden do dico ꝙ omnis talis hernia burzalis ꝙpie supza vel causatur ex aperitione meatuū vel didimoz. ꝛ vel relaxatione panículi siphac. ꝛ amplificatione eius. vel ex solutione cōtinuitaē ꝛ eo ꝛ hoc dupliciter vel solutione facta a causa irinsica vel a cā extrinsica nō apparēt alie cause si cōsiderabis ꝛ has omnes tetigit. dñs Aui. i textu. ꝛ sic clarus ē tus lego litteraz. Ruptura fit. i. crepatura vel hernia ꝛ maxie burzalis fit ꝙ solutionē panículi siphac a singularitate sua. i. sua cōtinuitate. sup ple a cā itrinsica aut cāuz scifure i eo pāculo ꝛ sic inuit solutionē a cā extrinsica. ꝙ hoc ꝙ dixi. cūz quā. f. scisurā. penetrat corpus qō fuit cōprehensum i eo aut scisurā. i. zirbus vel intestina vel aliud coz pus aut supple fuit hernia ꝙ dilatatōm stricture i meatu. i. didim⁹ ꝛ supple descēdit ꝛc. aut tertio fit ꝙ solutionē. i. relaxaōt supple ipi⁹ panículi ꝛc.

Et cum accidit ꝛc. Tūc ꝺicīt ipe appo priat aliquiḋ ⁊ itraz herniarū nomē speciale dicēs. ꝙ si accidit id tali ter ꝙ gñi eedit penetrāe puenit ad testiculos nomina ramex ⁊ hernia. Q aūt ē ꝑter hoc nocet noīe cōtatis hernia testiculi ꝛ uarices ꝛ ꝺurities ipsius. ꝙo declaratōe huiusmōi ē notādū. ꝙ gdā auctozes ipzopie vtāt hoc vbo ramex idē volēs eos denotari ꝙ ipsum terminū ramex ꝛ hernia itra ꝙ ēt hernia igumalē ramicē appellāt. ꝛ ex istoū numero fuit Serapio. v. breuiarij capitulo. ppio Aui. aūt volēs vti termiis fm eoū ꝙpia significatione posuit ista differētia iter hernia ꝛ ramicem vt ꝙ hernia sit tāḡi genꝰ ꝛ ramex tāḡi species. vñ eos ramex sit hernia ꝛ nō ecōtra ita vt illa volum hernia dicaꝛ ramex fm quā id qō descendit penetrās pueniat vsq; ad testiculos. i. ad cōtactū testiculoū alie aūt hernie burzales ei gbus ramex vera cōicare videt dicit absolute ꝛ noīe cōtatis. i. cōi noīe hernia testiculoz vel ꝺuricies ipsiuꝰ irit igit tria ꝑio icceder. ꝛ sic inuit descēsum. secundo penetrans. tertio puenit ad testiculos. Ex his ꝑpio ꝙ nulla hernia fcā ꝙ viā paulatine cōgestiois

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

debet dici ramex. q uo nō icedit ps fecēdo q nulla hernia iguinalio vel vmblicalis dicipōt pro pter ramex. Sequit tertio q nulla ruptura mulie rū appellari pōt ramex uere quarto sequit q nul la hernia penděs ex relaxatiōe fiphac uel ex ru ptura eius ds appellari ppie ramex ex quo ut di ctū e supa i nulla tali id qō oescēdit uel nō ē pene tās uel nō puenit ad cōtactū testiculoū. Nā illa que relaxatiōs nō ē ppie icedēs penetrās vtz alia. ē si penetret nō tñ puenit ꝛc. ió notāter ponit duas clas vt ly penetrās ꝛ p hoc excludit illa que ex relaxatiōe. ꝛ p hoc qō dixit puenit ad cōtactū exclusit factūqꝫ ruptura panniculi utz. Secḟ. ꝛ q̄ sola illa ds dici ramex ḟ fit pp oescēsus ex apitiōe vel aplicatiōe oidimoū vel alteri⁹ eoū. ꝛ qñ ta lis vpl⁹imū ē. ideſtina alis zirbalis vel aquosa. p tito. A. istas solas tres hernias appelluit raices i ca. varicosa aūt nō appellat ramex ꝫ mā illa fa cio tumefactionē venarū sequat dillatatiōnē ip soū oidimoū. ꝛ hoc ē ppterea qꝫ talis mā nō pōt imediate ptigere ad substātiā testiculoꝝ cū semp cōtineat illis vasis vētosa aūt cāta ex oescensu vētositatis pp dillatationē ipoū oidimoū posset recte appellari ramex. vere q̄ vētositatis nō ē cōi sermōe cōcipere ipos testiculos q̄ nō ē corp⁹ no tabile ſ sensibile sicut ē ideſtina zirb⁹ vel aquositas inde ē q̄ vētosa hernia nō appellauit raicē sicut fecit de aliis trib⁹ quoꝝ sensibiliū corpoꝝ ē ppius cōtact⁹ ei testiculis. Et ſ3 B clara ē ſ.a. Lego eā. Et cum accidit. i. eminētia burſalis talitet. i. tali nō q̄ hicidit penetrās. i. qñ id qō oescēdit pene trādo ifer⁹ puenit ad testiculos. i. ad venti conta cti testiculoū nō ad ramex ꝛ hernia. i. nō solū vo cf hernia qō ē sicut q̄dā gen⁹ ymo specialiꝫ cuꝫ hoc vocaf ramex. Q⁹ aūt ē ꝑter hoc. i. eminentia q̄ nō ſic fit igit⁹ q̄ id qō nō oescēdit vel icedit. ꝛ ſi oescēdit nō puenit ad cōtactū ipoū testiculoū. vo caf uel nō ē cōtatis. i. generali vocabulo rātū. i. a ulgo heria testicul⁹ ꝛ uaricea ꝛ durities ei⁹. ꝛ no tāter explicuit ſpēm hernie uaricalis. ꝛ nō alias q̄ñ sunt vere ramex q̄ magis dubiū erat nunqd uaricalis dēret dici ramex q̄ fit ut maxime ex dil latatiōe oidimoū nō erat aūt ſic dubiū de eis que fiūt ex ruptura uel relaxatiōe ſiphac. q̄ non reci pātur ill⁹ coꝛpora i ntra pelliculā intrinſicā imedia te testiculos cōtinēte ſicut cōtinētur uarices tūi ni ri. q̄ ē varicalis de qua erat rōnabiliter dubius nō ds dici ramex ꝛ. dixit ēt notāt ꝛ durities. quo mā pēdēs a carnoſitate vel apostemate nō ds dici ramex. Et ſi cōingat testiculos qñ quelibet talis nō ē icedēs ſ⁹ fit ꝑ paulatinā cōgestionē ibidē ꝛc.

Etdurities ꝛc. An hec secunda ꝑte ꝑn cipali cali. dns. A. iguirēs cās ſpetiales vere rupture ꝛ dispositiōnū ei ſimili us duo facit principaliter. quoniā ꝑsio ipſe inquirit cās verarū rupturarū vel dispoſitiōnē sequentiū ad ruptuꝛā ſignacis vl apitionez oidimi vel oidimo rus. ſecundo ipſe pōit cauſas dispoſitiōnū iſtis ſimi lium. ſa. po icipit ibi aut generaꝫ apud eos. de pri ma gte ſigrendo cās rupturarus. ꝑmitit ꝑsio vnū ſ. q̄ aliqñ fit durities vel tumor ossei pp oescēſus zirbi ꝛ dicit. Et durities q̄dem foliculi testiculoꝝ cadit in zirbo. i. aliqñ fit tumor burſalis vel augu mentum ei⁹ pp oescensus zirbi. ꝑ quo declarādo ipe adducit etiā mōs hernie humoralis vel aquo se hoc tn faciendo quo facit. qñ ꝑio simul oñdit mōs hernie eueniētis ex ruptura ſiphac ꝛ apitio ne oidimoꝝ. ſecundo oñdit mōs hernie eueniēn tis a relaſatāe. ſecunda ibi inferi⁹ ꝑ secundo line as. Et qñ ꝙ molificat ꝛc. dixit igit ꝑmo accidit enim qñ vt dillatent⁹ duo foramina ſdicta. t. duo didi mi pp debilitatem eoꝝm. i. nāſem vtp⁹imum. ſ. sequentem malitiā cōplexionis humide vel. ſ. faci liter ex oi cā dillatātur aut diſrūpent. ſ. panniculi vt ſupple zirbus ꝛ ſiphac. ꝑter aliquā cās de qui b⁹ ſtatim dicet ꝛ sequit. Et egrediat⁹ qō sequi ea. i. foramina ꝑter ipoꝝ. debilitatem. aut alie ea. i. medꝛa diſrupta. i. zirbus ꝛ ſiface. ds. humidi tate glutinoſa aut humoroſa. aut molificatiua. Et huiusmōi declarat cām hernie humoralis vel aquoſe secundū tres gradus hūiditatis. vt hūiditas tis fatis grosſe. ꝛ fatis cōpacte quā dedit itelligi p ly. glutinoſa. i. ſili glutini piſſiū uel carte. secundo inuit alia gradū hūiditatis mediocris i ſubſtantia per hoc qō dixit aut humoroſa inuit tertio gradū humiditatis fubtilis ꝛ tenuis ſubſtātie per hoc qō dixit aut molificatiua ab oi tali ficri pōt. hernia humoralis uel aquoſa q̄ cōtingit qualibz talē re piri ſ fundo uentris. ā zirbus ꝛ ſiphac incentia ſu pa oſſa femoris unde ruptis illis uel āplatatis illis oificijs uel oidimis talis deoſſum ſcipitabit⁹ ꝛc. Sequit⁹ ſa adducendo cauſā talis rupture uel dillatatiōis qō hoc contingit aut ꝑpter aditu eoiū ex ꝑcussiōne. i. qō percussio ad hoc aditus⁹ uer bi gra cum quis percut itur cum pedibus circa il las partes ut fieri ſolet ab armigeris contra fa mulos suos aut ſupplecontingit motu. ſ. fortī ꝛ la boriosō uel ſaltari uel egtatione ſcedinata. aut ca ſu marime ab alto ſicut aliqñ ottingit ſaltantib⁹ ab alto. ad notandus ꝑcipue cū tenent aperta ri biaa. aut ſi cadant ſupza aliqua fruſtra arborum uel lignoꝝ. Et addit hoc poſſe contingere. Ā re tentione ſpermatis moti ꝛ ꝑhibiti ab expulſione. aut aſcenſione mulieris ſuper uirū. ꝑo ītellectu huiusmodi partis eſt breuiter notandum qō ſz in actu coitus mā ꝑpie ſpermatica. ā extra ducitur non tranſeat ſ primus ꝑr illa uaſſa ſeminaria. q̄ ſunt cooperta dicim⁹ cum dicta uaſſa ſint dicta ꝑparotoria ꝛ non ſubſeruientia expulſine reſticu lozuꝝ ymo ipa mā uel erat iconcauitatis teſticulo ruꝝ uel in uaſſis inuoluris uel mediis ſcōz uariis operationes ti cum expellit⁹ mā ſpermatica pi⁹ in dictis locis retenta ordinauit nā ut ꝑter mate ria ſpermatica uel in ſperma conuertenda ad te ſticulos trabaḟ per dicta uaſſa ꝑparatoria unde ſi contingat mā q̄ erat in ita expulſionis non ex pelli q̄ ramen in remota a ſitu ſuo ſuccedens mā occurrēs non recipit intra teſticulos ſz ſoluz in di ctis uaſſis remanet ꝛ ibi ſuper calefacta ꝛ ſpumo ſa m⁹tum maxime qñ anteceſſit uehemens omo tio et oeſiderium. tunc ſpumando dillatat dicta vaſſa ꝛ ꝑter ipos didimos āplificat vltra ipoſi

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

nãlẽ amplitudines.ꝛ tandẽ in pcessu euacuata
ipa mã vl salres detumefacta.ꝛ attenuatis dictis
vasibus remanẽte dictãm dilatati vñ pr eos ꝑ
ostẽr decurrere deorsus mãs in osseũ fo notãdus
pg sequẽte ifas q ista patiẽ duas expositiones pei
ma ẽ vt ſit qddãm expositiua ꝑcedntis lre.ſ. qñ
talis dillatatio cõtingere põt retẽtionem ſpmatis
moti ꝛ ꝓhibiti ꝛc. aut.i. expositiue uti atcẽsione
mulieris supra uirũ.ſ. bona coit⁹ .qm.ſ. talis ipo
be cõiugat⁹ uir ꝛ mulier ut alıq̃ faciũt bestiales
tũc ꝛingit nõ totalıt expelli ſpma motũ matricẽ
ꝛ ſic ipm retentũ erit cã nocumẽti ut supra uel ali
ter legat lra ꝛ teneat ly aut aduersatiue.ꝛ ſic de
notabit alıã cãz dillatatiõis meatuũ uel ruptiõis
panniculoꝝ.ut ẽ i ascensione mulieris supra uirũ
qñ ꝛ moller põderositate corpois mlieris ꝓximi
tur deorsus mirach uiri ꝛ ostẽr ſpbac ꝛ ſic ipestia
ꝛ bũdirates cõrẽte ira ꝓrbũ cõpimũt deorsum
uñ ꝑ uiz ipelli pñr in ipos oidimos.ꝛ exinde oidi
mi dillatabũt uel igit cõpimi possunt dicte mate
rie supa ſpbac i fundo uẽtris ut ꝓssione fortiter
facta supra ſpbac ꝛ ips ipelle ꝛupat ips ſpbac
ꝛc. Et ex hoc imaginari possum⁹ in mulıere dilla
tati ſpbac uel rupi cã.ſ. fit uehemẽs cõpssio utri
usq̃ mirach ut in fortí amplexu cõtingit qñ ita
conanꝫ ut un⁹ uchemẽtissime alteri ihcreat. Et
pp eãdẽ cãs fiũt rupture ẽt iludẽtib⁹ ad brachia.
Et iste ẽ sensus magis ad mentẽ.d.A utz i sequẽ
til fa cõtinuãdo cão huiusmõi rupture. uñ genera
liter ois uiolẽtia cõpssiõis ipius mirach ꝛ ſpbac
siue fiat ab extrinſico siue ab intrinſico ẽ cã dicte
agture vl rupture ꝑ mẽs dictũ ab intrinſico ꝛ alia
fragmatae nãlia deorsũ cõpimẽte vt fiti fortí vo
citatione ꝛ placu maxie puerorũ ꝛ i tubicinato
rib⁹.ꝛ fortí fecũ expssione vel fet⁹ aut i ꝓu conti
git hoc ẽt cõtingit ꝛ violẽter anhelitꝰ continẽti
b⁹.Et ex hoc verificat⁹ text⁹ seqns vt ꝓ labozem
anhelitꝰ i corpu.ꝛ ꝓprie sup repletione .ꝑpẽ ma
glas laboriosas fieri cõpssionẽ deorsũ. Et similter
coitu sup fatietatẽ nausatiaꝫ ꝛ hoc supple cõtin
git a cã extrinſica cõpimẽdo vt supa dictus ẽ. e ſi
cut fieret ex strictura cibi ꝛ subtrãtie tenuis ꝛ tene
citꝫ gũlates adolescentuli aut fieret ꝓpssiccula
tẽ ꝛ cõpssionẽ i anhelitu multo maiorẽ eẽ i coi
tu stante repletiõe ꝯ inanitione ꝛ sicut sup nau
satiaꝫ fatietatẽ tuã.i. stãte ad summũ repleto sto
maco hoc cõtingit hoc ẽt euenit ꝛ sup eãdẽ cãm
vt dicit text⁹ seqns. pg azgegationẽ ventositatis ꝛ
egestiõis i vẽtre.i. itestinis. Et vniuersalit oia ea
q̃ mouent ſpbac cõtinentẽ viscera mota fortissi
cã huiusmõi ꝛ marie ea ẽ subtrãtie tenuis ꝛ tene
re ꝛ ꝓpter ipleriõz accidit ifãitibus. Et ostẽr cõ
tinuãdo addit quomõ ꝓpter istas cãs fit talis emi
nẽtia burſalis ꝛ dixit. Quare oescẽdit aut zirbuz
aut vellamẽ.i. ſpbac aut intestina ꝛ ꝓpie mono
culũ. Et adducit cãz. qꝫ magis monoculus q̃ alia
itestina descendit ꝛ dixit q̃ boc ẽ sert i ꝑ ſ soluti
ꝛ non ligati. supple mediatib⁹ mesaraicis vel mi
senterio cũ epate ꝛ doso sicut aligata fit alia ite
stina. ymo vt dixit d. A. ꝛvi tertii .i. cũ vltis ẽbis
anathomie monoculi nõ aduenit ei ex mesaraica
res q̃ bẽat magnitudinẽ .i. nõ bñ ligat⁹ mediatib⁹
mesaraicis. ꝛ hoc ꝓpter mlta inuamẽta q̃ ibidem
tangũt ꝛ ꝓpterea pauloaũ posuit senctiam hui⁹
silem cã dixit. Et hoc itestinũ ẽ dignꝫ alijs itestiis
vt descẽdat in ruptura ẽ iguinis. qñ nõ ẽ ligatũ ꝛc.
Et hoc bñ notate q cã fit descensus eĩ⁹ itestini in
burſa testiculoꝝ sepe iminet pículũ vite. qñ rara
ꝛ difficilis fit reductio huius intestini propter ex
tensionem factã a fecib⁹ vel aliq̃ a vermib⁹ i eo
ortentia a gb⁹ raro euacuat. Et ꝓpterea ex mltis
cãis fiunt accutissimi dolores ꝛ ꝓducunt pleritꝫ
ad collicã ꝛ ꝓhibitionẽ fecum per iferi⁹ ꝛ exitum
euacuationẽ per superi⁹. Et ego vidi mltos colli
cos q̃ q̃dã vere cundia. nolentes se accusare ꝛ cre
patura male curati aliquot dieb⁹ fuerunt egri la
borãtes. Et postq̃ cãus inotuit post reductionem
itestini ꝑ plas regiones facile conualuerunt. vñ
laudo q medicus euz occurrit laborãti ec collica
iter reliquas iquisitiones de hoc ꝑcipua ꝛ facilat in
uestigationem. Continuando ꝛ textum adducendo
causas talis eminentie ꝓter eam q̃ fit ex descensu
zirbi aut intestini dixit q bũdirates de gb⁹ supra
dictũ est q̃ sunt triuz modoꝝ. etiam effundunt ad
eos. ſ. testiculos stante dillatatiõe didimoꝝ vel
ruptura sifacio. ꝛ hoc ex expulsione nature se ex
honerante ꝛ supple intelligat etiam idem de ven
tositate. q. apertis didimis vel soluto ſpbac fieri
potcrit ipi⁹ descensus ventositatis. ex qua fiet bur
salis eminentia. lege lram ꝛ ꝑs vsqꝫ ad illa portẽ.

Aut generantur. Apud eos ꝛc. Et
ꝛnotate hic q nuẽ
3oar.33. Dicisir immaginat⁹ ẽ vnã nouã causaz
dillatationis didimoꝝ. quã nõ ponit .d. A. ſ. extica
tionẽ vasoꝝ ſpermaticoꝝ ab amnositate ꝛ sene
ctute vel alia cã exicãte. ꝛ ex hoc vt dixit amplıã
tur fozamina accidẽtaliter. ramen dicẽt aliter. q
etiam a tali causa. exicante ꝛbũt dicta fozamina
ꝛc. Iñ hac parte pauisa diuisa ꝛsecñ adducit cau
las dispositionum similium ꝛispositionibus ruptu
rarum vt tumefactionis offey cuenientis non ex
ruptura vel relaxatione sifacis vel apertura dicti
mozum vel aliter pôt itroduci lra vt in hoc parte
do. A. vellit remouere dubium qꝫ oiri posset. Nã
dictum ẽ supra q tumefactio burſalis euenit ꝓpt
defectum ei⁹ qõ fuit contentus supra ſpbac ante
solutionem vel relaxationem ei⁹ posset aliqs otice
re. puenit ne ab alia cã qꝫ ab istis ꝛ respondet q
ſic. q aliqñ puenire pôt. nõ ꝓ defectũ alicui⁹ ꝛce
ponis qñ recipiat ꝛ ipsa burſa ꝛs ꝓmãm ibidẽ pau
latine cõgestas aut aliam cãm nõ de ſuriũ ſluẽte
Et posset scõm hoc diuidi ista pars in qnqz pricu
las scõm qnqz spãles cãs quas adducit in textu.
Sz legẽdo lram cõtinuã dixit pcio q supple bilcli
tates generant⁹ apud eos. ſ. testiculos ꝓpter frig⁹
ipsoꝝ ꝛ consertationẽ sanguinis ad aquositatẽ .i.
qõ ꝓpter debilitatẽ cõplexionis testiculoꝝ. a fri
giditate vnde sanguis ad testiculos trãsmissus to
tus nõ conertit ꝛ subtrahitur ipsoꝝ. q aliqua ꝑs fri
gidaꝫ ad nãs flegmatice bilidatis cũ vl nõ cõ
uenire. vl talıt ꝛ forte melı⁹ ꝛd supfluũ cẽus q. sup
fluit digestioni testiculoꝝ. p ipsoꝝ nutricationẽ ꝛp
frigiditatẽ cõplexiõis eoꝝ nõ ifensibiliter resolui
tur sicut i cõplexiõe tẽgata vel calida testiculoꝝ

ymo ibi paulatine p via cõgestionis multiplicat
i tãde fit eminẽtia aquosa ⁊ cuz isto mõ glosandi
nõ stant difficultates q stant cũ primo mõ vtz in
relligẽti3 puim⁹ mod⁹ cõsonnioz fit textui. Et ad
dit textus.

Et so. tasse accidit Pro cuius dicti clarificatione ẽ
notãda q iste text⁹ dupliciter patit mõs itelligẽti
Dominus ẽ q iste büiditates ossco reperte p via
paulatine cõgestionis fortassis nõ generant apud
ipos testiculos nec i paniculo intrinsico imediate
ipos ortas. fortasse generãt i paniculo extrin
seco. i. cõcauitate media iter extrinsicuz ⁊ tirinsi
cũ vt iter paniculũ mirach ⁊ sipbac ⁊ sic reperiũ
tur circũdate i paniculo ꝓpio receptiões sufflui
tatũ ad differẽtiã paniculi interiozis. q vocat⁹ pm⁹
reticul⁹ er quo nãliter dillatat ⁊ magnificat ad
ẽstatẽ testiculoz tñ. fortasse igit accidit eis pa
meulus ppz⁹. i. generat⁹ i paniculo extrinseco ⁊c.
vel aliẽ itelligatur. vt q talis eminentia bursalis
aquosa l3 generet⁹ apud eos testiculos pp frigus
ipoz ⁊ cõuerfationẽ sanguinis ad aquositatẽ nõ
ti necessario tangit ipos testiculos ymo fortasse
accidit eis büiditatib⁹. paniculꝰ ppz⁹. i. vt recẽ
dant i sipbac vel ebilli. ꝓpio. ita q nihil fm q pau
latine multiplicat talis aquositas sic cõtinuo ea3
coogit quodã paniculo ficut ẽt fit de glandulis
hẽnib⁹ ꝑpriis sipbac vel ꝑpriã chilli i3. n. otinua
tur hec aquositas ista paniculũ imediate tãgemẽ
testiculos. nõ tamẽ ipos cõtãgit q iter ip3 panicu
lũ ẽ alꝰ panicul⁹ iculosus i quo ipa claudit⁹. ⁊ hoc
satis ẽ possibile. Et hoc ẽ q dixit fortasse accidit
eis paniculus ppz⁹ oeinde cõtinuado põt aliam
cãm talis eminẽtie nõ p via oefluxus dicẽ.

Et quandoqz Dubiꝰ ptis aduertatis q
ista lra pot⁹ duplicit legi secũdum q duplex lra re
perit nã vna ⁊ vbi ẽ cã ⁊c. alia ⁊ nisi est cã ⁊c.
Primo mõ legẽdo ẽ sensus q pter cãus vel peuf
sionẽ factã circa ptes ossei oefluxa pte grossioꝛ ⁊
feculẽta ipi⁹ sanguinis ad ꝺcauũ ipius burse fiet
beria talis büiditat⁹ sãguinee ad fuscũ declinãtis
⁊ tãdẽ fiet beria saniosa sine oefluxu. ⁊ sic ẽ lra
clara. ⁊ cõm hũc mõz posset fieri. ẽt hernia talis
apparẽte p via oefluxus facto cãu vel percussio
ne circa partes ẽguinis vtz. l3. q ẽtuz ad pnslega
tur vt dictuz ẽ. Si vo lra iaceat nisi ẽ sensus q ẽt
nisi causa sit peussio aut causa a qb⁹ epe sit beria
talis mõi p via oefluxus tamẽ scõm mõz dictuz su
pa de hernia aquosa p via paulatine cõgestiõis
⁊ etiã scõm eundẽ fieri põt hernia pp büiditatez
sanguinẽ ⁊ feculẽtã q. ẽstate debili cõplexiõe re
sticulor. a frigiditate illa pa sanguinis feculẽta q
resecat⁹ a digestione mebrozũ q vt plurimũ tran
sit sloditiẽ cutis a cõplexione ipoz⁹ testiculoꝝm
nõ epelit ad cutẽ ymo ibidẽ paulatine agrega
tur ⁊ tãdẽ fiet eminẽtia manifesta bursalis ⁊ ap
pellari poterit hernia feculẽta vel mellencõlica ⁊
scõm hũc sensum ẽt stat clara lra ⁊ iste mod⁹ mi
bi magis placet q hernia sanguinea facta a cãu
vel peussiõe vt plurimũ ẽ p via oefluxus ⁊ nõ per
via paulatine cõgestionis de qua ẽ i ꝓposito fmo
Sequitur.

Aut uentositas ⁊c. Intendit q ẽt
ẽ qñ ẽtate debili digestiua testiculoz certa bũi
ditas p via diminute digestionis vẽtositar q̃ non
resolubitur ab ipotentia vtutis. ⁊ fic paulatine con
gregatur i altero paniculoꝝ ossei ⁊ fit eminentia
⁊ distensio ⁊c. Et addit q̃dã apparẽter ipertinẽs
curatiuũ dicens q. Qñqs ofert curatio cuz ferro.
Qz ⁊ si videat⁹ ipertinens tñ recte cõsiderãti ha
ad principale itenti ptinentiã. Quia ad declaran
dũ q̃ dixit talis hernia ẽ qua paulouãi dictus est
fieri posit per viaz paulatine ꝺgestionis dixit q̃
qñqs conferret curatio cuz ferro. i. curã iuuãt p
foratio ossei cum ferro. vnde euacuata mã pten
ta siue sit aquositas siue ventositas imediate ⁊ p
nãm fit vera curatio q̃ non esset si talis eminẽtia
penderet a mã oefluxa vel aptione didimoruz vl
ruptura paniculi ⁊c. qz vltra perforationez cum
ferro ⁊ euacuata mã ꝺiuncta adhuc ad cure per
fectionez multe restãt itentiones curatiue vt infe
rius latius declarabitur et sic intelligenti ꝑs q̃ ꝺ
dicẽs est medium probandum id q̃ supra dixe
rat uel si placet dici pot⁹ q̃ nor̃ater istum textum
posuit ut declararet unum cui⁹ oppositus cõit cze
ditur ut. ſ. q̃ non ois hernia uentosa est curabil
per plura resoluentia uel ericantia interius ul ex
tertius applicata cui⁹ oppositus cõiter creditur nã
ut ipse dixit q̃qs ofert curatio cuz ferro. i. ad cu
ram est necessaria perforatio cũ ferro ⁊ hoc ẽ ue
rum in uirtute debili ubi natura nonpotest bene
actuare medicinas. quo casu ilia medicamina
non sufficiunt ⁊ tunc est necessaria perforatio ⁊
tunc iste text⁹ non refertur nisi ad ventosa magis
tamen mihi pl3 q̃ pio ꝺiri. ꝺeide adducẽdo alia
cam apparentie isiis hernie ex delcensu dixit q̃
quãdoq; nascitur. illic caro addita. i. ꝛecipitur i
ꝺcauitate media iter mirach pliculã extrinsecã
⁊ sipbac pliculã intrinseca ꝺberẽdo. ſ. alteri pel
licularũ vel iter sipbac ⁊ testiculos etiã alteri co
rũ iberendo q̃ aũt ibidẽ possit caro generari ma
nifestum est cum ex superfluo alimentũ oi conca
uitate possit caro addita generari dixit ꝑter ex
plicando alꝰ cas ig3ostiationis ossei q̃ qñqs ingzo
fatur osseum. aut induratur ex apostemate. aut
pinguedine q̃ assilatur ramici ⁊ noiatur hernia
carnis. p intellectu hui⁹ particule est aduertẽdũ q̃
ꝑpte dicimus osseus ingzossiari ex apostemate q̃
ipa substãtia pellicularis apostematur fiue intrin
sica siue extrinseca siue ex reliqua simplicia mem
bza apostemãtur ⁊ bec distinguni pot⁹ ab illa emi
nentia q̃ fit p carnez addita q̃ illa secernitur ꝺisti
ct⁹ a substãtia bursali nõ sic aũt secernitur ista
apostemosa ex pinguedine etiã iberẽte substantie
pelliculari pot rumefieri bursa et bec plurimũ ha
cõuenientiã cũ hernia ẽ bali q̃ ita tactus ⁊ huius
ẽ molis ⁊ aliqualiter sequalis pp sequalitatẽ pin
guedinis sicut etiã in ẽrbali vel intestinali quẽrũ
vtraq; propie dicitur vel dici potest ramex vt ẽ.

uisum ẽ r ideo dixit q assimilatus ramici. Secundo notãdũ q ex ista particula nõiatur hernia carnis inuit. d. Ã. qõ non solũ illa q̃ pẽdet a cazne addita appellat hernia carnosa ſ ẽt illa q̃ pẽdet a pinguedine r apostemate ꝓpter similitudinem quã habet cum eadem. Tertio nõ. ut clarius in fra uidebitur in cap. ſignoꝝ uersus finem qõ nõ solum appellatur hernia carnosa illa q̃ fit per additionẽ carnis ipi burſe ſ ẽt q additionẽ carnis testiculis r nõ solũ tales ſ ẽt q̃ fiũt ex magnificatione dictoꝝ membroꝝ ex potentia positiue uirtutis sicut fit in ypoſaica ablo membroꝝ sed solũ hic expliciuit cãm utpluriumũ euenientẽ uidebis inferi⁹. Potnit ꝓferi unam ꝯclusionẽ generalẽ gõ. ſ. hic dictã est posse generari tumefactiõm in oſſeo non p oſſensum alicui⁹ materie deorſum ſ ꝙ sclam ibidẽ paulatinã materie ꝙgeſtionẽ ita similiter euenire põt r inguinibus q̃ illis locis nacuis euenire põt eminentia r tumefactio ꝙ uerã rupturaꝝ r defensum alicui⁹ rei uel materie deſuper siue ſit ſirbal siue humoralis uel alia huiuſmodi. Et uenire põt ẽ talis eminentia nõ ꝙ defensum materie deorſũ ſ ꝙ per paulatinã ibdem ꝙgeſtiones siue ſit apostema siue nõ apostemãs ſicut r ſupra dictum est. de burſali cã toti⁹ ꝓ ꝙ eadẽ uel ſimiles cãe ꝛtigere pũt q̃ tumefactiõm iducendam in talibus locis ut in oſſeo ut ꝓ intelligenti hoc est q̃ dixit in ista pauca lra. Et q̃nãs ꝛc. Deinde ipe appropriat nomen alteri ſpeciei tumefactiõis apparentis circa oſſeũ r breuiter dicit q.

Quandoqz inflantur. Circa hanc prẽ primo admittendũ q. d. Ã. quodãmõ ſepatim manifeſtauit hanc hernia uaricoſam ab aliis ſpẽbus hernie ut ꝑceſſus lre manifeſtat q̃ hec hernia ſa pit nãm media inter herniam ueraꝝ pendentẽ ex deſcenſu materie deorſum ut est zirbalis uel inreſtinalis r herniam non ueram. ſ. tumefactionem oſſei pendentem ex mã ibidem paulatine ꝙgeſtat ut est carnoſa uel apoſtemoſa q̃ etiam ſaltẽ urplurimum fit per uiam paulatine ꝙgeſtionis q̃ talis hernia fere ꝺiffiteentez põt puenire extumefactio ne illaꝝ uenaꝝ ꝓp materiã deſursum uenientem. r ꝓp mãm ibidẽ paulatine ꝙgeſtam ut ꝓ. Secõ etiam de tali hernia fecit ſpecialẽ mentionẽ post herniaꝝ ueram r non ueram. q. ista quodãmodo diuerſa est ab utriſq; illaꝝ. Jn hoc enĩ ille cõicãt ut inteſtinã ſ. zirbal ex una ꝑte r carnoſa r apoſtemoſa ex alia. p utroq; exẽ fieri põt ꝙ ꝓtinaꝝ talis materie in utroq; paniculoꝝ ut in ſiphac interioꝛe appellato ꝺidimo r ꝑ paniculo exteriore. Tã ꝙ ꝺilatationẽ ꝺidimi intra oſſa femoris recipi põt in paniculo interioꝛe zirbus uel inteſtinũ per rupturam aũt ſiphac recipi possunt in paniculo exteriore zirbus uel inteſtina vnde non oeuenient ad ꝛtactum teſticuloꝝ. Jn hoc et cõicant hernie ut pluriuũ non uere ut carnoſa uel apoſtema qz cẽ liter fieri possunt in paniculo interioꝛe r exteriore secus aũt est in hac hernia uenali uel uaricoſa qz hoc solum ſit per ꝓſitam materie ꝛtentẽ i paniculo interioꝛe ut ad intra uenas ꝛtras intra ꝺidimũ r paniculũ interioꝛẽ r ſic ꝺiuerſa est ab illis. Pone hic ẽt alia ſpeculari ſ ista ſufficiũt. Poſideraduz q. non solũ tumefactio uenaꝝ ſed ẽt artariaruz ſacit hanc herniã uaricoſam equaliter enim appaze re põt tumefactio ex repletione uenaꝝ r. artaria rum. per hoc ergo q. dixit replentur uene intelle xit uene uel artarie. Et hoc ipe manifeſtat in fi ne cap. de ſignis ubi ponit ſigna iſtaruz diſtinctiõz lego ifam. Et q̃nãs iſlantur uene eiuz. i. teſticuli.

Et quandoqz molifi. Diuiſionẽ. 8. factam in illa ꝑte. Et duritiez gdem ſoliculi ꝛc. Sic cõinuatur ad ꝑcedẽtia. Tã poſtq̃ dixit Aui. poſſe erat trcs eas ignere vñ ſit va hernia burſa lis q̃ vñ deſcẽſus materie vt ꝓ apturã ꝺidimoz r rupturã paniculoz r molificationez eoz. de vt i principio capituli r ꝛiter declarauit modos quibꝰ ad apturã ꝺidimoz r ad ruptionẽ paniculoz ſe gtur. hoc hernia burſalis ponẽdo etiã eas barum rupturaruz. iaz hac ꝑte ꝙ cõplemẽto doctrine. ſe quit declarãdo mõz. quo ꝙ rellaſſationes paniculi tãtũ ſit ẽt hernia vel diſpoſitio ei ſil⁹ z dixit q̃nãs molificatur ſupple paniculꝰ ſiphac molificatione vebemẽti ablaꝝ ruptura q̃ plengatur ꝛc. Pro declaratione pmiſſa. põo notãdũ q̃ notanẽ ſu pra ſimul determinauit de hernia ꝙ apturã ꝺidimoz r ruptura paniculi r mlta ꝺiſſerẽtie tãdẽ ſe peratis ẽ hac determinauit r ſic ẽ eq ab eiẽdẽ cãa pendẽt vel pẽdere possunt apturã ꝺidimoz r ruptura ſiphac vt a vẽtoſitate ipelleẽte ad plancta r forti vociferatiõe r ab oi vẽtris cõpſsiõe r multa alia q̃ equaliter eẽ posit cauſe apture r ruptioni paniculi r iõ cõſequẽter de eiſdẽ determinati ẽ est. cãe aũt molificationis r rellaſſationis mltũ ꝺrie sunt cãis rupture q̃ humectatio q̃ ẽ cã mollificationis paniculi r idipoſitiua cã ſolutionis eiuſdez vt ꝑ ſe cõmeter de ea ſꝑatim determinatũ. vt aliter ꝑ illas duas ſpẽs vt apturã ꝺidimoz r ruptura zirbi i fãdo possunt fieri hernia r ramez. r ea lis nõ põt fieri ꝓ relaſſationẽ paniculi vt conſideratiꝑebit. he tamẽ cãe sunt ꝑuaſiue. Secõdo notadũ q. ꝓ molificationẽ paniculi ex mã paniculi cõprimẽte põt notabiliter paniculus aſſiſtari r diſtẽdi cõpzimẽtib⁹ ꝑ zirbo r inteſtinis paniculi ſiphac i fundo vẽtris ſupza oſſa femoze r ipo ex ſtẽte molificatio diſtẽdẽt ifra paniculꝰ r ampliſi cabit r cõſequẽtur zirbus uel inteſtina vel viracz r recipient hec oia in burſa teſticuloz intra mi racb r ſiphac. i. ira paniculi intrinſicũ r extrinſicum q̃ ſiter plõgabitur oſſeũ r ꝛtumefcet r ſic aſſimilabit ve hernie dicte ramez. de qua vt ſupa dictũ ẽ deſcẽdentia deorſum uenient ad ꝛtactum teſticuloz ad quem ꝛtactũ talia deſcendẽtia deuenire non possunt r iõ eiꝰ apparẽtia tñ eſſimilatur r hoc ẽ qõ dixit text⁹ uel ſi placet põt aliter legi ifam ut hec ifa ꝺinuetur cũ ſatis imediate ꝓ

cedenti quoniã supra manifestãs cãe vñ fiãt ñces apparẽtie ueris hernijs p uiãtis descensus q̃ tantũ ñ fiãt p eam defectus ut ex apostemate uel carno sitate ibidẽ genita faciendꝫ apparẽtiã ꝛc. ꝛ dixit q̃ gñs molificatur supple burſa uel oſſeũ tantum absq; ruptura ꝛ supple absq; descensu alicuꝰ rei deſurſum ꝛ tũ prolongatur. ſ. oſſeũ ab humiditate intrinſica ipi et aſſimilatur hernie iterum ꝛ ſic ẽ ſſa clara magis tamen placet prima ſententia

Etquandoqꝫ accidit ꝛc. Dee ẽ

tertia para principalis cap. in qua. d. Aparat quaſdas ſpẽs rupturꝫ adinicem ꝛ duo facit principaliter, quoniã primo ipẽ aparat alijs ſpẽs rupture in ſa ciliter ꝛ difficultate curationis ex pte ei⁹ q̃ deſcẽ dit ſa po incipit ibi in fine. Et ſciãs q̃ramey inte ſtinoꝝ ꝛc. prima adhuc in duas. quoniã ipe prio aparat rupturas ſupra teſticulos. i. eminentias ſi ue ſine circa ſumẽ ſiue ſupra ipſs ad illas rupturas uel eminentias q̃ utplurimũ ſumtẽ circa teſticulos uel oſſeum. ſo aparat rupturas ſupra teſticulos factas inter ſe ſa ibi. Et illa q̃ accidit ſupra ſumẽ ꝛc. Dicit in primo ꝑpendio rupturas ſuper teſticulos factas ad eas q̃ circa oſſeum fiunt in malitia Et quãdoqꝫ accidit ruptura ſupra teſticulos ꝛ p nenit apud inguina ꝛ q̃ eſt ſupra ea in ſumine ꝛ eſt malorum accidentiũ ꝛ in duobus emontoriis

Pro intellectu partis primo intelligendum q̃ dicit etiã alias ſupra notatũ eſt per rupturas in telligit eminentias ita ut hic ꝑaret eminentias ſupra teſticulos fiunt ad eas q̃ circa oſſeum ꝛc. Eſt ergo ſnia. d. B ꝙ tales eminentie ſupra teſticulos utplurimum ſunt malorꝫ accidentiũ reſpectu illarum que circa teſticulos fiunt. Pro declaratione eiꝰ. ſo aducrtendum q̃ lz egliter eueniẽ poſſit augmẽtus i mirach. ã. teſticulos vſus umbilicũ ꝛ ipo ibilico pp mãm ibidẽ ꝑualtie ꝙeſtã ſiue ſit aquoſſeas ſiue ventroſitas ſiue ali⁹ humoꝛ vt apoſtema ſit etiã ꝛ oſſ. o vt manifeſtũ eſt egliter ñ tñ ſtra patebit in capitulo de augumento umbi li ꝛ amen eminentia vel augumentũ factus ſubito ex receptione noue materie i quod zꝫ receptaculo vt ſirbi vel inteſtinoꝝ pp exitũ eorũ a ꝑpio ſitu ſupra quã eminentiã vel augumentũ ꝑpie cadit nomen rupture vt ſupra dictus eſt talis nõ equalitas eueniẽt in mirach ſupra teſticulos ꝛ in oſſeo te ſticulorũ qñ tal⁹ eminentia teſticuloꝝ i burſa eue nirẽt ꝑter rupturas ſiphac ꝛ ꝑter dillatatiõ nẽ humoꝛ ꝛ ꝑter mollificationes ꝛ relaſſatiõnem ſiphac deoſſus vt ſupra viſum eſt. Eminẽtia aũt ſit in mirach ſupra teſticulos ſubito vt inſtãmẽ vel circa nõ bene fieri põt niſi ꝑ ruptura ipſi⁹ ſiphac vt cõſiderãti diligenter manifeſtum erit ⁊ eminentia oſſei ex aꝑtione didimoꝝ vel relaſſatione paniculi fieri põt ſine mãifeſto doloze eminentia aũt facta ex ruptura paniculi nõ fit ſine doloze. nec ſine aliquali doloze cõſeruat reliq; autẽ ꝛc. Inde ẽ ꝙ eminẽtie ſupra oſſeũ facte fũt vt plurimũ maloꝝ accidentiũ ꝙ doloroſe reſpectu eminẽtie burſalis nõ notãter vt plrimũ ꝙ ẽt eminẽtia burſalis facta ex ruptura paniculi ẽ cũ doloze ſic ꝛ illa ꝙ ſupra ſumen et fore maioꝛ. Sꝫ qñ vt plurimũ fit talis eminẽtia burſalis ex dillatatiõe didimoꝝ vel relaſaꝫ paniculi ꝛc. Ideo cõcluſio do. A. apparet ꝙa. Tertio notãdũ ꝙ ſtrictiõ illi⁹ termini ſumẽ. ꝙ ſcõm. d. A. ſi nonimis. Sumẽ eſt caro vẽ pingue do femoris. Femur aũt ẽ ps vẽtris terminata ſuꝑius ad radicez virge in viris. Et ex his ꝑs ſſa clara lego eã. Et qñq; accidit ruptura A. eminentia ſupra teſticulos ꝛ ꝙenit ſupple dcã ruptura apud inguina. ſ. fit circa loca dicta vacua vel emõtoziꝫ cõiter nocata ꝛ qñ ſupra ſumẽ. i. ẽt euenit qñq; iſta ruptura. i. eminentia ꝑter rupturã nõ circa inguina tãtũ ſꝫ ẽt ſupra ſumẽ ꝛ ſupple ipẽ tibus vẽtris ſupra ſumẽ. q̃ ẽt ꝑtib⁹ vñ bilicalib⁹ ſegtur ẽ malorum accidẽtiũ ꝛ in duob⁹ emõtoziꝫ ſic odinet ſſa vt ꝙ poſteriꝰ precedat vt ſic legat no ſolũ fit dcã ruptura circa inguina ꝛ loca vacua ꝛ i ſumẽ ꝛ ſupra ſumẽ. ſꝫ ẽt iſpi⁹ duo b⁹ emõtoziꝫ. Et ẽ maloꝝ accidẽtiũ. i. ꝙlibꝫ talis ſupra teſticulos ẽ maloꝝ accidentiũ vtplurimuꝫ reſpectu eminentie burſalis vt ſupra lectꝰ eſt ꝛc.

Et illaque ꝛc. Tãc iſpe cõparat rupturas vel eminentias ſupra teſti

culos ſcãs iter ſe. ꝛ primo i eo q̃ magis vel min⁹ eueniũt. ſecũdo i accidẽtib⁹. ſecũdaibi ꝛ o. q̃ eſt ex ruptura de ꝑia ꝑte dicit. ꝙ illa ruptura. i. eminentia vt ſupra q̃ accidit ſupra ſumẽ ẽ ꝑaup ꝛaro ꝑ cõparatiõe ad alias. ſupple q̃ fiãt circa inguina ꝛ adducit rõem dicens qñ ille loc⁹. i. ſupra ſumẽ ſit ſtentat⁹ ẽ laceatio. Et q̃ ſub eo. ſumie. i. circa inguina eſt tenetur extremitatib⁹ lacertoꝝ. Loc ſcẽ ter rideur tacite dubitationi poſſet aligs dicere ꝛ tu tãtũ ꝙias rupturas ſupra ſumẽ ſcãs ꝛ ea q̃ circa inguina põt nei ipo ſumine eẽ ruptura ẽ q̃ poſſit cã aliꝭ fieri ꝑatio ꝛ rñdet q̃ ſic dicens. Et qñq; accidit ſumini augumentũ ꝛ eſt ẽ genere ruptureꝛ rerũ q̃. ſ. etiã ꝛaro fit reſpectu earũ q̃ circa inguina ꝛ ꝑter eandez cãm. Notandũ ẽ ꝑtellectu ꝑis q̃ corpulentia muſculoꝝ ventris eſt cã vr ſi ꝑhac nõ nimis extendi poſſit vt ſupra viſus eſt in capitulo ſupioꝛe ſunt ergo muſculi cẽ ſua carnoſitate ꝛ copulentia cã impeditiua ruptureꝛ paniculi ſiphac ẽ ex ꝑte ꝓſti tenuitas muſculoꝝ et extremitates eius vt cozde minus ꝓhibent ſolutionez ipſ⁹ paniculi et rupturam cuꝫ igitur ꝛ directum ventris verſus ſumen ꝑ totum extendantur muſculi longitudinales verſus vero inguina termina rentur muſculi tranſuerſales ad cozdas a ſuperioribus oppoſitis anglis deſcendentes et aliqui inferioribus oziginem ſummũt ſupra inguina magis oziginantur vt patet ſciẽti ſitum muſculoꝝ vt eſt etiã dictus ſupra ꝙ anotbomia ipſoꝛ. Et boc intuit dominus Auu. ſequitur q̃ facilius fit ruptura circa inguina quaꝫ ſupra ſumen vel in ſumine. Pro boc ẽt facit q̃ ireſtis magis grauitant ꝛ fedo

uentris scdm cõmunem situm hominis cum sit rec
te stature circa medium uentris .et ideo faci
lius rũpitur siphac inferius q̃ circa mediũ ⁊ sic ra
ro fit ruptura supra sumẽ respectu eiꝰ q̃ circa igui
na qꝛ ẽt magis grauitãt intestina circa emontoria
q̃ in sumẽ cũ sint magis decliuia ꝑpter ẽt disposi
tionẽ musculoꝝ seqtur tota cõclusio. Et hoc est ꝙ
uoluit in toto textu lego lr̃am. Et illa q̃ accidit .s.
sumẽ est parũper raro idẽ est per cõparationẽ ad
alias supple q̃ fiunt circa inguina uel in ipis emõ
toriis ⁊ adducit rõnem de hoc dicens qd̃ hoc ẽ iõ
qꝛ ille locus .s.s. sumẽ sustentatus est lacertis .i.
muschulis .s. longitudinalibus ⁊ ideo supple diffi
ciliter rũpitur siphac ⁊ qd̃ sub eo cõtinetur extremi
tatibus lacertorũ .i. locus circa inguina nõ susten
tatur muschulis sed solũ cordis muschulorũ iter
quas cordas non est caro media ⁊ ideo faciliter
ibidem põt rumpi siphac deinde rñdens tacite q̃
stioni dixit. Et qñq; accidit sumini augumẽtum ⁊
est de genere rupture iterum quasi uelit ꝙ talis
ruptura ẽt rarius fit q̃ circa inguina ꝑpter cãm
supradictã ẽt ꝑpter minorem ibi esse grauitatem
intestinorũ q̃ circa loca inferiora.

Et omne quod est ⁊c. Nunc ipe cõparat dcãs rupturas supra osseũ factas inter se in accidentibus
Et dicit qd̃ ois ruptura supra sumẽ .s. uersus ptes
umbilicales est malorũ accidentiũ ⁊ parue addi
tionis ⁊ non dolet in principio .i. non est intẽsi do
loris in principio respectu .s. illarum que fiunt cir
ca inguina ⁊ adducit rõnem dicens quoniã expul
sum in ea .s. ruptura facta sursum .i. receptum in
orificio rupture facte in siphac sursuz sunt intesti
na minuta .i. gracilia ⁊ sunt cõpressa coartata ⁊ co
artant fecem. Et supple sic patiens euomit eam .s.
fecem ⁊ est ex genere Illeos .i. ad hanc dispõnez
utplurimũ sequitur illeos ⁊ accidentia eiꝰ sequũt
ut ex inquietudine eius ⁊ angustia eius .s. illeos
uerum illa .s. ruptura que est subtus .i. fit circa in
guina est magis susceptibilis dilatationis ⁊ magis
incedeñ in additione .i. facilius dilatatur ⁊ magis
cõtinuo augetur dilatatio ⁊ non dolet in principio
supple tãtũ quãtũ in processu. Notandũ qd̃ ex
hoc textu non intendit .d. A. nisi probare qd̃ ruptu
ra uersus umbilicũ est magis suspecta qꝛ ad eam
sequũtur prauiora accidentia q̃ illa que ẽ uersus
inguina licet dicta ruptura circa inguina sit dif
ficilius curabilis q̃ alia que est circa umbilicum
⁊ totum hoc probat per idẽ mediũ per hoc .s. qꝛ
expulsum in ruptura superiora sunt intestina mi
nuta ⁊ sunt cõphensa coartata ⁊ coartant fecez ⁊
supple in ruptura inferiore expulsum .i. propter
qd̃ expulsum fuit ruptura in siphac sunt intestina
grossa non sic cõpressa nec coartata coartantia fe
cem ⁊ ideo ex hoc sequitur priͦ qd̃ ruptura supior
fit parua respectu inferioris ⁊ ẽt fit parue additio
nis .i. postq̃ incipit non multũ magnificatur quia
ipsa intestina minuta non sic sunt apta multũ dil
latari sicut grossa ⁊ cõsequẽter ad eoꝝ extensionẽ
ut puta a uentositate non tanta fit ruptura qꝛ ⁊ si
aliquãdo fiat ruptura ipsa tamen fit parua ꝑpter
non posse multum intestina intumescere nec dila
tari per hoc ẽt qd̃ sunt cõpressa .i. fortiter dorso al
ligata non possunt ultra ꝓprium situm multum .i
pelli ⁊ cõsequẽter scdm ipoꝝ multas partes non pñt
recipi intra orificium rupture ⁊ ideo ruptura ipa
non est multũ dilatabilis e contra uero est de rup
tura inferiori qꝛ intestina sunt grossiora ⁊ latiora
Multum ergo possunt dilatari ⁊ extendi a cã ali
qua intrinsica ut puta a uentositate. ideo ad ipoꝝ
magnam dilatatõm magna põt fieri i siphac rup
tura non sunt ẽt coartata .i. fortiter dorso alliga
ta sicut superiora ut .s. dictum ẽ de monoculo. iõ
facta ruptura faciliter quo ad iporuz multas par
tes recipi possunt in ruptura ⁊ cõsequẽter dilatabi
lis est multum ruptura ideo est multe additionis
respectu superioris que fit. Et ex hoc sequitur pri
mo clarum uerbũ .d. A. cum dixit Qꝛ superior ru
ptura non dolet in principio supple respectu ruptu
re inferioris. Et hoc est qꝛ parua fit ruptura. qñ
expulsum in ea sunt intestina minuta. Seqtur
scdo alia principalis cõclusio quã intendit .s. de rup
tura superior est facilius curabilis q̃ ⁊c. Et infe
rior difficilius qꝛ superior est parue additionis qꝛ i
testina minuta sunt coartanda ⁊ inferior magne
additionis ꝑpter oppositam cãm etiã pro hoc fa
cit qꝛ ut .s. dictum est intestina magis grauitant
deorsum uersus inguina q̃ uersus sursum. Se
quitur tertio qd̃ qꝛ ipsa intestina minuta sunt stric
tiora et minus extensibilia qd̃ ideo magis coartãt
fecem in eis cõtentam. vnde intestina talia in rup
tura recepta ita fecẽ coartãt ut perfecta fiet clau
sio ⁊ oppillatio iporum intestinoꝝ maxime qꝛ ut
supra dictũ est talis ruptura est parue additionis
Et ex hoc cõcluditur qd̃ licet sit parue additionis.
est tamen magis suspecta ⁊ prauoꝝ accidentium
respectu inferioris qd̃ principalissime in toto textu
intendebatur et sic ꝑpter fortez oppillatiõem ha
bens eam euomit fecem. et est hec passio ex ge
nere illeos qꝛ est una cã illeos. sicut etiã ruptura
iguinis aliquãdo ꝓducit ad collicã ⁊ sic ad cã seq
tur igetudo ⁊ angustia sicut i illeos. Et ex his ap
paret totꝰ textꝰ clarus Lego lr̃am. Et omne qd̃ est
ex ruptura .s. sumez .i. ois ruptura circa umbilicũ
est maloꝝ accidentiũ et supple ualde suspecta re
spectu rupture inferioris qꝛuis sit pue additõis .et
supple exinde faciliꝰ curabil' q̃ inferior. Et nõ do
let in principio supple respectu iferioris qꝛ parua
fit solutio et adducẽs cãm huiꝰ totiꝰ dixit. Quoniã
expulsuz sunt in ea intestina minuta .i. receptũ in
ea .s. ruptura superiore pp expulsionẽ et extensio
nem sunt ⁊c. Et sunt cõpssa coartata ad mõm .s.
expositũ iõ coartãt fecem ⁊ supple uehemens fit
oppillatio et euomit supple sic patiẽs eã .s. fecem
et est de genere illeos et ingetudinẽ eiꝰ et ãgustiã
eiꝰ. ueꝝ illa q̃ est subtꝰ. et supple si nõ sic suspecta
est magis susceptibil' dilatationis et magis icedẽs
in additione. ideo supple difficilius curabilis et ñ
dolet in principio supple sic in processu qꝛ in pro
cessu multum dilatatur.

Et scias quod ramex In hac ultima parti

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cula bus ꝑ ap.d.A. ꝑarat ꝯsdā spēs rupture uel
hernie inter se in facilitate uel difficultate curatio
nis ex ꝑte ei⁹ q̄ ꝯ nnetur uel oēsedit positꝰ in ꝑte
tagiore ꝑ auit qualēs spēs ipz in malitia ex ꝑte
ꝛ facāp ruptuꝝ ꝛ breuiter dyit i texu. Et scias
q ꝛamer liest inoz ꝛ zirbi ē egritudo fortis difficil
ꝑ ꝛamer aq̄ ē egritudo facil ꝛ si sit ma
gna. ꝓditellectu ptis aduertēdū q.d.A. i hac
re accipit ista terminū ramex ꝑpie g ut .ō. dice
bat solū dr de hernia in q̄ ꝯ descēdit deorsum
uenit ad ꝛtacū testiculoꝝ ꝛ illi ca ut supra dcm
est hit fola dilatatio didimoꝝ ꝛ nō ruptio panicu
li uel relaxatio ei⁹ de is tolī intestinalē zirbalem ꝛ
aquosas appellauit ramicē ut ibidē fuit notatuz ꝛ
ad ista locu recurre. Et ergo sensus lre q magna
eminētia bursal⁹ ab aquositate pendēs ē facili⁹ cu
rabil ꝑ qua eminētia zirbal⁹ uel intestinal⁹ quarū
dūber pendeat ex dilatatōe didimoꝝ ꝛ ió boc est
ꝓmo q ex certa dilatatione didimoꝝ ē parua
ꝑcurre ꝑ magna eminētia ab aquositate ex q̄
dilatatōe tū non fieri poterit eminētia bursal⁹ uel i
stinal⁹ cū facil⁹ sit multū aquositatē ꝑ aliqđ re
cepta uel uel uiā defecdere q̄ subsistāt intestini
al⁹ zirbi igitur apparēte eminētia zirbali uel ꝛtesti
nali ꝛ sit pua maioz ē tū facta dilatatio didimoꝝ
q̄ in certa eminentia bursali aquosa magna ideo
difficil⁹ curabitur zirbalis cū maioz sit dilatatio
ne ꝛ ea dui⁹ dici esse pōt q̄ curatio tal⁹ hernie
aquose aliq̄ ꝑficitur unica ꝛtentōe medicinali ut
cū ericatiua q̄ simul ericabitur būcidtas ꝛ didi
mus parū dilatat⁹ ꝛstringet ꝯ curatiōe astr her
ne zirbal⁹ uel intestinal⁹ ut infra inidebitur duplex
ꝛtensio necessario regritur una ē reductio bouz
mitroꝝ in ſtū ꝑcui ut intra ſpbac alia ē ꝛstric
tio dicte dilatationis didimoꝝ ꝛ be intentiones ut
plurimū ꝛius ꝑfinitur q̄ intentio ad reductionez
ꝑficitur cū mollificatiꝝ ꝛ bumectatiꝝ alia astr ut
ꝛstrictio dilatatōis ꝑficitur cū ſtipticis ꝛstringen
tibus uts ió difficilioꝛ erit ifloꝛi curatio uz. ꝛcatia
ēl esse pōt ꝛ ē declaratiua pcē q hernia tal⁹ aquo
sa ut plurimū curari pōt cū medicinis localib⁹ ex
uriles apposītis q̄ pua ē dicimoꝝ dilatatio in il
la q̄ si magna foret dilatatio ēt ꝯiungeretur zibu
lis uel intestinal⁹. Ꝯ zirbali aūt uel intestinali tā
ta ut plurimū ē dilatatio ad cure ꝑfectōm nō sufficit applicatio extrinſecoꝛū remediozuz ꝛstringen
tium cū tal⁹ dilatatio ꝛtinue maioꝛetur ita ut tra
dant doc. q̄ aliq̄ trāsit de uno latere ad aliud ꝑ
zonali descensuz ipoz intestinoꝝ ymo oz uti ope
ratione manali cuz ligatura didimi ut infra uide
bitur q̄ multo difficil⁹ ē periculosa extat. dictum
est ūr in principio hic sōlī ꝓparate tales hernias
ēt aptura didimoꝝ pendentes q̄ non inconueniet
certaz herniaz uel intestinalē esse facil⁹ curabilē
q̄ certa data aquosa ut hernia zirbal⁹ ab relaxat
panicli ſphacis. ā. os femoris ꝓpata hernie aquo
se ꝛ ruptura panicli uel aptura didimoꝝ ut ma
nifestum est ofsidezanti ꝛ inferi⁹ magis manifesta
bitur uel illa hernia zirbalis non pōt dici uere ra
mex ut .ā. iſtum ſō dixi hic ꝑrie fuisse iſtum ter
minum ramex. Et he ſīt a clara. Fo ſinelligendus
ꝑ ꝓlemico doc. ꝑ. ꝓpter bas spēs hernie quas .d.
Auic. ꝓparauit in malitia accidētiū ꝛ curationis
ut sumptas ex ꝑte ſi⁹ ꝛ ex parte ei⁹ q̄b descendit ut
recipitur pens aliqđ auctores etiam de ipis ber
nijs. alie sunt ꝑfideraciones fm quas sumitur fa
cilitas sue difficultas curationis q̄ ti oēs principa
liter attribuendę habēt ad hernią ex ruptura pē
dente m. Tā q̄dam sit de ea ꝑsideratio sumpta ex
quantitate ei⁹ ut si sit magna uel parua ruptura.
Alia sit ꝑsideratio ex ꝑte ei⁹ ut si diuturna ul mo
dici tpis. Alia sumitur in relatione ipius ad in
firmū ꝛ ex parte oplexionis ipſ⁹ hālis ut ex parte
etatis ut. ſi iſirm⁹ sit calide ꝛ humide oplexionis
uel frigide ꝛ ficce melancolice ut si sit ꝛetate pue
ritie uel senectutis uel medie ꝛ be ꝑsideraciones
apud auctores dicte sunt accidentales. Accirco ō
bis non fecit .ō. Al. mentionē ꝑ bas tū sumitur fa
cilitas ꝛć Nam q̄ est magna antiqua in corpore
duro uel melancolico in etate senectutis nunq̄ p
medicinas sanatur ꝛ forte nō sanatur per manua
lem operatiōm. Que aūt ē pua modici tpis in cor
pore sanguineo in etate pueril non sōlī p manua
lem operationem sz etiā p medicinas sanatur q̄ ue
ro est inter ꝑdictas media mediocriter se hz ut q̄
curabil est ꝑ manuales operationem ꝛ non per me
dicinas utpluzimū ꝛ si sit magna in corpore molli
uel si sit parua ꝛ antiquata ita ut labia sint obſtie
cata ꝛ boc dico de uera ruptura rupto ſphac ꝛ ita
intelligātur oēs auctores cū dicunt q̄b nulla ruptu
ra curabil⁹ est per medicinas intelligatur de uera
ruptura ꝛ post etatē puerilie ꝛ maxime in corpore
non notabiliter humido q̄ de ruptura ex relesa ſ
panicli multi ēt senum curatisunt per medicinas
Et curauī ego unuz affīne meum feragenariuz cū
medicinis tātum ꝛ cum debito ordine diete ꝛ qui
ſteterat multis annis sic oſpositꝰ is fuit ex relaxa
tione q̄ facile curatur per medicinas ut dixit Alie
bas ꝛ addit. Et hanc curātes q̄d cū medicie vas
ſphac disrupt̄m curasse putant ꝛ errant ꝛ B torū
pervenit pp nō distinguere rectę iter eas q̄ sit ex ꝛe
lassatōe ꝛ eas q̄ sit ex ruptura. Et sī aduertēdus
q̄ ruptura ēt sit satis recens i corpore pueril sicī
sit corp⁹ melancolicū duz ex ꝑte oplexionis uir ēt
sanatur ꝑ medicinas pp debilitatē nutritiē in tali
bus. Et ió i boc debent medici esse multū curiosi
ꝛ diligentes anteq̄ curas alicui⁹ taliū suscipiāt po
terit. n. scire recte ꝑsideras facta solutiōe i ſphac
q̄s patientiū sit ꝑ medicinas curād⁹ q̄ relīqnd⁹.
q̄s nō aduertit cōīt bus⁹ ministerii magīi. iccirco
sepe fallūtur. Esz iā posīt⁹ aliq̄ter ꝛsgressi sum⁹
venio ad ifrām ꝛ lego ea. Et scias q̄b ramex ītestī
noz ꝛ zirbi. i. eminētia bursal⁹ ex defectu aliquoti
ſtoꝝ pp epitēm didimoꝝ. Est egritudo fortis di
ficil⁹ supple ad curā. Quāuis sit egritudo parua. i.
eminentia sit parua. Et ramex aqua est egritudo
facilis ꝛ scilicet si magna idest eminentia bursa
lis ab aquositate veniente deorsuz per dilatatio
nem didimoꝝ unum est egritudo facil⁹ supple cura
tiōi. et si sit magna tal⁹ eminētia pp ea si pro nōto
adductus. Et sic ad laudē altissimi finata ē ſta. c.
s ꝛ restat pp facili⁹ memorie ꝛmendare ut capitu
lum. Epilogem⁹. d. igitur. A. in cap. q̄ ei⁹ principal⁹
intentio ī boc cap. fuit deteriare de hernia bursali

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

uera per uiam descensus materie desuper ponit .
prio causas talis descensus reducens eas ad tres
in genere dicens qȯ talis hernia que large appel
lari potest ruptura ut ibidem dictum est fit uel fie
ri potest aut ruptura paniculi aut secundo ab ape
ritione uel dilatatione didimorum aut tertio a re
lassatione ꝛ amplificatione ipsiꝰ siphac continent
naturaliter membra quedam supius precipue in
ꝑprio situ . vñ ꝑ quãlibet istaꝝ cãꝝ fluũt deorsum
ꝛ ibi ĩ bursa eminẽtiã manifestãt . tres ergo sũt cãe
ĩ genere descẽsus deorsuꝫ . Et qm̃ descẽdẽdo aliqñ
descẽdẽs ꝑuenit ad ꝯtactũ testiculoꝝ ꝛ aliqñ non
ꝛ hec uarietas facit uarietatẽ in noĩe herniaꝝ ꝯti
nuãdo addidit ꝙ q̃dã istaꝝ ẽ appellata ramex ut
illa q̃ ꝑuenit ad ꝯtactũ testiculoꝝ alia appellatur
solũ hernia mẽ cõitat̃ ƀꝫ mõm ibi expositũ ꝛ ibi ĩ
ferebãtur pulchra correlaria . ꝯñter declarat ma
teriã descendẽtẽ deorsuꝫ aliq̃ꝫ explicando ꝛ aliq̃ꝫ
supple ĩtelligẽdo explicãdo zirbalẽ ꝛ humoralem
supple ĩtelligẽdo ĩtestinalẽ dicẽs ꝙ talis eminẽtia
uel durities cadit ĩ zirbo . i . ꝑꝑ zirbũ ꝛc . ꝯñter põit
cãs descẽn alicuiꝰ materie deorsum ꝑ uiaꝫ dilata
tiõis didimoꝝ uel rupture paniculi dicẽs ꝙ aliqñ
fit ex ꝑcussione aut casu motu discurrẽdo usq̃ꝫ ad
aliã ꝑticulã aut gñãtur quas ꝛ si nõ sigillatim po
nam tu tñ eas collige mẽte . ꝯñter ipe ponit cãs ap
parẽtie sil̃is hernie ut eminẽtie circa osseũ nõ per
uiã descẽsus materie sꝫ ꝑ uiã paulatĩe ꝯgestionis
explicãdo spẽs taliũ apparentiaꝝ ut qȯ quedã est
aquosa quedã uentosa . q̃dã apostemosa ꝛc . discur
rendo usq̃ꝫ ad illã ꝑtem . Et qñq̃ꝫ ẽ sil̃is ꝛc . In q̃
postq̃ꝫ in genere declarauit ꝙ eminentia bursalis
a duplici cã pendere põt . s . aut ꝑ uiã descẽsus uel
ꝑ uiã paulatĩe ꝯgestionis uniuersalizat ꝛ hoc ap
parere posse ꝛ ĩ inguinalibus ꝛ supple . s̃ . sumẽ uer
sus umbilicũ sil̃r . Cõseq̃nter ponit cãm hernie ua
ricose sic seꝑatim q꞉ ẽ ueluꝺ q̃dã materie ĩter eã q̃
fit ꝑ uiã defluxus ꝛ q̃ fit ꝑ uiã paulatĩe ꝯgestionis
ƀm modũ uobis supradictũ . Tandẽ q꞉ non exple
uerat nisi cãs hernie uere ꝑ uiã rupture uel apitio
nis didimoꝝ explicat ꝯñter cãs dicte hernie per
uiã relassationis paniculi ꝛc . ꝯñter q꞉ pauloante
posuerat qȯ tales eminẽtie fieri possũt circa osseũ
ꝛ circa inguina ꝛ . s̃ . sumẽ ut in lr̃a ꝑua sequẽti cõ
parat has spẽs adinuicem ꝛ prio in hoc . qȯ magis
uel minus eueniũt ꝯñter in facultate ꝛ difficulta
te curationis ꝛ ꝑiculositate merito accidẽtium . di
cens prio qȯ raro fit ruptura . s̃ . sumẽ respectu illa
ruꝫ q̃ fiũt circa ĩguina uel osseum ꝛ adducta ẽ cã
circa textuꝫ ꝯñter dixit ꝙ ruptura . supra sumeꝫ ẽ
maloꝝ accidentiuꝫ respectu eiꝰ q̃ est infra lꝫ fit mi
nus dilatabilis ꝛ ꝯñter magis susceptibil̃ cure ad
ducendo cãs ꝛc . ꝯñter ultimo ꝯparat aliq̃s species
uere hernie de q̃bus est principalis sermo in hoc
cap . diceus qȯ zirbalis uel intestinalis ꝛ si ꝑua sit
est deterior uel difficilioris curationis q̃ꝫ aquosa .
ꝛ si sit magna ꝛ adduxi cãs legendo . Et sic habet
in modicis uerbis ꝯtinuatio ꝑtium cap . cum inten
tione eaꝝ tanq̃ꝫ in Epilogo . Posset autem in tali
mã ordinate magis ꝛ strictiue ꝯcludi ut . s . sic dis
curratur eminentiaruꝫ circa mirach apparentiuꝫ
q̃dam est bursalis q̃dam est inguinalis q̃dam um
bilicalis ꝛ q̃lib et talis põt esse duplex uel per uiaꝫ
paulatine ꝯgestionis materie uel per uiaꝫ aliunde
receptionis materie ꝛ quoniaꝫ pluribꝰ modis põt
recipi materia aliunde in osseo q̃ꝫ circa ĩguina ul̃
umbilicuꝫ q꞉ a q̃cunq̃ꝫ recipi potest circa inguina
uel supra sumeꝫ etiaꝫ ab eadem recipi potest in
osseo ꝛ ñ eꝯ ideo sufficiet nobis ponere cãs tal̃ emi
nentie in osseo per uiam defluxus tal̃ igr̃ eminen
tia bursalis ꝑ uiam defluxꝰ aut fit ꝑꝑ rupturã pa
niculi aut ꝑꝑ dilatationeꝫ didimorum in q̃ cause
alie non pñt ꝯuenire aut fit ꝑꝑ relassationem pani
culi illa autem q̃ taliter fit ut descendens ueniat
ad ꝯtactum testiculorum illa sola dr̃ hernia ꝛ ra
mex stricte . ꝛ quoniaꝫ tantuꝫ illa q̃ fit per aperitio
nem didimorum ẽ huiusmodi . Seq̃tur qȯ q̃libet
alia ut q̃ fit uel ex ruptura paniculi uel relassatõe
dꝫ solũ dici hernia ꝛ hoc ẽ qȯ dixit de prima parte
Et quoniã descendẽs aliquorũ dcõrũ modoruꝫ ẽẽ
põt intestinũ maxĩe monuchulũ uel zirbꝰ siue pa
niculꝰ uel aquositas uel uẽtositas inde ẽ qȯ quedã
dicta est zirbalis q̃dã intestinalis . q̃dã aquosa q̃dã
uentosa reducens quãlibet humoralẽ ad aquosaꝫ
q꞉ tñ tal̃ humor esse põt subtil̃ grossus ꝛ medie sub
stantie põt ẽt fieri diuisio de humorali ƀm modos
dictos . Cause aũt dicte rupture paniculi uel dila
tationis didimorũ esse possunt itrinsice uel extrin
sice ut uentositas ipellens . uel ꝯp̃ssio ex p̃gnatione
ꝛ huiusmodi ꝛ ita de extrinsicis dicatur . Intrinsi
ce autem sunt duplices q꞉ q̃dam sunt dispositiue .
q̃dam effectiue magis ꝯcurrentes dispositĩe auteꝫ
uidẽtur ꝯrie q꞉ ad dilatationẽ didimoꝝ potentissi
me iuuat humiditat̃ ꝛ ad rupturã autem panicu
li magis seruit siccitas . effectiue uero ꝯcurrẽt̃ sunt
sil̃es ut saltus clamor risus ĩmoderatus . plantꝰ ma
xime pueroꝝ cassus percussio ꝛ talia oĩa de q̃bus
supra . Et q̃libet tal̃ aut est de recenti facta aut
multo tp̃re aut magna aut parua aut in corpore
puerili aut senili uel mediocri aut melanconico
uel sanguineo uel mediocri ꝛ ƀm has uarietates
sumitur difficultas uel facilitas curationis . ut su
pra uisum est . Causa autem relassationis panicu
li principal̃r est hũditas habũdãs ꝛ hec aut est in
trinsica ꝛ añcedens aut extrinsica ut balneum ꝛ
humectantia reliq̃ lꝫ cause impellẽtes quodãmo
do necessario ꝯcurrãt ad distendendũ dictũ pani
culũ s̃ . os femoris intra ipm̃ osseũ facta ãt ꝑ uiam
paulatine ꝯgestiõis . esse potest aut humoral̃ . aut
carnosa aut aquosa . aut apostemosa . secundũ ꝙ
ꝛ in quolibet alio receptaculo quelibet talis dispo
sitio generari potest . harum autem cause possunt
esse intrinsice ꝛ extrinsice ꝛ de intrinsicis quodlibꝫ
genus malitie complexionis potest esse causa . vt
notum est intelligenti . ꝑpter autẽ has duas diffe
rentias eminentiarum in genere est vna tertia di
cta varicossa . medie cuiusdã nature inter factas
per uiam descensus ꝛ factas per uiam paulatine
ꝯgestionis ut supra declaratũ ẽ de ꝯparatiõe emi
nentiarũ aliaꝝ non bursaliũ inter se sicut ꝯparuit
. d . A . neq̃ꝫ pñtis est propositi cum sub hoc nr̃o
ordine non ꝯuenienter cadant . cum ẽt satis supra

de eis dictum sit.

De Signis. cap iij.

Ignum autem ꝛc ·Istud est ca pitulum de signis rupturaꝝ in quo .d. Auic. fic procedit. quoniā primo ipse po nit signa quedā cōia ipsis rupturis. scō ipse ponit si gna specialia quenītia spālibus ruptur is caꝫ ex parte spāliū satis ꝑ cōiam cāz deficentis q̄ ex parte materie ipaꝝ ruptuaꝝ. scā pars incipit ibi Et eius que est pp dillatationē ꝛc. In ꝓima igit parte ipe ponit quedā signa cōia significātia rup turam absolute. Et dicit .d. Auī. q̄ signus cōe rup turis est additio apparēs ꝛ sensitur inter siphac in trinseco ꝛ inter miracb ꝛ creditur eius apparitio apud motum uel ꝙcipientē anhelitus. ꝓ hoc intellec tu partis notandū q̄ licet .d. Auic. hic ꝓmitat se nōis datur ā signa cōia in ruptur is .i. que in oībus speciebus hernīaꝝ apparent non tñ fuit mēs ei⁹ q̄ oīa hic signa ponita ꝓuenire possint. o bus ꝑb⁹ hernie q̄ in hernia apostemosa bursali in siphac anteriore per uiam paulatine ꝙgestionis non pōt ꝓuenire illa particula q̄ additur eius apparitio. apud motum uel ꝙcipientē ex quo ꝛ supponō nō esse factam ruptuꝛā panicūli uel relaxatationeꝫ ul tra minis ita ꝛ de multis aliis dici pōt ut patet po tuit tamen vnum in omnibus cōe signum ꝛ est pri mum. f. additio apparēs. i. aliquo modo ut aliquo ꝛpe sensibiles q̄ ꝛ ſ non sit in qualibet hernia ex mefactio uisu ꝙprehensionis uel saltem non omni ꝛpe q̄ in ossea destruꝛa aliqua parte ꝛ ibi uel in frostaſ aliqualiter uenis uel arterijs ut in uncali nō semper ad uisū manifestatur tumefactio ossei ꝛ a medico bene exercitato tactu crit ꝙprehensi bilis ꝛ in isto modo est apparens q̄ aliquo modo sensibilis ita dicerem de hernia inguinali uel vm bilicali ex ruptura panicūli q̄ homine iacente re tignio eminentia que uisu ꝙprehendebatur dum erat stans iam uisu occultatur ꝛ ideo ꝛ si ꝓ eo tē pore non sit apparens saltim ꝛ aliquo ꝛpe sit ꝙpbē sibilis ut homine facto recto. Secundo notandus q̄. d. Auic. in hac parte capituli principaliter intē dit ponere signa cōia herniis per uiam desfluxum. ut puta cōia herniis ex ruptura panicūli uel relaſ tatiōi uel et agit meatus ꝛ hoc ideo ꝓcipaliter intendit q̄ talium ruptuaꝝ signa aliqñ uisui oc cultantur ut supra uisum est. ꝛ ꝓcipue de ingui nalibus ꝛ umbilicalibus non sic aut occultantur signa hernīaꝝ paulatie ꝙgestaꝝ ut patet. Primū igitur signum clarum est intelligendo scēm modū supra positum q̄ ꝛ apparens additio .i. aliquo mo do uel aliquo ꝛpe sensibilis. Et quoniā non semp uisu ꝓprehēditur ut supra dictum est ideo addidit ꝛ sentitur inter siphac intrinsicus ꝛ miracb .i. a me dico ergo sentitur aliqualis eminentia per tactū inter siphac intrinsicum ꝛ miracb ſupple ꝛ si mi racb uideatur equaliter se habens in omnes suas partes ꝛ istud manifestatur tuſtendo ꝛ hoc potiſſi mum dixit de ruptura inguinali uel umbilicali ō quibus aliquotiens ē magis dubium. tertio princi paliter ꝓsideranduꝫ q̄ licet illa ultima particula ꝛ additur ei⁹ apparitio apud motū ꝛ ꝙpbēsionē anbelit⁹ potiſſimū uerificetur de uera ruptura fac ta ꝑ solutōm panicūli. f. ꝛ birbali uel ītestinali uel alia huiusmōi. Et hoc siue sit burſalis siue īguināl⁹ tñ ēt hoc cōe ē ut i hernia ꝙ relaſsatōm ꝛ apitōm meat⁹ q̄ ꝙ motū mouētur materie deorsum ꝛ gra uitāt magis ītestina ꝛ sub⁹ .s. siphac. vñ facta rup tura defecdit ꝙ ruptuꝛā ꝛ aliqñ magnificat rup tura ꝛ ꝙ idē dilatatio meatū dictumꝫ ꝙ grauitates mēbroꝝ supior⁹ ꝙ motū decēdit ꝙ meatū ꝛ aliqñ ulteri⁹ dilatātur tūc molificato panīculo ꝙ motus ēt dilatat defectus panīculi grauitatib⁹ magis mē bris supiorib⁹. s. panīculū. Sīt ꝛ ꝓ eādē cāz ad ditur ei⁹ apparitio apud ꝙpbionē anbelit⁹ q̄ ꝓpo diaſragmate. s. stomacū ꝛ naturalia ꝓmūtur ipa deorsum ꝛ sic manifestatur ipa eminētia scēz aliquē modū decīra sui ius. Et ex hoc ꝑ ꝛrrer quoruūdā q̄ ad distīguendū hernīa ex solutōe panīcu li ab ea q̄ ex relaſsatōe dicit ſs ponatur patiēs re supin⁹ ꝛ ci manu ītromittatur tumor ꝛ ꝙtinatur deīn ſ ger errigatur ꝛ ꝓcipiatur ut tuſsat aut alīē deorsus anhelitū ipellat ſi cadāt ītestina ruptura ē panicul⁹ ut dicūt ꝛ sic nō ē relaſsat⁹ ꝑs. n. q̄ pu ra relaſsatōe ꝛ ēt i dilatatōe meat⁹ cadere possūt ut dictu ē. Sz cūo ꝓpie distīnguātur uidebitur i ꝓticula scḡnti aliḡn ipam exponam⁹. Pona vnū signū cōe bis oīb⁹ hernijs positū a quodā illustri doc. Anglico q̄ ꝺ mihi empticū vī. neq; i mani festā fcio redducere cām dicit ſic. Siex ligns sum buci frat ignis cū ille q̄ ē berniosus senſcēt sumi ūltius ignis uel ignoꝛi ſtati descēdit intestina ꝛ habebit patiēs tortiōes ītollerabiles ꝛ rugitū i uē tre et ītestīna cū sono q̄ audietur ab oīb⁹ i como circuſtātib⁹ q̄d ſit de hoc nos ſpe exptamur. Se quat ergo i gte dixit .i. licti Tome iudicio ligm Signū aūt cōe ruptuꝛis ꝓpue. s. q̄ uiā descēsus ē additio apparēs. i. aliquo modo uel aliquo ꝛpe sen su ꝙpbēsibilis et sentitur sup hac ītrinseci et inter miracb .i. a medico ēt exercitato cū oculatur uisu maxime inguinalis ꝛc. sentitur etc. Et addi tur eius apparitio apud motū et ꝙpbēsionē anhe lit⁹. i. addit⁹ ul manifestatur scēz expositiōes ut. s

Et eius que est ꝛc. In hac scḡa gte ꝓcipiali .d. Auic. ponit q̄dā signa min⁹ cōia significātia spāles ruptuꝛas sumpta ex ꝛ ex gte cāe descēsus et ex gte materie et ꝓio ponit signa quedā ex gte cāe de scensus scḡa ex gte materie scḡa ibi. Et signū eius q̄ ē ex ītestinis. Et ponēdo signa ex gte cāe defens sus ēt ꝓio ponit signa ex gte dilatatiēnis meatus scḡo ex gte ruptuꝛe panicūli scḡa ibi. Que autem ē ꝙ illud ꝛc. legēdo ītam ꝙtinuā de ambab⁹ ꝓ nius panīcūlo⁹ dicit ꝓio q̄ ei⁹ q̄ ē ꝙter dilatatiēnem meat⁹ signū ē q̄ appaꝛet paulati. i ossco absqꝫ mo tu laboꝛoso etiocifeꝛatōe et alijs et ē eam ꝛ testi culi dicit sīē. Queaūt ē ꝙter id q̄ ē. s. ē ꝙ dif ruptionem ꝓcuidubio et non confeꝛ et excatio.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

pto intelligentia partis pto communi itrodu
cendo. primo notandum q sicut signa posita i pre
cedenti particula principaliter conueniunt ber
nijs igium alibus vel vmbilicalibus vt supza decla
rabatur. ita ex oppoito signa hic posita principa
liter debetur hernijs burfalibus quia hernia bur
falis per viam dilatatiois. i. meatus potest i igui
nali. sed iolum burfali conuenit vt patet. r hoc ar
tificiole fecit. quia superius erant inaestiganda.
Signa communia rupturis absolute r quoniam
burfales fere semper sunt manifeste. fiue homo
iaceat siue ster siue anhelitum compimat siue nó
hernie aut igfales plerūq occultātur. ideo fuit
conueniēs. ponere signa precipue declarantia in
guiales. r ponendo signa communia absolute in
distinguendo autē speciales hernias ex parte cau
se deicensus non erat necessarium ponere signa
cōuenientia rupturis igualibus quia tales vtplu
rimum sunt ex ruptura paniculi nunq; ex aper
tione meatus. rarissime ex relaxatione paniculi
burales vero equaliter ex omnibus his causis fie
ri possunt vt patet. ideo conueniēs fuit re. secūdo
pro speciali intellectu partis nōn. q hernia propter
dilatatiōs meatus fit paulatim apparens i osseo
etiaz nō concurente motu supple laboriolo. neqz
vociferatione vel supple itelligatur. saltu. cantu.
percussione vel alia causa simili de quibus supe
rius illa autem que subito apparet precipue con
currente aliqua de dictis causis. proculdubio fit
a ruptura paniculi causa prima iammixtur ex hoc
quia facta et apertione didimorum possimus sic
ab humiditate molificante vnde supza grauitan
tibus membris paulatine osillatur meatus. r sic
paulatine descendunt zirbus vel intestina i osseo
maxime cum ad talem descensum non inuent ali
qua de dictis causis. tunc satis euidenter cōclude
re possumus. q talis descensus non fit ex aperitio
ne. sicut ex oppoito. vt est ratio secundi dicti con
currente aliqua de dictis causis. r subito facto de
scensu dictorū membroz concludere possumus
de ruptura. quoniam ipsa apta est. vt multum in
duci ab aliqua talis causa. maxime si. cuz hoc se
quatur doloz. non esset tamen inconueniēs. quo
niam concinente aliqua tali causa. vt fortimoru
vel saltu humectatis didimis notabiliter subito
dilatarentur r sic subito fieret casus illorum. r fo
re propter hoc remouetur ad distinguendum illā
que fit ex ruptura ab illa que fit ex apertione. quo
niam vrobigs concurrere potest causa primitiua
de dictis supza r subito apparebit. dicit r non con
fert ei exi catio. i. illa que fit ex ruptura. ad cura
tionem non sufficit exicatio. i. vtplurimum. ymo
propter exicationem vt infra videbitur. requirun
tur etiā medicine glutinatiōe. vbi in aliis vtpluri
mus conferet. i. sufficit. i. in facta ex apertione vt
videbit r sic distinguetur. Sed dubitabis quoniā
dominus Aui. non ponit signa illius que fit ex re
laxatione paniculi. que alia est. r ab ea que fit ex
ruptura. r ab ea que fit. ex operatiōe meatus. re.
Ad hoc breuiter dicatur q quia ab eisdez causis
fiunt relaxatio paniculi r descensus a relaxatio
ne. r dilatatio meatus. r descensus a dilatar igi
tur illa que distinguit hernia facta ex ruptura ab
illa q fit ex aperitiōe didimoz. et distinguit ab il
la que fit ex relaxatōe. quoniā talis fit paulatim
et non ocurrente motu laborioso uel nocifi rat ul
alia cā re. r fine dolore sed qūo alle intese distin
guantur apparet manifeste ex sensu quoniā in illa
que fit ex relaxatione paniculi apparet quedam
dilatatio miracb ab osse femoris. Et ibi incipit
tumoz r aliquādo notabiliter re burat antecēs de
scendat in osseum r cum descendit recipitur mate
ria descensus inter fipbac r miracb in osseo simul
cum paniculo r ideo ingrossatur burla in illa aūt
que fit ex apertione didimi non apparet illa dila
tatio nel eminentia supza os femoris. quoniā illa
descendit per intra os femoris r recipitur i fipbac
interioz r penuenit ad testiculoz. r ideo
maior erit tumefactio i burla facta ex relaxatiōe
q; simulis cum zirbo uel intestinis descendit. pani
culus r non ita ad profundus descendit r sic non
multum burla elongatur r boc sciet distinguere
medicus expertus r forte ppter hanc cām ad de
clarandā dixit in textu in illa que è propter dilla
tationē est ramex testiculi r sic distinguitur ab ea
que è a relaxatōe. Et ex his oibus apparet clari
ficatio textus lego isam. Et ei° que è propter dil
latationē meatus. i. didimi signū è q; apparet pau
latim in osseo. i. utplurimū absqs motu laborioso
r vociferatione r aliis r in alia multu; elongatur
r parum tumescit. i. fit sepe non ocurrente aliqua
tali cā r ita dicatur de illa que fit ex relaxatione
r est ramex testiculi r per boc distinguitur ab illa
que fit ex relaxatione q; que fit ex relaxatione fi
peruenit ad testum testiculoz ideo non è uera
ramex. Que aūt est pp idem q; est supra. i. que sit
bito apparet est pp disruptionē proculdubio. i. fra
cturam paniculi intelligatur boc ut in pluribus q;
ut dictum est non incōuenit q; et fiat hernia ex
apertione meatus uel relaxationis subito ab aliq
de dictis causis r id addidit ad distinguendā a nō
o;ert ei exicatio. i. in ista que fit ex ruptura ad cu
rationem non sufficit applicatio medicinaruz exi
cantiū. que plerunqz sufficit in aliis.

Et signum eius que fit. rc

In ista parte. d. A. ponit signa spālia per que
declarantur spāles hernie ex parte materie ipsaru
siue fit per viam descensus siue per viam paulatie
ogestionis. prius tamen de his que per viam ogesti descē
sus quenit de his que ex fiunt per viam paulatine
ogestionis in illa parte r ramex quidem aque. po
test tamen diuidi pīo pars in partes septem si sep
tem speciales hernias in textu memoratas ponen
do signa appropriata cuiuslibet earum. scōa pars
incipit ibi. Illam uero que fit ex zirbo. tertia ibi.
Et ramex quidem aque. quarta ibi. Et hernie uē
tose. quinta ibi. Et caposle signum. sexta ibi. Et
qñqs est exlapideitate. septima r ultima ibi. Der
nia uero uaricosa. De pria parte dicit. Et signū

eius que est ex intestinis penetrabilus ⁊ in scisurā
a per paniculus fractum ⁊ reductio eius cuz velo
citate cum relupinat ⁊ sensibilitas rugitus ⁊ pro
pie cū cōpimitur .pro clarioꝛi intellectu ē notādū
q̄d bicigna posita de hernia intestinali ex ruptura
panicli sunt etiā cōia hernie intestinali ex aptione
meatus quoniam equaliter in vtrisq; verificātur
si per hec signa distinguitur a facta per relaxatio
nem paniculi ratio predicta sumitur ex hoc q: si
cut hernia fit subito ⁊ non paulatine ex parte ip
sius mēbroꝛ lubricantium ⁊ deorsum grauiter
et cuz patna alligatione maxime monuchuli ita
reluplato corpore ⁊ subleuatis alijs ꝛsper cturib⁹
stante libero meatu facilis fit ipeꝛa reductio ipsis
existentibus lubricis ⁊ ad receptaculum ppnium
mentoꝛalis situs gratiantibus diꝛi notanter sta
te libero meatu ita in reductione sicut fuit i descen
su quoniam cōtingit ⁊ sepe euenire solet vt postq̄
intina vacua vel semiuacua defluxa sunt i osseū
per nouū descensus fecis vel alicuius alterius bāi
dinis vel ventositatis ipsa intestina replentur ⁊
extenduntur ⁊ tunc difficulter reducitur etiā cum
ministerio ⁊ hoc ē q: non ita est liberum officiū
sue ex parte rupture sine aptionis stimi ad redi
tum sicut fuit ad descensum. Sed si ante equali
ter libero meatu ꝛc. q: est non tumefactis ampli⁹
intestinis q̄ pe eque faciliter fiet reditio sicut fc̄o
est descensus non sic aut̄ fit in descensu intestino
rum cum paniculo relaxato q: vt supza dicebatur
talis hernia uplurimū paulatine fit ⁊ sic paulati
no facto descensu paniculi cū quo intestina desce
derunt etiam relupinato hoie paulatine fit redu
ctio. Et si forte ipla intestina facile redirent q:
tamen paniculus dictus relaxatus facile nō red
ditucio non clare distinguetur de reductione ip
sorum intestinoꝝ in osseo q: etiā i osseo appare
bit eminentia .locus erit si descendant intestina p
rupturam vel aptionem q: cito reducentur ⁊ cito
reducta apparebunt. Et per idem manifestari pōt
si secundi dicti .f. q: sentitur rugitus cum intestina
reducuntur si ipla fluxerint per apertionē meat⁹
vel rupturam paniculi ⁊ propie cum cōpimitur
supple manibus a cirugico in reductione ⁊ non sic
cum descendunt simul cuz relaxatione paniculi q:
pter primā cām magis distendūtur intestina deor
sum ⁊ malum inter ipsoꝝ partes situm acquirunt
ideo cum reducuntur ⁊ secundū debitū situm
diponūtur ventositas in eis ēclusa a qua secunduz
partē inungi ⁊ eu cuantur diuersō modo mouetur
per ea ⁊ ideo sonitus vel rugitus quidam sentitur
si aut̄ eā paniculo descendant semper fere eadez
sum leruant qué bēn ⁊ ventre q: descendunt cō
tinuo absentia supza panicula. ⁊ cum paniculus
reducitur simul cum eo intestina reducitur semp
in partibus eius eisdem situm obseruantia non er
go expedit ventositatē diuersō modo per ipsa mo
ueri ⁊ sic sonitus vel rugitus nō sentitur per hanc
etiā particulā distinguitur ab alijs ꝛpibus de qui
businfra videbitur sed hic non solus volunt distin
guere intestinalem ab alijs sed etiā intestinale iter
se vt factam per rupturaꝫ paniculi vel apertiōez
meatus ex vna parte ⁊ intestinalem ex relaxatiōe
paniculi vt dictum est lego litteram. Et signū ei⁹
que est ex intestinis penetrantibus i scisurā .i. descē
dentibus per scisuram vel supple aptionem meat⁹
Est reductio ei⁹ cū collocatate cū relupinatur .sup
ple egri elleuatis alijs ꝛ eruribꝫ respectu .illi⁹ q: fit
per relaxationē paniculi ⁊ hoc ſtāe equaliter libe
ro ozificio vt supza dictus est. Et sensibilitas rugi
tus ⁊ propie cū optimitur supple a cirugico inten
dente reducere ⁊ per hoc distinguit ab alijs spē
bus ⁊ ab ea que ē intestinalis per relaxationez vt su
pza dictū est deinde cū dicit.

Illam uero que fit ꝛc. Nunc ipse ponit signa facte ex zirbo ⁊ primo facte cū paniculo ex relaxat ei⁹ secundo zirbalis ex ruptura paniculi uel apertiōe meatus secunda ibi. Et quandoq; egreditur tota liter ꝛc. Et de prima parte dicit. Q; illa que fit ex zirbo ⁊ fipbac .i. simul cū fipbac per relaxat ei⁹ q: ⁊ ipse descendit significat enentus eius paulatim ⁊ est ad profundum uel ut dicit littera exterioz ⁊ est ad ipsefionem cum equalitate in situ. ⁊ nō ten titur in illa ramice rugitus ⁊ secundum plurimuz est ēgitaf parue in quantitate profunditat ꝛc. ad terreñ q: ⁊ supza dictis in particula superiore bē tur clara notitia dicrorum in ista particula primo quidem manifestuz est ex dictis q: talis descensus zirbi cum paniculo descendente ⁊ paulatim q: pa niculus ex relaxatione uplurimum paulatim des cendit. dixit ꝛsiter secundū una litteram. ⁊ est ad profundum cuz equalitate ꝛsitu. ut per hoc distin guatur ab intestinali etiaz per relaxaf paniculi. q: etiā paulatim fit ut supza dicebatur quoniā ⁊ ssin intestinali cum paniculo in tactu superficiali non pcipiatur nisi equalitas ipsius paniculi tamen tan genti in profundo pcipit̄ ꝛequalitas in situ ⁊ po pter inequalitatem partium ipsius intestini. in zir bali aut̄ etiam in profundo apud tangentem nō p cipitur dicta inequalitas ⁊ hoc clarius manifesta bat alia littera exterioꝛa cuz dixit ⁊ est ad ꝛmpez sionem supple fortiter factā cum equalitā situ sup ple respectu intestinalis. dixit ꝛsiter. Q; nō sentit in ista ramice. large sumēdo hic ramicem rugit⁹ ⁊ sic distinguitur ab intestinali cum aptura ⁊ qua manifeste sentitur rugitus ⁊ forte. q: etiam in illa que fit per relaxationem. ⁊ si non notabilis sentia tur rugitus a quibus tamen sentitur maxime cuz cōprimitur in reducendo. in hac autez zirbali mul lus fit absente rugitus. q: in eo non includitur ven tositas apta per cōpressionē in diuersas partes pel li sicut fit i intestinali addidit ꝛsiter. Et secundum plurimū ē ēgit parue in ēgitate pfunditatis. i. nō descēdit vsq; ad fundū burse vnde nō elōgat bur sa sicut supple elōgatur descēdentibus intestinis ex aptione vel ruptura cui⁹ ratio ēt collīgit ex dictis supza q: paniculꝰ pbibet ne vsq; ad fundū deueni at zirbꝰ q: ipe vtplurimū nō tū descēdit cū sitma gis ⁊ forti⁹ alligat̄ q: intestinū vel zirbꝰ ēt q: moles paniculi sit cū ictusso pp eiꝰ aplitudinē nō ita faci

lit descedit intra pelliculā interiorē z exteriorē burse
sicut si solum zirbus vel intestina descendant ficut
sit stante apertione oidimi vel rupture paniculi.

Et quandoqz egreditur ꝛc. to

talit
nūc ꝙnter ponit signa zirbalis ex apertione meat⁹
vel ruptura paniculi z quonia talis hernia pluri
mū cōicat cū hernia intestinali ex simili causa. p
cedēte. ideo. d. A. ꝙuo facit quoniam primo facit
q dictum est. secundo ponit signa distictiua inter
zirbalem z intestinalem eodem modo proueniēn
tes secunda ibi uerū eius tactū ꝛc. dixit primo. Et
qñqs egreditur totaliter. supple zirbus. i. quo ad
notabilē eius partem. Et habet ḡtitatez magnā
.i. tumefactio in osseo z etiam dispensio z ellonga
tio est magna in osseo supple ficut etiam fit in in
testinali ex simili causa. Et est difficilis sanationis
sicut hernia intestinalis. Pro claritei intellectu pri
mo notādū q ista littera pōt dupliciter introduci
primo vt ista littera sit remotiua dubitatiōis quo
niam supra erat dictū q talis hernia zirbalis se
cundū plurimū est quantitatis parue secundus p
fundum osei ita q non multum extenditur burſa
testiculoꝝ propter cās eductas. posset aliquis di
cere est ne hoc sēper verū z dic respondet q non
imo qñqs egreditur totaliter. i. quo ad notabilem
partem simul cū paniculo z ita multū plongatur
burſa ꝛc. Et supple hoc cōtingere pōt propter plu
rimā būiditatē dictarū partium molificantem si
pbac z zirbi ita vt multū distendi z infra elliqua
ri posit molificantē etiam burſas. vt faciliter pos
sit pillatari in⁹ multus resistat descēsui paniculi z
zirbi deorsum vsqz ad fundū burſe z tunc legatur
sequens littera secundum cōinuationē dictā z ē
clara pōt etiā introduci littera secundū q a pon
cipio introducebatur z placet mihi magis. s. q in
bac parte ipse ponat signa zirbalis ex ruptura pa
niculi vel apertione didimi. Et tunc sic legas litte
ra z qñqs egreditur totaliter zirbus. i. egreditur si
tum propriū. et cū rumpitur sipbac vel descendit
propter pillatafē meatus ꝛc. quoniaꝫ cū descendit
cū paniculo per relaxationem tunc non egreditur
totaliter situm propriū. q. cōtinuo manet intra
sipbac qui est sibi locus cōueniens ad denotandū
igitur descensum zirbi non cū paniculo dixit q qñ
qs egreditur totaliter ꝛc. z habet magnā ḡtitatē
.i. q osseus multū dilongatur q zirbus peruenit
vsqz ad fundum osei ꝛc. Et est difficilis sanatio
nis sicut hernia intestini. Ista vltima pars potest
dupliciter legi vno modo vt hec pars referatur ad
totus precedens. i. q zirbalis quandoqz egreditur
totaliter secundum mōs vltimū dictū sicut z inte
stinalis habet z quātitatē magnā. i. esseus sicut et
intestinalis z est difficilis sanationis ꝛc. vel potest
ista pars tamen referri ad ly. difficilis sanationis
sicut iacet littera z tunc ratio huius sumit ex hoc
q eadem cur ratione intentionis debētur in zirba
li z intestinali pendētibus ex ruptura paniculi vt
apertione meatus. saluo q interdum difficilior fit
reductio intestinoꝝ propter ipsoꝝ impletionem
ex ventositate vel feculibus q nō fit in zirbali. verū
qz z secundum hoc pōt esse remotio difficultatis
litteralis inter difficultates curationis hec parua
est z maioz multo est difficultas cōsiderationis in
qua iste due hernie cōicant ideo dicitur q ista z
difficilis sanationis sicut z intestinalis vel aliter di
catur q intentio curatiua que sumitur a cā deseē
sus est eadem sue fit dilatatio didimotum sue fit
ruptura paniculi. ideo dixit z est difficilis ꝛc. Sꝫ
quitur dubitatio quomodo possit descendere zirbus
vsqz ad fundū burse ficut z intestina cuꝫ ipse zir
bus sit creatus rātum ad coopimentū intestinoꝝ
non propter q quantūcūqz rēpatur paniculus vel
dilatētur didimi quomodo pōt distendi descensum
nisi dicatur q ab būiditate pōt āplificari z sic ēoꝛ
sum distendi bec tamen solutio patitur instantiā
q: sepe apparet q a casu vel percussione rupto pa
niculo descendit deorsum in mente zirbus z tamē
nō pro tunc ita subito videtur zirbus ab būiditā
te male fieri z amplificari. Ideo aliter dici potest
vt etiam aliaꝫ dixi cū esset sermo de anothomia
zirbi q ipse zirbus non solum peruenit cohoperiē
do intestina vsqz ad cōtractus idirectū ossis femo
ris sed etiam versus posterius reflectitur ita q in
testina inferius cōtinet z super eo ipsa residēt in
fundo vnde rupto paniculo vel dilatato didimus
descendere pōt deorsum cū tota illa parte secēcis
quā reflectebat posteriꝰ z sic descendens eam de
ne pertingere pōt vsqz ad fundū burse et sic pote
rit burſa amplificari z distendi verum est tamen
qō non ad tantam quātitatē peruenire pōt tume
factio ꝛ osseo ex solo descensu zirbi sic aliquando
fit ex descensu intestinoꝝ quonia intrandi aliquā
do descendūt intestina in osseo vt amplificetur ad
quantitatē vnius quartarij sicut ego vidi ī paupe
re quodam mēdicante tantū sāt extendi non pot
sunt ex solo descensu zirbi z propter hoc fortassis
illa vltima pars tūa ficut hernia intestini melꝰ
referretur ad particulā imediate precedentē tātuꝫ
ḡtitatē ad totū vt patet posset tamen ad bonā intelle
ctū saluari si etiam ad totū referatur. Et sic clara
est littera lego ea3. Et qñqs egreditur totaliter. i.
secundum vnū mōs exponēdi quo ad notabilem
eius partem etiā pro relaxatione tantus z supple
proinde habet osseus quantitatē magnā. i. multū
ingrossatur z ellongatur ipse osseus z est difficilis
sanationis sicut hernia ꝛestinalis referendo ly. si
cut hernia intestinalis vel ad totū precedēte vel
tantū ad ly difficilis sanatiōis vel aliter. Et qñqs
egreditur totaliter. i. extra propriū situm ira vt
exeat descendēdo propter ruptura paniculi vbi
zirbus non totaliter egreditur vt supra visum est
reliqua le gantur vt supra. verū tactus eius nō est
diuersus ꝛc. hec littera reperitur affirmatiua z ne
gatiua quomōcūqz titl hac parte stendit d'is An.
ponere differētiaꝫ inter hernia intestinale z zirbalē
totaliter descendēti z etiam ventosēm quonia ta
les oēs i pria apebēhone vt visu z superficiali ta
ctu multū cōueniūt. Si igitur littera sit nega iua
vt iacet q tactus zirbalis nō est diuersus a tactu

bernie intestini ꝛ vēsicā? itelligat i prima ꝑte
siue ꝙ ḡdq; illaꝝ ẽ leuis tact? ꝫ supple tñ i alijs
distinguit intestialis ꝛ zirbal' iter se vt stati videbit'
ꝛ vrege distinguitur a vēsica i reditioe vt iacet lit
tera. Sꝫ illittera stet affirmatiua. vt credo stare
ꝙ tm̃ ic legatur littera ꝙ supra dicebat' ꝙ zirba
lis cōcat cū intestinali qnqs vt cū egreditur totali
ter ꝛ tūc hꝫ ḡtitatē magnā sicut intestialis ꝛ ẽ dif
ficilis sanatioīs sicut illa ꝛc. tamē distinguit' quo
niā tactus eius. f. zirbalis ẽ diuersus ab intestinali
debite cōsyderādi. qz intestinali maior percipit'
diuersitas i leuitate tactus ḡ i zirbali ẽt maior. vl
minor elleuatio secundū diuersas partes eminen
tē ḡ zirbali ꝛ hoc ꝑpter maiorē iequalitatez in
partibus intestini ḡ zirbi. in hoc tamē requirit me
dicus diligenter exercitatus distinguit' etiā secū
dum quosdā qz que ẽ ex zirbo ẽ sine dolore in inte
stinali aūt associat' dolor quidā. hoc ifelligatur ni
si fit dolor ex solutione panniculi qui etiā in zirbali
ẽ posset differre etiā ex facili reditu ad interiora
magis i zirbali ḡ i intestinali cuz ꝓximitur manu
cā ꝑat ꝑsiderāti. Differūt aūt he due spēs a vē
sicā qua apparenter cōicare videnť. qz distin
ctę loymenti nulla pcipitur i tactu icqualitas siue
diuersitas sicut i illis ẽ vt dixit textus facilioꝛ est
reditio ventosę ḡ illarū ẽt sepe cū facellatiōibus
tantū ꝛ cuꝑpotationib? dissoluit' vēsota nō fic ille
ḡ ꝙ hę magnificatiuꝫ ꝑ balneuz ꝛ humecta
tionē ꝛ motū non fit vēsota imo ēt cis sepe mino
ratur. ꝛ fit ꝑs quonā clare distinguit'ur. Lego lit
teram que clara est.

Etrame xquidem ꝛc. Postq̃
do. A. ꝑo
suit signa distinctiua herniarū eueniētiū ex defe
ctu mēbrozū deorsum in bursam testiculoz. Jam
ꝛiter ipse ponit signa herniarū ꝑ viā paulatine
cōgestionis ꝑducturi indifferēter ꝛ ꝑ via desces
sus determinat igitur hic de tertia spē hernie ut ō
aquosa dicit ergo circa litterā ꝙ ramex aque co
gulcitur ꝑ tactum ꝛ tensionē ossei ꝛ ꝑ splendo
rē leuitatē ꝛ ipla iterus nō redit ꝫ ingredit' ꝛc.
Pro intellectu littere ꝓmo itelligeñ ḡ ꝓticulas
in littera ꝓsitas manifestę distinguī pōt iter talē
hernią aquosam ꝛ alias spēs ꝓmo quidē ꝙ ḡ
cognoscit' ꝑ tactū quoniā i tactu ẽ leuis ꝑpter
substantią aquosam ꝛ equalis ꝛ ꝑ hoc distinguī
tur ab intestinali ꝛ zirbali quarū tactus ẽ iequalis
rocitū ẽ in tactu etiā faciliter cedit tāgenti ꝛ fic
distinguit' ab apoplemosa vel carnosa. Jn tactu
etiā ꝑpter ꝙ cū duobus digitis duarū manuum
sentitur indicatio aque nō sic aūt in vēsota distin
guit' etiā ex splēdore ab ipsa vēsota carnosa ꝛ ali
is ꝑcipue si obscuro cū candella lateraliter ispi
ciatur licet etiam i vēsota aliqualis luciditas ap
pareť sed ab ea ꝓrisimū distinguit' ex pondero
siaē ab eadez ẽt distinguitur ꝑ hoc ḡ non faci
le cedit cū ẽt resoluta ꝫ faciliter dissoluit' sicut
ventosa ꝑ hāc etiā ꝓticulam distinguit' ab inte
stinali i qua aliquādo cōiūgitur aquositas i itesti
nis ꝙ talis intestinalis ꝑ elleuaē cruriū cuz ali
quali cōpressione dignosq; facile igreditur i ſtū ꝑ
ꝓtiū postea i motu vel saltu facilē redit nō sic aūt
aquosa ꝙ aquositas nō habet illā alligantiā cum
mēbris supioribus etiā ꝙz quo ad magnā partem
eius ꝑ paulatinam cōgestionē ibidē geneꝛatur
ꝛ nō defecēdit ꝑ rupturam vel dilatatē sicut inte
stinalis. Et hoc notauit do. Aui. in vltimis verbis
textus dicebat dedent igit magistri huius artis
oia hec signa simul colligere ꝛ ꝑsiter cōcludere ꝛ
non ex vno vel duobus tantū ꝛ etiam erit timoz i
iudicando. Et ego vidi in vno notabili ciue pa
ꝑcnti do. Andrea de becharia qui patiebat' her
niam aquosaꝫ duobus vel tribus annis ꝛ fuit sub
regimine meo ꝛ vnius alterius doc. cirugici ꝛ cre
debamus nos firmiter qō esset hernia carnosa qz
tanta erat extensio essei vt materia tactui nō ce
deret nꝫ aparebat notabilis indēdatio ꝓpter ma
gnam extensionē ipsius essei tandē vnus empiricus
magister huius artificij cuz visitauit ꝛ iudicauit
ibi esse iciusam aquositatē tamē cū rimore ꝛ debi
libus cuidetijs illud iudicabat vltimate facta in
fundo burse leui ꝑcussē cū rasorio stricto extiuit
aquositas citria ꝛ subsitātia ꝛ coloze lestuij ad qđ
titatē vnius bochalis ita vt fuerit impleta vna ta
zia magna ꝛ magna pars cesꝫ ꝛ supza pānos ꝛ ter
ram effusa tandem cū cōstrictiuis tantū totaz bur
sam circūuoluentibus in decem diebus remansit
perfecte sanus. Po quem gratuz mihi fuit vidē
le istum casum. debent igit medici oia. signa dili
genter cōsyderi ꝛ tunc iudicare ꝛ cuz timore sem
per recoligeñ mente dictum veteris iudicium pissi
cile. Jego litterā. Et ramex quidem aque cognosci
tur per tactuz. f. qz tactus est leuis ꝛ equalis et ex
hoc distinguitur a zirbali intestinali et apostemo
sa et tensionē ossei. supple cuz granitate et ex hoc
distinguitur a ventosa et splendore artificialiter
vt dictū est. et ex hoc distinguitur a carnosa et le
uitatem. et ex hoc distinguit' vt supza ab intestina
li ꝛ zirbali ꝛ ipsa iterū nō redit. ꝛ fcēm hoc distin
gui pōt a vēsota ꝙ facile resoluit' ꝛ facile redit vł
legat' ꝛa cōtinua. Et ipa iterū nō redit nꝫ ingredit'
vt ꝑ hasꝑticulas distinguat' ab intestinali ꝙa
aliqñ ꝫiūgit' aquositas i intestinis gñ talis facile i
gredit' resupinato corꝑore ꝛc. Et facile redit doce
tuz ꝑ motū vel saltū nō fic aūt talis aquosa. gñ vt
plrimū quo ad magnā gtez ꝑ paulatinā ꝛgestiōez
ibidē ẽ genita ꝛc.

Ethernie ventose ꝛc. Hic ꝓsit
declarat per
signa quarta spēs hernie vt vētose ꝛ duo facit gñ
ispe primo eā māifestat et ꝛ signo satis cōi scē ma
gis spēalit declarat ꝑ signa magis apropriata her
nijs ibi fcda. Et ventosa. de prima ꝛte dixit. Q
herie vētose cognitio ẽ supple māifestꝛa ꝛ adducit
rōem satis cōem quoniā ifiatio ventosa māifesta
ẽ. vt arguat ſic o. A. olos ifiatio vētosa sensu ꝑcepti
bilis ẽ manifesta ꝫ hernia vētosa ẽ ifiatio vētosa
sensu ꝑceptibil igit' ẽ māifesta. ifiatio ꝛsupposita pōt
qz accidētia ifiatōis vētose suit satis clara vt color
extēsiuꝰ ẽ fuerit inclusa in membro sensitiuo sine
granitate cū facilitate dissolutiōis nisi fuerit n. ꝛa
cā foueꝭ ꝛ virtus nō sit multū ꝓostrata ꝛ facilita

te redditus ꝫ maxīe post cibos ventosos ꝫ ꝑpter ſoꝛ
dinationem regimīs ꝛc. Et ſic patꝫ prima littera
dixit oſtenſpalliter magis declarādo. Et ventoſa
ſa ꝙdez redit abſqꝫ cōpſitione plrīm ꝫ doloꝛe. ꝑp
abrecuiare cā huius eſt clara ꝙ aliqñ a virtute tē
tuꝫ diſſolutiuꝫ ꝛ ſic ſine cōpoſitiōe redit burſa ad
diſpoſitionem naturalem ꝛ aliqñ redit tumefactio
burſe ſine doloꝛe. i. iguinis ꝛ ꝙ hoc diſtinguitur ab
inteſtinali ꝛ ꝛbali que plurimū nō reducit̄ur ſine
expreſſione ꝛ oſtenſione ꝛ ſepe cū redeūt aliquālis fit do
loꝛ inguinis ꝛ maxīe ſi ſit ſcēndāt̄ ꝓ ruptura paniculi
li vt ꝓ addidit. Et ꝙñqꝫ redit ꝛ diſpoſitione. i. ſubi
to etiā nō ꝓcedēte ſenſibili cā. cā ꝓ ꝙ ꝛlibꝫ paſſio
alalis vel influxus celeſtis obſtantes vel quecūqꝫ
alia cā debiliās occulte impedimens eſſe pōt cā re
ditus talis eminentie ꝑpter debilitatī digeſtiuaꝫ
ꝛ expulſiuaꝫ membri. Et hoc eſt forte ſignū quī ꝑ
hoc diſtinguit̄ ſatis ſufficienter a qualibꝫ alia ſpē
quoniā nulla earū facta vera reductōe. i. curatiōe
ſubito redit nō ꝛcurrēte aliqua cā manifeſte ipsi
mēte vt motu ſaltu vl aliqua huiuſmōi addit. Et
reſupinatio nō facit eam velloci⁹ redire ꝙ ho
ra alia. ſ. ꝙñſtatio cā clara ē ꝛ ꝑ hāc etiā diſtīgui
tur a ſirbali vel inteſtinali. vtꝫ. ꝛ declarat dicens
iudiciū nāqꝫ eius in reſupinatione ꝛ nō reſupinatē
ſiſte eſt. ſ. ad reſoluendū vl redeūdū. Et ſubdit cāꝫ
huius cum dixit. Cuꝫ non ſit ꝛgzuitas ei⁹ ꝛ lubrici
tas ſuppoſite ꝓpter quā cāꝫ facilius reducant in re
ſupinatione ꝛ difficilius in ſtatione ꝛ ꝙp hoc diſtin
guit ab ea que ē ex inteſtinis ꝛ ꝓpere. i. addit, ⁊ꝫ
in ea ꝙ eſt ex inteſtinis ē diuerſum. i. nō ſic ē. quoꝫ
ē apud reſupinationē facilioꝛ. ſupple reductio paꝛ
dixit notāter paꝛū vt inuat ꝙ non ſola reſupinatio
ſufficit ad reductionē ſz etiā regritur reductio cū
digitis ſz bñ inuat ad reductiōm inteſtinalis ꝛ non
ventoſe. Conſequenter remouet obiutationes qꝫ
ſupra dictū ē ꝙ talis ventoſa reddit abſqꝫ cōpſitio
ne ꝛ doloꝛe poſſit aliqꝫ dicere in ventoſa cōiūgī
ne aliqñ doloꝛ riderꝫ ꝙ ſic ē dixit. Et ꝙñqꝫ accidit
ex ea doloꝛes vehementes. ꝛ adducit cāꝫ dicens ꝙ
ꝑter ea ꝙ extendit oſſeum. ſupple ipa ventoſitas ꝛ
ſic fit ſolutio cōtinui ꝛ ꝙñqꝫ ꝓximit̄ tuſticuli ꝛ ſic
etiā diſtendunturꝫ later aliter ꝓtes teſticuli ꝛc. ꝛ ideo
ſupra cū expoſuendo atur illa ꝓ reddit ſine doloꝛe ex
ponebatur ſine doloꝛe inguinis ad differentiā inte
ſtinalis ruptur̄ paniculi. Et ſic eſt tota iſta lra
clara lege eam ſecūm mōs expoſitum.

Et carnoſe ꝛc. In hac quinta ꝑricula
ſipe pōit figna ꝓnte ſpēi herie
.ſ. carnoſe ꝛ breuiter dixit ꝙ eius ſigni eſt in ipſo
oſſeo ꝛ ultra ipz ꝛ eſt cū duritie ꝛ groſſitie ꝛ diuer
ſitate vie. Pro intellectu ꝓtis eſt aduertenꝺ ꝙ eo
mō generat̄ vel generari pōt hernia carnoſa quo
mō generat̄ in toro ypoſarca qꝛ. ſ. ꝙp indiſpoſitio
nez ſanguine ꝛ debilitatē in appoſitiua vel nutri
tiua virtute vñ nō ꝛuenīēte ſanguis ꝛnitur mem
bro ſō tumeſcit burſa aliqñ ꝓter aliquā dictaruꝫ
cāruꝫ ex quo ſequt̄ ꝙ talis tumefactio ē iſō oſſeo
. i. in iſa ſubſtātia pelliculari ꝛ nō in ꝛa ipſa ſicut di
xit ꝛeꝛ. ad differentiā hernie aquoſe ſirbalis vel
inteſtinalis ꝛ ꝑtā eundē mōz nō incōuenit etiā tu
mefieri teſticulū ꝛ erit ſil̄ter appellanda carnoſa
cū etiā teſticulus ſit natue carnoſe qꝛ gladuloſe di
xit tū textus ſolū qꝫ eſt in ipſo oſſeo intelligit vt plu
rimūqꝫ raro euenit ſi teſticulo reſpectu ei⁹ qō cue
nit in burſa ꝛ ſi euenit in teſticulo pri⁹ vr ꝑlrimum
manifeſtatur in burſa ꝛ iō eſt qꝫ fortior eſt virtus
nutritiua teſticuli qꝫ burſe qꝫ eſt ſubſtātia paniculī
quo ad magnā ꝑtem etiam nā maiozes ḃꝫ ſolicitu
dinem de debita reſtouraī teſticuli qꝫ burſe tanꝫ
membri principaliozis. tñ pōt etiaꝫ circa teſticulū
caro generari etiam circa burſam caro ineri⁹ ge
nerari ꝛ circa paniculū extrinſeci tamen et inrinſi
cū tātū ꝛ ꝛlibꝫ talis dicitur carnoſa. Et inſi ſtas
diſtinguere eſt difficultas ab aliis tñ ſpetieb⁹ ꝙ ſi
gna ipertu poſita poſſunt ab aliis diſtīgui quoniaꝫ
in talib⁹ ad tactū nō ꝓcipit̄ niſi tumefactio in ipſo
oſſeo vel teſticulo vel circa oſſeū vel circa teſticu
li et nō ꝓcipitur ꝛ ocauitate aliqō tumefaciens ſi
cut ſit in aquoſa vel ſirbali vel inteſtinali vñ ignis
ꝓcipitur ſubſtantia teſticularis libera non magni
ficata nez circa ipm aliqd adherens et ita eſt de
burſa que poteſt ſeoſsum tangi non tumefactione
qꝫ circa eam aliqd adherens ſz in ocauitate tan
tum ꝓcipitur illud implens et tumefaciens qōcū
qꝫ illud fuerit et hoc eſt qō dixit ter⁹. Et car
noſe ſignuꝫ qꝫ eſt in ipſo oſſeo. ſupple tumefactio
vel ſupple circa ipm vel ſupple in ipſo teſticulo vl
circa ipm et non intraipm. ſ. oſſeum. i. non in con
cauitate continente teſticulum et eſt cum duritie
ꝛ groſſitie. ſ. ipius eſſei vel teſticuli ꝛ groſſitie ma
nifeſtuꝫ ē de duritie ei maxīme ſi ſit carnoſa ꝙ ad
ditione ꝛ carnis circūdulare ad aliquod iſoꝝum
qꝫ minoꝛ eſſet durities ingenita ꝙ defectū in ap
poſitiua ꝛc. Et diuerſitate uie. i. diuerſitate recep
tacūli uel cōcauitat̄ in tangeñ a tactu teſticuli ul
burſe qꝫ illa ocauitaꝫ repitur uacua ꝛ libera non
ꝓn cluſionē alicui⁹ ubidē ꝓter nāliē ꝛtenti niſi tē
teſticul⁹ tumefact⁹ uel adherēs teſticulo uel burſe
ꝛ iō diuerſus eſt tact⁹ uie. ſ. ipi⁹ ocauitatis a tactu
dcōz mēbroꝝ qñ illa mēbra uel aliqō eoꝝ in tali
carnoſa ꝓcipitur male diſpoſita uel in ſe uel ꝑ
adherētiā in tactu uia aūt uel receptaculū tactu
ꝓcipitur ꝙuenīēter ſe habēs uel aliter ꝛ clari⁹. Et
diuerſitate uie in tactu ḃac carnoſa reſpectu tac
tuſi ſirbali uel inteſtinali uel humorali in quibus
illa uia uel receptaculum reperitur egra ꝓ iclusio
nem materie ꝓter nāliē ꝛtente non ſic aūt carno
ſa ut dictū ē ad idē vi uenit i ſnia. Et ſic ꝑs quo
carnoſa diſtinguaī ab illis difficile aūt eſt tales
carnoſas inter le diſtinguere maxīme que ſit per
adherentiaꝫ carnis in una pellicula ꝛ nō in alia
facile aūt diſtinguetur ſi fuerit ꝙ adherentiā cez
nis burſe qꝫ tangens poterit ꝓpere burſaꝫ bene
diſpoſitaꝫ ꝛ tñ teſticulos magnificatos uel dura
carne circunuolutos ꝛ ꝑtra teſticulos bene diſpo
ſitos ꝛ burſam ſpingutaꝫ tangel carne circūdatā ul
circūuolutā pōt ēt cuꝫ animaduertenꝺa tāgens
diſtinguere inter ipa burſa les difficilius tñ ē. Et
ſic in ſuma redditur clara littera lego eaꝫ. Et
carnoſe ſignuꝫ ē qꝫ eſt in ipſo oſſeo ſuple tumefac
to uel durities uel teſticulo uel circa ea ꝛ non in

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

tra ipm ossem. Lns in via vel cõcauitate. Et est
cũ duritie ꝛ grossitie. ꝛ diuersitate vie. i. recepta
cuiꝰ tactu vl respcũ tactꝰ burle. l' testicoli vl respe
cũ tactuꝰ testiculꝰ vl zirbal' ꝑm mõuz expositũ.

Et quandoqz Ponit ꝑter de sexta
specie. s. de apostemoso
ꝫ mõuz diuisiõis supraferi dicẽs. Qñ aliqñ fit spã
lis bernia. i. ossei tũefactõ. ex apostẽate duro⁹ vo
catur duris. vel ꝑ placz dici posset. qñ. d. A. sicut
declarãdo signa carnose dixit cũ duritie ꝛ grossitie
ꝛ diuersitate vie ꝛc. Sed hm mõum expositũ ex adi
cte carnis ꝛa fit aliqñ ex apostemate duro ſſ fit
nõter dixit duro: qz ꝫ possint ẽt i la signa cõiũgi t
apostemate nõ duro. qz tamen in nõ duro plerũqz
ꝑcomitat' vehemẽs dolor ꝑp hoc manifeste dicer
nitur a carnosa in qua dolor nõ manifestat. lou
ra ẽt cnõ fit manifestius dolor. z fic cũ carnosa vl
multi cũ signis cõuenire. z fic ꝫ legi cõtinua lra
vt fic legat. z dcã carnosa ẽ cũ duritie ꝛ grossitie
ꝛ diuersitate vie fm mõuz expositũ ꝛ cõtinuet'. Et
qñs ẽ supple talis apparẽtia i accidentib⁹ ꝛ lapi
dentat' apostematis duri ꝛc. Si vero velimus ꝫa
ere. qñ ꝫ spãlis possum⁹ oicere. qñ ꝫ põt signa
apostemole ꝛ sunt illa que dicta sunt de carnosa
ꝛ illa nõ cola sunt signa apostematis duri ꝫ etiã
molis a quo fieri ꝑt talis tumefactio de apostema
te tamen duro explicuit. qz a carnosa min⁹ differet
qz in aliquo nõ duro. ꝑp dolorẽ distinguit' manife
ste ꝛc. sequitur alia pars.

Herna uero Dec. ẽ septa. z vltia ꝑs
cula huius ꝑtis principa
liter qua. d. A. determinat de hernia varicosa po
nendo ꝙñ signa. z põt esse. ꝙs satis ꝑncipalis sic
cõtinuãdo nã ꝑsequa determinauit primo de sẽ
gnis vere hernie. z vt earũ que fiunt ꝑ vĩa descẽ
sus vt ꝫbalis. z ileotinalis ꝛc. Et ꝛo determinauit
de signis bernie ꝙ apparẽtiã vt illa. z ꝙ vt mul
tũ ꝓpt ꝑ vĩa paulatine cõgestiõis vt de signis
aquose carnose. z apostemole. Jam determinat.
Tertio ꝑcipaliter de signis hernie cuiusdã nature
medie. ꝛ ꝛ eas pura varicose vel venalis que vt
dicũt. c. cãrũ cuz de ipsa determinant' hz natura
media. ꝛ iter eas que fiunt ꝑ vĩa descẽsus. z illas q
fiũt ꝑ vĩa paulatie cõgestiõis ꝑp. cas ibidem addu
ctas recurras ad illã partẽ. z fic ẽ ꝑs satis ꝑncipa
lis dus facit ꝑlo ponit signa cõia eius. scdo ma
gis ꝑticulaliꝫ ibi scdo. Et illa. q. ẽ de ambab⁹ ꝓpõ⁹ nic
qz varicosa cognoscit' ex venis repletis ꝛ cõtorsio
ne venaꝝ in ea cũ molificatione testiculoꝝ ꝛ ꝑbi
tõne a curſib⁹ ꝛ morib⁹. dicit ꝛo q illã que ẽ in
artarijs tact⁹ digitis comprehendit ꝛ illa que non
est eis ymo in venis nutrientib⁹ illa mẽbra non
comprehẽdit tact⁹. Pro ꝛtellectu ꝑtiũ ꝓpo notã
dq ꝛsti terminꝰ reperiũtur sinonimi hernia vari
cosa hernia venalis ꝛ vinealis idẽ ꝛportantes nã ꝛ
sipxie varices dicant' de dilatationibus venaꝝ in
crure ꝛ pede in infra in. c. ꝓxio tñ lõge cadit istõ
vocabulum supra amplificatione ꝛ dilata. venaꝝ
sensu ꝑcepibilia vel artariarus ꝛ dicunt' vena
les vel vineales. qz tales vene vel artarie ex reple
tione manifestant' contorte sm ipsarum iccssus ſſ
eut ꝛ stipites vinearũ vñ dicunt' vineales sicut ẽt i
eadẽ vna sunt diuersi racemi minores ꝛ maiores.
ita ẽt ꝛportẽsione venaꝝ cuz remedicari videant'
minor ex maior facta ertẽsione ipsaruz venarum
apparẽt sicut racemi vnã integrates qz ẽt repluri
mi sanguis extẽdes ẽt seculent⁹ ꝛ melancolic⁹ ad
fuscũ declinãs in nigzũ quo coloze vue coloriſican
tur inde est. q ꝑp hãc ſſ itudines vineales dici pos
sunt. Secundo notandũ q ꝑ iste vene vel artarie
quaruz extensiõe ꝛ dilata. ſſ hernia ꝛ tumefactio
varicosa sunt vene ꝛ artarie cõstituentes vasa se
minaria maxime ꝓpcaratoria que infra dicimuz
ꝓtensia aligatur testiculis ꝛ circa eos liuolutũtur.
vnde suspensoria ꝛ inuoluta vasa dicuntur de quo
ruz origine ꝛ compoſi satis dictuz ẽ ꝑ ꝓio. c. supra
ꝛ ibi recuratur vtiliter ad hãc ꝑtem ꝛtelligendã
mediantibus ãt iſtis venis ꝛ artarijs nõ solũ defer
tur mã scdz medicos. ꝑ generatione spermatis
ꝓlifici intesticulis sed ẽt mã ꝑpte nutricationis
coruz vnde existẽs replet ꝛ extensiõe istoꝝ mea
tuũ a sanguine vtplurimũ fecultẽ facta ossez in
istis oppillat ꝓhibet' vel minoraf transitus mãe
nutrimentalis ipsoruz testiculoruz ꝛ etiã materie
ꝑ generatione spmatis necessarie exꝑnde istoruz
testiculi debilitant' minoraf ꝛ molificãf. Et hoc
est quod dicit textus nr quod bernia talis cogno
scitur ex venis repletis ꝛc. cũ molificatiõe testicu
loruz. i. minoratione debilitate coruz ꝛ ꝓhibitione
i. ex prohibitione a curſib⁹ ꝛ morib⁹. materie nu
trimentalis ꝑter oppilaf. Et ex hoc ẽtiaz appa
ret quo tales ñ sunt habiles ad generãdũ ꝛ ex hoc
ſſrat quod hec bernia non est negligenda ymo
iter alis ꝓcipue idicat de ipsius curatione ꝛ ꝛ hoc
vidi multos laborare ꝛ multos reduci ꝛ secunduz
hoc apparet clara lra ꝑ etiã alr intelligẽtia pars
ſ. hec bernia cognoscit' ex molificatione testiculo
ruz. i. diffensione eoum ꝛ elongat' a radice virge
ꝑter illas venas vt artarias esse repletas sanguĩ
ne feculento vnde eo ſſm trahunt ꝛ ex ꝓsequẽti
ꝓhibent' dicti testiculi a curſibus ꝛ morib⁹. i. vt
non apte mouentur sursuz ad radicez virge ꝑter
illas venas vt artarias esse repletas sanguine fecu
lento vnde deosſum trahunt' ꝛ ex ꝓsequenti ꝓhi
bentur dicti testiculi a curſibus ꝛ a motibus. i. vt
non apte mouentur sursum ad radicez virge ꝑ cõ
tractionẽ fiendã a uasis spmaticis delatiuis bona
expulſionis spmatis quõlibet itek'atur est ſſnia bo
na ẽ lra clara vsqz ad illã particulã. Et illa ꝛc vbi
dixit quod talis tumefactio artariarum manifesta
tur qz tactus comprehendit digitis differẽter a ple
nitudine venaꝝ qz ꝑ tactum in artarijs ꝓ ꝑpipul
satio ꝛ non in venis notate tamen quod istud est
difficile comprehẽdere qz vt dixit. d. A. supra fen
xt. c. i. satis ad ꝓncipiuz huiusmodi vene ꝛ arta
rie ad ipsius vasis compoſitionem ꝛtinentes talez
adinuctem habent vnionem ꝛ contexturã ut uix
sensu discerni possint sepate ita ut incisio tua qnã
in una illarum duarum facis nel supple ee ifcdis
ſſ ſil' osicſſioni tue quã facis in pluribus. q. d. tam
ẽ ſſ adinuicẽ nexionẽ vt non possit vna ſſmili
ſine alia ꝛ ita male sentiri põt ꝛc. lego ſſam. Per

nia vero varicosa ex venis cognoscitur repletis, i. dillatatis z contorsione vineali. i. toxis ad modus stipitū vineap in ea cū molificatione testiculorū. i. spiritum guitate z debilitate z phibitiōe. i. ex p bibitione a curfibus z motib⁹. ſ. nutrimenti. ſ. pp oppillat. ꝛc. vel ex molificatione testiculorū. i. relaſat vel distensione eorū. ſ. pp repletionē dcārū ve narū z phibitōe a curfib⁹ z motib⁹. i. ñ habili motu z eleuatione eorū bñe. i. z illā. ꝛc. est clarū. Sūmo cap. In isto. c. primo posuit signū quoddā cōe oibus hernijs z ē additio vſ supple tumefactio ap parens maxime supple maxime circa inguina vel vmbilicū vel osseū appareſs. i. sensibilius aliquo tpe vſ aliquo sensū q⁹ notāt pp aliquas debiles hernias quaz tamefactio visu nō comprehēdit: sed tactu ab exptō medico vel ēt q⁹ certo tpe i ruptura inguinis ex ruptura panniculi non apparet tumefactio ut distensio coepose supza dorsum sed si coꝛp⁹ eleuetur tūc tumefactio manifestat. posuit ꝛsiter aliud signū cōe non oibus sed peccipuellis que ex destura fiūt in osseū sine fit ex ruptura panniculi sine flaxaſ sue apertura didimi z est q⁹ magis manifestat apud motū uel uociferationē ēt clara ē.

Cōsequēter ponit signa spāliaz sueniētia ruptu ris ex parte ēt descensus. ſ. ex parte dillatatiōis didimi ex parte rupture panniculi cū hoc ēt includit signa ex parte relaſat panniculi q⁹ fere eadē sunt si cut que fiunt z aptione dicimi cum ex eadez causa upluriumz fiant. ſ. ab habitate relaxāte dicq⁹ tales fiunt paulatim non concurrente motu ut oꝛciferat tñ supple differenter. quñ i fcā relaſat pannicula apparet eminentia exterioꝛ per ipsa supza os femoris in alia non in facta ēt ex ruptura panniculi illa fit subito z supple cuꝛ dolore z maxime āte cessāt aliqua de causis primitiuis upluriumm z hec i pxima pte ea. Jn scba pte ipse ponit signa berniarum ex parte materie ipsaruz z primo illa ruz que fiunt g uiā defensus deinde earuz que g uiā paulatine congestionis z ꝛsiter illaruz q̄ sunt quodāmodo medie nature in fine ea. dicit primo de intestinali g rupturaz panniculi q⁹ signa sunt ue loꝛ reductio epiploi ad situm ꝓpium cum boza resupinat⁹ z sensibilitas rugitus z ista eadez ēt cōtingunt in intestinali ex apertione didimi intellat⁹ ut dicebatur stanze libero meatu ꝛc. Er g hoc diſ feret a facta p relaxationez panniculi q⁹ iz talia in testina ñ se faciliter redeant ad situm ꝓpiū. tñ ille panniculus non eque faciliter redit ut decla rabat z p hoc q⁹ dr de rugitu distinguitur a zizba li. Consequenter ponit signa zirbalis z primo a relaxat. scōo ex ruptura dicit primo q⁹i prima ñ scensus fit paulatim z scōus hoc distinguit⁹ ab illa que fit p rupturam uel apertōnes meatus z est in impressione ad. pfundū cū equalitate in situ ad dr̄as intestinalis in qua diligenter tāgendo perci pitur in tactu inequalitas aliud signum non senti tur rugit⁹. ſ. sicut i intestinali z est quantitatis que scōus plurimus scōm. pfundus. i. non multus elon gatur in. pfundo z sic distinguitur ab alia que fit p ruptura panniculi vel aptionem meat⁹ quoniā ita li fit descensus vsq; ad fundus z subito ipsi⁹ oſſici z distinguitur ab intestinali in tactu pp equalitē ꝛ dcus z ē ē faciliosis curatōis q̄tū. ſ. ad reductōs q⁹i intestinali pp veriositetes extēdētes pp feces ali qñ difficilis fit reductio iz cū ſ fit difficultas curationis uera. ſ. ꝛsolidationis uulneris vel strictura agture q; ſturaz multo maioꝛ est difficultas i cu ratōe q̄ in ventosa vtz z hoc est q̄ dixit vsqz ad illā partē. Et ramex aque vbi ponit signa ber nie ex parte materie p via ꝛgestiōis vtplurimuz facte. Et dicit q̄ ista cognoscit⁹ z tactu q; z est cū lis ēt distinguit⁹ a zirbali z intestinali z aliquali molliꝰ nisi supple sit multū extensa z tunc cognoscit⁹ plenciores ex apprehensa candelia in obscuro manifestat⁹ aquositas z ipsa non reddit supple eque facilꝰ neq; supple remouet⁹ facilꝰ ꝛcut vetosa cuꝫ qua magna bꝰ sueniētia ꝛ supple magis grauitat z propter hoc ponit signa ventose dicit primo ventose cognitio est manifesta quia supple est equalitas z tensio fine grauitate et aliquado cito remouetur ymo absq; compressione vel supple alio medici exercitio quia fortificata virtute resolutiua ꝛc. Et quandoq; redit indipositine. i. subito. ſ. per passiones animales vel alias cau sas debilitantes vel propter sūm regiminis ven tosanē z resupinat⁹ non facit eam facilius remoueri quia supple statio. Et secundum hoc distin guitur a zirbali z intestinali z addit rationem. q̄ simile est ad resolutionem ventositatis siue ſct ſi ue non ſtet addit etiam rationem huius quia gra uitas negz intestinalis ad hoc iuuant ſctat iuuant in aliquibus aliis puta in intestinali addit aliud signum quod est vehementissimus dolor propter extensionem non sic in ceteris. Consequenter ponit signa carnose sicut ypocatze in osseo vel vel testiculo vel carnose. i. carnis addite z dixit q⁹ talis tumefactio est in ipso osseo et non intra ipsum ad differentiam aliarum que sunt intra vel in pelli cula intrinsica vel extrinsica supple separata ab ipso osseo vel testiculo et est cum duritie et grossitie cum duritie maxime in tangen ꝛc. differēter ab aliis. Et addit q⁹ talis apparentia est in lapideitate apostematis duri i non duro autem pertinet hoc etiam est dolor vt forte febris dixit ultimate de hernia nature medie ut de uaricosa. q⁹ ipsius signa sunt uene uel supple artarie cum tota sione uineali earum et molificat testiculorum. i. paruitate uel debilitate ipsorum propter prohibitionem uel minoationē nutrimēti ex oppillat in curfibus ipsius nutrimenti. i. in ipsis uenis a sanguine uel ut multum feculente ꝛc. Et q⁹ illa que est artariarum distinguit sensus per tactum. q⁹ per pulsationem ab illa que est uenarum ꝛc. Et sic finis cap. cum laude domini. Quando igit uobis occurrat casus poteritis imediate scientifice discurrere per signa hic posita ad inuestigandum ipsum principalem modum et conseqūter ad causas eius per ea que sūt notanda i fine. ca. precedentis. De Lura cap viij

Egimen. Expeditis i superioribus. c. de morbo mia sipbac et aliorum paniculorum e⁹

de cāis rupture ipſi⁹ et diſpoſitionē ſibꝫ ſil'iuꝫ ut
aliarū berniarū circa iguina ul' burſaꝫ appenitiū
de'miarū eſt et de ſignis dcāruꝫ berniaruꝫ et dif
ferētiis ipſaruꝫ iter ſe.iā ꝑ3ter ꝓſeq; de cura ha
rutꝫ diſpoſitiōuꝫ et duo facit ꝑncipalr. qm̄ ꝓio pōit
curam ſatis generales ꝯ ſpāles ꝫ3bēdo ad ſpāles
bernias fa ꝑ3 incipit in principio cap. ſequentis.
Sic ambo⁹ ꝛc. Prīo cap. principali diuiſione
diuidit ur in tres ꝑtes qū ꝓio ponit q̄da3 cōia ad
dictā ꝑtinētia cuīāda i ruptura ꝯ ſipe ꝓio ſitentio
nes reductnas in vā ruptura .tertio ꝑ3ter ponit
cōia infra vā gb⁹ mediatib⁹ dicte intētiones ꝓſicitur
fa ibi. Et cōia q⁹ intentio ꝛc. tertia ibi. Amplius
ſolidatio ꝛc. de prima ꝑte dicit q⁹ vle reginē ba
benib⁹ ruptura ē dimittere repletionē ꝛ dimittēr
motū plurimū ꝛ ſaltus ꝛ inceſſum ſubitū ꝛ coituꝫ
ꝛ deteriꝰ baz diſpōnū eſt illa q̄ ē.ā. repletionem
dicit ꝯ principaliter Quoꝛ ut dimittar cibos iſta
tuūdo ꝛ nō multū utatur potu aque. tertio dicit q⁹
ſuppleꝛ ut dimittat oēs res molificantes ita q⁹
ēt balnea. ſtrō dicit oſtēdet debitū mēm ſe bidi
in agitandō⁹ iuis. Et cū comedit reſupinetur ꝛ ſic
cū ſedet oſtrict⁹ ruptura ꝛ apud coitū ꝓprie ꝛ ſit
coitus et⁹ ſup leuitatē uētris et⁹. Pro intelligē
tia oium baz ꝑticulaz ſimul aduertēdū ut. ſupra
dicti eſt. d. A. in B tractatu principaliter intēdit
determinare de ruptura vā ſiphac tāḡ de morbo
ꝑticulrmū huic panículo ſtingente q̄ eſt ꝑim⁹
panículorū ut ſupra uſium ē ꝛ ꝑ3iter de cāis ſignīſ
ꝛ cura ipius rupture ve tñ ꝑpter ꝑuenīētia in ap
ꝑtia aliaꝫ berniaꝫ ex illa ruptura de illis cō
ſequēter determinar tō ꝓ bāc cām ꝓincipaliter
hic ponit ſita cōia euitāda maxime in vā ruptura
ꝙ ſita eadē adaptari poſſint ad oēm berniā ut ui
debitur ſo aduertēdū circa ꝓimū dictuꝫ ꝙ reple
tio eſt mala in ruptura ita ꝛ moꝛ⁹ plurim⁹ ꝛ inten
ſue ut ſaltus et ueniēs glibet mot⁹ uel ēt extenſi
ue ut longus nā ꝑ repletōm ꝙ ſe ꝛ metum ēt per
ſe et maxie ſup repletionē ꝓhibetur ſolidatio ſci
ſure panículi cū prepletōm ſtomaci et intēſtinoꝝ
fiat deſtenſio ſiphac ſupra q⁹ grauitāt et reſidēt
intēſtina vñ clongātur labia vulneris et ſic ꝓohi
betur ſolidatio hoc idē efficit mot⁹ plurim⁹ q̄uis
det intēſtigatur cū ꝙ talē motū inceſus grauitant
magis intēſtina ſupra ſiphac ꝛ. ut. ꝛ hoc maxie
fit cā motus ſegruꝫ repletionē et ꝓp eādē cām ēt
coitus nocet q̄n ut ſupra uſum eſt in de cāis rup
ture ad q̄d locū ꝓintellectu baz partiū recurra
tiū in coitu ꝓprimitur uenter ꝛ ſō inteſtina ꝓp cō
preſſionē deorſum ꝓprimunt ē ſic labia vulneris
dilatātur ꝛc. et maxie ſtante repletōe ſtomaci et
inteſtinoꝝ hoc ꝛtingit ut ꝓ3 ſideratī. Hoc ēt
eidē verificari ꝓt in ruptura facta ex dilatatōe
dictinoꝝ et relaxatōe ipius panículi quoniam fcā
ꝓſſione uel diſtēſione ſirbi uel inteſtinoꝝ deor
ſum magis dictinus dilatatur et panícul⁹ relaſſa
tus magis deorſum diſtendit ur utꝛ ꝓt ēt decla
rari ꝙ talia ſint cā augmēti aliaru berniarū ut
aquoſe uentoſe apoſtemoſe uinealis tā ꝙ uiaꝛ de
ſtitus ibidem ꝯ ēt per uiā paulatine ꝛgeſtionis
nam in eis ꝙ ꝑ uiam deſtuxus manifeſtū eſt ꝙd
et uehementi motu uentoſitas ſupiorum deoſtuꝛ
mouetur ita etiā aquoſitas ꝛ materia glibet apo
ſtemans ꝛ etiā ſanguis melancolicus ꝛ ex oſſē qli
bet talis eſt apta augeri in illo etiā q̄ fiunt ꝙ uiaꝛ
paulatine ꝛgeſtionis iſtud declaratur quoniā ex
uehementi motu et ſuperfluo et maxime ſupeꝛ re
ceptionem et coitu vtus nālis debilitatur et maxi
me membroꝝ ꝓi⁹ leſeoꝝ et ſō apta eſt aquoſitas
uel uentoſitas uel glibet alia materia apoſtema
tionis generari et augeri. Et ꝓ3uentens ut re
gimen habētib⁹ ruptura .i. obus rupturis cōe eſt
dimittere repletōm et motū plurimum ꝛ. ut dic
texus. dico tū q⁹ principaliſſime iſta ifa uerifica
tur in uera ruptura et iciſura panículi. Et hoc
eſt ꝓcipuū et ſingulare in curatione talis ruptu
re dimittere motū ꝛc. Sz obijcies non apparet
q̄o motus noceat ſ ruptura ſiphac umbilicali cū
per motum grauiter inteſtina deoſtuꝛ ꝛ remouea
tur a loco rupture etiā apparet q⁹ coitus in iſto ca
ſu non noceat et maxime in mulieribus gb⁹ tales
umbilicales magis cuenium q̄ uiris ꝓpter ꝑgna
tiones cum in coitu aliqualiter ꝓmatur pe um
bilicalis mulieris et ſic ſi ꝛtus uel inteſtina ſint
extra ſitum ꝓoprium ꝓpter ruptuꝛaꝫ ibidē ſiphac
uidentur ꝓ3 talem ꝛgeſtionē in ſitum ꝓoprium
reduci etiā ſequitur in iuuamentum et non nocu
mentum. Dicatur primo q⁹ motus laboꝛioſus i
hoc caſu nocet nam licet inteſtina uel ꝛtus di
ſtrahi uideāt a loco rupture ꝓ3 motuꝫ ex alia
parte extendēdit⁹ ipſis deoſtuꝛ ipm panículus in
fundo. ſ. quem reſident ꝓſe labia vulneris elōḡāt
maxime ſi uuln⁹ ſit rotundum uel ſcīm tranſeūs
ſit incedens ut plerūq; euenit. Si ēt ꝑm longum
ſtet ſcīſura tū ꝓhibetur ſolidatio q⁹ ꝑ3 tenſionē
panículi deoſtum ſit ut panícul⁹ inhezeat ꝛtibo ut
inteſtinis uel ab eis ꝓpimatur ꝛc. Quomō ēt
coitus noceat manifeſtum eſt q̄n ꝓ talem ꝓſſio
nem uentris mulieris ut manifeſte ꝑ3 elongātur
labia vulneris ipius ſiphac ēt ſi eſſet ruptura i ui
ro hoc ideꝫ ſtingeret. Tertio aduertendus ꝓ
cipaliter circa ſcīm dictum ꝙ cibi inflatiui i caſu
nr̄o ualde nocent q⁹ ꝓ3 eoum cyhibitōm multi
plicata uentoſitate i inteſtinis intumeſcunt inte
ſtina et ꝓ3 amplitatur ruptuꝛa utꝛ tales ēt cibi i
flatiui in glibet alia uidentur nocere cum ſint ta
lites inflatiui uel q⁹ ſuppſua būdēt ſolidatate et
ſic in aquoſa ꝑ3 ſe nocent ul' ſint terreſtris et ſub
ſtantie melancolice ut ſunt ꝑtrū genera legumi
num et talia generādo ſanguines melancolicum
ſunt de ꝑ3 ſe ē augmenti uaziose et ꝑ3 accēſs
uel mediate ſunt aliaꝫ oium hemiaꝫ ē augmen
ti debilitādo digeſtiua et ad corruptōm digeſtiue
ꝑparando ſcēm multos mōs poſitos q.d. A. ig. ter
tij tertio cap. ij. et. iij. ubi iſta lati⁹ debent declara
ri et ꝑ3 idem ꝙ quō pot⁹ ad ſ. fontis uel ſuppſe
cuiuſlibet alterꝰ uehementis frigiditat ē et humi
ditatis eſt nociu⁹ et pluriē uentoſitatis multiplica
tiū⁹ cuꝫ uentoſitates ꝓſignant et generentur ex di
minutione et ꝙſitate caliđi radical⁹ et elementaꝝ
ut dixit. Aſ. ij. canticoꝝ diuiſiōe ꝓia cap. de te
gimie cibi et pot⁹ omento. ꝛ. ꝓ3iter attēdēſi circa

tertū dictum q13 in ruptura aliquādo ad curā
sint necessarie res molificantes ⁊ etiam balnea.
ut infra in debitum ordinem reducā ⁊ testi
nop in bursa existētiū fecib⁹ repletop ⁊ extenop
tū indicatōe sumpta a solidat.q de directo oppo
nitur rupture paniculi talis humectāria nocēt cū
medicine solidatiue ut infra in debitum ordinem
ſ ſortatōe gicipēt Circa ſrtū dcūm ubi oſtē
dit de debitū mōm ſe hūdi dixit q cū comedit refuri
netur ubi ad vētris ut q13 y comedit pōt teneri in p
ſenti ⁊ ſ prerito ſm q3 pōt ꝑduci uel breuiari ⁊ fz
oēm ſenſum ē clara lra q: boie ſtāte ⁊ comedente
uel poſtq3 comedit iam grauatur fund⁹ ſtomaci ⁊
ſic ſnt ſ intestina veponit ⁊c. reſupinetur ſgitur illo
tpre. ſpre vō ſ bantionis tunc ſedeat uel ſtet ita tri
ut addit text⁹ q ſit ſ Africa ruptura. i. teneat tunc
maxime eigula uel bracale de qua ifrā tangetur
bñ ordinatā ā locū rupture ut pbibeat deſcenſus
mēbroꝝ infra ruptura ⁊ ſic prohibeat a dilatatōe
ſcisure ⁊ addit maxie apud coitū ſupple ſit ſ ſtric
tus pp cām ſupra dictā qz ꝓmūtur tūc maxime
deorſus ſ teſtina ⁊ ita amplietur ſſtud dictū ēt ad
alios utilēdi modos ſ quib⁹ diſponūtur intestina ad
motū deorſus ut i actu aſſ. dī quoniā i illo actu
coitatur plerūq3 ꝓſſio facit⁹ ⁊c. p tunc ergo fit
maxia cautella ut brachiale ſit decēter ſtrictum.

Et nōte q pp negligētiā hui⁹ canonis ſ ope mul
te talīū diſpōnū uel nūq3 reducūtur uł difficilime
reducātur ubi trī cū iſtis obſeruātijs ⁊ aliꝭ appli
catiōe medicā reducerētur. Tota lra ē clara lege
ā tota uſq3 ad illam partem.

Et ſcias ⁊c. In hac ſa ꝑte cap. d. A. po
nit debēt ſ reducēdo ruptura maxie puā. ꝓ
iteligētia cui⁹ ꝓis ē aduertēdū ut colligātur de mē
te d. Ar. fo ꝓhic op tactū ꝓio de cāis q ḡcunq3
cāe ſunt medie ſter agēs ⁊ finē mouētur ab agēte
pp finē ⁊ ex ſnti finis ē primū ſ tētione ⁊ ultimū
in executōe iō. d. A. numerādo tētiones hūdas ſ
curatōe rupture paniculi cū deſcēſu ſteſtinoꝝ ul
ſirbi ⁊ cā agregatōe materie uentoſe uel aquoſe
ſeu directe ⁊ multū miſtice numerauit has inten
tiones hūdas ſm ordinē intētōis q ſrī⁹ eſt directe
ordini executōis q ſ executōe retrogrado ſumun
tur ſdicationes ab ordine hic poſito primū ergo in
tali cāu quinſurgit ſ mēte medici ē ſcisure ſolida
tio ex quo hic ē ſermo principalis de fractura ipius
q ſi nō ſit poſſibilis ut aliqñ ſtingit in antiquata ⁊
ſ etate puecta ⁊ ſ corpore melācolico ut. ā. uiſum
ē tūc ſurgit ſtenrio ad prohibitōm dillatationis.
Et q: intētio q ē ſolidatio pficī nō pōt ſine exica
tione uulneris quoniā ſ dī digeſtione mēbri repīt
duplex hūditas. ſ. ſubtilis ⁊ groſſa quaꝝ ābet in
diget exicatōe ⁊ ſolidatione ut dixit Auerois. v.
colliget vi. cap. ⁊. A. ſcdo can. in canonibus generā
libus cap. iiij. dixit q⁹ ſolidatiua medicina ē que
exicat ⁊ inſpiſſat hūditatē ſtantē inter duas ſup
ficies uulneris ꝓinquas ⁊c. ſō tertia principalis
intētio ē exicatio ei⁹q⁹ molificatī ē ⁊ dillatatum
⁊ quoniā talis dillatatio uel ſcisura paniculi cōſo
lidari non pōt niſi labia uulneris adiuicem unian
tur ut tertio regi non ſñt ſuit uniri ſtante deſcēſu
ſirbi uel intestini niſi primū facta reductione ipſo
rum ſ ſiphac. ꝓpriū iō intiurgit alia intentio q ē re
ductio ei⁹q⁹ deſcēdi ſi ſ ſirbi uel intestini ⁊ quia
talis reductio aliqñ fieri nō pōt ꝓpletionē ſteſti
noꝝ ab aquoſitate uel uentoſitate q: ſic dillatata
intestina non poſſunt recipi ītra ſcisurā iō ꝓ redu
ctōe ſieda iſurgit alia ſtentio q ē reſolutio ei⁹q⁹
agregatū ē i ea. ſ. ſteſtiali q. ſ. ē aq⁹ uł uētoſitas uł
cū reſolutionis uel cū extractōe maxie. ſ. dicte ma
terie i ipo oſſeo ſint recepte. Et q: facta reductio
ne ſteſtinoꝝ in locū ꝓriū cū ſit conſolidatio q ſit
multū ꝓhibetur p humiditatē ⁊ aliqñ p uentoſita
tem. Iccirco ad ꝓhibitionē remouēdā conſolida
tionis uel ad ꝓhibitionē ſt future rupture inſur
git alia intētio q ē ꝓhibitio materiei q extēdit uł
ſupple apta ē extēdere ⁊c. Et hoc ſupple cū dieta
ꝓtotione ut uidebitur in ꝑte ſequti. Et ex his ꝑs
lra clara lego eā. Et ſcias q⁹ intentio ſupple ꝑn
cipaliſſima curatōe rupture ē cōſolidatio ſcisure
ſi poſſibil⁹ ē. Ecce q⁹ principaliter logtur de ſolu
tione paniculi ſipbac aut ſinō ē ſupple poſſibilis
intētio ē cōſeruatio ei⁹. i. ſcisure ne addatur ⁊ exi
catio ei⁹q⁹ molificati eſt ⁊ dillatati. i. q intentio
cōſolidationis uel ꝓhibitōis dillatatōis ꝓplet exi
cādo id q⁹ molificatū ē ſup. ⁊ ruptū aut dillatatū
Et reductio ei⁹q⁹ deſcendit ſipa ſiue ſit ſirbi aut
intestinus q: talis ſolidatio etiā fieri non pōt ni
ſi ꝓio facta reductione ſteſtini uel ſirbi ut labia
vulneris imediari poſſint. Et reſolutio ei⁹q⁹ agre
gatum ē i ea ſi eſt aqua uel uentoſitas q: talis re
ductio ineſtinoꝝ fieri ſepe nō pōt niſi reſolutur
id q⁹ agregatū eſt in ea ruptura ſiue ſit aqua uel
uētoſitas ſo fouetur a cā aſſcedēte iō os ei⁹ multipli
cationē ꝓhibere. Et addit ⁊ ſi nō reſolvitur ſpa
ratio fiat in ei⁹ extractione. Ecce videtis mira
bilem ordinē d. A. in intentionibus habēdis in cu
ra ſcbm ꝓimā cōſideratōm ubi trī ſm opationem
actualē eſſet de directo mō retrogrado opando
qz o3 imēdere cū dieta ⁊ medicinis ad materiā an
tecedē ē digerēdo equādo cuacuādo ne deorſum
fluat. ſnter reſoluere ꝙ agregatū eſt in bursa ut
fiat ſpōi inteſtinoꝝ reductio ſdde ipa redeuntur
ſnter adhibeātur ꝙ ꝓhibent reditū deorſum ⁊ dil
latatōm cū brachali ⁊c. ſnter ad cōſolidāria ſci
ſurā ultio deueniendū eſt q: tamen executio fuit
ꝓima in uia intentionis ut patet.

Amplius conſolidatio In hac tertia p
te principali cap. ipe ponit gbuſdā cōib⁹ inſtrūs in
tentiōis dicte ꝓficiātur. Et directe ponit ordinem
i hijs iſtīs ſcbm ordines intentionū pri⁹ in lra poſtra
rum ꝓio ponēdo ꝙ habeat uiam erit ſ ſolidatiōe
ſcbo ꝓhibitione dillatationis tertio in reducēde
ei⁹q⁹ deſcendit ītro ⁊ reſolutōe ei⁹q⁹ agregatū
ē de aquoſitate uel uentoſitate. q: o ꝓhibitione
materie aſſcedēt. Et ſic poſſet diuidi ꝑ ī q: nas p
tes patebūt ⁊ ꝓtes legēdo lra ꝙ ſ: nā ꝓmū dicit ꝓio de
ꝓmiis duab⁹ ꝙ ſolidato ſcisure ⁊ ſeruatio ei⁹
ut ſi addat fit cū a medicīs glutinatiōm faciēnib⁹
ꝙ ſo ꝓtatibus in gbus eſt ſtipticitas ⁊ quātomagis

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

est fistura breuior & solidatio facilior & quãs rationabilium tamen medicinis resolutiuis de tertio dicit quoniam si ea fuerit fixa. i. non fuerit nullo modo multus punctus sufficiale quia talia per se curantur. Et retinere illud quo fluit & astringere illius materiã istã pura fuerit curentur & fm est fistularum solidare cum medicinis & cibis conuenientibus. Et in hac parte bñ intelligẽti includuntur intentiones Galeni pradicte & tertius est putrefactõm prohibere quanto plus possibile fuerit &c. Ecce q. d. Aristoteles non solum habuit cõsideationes & ea cõmediate ut nerios respiciunt sed etiam ad ea q̃ ut plurimũ ipsum cõsequuntur pot ẽr uidere meo alia breuis & generalis fieri diuisio has utrasq; cõphẽdens. s. q. intẽtio curatiua uulneris aut sumitur ab eis q̃ prohibẽt impedientia sic hẽtur intentio ad dillatandum labiorum ad mouendã & proficiur p ipos in cõductionẽ & cõseruationẽ &c. & ne aliqd interiacet extrinsecum hanc indicationẽ sumitur intentio ad prohibiendum fluxus & oppositorum cũ detentibus ut flobotomia potione dicta subtiliẽ sibi. Si aũt sumatur indicatio ab eis q̃ natura offerũt ut ipsam instituliter in solidãdo intuit sic hẽt intentio de exhibitione medicinarum glutinationem facientium et exicantium nã p medicinas exicatiuas humidã accidentale consumitur qñ in uulneribus stringitur ut. s. dicebatur. p medicinas vo glutinat humidiare ẽdã uiscosa labiũ cũ labio inuicem fiat & unitur Si vo sumatur indicatio ab eis q̃ virtutẽ ipsam debilitarã cõfortãt sic hẽtur intentio ad medicinas cõfortatiuas et stipticas cũ p stipticitate unitatur ptes mẽbri et sic ipsius robur augeratur p stipticitatẽ & fortatur mẽbr ne recipiat Et b & q dixit text nr cũ dixit. Amplius solidatio scisuras aut seruatio eius ne addatur fit cũ medicinis gutinatiõe faciẽbus & fortatibus q̃ bñ & stipticitate. & addit Et quãdo scistura ẽ minor tũc est solidatio facilior & intelligatur ceteris paribus et pter etatie cõplerionis diuturnitatis qñ i corpore melancolico senilli & ruptura antiq̃ difficilior est solidatio & si pura fit ruptura q̃si recta maiore ruptura opposite dictionibus ut. s. dicti &. fo attẽdẽdũ hic duplex reputur ifa vna dicit qñq; inuamẽtũ ea cũ cauterio fa ifa exterior dicit cũ uomitu credo q̃ pria fit sanior. nãq; uomit offerat p b & ad oppositũ dixit q̃ tñ ẽ mot fatis laboriosius saltẽ ut i plurib dubiũ ẽ ne i uebemẽti comotõe fiat vnis dilatatio &c. Cauterio vo i ulnere ad solidãdũ valet per b & cauteriũ sua forti siccitate & actiuat per se humiditatem extraneã per caliditates etiã p accidens exicat p b & resolui & dempsat & ptes membri & astringit eas & sic prohibet receptionẽ materie i mẽbro & membrũ offortat & q̃ ofa principaliter facit ad solidatõm ut dictũ ẽ. s. de modo aũt & forma & applicatione cauterij dicetur inferi. Si dubitatur nã ex supra dictis ad solidatõm pcipue regritur medicina exicatiua ut ẽ exposse colligitur ẽrta

ẽrti tractu primo ẽ ẽrta primi cap. supi allegato
t tñ.d.A.in textu de ipis nullã fecit mentionem.
Sed solũ dixit q ꝑsolidatio scisure fit cũ medicis
glutinatiõe ꝓficientibus t ꝓfortantibus in quib ẽ
stipticitas ꝛc. Ad hoc dicatur primo q hoc tangit
nostrum t famosum relingt uel marie cũ in particu
la fugiore cũ ponit generales intentiões in curatõe
ꝓ vna principali intentione dixit. Et exicatio ei⁹
gõ mollificatiã est supple ẽ necessaria q: ut supra
ibidem exponebatur ꝑpleture intentio ꝑsolidatõis
exicãdo id mẽbrum gõ mollificatũ est pp.ſ.lesionẽ
eius. ut ẽ. exponebatur. Manifestauit ẽt hoc in p
xima ſfa inferiore cũ dixit. Et ei⁹ exicatio fit cum
medicinis resolutiuis t hoc ſi p accidens humiduz
eua ꝓzare faciẽdo. Et ſic inuebatur non ſolum ea
q ꝑ se exicant ſs ẽt ꝑ accidens in hoc casu esse
necessaria marime cum membꝛ cui⁹ ꝑsolidatiõ
ritur ut paniculi fit mãifer ſtum. Si igitur in ꝑso
lidatione membꝛ absolute debeat medicis esse
in primo gradu uel ſſi exicatiua ut de mente. d.
A. quarta primi loco allegato t tertio de ingcio
ſanitatis t ẽrta ẽrti loco allegato colligitur ſcẽ
manifeste q ꝑs in membris molibus medicina exi
catiua ẽ necessaria in ꝑsolidatione paniculi ẽ ma
rime necessaria cum exicatiua in primo respectu
humidi non esset exicatiua in ꝑso respectu ſicci ut
patet intelligenti uel dicatur ſcho t notate dictus
ſingulare qõ ut. A. dictum est obseruauit ordies re
trogradum q debet haberi in exicatione t iõ intẽ
tio sua est qõ in exicatiõe primi apponãtur supra
locum ruptuze medicine resolutiue t exicatiue q
medicine iuuant ꝑsolidationez y hoc qõ zemouẽt
ipediens ipam etiã medicine iuuãt positiue ut ſta
tim uidebitur deinde apponãtur ea q imediate ad
ꝑsolidationẽ faciunt ut medicine glutinatiue t cõ
fortantes in quibus est stipticitas ut supra in ordi
ne ſle ꝓsuit t qõ hec ſit mens sua. patet etiam cũ
supose inſpicienti ſfam in cap. inferiore cum dicet
Et ꝓ ut administrentur in ea ẽpta q supeꝛ scisura
administratur postq̃ agregata sunt labia scisure.
Et bis uerbis inuebatur primo debeze apponi medi
cinas resoluẽ t exicatiuas deinde ꝛglutinatiuas
ꝓfortantes stipticas. Et ratio huius est q: ꝑsoli
datio fieri non ꝓt ut. ã. dictum ẽ nisi labia elonga
ta t distenta adinuicem ꝓxima fiant medicine
aũt glutinese ad hanc perfectionẽ ducere non ꝓt
ergo primo offerende sunt medicine resolutiue-ali
qualiter t stipticze q hãp uirtute medicinaz mino
rato per resolutõm humido accidentali bonꝝ mẽ
brorum t exicato fit ut ꝓuenienter talia membra
ꝓxima fiant t sic per medicinas glutinat ꝑsolida
tioni fiunt parata. Et hoc diligenter mente ſserua
te q: est tangi clauis in curatione in applicatione
medicaminũ t illum ordinem seruauit. A. i capi.
ut uidebitis. Circa dicta in tertia t quarta par
te oĩa sunt clara si ſfa exponatur. Exponatur ergo
sic. Et reductio ei⁹ gõ descendit. i. ſseruatio reduc
ti gõ descendit. i. descendebat uel ẽ aptum descen
dere t supple ꝓhibitio eius a descẽsu fit cũ ſstrictu
ra t ligatura decẽter ſstrictiua. f. bracbali õ quo
in cap. inferiore erit sermo ſpãlis. Et addebat pro
exequẽda alia intentione gõ resolutio ei⁹ gõ agre
gatum est supple in ſtestinis uel in burſa ſit. i. per
ficitur cũ ẽplis facieñ i ydropiſi. i. iumentibus i ydro
piſi aebre. i. uel tympanice q: aquestras uel uẽto
ſtras plerũq; ibidẽ ꝛgegatur. Idẽ intelligatur de
ynguentis ſsecelationibus t ſimilib de quib dicti
ẽ. i4. bui ẽ ſpãliter dicetur in capitulis ſſericeis.

Circa qntam ptem dixit ꝓo executiõe alteri⁹
intentiõis gõ. ꝓhibitio materiei supple q̃ habetur
ad cãm antecedentẽ fit cũ euacuatõe supple ẽ dige
ſtione materie afficedeñ ẽ equatione cibi. i. debita
dieta in oibus de qbus ẽt ſpãliter ſferi⁹ erit ſermo
in illa ꝑte satis ad pricipũ. Qn ſi addatur ruptura
ꝛc. t in alia ꝑte sequẽte. Quod dixit i ultia ꝑte
Qn ſi supple nõ ſufficiãt ad exicationẽ medicle lau
date in ydropiſi tunc extractio aquosꝝ fit. t uẽto
ſtatis marie aquosꝝ fit cũ medicinis adhuzen
rib cũ fortitudine t opatione ferri. Iſta ſfa ba
bere pt duplicẽ ſensum. prio qõ fiat talis extrac
tio insensibiliter cũ medicinis ucbemẽtiozis caloꝛi
tatis t exicatõis q̃ sint ille q̃ ut plerũq; laudãtur
i ydropiſi q: ſi in ydropiſi laudantur medicine cale
factiue t exicatiue in ſo ibi exhibeãtur q̃ sunt ta
les in tertio et uocãtur ſricti adhuzẽ respectu illa
rum uel fiat extractio ſensibilis ꝓrsdo cũ ferro
ipm osseum q: plerũq; reſudat ad intra osseus hu
miditas multiplicata in intestis t ipse ẽ mod⁹ cõis
quo utũtur cirugici de quo modo ut. ã. diximus ſſin
gulare casum. Aliꝰ sensus ẽ q: extractio fiat cũ
medicinis adhuzẽtib cuꝫ fortitudine. i. cuꝫ meris
causticis q̃ ut dixit Auerroys. 5. colliget debẽt esse
ſſime calidita t cuꝫ ſubstãtie groſſitudie t aliq̃ cũ
opatiõe ferri. ſ. cũ cauterio actuali talia. n. coure
ria marime laudãtur in mẽbris humidis et loꝛis
ad exicãdum ut ſtestinis. ut. A. ſfo cemicen. ꝓpe
ſa tertu. 3mẽti. 17. uteꝛ. sensus bon ẽ magis ten
placet prim q̃ ſus. Et ſic 3 expõ oĩa hec pricu
laz et ꝑñ toti cap. 3 uos legatis ſſam. Qn ſum
ma igitur quãtum ad curã in vli primo hẽis de
bitũ regimẽ in dicta numerãdo a gb cauẽdum ẽ
ꝓcipue ut a repletõe motu plurio saltu ꝛc. in cibis
ẽt ab inflatiuis oĩb potu aque et ab aliis oĩb uul
tum molificãtib in debito ẽt ordine ſe hidi fm ſi
tum corporis ut relupineuz et sedeat ſtrictus ꝛc.

Dẽtis aũter intentões oẽs q̃ haberi debent i re
ducẽdo ruptuzam maxime parua t aũter multo
magis ad alias minus paruas. ſ. ad ueram ruptu
ra intestinalẽ q̃ sunt in ordine ser. pria ẽ ꝑsolidatio
ſi est ꝓssibilis. scõa si non est ꝓssibilis ꝛc. ruatio
ne maioꝛem. tertia exicatio membꝛi debilitati t
molificati q: sine hac non ꝓt fieri ꝑsolidatio. q̃r
ta reductio eius gõ sit descendẽs in burſa. quinta
resolutio eius quod ꝓtinetur in eo quod est sic de
scendens ſi sit aqua uel uentositas q: aliter nõ ꝓt
fieri aptꝛ reductio. sexta ꝓhibitio materiei
afficedeñ ẽ fouenẽ ẽ sicut dictum est licet iste cões
intentiones optimum habeãt ordinẽ fm uiam in
tentionis tamen fm modum executionis eui sunt
modo retrogrado ordinãde. Habetis tertio ea
quibus dicte intentiones perficiuntur. prima que
est ꝑsolidatio perficitur cum glutinatiõe facient

ibus ericantibus ꝛ fortantibus .ſa etiam pfici
tur cum his tertia que eſt exicatio membri debi
litati ex reſolutiuis .quarta que eſt reductio eius
ꝛc. ſit ſupple cum magna leuitate oprimente ſupi
nato homine ꝛ tandem prohibetur deſcenſus cuꝰ
ligatura ꝛ ſtrictura .quinta que eſt reſolutio eius
quod ſtinetur ꝛc. perficitur cū ualentibus in iſdo
pe ſi non cum ferro perforando uel cauterizādo
ut dictum eſt .ſexta que eſt prohibitio materiei an
tecedentis ꝛpletur cum digeſtione euacuatione
materie ꝛ equatione cibi .ſ. ordinatione diete .Ec
ce uidetis hunc mirabilem ordinem in hoc capitu
lo. Sequitur aliud capitulū:

De Cura. Cap. V.

Jeſt amborum deſcenſio.
ſ rupturaꝝ in generali. Jam ſpālius ꝓ
ſequitur de cura dictarum berniarum.
Et qñ bernie maxime principales ſunt ſex .ſ. ſirba
lis uel inteſtinalis aquoſa uentoſa carnoſa uarica
lis ꝛ apoſtemoſa ꝛ iter has carnoſa uarical ꝛ apo
ſtemoſa magnā ad inuicem habent ꝛformitates
ēt in cura de carnoſa ꝛ uaricoſa enīcum facit ca
pitulum ad quod ēt reduci poteſt de apoſtemoſa
diuidit igitur tota iſta ꝓncipalis in quatuoꝛ
partes qñ primo determinat de curatione inteſti
nalis ꝛ ſirbalis ꝓ de cura rupture aque .tertio de
cura uentoſe .quarto de aliis duabus ſimul .ſa ꝓ
ēt in principio ſequentis cap. qñq; euacuatur ꝛc.
tertia ibi regimen in hoc ꝛc. quarta ibi Curatio
hoꝝ eſt ꝛc. Preſens etiā capitulū principali diui
ſione diuiditur in duas partes quoniā primo ponit
regimen obſeruādum in reductione taliū mem
broꝝ in ſitum ꝓpzium et obſeruatione ipoꝝ in ta
lidebito ſitu ꝓ ipſe ponit medicinas ꝓuenientes
ad ſoliditationem fa ꝓaro incipit ibi .Et medicīe
que bibuntur .prima adhuc diuidi pōt i duas par
tes quo ꝝ primo ipſe ponit ꝓparationē in facili
tate reductionis iſtaꝝ herniarū burſalium et non
burſaliū ponendo ēt quandā cām ꝓ ſoliditaē ſu
periusdicū ſo dat nobis modum i reductione fa
ibi. Et cum ſit ꝛc. de prima dicit ſi eſt ambox .ſi
ceſſim et ꝛ bi deſcenſio i oſſeum poſſibilis eſt ipoꝝ
reductio nec eſt difficilis ſin ꝓparationem reduc
tionis amboꝝ ipoꝝ que in ruptura q̄ eſt deſuper.
Ratio huius partis ē fatis manifeſta per rationē
ſuā ſequtem quoniā ruptura deſuper ut inguinal
ual umbilicalis facile cum reſupinatione corꝑis
reducitur cum uel aliqua breui ꝓceſſione cū ma
nulla aūt q̄ē burſalis aliqñ multum difficiliter i
mo cum grandi ſtudio ut uidebitur in particulavin
ceſione nā ꝓpter id .ſ. q̄ ruptur imā i inteſtinali cō
tinetur uentoſitas ꝛ aliqñ feces extēdentes inteſti
na difficulter ualde aliqñ intra orificiū rupture re
cipiuntur. Addit oſiter ynum cuius ſō habita ē ſu
ꝑcitus in capi. ſuperiore dixit. Si addatur ruptu
ra incipiatur indeficando q̄ dilatatum eſt ꝓpter
humiditatē .ſ. accidentaliter multiplicatā. Et adu
nando quod ſciſum eſt .hoc eſt q̄ excīdo adiuua
tur quod ſciſum ē ꝛ igeiteur in ꝑfolidaē eius .ſ. ſup
ple cum medicinis glutinatiuem facien ꝑfortan
tibus ꝛc. ut .ā. dicebatur dixit notanter ſi addatur
ruptura .ſ. ſipbe nōbilis q̄ leuis ruptura de recēti
facta plerūq; ſtante hoīe ſuppino ꝛ cū bono regi
mine a natura per ſe cuzatur lego litteram. Si ē
ꝛc. Et cum ſit ſobediens ꝛc. Jam oſiter dat no
bis modum in reductione que facilitꝛ nō ſit redu
ctio ꝛ modum cōſeruationis ꝛ dixit. Et cum ſit in
obediens ad redeundū .fac ꝛt eger ſedeat in aqua
calida .ꝛ ſplastretur ruptura cum lenitiuis aut ua
poretur cuꝰ panno calido tam diu donec redeat
dixit ſecundo facta .ſ. tali reductione ad cēcrul
dum ne de nouo fluant decoctiꝰ deinde ſtringatur
ſuppoſitis medicinis agregationem facientibus ꝛ
dimittatur tribus diebus. Et dando ordinem i ſtri
ctura dixit. Et ſit ſtrictura cuꝰ inuolutiōibus qua
dratis ꝛ in uolutibus ꝓparatis ad agregandum
labia ſciſure. Et addit q̄ ſtiq; cauterizatur ſecū
dum banc ſtricturaꝝ ꝛ ꝓparationē. Et ad remo
tionem cuiuſdam erroꝛis contingentis in actu pra
tico de figura plumaſoli dixit. Et non adminiſtrē
tur inuolutiones ſpherice quoniam ipſe dilatāt ru
puram maxime aūt in caſu eſt neceſſaria .conſo
lidatio. Addit ultimo circa hoc unū caſum. Et nō
oportꝛ ut appꝛoximet medicus .ſ. huic rupture fer
rum oio. Ꝑro intelligentia iſtorum dictorum ē
primo aduertendum .ut ſupra dictum eſt .q̄ aliqñ
ruptura inteſtinalis uel ſirbalis facile reducitur.
.ſ. cum eſt inguinalis uel etiam aliqualiter burſa
lis non multum diſtenſa deoſſum .nam tunc ſolus
reſupinatꝛ corꝑore ꝛ ad ſe agens atrahēte occul
tatur eminentia .aliquādo uero diſtēſa inteſtinis
multa et elongato oſſeo replentur ipa aquoſitate
fecibus interdum uel uētoſitate et tunc ē oilligē
ter laboꝛandum in reductione ꝛi hac doctrina no
bis ſignat .d. A. ꝓſenti parte. In hoc igitur
bebeatur oculo ut reductio eius facilitate fiat quo
niam ſi uiolenta fieret fortaſſis ipſius ſifacie ma
ioꝛ fieret apertura. Laudo igitur ut niſi uenter ſit
mollis ꝛ inteſtina ſint uacua anteq̄ corꝑus pona
tur in balneo ut chriſte ponatur linimum tan
tum et non attractiuū q̄ ꝛ atrahendo ſequeretur
nocumentum ut cōſtat. Et in emiſſione criſteris
habeat cautellā ut patiens nō ſurgat ꝛ emiſſiōe
eius ſed ipſo iacente ꝛ ſupra altero latetum decli
nante leuiter criſtere emittatur poſtea euacuatis
ſuperfluitatibus ponatur in balneo non cōi totus
ſed tantum ſter in concha balnei ita ut partes ge
nitales ꝛſq; ad umbilici balneo madefiant ꝛ i ip
ſo ſic ſituato miniſter cōtinuo attractendo ꝛ leuiter
ſurſum cōpimēdo reducat ꝛ uoluit tamē .Paſſa in
diuiſionibus q̄ moetur in aqua calida per hoꝛā ꝛ
poſtea ꝓcmatur ad reductionē ꝛ ſi ꝓima uice nō
reducantur iterato ponatur in aqua calida. ꝛ ſic
oſiter continuetur ꝛſq; ad reductionem veri ego
laudarē ut videtur textui nro ꝑcomari ut primū
ponat patiēs ſupius ꝛ leuiter manib⁹ ꝓpter ꝛt
ſi poſſibile ē hoc mō reducat .Et ſi nō ſic ſufficiat

cuz aliquando sola ventositas sit in causa phibēs reditum tunc fiat vaporatio cum panno calido tandiu vt dicit textus donec redeat supplestan te ventrositate in causa sed si feces ibure cōiungan tur vt aliquando fit in colica tunc etiam ante bal neum laudo fieri fomētationē cum filtro ifuso in aqua decoctionis altee maluarū mercurialis flo rū camomile feni greci z semis lini addēdo bonā quā tratem butiri ad molificationē vel sumere pā nū lineū duplicatum z infundere in oleo oliaruz maturarum oleo amigdol dul cū pinguedie galie z butiro z cōtinuare aliquam talem fomitationā vsq; ad debitam reductionem . Q; si pur ista nō fuerint tunc tuc ego postremo laudo positiones in aqua tepida vel calida balnei etiā i cāu humecta tiui artificialiter cuz eis que supra ponebant ponē do in balneo. Et si cōiugatur ventositas vt ple rūq; euenire soler in balneo ponantur aliqua reso lutiua vt anetū ruta feniculus z semina bona cuz medico vini albi istū ordinē nobis posuit dns Au. sed iō retrograda ratio cuius ordinis sumitur in hoc q; licet humectantia z molificantia ad redu ctionem interdus sunt necessaria z sic vtiliter ter u.ntr i cura rupture tamen er parte qua humecta tur accidentaliter membrum iscium. Et cuius nocabilis extatio ē necessaria ad cōsolidationem ut supra dictum est ideo ex parte ista nocent si igi tur cōpleri pōt intentio reductionis p euaporatio nem cum panno calido melius est q; cum cuapo rat humectantium. Et q; balneum actuale certis paribus magis humectat etiam partes quarum humectatio non est necessaria q; fortitatio eius o z magis debilitat. ideo si opleri pōt fomētatione decoctōis uel cū embrocatiōibus etiā ex oleis uel alijs humectantibus z resolutentibus magis eius cōueniēs q; formale balneum. Et sic habetis ordi nem in reductionem ipsum est ex parte medica minū localiuz, alia pleraq; restant que prudentia medici sunt regulanda ut verbi gratia q; stet ifir mus cū plumatio sub cossis z aliquando state ua cuitate intestinoruz z stomaci. stat lenatio eurii ad superiora. z cum illo situ minister operet re ducēdo exhibitio tenuis diete maxime in quanto fricationes membroū superioꝝ z non inferioꝝ hec omnia omitto propter causas manifestas z ex pras medicus de similibus cōsiderabit . Et sic ba betis clarā primam litteram que sic legitur. Et cū fit inobediens ad redeundū. s.q; fit necessaria dili gentia in reductione aut eus poretu cū panno ca lido tam diu donec redeat supple si est possibile. Et i hoc manifestat primū modis esse electiorē z si non implastretur ruptura cum lenitiuis z in hoc i telligantur fomitationes embrocationes z similia z si non sufficiat fiat ut eger sedeat i aqua calida nōte dixit nōnter sedeat ꝛc. Circa dicta in secta parte est aduertendū q. A. in illis verbis primo innit q; facta reductione primi fiendū est probi bere ne demuo descendat. virb⁹ uel intestina z hoc sit cū strictura nez q; prer hoc er stat intentio cō solidationis panticul iesū que solidatio fieri non pōt nisi per adunationē labioꝝ distantiū ipsius pa niculi que opletur per medicinas agregationē fa ciei ideo ex3 ante strictura. s. cum bracheli primū superponi medicinas agregationē facientes .i. la biozꝝ iste sunt medicine resoluentꝝ existantes ut supra usum est que notabiliter differa solidation tibus z dimittātur sic tribus diebus q; uerisimile est in tribus diebus resoluuo humido extranco z exicato membꝝ ita corugari ut labia vulneris ad inuicem propinqua fiant. Et tunc supple in istos tres dies apponi debent medicine solidatiue fac ta nona ligatura que tunc magis necessaria ē ex a principio quonia a principio intento adunatiois labiorum .aliquando perficitur cum fomentatio nibus aliquando cuz unctionibus ut infra uidebi tur deinde in tali casu foete non esset incōueniens semel in die renouare medicamina z sic ligatura non ē tantum necessaria homine ni semper imo bilitato z super decium existente sed in peessu ubi intentio est maxime ad ꝛglutinationem que potiſ fimum cum gumi z glutine z uischolis perficitur z que ad ꝛpositionē cerotoꝝ maxime ouisiē quo rum actio est tarda z ipsoruz uirtutes longioꝝ cō seruāt vbre io i. peessu strictura magis fixa z lō ga ē necessaria. Et pp hoc nōtep ꝛcordia auctoꝝ de ligatura q; alig iubēt ñ fnouari ligatura nili post decem dies aliqui post septē alig post duos vl tres dies. dicatur q; primi loquūtur i casu quo medicine consolidatiue sunt applicate z alii qui de breuioꝝ termino intelligunt appositis medicis adunationem faciēt tantuz verum est tamen q; Bernilis in consilio suo famoso ad rupturam. ci xit de his medicis intelligens que ad cōsolidatio nem faciunt. quia varietate dictarū medicinaruz non cōsideraut. In cōseruatione adherentie liga minis supra locum. z in administratione antidoti .i. medicaminis secundū processuz dicrū debitus eodo ē seruandus. vt neqs breuitate boze interci datur cius actio nec proxiitate euanescat supple virtus medicaminis. Sed per quartā vnā quāq; die vel quinuz demā periodica fiat eius inouatio vbi tamen ligatura esset decenter facta ē firmi non grauaret z tepoze frigido laudareꝝ tardari li gatura vsqz ad septē dies in hoc magis cōsonant dicta auctoꝝ nec hoc tepoze fiet bari medicina rum i virtute euanescentia. Addit etiaꝝ textus ad debitam formationē illius ligature. Q; sit stri ctura cum inuolutionibus quadratis z inuolutio nibus preparatis ad agregandū labia scisure. Ec ce quomodo voluit in alia z alia ruptura fieri de bere alia z alia ligatura. q uti oio ex omni plumazo lo verbi gratia equaliter agregantur labia vulne ris facti secundū longum z secundū latum. In hoc igitur stet bona cōsideratio medici ad ꝛpze bendendū formaz vulneris que tactu ab experto ꝛpzebendi pōt medico z secundū labia vulneris ita formare plumazolus aliquando quadratū ali quando triangularem vt sit sufficiens ad agregā dū labia scisure. z ipla sic confecturare et cuiuscūqs figure fiat ita disponatur vt notat textus qō nō sit

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

spice figure quonias per spiricitatem ⁊ accutiue
quandā super plano subintrat in sciſuram ⁊ ſic cō
sequenter ipam dillatat cum tamen neceſſaria ſit
conſolidatio.

Forma autem plumazoli quantū ad figuras ut-
dictum eſt non pōt bene dari ſed in cōi hoc fiat.
fm banc ꝓpoſitionē ipe plumazoli ut ſic. ſ. iij. digi
tis amplus ⁊ ſit de tela lini multis plicatibus ocdi
nata intec quas ponatur totum ⁊ ſit plane figure ⁊
aliqtur brachali fm cōem morem facto ⁊ fiat la
mina facta ferea ſcdm quātitatē rupture uel paz
mater ⁊ eſt melius que ēt tota panis ⁊ medico cor
ti inuoluatur non tri rotunda remaneat imo plana
⁊ tunc supra locum rupture ſupponatur imediate
medicamen ſiue epl̄m ſiue cerotum uel unguentū
ſed cerotum magis laudatur ad oſolidatēm ut di
cebatur ſuper corium igitur extenſum ita ut loco
firmiter adhereat ſupponendo oſter dictā lamaz
⁊ ſupra ipam plumazolā ⁊ tunc ſtringatur cū bra
chali facto decenter ꝓpbēdēdo labia uulneris ad
agregationem ut dictum eſt. ſ. Ex hoc uidetur
magnus erroꝛ ꝓaticantiū cōtra q cum eadem ſi
gura ⁊ forma brachalis vnāqdq; ligant ⁊ ſtringāt
eas tam non poſſint cuiuſlibet uulneris labia cō
gruta equaliter in unum adducere ⁊ cā erroꝛis ſto-
rum fuit q; exiſtimant q; brachale nihil operetur
niſi ſuſtinere membra ſurſum ne deſcendant cum
tri. ſ. hic ut uidetis ad aliam principalem intē
tionem ipm ordinauerit. ſ. ad agregandum labia
ſcisure ei ipa ſit agegata ⁊ tinere que eſt magna
pars cure. Et ꝓptera ſeqtur textus ⁊ q̄dā cautē
riatur ſcdm hanc ſtrictura ꝓeparatōm quaſi di
cat q; ſi medicamina reſolutiua ⁊ exſicatiua nō ſuf
ficiunt ad banc uitionez labioꝝ q̄ſq; cauterizā
mus ad hāc intentionem principaliter quoniaz ut
dixit Aliebras 8. ꝓatice cap. iij. Cauterium enim
humiditatem diſcat reducitq; ultia meatuum. i:
labia uulneris alongata ⁊ adunices arcet. Et
ꝛ eādo magna intentio eſt ad uniſcm labioꝝ ꝛc.
poſſet tamen iſte textus aliter induci ut ſit mens
d. A. Qlicet facta ſit adunatio labioꝝ q̄ bra
chale cum medicamine reſolutiuo uel exicatiuo.
dubium tamen eſt ſi ſuperponantur medicine con
ſolidatiue ne fiat conſolidatio cum multo maſcē
uim in conſolidatione habeat cauterium q̄ tales
medicine ideo dixit q̄ō q̄ſq; cauterizatur ſecūdū
banc ſtricturam ⁊ ꝓparationem. i. poſtq̄ facta
eſt ꝓparatio per ſtricturā. primus tamen ſenſus
mihi magis placet. Aduertendū primo propter ul
timum verbum cum dixit. Et nō oporet ut appro
pinet huic rupture ferrum oīno. Cadit dubita
tio non parua de ꝓpoc ſniam uaria auctoꝛ. Nā
Serapio quto breuiarij cap. i. in principio cure ta
lis rupture laudat in corporibus duris cuzam cum
ferro ⁊ adducit hoc eſſe de conſuetudine aliꝓrum
Idem ſenſit Aliebas 8. ꝓatice in principio dixit
ſic ad ſr̄am ſtrictionem erupriōe que ex ſciſura
ſpbacis fit medicantibus medicaminibus curabi
lis non ē ſiuple hernia de qua ē rubrica capi. ſed
eius cura ferrum ē ⁊ coctura ⁊c. Et huius curam
cum ferro tradidit 6. ꝓatice cap. 5. Et in hac
ſnia ſunt aliqui modernioꝛes in oppoſitam partez
ē ſnia. d. A. hic Rafis ē it in al. ⁊ diuiſionibus in cu
ra huius non appoſuit ferrum. Idem Auenzoar
in hac hernia non ponit ferrum licet in aquoſa ſi
cut ēt. d. A. inferius. Dec auctorum contradic
tio facit me in hoc ad loquendum ſuſpectum ⁊ du
bium uerum ut non cadam ſub repreñſione cenſi
liatoris iz. 8. differentia qui cū reprehendebat ha
ly falſe interptantē. B. tertio tegni circa illū paſſū
calidioza calidioꝛibus ⁊c. dixit ille nāqs perfectus
iudicatur expoſitor qui mentem iuſte interptatur
dictis ſiue uerum dicat aut falſum ut ſcribitur pri
mo pronoſticoꝝ ideo conabor ego uerba. d. A. ⁊
ſi forte apud aliques dubia eſſent ad clarum ſen
ſum reducere. Pro declaratōe 2cordia aucto
rum. Et primo omeneando q̄ ut. d. dicebatur in
cap. de cāis q̄ rubus modis in genere cōtingit ꝛir
bum uel inteſtina deſcendere intra oſſeum aut. ſ.
primo per rupturā ipius ſpbac ſo dillatatis didi
mis per amplificatōm eoꝝ poſſunt diſcurrez ꝛir
bus uel inteſtina ſo per rupturam ipius ſpbacis.
tertio per relaſſationē ⁊ mollificatōem ciuſdem ſi
pbacis pōt igitur fieri deſcenſio membroꝝ. ſ. ꝛir
bi uel inteſtinoꝝ aliquo trium modoꝝ ſupradicto
rum tri differenter ut ibidem dicebatur ⁊ ad diuer
ſum ſitum deſcendant talia membra pez una. cāz
⁊ ꝓpter alias quoniā ſi deſcēdant ex apertione di
dimoꝝ tunc peruenient ad contactum teſticu
li uel teſticulorum ⁊ appellatur uera ramex ut ibi
dem dicebatur ſed ſi ex ruptura paniculi fiat de
ſcenſus uel ēt ex relaſſatōe tunc ꝛirbus. uel inte
ſtina non poſſunt peruenire ad ꝓactum teſticulo
rum ſed aut recipiuntur inter una pelliculā ⁊ alia
burſe ut ex ruptura ꝛtingit aut in ipo ſpbac cō
tinuntur ſicut in ſacho ut. ſ. loco illo declaratum
ē. Et ex hoc fundamento cum alio addito. ſ. q̄
. d. A. hic loquitur de deſcenſu hoꝛ membroꝝ ex
ruptura ſpbacis in textu habebimus prio unum
modum 2cordie ut. ſ. uellit. d. A. q̄ non oporet
ut appꝛoximet huic rupture ferzum oīno. ſ. ad ex
tractionē teſticuli ut facere ſolent miniſtri huius
artis ſtante hac ruptura in qua nullum teſticulis
cōiactur nocumētum cū non poſſint talia mēbra
ad ꝓactum uenire teſticuloꝝ extrahit teſticuli
cum hoc tamen ſtat ut ad curationē ꝓueniat fer
rum. ſ. ſcindendo mirach in loco rupture ⁊ ꝓter
ſumēdo ſpbac ⁊ tandem ſi expedit cauterizando
ut uidebitur hunc ſm ſenſum ſequebātur Sera
pio ⁊ Aliebas primū aūt ſenſum. d. A. cuz ceteris
ſequacibus aliter imaginari poſſumus ⁊ forte cte
do magis ad mentem illoꝝ ut ſtinguēdo de rup
tura quoniā alia ē magna alia parua alia recens
alia antiqua alia in puero alia in ſene ſanguineo
uel melancolico. Et ſm hoc credit. d. A. cū Auen
zoar ⁊ reliquis q̄ ruptura in iuuene marime non
multum antiquata poſſit cum medicinis reduci.
ut expreſſe Auēzoꝛ dixit in pueris difficiliter ꝓp
ter plantum ⁊ inordinatōm in ſenib⁹ ⁊ difficiliter
ꝓpter duriciem paniculi. Et in his non eſt tutum

cū ferro laborare qm̄ pueri ex dolore facilime dis soluerētur ēt nō possent regimini ꝯueniēter subici si eis aliqđ diuersum occurreret accidēs senes ēt ꝑꝑ debilitatē non sunt tanto labori ⁊ timori expo nendi maxime in eis supersit modicū tp̄ris ad uitā iuuenes aūt qui tollerare possent per hoc qđ sunt fortis uirtutis ⁊ patiēter tollerant quietem ⁊ ociū ⁊ non sic pueri ⁊ regimini per medicinas ꝯuenien ter subiciūtur tales ꝑ medicinas ꝯueniēter curari possunt. uannū esset igitur per cirogiā curā atten tare. Fundamētū igitur suum fuit ꝙ oēs homines uel apti sunt sine graui mortis periculo ferrū tolle rare ē uel nō si sic ut iuuenes tales curari possunt per medicinas fit ergo per operatōm cum ferro nec non ꝯsilium suū est ꝙ non approximet ferro ꝓpter timorē ⁊c. Et hec snia. d. A. fuit arbitraria ⁊ multū rōnalis. Aliebas aūt Serapio nolue runt obsequi illis qui cum senes essent adhuc ob stinate uolebant ueram talis rupture curationē q̄ q̄ꝛ medicinis fieri non posset. Laudabant isti fie ri debere cum ferro ⁊ ꝙ hoc sit uerꝫ pꝫ inspicienti seriem lr̄e Serapionis que laudabat hoc ī corpo ribus duris. i. senibus sed ꝯsuetudinē aliptum non ꝙ hoc faceret de principali cōsilio sed ut uolunta ti illoꝝ obsequeretur melius ergo est blanditine curare ⁊ clausam sustinere rupturam q̄ꝫ tali se pe riculo ꝯmittere maxime cū per tales rupturā ob seruato debito regimine ⁊ ligatura possit homo uelut sanus usq̄ꝫ ad terminū prefixum etatiue de currere ⁊ ad ꝯseruat̄ spēi sufficienter se exercere.

Non sic aūt ē in aquosa uel uaricosa q̄ꝛ in aquo sa leuis ē cum ferro curatio et sine timore que si re deat curatio reiteretur. Uaricosa aūt aliqñ ta lis ē in iuuene ut per medicinas curari non possit. q̄ nisi curetur debilitatur testiculus uel forte ꝯrū petur ita ut ille non reddatur ad generationē apt⁹ et ideo in iuuene aliqñ laudatur opatio cuꝫ ferro notate ista oīa. Non tn̄. d. A. Laudauit lego lit teram ꝯtinuando ad primā postq̄ꝫ sunt reducta il la membra deinde stringatur supposit̄. i. prius po sitis medicinis agregationē facieñ ⁊ dimittat̄ sup ple his tribus diebus ⁊ stet supinus ⁊ addens for mam ad ꝯpositionē lombaris maxime plumazoli dixit Et sit strictura. i. id quo fit strictura ⁊ ꝯserua tur supple factā cū iuolutiōib⁹ q̄drat̄ ⁊ iuolutōib⁹ ꝑparat̄ ad agregādū. i. ita dispōat̄ ut sic faciēs ad agregādū labia scisur̄ ſꝫ qđ dicebat̄ ⁊ addidit. Et qn̄q̄ꝫ cauterizatur ſm hāc stricturā ⁊ preparatio nem uel q̄ꝛ cauteriū facit ad hanc intentionē cō plendam. s. ad agragandū ⁊ sic ꝯseruādum uł q̄ꝛ facta ꝑ medicinas ⁊ lombare agregatione tūc ad ꝑfectam ꝯsolidatōm fiat cauterium ⁊ addit ēt de clarando de forma plumazoli ne ꝯtigat error. Et non administrentur inuolutōes sperice quoniam ipe dillatant maxime aūt necessaria est ꝯsolidatō Postremo addit cañ in ope obseruādo pro ꝯsilio Et non oꝫ approximetur. s. medicus ferrum oīno supple ad ꝯsolidatōm qđ qūo itelligatur satis dic tum est

De medicinis.

Et medicine Sequitur pars de me dicinis in qua. d. A. princi paliter duo facit quoniā primo ponit medicinas que ad agregatōm magis faciunt ſo que ad ꝯsoli dationē ſa ibi. Et de ēpl'is ꝯuenientie ⁊ in prima ꝑte primo ponit ea q̄ per interius ſo per exterius ibi. Et oꝫ ut administrētur ⁊c. primo ēt ponit qui bus uteñ est per superius ſo ponit cañ in apposit̄ empl'ast. ibi ſa Et oꝫ de prima parte dixit Et me dicine que bibūtur quibus iuuantur habētes rup turam sunt sagenea ⁊ decoītio nuchū cypressi ⁊ ꝓ prie in qua dissoluta sunt sagenea ⁊ diaciminum

Notate ꝙ usus hoꝝ medicinaliū non solum cō uenit in hernia intestinali ex ruptura paniculi sꝫ ēt in facta ex dillatatione didimoꝝ ⁊ in relassat̄. In oībus enim talibus intendimus resolutioni ⁊ exicationi nam relassatio paniculi pendet ad suꝑ flua humiditate similiter ⁊ dillatatio didimoꝝ ut plurimū. In facta uero ex ruptura primum in tendimus ꝑparationi labioꝝ que perficitur cum resoluentibus ⁊ exicātibus ut sepe dictum ē talia aūt oīa sunt huiusmodi. Nam sanguinea est ꝯfec tio magna que scribitur ab. A. v. cañ. tractatu pri mo ualens ut ibideꝫ scribitur ad oēs passiones fri gidas ⁊ uentositates grossas ⁊ ad frigus ⁊ ad simi lia ⁊ in sūma est resolutiua ⁊ exicatiua carminati ua uentositatū quaꝝ resolutōm maxime intēdim⁹ in curatione cuiuslibet rupture utꝫ īspiciēti descri ptionē eius. In nuce cipressi ut ſo cañ cap. de ci presso est uirtus calefactiua siue atractione ⁊ in hoc ut ibidem differt ab alijs calefactiuis ⁊ resol uit humiditates ⁊ in ipa ē uirtus adherere faciēs qđ ē precipuū in casu nr̄o. Ideo dixit in cap. de nu ce cipressi qđ ē empl'm rupture ⁊ aliud non dixit decoītio igitur eius maxime ualet precipue si mi sceatur cū alio in hoc ēt habēte ꝓprietatē ut ut s̄ de sagenea. Et si coquatur in uino medij coloris cum modico aque cisterne erit ꝯueniēter diacimi num ē ꝯfectio nota cuius ē resoluere carminare ⁊ exicare In hoc ualerent alie ꝯfect̄. magis ut tria ca mitridatū ⁊ relique ꝯfectiones ut dianixum cō fectio de senibus proprie Triffora S. pasita a Me sue ſa ꝑte prime distinctōis ⁊ similes exhibendo cum decoit̄ ꝑdicta in mane ſm doses eaꝝ debitas quas ab. A. ⁊ Mesue locis propriis requiratur

Et oportet ut administrentur in ea sup ple ruptura. ꝯñt ponit cañ. dicens empl'a que super scisurā administrantur. postq̄ꝫ agregata sunt labia scisure. i. administren tur empl'a q̄ ualent ad scisuram principaliter ⁊ ta lia sunt ꝯsolidatiua q̄ ut. s̄. uisum ē cum glutinosis ⁊ stipticis ꝑficiūtur postq̄ꝛ apposita sunt illa q̄ fa ciūt ad ꝯgregatōm labioꝝ ut sepe dictū ē. Et post q̄ꝫ tracta sunt duo oua. i. testiculi ad supiora ⁊ ex pleta est reductio eius quod descendit. i. descen debat quasi dicat facta reductione ꝑꝑ q̄ꝫ contra huntur sursum testiculi qui elongabātur ꝑꝑ illa membra deorsum fluxa ⁊ apposita consequenter empl'is facientibus ad agregationem labiorū tūc apponant̄ empl'a que valent ad scisuram. i. ꝯso

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

lidantia Et sic uidetis ipitiam illorum q' semper
cum eodem empl'o curant ꝛ cū eisdem medicis de
quoꝝ nūero fuit haly tercio tegni ɔmēto.i96.q i
totalli curatione applicabat tm̄ exicātia cum cau
terizantibus ut folia cipressi aloē calcē ꝛ acatiaꝫ
ꝛc.nullam facies mentioneꝫ ad cōglutinatibus q̄
tm̄ sunt necessaria.Et istis empl'is ꝛc.iam secūdo
ipe applicat empl'm conueniens ēt ad hanc itētio
nem.s.ad adunationē ꝛc.dixit ꝙ empl'm ɔueniēs
est id ꝙ fit ex sauia nuce cipressi ꝛ folijs eius ipsa
ciꝫ sunt ꝛadices empl'oꝝ super plurimū iuuamēti
quoꝝ ē ɔueniētia supple medicoꝝ.i.auc.veteres
conueniūt in exibitione huius empl'i ad hanc intē
tionem ꝛ hec est veritas qꝛ Sapio quinto breuiari
loco allegato istas medicinas uerificat i casu isto
quoniā nux cipressi ꝛ folia eius notabiliter exicāt .
ꝛ sauina resoluit ꝛ effugat uentositates ita ꝛ alij
plures de nuce cipressi.A.so can.cap.de nuce ci
pressi qđ est aliud e ca.ð cipresso dixit hec uerba
tm̄.Est empl'm rupture quasi p anothēmasiaꝫ sic
singularissimū in ruptura ꝛ ca.ð cipsso dixit an
harcola uulneꝝ folia eius recentia ꝛ nux ipsius cō .
solidant uulnera que sunt in membris duris ut in
casu nr̄o licet hic principaliter non ponatur ad cō
solidatōm sed ad adunationē ꝛ exicatōm de saui
na de qua scribitur ēt so can.in ca.de Abel.licet
A exponat Abel est fructus iuniperi tamē re uera
est sauina ut patet per Serapionē ca.i..de simpli
cibus ubi ēt ɔcordat cum.d.A.in qualitatibus ꝛ
proprietatibus eius ipa est uehemētis resoluē ꝛ ē
exicatio ꝛ stipticitas.Et dixit Simō Januēsis ꝙ
in illo ca.defficit auriola membroꝝ capē sup au
reola expulsionis ubi dixit ꝙ opaē iuniperi ꝛ sauie
ɔueniunt sed sauine opaē sunt fortiores ualēt mi
rabiliter in prouocādo urinā mestrua ꝛ fetuꝫ ita
ut dixerit i de simplicib⁹ Serapio ca.i.Et pp cañ
sue subtilitatis puocat mestrua plus omni medi
cina ꝛc.In sūma igitur tales medicine pcipue sūt
in casu nr̄o de modo ɔpositionis ꝛ applicationis
dicam in fine capituli

Et de emplastris

Nūc expedita pri
ma intentione p
sequitur aliam.s.ordinationē empl'oꝝ que pficiūt
ɔsolidatōm ꝛ posset diuidi pars in ptes nouem sm
nouem ponit descriptōes.Et inspicieti primā com
positionē patet ꝙ in ipa intrant primo glutinantia
postea exicantia stiptica ꝛ confortantia ꝛ in his
est intentio perfecta.ponuntur eni primo genera
gumi que sunt glutinosa cum aliquali stipticitate
ꝛ exicatione ut scđo cañ.cap.de gumi. Et ibi est
fortis textus ꝙ oēs spēs gumi sunt calide licet de .
dragaganto dixerit qđ ipm ē frigidū ad aliq̄lē stip
ticitatē declinās sed sufficit nobis qđ ē iuiscatiuū
cum aliquali exicatione de bedelio non est dubi
tatio qđ sit uischosum ē ēt frigidū ꝛ stipticū saltē
nuchū glutē.i.colla piscium ē qđdam uischosum .
ꝛ glutinosum ꝙ absoluitur a pisce quodā magno
ut dixit Serapio sm Simonē ab itestinis pisciū .
ꝛ ē ēt aliud glutē corioꝝ quadrupedū sil'r multū .
uischosū.Tubera sunt gen⁹ fungoꝝ ꝛ ē id qđ dr̄
Tartufere ꝛ sunt ɔplexiōis terree sed hꝫ admixtā
paruā substātiā subtilē iuuātē ad penetrandum
ꝛ ideo scisitate iuuat ꝛ maxime sicca quoniaꝫ re
cens collecta participāt grossa humiditate maxi
me laudantur arenosa in hoc casu. Carnes can .
croꝝ participāt notabili uischositate ꝛ si cū hoc
intēdamus exicatōni possumus totum sumere cū
testa vel facere adustionem eoꝝ modū adustiōis
posuit Serapio ca.i.de cācro.Et ibi habeē singu .
larem medicinam ad morsuꝫ canis rabidi ita vt
dixit.S.qđ nunquā vidit aliquē mori cū illa medi
cina.Et dixit ꝙ cancrus fluuial' sibi debeē cū tota
sua natura ꝙ rose ēt cū suis capitib⁹ ꝛ alia stipti .
ca ꝛ virtus maxime sicca talia omnia sunt stipti
ca sequiē in libro meo ꝛ mes. excorticaē nō repio
apud aucto.mes.sed bene reperio mēsce ꝛ sunt .
pisse vel robilie que sunt genera leguminū ad me
lancolicum declināt ꝛ stipticū ꝛ maxime si excor
ticētur ꝛ ita credo velit iacere littera ꝛ addit illi⁹
ɔcte folia altee.i.maluisci de mecha illius ɔcte
sunt notabiliē exicatiua ꝛ radix ꝛ semē eius ꝛ sti
pticitate pticipant vt dixit serapio ca.proprio no
tate pp illos qui ipsa vtuntur ad humectanduꝫ ꝛ
molefaciendū ꝛ est vsus cōis medicorū licet.A.
ea posuerit maturatiua molificatiua ca. proprio
Alumē iameni est notabiliter stipticū ꝛ exicatiuū .
ꝛ est alumē scisū qđ a vulgo de pluuia dr̄.ita stip
ticū ē ut phibeat fluxū.huiditatū accidētaliū dꝫ
ipsius poni modica quantitas in compositione su
mac sunt genera notabilitaē stiptica tamarascus
est arbor satis vo in ea est stipcitas cum exicatio
ne sed eius fructus vehementis stipcitaē vt ca.
pprio scđum.A.magra est terra quedam rubea
in ipsa est glutinatio ꝛ stipticitas ꝛ est fortior i cō
structōe ꝛ dixit.d.A.ꝙ est lutū sigillatum centau .
ra est calida ꝛ sicca vsqꝫ in tertio ꝛ est exicatiua
sine mordicatione sigillat ꝛ ɔsolidat vulnera ma .
la ymo scribiē ꝙ si quoquaē cum carne incissa
coniungit eam. Ecce mirabilē virtutem in cō
solidando de Aloes manifestuꝫ est quod ē calidū .
et siccum stipticū extra positum et confortatiuū
propter virtutem stipticitaē que est in eo cuꝫ aro
maticitate iam ista omnia videtis notabiliter in
casu nostro conuenire. Ponit consequēter aliā
descriptionē que talis est.℞.armoniaci ipsuꝫ est ~
gumi quo auruꝫ adheret vnde libri ꝛ pgameana
eo deaurātur.glutinosum ergo est calidum ꝛ ei⁹
exicatio est fortis Turis in hoc non est dubitatio
sua glutinositate ꝛ aromaticitate quod conuenit
aloes a sanguie ꝛ dabaē i.illarū ɔtaꝝ de hoc dic
tum est qūo ɔueniat oium añ. ꝫ.iij.bedelij.ꝫ .ij.
dictum est supra ponitur in tali dosi ad refrāgeñ
caliditatem superiorum accatie ꝛ sacracolle am
borum añ ꝫ.i.de accatia auctores uarie loquūē
quidam dicūt quod est fructus arboris ut diasco
rides.A.dixit quod est sucus cuiusdam arboris
appellate alcharchi serapio dixit quod est spina
barbarica ꝛ ex suco fructus ꝛ folioꝝ aliquando
fit quicquid fit frigida stiptica et multum inuisca
tiua nos autem ut dixit simon tali proprio acatia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

carentes ex fuco pynellouz siluestrinz expresso et decocto ad sfstitiudinem faciamus sarcacollа est genus gumi mirabile in casu nostro. Est enim ut dixit. d. A. gluttinatiu ꝑpter hoc ꝓsolidat ꝛ cte at canem ꝛ adminisſtratur in emplis ꝛ in ipsa est uirtus adherere faciens ꝛc. Et q̄ oia sunt fere gumi dixit ad ꝓpositionem terrātur i mortario ꝛ ma defiant in principio noctis in aceto ꝛ supple sic ꝙ noctem dimittātur deinde terrantur in mane cū aliquātulo sauine ꝛ inbibatur ex eis. i. eis coctū ꝛ ponatur sup locum. Ecce q̄o utitur hoc nocabulo Emplm̄ b. ponit ꝑter aliud emplm̄ et de scriptio talis ē. ℞. masticis sacracolle ꝛ thuris ꝑ tes equales ꝛ agregentur in uino de passis. i. dul ci uel cocto ad maiozē inuisſcationē ꝛ leniatur. i. extendatur super pergamenū de pānō ad dr̄iam pergamenī quo utebātur ueteres ꝛstricte ex utris uel inuitis quibus utuntur mulieres ad ponendū intus machagnanos cōis usus ē ut exfidatur sup pānō uel fustaneo oia hic posita sunt supra decla rata ꝑter q̄ de mastice maxime gumi norū ea lefactiuā aliqualiter ꝛ ſtipticum minus tñ tribure sed ēt est inuiſcbatū addit aliud ꝛ dixit aliud ſse illi. ſ. in effectu ē id quod fit ex aloe ꝛ glutie ꝛ thu re norū ē ꝑ dicta. Colequēter ponit illam de scriptōm mihi magis gratam cum in ea perfecte ꝓbendantur omnes intentiones quas querimus Cuius descripcio sumatur. Nux cipressi Thus ꝛ acatia ꝛ balaustie notabiliter oia sunt ſtiptica. Sacracolla sanguis drac ēt sucus rubeus noz est sſtrictiuus ꝛ ogluttinat ulcera ꝛ plagas licij liciū est sucus siue ſit arboris siue fructus ipm est in actiuis fere ꝛperatū sed difficat usqs in terrio. unde restringit ꝛ ogregat ꝛ sic maxime ꝓueniet in medicinis adunationem faciēs in casu tñ nō maxime ꝓuenit exicādo ex eo fiunt ſuppositoria de licio ad tenasmonē notata apothecarijs ꝛ sunt opiata mira ꝛ galle ꝛ sauina equali mensura ꝛc rantur bene ꝛ sufficienter cum gumi ꝑtus. ſ. disſo luto cum uino cocto ꝛ fiat ut adhereātur ouo. ſ. parti ꝓxime quo. i. ſstriculo aut in quocunq; lo co fuerit ruptura q̄ plerūq; ibi est eminentia ut ouum donec cadāt quali uideatur iuuare q̄ cum hoc medicamine sic multo ſtpe curetur ꝛ re uera est egregiū ut patet ꝑsideranti diligēter non est aliquid dictum de mirra ꝛ gallis. Sed mirra est guma calida ꝛ ē fm aliquos sicca usqs ad tertiū rsolutiua uentoſitatū ꝛ in ipa ē ſtipticitas ꝛ adhe rentia ꝛ ꝓsolidat ulcera ꝛ sibi ꝑcipuum ē ꝓhibē a putrefactione ita q̄ ēt mortuū ꝑcutat a ferēte ꝛc. Ecce q̄o multipliciter ualet in casu nō gal le maxime si colligātur imature habet substātiā multū terreā ꝛ sſtrictio eaꝝ ē uehemens ꝛ forti ficant membra lassa debilia ꝛc. Ponit ꝑter aliud emplm̄ bonum q̄ q̄ñq; ꝓsolidat rupturam infantū ut. ℞. corticū granatoꝝ. 3. ij. gallarum i maturarū. 3. v. decoquātur ℥. vi. unī ſtiptici de coctione uehemēti cortices granatoꝝ uehemēt sunt ſtiptice ꝛ maxime granatarī musi licet balā tie magis exicent que ēt uulnera coherere faciūt

capita tñ ipoꝝ sunt magis ſtipica reliquis part bus addidit. Q̄ reducantur intestina ad superi ra ꝛ embrocetur locus cuꝫ aqua frigida ꝛ aceto tur hoc emplm̄ ꝛ non soluatur nisi trāsacta ebd moda aut in oībus decez diebus semel. In bꝰ uerbil ēt inuit. d. A. q̄ ruptura i puero aliq̄n ut c ē recens facile per medicinas curatur facta. ſ. r ductione intestinorū que aliq̄n fit cuꝫ embrocatiē ne cuꝫ aqua frigida q̄ illa membra sensibilia pe cepto nocumento ꝓhibitur uel si cum opcatiē ne manuali necessaria reductio fiat ꝛ tunc ꝓsse facta embrocatiōe cum aqua ueri frigoris labi uulneris adunantur in puero ꝙ ipoꝝ um grādēn passibilitatē. Et ex hoc baberi pōt clarificatiē apparentie q̄ ad miraculū deducebatur de aqu fontis in territorio Tarauazij ducatus Mli ub multi ꝓpter introitum in aqua frigida laborātē defensiu intestinoꝝ abiectis brachialibus se ipō existimabant curatos cum tamen re vera ꝛsol dario facta non esset ꝛ ideo post parū tp̄is recid nabant plurīz forte aliquī deuotōe ꝛ fide sanare tur quibus reductis emplm̄ ibi appositum solu aliq̄n est sufficiens q̄ si non sufficiat ad ꝓsolid tionem q̄ ibi non apponitur aliquod ogluttinan addicit ꝓpter hoc ꝛ iuſſecetur hoc emplm̄ suppli cum aliquo ogluttinio uel cum gumi uel dragag to resoluto in uino ꝛc. aliud emplm̄ mirabile fr eum. ℞. masticis corticum thuris mycis cſſimo ꝛ mirre ad exicandū ſtipticandum adherens fa ciendum ꝛ ꝓfortandum glutinis pisci ꝛ sacracol le ad inuiſcādum oīum ꝓtos equales diſſolua le ad glutē in aceto uini ꝛ agregentur cum eo me ne ꝛ fiat ex eis emplm̄ addit. Et forasse sufficiē emplm̄ infantibus q̄ sit ex balaustijs ꝛ ſtilio ꝛ dice lilij sluestris de balaustijs dictum est q̄ ueniant exicando ꝛ ſtipticādo de ſstitc mag apud auctores reperio discordiā. Nam. d. A. f cañ ponit ipm frigidū ꝛ humidum i. fol. 13. ter ca. de uomitu ponit insſtricendo unam descripti nem q̄ ſstilum ē ſtupefactiuū Sezapio ca. ꝓp ponit q̄ ē frigidum in fo sed temperatū ē ꝓsſtiu

Idem Auerois gnto colliger ꝛ tamen experiēti patet q̄ diſſ ūpit exiturus ꝛ ulcerat in fine. Xred insſta difficultate esse dicendum sicut idem dixi .d. A. fo can. in canonibus generalibus cap. i. u tra ꝓdemiū ubi posſq̄ ꝓsuit q̄ in medicis fu quedam in quibus sunt due substātie diuerse cumēdi naturam absq; putrefone elo dixit q̄ e eis sunt que sunt sensu fic apparentes dinerse partece citri ꝛ ex eis sunt que sunt magis occult uideturenim ut dixit ipe q̄ cortex ꝑsilij ꝛ legumi de granis q̄ de ſstitmur in medicinis ꝛ q̄ ē ſt per eius corticem sit fortis infrigidationis ꝛ med la ꝛ farina que ē in ipo ē fortis calefactionis .ite ut sit medicina rubificans et ulcerans et corte eius ē sicut uelamen distinguens inter es bec. A

Et ideo patrici cum uolunt uti ꝑsilio ꝛd infrig dandum infundunt in aqua tepida et ab eo ecbr tur in aqua mucilago que letebat supra cortic secundum quam ꝑtem est frigidum et redditu

humidum ſaltem per infuxionem ꝛ ſit ut aliquan
do ſit ſtupefactum maxime ſi infundatur in aqua
lactuce uſ ſemperuiue ꝛc. Subſtantia uero intri
ſica eſt notabiliter calefactiua ꝛ exicatiua ꝛ ideo
ſi rumpatur uel terratur operatur ita ut diſrūpat
cruitas per hoc q̄ penetrat uirtus medule eius
que calida ē ꝛ exicatiua ita ut ſit ulcerans ꝛ id q̄
ē crudum ex eo facit etiā cruda magis ꝛ refrenat
eum ꝛ hoc ē q̄ non actuatur niſi pars ſuperficial
frigida tātum quando autem rumpitur ꝛ infundi
tur in aqua ſm quem modum utimur eo in ēplis
ad rupturam ꝛ maxime ad ramicem inteſtini ſan
tium ꝛ eminentia umbilici ut Serapio in ca. pro
prio de piſſio tunc refrangitur intenſa caliditate
ē in ſubſtantia per infuxionē ꝛ permixtionem cuꝫ
parte mucilaginoſa que latebat in ſuperficie ꝛ ſic
redditur totum aliqualiter uiſcoſum cum aliqua
li conſortatione ꝛ ſic in caſu noſtro valet taliter
igitur eo utamur ꝛ iſtum modum poſuit Serapio
loco allegato Radix lilij ſilueſtris albi que quan
tum ad ſubſtantiam terream ē deſiccatiua ꝛ ē cali
dum ſ ortatiuū ꝛ eos tamen ē in omnib⁹ illis for
tior ꝛ ē cum hoc ſtipticum ꝛ forte de illo loquitur
Al. B. addit ꝛ fortaſſe ſufficit niſi ut factas ēplm
ex lenticula aque. Iſtam eandem ſententiā po
ſuit Serapio q̄ conſert crepature inteſtinali in
ſantium ꝛ forte a tota ſubſtantia ē ipſa herba que
dam que non at ſupra ſuperficiem aque maxime
pulcibus multum uiridis ꝛ ē rotunda ſili⁹i figu
ra lenticule. Et fortaſſe ſufficit ut leniantur eo
rum rupture cum bedelio diſſoluto in uino ꝛ oleo
ſambucino ꝛ caſtoreo de bedelio dictum ē oleuꝫ
ſambucinum habet uirtutem deſiccatiuam ꝛ con
glutinativam reſolutiuam temperate dixit. E. In
ſambuco uirtus eius prima q̄ue deſiccativa ē que
incenat ꝛ reſolut temperate caſtoreum ē notabi
liter reſolutiuū ꝛ exſicatiuū ideo maxime valet ali
ē aquoſa ut dixit textus addit ꝛ fortaſſe ſufficit ſi
ad curam cum ſanich ꝛ oleo uel pultibus oleei
in quibus ē uiſcoſitas ꝛ glutinatio maxime ſi redu
cantur ad ſpiſſitudinez empli ꝛ ſic habemus expo
ſitionem totius cap. Conſequenter ſumendum
ē cap. ꝛ deinde ponendus ē modus magis ocdina
rius de medicinis ē claruis in opere apponendo ē
electas magis medicinas in iſto caſu. In cap.
igitur primo poſuit ꝓparationem in facilitate re
ductionis hernie inteſtinalis burſalis ꝛ inguinalis
in ſumma dixit q̄ facilius reducitur iguinalis.
ꝛ que ē deſuper ēſt burſalis deinde ipſe fecit memo
rium cuiuſdam ſinglis in iſta materia ut quod ad
conſolidationem primo preueniāt deficāda humi
ditatem accidentalem membri dilatati ad aduna
tionem labiorum faciendam deinde principaliter
ipſe ponit modum in reductione ē ē aliqualiter diſſi
cilis ē ibi at. ē. dixi modo retrogrado inſinuauit q̄
primo uidetur ſi pertractando tātum manib⁹ re
ducatur ꝛ ſinō ponatur pānus calidus ad euapo
rationem uentoſitatis que ē aliquando in cauſa.
Et ſi non ſufficit q̄ ibi forte ſit alia materia impe
diens tunc ponatur filtrum in balneo infuſſum.
uel decoctione que fomentatio ſi fortaſſis nō ſuffi
ciat tunc ponatur in balneo ꝛ hoc ſignanter fecit
propter cām neceſſariam ut. ē. dictum ē. Conſe
quenter facta reductione pedit nobis medium cō
ſeruandi debitum ipſorum ſitum cum ligatura ꝛ
ſtrictura manifeſtando formam ſtricture ꝛ magni
me plumazoli in hoc q̄ non ſit ſperice figure ꝛ ī ce
terisnon pedit formam ꝛ dari pōt q̄ talis ligatu
ra fit etiā ꝓpter ꝓparare aggregationem labio
rum uulneris que alitez ꝛ alio medo fit ſcēm diuſi
tatem ſciſure ut idem dicebatur. Et dixit q̄ ſi
oportet ut tali rupture appꝛoximet ſearum olo q̄
qāo intelligatur dictum ē ibidem. Conſequen
ter ipe ponit medicinas ē primo agregationem fa
ciēs fo conſolidantes ꝛ plus eas que per interius
ſumuntur ꝛ ſiequenter que per exterius uſuꝫ ad
illam partez ꝛ de ēplis quemētie ꝛc. ubi ponit me
dicinas facientes ad conſolidationem ꝛ pāo cōes
ſo ꝛtrahendo ad rupturas infantium ꝛ in ſumaꝫ
fuerunt viiii uidiſtis iſtarum omnium clarificatio
nem. Jam igitur agrediōz ordinem habenduꝫ
in opere ꝛ quoniā alia intentio ē ad morbum alia
ad cām alia ad accidens ꝛ non poteſt hic perfici
cura morbi niſi ſumatur primo a remotione acci
dentis ut a deſcenſu inteſtinorum primum igitur
ꝓſtato corpore ſi inteſtina ſint in oſſeo reducātur
ſm modum dictum circa ſram ꝛ iungatur quies
infirmo ymo iaceat ſupinus cruribus aliqualiter
elenatis ꝛ ordinetur dieta declinando in cibus ap
regimen exicatiuū ꝛ in principio aliqualiter cale
factiuū et in proceſſu minorato exicatio tātuꝫ ad
bibeantur cum ſtipticis aliqualiter glutinoſa .ut
pedes uitulorum gelatine una groſſa nigra aliqui
ter dulcia cibaria de paſta ouo ſuzbilia recentia
uel modicum cocta caſeus recens modici ſalis ꝛ
huiuſmodi utentur ꝛſiter oia aperitiua humectā
tia lubrica icibus ſubtiliatiua ꝛ acuta aperitiua
ut uina alba ſemina calida ut anezum feniculū ꝛ
talia humectantia ēt ꝛ lubrica ut brodialia rape
ſicus unc caſſia peuna ꝛ talia incibus ut accetoſa
oia ſubtiliatia ēt utentur ut ſpēs acute ut cinamo
mum .ʒʒ. macis galanga piper ꝛ ſimilia ꝛ radices
acutoꝛ caliduꝝm ꝛ ſubtiliatiuoꝝ ut cepe raſſani
alia ꝛ talia oia utentur quoniā talia omnia uide
tur in cām relaſſationis uel ſolutionis ꝛmediate uſ
ſaltem mediate addere. Sed ad medicinalia
magis ueniendo bahendo intentionem ad cauſaꝫ
relaſſationis uel probibitionis conſolidationē q̄ ē
humiditas ſuperflua probibitio cuius ut ſupra di
cebatur in cap. de cura in generali in fine fit cum
euacuatione ꝛ equatione cibi. i. dieta de qua iam
dictum eſt ſimatim reſtat ut fiat euactuatio pio
tamen facta ipſius digeſtione cum appꝛopriatis
ſirupis inter quos laudo ſirupum talem domeſti
cum. ℞. mellis ʒoxati collati. ʒ. ij. ſirupi de ſticha
dos ſirupi de duabus radicibus fine acceto aſi. ʒ.
ʒ. cum aquis betonice meliſſe ꝛ mente aſi. ʒ. ij.
miſſ pio duabus vicibus ꝛ continuetur quiqz vel
ſex diebus poſt quem ſumptum in aurora dormia
tur per horam ad minus ꝛ tardetur prandium ho

ris tribus. Et si placeret facere sirupum magistra
lem habentem banc cōmunem intentionez z in
tentionem appropriatam ēt in exicando z probi
bendo dilatationem vulneris z adunando labia
vulneris distentia preparando ad consolidationē
potest fieri sirupus vt infra. ℞. radicum anagali
ci vel anacalis secundum. d. A. secundo casi radi
us Serpent arie z celidonie cipi Serpilij mente
meliſſe nepite gatarie camedreos aā ℳ. i. ēquo
quantur in aqua vſq; ad medietatez z collentur
z ad omnes duas libras istius decōis ponaē libz
ß. mellis vel zuchari z dequoquatur vſq; ad per
fectionem sirupi z exhibeantur ex eo. ʒ. ii. cuz to
tidem aque betonice z mente z continuetur vt su
pa et clarificetur aromatizādo cum mace z lau
dano quoniam ut dicit Serapio secundum Hal.
aggregant ꝛc. Quibus sic sumptis sirupis exhi
beatur medicina solutiua sc̄lis in corpore cōmu
nis habitudinis ut infra. ℞. agarici electi subtili
ter triti. ʒ. i. ß. ʒ. ß. ʒ. i. scopoētur in forma trocis
corum cum oximelle. ſ. exicentur in umbra per
diem deinde d ſoluantur terendo z infundantur
in aquis meliſſe betonice z rute ad minus per ho
ras decem deinde facta bona expreſſione collatu
re addatur ell'ij idii. ʒ. ii. mellis rosati. ʒ. ii. misce
z fiat potio ualet bic benedicta Nicholay con
fectio de darillis ualent el'm indii maꝰ precipue
confectio etiam allaf mesue bic singulariter
ualet quoniam confestat uiscera molificata etia
cuando superfluit in toto corpore ex bis potest fie
ri confectum in forma bolli cum zucharo apponē
do dosim conuenientem que in locis propriis per
quirantur z in forma pillarū ualent pille auree
dicte turbide que tamen multo fortiores sum secū
dum. M. nec sic in proposito placent sicut pille me
sue ualent pille fetide. ualent singulariter pille
de bedelio quia pretez id quod euacuant constri
gunt conueniunt etiam agregatiue maiores pp
ter bdelium z merabolanos z reliqua multa in
casu nostro conuenientia. Et tales medicine ma
xime proficiunt in descensu facto per relaxatio
nem exhibeantur secundum modum medicinarū
acutarum exhibendo lanatiuum ex aqua mellis
bora conuenienti ꝛc. Et post euacuatam bene
mām ipsumptōe ꝙuenit medicine triachales de
quibus supra in capitulo dicebatur ut salzanea.
mitredat ꝛc. unde sequenti mane exhibeatur po
tio ut infra. ℞. mitridati ʒ. i. diabuglō ʒ. ʒ. cum
uino calido parum sumatur Sequentibus diebꝰ
duobus uel tribus in mane per duas uel tres ho
ras ante pastum sumatur morsellum unum. pfec.
de quibus supra ut dianix. diacimmum z huius
modi ad resolvendum z exicandū. Et hoc quā
tuz ad ea que intenius sumātur intentione habita
ad causam. Sed quantum ad exteriue sumen
da primum laudo ut fiat medicamen. d. A. secun
dum banc formam ℞. famine ℳ. i. mucum cipsii
z foliozum eius aā. ʒ. ʒ. buliant in uino nigro ꝙ
equalis quantitatis bona decoctione deinde facta
collatura omnia simul bene pistentur z cuz oleo
camēlino redigantur in forma emplastri z super
ponatur calidum super loco rupture z bis in die
mutetur. Et si apponatur parum melis ad conti
nendum erit conueniens potest etiam in decoctio
ne eadem infundi petia triplicata z loco superpo
ni z pluzies in die hoc fiat epitimando ad banc i
tentionem ualeret decoctio spice squinanti abſin
thii camedreos serpilij cipi nucis muſcb. z similiū
z ex pulueribus bozum uel aliquorum istorum cū
oleo de mentra costo spica z similibus z modico
cere fieri potest unguentum ad super ungendum
Et ista eadem continuentur a principio superpo
nendo laminam cum brachali ut supra dicebat
ad prohibitionem defluxis cum cōringat aliquā
do per lectum moueri uel sedere posset ad banc i
tentionem fieri cerotum cuz uirtute medicamiū
de quibus pauloante dictum est. Sed non est ma
gna cura quādo talis exicatio humiditatis z ꝺu
natio labiorum adinuicem fatis breui rēpore fiet
In quo etiam tempore laudo ut stomachus in di
gerendo iuuetur cum aliquo unguento stōtichō
uel ciroto ne super fluitates aquee multiplicētur
ꝛc. Expedita hac intentione nunc ad morbum z
consolidationem restat principalis intentio que
cum stipticis z exicatiuis z glutinosis perficitur
interius z exterius per interius igitur compleri po
test cum pulueribus per os in elixis pillis confe
tionibus in morselles que z si multiplicēter uaria
ri possint tamen propter non multiplicare nimia
remedia unde aliquando fit ut difficiliter electior
habeatur medicina ponam tantum modo exem
pli causam unam z aparere meo electionem pul
uis igitur in casu conueniens sit talis. ℞. stipti
cum Serpilli montani cꝛude equine z radicis
eius radicis figili Sancte Marie anna ʒ. ii. ra
dicis ualerione ʒ. ii. ista sola ut refert Lafran
chus Mediolanensis per se curauit pilorum le
poris boliaf rubis ematites anna ʒ. i. acatie una
mie anna ʒ. ʒ. misce fiat pulvis subtilis de quo sū
matur in mane cum modico uini rubei tribus die
bus. Sequentibus uero diebus quattuor su
mat sirupum ut in fen. ℞ omnium consolidaz
corrigiole plantaginis quinquenervie anna ʒ. i.
roz rum thuris masticis ematitis anna ʒ. ii. mir
tilorum sumac sanguis drag anna ʒ. i. ℥ decoqua
tur in aqua pluuiali z cum zucharo ꝛopizetur
potest etiam exhiberi ante cenam per tres horas
stomacho uacuo cum aqua mente z plantaginis
z si cum eo ponseris parum pulueris leporis uiui
in olla combusti melius operabitur post ista dies
sumi potest ad quantitatem nucis in mane cum
uino nigro de ellio ut in fen ℞. radicum ana
galici bene decoctarum in uino nigro z postea op
time contrictarum z mellis dispumati anna libr
. ii. quoquantur lento igne usq; ad perfectionem
et postea superponatur pulvis infrascriptus.
℞. sanguis drac. ʒ. ʒ. masticis et pillorum leporis
incisorum anna ʒ. ii. lapis ematitis. ʒ. i. nucis ci
prefi ʒ. ii. gariofolorum macis cinamomi nucis
muſchate anna. ʒ. ʒ. ciperi ʒʒ croci an. ʒ. i. et bis

incipocentur ꝛ vsui referuentur. In hoc etiaꝫ
valeret ellux gentillis sed vt promisi non intẽdo
remedia multiplicare ꝛ illam descripꝫ posui in cõ
silio meo in ili casu pro quadam nobilissima
domina vroganda ibides si placet recuratis pille
precipue in isto casu valentes sunt gentilis artifi.
tiose multum ꝛ singulares descriptio quarum est
vt in fen. ℞. rasuꝫ vel limature ferri. ʒ. i. calibis. ʒ.
ʒ. gilleui lapois minutissime incisserum. ʒ. iij. nu
ci cipressi mumie sanguinis draconis ypocistidos
olibani acacie aā ʒ. ij. nastuꝫij draganti mirre ci
peri aā ʒ. i. terrāꝫ ꝛ conficiantur cum supo con
solide maiotis. Sed notate precipue quod nocte
qua sumūtur debet patiens tenere super loco fra
cture magnetem sufficientem magnitudinis lenẽ
ꝛ aplanatam super carne nuda potest etiam fie
ri confectio qua vti potest ante cenam per horas
mane in hac forma. ℞. draganti gumi rabici aāʒ
folioꝝ roꝛarum siccarum ꝛ seminis eius spodij
acatie ypocistidos amillij lapis ematitis boliar
meni terre sigilate coralii aā ʒ. i. turris mucum ci
pressi ciperi aā ʒ. ʒ. croci ꝛ cinamẽi aā ℈. ʒ. pul
verizentur ꝛ cum zucharo dissoluto in aqua men
te ꝛ potulace quod sufficit ꝛ fiat confectio i mo
scliis. Ultimo restat ordinare ad hanc intentio
nem ea que exteriꝰ sunt applicanda ꝛ talia erbi
bori possunt ꝛ p via epitimationis empli vnguẽ
ti ceroti licet cerotum sit conueniẽtius ad hãc
intentionem propter causas supratractas de sin
gulis tamen habeatur in opere maioꝛ copia po
nam exemplum primo epithimatis vt in fen. ℞.
sanguinis pozci veteris sani libr. ij. liquefiat ꝛ cũ
cinere radicis caparis ꝛ pulueris nastuꝫij misce
antur ꝛ cum petia epithimetur ꝛ ß parum gumi
in vino nigro dissoluatur ꝛ secum misceatur erit
conueniẽtius Emplum fiat secundum hunc mo
dum. ℞. picis nauallis collofonie aā ʒ. vi. sanguis
draganatites mirre ꝛ mumie aristologie rotun
de ꝛ longe aā ʒ. i. roꝛa. galarum consolide maio
ris minoris aā ʒ. ʒ. omnia propter gumas pulue
rizentur que dissoluantur in vino ꝛ cum albumi
ne ouj quod sufficit ad incoꝛporandū ꝛ fiat ẽplus
posset ad necessitatem sine magno ministerio fie
ri. ℞. zuchari roꝛati ʒ. ij. micliare atanasie aā
ʒ. ij. omnia simul misceantur. ꝛ loco ẽplꝫ superto
nantur ꝛ si non sit spisse (be addatur de diacotoni
tem sine speciebus quantum sufficit. Et non mire
ris si sta etiam exterius vnguentum fiat secũdꝫ
hunc modum. ℞. olei mirtilozuꝫ. ʒ. i. ʒ. olei roꝛa
ti. ʒ. ʒ. lapis ematitis turis mastricis boliaꝛ mu
mie sanguinis draganatis nastuꝫij aā ʒ. ʒ. ponan
tur in ea zolla oleum super ignem ꝛ bulliãt ꝛ tan
dem cuꝛ cera quod sufficit ꝛ fiat vnguentuꝫ. fiat
etiam Cerotum vt in fen. ℞. glutinis piscis ꝛ glu
tinis de cozijs bouum gumi arabici draganti ma
stricis boliaꝛ sanguinis draganatis aā ʒ. ij. turis ʒ. ij. pi
cis grece. ʒ. i. picis nauallis. ʒ. ij. mumie. ʒ. iij. glu
tinis carpentarioꝝm. ʒ. ʒ. liquefiant pix nauallis
ꝛ greca ad ignem ꝛ cum liquefacte fuerit addan
tur glutina ꝛ bis liquefactis ꝛ incoꝛporatis depo
nantur ab igne ꝛ superponatur puluis supraserꝰ
ptozum ꝛ bene incoꝛporentur ꝛ cum infrigidaꝛ
inceperint fiat ex eis magdaleon ꝛ reseruetur ex
tendendo super cozio ꝛ in tempore renouando vt
supra dictum est. Et de istis sum contentus quan
tum ad localia. Quando tamen ista localia nõ
sufficiunt in certa bernia ad perfectionez cure cõ
uenit approximare cauterium vt in facta a relaꝰ
saꝫ pamculi fiphacis descendẽtis cum extensionis
inter mirac ꝛ os femoris ꝛ in facta etiam ex dilla
tatione meatuum nisi fiat a ficcitate vt aliquãdo
fit vis dicebatur secundum Anenzohar quando
in compsone humida naturali aqua vt multum
tales pendent dispositiones cauteriũt omnis au
ctoꝛ super iumamento cum cauterio in eis exicon
do humiditatem superfluam ꝛ membrum confoꝛ
tando ꝛ membza adunando elongata. Sed nũ
quid cauterium melius sit cum medicina combu
rente vel cum ferro ignito determinauit Albuca
sis particula. 30. azarani capitulo primo in his
verbis. Et scitote filii quod ex secuto curatiois
per cauteriũ ci igne ꝛ bonitate eius super cautẽ
rium cum medicina comburente est quoniam
ignis est simpler cuius actio non peruenit nisi ad
membrum quod cauteriꝛatur ꝛ non nocet mem
bro alij coniuncto nisi nocumento parvo medici
ne vero combureñ actio peruenit ad illud quod
elungatur ex membris ꝛ forasse facit accidere
in membro egritudine ꝛ difficilis sanationis ꝛ foꝛ
tasse interficiꝛe. Et causa huius dicti vt colli
gi potest ibidem ex verbis suis simitur ex certa
litate ꝛ simplicitare substantie ipsius ignis ꝛ po
tentialitate ꝛ comistione substantie ipsius medici
ne nam medicina quia paulatim ad actum sue
operationis deducitur ꝛ doloꝛem prestat tempoze
longo facit humores currere versus loca propin
qua ꝛ aliquando propter ebulitionem in humoꝛi
bus factam caulatur febris maxime quia tale faz
macum agit putrefaciendo vt aliqualiter quin
to de simplici medicina colligitur ꝛ quia longioꝛ
effectum inducit quã cauterium ignis ex eis mul
totiens derelinquitur malitia complexionis in
membzo difficilis foꝛtioꝛ sanationis quod non fa
cit ignis cuius actio est subita est tamen doloꝛ
ignis intensiue maioꝛ quam medicine quoniaz vt
dixit Serapio de simplicibus in sermone vnijer
sali de secundis virtutibus medicinarum simplic
can. de medicina adurente tales medicine gressi
tudine substantie tarde alterãt ꝛ paulatine ideo
alteratio non sic est sensibilis sicut alteratio ignis
subita. Regulariter igitur eligibilioꝛ est operatõ
cum ferro quam cum medicina. Et potest sumi
etiam ideo ex hoc quod magis ꝑ potestate nostra
est vt auferamus cauterium ferzeum cum volu
mus quam cauterium medicine ꝛ maxime liqui
de. In aliquibus tamen casibus contingit vt eli
gatur cauterium cum medicina primo vbi infir
mi cẽt timidi credẽs maiozẽ doloꝛẽ mstoꝛ ipõ
tabilioꝛẽ ex igne ꝙ medicia ita vt neꝯ ꝑ parerent

fibi applicari ignem tunc eligimus medicinas p
ptez quod dixit .a. tertio can fen. xv. Si fple
neticus nō tollerat ignē admittent cauteria cuz
medicis secundus casus est in fistula antrossa cu
ius orificium est multuz angustū stante profundi
tate lata ubi nō posset sine grandi ptium circusta
tium lesione in profundū pungere z tunc eligim⁹
apponere medicinas tertius casus ē ubi locus sit
multuz neruosus uel artariosus sup que membra
amplius pōt imprimere cauterium cuz igne min⁹
aūt ledit cauterium cū medicina debite ꝯstructū
cū eius uirtus non sit adeo uehemēs. In his igit
casibus eligimus cauteriuz cuz medicis de mate
ria uero cauterij actualis z fi scōm aliquos mo
dernos multiplez reperiat tñ veteres duplez me
tallum acceperunt vt aurus z ferrum z qō ipsoz
sit eligibilius in hoc multi veteres aū albucasim
sunt diuersificati. Sz dicisio stet in hoc q de cau
terio posumus loqui duplicitez. f. secūdū se tātuz
alio modo in relatione ad operantez medicū. Si
de ipso fiat ꝯsideratio fm se tñ sic manifestum ē
q cauterij auri eligibilius ē cū aurū sit metalluz
nobilius quā sit ferruz z magis tēperatū z huma
ne nāe magis ꝓportionatū si autez sit ꝯsideratio
ad opantem sic cauteriuz cuz ferro ē laudabilius
q in tali cauterio auri pōt esse decepio z ideo oz
vt caueatur ille error medicuz esse multum exer
citatum qui cognoscat z expientia sciat comētu
rare caloxem ignis in eo ita ut nō sic ignear vt liq
scat z in laminas ducat z nō sic fiat debilis igni
tio vt infrigideturaū cauterizatōnē perfectam z
q; pauci sunt tales ne igitur accidat error meliꝰ
ē vti cōiter cauterio ferri q; auri vt Azaranius di
xit loco supra allegato z ideo ocliator differētia
ccxxvij. diuisit istam mām in duobus verbis sic
absolute eligeti ē cauteriuz auri quo ad plures ēt
ferri de ꝛpe vero cauterisationis z ꝓbus in corpo
ribus magis ouenit hic nō tractabo cum iam vi
deamur satis in principali diligentisse ꝓposito z si
ptinenter factum sit si diligenter lector cōsidera
bit. Sed ꝑ hac tota materia ad maiorē copiā
z integritatem recurratis ad ocliatorē. differētia
ccxxvi. z. ccxxvii. vbi clare hec hēbitis z ad aza
ranīū loco allegato z ad ea que scribuntur cōiter
per doctores sup quarta primi ca. xxviij. ad ꝓpo
situm aūt nostrum redeundo dicamus q; in casu
nostro cauterij vtrāqs pt ouenire vt ꝑ z iuuame
ta ipsius que colligunt a.d.A. loco allegato i pri
cip. ca. Sed vt ad opus veniamus in casibus nris
vbi sit sola relassatio panīculi vl pidimi dillatatio

Et vellimus vt cauterio potētiali habeatur ta
lis ordo vt primū distēto corpore precipue ei vt te
neat anellitū suū ita vt ꝑpareat locus relassatio
nis vt expeisse concludere possit de dillatatiōe di
dimi quo facto signa locū sup os semotis z appo
namus medicamē super locū icipiendo ab ore z
augumentando procedens donec adde debitā quāti
tatē peruenerit z aū locus circularitez fuerit exsi
catus queriēter pfundādo pedas successiue di
minuendo scōm pcessum augumēti precedentis,
z cum profundādo vsqz ad panīculus exclusiue
tunc cura locū cauterij facta excara cū butiro do
nec remoueatur excara deinde cura cuz reliquis
consolidantibus donec sanet semp tñ faceat sup
dictum donec figilletur vulnus. Cauteria vero
ouenientia nō sint de grosse z terree. neqz quae
fluxibilis sed sibe medie in forma vngueti pōt igi
tur fieri cauteriū ex sapone nigro z calce viua z
cum fuco affodilozū incoporetur. Sit ēt bonuz
cauteriuz ex fermēto z cantaridib⁹ absq; alijs
z capitibus z acceto fortissimo z melle anacardi
no sit ēt ꝑpluz quod fuit Rasis in hac forma. Rx.
Sinapis piperis eufosbij pulueriz. ana ꝓ subtilꝰ aū
3.i. mellis anacardini qō sufficit ad incoporandū et
fac ꝑpsum medie de multa alia habentur apud
Lirugicos fortioza et minus fortioza quorum hic
expietia et dolozis et tpis quo cōiter faciēt epotō
nē et sup exptis magis ē ꝑfidendū vngueti que
niens ad consolidandū remota excara fiat vt i fen
Rx. aristologie rotunde yreos mirre olibani sacra
colle aū. 3.i. ʒ. diadraganti gumi rabici sanguis
draē aū. 3. ʒ. cerusse lote lirrigerij infuxi in ace
to per noctez aū. 3. ij. olei rotati. ʒ. iiij. cere quod
sufficit ꝑ fiat vnguentum vel fiat medietas rantā
Item vnguentum de ceruse valet z cum bis vsqz
ad perfectionem curetur. Et si noluerimus vti
cauterio cum igne modum haberis cōmuniter a
praticis. Sed describam vobis modum quem ꝓ
nit albucasis particula. 30. Azaranij parte prima
capitu. xlv. primum igitur precipias infirmo vt
die illo abstineat a comestione deinde fedeat in
ter manus ministri supposito plumatio sub colli
ne z ipso ligato cum bindis institie quantum ed cru
ra pectus z brachia teneat tunc ambidum sinum
vt manifestetur locus hernie z signetur cum in
caustro in circunferentia z tunc habeatur instru
mentum ignitum cuius figura sit semicirculi e p
natur super signatum locum manu ministri cum
cauterio stante recta et teneat sic ipsum donec cō
sequatur vsqz ad os et si non potuerit consequi in
una vice secundetur cauterium quia vt dixit auc
tor si non consequeris cum cauterio vsqz ad os
non conferet operatio tua. Credo esse verus stan
te dillatatione didimoꝝ et deinde circa locuz cau
terij post tres dies cum butiro donec remoueatur
excara denum curetur cum reliquis vnguentis
vt supra dicebatur verum est tamen quod albu
casis posuit curam rupture cum cauterio rupto
panīculo z descendentibus intestinis in esseum z
est multum timorosa operatio sue sit cum caute
rio medicine sine cum cauterio actuali quia sem
per dubium est ne cum cauterizas exeat ingesti
num z cum cauterio istud contangas et ipsum
comburas est igitur maximus timor neque ego
laudo fieri debere. Sed si pur operatione ma
nuali vti velimus melius conuenit incisio z sui
tio que ēt pp dolorē est suspecta ita vt .a. dixit. d.
A. Et oportet vt non approximet huic rupture
olno ferrū. Et ibides secundaui sententias auctorū
Si igitur aliquando ouenit operatio manualis

ſit inciſſio ꝛ hoc ſit ruptura leui inguinis nõ deſcẽ
dentibus inteſtinis in oſſcum ꝛ eo caſu talis ha
beatur ordo vt primũ facias infirmũ ambulare
ꝛſi eſt neceſſe faltaſſ vt bene manifeſtetur vbi ſit
totum locus eminentie ꝛ ſigna locũ deinde fac in
firmũ iacere ſuper dorſum ſuũ inter manus tuas
ꝛ percipe vt ligetur vel teneatur a miniſtris dein
de incide locum rupture ꝑ latitudinem ſectione
tendente ſecundũ quãtitatez triũ digitorũ deinde
excotia mirac donec ſiphac appareat ꝛ ſi aliquid
ex inteſtino extra ſiphac apparuerit reduce illud
in locum ſuũ. Et ſi nihil extra fuerit vel ſi reduxi
ſti eum ſit piſs alius miniſter qui ponat extremũ
inſtrumenti radij ſiue ſtilli ſuper ſiphac vt intus
ꝓpiet inteſtinũ ꝛ phibeat ipſum ab exitu dein
de opotet vt ſuas virtũqz latus ſiphac futura fir
ma ꝛ hoc facies ꝙ tinuo tenente alio miniſtro di
cuꝫ inſtrumentum ad ꝓhibendũ exitum inteſti
ni cuqz ſuiſti tunc extrahe inſtrum ꝛ nõ incidas
ex ſiphac aliquid cũo deinde cura vulnus cura
vulnerum mirac penetratiũ opotet tamen vt to
ꝙ ipe curationis vt ꝛ ſupza dicebatur iaceat in
firmus ſupinus donec ſit ꝑfecte ſanatus non expe
dit hic ſingulariter omnia in hoc opere pertinen
tia declarãe ponam⁹ ca. in ca. hꝫ ſufficit ea ap
ponere que huic loco ſunt magis neceſſaria. Ad
habendam aũt ꝑfectam noritiam curationis vul
nerum mirac penetrantiũ recurratis precipue ad
d. iij. quarti tractatu primo ca. vij. ꝛ. viij. cum
quibuſdam ſequentꝫ. Et cum iſtis ſit finis execu
tionis in opere huius ca. laus deo.

De cura hernie aquoſe *cap vj.*

Vandoqz euacuatur

Poſita cura hernie inteſtinalis vel zir
balis oſſter ponit curam aquoſe ꝛ duo
facit principaliter in ca. quoniã primo oſtendit q
tuo operationibus curari põt ſecundo ꝓſequitur ip
ſas operationes ibi ſecunda. Jn opaꝫ vero oe pri
ma dicit q. qñqz euacuatur aquoſitas eius. A. her
nie cum zebel. i. cum inſtro pforandi licet aliquã
do ſumatur ꝑ pforatione ꝟdropicoꝝ vt Serapio
ca. oe ydropiſi gradato. i. paulatim euacuãte. Et
qñqz euacuantur cũ epſis extrahentibus aquoſi
tatem ꝛ poſt id qñqz fit cum ferro ſupple ignito
cum medicis acutis calefacientibus id quod ſeq
tur rupturaꝫ ex ſiphac. i. cũ medicis cauſticis qꝛ
ſtringitur ꝛ non deſcendit aquoſitas. Deo itel
lectu huius partis ẽ primo aducrtendum q. o. A.
hic tetigit in genere tres modos operationis ad
curaꝫ huius hernie primo cum bezel gradato vt
videbitur ſe. undo cũ epl'is ſupezpoſitis burſe iſen
ſibiliter reſolucntibus ꝛ exicantibus tertio cũ cau
ter io ꝛ b ducꝛ qz aut cũ igne aut cũ medi. cauſti
cis Cauſa aũt qz ꝓzatio ꝛ euacuatio materie
debet eſſe gradata ita vt primus pars euacuetur
ꝛ modica deſide alia pars maior ꝛ alia ſucceſſiue
maior vſqz quo ſit tota euacuata poteſt colligi ꝙ
ſimilia hiꝭ que ſcribuntur ẽt. xiij. tertij ca. de cu
ra ydropiſis aſchitis vbi poſtquã dixit. A. de un
ciſſione vero mirac ſcias ꝙ parũ ꝑficit niſi in eo
poze valde fotti ꝛc. poſt duas lineas addidit. Et
rectius quidem eſt vt non fiat vice vna ſubito ꝛ
adducit rationem dicens vt ne euacuetur ſpiꝰ ſu
bito ꝛ cadat virtus. i. pp illas ſubitam euacuatio
nem euacuatur ſpiritꝰ ſubito ꝛ cadit virtus ideo
addidit ymo paulatim ſupple fiat euacuatio ꝛ vt
ipſa non puenitat ad multum deſitez. i. ꝛ cauetur
vt non fiat niſi in coꝑe fotti ꝛ ideo laudat. o. A.
non fieri in puero neqz in ſene ideꝫ dixit Serapio
quarto breuiarij ca. vij. Et licet non tot nocumen
ta ſequerẽtur ex bezel burſe ſicut ex bezel mirac
vẽtris. Si ſimul tota materia euacuaretur quia
in bezel uentris vt declarat ocliator dfa. ccxvij.
ſequitur febres ꝛ difficultas anellationꝫ euacua
ta mã tamen membra naturalia remanent ibidẽ
ta aquoſitate vnde diſtendit diafragma deoſsus
magiſqua potius qñ igitur aquoſitate natabaꝫ pri
us ꝛc. iſtud non contingeret in bezel burſe nen ẽt
tanta aduenirez reſolutio vt patet tamen pur no
tabilis aduenirez ideo cauendus eſt ꝛc. vlterius ẽ
aducrtendũ circa vltima verba littere q ipſa pũt
habere duplicem intellectũ primus eſt quod qñqz
fit exicatio cum ferro. i. ignito ꝛ cum medicis ca
lefacientis id quod cõſequitur rupturã ex ſiphac
i. cũ medicis cauſticis calefacientibus ſupple ꝛ exi
cantibus ipſum ſiphac quod ſequitur ad rupturã
i. ad apparitonẽ eminẽtie qz poſt exicatiõez aquo
ſitaꝫ i burſa exiſtenꝫ ꝛ minozata oſſter eminentia
tandẽ ꝑ tales medicinas exicaꝫ ipſum ſiphac ꝛ ꝛ
hitur ꝛ ſic oſtringitur ꝛ nõ deſcendit aquoſitas vt
dicit textus que ſupple deſcendebat prius nel ipo
relaſſato inter mirac ꝛ os femozis uel frequenti⁹
euenit ex dillatatiõe didimi qñ talis nõ ſic fit ex
uera ruptura panicului qñ ad eam ſequitur ſirꝛ⁹
uel inteſtina ut ſupza uſus ẽ. Et iſte ſenſus bene
ꝑonat tori littere alio mõ ut legatur quod talia
cauſtica calefaciunt ꝛ exicant id quod ſequitur ad
rupturã. i. ipſam humiditatem i burſa exiſtenꝫ
ſequẽtez rupturã ſiphac qz pp rupturã ibidẽ ſtuꝫ
ꝓ rupturã ꝛ intelligẽdo omnẽ relaſſatiõẽ uel dillata
tionẽ ipſius ſiphac ꝛ oſſter fortificata uirtute mẽ
bri unitur mẽbzũ ꝛ non deſcẽdit aquoſitas primꝰ
modus magis placet legatis litterarꝫ ꝛ ẽ clara

In operatione

Eſcqueꝛ ꝑõt mẽs
in operationibꝰ ẽ tuidi
ꝑt itres ſicut tres ſunt ꝑncipales opatões qñ ꝓio
ipe ponit mõuz bezael ſcõ cauterij tertio medici
narũ ſcõa ibi. Et cauterũ tertia ibi empl'a vo ꝛc.
de prima parte dicit. Jn operatione vo ꝛc. Prio
itellectu prime parꝛ ẽ notãdũ q. do. A. in hac pte
ꝑncipalꝛ reddidit miniſtrũ cautꝛ in ꝓzando uel
ſlobotbon. ne tãgat panicului ſiue comiſſuram q
iacet tiuidẽs ꝙ mediũ burſaꝫ teſticuloꝝ in duos
foliculos ꝛtinentes teſticulos ꝓp inuamẽta nerua
ſuperius de anorhomia ne ẽt tangat teſticulos ꝙ
ꝓzando uel findendo quoniã ꝙtact⁹ ipoꝛtãẽtzo
rũ eẽt ualde nociu⁹ ꝛ nullomõ in cura ſimatiuus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝛ hoc intellecto ꝑ littera clara lego eam in operatione vero que fit cū bedel. i. cum instrumento accuꝛ perforante ꝛ flobotbonio oportet vt eleuẽtur testiculi ad superiora ꝛ elungentur valde cuꝫ osseo. i. a fundo ossei postquā obliquatus est pecten .i. sursum prius presso pectine ꝛ .i. vt pars eiꝰ ſ. pectenis elungetur ab infirmo. i. a fundo ossei quod debet esse infirmꝫ per scissuram supple vt melꝰ possint testiculi sursum eleuari ꝛ vt reliqui netur supple eger super lectum aut super locum in quo sedeant homines. ſ. super tabula ꝛ ipsum teneant vel ligent cum instritis. Et fiat vt sedeat ancila a dextris eius extendens virgas eius ad superiora supple ne sit impedimento operanti cõue niret honestati vt esset scutifer vel famulus medici ꝛ non ancilla deinde flobotbometur cum flobotbonioſato supple vel perfozetur cū instrumẽto accuto ſ fundo ipſiꝰ ossei. Et caue ne flobotbomes aliquid de comissura supple vel pungas. Et a dextra parte vel sinistra scinde frigiendo comissuram ꝛ studeiam diu donec defecẽtur ora aquositas supple interpolata vicibus vt supra dicebat ꝛ euacues eam supple etiam comprimendo quia si etiaz modica pars remaneret debilitando membra esset causa recidiue ꝛ addit consequenter de inde tibi est electio si tinueris reuerſionẽ ꝛ repletionem eius. ſ. ossi aj post tempus vt reiteres curationem eius cum scbel. i. postquā iam incepit adbuc burram in tumefcere nõdum tamen est reple ta ꝛ si volueris cauteri zabis supple ad precussionẽ ꝛ prohibitionem recidiue. Et notate q; contra istum casꝰ precedentem cõmunitez practicat mistri burius artis vt bis vidi primo in eo gõ totaz materiam simul euacuãt secundo perfozãdo cum primunt omnia membra deosium.

Et cauterium Jam ipse ponit modũ operandi cũ cauterio actuali dans etiam formam illius secundo in poforando comprimunt omnia membra deosium ẽt primo dat vnum modum secundo fm secida ibi. Et fortasse primo igitur dicit. Et cauteriũ fit hoc modo sume ferrum subtille in quoſunt vncini ꝛ ignetur sicut omuniter ignetur cauteriũ ꝛ liga testiculos vel supple stringe testiculos sursum quanto longius possibile est a locis supple pforationis boc est a fundo burse. Et revolue cauterium ab osseo. i. in osseo ita vt nõ inueniat testiculum ꝛ in ueniat osseum ꝛ albiteron contangendo. ſ. interſ ipsum albiteron .i. ſpbac que est pelicula intrinſica ipsius ossei vt supra dictum est ca. de anotbomia. Et constringit ꝛ calefaciat ipsum qꝫ non ingredatur in ipsum aqua post id. ſ. fic contangẽdo interius ipsum ſpbac ꝛ calefaciendo exicet ita vt constringatur ꝛ deinde ipso constricto prohibeat effusio humiditatis que primũ fluebat ꝓter dilatationem vel relaxationem eius ꝛ supple prohibeatur superius quod dilatet ipsum supple sine sit verositas sine aliud aptum dilatare. Est enim melius deinde cura cruſtas scilicet remouendo excarã. cum vncuosis ꝛ consolida supple tandẽ ꝛ vltimo ista tota littera clara est ꝛ videtis ſitel ligatur causa qꝫ voluit ipsum instrumentum esse subtille in quo sint vncini ꝛ qꝫ iterius circuloui causa primi est ex quo ponitur istud cauterium principaliter ad exicandum beriteron vel ſpbac humectatum nimis ſi imponeretur tantum instrumentum subtile non posset bene contangi actua liter ipse paniculus cuius cõtactum querimus ꝛ si esset instrumentum in pcincipio grossum ita vt interius multe partes possent contangi ut ſit lõgriosa esset perforatio ipsius ossei ꝛ suspecta propter dolozem. Ad hoc ergo vt facilius fiat perfozatio ordinauit primo vt instrumentũ sit acutum ꝛ postea habeat vncinos ꝛ cum vncinis facile intrabit in foramẽ primo factum ꝛ cum intraverit cũ vncinis circuloluatur vt vncini igniti ad diuersas partes ipsius beriteron pertangant sed timeo restat ne acutas istrumẽti pertingat ad testiculos ꝛ ideo signanꝫ dixit ꝛ revolue cauterium in osseo ita vt non inueniat testiculum sed inueniat osseꝫ ꝛ albiteron vt supra exponebatur forma istrumẽti potest esse talis lego litteram.

Et cauterium Dicit consequenꝫ dã do alium modum cauterij. Et fortasse incidis ex beriteron aliquid dein de cauteriza ipsum ꝛ pone super scisuraꝫ ſtiptica ꝛ prohibe egrum potare aquam. Jn bis vero bis inuit ria primum gõ facta sectione cuꝫ flobotbonio ꝛ excarnato mirac a ſpbac conuenit aliquando de ipso ſpbac vel beriteron aliqd abscindere vt magis contrabatur ꝛ minus relaxetur vel dilaterur ꝛ tandem ad prohibitionem fluxus sanguis ꝛ ad excarnadion conuenit vt cauterizetur lo cus abscisus ꝛ secundo super scisuram mirac vel pelicule exteriozis ponantur ſtiptica ad consolidã dum dicit tertio vnum cõmune ſ omni consolidat vt prohibeatur eger potare aquam ꝛ per aquam intelligantur omne humecrantiꝰ causa .huius ſepe supra dicta est lego litteraꝫ. Et fortasse supple ad prohibitionẽs recidiue indicis ex beriteron vel facta sectione cũ flobotbonio ꝛ excarnato mirac vel pelle extrinſica deinde cauteriza ipsuꝫ. ſ. beriteron qui remansit scisus ꝓpter causas dictas. Et pone super scisuram ſtiptica scisuram. ſ. mirac Et prohibe egrum potare aquaꝫ ꝛ supple indiffe renter quodlibet humectatiui ꝛc.

Emplastra uero Jn hac tertia ꝑte principaliter capi. ipse enumerat quedam empſa in casu confe rentia ꝛ posset ꝑas in quattuor diuidi sed̃m quod quattuoꝛ ponit discriptiones primo ponit tamen vnam cõmunem regulam de ipsis emplis secũdo profequitur ad discriptiones eorum partes patebunt legendo de prima parte ponit vnum cõmune in curatione huius hernie ꝛ dixit empſa vero que ad ramicem aque supple conueniunt sunt ex genere emplastroꝝ ydropisis ac blitis ꝛ splenis i. sunt virtute similia empſis unãrũ ꝛ ẽ apotheca tẽfrigido ꝛ hũido ſplẽis ꝑ cui⁹ intellcũ ẽ educti. vt dixit. d. M. i4. ſtri tractatu ſtro ſ ꝑn. cali cua

ydropisis aschlitis. Canon cõio3 curis eorum est
ericato ꝛ extractio superfluitatuꝫ supple aquosaꝫ
primo sensibiliter ꝑo euacuatione ꝛ ꝑocatione
ꝛ intensibili3. calefaciẽdo puzificãdo ꝛ resoluẽdo
apostema ꝛt ꝑplẽs frigida ita curãt ℥j ij3 aliq3
dist'rit qz utꝫ ibidẽ. xv. tertij exijt ꝺ cura mala
ru ꝑplerioꝝ splẽis. Differentia inter curatões
splenaticas ꝛ epaticas ẽ i fortiudiez ebilitate ꝛc.
volatꝫ ꝙ fortiores medicine debeant iri curatõib9
splenis ꝙ epatis ꝛ acutiores in penetrãdo ꝙueniũt
splẽi ꝙ epati ymo in medicis epatis nõ afferaz
acetũ mis in necessitate ꝛ ꝯtrario in medicis sple
nis vt ibidem in suma in his verbis inuitur ꝙ me
dicine in casu nostro que apponi debent localiter
debent esse exicatiue ꝛ calefactiue resolutiue vt
sunt ille que ꝓsunt ꝛdzopesi aschlit debent etiã
ꝓcipare nature medicinaruꝫ splenis que addũt
supradictꝫ incisionẽ aliqualem ad ꝓfundationes
medicinaruꝫ ꝛ sic habeẽ regula in his medicinis.

Et cõm hanc regulã ꝓio facit emplꝰ ex stra
phuria que est vna passa montana cuius granuꝫ
est magnũ sicut cicer nigrũ est calida ꝛ sica in. 3.
calefactiã ymo adbustiua ꝛ ꝑsiter exicatiua accu
ta penetratiua vtitur loco piretri ꝛ ẽ ex ea timor
si interius sumatur ꝓpter acuitatem ꝛ vulcera
tionem ꝛ ciminũ est notũ cal. in tertio ficeũ in fo
resolutiuũ ẽ in ipso est incisio exicatio ꝛ ſtipticitas
ꝛ ponitur in emplis rescticulozuꝫ cũ oleo tñ bic mi
scentur cũ vuis passis ꝓmo ad debite componen
dum in modũ empl'i etiã ad ꝓhibendũ acuitatẽ
strafularie ne fiat vulceratio quã cũ his emplis
non intendimus lego ſam primaꝫ. Emplastra
vero adraices aque supple valentia sunt ex gene
re emplastrozuꝫ ydropisis. ſ. aschlitis ꝛ splenis. ſ.
resolutiua ꝛ exicatiua ꝛ penetratiua aliqualiter
ẽ in hoc ꝙ exemplo ponitur primũ descriptionez
nicens sicut ſi sumatur strafularia ꝛ ciminũ. ſ. pul
uerisata ꝛ agregẽtur cum passis rubeis enuclea
tis qz agregatione facta cum cõrrictione. i. facta
cõsiõe debita cũ pistello in mortario ꝛ fiat sicut
vnguẽti ꝛ ꝓplastretur cum eis. ſ. burſa testiculoꝝ
superponendo pecie ꝛc. ponit ꝛsiter aliam in hac
forma. Et iterũ sumatur pip caluz et ficum i ter
tio est declinans ad quartũ in ipso est vehemẽs
resolutio grana lauri calida et sicca i fecio in ipis
est resolutio et exicatio botis bauraz ẽ in opera
tionibus salis cõis sed est eo fortiꝰ et maxime azi
menum quod est melius et extimatur qõ sit utꝛ
licet in eo sit aliqualis resolutio et exicatio hic tñ
principaliuꝫ ponitur ad incidendũz et maxime qz
comiscetur cum oleo antiquo ita ꝙ iuscheso aliqua
liter fiant ergo sic sumantur pipis granoz lauri
bauraz aã. ℥. 5. pulueriseẽt et cuz. ℥. i. 5. olei ve
teris et cera quod sufficit fiat vngueñti et egregiũ
est. Et iterũ sumatur cineris quercus et conficia
tur cum oleo ꝙcotato. i. vigozato cum decoctiõe
supple rerum ꝙe quibus supra ut granozũ lauri ci
num bauraz ꝛc. Et emplastretur cũ eo licet cinis
fici sit omni cinere fortioz in absterſione ꝛ exicatõ
ne tñ omnes i hoc conueniunt ꝛ cum hoc cinis ꝗr
cus est magis ſtipticus et ſtipticitatez cum exica
tione quercus et ideo voluit ad penetrationez vi
gozare oleum cum decoctione rerũ ut ẽ. Pemit
etiam aliud cuius verificatio iam posita est ut su
mãt nitri. 3. 30. et cere. ℥. vij. et olei. ℥. vi. et pipis
quoniam est bonum ne reprehẽdas eum qz ipsum
supra posuit et granozuꝫ lauri ℈. viij. supple cõi
ter et fiat ex eis empluz adherẽs et qz ad adherẽ
tiam est neceſſariũ aliquod gumi dixit. Et bebiti
arabici sanat testiculos. i. est medicina ipsis ꝓ
ꝓpziata ad adherẽtiã ita vt fiat cirotum cuz co
miſceatur sed oportet oleũ inouare ad debitã foꝛ
mam ciroti iſtud tñ stat i ope apotbecari addidit
etiã. Et qñq; resoluit ramicẽ aque puerozũ. i. ipm
deblium vissolutur. ſ. i vino albo ꝛ ſic ẽ finis ca.
huius. In suma igitur i ca. i. posuit tres modos
generales curationis talis hernie ut cum beziel nl
flobotonio gradato ꝛ quandoqz cũ emplis ꝛ cum
cauterio ꝛ hoc ꝺupliciter vel cuz cauterio actua
li vel cum potentiali ꝛ ꝙsequenter procedendo ꝓi
mo ponit ordinem obseruandus in operatione cũ
belzel uel flobotonio ponendo duo a quibus ꝓin
cipaliter cauere debemus in tali opere ꝓmo ne
cum beziel contangantur testiculi secundo ne tan
gatur comissura ꝛ obseruetur vt tota aquositas in
tempore euacuetur deinde ponit modum in cau
terizando humidum cum cauterio actuali decla
rando etiam ipius instrumenti fozmam vt qõ ſit
subtille cum vncinis ꝛc. Consequenter ponen
do duos modos ꝓimum ꝓfozando tñ ꝛ circum
uoluendo interius secundum abscindendo aliqd
de beriteron ꝛ postea cauterizando partem cisaz
ꝙsequenter circa medicinas exterius applicãdas
duo facit ꝓmo ponit vnum cõmune obseruãdũ
in electione ipsarum medicinaruꝫ vt qꝰ sint in vir
tute similes medicinis ydropisis aschlitis ꝛ splenis
ut apostematibus frigis ꝛ humidis ꝙmixis ꝛ talez
sunt medicine calefactiue exicatiue ꝛ resolutiue
cum penetratiuis cõiũcte. Et de ipis ponit exem
plũ in quattuoz discriptionibus vt in forma empl'i
ꝛ vnguẽti ꝛ ciroti ꝛ sic habetis totum capit. in su
ma. Sed vna parua restat dubitatio quoniaz
in principio ponit vnum modum curationis fieri
per medicinas cauterizatinas ꝛ tamen de eis nõ
dedit modum in vsu earum nego exꝓsit ponit si
cut de reliquis omnibus fecit dicatur breuiter qꝛ
ideo non fecit primo quia ipse medicis cauterizã
tibus min9 vtimur qꝛ aliis quia si expedit vti can
terio ꝓcaliginus cauterium actuale supra poten
tiale poterit etiam dici qꝛ in applicatione ipsaruꝫ
medicinaruꝫ non est artificiosa multum operatio
sed sufficit vt eligatur locus vbi poni debeant ꝛ
iste est locus qui etiam est locus cauterij actua
lis vt in fundo burſe non tangendo comiſturam.
non fuit igitur expediens in vsu istarum dare re
gulam que autem sint tales medicine supra dicti
est mibi tamen apparet sub alio ordine posse istã
colligere sententiam scilicet sub hac forma inten
tio ꝙ hẽtur ad hernia aquosa aut est curatio aut
ẽ ꝓlixa qz ꝙdã ẽ ad ipz morbũ removẽdũ ꝙdã

est ad prohibitionē recidiue intrēto aūt curatiua
que est ad ipsum modū maxime vertit ad eua
cuationē aquositatis in bursa ptente. Et quonia
hec euacuatio fieri potest dupliciter per medici
nas locales. s. euacuando insensibilt ꝛ sensibiliter
primū completur hec inventio per medicinas re
solutēres ꝛ epicantres ꝛ quoniam paniculus ertzin
sicus satis durus est ꝛ spissus iō cum illis medici
nis admiscende sunt medicine ad penetrationem
adituāres. Et hoc est quod dicebat tertus cū ice
pit tractare de qualitate medicinarū in casu con
uenieñ si vero cum his insensibiliter euacuantib⁹
non possit perfici intentio nostra tunc inrendim⁹
cum euacuantibus sensibiliter. s. cum perforaōe
ꝛ hoc fit uel cū instrumento accuto ꝛ cuꝫ bezel
uel cum flobotonio. qz tamen intendimus extrac
tioni totius aque cum si aliqua pars remaneret ō
bilitando membza dispōneret ad recidiuaꝫ tota
autem aquositas apte euacuari non potest nisi in
fando sit uulnus uel perforatio ideo oportet i fun
do perforare ꝛ qz perforādo timoꝛ est de cōtactu
testiculoꝝ ꝛ contactu cōmisure iō pro remotōe
erroris possit cautelam habendā in reducendo
sursum testiculos ꝛc. Quia ēt in extractione tot⁹
aquositatis unica uice propter multos spiritus sil
euacuari ꝛ subitam in natura fieri mutationem
quā natura non sine notabili tollerat nocumentū
cōmitteretur error ideo pro remotiōe huius erro
ris quādoqz euacuat aquositas cuꝫ bezel uel flo
boronio fiat paulatine ꝛ successiue ut etiam ipse
dixit a principio fiat cuꝫ bezel gradato ꝛc. Et
hoc quo ad curatiuam intentionem sufficiunt. s.
si uero timueris recidiuam et repletionem el⁹ bur
se post tempus ē tibi sit electio ad prouisionē hec
quentissime fit cum cauterio actuali ac poten
tiali fortissime impimentib⁹ ad excādaz humi
ditatem iam in membris bituarā ꝛ etiaz ad ꝛtac
tionem ꝛ strictura ipsorum membroꝝ tale aute
cauterium actuale cōuenientissime fit aliquo duo
ruꝫ modoꝝ unus est perforando cum stillo accu
to in quo fint uncini ꝛ circūuoluendo ifra burſaz
ad ꝛtagēti biteron ut exicet ꝛ ꝛtrahat in hoc ri
fit cautella ut non tangantur testiculi neqꝫ comi
sura ut ā dicebatur alius modus est ut cum flobo
tonio fiat fcisura in parte inferiori deinde exear
neur mirach a beriter ē ꝛ ō ipso beriteron aliqꝫ
abscindetur ꝛ postea cauterizetur ꝛ ostet crustis
remotis ꝛ soliditetur. Si uero eligeretur caute
rium potentiale propter timoꝛem ifirmi tunc com
posito debite cauterio superponatur parti dextre
uel sinistre burse usqzquo bursa perforetur ꝛ pau
latine aquositas extrahatur licet pō magna par
te in uigore cauterij insensibiliter consumetur po
stea curetur cum regimīe de quo supra ꝛ alio ca.
dictum est sufficienter ꝛ hoc cauterium maxime
laudarem agregata ipsa aquositate per viaz pau
latine congestionis ꝛ non per viam defluxus mul
tiplicata quia isto casu maxime si ex dilatatione
didimi perueniret magis placeret vt facta cuꝫ be
ꝛel euacuatione aquositatis scom modū supra di
ctum vt apponeretur cauterium potentiale supet
inguine illius partis que magis est tumefacta vſ
qz ad os femoris profundādo ut supra dicebatur
ꝛ postea curādo usqz ad perfectionē ut supra. Et
ex hoc enim cauterio magis exicabit ꝛ constrin
getur didimus dillatatus ex ipso posito in fundo
burse. Et sic habetis sententiā ca. supascripti eſt
dem fere uerbis sed cuꝫ ordine claro. Sed ue
niendo ad magistralē operationem oportet mul
ta suppponere que distincte posita sunt in ca. supe
riore ut de dieta que similis per omnia esse debet
sicut ꝛ supra etiam ficcies si possibile ē ita ut non
solum in casu nostro cauēt est a potu aque ꝛ bu
mectantium sed etiam sit prohibitio a usione ne
dū a potu vrīta diximus vt etiam dixit. d. A. xiiii.
tertij de cura aschitis. Lōfectiones ēt per interſ
sumende sint illius nature ut supra dicebatur in
cōfortatione naturalium ꝛ exicatione. Et in hoc
casu maxime stante defluxu aquositatis a supio
ribus conuenit euacuatio materie ipa prediegesta
ꝛ similiter in isto casu conuenientes sunt syr. qui
posit sunt euacuationes etiam ille communiter ut
bilomin⁹ ipposito possent eligi alique aque a pto
pelentate euacuātes i hoc singulariter valeret p
cōmuni euacuatiōe nō debilitando membza ex
bitio Jere. B. s. in ello qđ posuit. vij. tarepētice
dando. 3. vi. in ello cum modico sbi in forma bol
li ꝛ post valet ēt appropriate magis pille de meje
reon ꝛ facta purgatione tunc maxime conueniēt
triachales medicine ꝛ diacurcima precipue cuꝫ
reliquis valentibus asebiti p localibus habetis
medicinas positas in ca. que singulares sunt habe
tis ad copiam que scribuntur. xiiii. tertij cap. pso
pio. Sed ego pono vobis vnam singularem quā
recitat agaranius ex mente. B. vtin fen. R. picis
humide coctiū medū lactis sicuū cotillum. i. co
tillus est mensura. viii. 3. litargiri) man. i. galba
ni auros. viij. aurus sumitur vtplurimū vt ē pon
duo. 3. v terbentine anan. i. sepi uituli man. i. op
ponati aureos. viij. olei de cherua optimi cotil
viij. aceti fortis cotilum. i. litargirium cum ello
de cherua ꝛ sepo quoquātur deide addantur ter
bentina ꝛ galbanum infusum in aceto ꝛ colatum
ꝛ misceātur cum eo pix ꝛ oppo. ꝛ omnia misceat
tur ꝛ suauiter coquantur donec inspiscētur ꝛ re
ponantur. p vsu inquit. B. quod ipse curauit mul
tos ēt ydropicos cum super ventrem eorum pone
batur sine alio medicamine vt refert Agaraius
ꝛ sic sit finis cap.

Capūm de Cura Rupture Uemole

Egimen in hoc ꝛc

Pro qua expedienda. do. A. duo facie
principaliter quoniam primo ipse pēt
ordinem in dieta a quibus est abstinendum. sco
ponit ordinem i medicis ꝛ quibus est vtendū fa
ibi. Et sumant in potu de prima parte dicit qre
gimen in hoc. s. quantum ad dietam est ut deni

ter supple patiens inflatiua ex olleribus ꝛ granis ꝛ repletione superfluam perducentem ad rugitu ꝛ malitia digestionis ꝛ potum uini mixti ꝛ unuꝫ crudi inflatiui. Pro intellectu huius partis ꝑ ter alia que supra dicta sunt de regiminenu vſi ba bentiꝰ ruptura ꝰ nemo etanda sunt quedam primo unum ꝙd satis generaliter scribitur de generatio ne uentositatis. iꝫ. tertii tractatu tertio cap. i. ſ. de nocumentis digestiue cum dixit uerumtamē nō ouertitur supple materia nisi ad idropesim timpa nicm cā stomacus ut ipa habet ipressionē tante qualitatis que facit naporationē cibi ꝛ non qz di gerat requiritur igitur ad uentositaſ generatēm debilis actio caloris in mā ita ut faciat operatio nem mediam sufficientē ad inflationē ꝛ nō ad cō pletam digestionē uel resolutionē ꝛ ex hoc dice batur ꝙ uentositas generatur a calido diminuto ꝛ tio metbau. Et pro hoc sequitur unū ꝙ dicebat idem. d. A. eadem sen. tractatu v. cap. i. Et quod omne a quo non accidit inflatio nō accidit ab eo inflatio nisi aut ꝓpter seipm ab illo in ſua ſubſtā tia aut ꝓpter duas res preter ipm quaz una ē do minium caliditatis super ipm ꝛ altera frigus eō non mouet aliquid ꝛ ex his infertur primo ꝙ stan te temperata caliditate ſtomaci ꝛ naturalium ſi exhibeatur cibus multa habundans humiditate extrance aut groſſe multum ſubſtantie non reſol uetur illa humiditas inſenſibiliter nec equaliter tranſmutabitur ſed ita debiliras aget urcēuertat humiditaē uel cibum in uentositaē ſequitur fo g ſitalis cibus exhibeatur corpori cui caliditas ſtomaci ſit multum fortis uehemētis uirtutis aut ita debilis ut nullam fere ſufficiat facere in mate rialipreſſionem non generabitur uentoſitas qz in prō corpore inſenſibiliter reſoluetur ꝛ in ſo non euaporabit. Et ex his habetis cām uerificatio nis textus nr̄i primo deuiter inflatiua ex oleribus. ut lactis portulacis ꝛ generis ut faſceolis ꝓpter humiditaē in ipis ſuperfluam uel lentibus ꝓop ter groſſitudinez ſubſtātie generabitur eni ex his cum calore satis tēperato uentoſitas ut anda eſt eiā repletio ſuperflua qz ſupra multam cibi quan titatem non habet uirtus integrum diſtum ſz tñ ſolum ut ſufficiat impreſſionem tante quantitatis efficere que faciat cibi naporationem ꝛ non qz di gerat ꝛ ſic ſuperflua repletio producit ad rugitū ꝛ malitiam digeſtionis ut dicit textus uel pōt le gi ꝛ cētue. i. perducit ad rugitum ꝛ malitiā di geſtionis. i. ꝓ malitiam digeſtionis ꝛ pez ides fun damentū ſequitur ꝙ ēt uitet potum uini mixti ꝛ unum crudum. i. naturaliter aquoſum ꝙ laquei tas ꝛ frigiditas minuit calditatem naturales ita ut ſolum habeatur ſupra cibum ſemidominiū ꝛ ñ integrum diſtum ꝛc. Et ꝓp hoc ſit inflatiuus lego ſtam. Regimen in hoc ē ut deuiter inflatiua. i. ſunt inflatiua ſm ſe ipa tātum uel pp nimiam bu miditaē uel ꝓpter modum ſubſtantie ex olleri bus ꝛ granis ꝛ repletionem ſuperfluā ꝛ ſi ſupple ēt eſſet ex cibis tēperatis produceñ ad rugitum ꝛ malitiam digeſtionis ſm duplicem intellectū da tum. Et ſupple uitet potum uini mixti ꝛ unū cru dum. i. aquoſum inflatiuū. i. qz quodlibet tale fit inflatiū ꝛc.

Et ſumant in potu .do. A. inter notificat nobis medicinas quibus ē utenda ꝛ diuiditur ꝓi duas quoniā primo ipſe ponit medicinas ſumendas ꝑ tertius fo illas que ſunt locales exterius applican do fa ibi. Et fiat empl̄m primo ponit qualdaz no tas ꝓfect fo ponit unius deſcriptionē ibi. Cōfect. dicit primo ꝛ ſumant in potu medicinas reſoluen tes uentoſitatē ſicut diaciminū ꝛ ſagenea ꝛ triſoca magna ꝛ totum id cum ꝺictione galange ſupple maxime cum uino. Pro intellectu huius par tis ꝛ ſequentē ē in his que paulo ante dicta ſunt eſi calor ſemidominiū tārum habet. ſ. materiam tūc generat uentoſitatē ſed cum calor primum debil ita uigoraē ut fiat uebemētis uirtutis poteris mo dum debite terminari tunc uentoſitatē non gene rat ꝛ ſi que ē generata ipam reſoluit. Et quo ſeq tur ꝙ exhibitio ꝛfectionis gradū caliditatis inten dentium ꝛ uigorantiū ipm calidum naturale con uenit in reſoluendo uentoſitatē in corpore medio cris uirtutis ſufficitis aliquā ipreſſionē facere ita ut euaporare faciat qō dico notāter qz in corpoꝛ debilitato multū uirtutis aliqñ intenſio graduaꝫ caloris facit ad uentoſitatē generandā ut patet ex dictis. Et ex his ſequitur ꝙ exhibitio diacimiū cōfec. ꝛ cōfectionis ſagene ꝛ triſoce magne que ſunt ꝛfec. nore ut. ā. dictum ē in caſu nr̄o ꝓuenit cum in his odoriſſit uirtus calefactiua ꝛ uirtuti naturali membroꝝ vigoratiua. Notate tamen ꝙ aliqñ ſtante multa materia faciente uentoſita tem exhibitio iſtoꝝ uideturꝝ addere in uentoſitatē prepazando ipam ſubtiliationi neqz propterea eſt deſiſtendi qz in proceſſu minuetur. Sed laudabile erit materiā antecedētem preparare digerendo ꝛ euacuā dentur cum decoctioē galange ꝛ ieiunio ſm doſes ſuas maior tamen cautella ē habenda ꝛ ſagenea ꝛ triſoca magna qꝫ diaciminoqz opiate ſunt ſint igitur in caſu notabiliter antiquate ꝛ fer mentate galanga eſt ſimplex nota ſubſtantiale re ſoluiuū vētoſitatū eſt bonū ſtomaco ꝛ digeſtiuū cibi ꝛ odozem otis efficit bonum ponit cōf. in hac forma. Bſ. flor. rute ſice dixit ſice qz humida ē ca lida ꝛ ſicca in ſcō tñ ibi tamen ſicca eſt calida ꝛ ſicca ꝛ tertio eſt ſubtiliatiua ꝛ carminatiua val de ſecundū. ā. ca. propio ꝛfit ex ea ſecundum antiquos cuꝫ foliis auri ſup teſticulos empl̄aſteū propie in caſu noſtro ſyopi eſt calidus ꝛ ſiccus ēt i. iij reſolutiū apoſtema. Limū ēt eſt calidus ꝛ ſiccū in tertio maxime reſoluiuū ventoſitatuꝫ vt ſupra eſt dictum amecs ēt calidū eſt ꝛ ſiccū in ter tio vtimur ſcie eius ſeis agni caſti ēt eſt calidū in primo ſecundum. ā. ſed ſiccū in tertio ſcōo ta men auero. quinto coll̄ pontiur calidum ꝛ ſiccuꝫ in tertio ꝛ valet vt ipſe dixit ſicut ſemen rute ta men. ſ. rute fortioris eſt Serapio ſimiliter ca. ꝓo pio ſecundū. Ē. ponit ipſum calidum ꝛ ſiccuꝫ in tertio. Sed quicquid ſit eſt reſolutiuum ſubtilia

tiuū disgregatiuū uentositatū de baurac dictuz ē
supza. Calamentū aliqui eleuant ipm usqz ad ḡr
tum in caliditate iō ēt rubificatiuū z ulceratiuū
unde ē in ipo uirtus multū resolutiua sicut ē in pu
legio oium sumātur partes equales z epitimi quā
tum oia z cum melle confincantur in forma empl'i
Epitimiū ē calidū ē z sicū in tertio z sua siccitate
multū excitatiuū. ponit aliud empl'm sub hac for
ma. Rute succe cimini calamenti agni castꝰ ba
charis lauri sanguis. i. mixtae calida ē z ficca iter
tio sicē ē spēs ysopi ysopꝰ ē sicꝰ ad ꝙ ate pres eēs z cū
storace maxime humida ad debite icorporāi fac
tis ex aliis pulueribus fiat empl'm Storax est gu
mi quedā que extrahatur ex decoctione corticis
illius cuius ē gumi ē calida z ficca z eius calefac
tio ē sicut mirra de qua supza dictum ē Reliqua
sunt supza declarata ponit ꝓfter ordinem olleoꝝ
z dixit. Et sunt olea quibus fit inunctio sicut oleū
de costo licet principaliter ualeat frigiditati lacez
totum z unctuz z tamē absolute ē resolutiuum
oleū sambucinū similiter ualet oleum nardinū .i.
de spica ē benedictū ut dixit. M. expertoz iuua
mentoz z proprie ad oēs egritudines frigiditatē z
uentositaē. In hoc ēt ualent oleum de nucibus z
oleum de ebeuz pcipue tamen de oleo nardino
dicam uobis unum singulare qđ ponit. d. A. xiij.
tertij de cura ꝓterionis frigide z ficce q enume
rando medicinas humectatiuas z calefactiuas di
xit q oleū nardinū plus humectat ḡ calefaciat.

Notate hoc ponit ꝓfter aliū modū medicine
localis ut fomentationes uel uaporaz z dixit. Et
fiat uaporatio cum resolutiuis uentositatē ꝑdic
tis multotiens ut uezbi gra sumendo Rute Ma
iorane foliozꝝ lauri calamenti pulegij asseri anna
M. i. Et buliant i aqua z uino equaliter usqz ad
debitam ꝛsumptionē z cū spongia fiat fomenta
tio z fi uolumus fortificare possimus addendo de
seminibus rute amari carni cimini anetos agni
casti z similium. Cōsequenter inuit nobis aliū
notabilē modū ad carminaū uentositatē quo etiā
utuntur pratici in timpanite ut. s. fiat colleriū ex
melle nitro serapino opponacco z cimino z semi
ne rute z foliis z castorio olbus aut quibuslaz eo
rum sm necessitatem qūo aūt ista proficiāt mani
festum est de multis de serapino z oppoponace z
castorio de quibus nō est dictū dicatur serapinū
calidū z siccū in tertio purgat flegma z ꝓfert colī
ce z expellit uentositates grossas oppoponacū sīp
gumi calidi z siccū calefacit subtiliat z resolui.
Castoriū est medicina multū singularis ē testicu
lus aialis Marini ē subtiliu z fortius sm. d. A.
oi qō calefacit z exicat z oportet ut sit ca. in fine
tertij z siccum in fo resoluit uentositates z preci
pue remouet frigus matricis z uentositatē z frig
testiculi z habet ēt puluegiū q non ē aliquid ma
gis inuatiuū uentositati in aure ḡs ipm cum. s. ex
castoreo accipiatur quātum est lens ma z diffol
uitur in oleo nardino z detsiletur posset aūt tota
liter ꝓponi colliriū. Rx. seminis rute z mēte ficce ni
tri anna. z. ℈. oppopōaci serapini an. ℈. i. castorei
℈. ℈. puluerisentur z cum melle formentur colle
ria longa uel possēt gumi dissolui cum uino albo
z cum pulueribus misceri z eū melle formari sup
positoria. Sed forte picerces qđo talia colliria
iuuant in casu isto cum non pertingat uirtus me
dicine ad locum lesum dicatur q per simplicez a
terationē alteratoz intestino recto ꝓfter alteratiu
uescica que ꝓper intestinū iacet z ꝓfter ipa altera
ta alteruntur partes uicine z sic dura testiculoz
tandem calefiet z subtiliabitur z qō interius ot
netur z ꝓfter fiet uentositas resolutiū z carmina
tio per aliū etiā modum fieri ꝓst iunamentum
si bene consideradis z fe babetis finem capituli.

In summa igitur primū babuistis ordinē i die
ta a quibus. s. ē cauendū. Secundo babuistis
ordinem in medicinis primo in exhibendis per su
periusso de localibus inter quas primo posuit em
plastra ꝓfter olea tertio fomentationes z ex bis
potestis ponere unguenta epitimata z cerota

Posuit postremo unum alium medicamen cu
rationis per colliria ut uidistis Notate q ad de
bitam curam sunt ēt fienda que dicta sunt supra
in alio cap. s. si sit aliq materia flegmatica foues
primo ut digeratur z so farmaco non atrahent e
a remotis euacuetur ut cum pillis de iera uel cle
fanginis uel iera. D. diaffeicon z ēt non trahit a
multum remotis ꝓpter dactilos intrantes ꝓpos
tionem eius z c. Et ēt in isto casu precipue è cō
fortandus stomacus cū unguentis uel cerotis op
propriatis quādo cā generationis uentositatis ma
xime pendet uitio digestione stomaci ēt uobis po
nam in isto casu unam descriptionē ut in fen. R.
fen. cimi caruy nitri ameos aū partem unā picis
cere aū parē ij. medicinas terre diligenter picem
aūt z ceram in modico liquefac oleo cestino z noz
dino equalitez z cum eis pulueꝛ supraꝛcripto ꝛ
optime misceātis z superpone possem multa alia
localia ordinare sed sufficiat ad curam maxime
qz iste casus satis inter alios faciliꝰ sit ad curādū.

De Lura. Cap VIII

Tratio earum &c. Positis cu

ris trium principaliū spēz beniaruz in
hoc cap. ut supra fuit diuisum de ter
minat de tribus aliis se quentibus sm ui quoniam
magnam adinuicem habent ꝙuenientiam in cu
ra. s. de benia capnosa z uaricosa ut dicit rubrica
z in hac includitur de apostema ut statim dicet i
principio cap. Et sumarie se expediēde de cura di
xit. Curatio cap. s. cornose z uaricose ē cura apo
stematū duroz. i. cum illis ꝑpletur cum quib cu
rantur apostemata dura z adcēt. Et multoties q
dem sufficit in ramice uaricosa iniunctio cum un
guento baxilicon sm. d. A. v. can. tractu. xi cēpo
nitur ex pice que ē moturatiua humoꝝ grossoꝝ
abstertiua z calefactiua z refpiz apostemata du
ra intestinoꝝ matricis z testiculoꝝ ca. propio in
tratmirra de qua supza dictum est quod est cali

da subtiliatiua ꝛ resolutiua ſtrat etiã rafina que ẽ gumi calefactiuũ ſubtiliatiuũ lenificatiuum ꝛ ẽ notabilis reſolutionis gluten alimbat ẽt intrat q̃ ẽ genus gumi q̃ ꝛ ſi ſit minus calidum q̃ guma pili ꝛ q̃ gluten cipſi ñ ẽ tñ minozis reſolutiõis i trat cera ỏ q̃ ſcribit ſꝫ.d.Ā.i c.demuꝫ in ipſa eſt humectatio maturatio ꝛ aliqualis reſolutio.ecce qđ illud unguentũ ſuenit in apoſtematũ curatio ne duroꝝ.ſ.molificãdo ſubtiliando reſoluendo p i trantia q̃n ut colligitur a .d.Ā.ſen tertia quarti ſũ tractatu de cura apoſtematũ duroꝝ ꝛ ẽ canon precipuus. Non tamen curẽtur.ſ.apoſtemata dura aliqua medicina cum eo q̃ reſoluit ꝛ exicat q̃n id producit ad uehementiã lapidecitatis prop ter excationẽ groſſi ꝛ reſolutione ſubtilis ꝛ addit Et os ut pontanus curationi ei⁹ due reuolutiones .ſ.reuolutio reſolutionis cum leuitate cum eo q̃ non exicat plurimũ q̃ oẽ reſolutiuũ ſm plurimũ exicat ꝛ humectatiui raro reſoluit ꝛc. Et reuolu tio alia lenificationis ꝛ ſtat iſte due reuolutiones ſuccedentes addit tñ iſtra q̃n ſpoſitione medici nan oꝝ ut agregetur iter duas uirtutes ꝛc.ut in cõ poſitione buius unguenti ſit poꝫ ſpeciali tñ magiſ intelligentia cap.ẽ notandũ q̃ hernia uaricalis ꝛ carnoſa includũtur ſub hernia apoſtemoſa qz in uaricali ſit tũefactio ꝑter nãz uẽarũ ul˙ arteriarũ i carnoſa ſiꝫ ſalte ſit tũefactio oſſeũ ſi ſemp apo ſtematur ſubſtantia ipius burſe uel teſticuli ubi .ſ.ſit caro addita ſuper teſticulũ ſupza dicẽba tur in cauſis iõ largo uocabulo queliber illarum appellari põ apoſtemoſa ꝛ licet aliter fieri poſſit apoſtemoſa ut ſupra uidebitur tamẽ de his deter minando ẽt determiat de apoſtemoſa. Etſi tu obicias ſimiliter ẽt de apoſtemoſa erat ſemo cuz determinabatur de aquoſa dicatur q̃ quãtus ad hoc uerum ẽ q̃ita ꝛuenium. Sed q̃ ẽſt magna diſia in curatione aquoſe cum uera apoſtemoſa q̃ non ẽ in curatione uaricalis ul˙ carnoſe ut ſupra ela tẽ uidebitur. Secundo notandũ ut ſupra uide bitur ca.de uaricibus ad principiũ plurimũ ſãguiſ repletãs dictas uenas ẽ melancolicus cuius igit curatio per medicinas locales ẽ cum ſubtiliatiuis humectatiuo ꝛ reſolutiuis ſicut ꝛ in apoſtematib⁹ duris.Carnoſe ẽt curatio per localia aliis nõ põt operi medicinis niſi cum ſubtiliatiuis ꝛ reſoluẽ tibus ac humectantibus magis tamen ꝛ minus ſi ẽt ꝛ apoſtemata dura qz non ola ſunt equaliter ſicca ut patet.Ẽt ex his apparet clarificatio tert⁹ cum dixit. Curatio eaꝫ eſt cura apoſtematum duroꝝ ꝛ perficitur in his ꝛc. Non ponit aũt.d. Ā.hic modũ ſpecialẽ curationis apoſtemoſe hez nie ns apoſtematũ duroꝝ qz de curatione apoſte matum duroꝝ tractabit late inferius ſen tertia quarti tractatu ſo ꝛ de apoſtematib⁹ teſticuloꝝ ꝛ burſe unde dicitur hernia apoſtemoſa clare ſupza determinatũ ẽ ꝑ huius ſo tractatu ne igitur pri mo inuitliter prolongaretur hic de apoſtemoſa ſi facit mentionem. Pro aliquali tamen intelligẽtia ẽ ſumarie talis hernie ut hic de oibus hernijs ba beatur ꝛpletus tractatus. Eſt notandũ q̃ aliqñ iſpm apoſtema colligitur in ſubſtãtia ipoꝝ teſticu lorum aliqñ intra pelliculas ꝛ aliqñ intra cutem exterioꝛẽ ꝛ aliqñ ſit de materia frigida aliqñ ẽ ea lida ẽt hoc per accidẽtia cognoſcitur qñ ſi ſit de calida materia adeſt zubor et foztis inflãtio et do loꝛ et febris ꝑpter colligẽtiã hoꝛ cum corde ſi ue ro de frigida locus ẽ albus uel liuet ſꝫ ſi de mꝫ ia locus decliat ad fuſcũ ꝛ ſine dolore ul˙ modico do loꝛ ẽt ſi ſit de ſtate ſi ſit iter pelliculas tũc appet manoꝛ q̃n ſi ſit in ipſo teſticulo apoſtema uel cazo addita q̃ locus ẽ ꝛtenuibiloꝛ pe tractatũ ẽt per cipitur carnoſa ab aquoſa q̃ ipeſſio digiti retine tuz in carnoſa ſi in cute ſint exteziozi tunic ad ſen ſum puſtille in cute apparent uel ulcera. Ĩ cura igitur taliũ paſſionũ bzeuitez dicatur ſi ccopus ſit pletoꝛicũ uniuerſalis precedat euacuatio ſm eri gemſam materie dſiant q̃ ſi humoꝛ caliduz ſit in cã ſtat flobotomia de basilica que ſi non ſufficit ſequatur purgatio cum medicina laſſatiua cũ ap propriatio. Ād ultimũ neto ſtat minutio de ſaſſe na que propie reſpicit mẽbra generatiõis loquor de interiozi ſaſſena. Dis pactis ſiant localia ñã apoſtemate calido in principio apponantur repez cuſſiua. Ĩ hoc ualet inunctio cuz oleo zozato ꝛ uiolato appoſitio petiſ infuſſio in aqua ꝛ aceto ſi materia ſit multũ acuta in hoc ualet fomentatio er aqua decoctionis maluaꝝ ſollatri fabaꝝ ꝛ ro zazu equaliez ꝛ ſepe epitimetur locus cum petia in ea infuſſa. Ād hoc ualet ẽt ſi quoq̃ſtuz fabeꝛ aceto ꝛ in forma empli ſuperponãtur ſi placet ad deze oleum zoꝛ.pauum non exit inutile. Ĩ augu mento quoq̃ſtuz fabe in media parte uiñ ꝛ alia aque ꝛ ſuperponantur in modum epli cuz oleo ro zato addendo modicũ oleide camomilla. in ſtatu autem addere conuenit in decoẽ fabaꝝ aliquid floꝝ camomille melliloti ꝛc. equaliter miſcendo de dictis oleis. Ẽt declinaẽ plus de reſolutis appo nendo ꝛc. Ĩ cauſa autem frigida furfuz tritici in uino coctus ẽ ſuperpoſit cum actuali caliditz te plurimum ꝓdeſt. item farina fabaꝝ cum mel le. item uua paſſa ab arillis mondata cum cimio ꝛ melle ẽ farina fabaꝝ omnibus ſimul cõtrictis ẽ ſuperpoſitis egregie ualet dicitur etiã q̃ ſpoliũ Serpentis in fuſtum in oleo contra omnes peſſio nes teſticuloꝝ mirabiliter ꝓdeſt apoſtema ater melaconicum uel indifferenter apoſtema quodli ber uetus teſticuloꝝ magis curatur cum ſecriõe facta ſub oſſeo ꝛs dicebatur de aquoſa facta. pei tus remolitione cum de altea butiro maluis ſcie lini ꝛ fenugreci ꝛ ſimilibuſ ꝛ materia ueluſ ſania ta facta cum reliquis medicis varicoſa etiam cu retur ꝓimuz cum flobotomia communi ſi fit ali quale dominium ſanguinis ꝛ poſtea cum particu lari flobotõia ſafenaꝝ ỹs ꝛ poſtea ſuperponẽ do que ſubtiliter ꝛ refoluant de quibus ſupza di ctum eſt addendo quedam reſpicia materiã me lancoliam ꝛ maxime aduſtum vt optimum poli podium ſene capillꝫ.ỹ.ſoꝛ bozagis ẽ buglꝫ. ẽ. Et cum his reducetur ſi deus uoluerit. Sed ſi medicie locales cum ſimilibus nõ ſufficiant proce

dendū ē ad opationē manualem, quā licet de ea nō fecerit .d.Ā. mentionē propterea qz in ca.6 cura uaricū ē elefantie infra faciet spālem mentōm seu fermonē circa opationē manualem ē illi pro portionalis trabi pōt hic ad curā hernie uarical' ideo te.ad dicatur q? qz talis curatio nunq̄ fieri pōt sine tali abcissione testiculi uel testiculoum ut statim dicetur que opatio magnum afferet dē uara timorē in se ēt maxime pp̄ peritiā ministroz huius artis ad effugiēdi igitur istum timorem cū cautella non pōsuit curā de opatione manuali talis hernie aliqui rō audatiores de ea fecerunt spe cialem mentionē de quoz numero fuit Aliebas 6. pratice cuius modus ut breuiter stringatur. est talis. Situato primo corpore super loco alto sedendo aliqualiter inu.stigabis distinguendo cu tem testiū in ipm oscum a testibus ? tunc depones in fundo burse testiculos ut magis manifestē tur suspensoria que sunt tumefacta ? tunc apben de cutem testiū ? uasoz que virge proxima ē cū digitis tuis aut ministri ? fortiter illaz extende ? cum sloboronio scinde tato optime icidenti icessione equali in longitudine uasis suspendēribus dei de excoriabis corpora que sub cute sunt donec uasa denudētur ? tunc transibis per ea acum in qua filum sericum posueris duplū ? ligabis dicta uasa in duobus locis. i. in pte superiore ? inf. riore ner sus testiculū debinc in medio illa scindes ? ēgui nem qui adunatus ē ibidem ednces deinde cura bis locum incisum cura uulnerū ? hoc ē cōe uari cibus uenarū pulsatiliū ? nō pulsatiliū. Et ad dit q? cum uarices in oibus accideri uasis erpe dit aufferre ambos testes cū uasis ? postea curare

Sed notare q? ex his posset aliquis mente ma le dispōnis uelle int elligere q? aliqñ in toli cura fit inciso unius uasis ? non alterius eiusdem testi culi ? sic oriter posset testiculus remanere facta i cisione uasis alicuius testiculi imaginādo q? eiusdem testiculi multa sunt uasa substentātia. Qui sensus nequaq̄ ē acceptan cū ut .s. habitū ē i ano thomia paniculi sipbac ? uasoz de mente .B.14. de utilitate particulaz ?.d.Ā.c. primo fotertij li cet originētur talia uasa a pluribus ramis arta riarū ? uenaz tamen dicti rami multiplicīter con testūtur ē in duo corpora reducētur quoruꝫ unū potentiur ad testiculū dexterum ? aliuz ad sini strum; unde talis facta ē comissio q̄ si uelles unū istoz ramoꝫ incidere non posses sine alio uel alijs ut ibidem dicebatur ? ad aliū locuz recurra tis pro intelligētia huius in sūma igitur in cura talis hernie cū ferro oz testiculū uel testiculos ab scindere q? si unum tū uasoꝝ est lesum sufficit illum tamen admouere testiculū cuius illud uas est suspensoriū ? si ambo uasa fuerint uaricata cū hac cura utroq̄z testiculos excidere oportebit nz diuitēdi sunt in burſa quoniā per abscisionem uasis substentāt per q̄ nutrimētū ēt testiculo af fertur subtrabitur nutrimentū ab ipo ? sic putre fieret ? alterū fortasis putrefaceret si sanus esset

In hoc igitur casu operando debite bene con uenit testiculi extractio. Sed notate q? magri huius artis in oibus fere bernijs ut aquossa inte stinali zirbali in quibus ut multū non ē necessa ria extractio testiculi idem operantes ut extrahētes ut uideantur aliquid grande ? nobile fecisse ultra tū incisionē euntur cauterio actuali ad probybi tionem superabūdantie fluxus sanguinis. Et ego istud laudo licet Aliebas non fecerit mentio nem maxime si fiat per doctum boinē. In hac tū opatione ut sstat ōsideranti est maxim⁹ timor de uita. Ideo.d.Ā. ut supra cū cautella suterfu git hanc operationē nullam de ea faciens mentio nem maxime quoniā cū tali bernia ? si intercdum prohibeatur actus generationis ut .s. iusum ē tū non est de ea timor de morte sicut est in intestina li sino cum ea posset homo per oēm d. bitam eta tem decurrere. Et ego plurices ex ipsis cognoui Satis igitur cuilibet indiuiduo uidetur posse sese ōseruare ēt sibi simile generare. vnde ꝺcludo q? sua mea est ut nullus hac sola laboransa passiōe huic grandi periculo se exponat. Nec sūt i cerno sa in qua aliqñ ad perfectionē cure est similis epa tio necessaria. Et sic sit finis capituli quod nō su mo propter ipsius paucitatē ꝛc.

De Augumento Umbilici.

Glandoqz accidit ꝛc

Q Expeditis de duabus differentijs her niarum ? diſpōm ipis similium ex pre situs iparum. f. de burſali ? in generali. Jaz tertio principaliter ipse prosequitur de tertia dria ipsaz ut de umbilicali ut de augumento uel eminentia ? tumefactione umbilici ? diuiditur presens pas in partes tres quoniā primo ipse ponit cās talis augumēti ſo signa tertio curam fa ibi. Jn eo q̄ ē ꝛc. tertio ibi. Ad illud augumentū prima ps po test diuidi in quatuor partes ſm quatuor precipua cās quas adueit fa ibi ? q̄nq; ē tertia ibi ē q̄ſi fit quarta ibi ? q̄nq; fit cā. De prima parte dixit q̄ q̄nq; accidit in umbilico augumentū q? est ſm semi'am rupture note .f. per ruptura sipbac intra umbilicū unde recipitur intra mirac sipbac. .s. sipbac zirbus aut intestina ? hec est una cā augumenti Notandū est q? i5.d.Ā. appellat augmērū factum ex ruptura paniculi ficzi ſm semitā ruptu re note q? supra hernia burſalem factam p ruptu ram paniculi principalissime caḋit. hoc necabulū ruptura ? supra alias hernias cadit per uias ſmi litudinis vnde alie hernie dicuntur rupture pro quanto ad talem apparentiā ut tumefactionē ad ducitur sicut ē ipsa hernia facta ex ruptura qui tūcunqs in aliis nulla fuerit ruptura ? ideo talis ruptura dī nō. q̄z famosa ? principalissima ? sic ē lra clara prime partis. De secunda parte dixit al signando aliam causam.

Et quandoqz Notandū q? sicut hoc nomen principalissime idrodesis dī de aquosa uel timpanite ut alibi est

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

uidelʒ non de .yposarca ⁊ quelibet illarum fit ex multiplicatione aquositatis uel uentositatis . uel utriusqȝ intra ꝯcauitatem siphac ⁊ intestinoꝝ vel facta agregatione ipaꝝ uel per uiam resudatōis aliūde uel per uiā rupture porri euritidas uel alia cā alibi uidenda fit extensio ipsius siphac i sursum ⁊ eleuatur mirac totū ⁊ ꝯñter fit augumentū totius uentris ita si huiusmodi aquositatē uel uentositatis fiat agregatio in illo solo loco .s. in ꝯcauitate umbilicali ita ut illius partis fiat extensio ⁊ eleuatio sicut totius uentris fit elleuatio in idropesi dicetur augumentū umbilici ⁊ non idrops iō nōnē dixit in illo loco solo qꝛ cum elleuatione illius partis stare pōt aliaꝝ partiū uentris debitus situs qꝛ aūt alique esse productiue aquositatē i tota ꝯcauitate media vnde fit idrops posuit uel sibi silēs ꝓducere aquositatē uel uentositatē in illa sola ꝯcauitate umbilici manifestū ē ꝯsideranti ⁊ sic est clara lrā fit ergo fm semitā idropesis ⁊c. dixit tertio adducendo aliā cām generalē hui⁹ apparētie

Et quandoqȝ fit Clara ē lrā qꝛ ꝑ rupturā uene aut artarie in illo loco ⁊ recepto ipō sanguine in illa ꝯcauitate intumescere pōt dictus loc⁹ ⁊ sic appellari pōt ꝓpter istam cām augumētū umbilici ⁊c. de ultima parte dixit.

Et quandoqȝ fit Notate qō etiā ex apostemate nō duro ut flatico fieri pōt augumētū umbilici sicut ēt ex duro ⁊ iō credo qꝛ per hoc qō dixit ex apostemate duro uoluit ēt intelligi apostema nō duruȝ uel dicatur qō ēt duꝝ magis aptum ē facere talem eminētiam in tanto ꝑcisse situ qꝫ molle qꝛ molle magis ē aptum spargi ad maiores dimensiones qꝫ duꝝ iō ab ipō molli non sic debebit denominari augumētū umbilici sicut ab ipso duro iste mod⁹ habet instantias ideo magis ꝯfido i prio. Quibus aūt modis generari ibidem possint talia apostemata uel ēt caro addita dicatur qꝛ quibus modis possunt alibi generari ita ēt ⁊ ibi possunt generari ⁊ sic patet snīa huius parui cap. ut qꝛ ponit quatuor cās talis augumenti prima ē ruptura siphac vnde per exitū intestinoꝝ uel zirbi fit tale augumentum fa ē multiplicatio aquositatis uel uentositatis in illo loco solo fm semitam idropesis tertia ē ex fluxu sanguinis ⁊ adunatione ipsius in illo loco ꝓpter rupturā uene uel artarie quarta ē apostema durū supple aut molle aut generatio carnis addite in illo loco ⁊c. legat per nos lrām ⁊c.

De Cura

Neo quod est In isto cap. ponuntur signa cāꝝ augumenti ipsius umbilici ⁊ diuiditur in quatuor principales ptes fm qō ponit signa quatuor principaliū cārum que supra numerabātur . primo ponit signa augumenti facti ex ruptura siphac . so ipse ponit signa facti fm semitā idropesis ut ab humiditate uel uentositate. tertio facti ex sanguine ⁊c. quarto facti ex carne addita uel apostemate fa ibi. Et id quod ē tertia ibi. Et quod ē ex sanguine. quarta ibi. Et qō ē ex natiuitate de tota prima parte ponendo signa zirbalis ⁊ intestinalis per rupturam differenter ab alijs causis distinguēdo ēt inter se dixit.

In eo qō ē cā egressionis zirbi aut intestini signum ē qō color ē coloꝛ corporis ipsius ⁊ fit loc⁹ diuersus ⁊ ꝓprie in ruptura ex intestinis ⁊ associatur rupture ex intestinis dolor quidem ⁊ occultatur cum premitur ut ocultetur ⁊ qñqȝ ocultatur cum rugitu ⁊ addit ei .s. augumento umbilici in magnitudine administrando molificantiū ex balneis ⁊ iniunctione ⁊ motus magnitudine. Pro intellectu huius partis attendenū qꝛ .d. A. ponit h quedam signa cōia zirbali ⁊ intestinali ⁊ quedam quibus distinguūtur primo dixit qō coloꝛ ē coloꝛ corporis ipsius intelligatur .s. corpus ipsius infirmi ⁊ hoc est cōe qꝛ intestinali ⁊ zirbali non uariatur color cutis ipsius umbilici coloꝛe partiū circūstātium cum eodem coloꝛe colerificentur sicut cutis mirac secus ē aliqñ in aquosa sanguinea uel apostema ut patet dixit so ⁊ fit locus diuersus .s. i tactu qꝛ inequalis ꝓpter inequalitatē ipoꝝ zirbi uel intestinoꝝ ⁊ supple tñ leuis in tactu ⁊ hoc est ēt cōe per hoc qō ē leuis distinguitur ab apostemosa ⁊ carnosa ⁊ per hoc qō ē diuersus distinguitur a sanguinea ⁊ apendente ab humiditate uel uentositate ꝯñter ponendo signa distinctiua inter se ⁊ sunt ēt supra posita in .c. signoꝝ rupturaꝝ i cōi dixit ⁊ ꝓprie in itestinali supple ē diuersitas in tactu qꝛ maior .s. qꝫ in zirbali ꝑꝑ maioꝛ ipoꝝ inequalitatē ⁊ eminentiā ⁊ depressionē ⁊ associatur rupture ex intestinis doloꝛ quidā ⁊ supple non fit i zirbali qꝛ sunt membra magis sensibilia in quibus ēt utplurimū clauditur uentositas extendens ⁊ non sic in zirbo uel qꝛ cum recipiūtur intra orificium rupture siphac ⁊ ipoꝝ corpulentia ⁊ inequalitate maioꝛe qꝫ in zirbo fit dillatatio ipsius orificij ⁊ solutio ꝯtinui saltem maior qꝫ in zirbali ⁊ sic fit doloꝛ saltē maioꝛ ⁊ ad hoc ēt iuuat ēt uentositas aliquādo ipetuose mota ꝑ intestinū ⁊c. vnde in zirbali lenitate ipsius fit penetrans oꝛificiū siphac siue ipius dillatatione ⁊ sic non fit doloꝛ neqȝ ex pte ipsius ꝑꝑ non icludi in ipō uentositatē sicut in intestino nȝ ex pte dillatationis oꝛificij paniculi ubi eȝ i itestinali fit dupliciteꝛ doloꝛ ut pȝ. Et addit ⁊ occultatur cum ꝑmitur ut occultet supple eminētia umbilicalis ab istis cāis ⁊ istud ē signum cōe ꝑ qō ista ruptura distinguitur ab alijs oībus qꝛ aliqñ cōpressiōe decēti a medico fcā illa mēbꝛa recipiūtur intra siphac in situ ꝓpꝛio ⁊ sic i totū occultat aug. nō sic aūt occultant cōpressione apostema carnosa aquosa sanguinea ⁊c. vt pȝ. Et addidit qñqȝ occultat cū rugitu qꝛ in reducēdo ꝑcipit son⁹ obtusius ⁊ hoc est signū ꝓpꝛiū intestinalis distinguens a zirbali ꝑꝑ iclusam ventositatē cū aquositate intra itestinū ⁊c. ꝯñter subdit ⁊ addit ei .s. augumento vmbilici in magnitudine administratio mollificantium ex balsieis ⁊c. Et hoc ē signū cōe

distinguẽs ab aliis: ꝙ talia molificãtia ꝛ relaxan
tia ampliatur orificiũ uel falte fit obediens dilla
tationi ut ecoẽ zirbus uel intestina molificantur
ẽ ligamenta talium mẽbroꝝ unde biliũ possunt
extra sipbac ertẽdi ꝛ sic augetur augumẽtũ umbi
lici nõ sic aũt fieri põt i alijs cãis ut ps ꝑsideranti
addit ultio ꝛ motus magnitudinẽ supple eſſ: cit in
augumẽto in ijstis cãis nõ sic i alijs ut ps faltez ap
parenter ꝛ subito põt fo ꝓcipaliter signa pendẽ
tis ab humiditate ꝙ modũ idropesis ibidẽ ꝓgrega
ta. Et dicit ꝛ qõ ẽ ab humiditate nõ zeducit com
pressiõẽ supple cũ uno digito ꝓmittur i alia pte
eleuatur qñ nõ fit in zirbali uel intestinali qz i to
tũ occultatur ꝛ cã ẽ clara ꝛ addit ꝛ ẽ leue supple
t tactu respectu intestinalis ꝛ zirbalis quoũ ract ẽ
diuersus ut .ã. dicebatur addit ẽt magis declaran
do ꝙ paulo ante Dixit de ipsis occultatõe ꝙ ꝑssio
nem cui ꝙ aũtirarẽ. i. augumẽti nõ alterat. i. totũ
occultãdo ꝓssio facta cã occultationis. i. leuiter
tractãdo ꝛ ꝓmẽdo ꝙ ꝑsset ita uiolẽta fieri cõ
pressio ut ꝙ illã rẽperetur sipbac ir̃inficiẽ ꝛ tũc hu
miditas tunc facies ingrediretur ꝛ cualitatẽ inter
sipbac ꝛ intestina quo posito totũ augumentũ oc
cultaretur sicut ẽt in zirbali uel intestinali. Et ꝛ a
lijs ꝓssio uiolẽta nõ fit cã occultatõis ut ij nõ no
tater dixit facta cã occultatiõis. Et ẽ color ei⁹ co
loꝛ corporis differẽt. i. ab sanguiea. Et sic ẽ ifa cla
ra legitẽ ifam uea. Ponit ꝛ ter signa uentrose
drinter maxime ab aquosa ꝛ hoc ij facit ꝙz cũ il
la magnã hz ꝛformitatẽ ꝛ respectu aliarũ cõicant
eni in hoc ꝙ tactus eſt leuis ꝛ fm hoc distinguũ
tur ab intestinali uel zirbali ẽt ꝙ hoc qõ nõ occultã
tur ꝓssione fm modũ expositũ in quo cõicãt disti
guũtur ẽt ab illis ꝙ hoc aũt qõ color istarũ est co
lor corporis distinguitur a sanguinea uel forte ẽt
ab apostema ponenda igitur sunt signa quibus in
ter se distinguãtur dixit ergo ponendo ista signa.

Et qõ ẽ ꝛ uentrositate eſt leuꝫ ꝛ minus expel
lens qõ ex humiditate dixit primo leuius qz in
materia humida uerisil repitur difformitas in pa
tibus tãta quãta nõ repitur in uentosa ꝛ iõ minus
leuis eſt tactus dixit ẽt ꝛ minus expellens. i. min⁹
extendens intelligatur quãtũ ad extensionẽ pluriũ
ptiũ qz pauciores pres umbilicales extendũtur in
uentosa qz in humida lz forte i uentosa augumẽtũ
ſit magis eleuatuz qz in humida qz humidi lubri
cando i plures ptes discurrit ubi uẽrositas aberea
petens exitus magis elenat iõ dici põt satis large
ꝙ augumentuz umbilici ex uentositate eſt intensi
ue maiꝰ ꝛ ab humiditate extensiue addidit ponen
do signũ clarũ distinctũ. Et eſt ei sonus timpa
ni ꝛ uor. i. qſi uor qz aliqñ ꝓtractãdo cum digitis
in uentosa fit sonus qſi dearticulatus ꝛ non sic in
aquosa imo ſi cuz uentositate ꝛungatur humidi
tas fit sonus obtusus ꝛ nõ clarꝰ ꝙ nõ sic posse uẽ
tositatẽ diuidi i plures ptes sicut ſi sola eſſ: set ꝙ bẽẽ
determinatõm. a. d. ã. xiii. tertij trac. v. ca. de ru
giru ꝛ fo tegni de signis canne ꝛ a doctoribꝰ ibidez
ꝛ sic eſt ifa clara legatis ipam postea ponit signa
sanguinea ꝛ uerba sunt clara lege de ultia ꝓte po
nendõ signa facta natiuitate carnis uel apostema
te dixit. Et qõ ẽ ex natiuitate carnis ꝛc. Pro
uerificatione partis prio attẽdendũ ꝙ ſi uellemus
uerificare illam particulã genere respectu uento
ſi tãtum de quo imediate ante facta ẽ mentio qõ
ifa ẽ clara qz in uentoſo non eſt grauitas lz exẽ
ſio. Sed ſi debeat uerificari respectu aliaꝝ eiam
ut aquoſe intestinalis ꝛ zirbalis qz addi ceteris pa
ribus. f. rante equali eminentia uel augumento ſ
iſtis oibus maioꝛ eſt grauedo in apostemoſa uel
carnea qz in aliꝙ aliaꝝ qz in iſtis duabus sub cõ
li extenſione plus de materia ꝛtineat grauitare ta
ciens ut patet alitez nõ eſſet uerũ qz ſtaret oppo
ſitum ut ꝓsideranti. Secundo notandus circa illud uerbum eius occultatio nõ eſt sicut occul
tatio aliꝙ ratio huius dicti ſimitur ex hoc qz in
testinali ꝛ zirbali aliquãdo in totũ fit occultatio.
ut .ã. dicebatur ꝛ in iſtis non cum talis caro addi
ta uel apostema non recipiatuz intra ſipbac nõ ẽr
in iſtis fit occultatio sicut in aquoſa uel uentoſa.
quomã ꝓssione facta cum digito in aliqua illa
rum quelibet illazum odedit deꝓſſioni ſilius digi
ti ꝛ ſi alie partes magis elleuentur ad dſiam pri
marum in carnea uero uel apostema non ſit talis
occultatio qz pro ſuppoſita digito ꝓmimenti non
obedit depſſioni qz dura uel ſi pur aliqualiter eſt
obediẽtia nõ tamen sicut aquoſa uel uentoſa in q
bus eſt minor reſiſtentia ꝛ sic non fit in iſtis occul
tatio sicut eſt occultatio in alijs ut patet intelligẽ
ti ꝛ ſic habetis totã ifam clarã per uos legite ꝛ cõ
ſequenter clarum ca. Vbi in ſuma poſuit prio
ſigna intestinalis ꝛ zirbalis differenẽ ab alijs noz
ꝙ hoc ꝙ color eius eſt color corporis diſtinguitur
a ſanguinea ꝛ per hoc ꝙ locus eſt diuerſus in tac
tu diſtinguitur ab aquoſa ꝛ uentoſa ꝛ per hoc ꝙ
occultatur eũ ꝓmitur diſtinguitur a carnea ꝛ ꝓ
ſtema poſuit etiã ſignũ diſtinctiuum ꝛ iter ſe qz in
teſtinali eſt color ꝙ non eſt in zirbali ꝛ etiã cum
ſit reductio in intestinali qñq; ſit zugitus ꝛ non in
zirbali. Poſuit ſo ſigna ab humiditate primo
per hoc tactus eſt leuis ꝛ ſic diſtinguitur a primo
ꝛ eſt color ſimilis coloris corporis ꝛ ſic diſtingui
tur a ſanguinea cum qua in alijs maxime cõ uni
cat ꝛ ipſius non ſit occultatio cuz premitur cõ oc
cultationis ſecundum modum expoſitum ſ ſecun
dum hoc etiam a primis diſtinguitur a carnea ul
apoſtema tamen digito ꝓpzimenti cedit ſedum
illam partem ſcũm quã occurrit et ſic diſtinguit
a carnea uel apoſtema. Poſuit tertio ſigna ue
toſe diſtinguendo ab humida cum qua in multis
cõicat quibus diſtinguit ab alijs ſicut in ipſa hu
mida dixit quod rale augumentũ eſt leuius in ta
ctu qz aquea ꝛ minus expellens exponebat⁹ min⁹
extendens qz partiores ptes mize elenans ls fo
te fortius eleuaretur ut dicebatur ꝛ fit ei .f. in eo
primendo sonus timpani ꝛ sicut uor qz sonus fere
dearticulatus ab animali. Dixit ponẽdo signa
ſanguinee. Et quod eſt ex ſanguinei coloris ꝛ ni
gri quia ille ſanguis ibidem extra uaſa propria
eſt in uia putrefactionis ꝛ ſic denigratur.

Dixit vlio de carnea vel aposthema q̄ē cū gra
nitate respectu ventose vel ē respectu oiuz aliaz
posita equali exēsione tc. vt dicebat z cū durītie
z q̄ eius occultatio nō est sicut aliouz occultato
ad modum supraposituz q̄ fere nō obedit cōpeę
sioni digitorum z sic finio ca. signozuz.

De cura augumenti vmbilici.

Illud quod est tc.

In hoc ca. ipse ponit curam augumen
ti umbilici maxime facti per rupturaz
panniculi nō faciendo mētionē de augumento ab
aquositate neq; ab aposthemate vel carne addita z
hoc fecit q; curatio pendens ab humiditate satis
haberi pōt p ea q̄ supra dicta sunt late de hernia
aquosa siue cū medicis siue cū bezael de facta vō
ab aposthemate vel carne addita ēt nō ponit curā
cum ſe remittat ad ea que sunt dicta supra i ca.
de ramice carnis z varicose z ad illud ca. pro his
recurratis. Specialiter igitur ipse facit mentō
nē de tribus ſpēbus vt de sanguinea ventosa z sir
bali uel inestinali. Et duo facit q̄n primo ipse po
nit vnuz canonē quodāmodo erculatiuū a longa
protractatione de cura z vētose. Secūdo ipse po
nit ſpēalem modū cirogicū obseruādum i cura ite
stinalis vel sirbalis ſcđa ſpecipit ibi. Reliquoruz
aut curatio tc. ō prima pte dixit. Ad illud. i. aug.
quod ē ex aptione. Conficioū vene pulsatilis aut
nō pulsatilis aut vemostitate curādum ē nō os la
bare. Q; si laboz aueris ad id ꝓsequit te vt labo
res ad icidendū z fuendū vt tenet. Notādū q; ista
lra pōt dupliciter legi vno mō vt intelligat non
oz te laboare in curatione. i. vehemēter ꝑsidera
re ſpeculari de nouo mō curatōis i augumento
facto ex aptione vene tc. ſ. sanguineo vel in vēto
ſo q̄n ſupple modus ē facilis ad curandū z tā ſup
ple latus supra in ca. de cura rupture vētose. z q̄
in ſtis ci cilde medicis ꝑficiet curatio. ſ. cux sub
tilitatibus z resoluentibus z cōbum istū modū est
introducta lra vt sit canon excusans a longa z ex
quisita ꝓtractatione de hac cura. Et addit q̄ si
laboz aueris. i. si sit expedies aliuz modus cure ab
eo qui in loco allegato dictus ē q̄. ſ. illa non ſuffi
cerint maxime in sanguinea sequet te vt labores
i. oporteb it ad incidendum z fuendū q̄n ſtante
multo sanguine ibidē ꝙgregato fortassis remedia
relatiua nō ſufficēt ꝙ expediet incidere mirac
z ipm sanguinē extrahere deinde ſuere z erit fcā
cura fine alia exqsita opatione z sic nō os multuz
in hoc ca. laboraze ad dandū nouū modū in cura
talis augumēti aliūs ſenſus pōt esse talis vt velit
d. A. in his verbis reddeze medicū cautū in ope. ſ.
ad ſibi illudād vt nō labozent cū medicis locali
bus in cura haruz dispositionuz q̄ esset frustra la
boare cuz medicis q̄n verisimile ē q̄ talis mate
ria sanguinea ibidē agregata non ſit medicis reſo
labilis ex ſi ventosa ſi fuerit tanta vt faciat mani
festum augu, vmbilici ia z erit ſignum q; talia mē
bra sunt multum debilitata z sic cum medicis cu
rari nō poterit z iō nō os te medicis laboare i cu
ra cū medicis q̄ ſanuis esset operatio. Q; si labo
raueris ad id. i. ſi mēdas laboare ad curā tēe cō
ſequet te tc. i. oportebit laboare ad icidendus z
fuendū ſupple cum flobotbōio in sanguinea z cū
bezel in ventoſa vt dicet in fine ca. licet Alebas p
biuerit ferrum in sanguinea. primus ſi medus z
ſi videatur magis artificioſus mihi ſi est magis
gratus legatis lras ſm modū q̄ nobis magis pla
cet z erit clara lra. Conſequēter ipſe ponit mo
dū cirogicū cure augumēti ex ruptura ſiphac pp
exitus ſi estinū aut zirbi z ponit verba satis dura
ad ſi ellīgendū ſimiliter z aliī Auctozes qui ō hoc
casu faciūt mētionē q; pauci faciūt. Sz ex ver
bis hic. ō. A. z Aliebatis. viiij. ca. ꝓatice pōt colli
gi modus sub hac forma precipue infirmo vt ſur
gat z ſtet rectus z extendat ſe in posterius quan
tum pōt z attineat anellīum tam diu donec bene
cōpebendat q̄ talis eminentia q̄si ridi manifeſta
fuerit fac in circuitu eius eminentie circuli cum
atramēto vt ſit diſtinctum. i. diſtincte cognitū ipuz
augumentum deinde reſupina cum supra dictum
z nō ſuper circulu. i. non ſup mirac airius z liga
ipm taliter. i. totaliter cus ſtintis vt ſe mouere nō
poſſit cum opationē feceris aut habeas boiceſſoz
tes ipm tenentes p caput z brachia zc. Et tunc in
c. de cum flobotbonio per totum circulū quē feci
ſti cū atramēto circāquaq; leuiter ti ita vt nō in
cidas aliqd de eo q̄ est ſub mirac vt ſipbac vel
aliud deinde fige in medio ipſi mirac circūſcīſſi
vncinū z ipm mirac ſubleua z aliūs minſter cuz
teneat ſic ſubleuatum caue tamen cum figis vnci
nuz ne ꝑfundes in ſixione vt non tangas aliqd q̄
ſit ſua eo mirac. ſ. zirbum aut inteſtinum iō dixit.

Poſt ſeparatōez eius cum vncino ſuper mirac
soluz z. deinde accipe duas acus lōgas secū quā
titatē ipſi⁹ p is mirac circumciſi z plus z tromit
te in vnāquāq; acum fillum duplicatum z tortuz
aut cordulam de ſirico z intromitte vnam de ipis
ex vna pte mirac vicina icisſioni q̄ feciſti. Et fac
eam penetrare ſecundum rectitudinem in partez
ſibi oppoſitam deinde intromitte eodēmodo aliā
acum in puncto quadrature circuli ſupra etiam
incisſionem z fac ſimiliter penetrare in partem ſi
bi oppoſitam ita vt quieni ſibi filla earum secun
dum figuram crucis z intromiſſio ipſaz acuum
ſit ſub ipſo mirac ſolā conſideratōne acus quiet
alicui de coppotibus contentis ſub mirac. ſ. ſipbac
nec zirbo vel inteſtino z ad hunc preciputum finē
figuis est incinus in mirac vt ſubleuetur boza ta
lis operationis ſubleua igitur eum eum vncino
eum operatione ne acus peruenīant ad aliquod mē
bzorum inferiozuz conſequenter extrahe acus ex
oppoſitis partib⁹ z dimitte partes equales filli pē
dentes vel coadulle deinde liga eum eis ligamen
to forti z nodabile nodo curenti vt eum velis de
nodare poſſis facile z fac ut cadat ligatio ad la
certum ideſt iuxta lacertum quanto plus fuerit
poſſibile. Facto nodo predicto incide ex

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vna parte illius partis mirac circõligate faciens
scissuram tante quantitatis q̃ per eam possis in
tromittere digitum tuu3 indicẽ t intromitte ipsu3
per eam t quere an inueneris zirbum an intesti
num cum fillo ligatum quod si inueneris illic in
testinum solue ligaturam t i hoc tibi seruit quod
nodus factus fuerit currẽs t ipelle intestinum ad
anteriora ventris deinde stringe fillum nodo fir
mo. ℣ autem inueneris zirbum non repellas
ipsum inferius vel interius sed liga ipsu3 t ampu
ta quod supereminet ex eo t sue que ibi sunt pe
ne magne aut artarie cauendo fluxum sanguinis
t cauterizãdo si necessarium fuerit deinde dimit
te locum ligatum stricte donec mortificetur caro
ipsa ligata t cadat per se ipm aut incide ipsa3 q̃
subtiliatur t mortificatur deinde cura locum cu3
eo q̃ oportet ex vnguentis t aliis donec cõsolide
tur. ℣aue tamẽ vt itelligit textus i fine ne fiat
ꝯsolidatio dum vulnus adhuc fuerit ꝯcaui t nõ
sufficienter repletus ne remaneat cicatrix ꝯcana
similiter stude vt ꝯsolides antequam sit procedẽs
ad exteriora ne fedum remaneat supereminens
reliquo ventri. Et istum modum voluit intelligẽ
d. ℣. in verbis suis si diligẽter ꝯsideraueris t cum
bis dictis legi potest ifa clare lege eam. ℣eliquo
rum aũt curatio. f. factoꝝ per rupturam panicul
est vt facias egrum surgere supple si est sedens t
precipias ei vt extẽdat venterẽ suum. f. declinando
se. f. secũdum caput i posterius t retineat anelitũ
suum tam diu donec appareat augmẽtum. f. spez
fecte quia secũdum istum modum melius manife
stabitur. Cum ergo apparuerit faci i circuitu eius
f. augumẽti circullum supple cu3 atramẽto vt sit
distinctum. i. vt precisse sciatur locus rupture de
inde resupina eum. f. infirmum non super circuli
ga nõ supza ventrez sed supza dorsum t supple cõ
sequẽter ipsum ligabis secũdum modum dictum
addit post separationẽ eius cum vncino prepona
tur ibi vero copulatõis t vt sit pars saris principa
lis vt ligatur sic homine sic cõstituto t ligato. Et
post separationem. i. eleuationẽ parẽ mirac circũ
incisse cum vncino infisso in tali parte leuiter ita
ut non accipias vel tangas cum vncino quod sub
ipso est de corporibus tũc itromitte in eo accũ cũ
fillo. f. i parte mirac vicina icisioni taliter supple
artificiole laborando ut nõ obuiet. f. accus corpo
ri sub ipso q̃ nec zirbo ꝛc. ꝛ supple ligabis secũdũ
modum dictum supza cum fillis duarũ accuz de
inde perfora tali perforatõe. f. facẽdo icisionem
parti ligate. ut nõ cooperiatur ab eo. f. saltem per
tromissionẽ digiti i scituraz quod est sub mirac so
lum. f. tantum precisse fiat incisio ut manifestẽt
quod est ꝛc. ꝛ nõ plus. Si ergo est sub eo intesti
num supple ligatum dissolue ligaturam t expelle
int. stinum ad inferiora. f. intra sipbac. Et si ẽ zir
bum extẽde ipsum t icide lacertũ. i. iuxta lacertũ
quãto magis ẽ possibile cauẽdo. f. uenas magnas
uel artarias propter timorem fluxus sanguinis de
inde fue locũ disrupti. i. firmiter stringe t liga li
gamento forti cũ fillis oppositis duris extẽsis ad
inuicem ecce qõ sunt modum ligatiõis supza po
situm t stringe ipsum super alebatum dixit lite
ra exteriorũ vẽtrem t est clarum t sue eum. i. no
da cum firmo nodo t dimitte fillis quattuor capi
ta. f. ad ꝺcidẽdũ qñ erit facta putrefactio partis cir
cũscise t tũc cadent ipsa capita fillorũ confidẽra
do vt cadat ad lacertum. i. iuxta lacertum cum
tum est possibile supple ipse nodus tãquam circa
partem firmiorẽ t ꝺsolidando residuũ supple cuz
unguentẽ t aliis supple facta remotiõe illius parẽ
mirac circũscisse. Et stude vt non profunde rema
neat supple ipsa cicatrix propter turpitudinẽ cu
re. Et non procedẽs ad exteriora. i. neq3 etiaz sit
supereminens aliis partibus uentris quia ẽt esset
fedum. Et sic habetis litteram claram, aliqui rõ
moderniores breuibus se expediunt de hoc extra
dicentes q̃ signato loco t ligato patiẽte t stitis po
nat minister digitum suũ super locum rupture te
nẽdo firmiter ut nõ exeat intestinum aut zirbum t
tunc incide cum pillo cutem mirac super locu to
tam equaliter donec puenias ad rupturaz sipbac
t ea inuenta sunt sipbac secundum modum qui
datur cõmuniter in cura vulnez mirac penetrat
t postea similiter cura illoz hec tamẽ sunt apud
expertos cirogicos notissima t ꝺicta difficilia ui
deantur. Cõcludẽtes dña. ℣. in vltimis verbis ca.
dicit ventres aũt regimen supplie ultra medicinas
locales. Jterũ est albezet. i. perfortatio cum stillo
accuto vel flobotbotnio. t incisiõ. i. cum rasorio t
cum suitio post id secũdum modum qui dictꝰ est
clara est litera t hic babetis finem ca. quem non
expedit propter epilogare cum ferre in toto ega
tur narratiue de modo cirogico obseruãdo. Et cõ
sequenter bẽmus finem totius tractatus ꝺ rupti
ris t ꝺpositionibus eis similibus de quo in infini
tum altissimo gratias ago t precor ut futura mea
apte ꝺisponat ꝛc.

De gibositate ꝺcima t ꝺpositiõis eiꝰ

℣ Jbositas est remotio

℣ec est secunda pars principalis buiꝰ
primi tractatꝰ que sic ꝺtinuat ad prece
dẽtem nã postẽa i pria ꝑter determinauit de egri
tudinib9 stomacheꝝ et nocumẽto i sipbac t ghol
dã aliis egritudinib9 ꝺictis silibus iã lecto dicere
minat de vno nocumẽto euenieẽte ex quadã mala
ꝺpositõe prii posti t ꝺpositiõis eius. f. de gibosita
te t diuidit pñs ps i tres ptes principales qñ pzio
ipse determinat de pria gibositate quãti ad cas se
cũda de signis cazꝝ tertia de cura secũda ibi facte
a cãis ꝛc. tertia ibi. Dumiẽ gdes ꝛ sicce curatio
pñs ca. Et pzia diuisione diuidit in tres pres qñ pri
mo declarat qd nois vere gibositas t ibi sitꝫ ei
spositõm fo põt cãs ipsaꝝ tertio ponit quedã pro
nosticas scba ibi. Et cãe ei aut sunt ꝛc. tertia ibi
Et gibositas qdẽ de prima pte ꝺcit. Oẽ gibosi
tas ẽ remotio spõdilii aut ad añriora docẽ aut ad
añriorẽ gtem i idem est ꝛ est, i. vocatur gibositas

anteriorib⁹ quā quidem nominant arcuationē. Et q̄dē arcuāt cum cōmunitate ossium cassi ꝛ noīa tur concauatio ꝛ arcuatio aut ad exteriora deōsi supple est remotio spondiliū ꝛ dicitur contesia. Pro intelligentia ergo generali ca. ē primo p̄enotāda q̄ certi spondiles debito modo situati ꝛ ordinati cōstituūt quoddam membrū organicū q̄ per agre gationē ipsoꝝ cum tali ordine dicitur dorsum vn de dorsum non est nisi membrū organicuꝫ de spō dilibus ordinatē factū dorsum igitur in se includit plura membra offcola q̄ pluſ spōdiles adinuicē p̄ portias iunctur as ordinatum alligata de scribit⁹ aūt dorsum ab illucidatore secunda ꝑblematum xiiij. problemate sic. Est aūt dorsum pectoris posterius cui⁹ partes sunt spatule due ꝛ spina. Et aūt spondilus os i cuius medio est foramē p quod nucha trāſit vnde nucha que ē pos cerebri transit p spōdiles colli ꝛ p dorsum tāquā clauis ligās spō diles vetat ligna adinuicem debite adiunata vt se cundo colliget de iuuamento spine. i. spinalis me dulle agregat igitur dorsum spondiles omnes pre ter spondiles colli que sunt septem reliqe autem sunt sed̄cim de quibus decem spondiles pectoris ꝛ. v. dicuntur spondiles alchatim que sunt vltime versus caudam sunt igitur in totū viginti tres spō diles ti pectoris. i. ille cū quibus cōste coniungū tur ē que mēbra attractoriū aeris compechendūt sunt ille remotiones quarum sit gibositas de qua ell̄ proles sermo secundo notandum p̄ verbum positum in rubrica q̄ per ventositat̄ gibositates in telligere debeam⁹ gibositat̄ facta ex torsione spō dilū a supore grosso in toto cleuato percutiente ad ipsis spondiles uel ad ligamenta ipsaruꝫ vnde p̄ vehementē impulsionem ad ante retro vel la teraliter torquentur vt dixit auenzoar. lv. thesir in ca. de epidemia. Nec̄ mirandus videtur q̄ er vento tant̄ effectus qui est spondilus remoto a situ suo cū possit nisi nālib⁹ ꝛ artificiosis p̄ma nifeste ostēdit. nālib⁹ ꝑ. i. tezemoru. i. artificialib⁹ q̄ quoniā posito musto in vtre ꝛ siſtati tamē sepe per ebulitionē a ventositate inclusa expellēre vel impl̄e rūpitur vter quod fi dicatur tñ hec gibosi tas vētositat̄ sit vna spēalis gibositas de qua ipsa litte in ca. tractatur sicut ꝛ de reliqs ab aliis cāis quia de hac tantum in rubrica facta est mentio dicatur quod de hac. d. A. ꝛ reliqui auctores fece runt ſsolem mentionem tenguam de illa cuius euentus non videbatur possibilis sicut est de aliis vi sensi ca. patebit. Tertio specialiter notā dum quod omnes spondiles conueniunt i multis ꝛ in quibusdam differunt conueniunt primo quia vnaquaq; est semira nuche ꝛ pillas nucha vsq; ad caudam descendit vt ab ea mediantibus spon dilibus per quedam ipsaruꝫ foramina exeant ner ui qui a nucha originantur vt sensum ꝛ motum membris tribuant ꝛ maxime motum quoniaꝫ ut dixit. d. A. prima primi doctrīa quinta ſsima pō ca vi. Si nerui omnes a cerebro nascerentur esset necessarium caput multo maius esse quam sit ꝛ crescere ꝛ grauare supra totum corpus. nerue quoq; esset necessariū grande pertransire spatiū ꝛ longum donec ad exteriora finem perueniret ꝛ esset nocumentū exposītum ꝛ ad incisē dum ꝛ ei⁹ quidem longitudo ipsius debiliaret fortitudinē ad atrahendum membra grauia ad sua principia lia ideoq; deus cuius nomen sit benedictum mise ricorditer egit faciens partem cerebri que est nu cha ad inferiora corpoſi incedere sicut canales a fonte quatenus ex ea nerui⁹ diuisiones a duob⁹ suis lateribus ꝛ eius extremo secundum eius op positionem ꝛ uicinitatem cum membris egrediun tur. Et in hoc cōicat nucha cum cerebro cum ab ea. ſ. originantur nerui sicut a cerebro nerui ta mē a cerebro orti sunt magis ad sensus q̄ ad mo tum cum sint multum molles ꝛ passibiles ꝛ senti re ſset in quodam pati molle autem est impassibi nus facile receptiui. Nerui uero qui a nucha maxime circa inferiorem finem eius originantur cum a nucha magis terrestre principium sumant sunt duriores ꝛ ad motum aptiores ꝛ ex consequē ti qui a medio originantur ꝛ a nucha spondiliuꝫ colli cum minus molles sint quam primi ꝛ minus duri q̄s secundi apti sunt conuenienter pro sensu ꝛ motu ꝛ hec est sententia. H. viij. de iuuamentis membrorum nerum est tamen q̄ oium nerueoruꝫ radix est a cerebro inde. A. prima primi doc. ut is ca. i. sume tertie dixit. Neruorum principium est cerebrum ꝛ hoc duobus modis quoniam quorum dam neruorum cerebrum est principium suum se cundum sui essentiam ꝛ aliorum est principium mediante nucha. Septem autem sunt neruorum paria que imediate a cerebro oriuntur. Nerui autem qui mediante nucha oriuntur sunt triginta ꝛ unum de paribus cōcludunt ꝛ unus alius est neruus siue socio remanens quorum octo a spondilibus colli oriuntur ꝛ. xij. a spondilibus pectoris ꝛ quinq; ab inferiori parte dorsi ꝛ tria ab osse qui renibus superponuntur ꝛ tria ab osse caude ꝛ a mediante osse illius exit sine socio unus ut di xit Aliebas expresse secundo Theorice ꝛ reliqui Auctores medicine. Et dixit. d. A. loco ibi supra.

Ex neruis qui a cerebro oriuntur non iuuant membra in sentiendo ꝛ mouendo nisi capit ꝛ fa ciei membra ꝛ viscera interiorum alia vero mem bra huiusmodi iuuamenta nō habent nisi ex ner uis nuche. cōmunicat vero nucha cerebro quia fi cut cerebrum claudit⁹ duabus mirīgis vel duo bus panniculis coboperitur vno molli scilicet pia matre ut colligat talis panniculus totam cerebri substantiam mollem existendo; alio superius su riori vt custodiat a circundante craneo qui tan tum distat a subtili ꝛ molli inferiore quantum sufficit susc̄ipere ipsum cerebrum diastolando de spacio ira etiam ꝛ nucha eisdem vel proportiona libus coboperitur propter eiusdem fines quia ta men ipsa non pulsat non manifeste dicti distant in spondilibus panniculi. Et quia vt dicit Ga lienus tertiodecio de utilitate particularuꝫ. Nul

lus reperibilis existit motus in ossibus capitis.
In spondilibus vero fortis existit motus ideo
in cerebro nulluz vltra grossam miringam aliud
circum appositum ē tegimē. In dorsali vero tuni
ca neruosa ⁊ fortis .s. super apposita ē in qua iuol
uūtur predicte due tunice vēs. Addit ēt .G. visco
sus humor .i. flegmaticꝰ huic tunice .s. neruose su
per effusus fuit sicut ei qui colligat spondiles vni
uersas ⁊ articulos ⁊ lingue ⁊ lanigo vrinatiuor oi
bus quecūqz frequenter moueri indigentia sunt
i. super īfunditur ipse flegmaticus humor ad pro
hibendum .s. ipsorum exicationē. Hic eni est fi
nis sumariꝰ flegma .prima primi de humoribus.
Ex dictis patet qđ spondiles non soluz cōicant in
continendo nucham sed ēt in ipsarum concauita
te tres paniculi continentur quoruz vnus ɔtinet
aliuz ⁊ supra vltimum versus ossa sup infusus est
humor flegmaticus ⁊ hoc ē omnibus cōe. Cōmu
nicant .3. in hoc ꝙ quelibet spondilis habet ī crea
tione versus posterius quasdam eleuationes vn
de in qualibet videntur esse sicut spine ⁊ suuenia
ad modū .d. A. ⁊ hoc facit natura qꝛ factū est dor
sum ⁊ collū quo ad partem posteriorē sicut custo
dia ⁊ clipeꝰ membrorū nobiliū que sunt posita co
rā ipis ad defēsionē igitur fecit natura huiusmōi
spinas posterius facte sunt etiā cuilibet spondili
additiones quedā laterales que dicuntur alle pre
ter vnam dorsi que allas nō habet ⁊ ipse ēt in om
nibꝰ facte sunt ad defensionē neruorū ⁊ venaruz
quarūdam que in longitudine corporis profundiꝰ
q̃z ipse spondiles ingrediuntur. Sunt ēt in qualibz
spondili quedā alia aditamenta ⁊ cōcauitas quo
rum aditamentorū aliqua aspiciunt in sursum ad
spondilē superiorē ⁊ aliqua in deorsum ad spondi
lem īferiorē ⁊ obuiant talia aditamenta foramini
bus aliarū spondilium sursum vel deorsum vt cō
tinuitate iuncturali ordinentur ⁊ ideo talibꝰ adi
tamentis vndiqz inherent ligamenta fortiter ea li
gantia sicut ⁊ i reliquis est iuncturis cōicant ēt in
foraminibus a quibus nerui oriuntur quoniā hec
foramina a duobus lateribus spondilis posita fue
runt ⁊ non retro pp defensionis defectum ipsorum
neruorū qꝛ i situ exteriore alterātibꝰ nimis essent
expositi ⁊ percussionibus neqz anterius facta sūt
hec foramina qm̄ cum corpus sua naturali ponde
rositate ⁊ suis īmotibus volūtarijs ad anteriora d
clinent debilitarentur tales nerui ⁊ quodāmodo
conuersione spondilium ad anterius alterarentur
vnde est in vnaquaqz spondili sicut semicirculus
⁊ conuersio ad anterius. Cōmunicant ēt quia
supra quālibet spondilem ad aplananduz ⁊ ne ca
ro osse duro ledatur suprapposita sunt ligamenta ⁊
nerui ⁊ musculi ne dicte spondiles circa additōes
posterius plane leues ⁊ lubrice addantur anteriꝰ
quoqz sunt ligamenta ⁊ muschuli ad eas in debi
to situ continendum vnde vt dixit Auero. de men
te .G. secundo collꝫ de muschulis in toto qui sunt
qngenti ⁊ .xxviiij. sunt muschuli spondiliū .xlviij.
ita habes loco allegato ca. de iuuament membro
rum que suut instrumēta virtutis motiue ista sūt
principalia in quibus ipse spondiles cōicant licet
ēt quibusdaz alijs cōicent de quibus nō facio mē
tōnem cū hoc nō fit de principali itentione. Dif
ferunt etiam in aliquibus principalibus primo ita
habetis loco allegato de iuuamentis membroruz
que sunt instrumenta virtutis motiue quia cuz in
feriores sint sicut basses superiorū ⁊ que sunt alte
rum earum que pectoris ⁊ que illaruz que colli ⁊
cum id quod differtur deferente leuius esse opor
teat sequitur vt superiores si colli minores sint q̃z
pectoris minores q̃z alchati verum quoniā vēs di
cebatur spondiles maxime sunt create ad continē
dum spinalem nucham que quāto propinquior ē
origini vt cerebro tanto grossior existit. Fuit igit
expediens vt foramina spondiliū superiorū essent
latiora foraminibus inferiorū. Et qꝛ amplitudo
foraminum attenuat corpora ipsarum spondiliuz
cū tamen superiores spondiles create fuerint ma
xime ad defensionem membrorum ad vitam su
me necessariorum vt que colli propter tracheam
artariam ⁊ que pectoris propter cor ⁊ pulmonem
cum igitur tales spondiles propter fines dictos
fuerint in creatura debiliores i se oportuit vt per
alligationem essent fortiores fortioribus igitur li
gamentis ligantur spondiles superiores q̃z inferio
res vt corespondentur colli q̃z pectoris. pectoris
q̃z alktim verumtamen vt dixit Auenzoar quia iū
cture colli non sustentantur a costis sicut iunctu
re pectoris neqz ipsarum muschuli sunt ita for
tes facilius contorquētur spondiles colli q̃z pecto
ris ligamenta quibus tamen ligantur diuersimo
de ligant quia ligamenta anterius sunt plus stri
cta ⁊ posterius ligamenta minus stricta vt meli
us obediant incuruationi ⁊ ad anterius curuari
⁊ flecti est magis necessarium q̃z posterius flecti
⁊ sic videtur hoc omnibus iuncturis cōmune.
Differunt etiam in alijs ⁊ additamentis quia
quedam spondiles plures habent ⁊ quedam pau
tiores. Differunt etiam tales alle quoniam spō
diles ad quas coste terminantur habent allas ⁊
vnaquaqz earum sunt due vacuitates vt capita
costarū gibosa in eis mirabiliter ligentur non sic
est de alijs. differunt quoqz incuruatura quia se
micirculus in eis est inequalis quia in aliquibus
maior ⁊ in aliquibus breuior differunt etiam in
alijs q̆ ad presens non aduco qꝛ n̄ necessaria sunt
⁊ si ea que dicta sunt videantur satis a pposito re
mota tamen ad futura bene intelligenda profi
cient. Quarto principaliter aduertenduz quod
notanter dixit gibositas est remotio spondilium
⁊c. quia in gibositate cuz qua stat vita non fit dis
locatio spondilium sed fit aliqualis a situ suo re
motio quoniam dislocatio vt dixit .d. A. cum cete
ris quinta quarti cap. i. est integra egressioꝰ ossis
ex loco suo que si accidat in spondilibus maxime
pectoris subito sequetur mors ex quo rumperetur
nucha ⁊ sic omnes nerui dantes sensum ⁊ motuz
membris spūalibus ⁊ naturalibus pro maiori
parte destinarentur cum nerui a spōdilibus exeū
tes in confinia membra dirigantur a quibꝰ exeūt

vt dixit alb⁹ z vt hz videri de anothomia ner
uoꝝ ab alb⁹ ate. 30. theorice z ab. A. prima primi
doc. quinta z ab aliis. A. locis suis ē igitur remo
tio hoc tamen intelligendum est de non remotio
ne oīno trīs vel duarus spondilium sed de remo
tione plurium quia quando plures contingue
spondiles a situ suo remouēt̄ vnifomiter dīsto
mil ad modum cuiusdam barenantionis tūc mani
festatur ipsa gibositas non sic autem manifestare
tur si vna tantum vel nuc curuaretur. Ultimo
circa hanc partem est notandum vt colligi potest
ex litter⁹ q hic talis gibositas fumi potest du
pliciter. s. cōmuniter z propie cōmuniter sumitur
indifferenter pro omni remotione spondiliuꝝ a re
cto situ vt fumitur in rubrica cali de gibositat
te propie vero distinguitur contra strumam z ar
cuationem que est gibositas afirtoria z 3 torsionē
que est remotio spondilium lateralis facta vnde
gibositas propie est conuersio spondilium poste
rius z sic intellerit textus circa finem huius parī
lego eam. Gibositas supple cōmuniter ē remo
tio spondilium z intelligatur causaliter. i. propter
remotionem spondiliuꝝ causata potest etiam itel
ligere in recto aut ad interiora dorsi. i. supple tan
tum apparens depressio posteriꝰ z non eminen
tia anterius aut ad afrioꝝ partem. s. est remotio
ita vt eminentia anterius appareat dixit textus. Et
est gibositas anterius supple pars quā quidez nomi
nat arcuationē. Et addit. Et quandoq; accidit
in coitate ossium cassi. i. q. co iacuantur etiā ossa
pectoris anterius vt coste posteriꝰ plicātur ad an
terius z nom natur. s. non solum arcuatio sed etiaꝫ
concauatio z hec est que struma propie vocatur
addit aūt ad exteriora dorsi supple est remotio
vel plicatio spondilium. Et est gibositas posteriꝰ
ra. i. est pprie gibositas siue alio appropriato vo
cabulo aut ad latus supple est remotio. Et dicit
concauo. i. propie.

De causis gibositatis.

Ause eius antez sunt

In hac secunda parte principali capi. prosequitur de causis gibositat̄ z duo principaliter facit quoniam primo ipse supposita qualem diuisionem de causis ipsius de ipsis parti culariter enumerando prosequitur secūdo ipse po nit cāi vnum cōmunem dictis causis secunda ibi Et tocum id aut est ꝛc. prima adhuc in duas quo niam primo faciendo quod dictum est enumerat causas satis in agendo consimile secundo multas ab ipsis diuersas secunda ibi. Et quandoq; fit gi bositas. prima adhuc in duas quoniam. primo fa cit quod dictum est secundo etiam in causis satis similibus ponit diuersitatem in producendo ibi. Et que plurimum fit. De prima parte dixit ponē do diuisiones. causē eius aut sunt primitiue vt ca sus z percussio c que currunt curti eoꝝ aut coē pozee ex humiditate aquosa salsa lubricatiua mo
lificante ligamēta aut humiditate limosa. De se cunda parte dixit. Et que plurimum fit ab humi ditate salsa est contextio. a. declinatio ad latus nō ad anteriora aut ad posteriora. Pro intelligentia partis primo memorandū est quod scribitur a do mino. A. secunda primi doc. secunda cap. i. quod inter causas primitiuas que sunt causē extra cor pora subsistantias existen vel ex parte anime se te nentes differunt a corporeis in hoc ab antecedēn tibus primo quia inter antecedentes z egritudinē cadit causa media vt coniuncta a coniunctis ve ro q; inter cōiunctam z egritudinem nō cadit me dium primitiue vero medie sunt inter has quoniā interdum inter ipsas z egritudines est medius vt de caliditate aberis humiditates cerebrales li quefaciente que sunt causa imediata interdum parelelis aliquando spasmi te. aliquādo vero in ter causam z egritudinem nulla alia cadit causa media vt de cultello soluente continuum nam in ter incidentem cultellum z solutionem continui nullum cadit medium i propositō igitur percusio z casus cum sint causē primitiue aliquando sunt causa gibositat̄ imediata maxime strume propter incurtuari ex percussione spondiles ad anteriꝰ idem z in aliis similibus contingere potest vt ex impulsione spondilium facta deorsum in cōmuni ludo puer ozum cum donis supza deorsum alteriꝰ equitando saltat sicut mihi nouissime pfessmat̄ est. Filius domini Agonis de vitudono z iste pōt esse modus qui non solum torquentur spondiles sed etiam membra pectoris vt dixit textus priez ad anteriꝰ vt patet. Secundo notandum qō quecunq; materia humida apta est facere cēroe fionem iuncturarum spondiliuꝝ dupliciter primo molificando z relassando ligamenta vel muscbu los quibus continentur in debito situ secundo mo do replendo concauitatem neruozum muscbulo rum vnde fiat spasmus z consequenter contrahā tur ligamenta iuncturarum que cum dictis mu scbulis continuantur per eosdem in illam partez in qua muscbulus cōrahitur vt si spasmetur mu sculus interior fiet plicatio ad anteriꝰ z si poste rior fiet plicatio posteriꝰ vt in exemplo familia ri videmus. n. q; cū contrahuntur eode pedum. aūium mortuarum contrahuntur digiti pedum in illam partem primo etiam modo dupliciter qz vel talis materia humida molificans muscbulos vel ligamenta est tante quantitat̄ vt membrum repleat ē vt ipsum multum fiat ponderosum z sic sua grauitate contrahit in partem sua iuncturas quibus aligatur. z si essent talia membra interi⁹ ad anteriꝰ traherent z si posteriꝰ ad posteriꝰ alio modo si talis humiditas tantum molificaret z relassaret non notabiliter grauitando z isto mo do a causa quantūlibet debili mouente ad opposi tum spondiles in partem illam plicarentur. Et hoc quia tales muscbuli vel ligamenta non pos sunt contra resistere plicationi pmo obedirent vt verbi gratia molificatis muscbulis anteriozib⁹ a facili cā spondiles plicabuntur posteriꝰ z ecōtra

Et isto modo humiditas ligamentoꝝ est causa p accīs ꝓximis sicut abstinia naute submersiōis nauis ⁊ alio modo est causa magis ꝓpe istud no tandum colligi potest secūda primi doc. secūda de causis dislocationis ⁊ separationis a situ. Ex quo patet quod materia aquea fubtilis est magis causa per actūs gibositatis q̄s per se eē materia limosa magis causa per se ad modū supra dictum quelibet ergo talis potest esse cā differenter gibositat vere ⁊ est remotio ad posteritus ⁊ accuatiōis que est remotio ad aīritus humiditas aūt salsa q̄ nitrosa mollificativa est ⁊ pungitiua per illos mu scbulos discurens doloꝛē acutum causa causa est vt homo lateraliter torqueatur ⁊ fic ē cā tosionis saltem cūpositiua ⁊ hoc est quod intēdebat vbe re meco. d. Ā. in textu lego ifta que mihi est clara causę eius aut sunt primitiue. i. nō cēcurrente ali qua causa coꝛporea vt pcussio ⁊ casus supple ab alto vel casus rei dure supra dorsum. Et que cur rūt cursu eoꝝ sicut in exemplo dato aut coꝛpore supple sunt causę. Et humiditate aquosa supple vel salsa lubricatiua mollificans ligamenta quia quelibet talis ē humectatiua relaxans aut supple stringere potest ab humiditate limosa. i. grossa fe culenta que efficit tosionem grauitando ⁊ tro hē do in partem suam vt dictum est ⁊ addidit. Et q̄ plurimū fit de remotione spondilium ab humidi tate salsa cum hoc q̄ mollificat ligamenta sicut ⁊ aquosa insipida est nitrosio. i. plicatio spondilium lateralis non ad aīritica aut ad posteriora.

Et quandoq; ꝛc. In ista parte ipe enumerat causas fatis diuersas in faciendo gibositatē que bruiter sunt tres q̄ aut ē ventositas percutiens ⁊ implens vnde fit gibositas ventositatis vt supra dictuꝫ est circa rubricam aut est apostema siue duruꝫ com primendo siue trahendo in partem suaꝫ aut exitu ra vt apostema mollificatum in via sanationis ⁊ magis facit grauitando q̄ compremēdo vt patet ⁊ interdum cognoscitur q̄ fuerit exitura propter sanguinē corruptū egredientē vel per secessum vel vrinam sic ipsum natura deriuante ad vias expul sionis aut ergo fit propter spasmum ligamentoꝝ supple a siccitate facturn q̄ de facto a materia p repletionē iaꝫ dicta ē tri dixit. d. Ā. q̄ est pauci ca sus ⁊ vellocis interfectionis ⁊ causa clara est q̄n raro occurrit ad tantā siccitatē q̄ ligamēta spas mētur q̄s pur euenīat est difficilime recūcibilis ymo pleriq; mortalis vt secunda tertij ⁊ fa asto. cōmen. xxvi. ⁊ plurie alibi lego litteram ⁊ clara est. Et q̄nq; fit gibositas propter ventositatē aliq̄ percutientem facientez gibositatē aut apostema li. aquosum aut exituꝝm extendentē tunicā ipar te sua sicut ⁊ de apostemate aquoso addit q̄ sup ple in bubio aqua causa pendeat multociens dela ratur apostema per sanguinem egredientem cuꝫ solutione uentris tantuꝫm supple per significatō nē significantē maturationē apostematis aut ei? eruptionē addit ⁊ multociēs est id apostema duꝫ supple nocens comprimendo vel etiam trahendo Et ponit tertiā cām q̄nq; fit pp spasmū ligamento rū. i. siccitate ⁊ est pauci casus. i. raro stringens ⁊ velocis interfectionis.

Et totum In hac secunda parte huius part principalis ipe ponit vnā cōmunez canonē dictis causis ⁊ dicit q̄ totū id. s. de istis causis producentibus ad remotionem spō dilij siue fint primitiue siue coꝛporee aut ē causa spondilij plurium numero ⁊ secundū gradationē aut non est ita. s. ille cause aut ita occurrūt q̄re mouentur plures ꝛ̄gitue spondiles ⁊ curuātur ad antee retro vel lateraliter ad modum semicirculi ⁊ fic fit large gibositas aut dicte cause sic occur rūt sed aut vna tñ vel due remouētur vel si plures remouentur fm occursum cārū ille non se habēt sēcum gradationē i. non sunt ꝛ̄gitue ⁊ tunc licet fiat remotio spondilium non tamen fit gibositas, sicut ēt supra dictum est ⁊ hoc intendit littera le ge eam sic.

Et gibositas quidem Dee est tertia ps principalis cap. in qua. d. Ā. quasdā conclusiones pronosticas de ipsa gibositate cū hoc ēt eas veri ficat ⁊ diuiditur ps in quattuoꝛ sectiones quattuoꝛ cōclusiones quas ponit ibi dicendo ibi. Et q̄n accidit in fante tertia ibi. Et i ifantibus quidē accidit quar ta ibi. Et subtiliantur crura de prima parte dixit pone do conclusionē generaliter absolute facit nota mentum in anteriuꝝ q̄ vesicatio vel inspirat ꝓpie illa que est ad aīriticia reddit cām q̄ astringit lo cum super pulmonē ratio huius satis clara ē q̄i per omnem gibositatē astringitur vel abeuiatur cōcauitas pectoris ⁊ ꝓpius pulmo cuꝫ non possit in atrabendo ad magnas dimensiōes dillatari mi nus de abere atrahet q̄s ēt expediēs ꝓo refrige rio ⁊ ꝓpius citius insurgent necessitas ad notum abere atrahendum ⁊ fic frequētabit inspiratiōes precipue tamen per gibositatem ad anteꝛa facta q̄ in strima fit maius nocumentū in anelitu q̄n tie propie cōstringitur locus super pulmonē q̄ ꝛ̄gunitas pectoris astringit versus anteriuꝝ aliis nō fic cōstringitur tamen semper abzeniatur ideo semper i anelitu fit nocumētum lego ifam ⁊ gibo sitas quidem ⁊ propie illa que est ad aīriticia cō stringit locū sup pulmonē q̄ vacuitatē pectoris B est medium propriandi conclusionē q̄ facit acci dere malitiam anelitus ⁊ hec est conclusio pria fa cluso gibositas accidens in infante est multum prava probat conclusionem p hoc q̄: cum fit infan te prohibet pectus ad dillatationē m̄ nutientem ⁊ amplificatiōs quā natura intendit q̄ fiunt diuer sa nocumenta in membris anelitus. i. in compositione q̄ aliqua talia membra curuantur plusq̄ oportet ⁊ aliqua strictioza fiunt sēcum diuersis plicationē aliquando spondilij ⁊ interdus costaꝝ vnde talia nocumenta addunt diffrictione anel litus ⁊ sunt quodammodo preparabilia q̄ post etatē augumenti talia membra non rectificātur vel ista concluso ē spēalis vt sic intelligatur sicut gibosi tas ad aīriota inter reliquas est prava ita gibosi

tus facta in etate infantie prauior est ceteris pari bus ꝙ facta in alijs etatibus. Et ꝑpter hoc infert per modum correlarij sniapyo.vi.affo. affo. 47. Cuicunq; aduenit gibositas ex almate z tuſi aliq; ꝓponant ipſe moritur. Et ſra ypo. ſic dicet. Qui buscunq; gibosi uel gibi ex almate fiunt aut tu ſsi ante tiuentutē perueniz tuidetur ſequi ex ifa ſuperiore ꝙtez id uz etiā dixit. B. in ꝓmento quia molestationes multe fiunt ꝑpter iperfectionem membroꝝ ſpialium unde materia exponi non pōt z anelitus fit difficilis z non remoueri pōt ſō mo riuntur. d. A. tamen in textu adducit aliam cām que in id ez tendit qz. ſ. facta gibositate ab asma tz uel tuſi ſignificatur permutatio materiei iparti ad ſpondiles vnde facit accidere in eis uel apud eas. In ligamentis uel muſculis ſcituzam forte. ſ. magnam z ſic ꝓtrahuntur ſpondiles fm medii dictum ſuperius z ſic indiſpositur pectus ne dila tetur fm dillatatōm neceſſariā pulmoni ideo fiet malus anelitus z materia exponi nō poterit z ſic profocabitur. Et hoc ē ꝙ dixit uſq; ad illam par tem. Et infantibus quidem lego ifam. Et quan do accidit infante ſupple ipſa gibositas prohibet pectus incedere in dillatatione z amplificatione ſui. i. prohibetur ipſius magnificatio quā natura intendit ꝙ dilatificant membra anelitus nocu menta ꝓtringentia ſupez ea anelitum. i. ꝙ ipſa ſi dillatat ꝓpt. r. gibositatem facta ſunt diuerſa no cumenta in membris anelitus ꝙ ꝓmūtur z cō ſtringuntur a plicatione z paruitate membroꝝ officioſop pulmo media ſtinum uel diafragma z ſi cut ꝓtringunt anelitum. i. paruus fit anelitus In feret Ergo id dixit ypo. ſ. 6. affo. 47 Cui aduēit gibositas et almate aut tuſi anteq; exputat ipſe mo ritur z poſita eſt ſra ypo. fm q̄ ſacet z uerificatā ſequitur reddeni cām dicitr id ſō quoniā ſignificat permutationem materie ita faciendo eas ambas ſupple diſpōnes. ſ. asma z tuſim ad ſpondiles z fa cit accidere in eis. ſ. apud eas ut dictum eſt exitu ram fotem appazentem. i. apoſtema magnū cue mentem a materia groſſa qz utplurimū talis ma teria eſt groſſa ꝓecipue in infante addit z ſi non eſſet eus groſſitudo non accideret ab ea gibositas! .non eque facilliez ſaltem poſitiue z per uiā tra ctatus ut ſupra qz non eſt negandū quin etiam a multa materia non groſſa hoc fieri poſſet z maxie molificando ligamenta z ut ſic cā ꝑr accidens ad modum ſupra poſitum. Addidit ꝛniter adducendo medium ꝛcla. z cum tranſit non fit preparatio pec toris ut dillatetur pulmoni. i. facta ſpondilium ic ur uationē indiſponitur pectus qz abzeuiatur ne pul mo poſſit ꝓuenienter dillatari qz retinetur anelit? ſupple ne fiat magnus imo oportet ne fiat malus anelitus. i. aliq; andio ſicut ꝓfocati ꝓpter multā materiam z inobedientiam inſtrumentoꝝ z per ducat ad peditionem.

Et infantibus quidem Dic po nit ter tiam ꝛclusionem ꝓnoſticam dicens qō ifantib? cum cibantur ante hoam ſuam ut ante quatuz uel ſextum menſem accidit gibositas z uētositas gibositatis z adducit medium per .ſ.ſ. quod mul tiplicantur in eis ꝑ indigeſtionem ex inpotētia ſtomacoꝝ eoz humores groſſi flegmatici z inter dum uentoſitas groſſa que declinant ad ſpōdiles z ſic fm medium dictum ſupra uel fit gibositas. uel uentoſitas gibositatis lego ifam. Et in ifan tibus quidem accidit gibositas z uentoſitas gibo ſitatis quādo cibantur ante horā quādoꝛem. i. ꝓp quā cām ex indigeſtione igroſſantur humores. i. multiplicantur humores groſſi z ſupple uētoſitas groſſa z declinant ad ſpondiles. i. ꝛctingit ut ꝓm tentur ad ſpondiles z tunc ꝛc.

Et ſubtiliantur cura Dic ꝓſt quartam ꝛclusionem que talis eſt. Cura habentis giboſi tatem ſubtiliantur z adducit rōnem qz gibositas facit oppillationem meatuū z uiarum per quas tranſit ſpiritus afalis ad cura abſentia cuius de bilitatur uirtus nutritiua in agendo z pei conſe quens minoratur nutritio z ſic cura ſubtiliantur

Pro intelligentia partis eſt notandum Quiz dixerit. d. A. quod gibositas ſubtiliantur cura non ꝓpterea uoluit intelligi quin etiam alia mēbra ſubtiliantur imo aliquādo magis brachia q̄ cru ra ſubtiliantur z aliquādo reliqua membra ſcēm qꝛ gibositate aliquādo maior fit remotō ſpēdilū dorſi ꝓ cerin q̄ partib inferioris z ſequēter ma ior fit attenuatoria oppillatio in neruis tranſmiſſis ad brachia q̄ ad crura z aliquādo eō quoniā ut dixit. d. A. de anotbomia neruoꝝ par neruorum oritur inter ſecundam z tertiam ſpondilem pecto ris porigitur ad cutem brachioꝝ z de quinq; ner uis ſpondilium inferioꝛ de quibus dictum eſt a principio duo paria inferiora ad partem cruriuz multoꝝ tranſmittunt ramos ita z a mediis inter bas ſpondilium rami neruoꝝ ad media inter bec tranſmittuntur. Secundo ſupponēdum de cēi mente medicoꝝ q̄ licet ſpiritus afalis qui p̄ nes nos ad membra defertur nō ſit uirtutis nutritiue in mediatum inſtrm ſed uirtutis ſenſitiue z moti ue tamen uirtus naturalis ab influxu ſpiritus ani malis multum in operando iuuatur z ꝓpterea ut ide o per abſentiam uel minoratiōnē ipſi? ſpiriz? animalis minoraꝛa actione naturalis uirtutis mē broꝝ minoratur. Et propter hanc cauſaz dicunt doc. q̄ membra pazaliticata ſubtiliantur. medius autē quomodo minoraꝛ ſpiritus animalis ꝑ gibo ſitatem talis ē quoniā ut ſupra dictus eſt in gene zalibus quelibet ſpondilium bēt ꝛcauitatez i qua ſpondiles adinuicem coniunguntr in qua Iunctu ra ſunt foramina latezalia a quibus neruī egredi untur qua cōcauitate remota ad aliquas dꝛaz po ſitionis dicti neruī ꝑ ſpondiles cōprimuntuz z ſic oppilatione atenuatoria opillatur unde nō ꝑit cō nenientez ſpūs ꝑ tales tranſire neruos. Non tamē intelligas q̄ ſemper ad omnē leuem toſtionem in ante uel zezo ſpondilium cauſef talis oppillatio qz ut dixit. d. B. iiij. inteziozuz iii. ca. z ē pecipuuz capitulum in iſta mā ad uidenduz ſequēti dixit

enim sic ℞nqꝫ passio in tota mucha ē omnia mē
bra subiuncta eque molificabuntur qꝫ si una ꝑ
dictis mureatur ad extraneā.ſ.partes ita ut gibꝰ fiat
aut ad anteriora ut ꝛcaueatur possibile est ut nō
noceat membris sub ea existentibus in morꝫ uel
in sensu ꝛ possibile est ut noceat intelligatur igitur
.o. stingenē ꝛ non necessario si tamen fieret ꝺtor
tio lateralis uideretur necessaria ut etiā ipse in eo
dem ca. uideatur sonare ex quo ꝑs ꝙ interdum nō
solum cātur subtilitario membri imo aliqꝫ pareli
sis urꝫ intelligeni. Scit tñ ꝺ.A. mentionē de ceu
rio quoniā ipoz macerefactio maxime demostra
tur ꝛ hoc ē quintendebat in sua lege cam. Et sub
tiliantur crura habentibus gibositatē propter id
qꝫ facit gibositas de opiatione quorūdā meatuꝫ
ꝛ uie in qua penetrat cibos. i. meatuꝫ ꝛ uie. ſ. nēr
uorum qui sunt uia spiritui animalium iuuantiꝫ ad
cibos in membra ꝺuerrendos ut dictuꝫ est. Et sic
finis huius ca. scōm ꝛeiem life. In ca. igitur pri
mo habuimus in rubrica quid est gibositas adiō
iute ut remotio ꝑpondilius a situ suo. Dabuim⁹
ēt quid est ventositas gibositatie ut. ē. gibositas a
uentositate grossa ꝑueniens ꝛc. Dabuim⁹ cō
sequenter in ꝓncipio cap. driam inter gibositatē
ueram que est remotio ꝑpondilium posteri⁹ ꝛ stru
mam que est inclinatio ad anteri⁹ ꝛ dicitur arcua
tio ꝛ qñ non solū spondiles sed ēt membra pecto
ris anterius torquentur non solū dicitur arcuatio
sed ēt ꝛcauatio. sed qñ sit ꝑpondilium inclinatio la
teralis dicitur ꝺtorsio. Et circa illas partes ha
buistis multa utilia ut quisē sic dostum ꝛ quidez
ꝑpondilis ꝛ utilitatem ꝑpondilii ꝛ numeꝝ ipsoruꝫ
ꝛ ꝙueniētia in ipis ꝑpondilibus ꝛ driam in eis ꝛ
numeꝝ neruoꝝ ꝛ ipoz aliquoz a ꝓpozis locis
egressionem ut cruriū ꝛ brachioꝝ tanqꝫ magis ne
cessarioꝝ ꝛ numeꝝ muscbulorū ꝛ hec ioia ad bo
nam intelligenā cap. ut patuit. Postea fo ꝑti
cipaliter habuistis de causis ipsius gibositatis ab
solute primo magis generaliter fo specialius ut ꝙ
cause eius aut sunt primitiue ut causa ꝛc. aut cor
potee ꝛ ibi habuistis driam in calibus causꝝ ꝛc de
cāis corpoeis dictum est. ꝙ aut sunt materie hu
mide aut uētositas aut apostema molle ſm se aut
ꝺuersum ad exturam qꝫ aliquādo cognoscitur ꝙ
exeuntia in egestionibus uel urinis de sanguine
corrupto uel sanie aut est apostema durum ꝛ ali
quādo ꝛ ultimo fit a spasmo a scitate hoc tamen
raro euenit ꝛ tunc est mortalis. Et dictum est
si fiat de humiditate hoc stingit uel molificando
ligamenta vnde disponūtur ꝑpondiles ad ꝺuersio
nem in partem oppositam aut fit per humiditatez
spasmantem muscbulos uel ligamēta de repletio
ne ꝛ sic ꝛtrahente ꝑpondiles in partem suam aut
fit per vtam tractus ponderando a materia mul
ta grauante aut fit ꝓrimendo ut in apostemate
duo euenire possunt. Et ꝓsequenter dictum est
qꝫ gibositas pendens a materia salsa utplurimuꝫ
est ꝺtorsio ꝛ dicta est cā postea in tertia parte ca.
habuistis quatuor ꝛclusiones ꝓnosticas. pria fuit gi
bositas ad anteriora ꝛ est aliis deterior ꝛ adiuꝛit
cām qꝫ maxime illa ⁊stringit locum super pulmo
nem vnde fit malitia anelitus. Secunda ꝛclu
sio fuit qꝫ gibositas ⁊stingens in infante deterior
est qꝫ in aliis etatibus ⁊stingens per hoc medius ꝑ
bauit qz non possunt dillatari ꝛ augeri membra
pectoris ſm debitas exigentias nature vnde fiunt
diuersa nocumenta ꝛ membris anellitus qui redu
tur incorigibiles ꝛ ad illud probādū ex ꝓportio
nali medio adiuꝛit ſsiam ꝙpo. vi. affo. ibi cui adue
nit gibositas ex asmate aut tuſi anteꝙ expuat mo
rie ꝛc. Et uerificauit anſeūmū ut midistis. Ter
tia ꝛclusio fuit qꝫ infantibus accidit gibositas ꝛ
uentositas gibositatis quādo cibātur ante bozm
ſuam ut circa quartū sui ſextum menſem ꝛ ueriſi
cauit per hoc qꝫ multiplicantur in eis humores
grossi ꝛc. qui ⁊stingent pelluntur ad ſpondiles ꝛc.

Quarta habentiū gibositat crura ſubtiliantur
ꝛ adduꝛit cām oppillationis facta i meatibus ꝛc.
ꝛ ibi dictum est qꝺo etiā alia membra ſubtiliari
possunt ſm qꝺ oppillantuz aliquādo per remotōm
ſpondilium meatus dellationis ſpūum ad alia mē
bra ꝛc. ꝛ dictus est alius oppillationis. Et sic ha
buistis ſumatim cap. ꝛ ordinem dicendum maxie
in causis in quibus erat ordo necessarius ꝛc.

De Signis gibositatis dorſi ꝛ Spondilium ei⁹

Signa facte Jn isto cap. signo
rum cāz gibositat
.d.A. quatuor principaliter facit ſcōm
genera quatuor signoꝝ correſponden
tium quatuor generibus cārum ꝛ primo ponit ſi
gnum cārum primitiuarum fo signa facte gibosi
tatis ab humiditate. terrō ab apostemate. quarto
a ſpasmo de ſicitate fa ibi. Et signum facte ab
humiditate. tertia ibi. Et signum facte ab apo
ſtemate. quarta ibi. Et signum facte a ſicitate.

Non ponit signa ventositatie gibositatis tanquā
relinquens ea satis nota ex ſignis ventositat ſepi⁹
dicta de prima parte dicit. Signa facte a cāis
primitiuis sunt cause earum .i. euentus dictarum
cārum ut .ſ. si percussus est ſuper dorſo uel ceciđit
ab alto ꝛ sic de aliis clara est ſra de secunda par
te dixit de causis corporeis primo de humiditate.

Et signum facte ab humiditate est signum for
me qz si color apparet albus uel liuidus ꝛ tactus
qz locus est in tactu frigidus ꝛ mollis. Et quod
locus parum excusat olcum cum quo iungitur ꝛ
tarditas eius in exſciđdo ipm qz membrum ē hu
midum ꝛ iō pez ſe ſi exſciđatur est ēt frigidū ꝛ nō
fit nisi tarda resolutio ꝛ iō ēt patiens non exſcia
tur nisi tarde. Et istud signuz ponit ſcōa primi
de signis ꝛplerionū ꝛ sunt ultima verba capituli.

Et antecessito regiminis humectant ſupple ex
aere ocio cibis humidis potu aque usu fructuum
dicit ꝛ ſtter ponendo signa facte ab apostemate.

Et signum facte ab apostemate est tactus loci
qz. ſ. ꝓrimendo dolet non sic ab humiditate tātā
cum in apostemate ſit solutio ⁊tinui necessaria ꝛ
per ꝓpressionem uidetur etiam ad maiozem vlpēi

solutionē addit ꝛ dolor eius pongitiuus pprie ẽſt
dicat ꝛ dolor qui ſentitur ab infirmo ẽt nulla fcā
ſitione ꝓpie .i. maxime pongitiuus q ſeqns
apoſtema a materia acuta ſiue ſit collerica uel
ſanguinea ſiue flā ſalſum cum tales materie ꝓm
ptiores ſint ad apoſtemata q matezie aquee de
quaz natura ẽ per mēbra diſcurrere ꝛ q matezie
melancolice quibus merito groſſitiei materie quo
dāmodo reſiſtitur penetrationi ſ mēbra addit.

Et ſebres accidentes habenti eā .ſ. gibositatem
re ad apoſtemata intrinſica ꝛ maxime colida ꝛ p
cipue in membris ſatis uicinis cordi ut ſ eaſu iſto
ꝓcquitur febres vnde ſuppoſito q per tactū ſit
dolor ẽt ſine tactu ꝛ ꝓcipue dolor acutus ꝺiuncta
riter febre ſignificare pōt ꝙuenīēre ō apoſtema
te dubia tamen ſunt ſigna ꝛ nō certa q a materia
non apoſtemāte hec oia fieri poſſunt ut in ſpāmo
rtale gy dolor ẽt in corpore cacocimo ad febres ꝓ
parato. Ad gy hoc dicit .ā. in ca. cēſp. Et multoriē
declaratur apoſtema ꝑ ſanguinē egrediēte cū ſo
lutione uentris ꝛc. ſſi iuuat q ſepe ẽ apoſtemoſa
t non cognoſcitur niſi quādo uirtus emittitur di
rit ultimo ponēdo ſigna facte a ſpāmo ſicco.

Et ſignum facte a ſicitate ẽ ſignificatio ſicitat
corporis q corpus ẽ ſicum. Et tollerātia febrium
acutaz .i. ꝓleuerātia ꝛ diuturnitas febrium acu
tarum efficantiā ꝛ euacuantius .ſ. per uentrē uel
ſtigmatarium uel cobitū ſ ſimiliū ẽ ſupple colle
rantia quarūcunqz cāz ericantiū ut ieiuniorz .ui
giliarū ſtudiorz paſſionum ꝺialaium uſus medicīa
rum caliꝺaz ꝛ uini potentis ueteris ꝛ ſilium mul
torum exſiccare potentiū ꝛ addit. Et uelocitas
exſicationis olei ꝛ uehementia ipius ſicitatis ſu
ple totius q parua ſicitas ut iuncta corpori colle
rico inuenīli non ſano non perducit ad ſpaſmum
ſed cum ẽ extrema ſicitas cū gibositate ſequente
tunc ẽ ſatis argumētum euidens q eā ſit ſicitas
ſpaſmans ꝛc. Et ſō illa ꝓcipua fuit determinata ſu
periorz quoniā licet velocitas exſiccationis p ſe
uideatur ſequi ad ſicciratē membroz tamen ſtat
q non minus ſequatur ad apoſtema .calidum ad
dolorem undicunqz fiat cum ꝑ tales cāz fiat ſuf
ficiens reſolutio ꝛ non incōuenit q una cā q acci
dens plus operetur ꝛ velocius ad certum effectū
ſi certa cā ꝑ ſe ꝛ iō illud non eſt euidens ſignum.
niſi ꝺiungatur cum ſſa ſequēti ꝛ ꝓ hoc addidit
ꝛ uehementia ſiccitatis nam in his ꝺuobus ſit ſa
tis ſufficiens ſignum. Et ſic eſt finis capituli ſi
gnorum. Pro clariori tamen ꝛ magis integra co
gnitione ſignoz recurratis ad Auer .quarto colli
get. Et ad .ā. Fa primi doc. Fa primo ꝛ tertio ō
ſignis oꝑleionum cum ibidem aliquibus ſequen
tibus de ſignis ꝺiuſi cuiuſdam humoris de ſignis
apoſtematum declarantibus ꝛ alibi locis ſuis.

De Cura Gibositatis ꝛ Vētoſitatis ꝛ gibositaꝛ

Amicde quidem Sequitur capitulū de cura gibositatis ꝛ uentoſitatis gibo

ſitaꝛ. In quo .ā. Auicēna facit principaliter quoniā
primo ſipe ponit curam gibositatis pendētis a ma
teria molificante ꝛ relaxante ꝛ pendente a ficci
tate ꝛ etiā a uentoſitate ſo ipſe determinat de cu
ra facte ab apoſtemate. tertio ipſe iterato reuerti
tur ad curaz gibositatis humide fa ibi. Apoſte
moſſe autem cura uerſus finē capituli. tertia ibi.
apud partem ſignatā. Rememoratio empſoz
te. prima adhuc in duas diuiꝺitur quoniā primo
ipſe ponit canonē generalem curatiuū humide ꝛ
ſicce ſimul ſo ſpāliter determinat de cura gibosi
tatis humide fa ibi. Et canon medicinaruꝫ ei
ꝛc. de prima parte dixit humide quidem ꝛ ſiccē
curato ẽ cura palefiet ſpaſmi būidi ꝛ ſpaſmi ſicci
in neceſſitate euacuationis ꝛ diuiſionis eius ꝛ q̄li
tate adminiſtrandi. Empſa ꝛ embrocas ꝛ que
ſunt eis ſiſſia. Notandum ꝙ in his uerbis .ā. no
bis innuit inſtrumēta curatiua quibus curatio gi
bositatis humide ꝛ ſiccē maxime cōicat cum pa
raliſi propria ꝛ cum ſpaſmo ſiue fuerit per mate
riam ſiue fuerit a ſiccitate q̄ uiꝫ curatiōis ꝓcipue
ꝑſtit in euacuatione ſi expedit ut ſ paraliſi ꝛ ſpaſ
mo humido ꝛ prohibitione euacuationis ut ſ ſpaſ
mo ſicco ꝛ ꝑſter ſtat intentio in humectando cuz
qualitate adminiſtrandi empſa ꝛ embrocaz ꝙ
ſunt eis ſiſſia ut balnea ut fint exſeicatiua .ſ. in pē
dentibus a materia ꝛ humectatiua ut in ſpaſmo
ſicco. Et notāter ſecit hoc ꝙ ut ſupra dictum ẽ
gibositas a materia non apoſtemāte pendens aut
pender ab ipſa per uiam paraliſis molificatis aut
per uiam ſpaſmi ꝓtrahentis ꝛ aliqñ per abſentiaz
materie ut a ſiccitate fit gibositas per uiā ſpaſmi
Adeo ne ponatur capitulum in cap. Notanter
poſuit in principio capituli ſniam dictam ut per
banc remittat nos ad ea que ſcribuntur ſa tertij
cap. ꝓprijs de paraliſi ꝛ ſpaſmo ꝛ per embrocaſ
e que ſunt eis ſiſſia intelleꝛit ẽt regimen in dieta
gō proportionabiliter obtinuari ꝺeber ſicut ꝛ i pa
raliſi ꝛ in ſpaſmo ad illa ergo pro cura tali tenetur
rendum eſt ꝛ cū diligentia ꝑſideradū q in illis ca
pitulis ſunt egregij ꝛ ſpāliſſimi cañ obſeruādi. qui
niſi obſeruēturꝑ plurīqs infirmi ꝓclitātur ut uer
bi gra ſtante repletione ſanguinis cū urina rubea
groſſa cū cetezie ſignis ꝺeide ſanguis apparet cō
cludēdum ex cōi doctrina ſentiente etate ꝛc. de
fienda forti ꝛ copioſa ſta. Et tamen ꝫ hoc ẽ ſpecia
lis cañ. caplo de cura ſpaſmi ꝺum ꝺixit. Et nō
extra bas totum q̄ neceſſarius eſt ex ſanguine cu
ius extractio eſt ꝓ ſpaſmū ꝛc. ymo retine ex eo
aliquid vt reſiſtat ſpaſmo ꝛc. ita eſt ut in multis
alijs lego lra. Dumide quidem ꝛ ſicce. ſ. gibosi
tatis curatio eſt cura paraliſis ꝛ ſpaſmi humi. ꝛ
ſpaſmi ſicci in neceſſitate euacuationis vt ſupple
in paliſi ꝛ ſpaſmo humido ꝛ ꝺimiſſionis eius ut in
ſpaſmo ſicco ꝛ in qualitate adminiſtrandi empſa
ꝛ embrocas ꝛ que ſunt his ſimilia .ſ. ẽt cōcaree ꝺz
curatio gibositatis cuz curatōe paliſis. nel ſpaſmi
būidi uel ſicci in q̄ſitate localium remediorz ꝛ
ſi ꝺebeant eſſe humectatiua uel exicatiua ita ẽt
ut in ꝺieta proportionabiliter hoc ẽ quod ꝛtellexit,

Et canon medicinarum In
ista ipse ponit curam facte ab humiditate z maxi
me relaxante uel mollificante z tria facit quoniā
primo ipse ponit cas obseruandum i medicis gene
raliter i cui⁹natute debeant esse fo ipse respondet
tacite qđni, tertio ipse redet z enumerabit medici
nas i calefactio ofrentes z simplices z oppositas fa
ibi. Et cum añcedit mondificatio. tertia ibi. Et
qñq; agregatur stipticitas. de prima pte dicit tria
pricipaliter. dicit prio cañ medicina⁹ ei⁹ q̄nō ē cā
siccitate. s. humide ē ut sicut stiptice. s. medicine z
adducit cām ut ꝛstringant ligamenta q̄ mollifica
ta sunt ꝯbrem inclinate sunt spondiles z calefac
tiue supple sint ipse medicine ut ꝛfortent ea z reso
lutiue ut ꝛstringātur humiditates mollificantes.
aut adiuuantes ad mollificandā dicit fo. Tlaz cū
cadit sufficientia super stiptica possibile ē ut con
fortētur ligamēta u⁹z cum nō resolutur mā per
transitu pmittet ad mēbrū aliud dirit tertio. Et
p⁹imū q̄dē pmutatur ad pedes ut facit accide⁹
i eis palisim z sūlia fcōm mām i subtilitate z grossi
tudine sua z fcōm pmissionē ei⁹ez inhibitōe aut i
fuxione paulati facta. ꝛc. Prio nōdā q·i primis
uerbis bui⁹ pcis d. Anobis manifestauit tres cō
dictiones hīdas in medicina uel medicinis q̄ sunt
i⁹ eaule salubres bui⁹ dispōnis ut q· sint stiptice
calefactiue z resolutiue. prio qđē stiptice. quoniā
ut supponitur cā talis gibositatis fuit humiditas
relaxans ligamenta uel musculos. vnde saltez p
accidens inclinate sunt spōdiles huic aūt relaxa
tioni z mollificationi opponitur adunatio ptium
mēbroz p humiditatē elungatoꝝ talis aūt per
ficitur per medicinā stipticam cui⁹ substantia ut
dirit Auerois. s. colligēt ē terrestris sicca z frigida
cui⁹ est ejcare z unire uel ꝛstringere vñ ꝛster fit
a talib⁹ mēbris humiditatū expessio z sepatio de
bent fo esse calefactiue ut eis mediātib⁹ talia mē
bra ꝛfortentur ex quo eni talia mēbra sūt neruo
sa ⁊ uno supra ligamēta z cordas aliq̄ cadit nomē
nerui ut alr. tertio tigni. ꝛmento. iij⁹. Est igit
in eis elementū dominās frigidus quapp ad frigi
ditates lesiuas facile inclinātur p medicinas autez
calidas huic laptis ꝛriatur. Et sic talia membra
ꝛfortantur ut. s. colligēt ca. ꝑptio z ut dxeu⁹ dica
tur cuz talia mēbra sint debilis caloris inati a ca
liditate medicinaz ipaz caloz uigoratuz z ꝛfota
tur quo ꝛfortato calore ab ipis membris mā noci
ua excutitur z expellitur. Expedit tertio ut sint
resolutiue ut accuta ipaz calidirate subsantiam
humoris crtenuādo in uaporem zuertant z infen
fibilis tandez fiat resolutio z hec pparatas medici
ne marie necessaria est i medicia tali ut sit lipto
mere z pte subtilis subsantie ut uirt⁹ medicine
ad pfundū ubi talia membra sunt situata penetra
re possit z sit tanto calidior q̄ ppriedisease ꝛrieſ
uti transitu medicine cuz uirtute sufficiente usq;
in pfundus deueniat ut est can. d. S. tertio tegni
textu ꝛmenti. 68. z. 66. Neq; cadat admiratio
per hoc q̄ dictum est q· debet esse stiptica z frigi
da z q· sit resolutiua q̄z in diuersis prib⁹ ēt medi
cine emulsez nō icōuenit hoc reperi ut i nuce cipsi
in textu nr̄o iferi⁹ uidebit. Et ista eadem rone
dia. quenium i gibositate facta ex spūmo humido
p eades media declarādo ut ītelligēti ps. Et ēt
fuit snia. d. A. fo can. ca. iij⁹. circa finez cuz dixit
Et ois medicina resolutiua cum qua est. 5ctio. i.
stipticitas ꝛferet resolutatōi iunctura z spūmo
eoruz. s. de repletione z apostematib⁹ ꝛfatis ꝛc.
Et hoc est q̄ ilra itendit in prima pte lego. s. am.
Et cā medicinaruz eius. s. gibositatis q̄ nō ē cā
siccitate. s. pendētis a mā humida fiue p uiam re
laxationis siue p uiam spūmi stiptic uerificat ō
natura humida relaxātē p hoc q̄ addit est ut
sint stiptice ut ꝛstringant ligamenta q̄ mollifica
ta sunt ꝯbrem. i. pp quam mollificatēm inclinate
sunt spondiles ad modum sepe dictū. Et calefac
tiue supple sint medicine aducēs cām dixit ut cō
fortentur ea. s. mēbra mollificata fm modum dic
tum. vnde sequitur supple excussio materie noci
ue mollificātis. Et resolutiue supple etiam sint me
dicine ut ꝛstringantur humiditates mollificantes
. i. minuātur pz extenuatiōnē seqluendo dictos
humiditates mollificātes. s. aut adiuuantes ad mo
llificandum q̄ forte etiā alia cā occurrit ad humec
tandum. s. de cāis primitiuis lz sit difficile ītelligе
re q̄o aliter humectēt q̄ per mām humidam
Circa fm dictum ē ꝑsidezandū q· aliq̄n in solis
stipticis medicinis stat sufficiētia in epicādo mām
mollificantē tam pe se q̄ pz accidens. primo q̄
dem q̄ medicine stiptice sint ejectatiue per se exi
cant fo cū pe eas pte mēbri umātur mēbra ꝛcon
fortatur z sic est possibile ut materia resoluat q·ſi
non fuerit sufficiens ad resoluēdum salt erit suffi
ciens a se dicta materia ad expellēdā ita q· mate
ria exsiccabitur. Nō. tm̄ singulariter z ē uero
pl⁹q̄ ꝑmētatouis. z. tigni ꝛmēto. lxvi. q̄ stiptice q
bus expulsiua ꝛfortatur nō bñ supflui excessum
i siccitate z stipticitate lz usq; tm̄ ad terminū quo
mēbra acgrere faciat bonā expūsionē figurā ñ. n.
ultra⁹ pcederet retētiua ꝑculdubio uigoraretur
usq; ad resolutēdā saltem erit sufficiēs a se dictam
materiā expellēdam ita q̄ mā exicabitur si aut
nō exicabitur ad alia trāsmitterur mēbra aūt ed
q̄ talꝫ expellitur mā ulpluimū sunt pedes cū sint
membza ignobilia deozsum situata z materia est
grauis dispōsita ad morū deozsum z hoc ē q̄ int
dit legoſram. Tlā cū cadit sufficientia sup stip
tica possibile est ut ꝛfortentur ligamenta supple
ita ut tota mā resoluatur z ꝛsumatur iō addit ue
rum cū nō resoluāt materia prāsit. i. cōſr cuēit ut
pmutet ad mēbrū aliud z addit. Et ꝑsequitur q̄dē
pmutatur ad pedes z facit accidere i eis paralisim
z sūlia q· aliq̄n spasmū uel undimā z. ꝛc. cām mate
riā i subtilitate z grossitudine sua q̄ subtilis. cmā
discurrit per ꝛdam mēbri mollificans z fic generat
paralisim grossā aūt replet in latū z in lōgū abe
uiat et fic generat spasmū et addit. Et ꝑsequēdā
permissionē ei⁹. s. māe ꝛsumptā cū mēbris fit aūt
q̄n paralisis et aliquādo spasmꝰ ex inhibitōe aut

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ffussione paulati aut supple subito fcā q: p paula
tim ibdita facit palisim ⁊ subito ifusa ⁊ ocauitaré
neruoꝝ utpturimi facit spasmū ut uidēū est locis
suis.

Et cam antecedit. In hac fa parte
bui⁹ ptis pricipa
lis ipe remouet dubiū qđā posset aliqs dicere tu
dixiſti q regula medicinarū i ifto casu ꝓueniētiū
ē ut sint stipticæ debem⁹ne a principio? oi corpore
aplicare stipticā rādet q nō q: supple in corpore
pletorice nō facta euacuatōe nō cōueniret ⁊ iō di
xi. Et cā antecedit mondificatio nō ē malum
uti stipticis qñ iuuat q: ad mondificatōm supple
stāte plectoria ē icōueniēs ⁊ rō bui⁹ sumit⁹ ex. B.
3. tigni tertiu ꝑmēti. xvi. v. ⁊. xvi. vi. q: p stipticā ul
repellit materia posteri⁹ cū fluit uel membris cō
fortatiꝭ excutitur materia nociua. ſ. alia mēbra.
ſ stāte plectoria corp⁹ repletū nō recipit cū pene
tratio corporū nō sit possibilis ymo obſtructis po
ris mēbroꝝ ibidē uirtute medicine materia ipin
gitur ⁊ ostringit ſ ꝫ euacuata materia nā ad se ip
sam q: repellit trahet ne dek nocuū ⁊ sic opatio
stiptice ꝑficit medicine ⁊ hoc itēdebat in priti pri
cula lego ei. Et cā antecedit mōdificatio nō ē
malū uti stipticis sec⁹ stāte plectoria ſcōm uasſa
li nō antecedit mondificatio.

Et quandoqz agre. In hac tertia pte enumerat
medicinas simplices ⁊ opositas valentes in gibos
tate pendēte ab humiditate ⁊ uēcositate ⁊ prio q
post fuerit ad humida ſcho ad humida cū uētosi
tate simul. tertio ad ventosa ⁊ magis ſcha ibi Me
dicamen forte tertia ibi. Emp⁹m ad gibesitate ⁊ ē
prio enumerādo medicinas simplices q: i hoc casu
valent. Rādet cuidā tacite dubitatiōi q: aliquis
posset dicere deñ est q: regula medicinaꝝ ꝛc. ē q:
stiptice calefactiue ⁊ resolutiue pōt ne hoc in
una medicina simplici repiri ut ab ea ſciptam⁹ ut
ē regula cōis rādet q: ſic ⁊ dixit. Et qñqz agregan
tur stipticitas calefactio ⁊ resolutio i re una ⁊ cr⁹
ſpiſcat i multis dicens. sicut agregātur i nuce cipſ
ſi et folijs eⁿ⁹ folijs lauri ⁊ calamorom. ⁊ abiti ⁊
emilla de nuce cipſſi ⁊ folijs eⁱ⁹ dictū ē. ſ. in cap.
de cura ruptuꝝ zirbalis ⁊ treſtinalis q: ō in cipſſo
ē calefactio ſine actione q: plurimū non est i aliis
calefactiuis de granis lauri ⁊ supra dictis est ibi
dem recurratis ne ꝛingat ibidē multotiēs repli
care de calamoromatico dixit etiā ca. ꝓprio q: ō in
ipſo est uir⁹ subtiliatiua ⁊ ſ da subtil⁹ sicut in cina
momo ⁊ pipe tamen exactio est maior in eo ideꝫ
Serapio. Quia ſit alusmati nō repio alusen est q:
. d. Ā. scribit. Alquasem est herba ſil⁹ Lilio ⁊ in
ipſo est ista uir⁹ ꝑcipue ℨ morsum canis rabidi.

Et de emilla notate q: prio sibi insunt ꝓpriet
tes q: hic a. d. Ā. scribūtur ꝫ singulariter in casu
nō valet q: dixit Serapio fm. B. ꝓferet fluxibili
tati neruoꝝ ꝫ fit ab humiditate iō dicebat. d. Ā.
ſi can. qō q: affluete utitur emilla non indiget ut
mingat oi bora ꝑcipue ét valet in materieb⁹ grof
ſis in ꝓtore quia sua humiditate lenit ⁊ in
ea ē absterſio ultima ut ibidē. Et qñqz iā ipſe
ponit unā cautellā obſeruādā in applicatōe talū
medicaminū in casu nō ſ. ſil⁹ dicēs. Et qñqz
ꝑonitur medicine. ſ. tal calida ⁊ resolutiua cum
stipticis frigidis sicut rosſa accatia ⁊ balaustijs. ō
qb⁹ omnib⁹ dictū est. ſ. applicādo. ſ. cū calidis ca
lefacientib⁹ ⁊ resoluētib⁹ sicut bacis lauri ⁊ casto
rio ⁊ foliꝭ oleandri ⁊ acori de bacis lauritr casto
rio dictū ē. ſ. de oliandro Serapio non facit men
tionez neqz Auer. apud diaſcoridē dē nereo. d. Ā.
ſo can. dixit q: Silueſter hec uerba ē cuⁿ folia aſ
ſimilātur foliꝭ portulace ſ ſtrictiora uehemēter
calefacit ymo est uenenū bobus ⁊ camib⁹ ꝛc. Et i
forma empl⁹ ualet dolori dorſi supple a cā hui
da ⁊ frigida de Acoro dixit Serapio idē. d. Ā. q:
est subtiliatiu⁹ ⁊ ualet ꝓxionib⁹ ⁊ atritionib⁹ ner
uoꝝ addit tamē. d. Ā. q: ualet spasmo. ſ. materiali
⁊ eo i mēbris neruoſis multū utūtur pratici medi
ci bodie. Cā ait tal⁹ opositōis sumitur primo ex
dcō. B. tertio tigni ⁊ xtu ꝑmenti. clxix. q: uehemē
ter calida modem. vnde membꝝ dolet dolor auxit
exacuit reuma vnde dubiū est ne sua modacita
te m⁹xime in corpore in puro multꝝ de materia
ad locuꝝ trahatur ꝛc. ⁊ sic fit ꝑmissio cum frigidis
modem ait talia calida ⁊ dolores efficiunt ut di
xit pluſꝫ ꝑmentator sup illa pte eo q: resoluēdo
⁊ eliquādo faciunt puenire solutōm plurime ma
terieī ⁊ inordinati ſil⁹. Alia cā colligitur a. d. Ā. ſa
tertij de cura palisiⁿ in fine qñ materia subtil⁹ dil
latatur ultuto materie multꝝ calide ꝫ ea mēbra
plurimuꝝ cuꝫ uero membrꝝ aliqualiter infrigida
tur confortatur membrum a frigore minoratur
quātitas materieī ⁊ puenit ad ℔ ut euanescat ꝛc.

Tertia cā ēt est remotiua dubitatiōis dicens
aliqs accipias medicinas remisse calidas ⁊ non
uehemēt calidas dℓ q: sumitur cā ex ꝺđā necessi
tate ꝓpositionis medicinaꝝ quaꝝ necessitatez ele
gāter posuit Auerois. ſ. colliget ca. 22. ⁊ Serapio
7. breuiatrij ca. ij. necessitas igit⁹ in casu nō sumit⁹
ex necessaria frictare virui medicine q: in unica ſi
repitur ubi gra ex necessaria forti subtiliatione re
ſolutiōe ⁊ ꝑotatōe cuꝫ stipticitate simul quoniā
ueniens resolutio facit ⁊ ad elligfationez ⁊ cuꝫ ea
non ꝛingitur stipticitas ⁊ confortatio qō ſi dicas
ſtud de directo uꝰ oppugnare dicis. ē. de mente
. d. Ā. q: dixit qō nuce cipſſi foliꝭ lauri ⁊ calamo
romatico est vꝫ resoluriua calefactiua ⁊ stiptica
ze. dicatur ꝓcedēdo non tamen tāa sicut ⁊ casto
reo ⁊ oleādro est calefactio ⁊ tāta subtiliatio ⁊ re
solutio quāta est in istis aliquādo necesse est uti ꝑ
pter materie obedientiā ad leuiozez medicinas ⁊
cū tāta resolutōe nō stat ꝑortatio ⁊ stipticitas q: ſ
can. est necessaria iō necesse fuit ut quādoqz ꝓpo
natur materia calida uenientes cuꝫ frigidis stipti
cis ⁊ hāc cām puto magis ad mentez. d. Ā. hic ꝫ
ꝯlibet ſit bona ⁊ ſi ex oib⁹ fiat una erit melioz lego
ſram. Et quādoqz ꝓponit medicina ex stipticis
frigidis sicut rosſa acatia ⁊ balaustijs cum calidis
calefacientib⁹ supple potent⁹ ⁊ resoluentib⁹ sicut
bacis lauri ⁊ castorio et foliꝭ oliandri et accto.

Loseqüeter stinuando in localib⁹ enumerat oleu in boc casu maxime ualentia ponēdo ꝛ descriptionem olei de Euforbio que notabilis ē ꝛ notāda de scriptio qz per eā scier exprus alias de oleis ponere descriptiones. Et qz tota ista ꝓsēt claralege eam Olea uero ꝑrentia ei q̄ humida ē sunt olea rerū calidaz ſtipticaz er canone supiore sicut olei cipſi ſ. oleū rute ꝛ ita ualēt multa alia ut de spica de lauro de emilla ualpinū q̄b est ꝑcipuꝰ ſ filia. Et addit Et idiget emplm babētib⁹ medicinaꝝ resolutiuas fortis resolutōis ꝑpter materiā utplurimum latere i profundo sicut sunt folea oleādri ꝛ accous ꝛ castoreū ꝛ ruta. Et ex oleis oleū de ruta ꝛ oleū de castoreo ꝛ oleum de piretro ꝛ pulpa colocynti de ꝛ euforbiū ꝛ assa supple cōliter in oleo rutino ita ut ꝓ. ſ. i. medicinaꝝ sumatur lib. i. olei deide moretur sub sole ꝛ colet ur postꝙ duas ebdomodas .ſ. postꝙ fteterit ꝙ eas ꝛtinuo sub sole ꝛ renouet semp ipm. ſ. oleū colati medie. ſ. ſſes ut ꝓ⁹. Et fiat id multoriens ad min⁹ octies. ſ. postꝙ fteterit ꝙ duas ebdomodas renouen medicine ꝛ tunc ꝓ usu reseruetur. Ex dcis. d. A. in hac descriptōe posumus colligere tria utilia ad ꝓpositōm taliū oleorum. primū qđ tales spēs nō pulnerizentur ſ grosso satis mō rumpāt̄ur ꝓ boc qđ dirit dirumpant ꝛc. colligim⁹ fo ſin debeat esse menꝭa sperum ꝛ olei ut. ſ. pro ſtibet ꝛ. i. spēz pōtur lib. i. olei. ter tio colligitur tps debite fermētationis ipsius olei ut. ſ. fter qz atuor menſibus sub sole ꝛ boc intelligi tur tēpore estatis ut fiat bona decoctio ꝛ in ol me dio mense spēs remouētur ita qđ octies ad minus renouētur ꝛ tunc reuera credo ego qđ fit efficatio ris uirtutis q̄ si spēs semel tātū quoquātur aut bis Et notate hāc descriptōm qz fortior ē q̄ illa q̄ ponitur ſ. can. tractatu io. ē q̄ illa Meſue ultia di stinctione quenta ꝛ ſille sunt multū efficaces in passionib⁹ neruoz ꝛ doloribus iuncturaꝝ ꝛ dorsi ut locis allegatis tamen in isto intrant duo fortia simplicia in resolucōe q̄ non intrant in illis simplicia. n. illorum sunt similia. Intrant hic. ſ. pulpa coloquintide ꝛ assa ut non ibi in uirtute coloquinti de est itud oleum resolutiuū ex longinquo ꝛ potenter ꝛ ꝑcipue in membris neruosis. Notate pre ciuam regulā de coloquintida cum per interitus debet sumi dirit. d. A. non fit aliquis ꝛtentus qđ ipa fit ualde trita pars enim minima eius in sensu cum inuenit humiditatē instatur ꝛ adheret partibus ſtomaci ꝛ inuolutionibus intestinoz ꝛ apostemat assa calida existens in quarto ē maxime resolutiua ꝑcipue fetida ꝛ ꝓferet potissimum doloribus neruorum ꝛ membroum neuosoum vnde michi ista olei descriptio excellentior uidetur maxie ꝑpter totiens spēs ꝛtonuari. Medicamen forte ad illam iam ipse ponit ꝓpositionē olei ꝛuentitis in gibositate ab humiditate ꝛ uentositate gibosita tis stmul cuius descriptio. R. sauinam ꝛ scea ē spēcies abſinthij ꝛ dicitur herba lombricoum et armoniacum et nucem cipressi et piritum et sansucum est spēs maſoraue ꝛ codumel quā forte dicerent ifam esse corruptam ꝛ debet stare cardamomi qz greci cordumēi uocant cardamomi ꝛ boc ē arabicum a greco extractum. Sed cordumei ab nos carui agreste et ſgnātus ꝛ cassia dequoquātur cum aqua decoctionis optima. primo. ſ. frustratim incisa ubi nō qp per cassiam bic non possumus intelligere cassiam pinguem sed cassiam lignea. qz cassia pinguis ihoc casu nō ꝙueniret urꝙ Et i boc est error cōis cum cassiam fistulam reperiunt itel ligunt cassiam pinguem ꝛ tamen ut dicit Simon mos antiquoz fuit per cassiam fistulam cassiam lignea appellare ꝛ ita per cassiam absolute ꝛ i boc credo errauit Mondinus. Et boc etiā credo esse nisse cēm errorem praticārium qui ex in provocatione mestruoum uel secēdine reperiunt nalef corrieos cassie fistule intelligunt ipi de corticibus cassie pinguis qđ tamen credo intelligendum de corticib⁹ cassie lignee qz ipa sicut cinamomum in boc precipuam habet utilitatē notate bene. adde ꝛ effundatur desuper de oleo quātus est aque me dietas. ſ. facta decoctione ꝛ decoquatur ꝛ iterꝛ tur aliquoties. i. appoſito oleo fiat iterata decoctio postea superadatur de oleo quātum est me dietus illius aque que remāſit postea iterato buliant tādem addatur de oleo ꝛtinuādo decoctiōe ꝛ appositiōm olei usqz ad totius aque cōsumptiōm Deinde pbiciatur i eo. ſ. oleo sicut decoctio cassoreum euforbiū et Sauina ꝛtricta ut ēt uirtutes eoz in oleo ſprimātur sicut ut dixit Meſue imprimitur forma figilli in cera.

Et adminis tretur pro usu tūc ad dit. Et in isto q dem est ꝛfortatio membri ꝛ carminatio uentositatis et resolutio humiditatī exraneaꝝ grossarum ut patet inſpiciēti proprictates simplicium de q bus. ā. dictis ē ponit ꝛbiter emplm ad gibositatez uentositatis magis ualenꝫ cuius descriptio. R. storacis liquide quidam dicunt qđ est storaz que extrahit̄ per decoctionē corticis arboris sicut fio raz est ipm gumi arboris. Et. d. A. facit duo capitula unum de storace humida uidere nos quidaz dicunt qđ est mel storacis calamite sed quicquid sit est calida ericatiua et resolutiua costi calamo romatici saxine olum aīs. ſ. i. euforbij ꝛ. i. et ō bis oibus dictum est. ā. olei nardini quidum ē necesse ſ. ad debite incorporaī dictas pulueres ē gumi et fiat emplm per intrantia patet utilitas.

Et ꝓpostemosse autē cura Dec ē secūda pars principalis cap. in qua ipse determinat de gibositate ab apostēate et breuiter nos remittit ad cuā apostēatuꝝ duroz de gb⁹ videri ē. iij. Hāt̄ cade fferos dirit ḡ. Apostemesse autē cura. ē cura apostematum difficilis maturationis et ꝛuptiōis et resolutionis ꝓpria apostematib⁹ ouris ſupple qz talia sunt huiusmodi ꝛditionū ō apostematib⁹ mollib⁹ nō facit hic mētionē qz eoruꝫ cura habet sicut et gibosita ꝛ humide ō apostematib⁹ ēt suerius ad exiturā non facit mētionē primo qz ēt de cura horū imuit nos remittere ad curā exituraꝝ ſtrinficaruꝫ ꝛ fo qz tales exiture cum rumpuntur

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

euacuata mã q̃ ul' cõprimebat uel grauitabat fa
ele ꝓ se uel modico adiutorio ꝺ̃r fiat curatio. ſꝫ
ſ apoſtematib' ouzio erat fieda meꝺicia ſpſilis cuꝫ
ſimilia q̃ difficilima faciũt curatoꝛes ꝛc. l. tu ſꝫ

Rememoratio In hac vltima parte ca. ipſe reuertit ad q̃
ꝺa remeꝺia gibositat' bũiꝺe ꝓio ꝓ̃t duo empl'a
ſcho ponit aliud genꝰ curatiois q̃i precedẽtia nõ
znueniẽt. ſeꝺa ibi. Et q̃ſi nõ valẽt curatiões. In pri
ma gte enumeraõ empl'a znamẽtia ſ gibositate
bũiꝺa ꝺixit. Empl'm bonũ. ſumat'ur acoꝛ̃ ꝛ emil
la ꝛ dequoquãt in aqua cipreſſi ꝛ ipſaſtreꝛ cũ eis
locus ꝺe bis oibus ꝺictis ꝛ ſupra ꝛ ꝓs q̃ oia valẽt
acorus.n. ꝛ emilla poſt ꝺecoctionẽ cũ aqua ꝺeco
ctionis cipreſſi piſtet'ur uel cuꝫ ipſo cipreſſo uel ſi
ne ꝛ ponant' loco empl'i q̃ in aqua cipreſſi ꝓ ſoꝛ
tem ꝺecoctões ſ̃ꝫ cipſſus regrit terre ſtãt ſ̃ꝺe hꝫ
virtutẽ cipſſi ꝛ ẽ ꝺuricia. ꝺe ſ̃ꝫ acoꝛ̃ uel emilla
ꝛ ẽ znerueꝰ eſt pilo ipm ꝺequoq ꝛ ſ̃ſiꝛ rclq̃ le
go ifam remẽoratio empl'oꝛ ad gibositat' bũiꝺ
empl'm bonũ ſumat' acoꝛ̃ ꝛ emilla ꝛ ſupple mẽꝺe
tur ita in fruſtra ſcidant' ꝛ dequoquãt in q̃ cipſſi
ſ̃ꝺecoctõis ei' ꝛ ipſaſtreꝛ cũ eis ſiue oibꝰ ſiue duo
buſ'tis bũ adiniuẽt maſſelat ꝛ ꝓtactis loc'eminẽ
tie ꝛ ꝺolozie ꝓbt aliud ꝺferẽ cũ hoc vẽtoſle ꝛ ꝺi
t'r. empl'm ꝺferens humiꝺe ꝛ vẽtoſle ex eis ſimul
ſumant' emilla ꝛ ſaunia ꝛ acorus ſupple equales
gtes mẽꝺẽtur ꝛ dequoquãt ſ vino. ſmeꝺij colorꝭ
ꝺonec ꝺecoctõe ꝺiſſoluat'ur ꝛ diſoluat' cũ eis bde
lij q̃ſfaciliter fiet i virtute vini ſupple tante q̃ſi
tatis q̃ cotꝫ viſcoſus ; reꝺꝺat ſ̃ ꝺ addit' ꝺonec fiat
vnguẽt ꝛ admiſtreꝛ clara ſũt oia. Cõſequenter
vltimo ipſe ponit ſingulare remeꝺiũ valens q̃ſ re
liqua remeꝺia nõ znulerint ꝛ non ſolũ in hoc caſu
valet ſ̃ generaliꝛ in oi ꝛplexione mãli bũiꝺa ma
xime frigiꝺa. Et vltit.

Et quando Non valẽt curatiões cũ eis
q̃ bibũtur ꝛ empl'a ꝛ aliꝭ
ſ̃ vnguẽtis oleis fomẽtatiõb' ꝛc. Admiſtretur cuꝫ
terij ꝛ remoueatur molificatio ꝛ ſduretur locus
Notate bic q̃ vt ſupra ꝺictum eſt oẽs aur laudãt
cauteriũ in frigiꝺa ꝛplexiõe materiaſ bũiꝺa ad
mãn ẽpicanꝺa ꝛ mẽbꝛa ſ̃ortãdi ꝛ ꝓcipue cũ re
liqua nõ ſufficiant ad gfectionẽ vt ẽt bic vꝰ inue
re. Et in hoc cãu peccãt materia ꝛintra pectus
nõ laꝺarẽ ego fieri cauteriũ ſ̃ vbi materia pec
cans eſſet in muſculis exteriozibus tũc cauteriũ
multũ pficeret. ſeꝺ de mõ ipſi ꝛ quale eſſe ꝺebeat
actuale an poẽtiale. In iſto caſu pp mẽbꝛa eſſe
neruoſa laꝺarẽ potẽtiale ꝺe ꝺiſcripto ibus ipo
rũ ꝛ forma ꝛ oꝺie babuiſtis ſupra copioſe. vnde
bic ſilentio pr'ãco ad illũ locũ recurratis. rñ. Al
bucaſis laꝺauit ꝛ hoc cãu cauteriuꝫ actuale ca.
ꝓtio vr. ſ. ſit cauterium ad mõm circuli vt ca
pat ſuguiorem ꝓtem ſ̃ꝺilis equaliter ꝛc. ꝺixit rñ
caue non aꝺmiſtres cauterium in gibositate que
ſit in ſ̃paſmo nerui tu vide de reſtauratõne ꝛ ciro
giam q̃ aliq̃ ꝓ ſe ſolam eſt ſufficiẽs non fecit bic
ꝺo. Aꝛ. mẽtione q̃ niſi ſubito fiat reꝺuctio quoꝺ
nõ nõ valet ogatio q̃ ẽt. ſ. ſpoꝺilij fiat remotio
ad aſſiritus non eſt poſſibile vt cureꝛ vt oẽs ꝺicũt
ꝛ ſiet ad poſterius poſuit curam ꝛ ordinꝫ quin
ta quarti ca. ꝺe ꝺiſlocatione ſpoꝺilis ꝛ ſeparatõ
ne eorum q̃ ꝺe ꝺiſlocatione cõplcta nõ opoꝛtuit
verba prolungare cuꝫ ut ẽt ipſe ꝺixit in pncipio
cap. loco allegato q̃ſ ſpoꝺiles ꝺiſlocantur ꝺiſlo
catione completa interficit ꝓculꝺubio ſolum er
go ponit curam remotionis aliq̃alis ſpoꝺilitꝫ.
Et bic vere gibositaꝰ. Non fuit igitur expediẽs
hic aliq̃id tractare neqꝫ eꝛo aliq̃id ꝺicaꝫ ſꝫ ad
illum locum nos remitto ꝛ ſic habetis finem cap.
ꝺe cura gibositatis in quo habuiſtis multa vtilia
ꝛ quoꝺãnõ neceſſaria ꝛ ſufficientia ad capꝭ in
fra ꝺe ꝺoloꝛibus ꝺoſſi. Sumarie igitur buiſtis
in ca. i. canonem generalẽ curatiuꝫ humiꝺe ꝛ ſic
ee ſimul vt q̃ cura eorum quantum aꝺ euectu
tionem ꝺictaꝫ ꝛ localia eſt cura paralifis ſi fit hu
miꝺa vel cura ſpaſmi ficci ſi fit ficca . Et p hoc
verbum habeo excuſationem quia in hoc ca. nõ
ſequar intentum q̃ꝺ a principio ꝓpoſueram ga
ſtatui poſt oꝺinem curatiuꝫ raꝺium per omi
num. Aꝛ. in vno quoq; capitulo ꝓponere oꝺinem
ꝺomeſticum obſeruandum in actu ꝓactico ꝓmo
ꝺum conſcilij non tamen ꝺeclinando a uia. ɔ. Aꝛ.
bic non faciam ne uideaꝛ facere ꝓcilium ꝺe pa
ralifiuꝫ ſpaſmo ſeꝺ ꝓo iſtis materiis recurratis
aꝺ ſecunꝺã tertij ꝛ in materia paralifis feci cõſci
lium ꝛ ꝺuuilgatum ipſum uiꝺete. Dabuiſtis ſe
cundo ſpecialem canonem in mediciis obſeruãꝺi
in gibositate humiꝺa ut ſi fint mediciẽ ſtiptice ca
liꝺe ꝛ reſolutiue ꝛ cauſam q̃ſ ſic oꝺeant qualifi
care. Dabuiſtis conſequenter canonem cõre
ctiuꝫ ſuperiozis ut q̃ talia utplurimuꝫ non offerã
tur niſi facta purgatione. Conſequenter poſuit
quedem ſimplicia in quibus eſt coniuncta omnis
talis virtus ut ſ nuce cipreſſi ꝛc. Dabuiſtis cõ
ſequenter canonem compoſitionis ꝺiuerſarũ me
ꝺicinaꝝ ꝛ compoſẽ medicinaꝝ multum calida
rum cuꝫ frigiꝺis ſtipticiis ꝛ aꝺꝺuci cauſas uarias
neceſſitaẽ aliquando talis compoſitionis . Da
buiſtis poſtea quedam olea ꝛ ꝺeſcriptiones quo
rũꝺam mediciaminum in caſu iſto conferentium
et ſpialiter ꝺeſcriptionẽ olei ꝺe eufoebio que fuit
multum egregia et merito compoſitionis et meri
to oꝺinis ꝺeſcriptionis. Ultimo habitus ẽ caſi
quoꝺ quando reliqua non conſulerint tunc caute
rium eſt medicina ſingulis. Sequitur caſi ꝺe va
ricibus.

De varicibus.

Et dillatatio In iſta pte p
pter cãm aſſi
gnatã uerſus principiũ ipſe ꝺeterminat
ꝺe quaꝺã ꝺiſpoſitõe uenaꝝ ꝛ ꝺeipſaꝫ
tumefactõe ꝛ groſſitie et q̃ talis tumefactio i ti
bijs utplurimũ manifeſtat' q̃ uene q̃ multiplicit
toztuoſe ſeeꝺunt ꝓ ꝺibus ſꝫ aliꝭ ꝺigere poſſe et
cũ tumeſcunt aꝺ ſimilituꝺinem uitis apparent iõ
ab aliq̃bus iſta egritudo uitis appellatur. Et ab

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

A varices appellant ⁊ q̄ſi ab eiſdem fere cāis ut
videbit fiūt varices ⁊ elefantia iccirco de vtriq;
fic determinatio pcio tñ tractat de varicibus tāquā
ad p̄ poſtū magis p̄ncipāb⁹ ſo de elefantia ſa ibi.

Et additio in pcib⁹ ꝛc. pñs ps principali ptiū
ſione diuidit in ptes tres quoniās pcio manifeſtat
q̄d nois varica ſo ipe adducit ipſam cās tertio po
nit modā termin⁹ ē earū ſa ibi. Et plurimū ſan
guis ꝛc. tertia ibi. Et iſte varices nō ſuſcipiunt de
prima parte dicit declarādo rubricā ō varice. Eſt
additio venarū in crure ⁊ pede ꝑpter multitudiē
eius q̄ deſcendit ad eas ex ſanguine. Notādus
q̄ per additionē intelligit groſſities ⁊ manifeſta
tionē ipſarū per pedē intelligit pedē magnū in ſe
a gregātē crus ⁊ coſſam vñ tales vēne ſi nō tume
ſcūt in crure ſ; ēt tñ ſentiūt i coſſa p̄ ſanguies ſi ſo
lū itellīt ſāguinē p̄ſertū ab aliis diſtinctū hu
moib⁹ ſ; ēt p̄ ſanguinē intelligit indīrter vt ipſius
ſanguinē verā vel maſſam ipſi⁹ vt ēt alibi aliq̄n
ſumit⁹ put notat tertio tigni cōmento. cxcvi. ſic
eſt clara ſſa cū rubrica cali lege eā. Et plurimū
ſanguis nūc ꝑcquit enumerādo cās ipſius ⁊ pcio
numerat cās corporeas ſcdo p̄mitiuas tertio de
clarat in cāis corporeis ſi fiāt ſcipiēdo vel nō ſcda
ibi. Et plurimū ꝛc. tertia ibi ⁊ multotiens acci
dit dicit ergo pcio q̄ plurimū ſanguis ē melancoli
cū ⁊ q̄ſq; eſt ſanguis groſſus ſſtaric⁹ addit ꝓr ⁊ q̄ocū
q; ſit eſt ſanguis in quo nō ē putrefactio ⁊ ſſnō. i.
ſi eſt putrefactio nō ſaluabit cū eis pes ab vulce
ratione ⁊ apoſtematib⁹ malignis rō p̄mi dicti ē
q; ſanguis melācolicus ſua grauitate mouet⁹ deoz
ſum ⁊ ſua groſſitudine receptus in cōcauitatibus
venarū magnarū nō pōt ꝑ pozoſſtates venarū re
ſudare nc̄q; in orificia recipi paruaz venarū. vñ
de ibidē remanēs ſſa agregat⁹ vt ipſarū ven⁹ rum
magnarū per tibias exp̄ſſarū fiat amplitudo ⁊ dil
latatio ⁊ ſō vtplurimū ſanguis ē melancolicus q;
ſanguis ſubtilis vel aquoſus nō ſic ē apt⁹ ibidē re
tinezi q̄ſq; tñ ſ; anguis nō melācolicus ſed medio
cris ſde tante multitudinis vt ad venas tibiarum
deſluens ſua multitudine oppillet ⁊ ꝓr ibidē reti
neat⁹ ⁊ ex ꝑte ſti fiat ipſarū venarū dillatatio pōt ēt
talis oppillatio fieri ex ſanguine groſſo ſſtarico vi
ſcboſo vel quodāmō aliq̄ gibſſtato vnde ⁊ ſi re
cipi poſſit in cōcauitatibus venarū magnarū nō
tñ alo ſtrictiores venas ſub intrare pōt. Et hoc eſt
q̄ dixit ſubiungēdo. Et quādoq; ē ſanguis mō
dus non melācolic⁹ ſ; ſupple mediocris ſde ⁊ ſup
ple peccās multitudine. Et q̄ſq; ē ſanguis groſ
ſus ſſaricus ſupple ēt viſcoſitate adherens ⁊ oppi
lans ō tertij dicti ē q; ſtante corruptione i humo
re aliqua ꝑ ꝑ ebulitionē ſubtiliata ⁊ a virtute ſti
mulata epulſa ſua accuitate cocodit mēbruz cui
occurrit ⁊ ſic fiunt vulceratōes in tibia vl ſi foete
non rumpat⁹ cutis ſalē fiunt maligna apoſtema
ta ⁊ hoc eſt q̄ dixit. Et q̄ocūq; ſit in ſanguis
in quo nō eſt putrefactio ecce ꝑ ſanguinez intelli
git maſſaz humoralez ⁊ ſi nō ymo ſupple ſit putre
factio nō ſaluabit⁹ cū eis. ſ. putrefactis humoib⁹
pes ad vulceratōe ⁊ apoſtematib⁹ malignis lege
tu ſſaz ꝛtinuā. Et plurimū nūc ipſe narrat cās
vtplurimi ꝑmitiuas huius diſpoſitōis ⁊ dicit.

Et plurimū quidez accidit. ſ. varices curſoib⁹
⁊ vtraq; tibias ⁊ onera pōtantibus ⁊ coz. m regi
bus vel ſupple alijs p̄incipib⁹ aſſiſtentibus. Rō
iſtoz⁹ oiū eſt vna q̄m ꝓptales cās pcio calefi ⁊
mēbra deoſſum ⁊ ſic mām copioſius atrahunt ꝙ
p nutricatōe ſit neceſſariū hoc manifeſtū in tine
rantibus ⁊ curſoib⁹ ꝙ motū hoc ēt verum eſt in
aſſiſtentibus ceōā regibus ⁊ onera pōtantib⁹ q;
in talibus oibus laboeant maxime alales ꝑtutes
mēbroz⁹ inferioꝝ ꝑcipue pedū ꝙ q̄ dixit Aue
roys ſcrō colliget ca. ij. q̄ federe ⁊ tūg pedes ſſ. f
eſt exercitiuz deoſſi ⁊ nō ꝙ aliud niſi q; doꝛſuz fa
tigatur multomagis tibie fatigantur ꝙ ſuſtenta
re mollem corpoꝛis ⁊ ēt ſſat experientia ⁊ iō vir
tutes multā q̄ātitatē ſpiritū ⁊ ſanguinis trāſmit
tit ad eas ⁊ ſic calefiunt quibus ſupcalefactis ꝓo
mouētur ad attaḃdum ex quo atractio a vacuo
fit ⁊ a calido. Ad hoc ēt cōiter adiuuat q; in ſic ei
ſpoſitis facilitatur mot⁹ mātus deoſſum vt⁹ ⁊ ſic
due ꝑecipue cāe ocurrit. ſ. facilitas deſcēſus ma
terie ⁊ habilitas recipientis. Et ſic eſt clara ſſa
legem eam.

Et multotiens accidunt

Jas tio

ipſe narrat varietatē hui⁹ diſpoſitōis q̄tuz ad euē
tum ipſius ⁊ dicit. Et multotiens accidit poſt egri
tudines acutas ſupple ēt diuturnas ⁊ adducit cās
dicens quoniā expellit⁹ materia illic in illis qui er
ꝑedictis ad boc ſunt parati addit. Et q̄ſq; acci
dit incipiendo ⁊ addit ⁊ accidunt habentib⁹ ipſe
nem ex ꝑdictis multotiens aduertendū q̄ tora ſſa
ꝓima clara eſt excepto q̄ illa ꝑticula in illis q;
ex ꝑdictis ad eas ſunt parati q; pōt hꝛe duplicez
intellectum ꝓimus eſt q̄ poſt egritudines pellī
materia illic. ſ. ad venas tibiarum ⁊ in illis qui ſunt
parati ad eas ex ꝑdictis. ſ. curſoribus itineranti
bus q; in iſtis ꝑ ꝙſum curſus materierus deoſſuz
facile per naturā cum ipſa expellit māz cretice ex
pellit eum ad dictas venas ⁊ ſic ſunt ex ꝑdictis ad
hoc parati ſecundus eſt q̄ natura poſt egritudiēſ
expellit illic ad venas tibiaruz in illis qui ſunt pa
rati ad hoc. ſ. pp amplitudinez venaruz ⁊ laſſita
tem ⁊ debilitatem ex ꝑdictis. ſ. materieb⁹ vt me
lancolia vel ſtate groſſo tc. vterq; ſenſuꝰ bonus
eſt. Secundo notandum q̄ in habentib⁹ ſplenez
i. paſſiones ſplenetice a multotiens fiunt iſte eua
cuationes ꝑ natura ad venas tibiaruz ⁊ hoc iō q;
in talibus ex ꝑtentia attractiue ſplenis ⁊ ſeqſtra
tiue cuiuſdā multuz de natura melācolica i maſ
ſa ſanguinis remanet ⁊ ſic trāſiens ſanguis ad ve
nas tibiarū ibidem paulatine remanes ſecundus
modus ſupra dictum tandem facit extenſiones ve
narum ⁊ ſic fit iſte morbus incipiendo ſicut etiā
fiunt dolores iuncturarum incipiendo q̄ſi in toto ei
tio epatis vel ſto. mā ſtatica i tota maſſa viſcoſa
ſupbūdat⁹ ⁊ ꝑ irēdebat i illa ꝑte q; accidit ſcipien
do ſic ⁊ dolores iuncturarū ⁊ addit ⁊ accidunt ba

bembibus splenem ex predictis que. ſ. fiunt ſcipien
do multotiens licet iſta ps vltima poſſit verifica
ri ꝺ̃ de eis que fiũt cretice qñ paſſiones ſplenet
e nõ multotiẽs fint melãcolice cũ̃tigat a natura
lem materiã cretice expelli multotiens expelli
tur ad dictas venas ꝑpter cãm ſupi⁹ dictã. r̃ac ly
ex predictis põt retorqueri ad dictas paſſiones q̃
alias ſequitur vtꝫ lego lꝛa3. Et multotiẽs accidit
ſ. hicte varices poſt egritudies accutas qñ expel
lũt materia illic. ſ. ad venas tibiarũs in illis q ex ꝑ
dictis ouꝫ̃ exponẽdo ga ex predictis ſ. carnerib⁹
vel iũer ãbus ſunt parati ꝑp cãm dictas vel ex
predictis materieb⁹ expellitur. ſ. melancolia r̃c.
In illis q ſunt parati ꝑp amplitudinẽ meatuũ r̃c.
Et q̃ñs accidunt incipiẽdo r̃ nõ ſupple poſt alꝫ
egritudines ſed per paulatinaꝫ congeſtionẽ ſicut
accidunt doloes iunctur arũ incipiẽdo. ſ. aliquo
tiens. Et accidũt habẽtibus ſplenem. i. paſſiones
ſpleneticas ex predictis multotiens ẽrly ex predi
ctis dupliciter referendo vt dictum eſt.

Et iſte uarices Jn iſta parte tertia principali ipſe ponit
modũ terminatiõis dictarum varicum r tria facit. ſe
cundũres modos terminatiõnis ſecunda ibi. Et
q̃ñs inciduntur tertia ibi. Et multotiẽs quidẽ de
prima dicit. Et iſte varices non ſuſcipiũt curatio
nẽ. ſ. que accidunt habentibus ſplenẽ ratio huius
q̃ in dictibus paſſiões ſplenetic as debilito ſplene
multa materia melãcolica vt ſupra dicebatur in
maſſa remanet que facilter deoſtium mouetur r
ſic licet materia ſub forma coniũcta exiſtens re
mouetur tñ ꝑ fluxum ſuccedẽt materie egri
tudo conſeruatur r ſic nõ ſuſcipiũt curationẽ ad
uertendum tñ ꝙ iſta cõclusio veritatẽ hꝫ ſecundatis
paſſionibus ſplenetic is r ſplẽ nõ fortificato q̃a ip
ſis remotis r membro ratificato poſſibilis ẽ vera
curatio ſicut r reliquarũ ſſium ẽt dico q̃ nõ re
pugnaret ſtante debili ſplene tales varices vere
curari q̃ ẽt ſi ſplen nõ debite ſanguinẽ mondifi
caret tamen ꝑ medicinas melancolias euacuãtes
poſſet mondificari r ſic non multiplicaret in toto
vnde ſequenter non flueret ad tibias veritatẽ
oporteret medicꝰ as multotiẽs reiterare r hoc eẽt
difficile r nature laboriosum cõclusio igitur nõ in
veligatur impoſſibiliter ſed difficulter lege eã.

Et quandoqz Nunc ipſe ponit ſcdum
modũ terminationis di
ctarũ; varicũ. ſ. q̃ fit ꝑ incisionem r ꝓtio fac hoc
ſcdo renouet dubitationem ſcda ibi. Cũ ãt ẽ ſan
guis circa pũ. ẽt duo facit quoniã ꝓio põit unũs
documentũ apta ſeq ex iciſſione dicturus ũenaꝫ
ſcdo ponit aliud nocumentuꝫ aptum ſeq ẽt ex icis
ſione ſecunda ibi. Et accidunt i illis r̃c. de prima
pe dicit. Et quãdoqz ſcidunt r accidit ex ſciſſio
ne earuꝫ extinuatio mẽbri ꝑp ꝑuatões deferentiũ
nutrimentũ dicit de ſcda ꝑte. Et accidũt in illis q̃
ex eis ſunt melancolice cuꝫ incidunt r ꝑhibent
egritudines melancolice r melancolia. Dño intel
lectu hꝫ duarus ꝑticularꝫ ſimul noandis ẽt q
tale vene ꝑ cura perfecta multiplr incidi poſſunt
quoniã aliquãdo fm longũ ſlobotboniant in una
tũ vl̃ plurib⁹ gtib⁹ iſplaruꝫ aliqñ vo ſcõm träſuer
ſum in totum incidunt r aliqñ ꝑter hoc ẽt extra
hunt ut in cura magis iudebit ꝓpoſito ẽt ꝙ ſcif
ſiones intelligit iciſſionẽ alicui⁹ magni rami ſcõm
tranſuerſuꝫ totalẽ a quo ramo alij plures oriunt
q̃ facta iciſſione manifeſtuꝫ eſt ſanguines r tu
mores nõ poſſe ulteriꝰ ad ſſeriora mẽbra deueni
re ut ſi ſit fcã inciſſio ſub genu imediate nõ poſit
gramos oẽs illius rami materia deferri ad pedẽ
ex quo ſequit ur de neceſſitate membruꝫ minuet
r extenuabit ꝑp mineari nutrimentuꝫ ipſius mẽ
bri. Segrur ſcdo ꝙ talẽ iciſſionẽ diſponi ad gene
rationẽ egritudinuꝫ melancolicaruꝫ ſi materia di
etaruꝫ uaricaruꝫ fuerit melancolica ut quarẽta
ne melancolice paſſiones lepre r huiuſmodi r di
ſponit ad generationẽ ſimili mõ paſſiõuꝫ ſtatica
rum ſi materia ipſarum fuerit ſtatica ut ad gene
rationẽ appoplexie r ſſium. Et hoc ẽ q̃ intende
bat in ſa lego eã. Et q̃ñs incidunt. ſ. ex träſuer
ſo toralꝫ cura. Et accidit ex inciſſione earuꝫ ex
tenuatio mẽbri. ſinferioꝛio ꝑ quã ſonem deferen
tium nutrimentum. ſ. ipſoruꝫ ramoꝝ ortoꝝ a ra
mo groſſo inciſo. Et accidunt in illis que ex eis
ſunt melancolice cum incidunt r ꝑhibent. ſ. ma
terie ipſe melancolice ne deoſtium ferantur ꝑp ip
ciſſiones ipſaruꝫ uenaruꝫ egritudines melancolice
ut ſicut. s. quarẽtena lepre r melancolia. i. paſſio
ſic appellata ab auctoribus que ẽ melancolia ita
intelligis q̃ ſi uarices ſint ſtarice r melancolice r ꝑ
hibent materie r. q̃ accidit tunc paſſiões ſta
tice ut ſubet epi. r ſiles q̃ tales mãe erãt miſſe. a
nã r elungare a ꝑncipalib⁹ ꝑhibita aũt tali exho
neratione remanẽt doẽ mãe ad intra r faciũt moe
bos nouos ꝓportionales r̃c.

Cum autem eſt mouet dubitatiõẽ
q̃ aliqs poſſet dicere eſt ne neceſſariũ q̃ ſp cũ na
rices eradicant uel incidunt q̃ fiant paſſiões me
lancolice rideꝫ q̃ nõ. Nã cũ ſanguis ẽ mondus.
ſed. ſ. tñ peccãs in ẽrols eradicent uel auferunt
tñ tũc non timetur q̃ accidat melancolia uel ſup
ple alia paſſio melãcolica nõ eſt q̃ r ſi ꝑhibeatuꝫ
talis ſanguis ne ad ſſeriora pellatur r ꝑſir in hitu
toti⁹ multiplicetur nõ ꝑpẽ generabil⁹ melancolia
cũ ſanguis nõ ſit melancolicus. Sz ſi alie egritu
dines generabũtur ipſe erãt de habundantia ſan
guis ut ſinoca uel apoſtema ſanguineꝫ uel fluꝝ
ſanguineus uel ruptura uene r ſſue ẽ tñ aduerẽ
dũ q̃ hoc ſteli⁹ hs imediate q̃ mediate ſtat op
poſiti q̃ñ multiplicato ſanguine i toto ꝑ inflatõ
nẽ tandẽ r reſolutionẽ ẽ fieri poterit humor melan
colicus r imediate generari poſſunt egritudines
melancolice r ſic ẽ lra clara lege lꝛa3.

Et multotiens quidẽ Jam ip
ſe ponit
ultimũ modũ terminatiõis r dicit. q̃ multotiẽs
quidẽ putrefit id q̃ ẽ uaricib⁹ r perducit ad mul
cera. ſ. ꝑp putrefactiõẽ mẽ. r rõ ẽ clara nã dicta
materia ꝑp putrefatiõẽ redditur acuta corosiua
r imleratiua ut ꝑz r̃c. ſic ẽ finis eca. Jn quo pri
mo mãifeſtauit gd bẽnus itelligere ꝑ uarices

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

postea ponit cās r primo se tenēres ex parte materie vt corporeas secūda ex pte cārum primitiua rū de corporeis dixit q plurimū est sanguis melācolic⁹ r aliqñ sanguis flegma. grossus r aliqñ sanguis mōdus. Sed q̄ocunq; sit i tali materia nō est purrefactio postea i cāis primitiuis dixit q accidit curfosib⁹ r itinerātib⁹ r bonera portātib⁹ rc. postea būisticis q̄o aliqñ accidit post egritudines accutas r adebatur post cronicas pōt accidere r aliqñ incipiendo r pcipue habētibus passiones splencticas postea ponit modū terminatōis ipsa rū r q̄ñ cās incidunt r tūc duo timētur. s. vel mēbroū inferioū arefactio aut passionū melancolicarū generatio vel supplr aticarus. r. varice fiēr aticze r si pendeāt a sanguie mōdo nō est timor passionus melancolicarus intelligebat imediate q mediate esset timor passionus melancolicarus dicrus q postremo q si materia putrefiat q terminatio fit per varices ad vulcera rc.

De elefantia.

Elefantia est additio

In pedibus postquā determinauit de varicib⁹ nūc pg cōitatē in cāis vt supra dicebatur ipse determinat de elefantia q̄ ē r pat sio tibiarū r pedum r ē⁹ elefantia secūm Rasco. q̄ taliter disponunt pedes in hac passione vt assi milentur pedi vel tibijs elefantis r i ca. tua facit quoniam primo dicit r i superioi ca. declarat qd nois elefantie secundo ipse ponit cās corpoales spiales talis passionis tertio ipse ponit cās magis generales r cōes ēr varicibus de quibus supra nō fecerat mentionē. secunda ibi. Et q̄ñs fit propter humoē tertia ibi. Et cā eius est rc. de prima pte dixit declarādo elefantiā. Elefantia est ad ditio supple nō naturalis. In pedibus scūm modum qui accidit in venis varicu. s. propter multitudinem eius quod descendit ad eos rc. q̄r igrossat pedem cus equalitate sua. Et per hoc distinguit a varicibus i quibus nō apparet equalis tumefactio in toto pede p pedem hic itelligit pes ficut r in supioi ca. s. pes magnus agregans simul pedem cus tibia aliqñ tñ tumescit pes siue tibia r apparet principiū cacessīe r signum distinctiuū ponetur in ca. signorū. Et sic est ista clara lege eam.

Et additio rc. cā equalitate sua. i. apparet cū his i toto additio q̄ nō fit in varicibus qa i ipsis tā tū apparet additio in venis r pes sepe extenuatur vt dictū ē supra. Et q̄ñs fit ponēdo cās ipsius corporeas ipse breuiter ponit easdem cās quas ēt supra posuit de varicib⁹ cū eodē modo fieri possit elefantia ficut r varices q̄ i hoc tantū differūt q̄ in varicibus cā preter naturā magnificās claudit in venis tantā notabilr magis i elefantia āt materia replens p totum mēbrū ē sparsa dixit ergo. Et q̄ñs fit pp humoē melancolicum r est id qđ est plurimū. Et q̄ñs fit pp humoē flaticū grossus totū istud clarr est ex dictis supra. Dixit consequenter. Et quādoq; accidit ex cāis ex quibus accidunt varices. s. aliquado post egritudines alas r aliquādo icipiendo sicut supra declarata ē. Et ex sanguie bono cā plurimū descēdit eccc vocat badūdatia q̄ si salte respectus mēbri circularis vt nutritur bz ifa exteriōr r nutritur ita q̄ly aut soner r eo pes nutrimēto aliquo. s. pes nutritur tali sanguine nutrimento aliquo ipropric q̄ non fit bona appositō vel assimilatio r addit q̄ talis pes est in primis rebus rubeus deinde niger. Et hoc ē q̄ san guis ibidem non debite a natura regulat⁹ altera tur r sic cutis quodāmō denigratur vel liuescit r sic est clara littera.

Et causa eius

In hac tertia pte ponit cās cōis ad has dispositōes reducens se ad duas cās que sūt cōes ad oēs egritudines que fiunt p via de fluxus r dixit. Et cā eius. s. elefantie ē vehementia repletionis. s. in toto hoc tamen maxie verificat in sanguinea hec ē prima cā secunda ē debilitas mēbri. s. recipiens r cruzis pg multitudinē calidit⁹ q̄ ois excelens cōplexio mēbrū debilitat addit ēt cām i strumentalē ad hoc iuuante tenēre se ex pte cāe efficientes vt vehementiā atractōis ió subdit. Et vehementia atractionis eius. is reperiat⁹ text⁹ in accusatiuo ps stare in noiatiuo pp vehementiam calidit⁹ inflamate ex motu ra q̄ ipse adducat p ter cās duas cōes ad modoo q̄ via fluxus aliam splalem in hoc cās vt vehementia actractōis pp calidit⁹ hoz mēbroz q̄ talia mēbra vt multū fu p calefiunt pg motuz ēt calidit⁹as dupliciter adiuuat ad hoc primo mēbrus debilitādo sicut ēr facit q̄libet alia excellens cōplexio sed ista maxie hic ;iūgitur pp motū ēt adiuuat vt dispositio passiua secundo q̄ p calidit⁹em vigeat⁹ atractus ēt stat debilitas membri cū vehementia atractionis materie r hoc totū pp calidit⁹atē inflatam acquisitā ex motu. Et hoc est q̄ itendit lego ifra m. Et cā. eius elefantie est vehementia repletionis. s. in toto r debilitas membri propter multitudinem calidit⁹atis r vehementia atractionis eius membri p pter vehementia calidit⁹atis istamāt⁹ ex motu. Ad dit vltimo in causis. Et ad id adiuuant hoc est ad hanc egritudinē dispositiones. s. primitiue adiuuates ad uarices sicut curtus longa itinerātio statio i pedib⁹ portatio oneris ista q̄a adiuuāt ad elefantiam sicut etiaz ad uarices scām modus exposīti supra vt adiuuant ad id. s. ad calidit⁹atē membri r consequenter ad ipsius debilitatē r ad uehemētiā atractionis dicte dispositiones primitiue que dicte sunt vt patet lege ifra ēt est finis huius primi cap. ubi primo habuistis quid nois elefantie ut q̄ est equalis additio in pedibus secundum modus q̄ erat dictus de additone uenarū pedum in uaribus habuistis causas corporeas ut q̄ plurimus est melancolia aliquando flca. Interdūs sanguis mōdus multitudine peccās postea habuistis causas cōmunes ut repletionem totius debilitates membri r uehementiam atractionis propter calidit⁹atem rc.

Iscernitur vnaqueqs

Istud est ca. cõe signorum causarũ varicum ⁊ elefantie in quo ab eisdẽ fiunt vt figura dicta est diuidit cap. in duas partes quo mã pão ponit vna cõe signũ oibus corporeis ⁊ pri matuia. scõo ponit signa spialia cãrũ corporeaꝝ. scha ibi. Et melãcolia est grauis de pria ⁊te dixit discernitur vnaqueqs ex suo sili ꝙ colozẽ ⁊ regimẽ antecedẽs. intelligendũ ꝙ ista lra põt bñ duplicẽ inelectũ prima est ꝙ vnaqueqs cãrũ materialiꝰ discernit ex suo sili ꝙ colozẽ ⁊ regimẽ antecedens fuerit multiplicãta ẽ fuerit ꝙ si color fuerit albus ⁊ regimẽ antecedens fuerit multiplicatus ẽ fuerit scẽ tunc ẽ ẽ fuerit color rubeus ⁊ fuerit ẽta sanguinis multiplicatiua tũc discernit ẽ sanguinea ita dico de melancolia ꝓportionabiliꝰ aliis sensus est vt color sili⁹ materie sit signiꝫ ꝺ riterium materie vt dcm ẽ ⁊ regimẽ antecedẽs sit signũ cãrũ ꝓmittuarũ vt si fuit cursus vt assistẽs cosꝫ principalibus vel portas honera. grauia hoc est signa cãrũ ꝓmittuarũ ꝙ cã carũ est signum cãrũ ita quod ista gre ponit signa cõia cãis cor poreis ꝓmittuis ⁊ scdus hunc modũ introducta ẽ ꝙ quodãꝫ tñ legat sensus ẽ bonus lege ifram.

Et melancolia nunc ipe ponit spialius signa ꝺ cariꝫ cãrũ materialiũ ⁊ dicit qꝺ melãcolia est grauis tendẽs ad caliditatẽ. Et illa .s. melãcolica que est rubea ẽ magis icolumis ꝙ nigra. Ratio ꝓmittuarũ est qz materia melãcolica ponderosa est qz terrea ẽt membrũ multũ grauitaꝫ dixit qꝺ tendẽs ad caliditatẽ hoc intelligaꝫ vtplurimũ ma ginꝫ degenerata ꝓ pria ⁊ no figuras qñ materia me lancolica satis imobilis ẽ nequ mouet ad alia mẽ tea nisi fibi ꝓiungaꝫ aliqꝺ vehiculũ ꝺifferens vel ab intrinſico vt collera vel sanguis vel ab extrinſi cõ putrefiat ⁊ ſic qũlibet calefit ⁊ membrũ ca lefacit. illa tñ que facta ẽ calida ꝓ mistionẽ ſan guinis est icolumioz qz benigniozꝫ nature obedit tiẽ ꝓ mistionẽ coleze vel qꝺ putrefacta. Ex quo ꝓ ga ẽ qꝺ ẽ est rubea ẽ magis icolumis ꝙ nigra ꝓ nigram intelligendo nõ rubeꝺ. f. vel obscuram vt vrinem vel subcetrinam ẽt ẽ clara lege eam. Addit ꝑ ſter qꝺ ſtatica est ad leuitatem declinãs qz membrũ palpat melius ⁊ leuiꝰ nisi ſupple ſtet nimia repletio vt extẽso qz tũc nõ appebit mole ſtꝫ nec ſis pib⁹ appet molꝫ ec quo mã ẽ hmõi

Et quandoqs

Nãc ipe iterponit vnũ ꝓnosticiuꝫ de ipsa me lancolica ꝺ ſtit. Et qñqs ſeltinat melancoli ca ad ſciſſonẽ .f. membri ⁊ vlceratione hoc mãi ſestum est de melancolica adusta ꝙ putrefactio nem generata vel calida ꝙ colere mistionem. Ad dit qꝺ ſanguinea est nota ⁊ est manifesta ex color rubeo ex tactu calido cũ reliquis ſignis ſanguinis ⁊ est finis lege totam ifram nõ oportet ſuma re qz breue est cal⁹. potest. Poni signum diſtin ctuũ a cacessia primo qz in cacessia membrũ ma gis obedit ipessioni qz materia nõ est ſic gressa ſi cut in ista scõa qz in cacessia stat manifestuꝫ epa tis nocumentum quod cognoscitur ex operibus ⁊ casibus eius hic non necessario.

De cura varicꝫ ⁊ elefantie.

Lefancia qndem

In isto ca. diſs. A. ponit ſimul curam varicum ⁊ elefantie ⁊ diuidit principali diuiſſo ne in tres partes qñ ipſe primo narrat facilitatẽ ⁊ difficultatẽ curationis elefantie ponendo etiaꝫ ipsius aliqualem curam scõo ipſe ponit curaꝫ ma gis varicum tertio ipſe ponit ſitudinem quãdaꝫ elefantie cum nodis. scõa ibi. Regimẽ vero vari cum tertia ibi in fine cap. Et fortasse aſſimila tur nodi ec. prima aqbuꝫ tres qñ primo ipſe ge neraliter ponit modũ terminationis eius ſecundo ipſe ponit regimẽ obseruandũ in principio ne cui geatur tertio ipſe ponit modũ curatiuũ ſi fit apta curari in ꝑfirmata. scõa ibi. Cũ ergo succurrit tertia ibi cuꝫ ãt ꝑfirmat. De prima ꝓ dixit duo principaliter ꝓio qꝺ. Elefantia qdem maligna ẽ ꝙ ꝓrũ sanat ⁊ addit. Et ꝙ quod diminat cuꝫ diſpoſitione ſua finõ addit dixit ſecũdo. Qy ſi ꝓ ne nit ad vlcerationẽ ⁊ timet corosio non ẽ aliud niſi vt icidat radicit⁹. f. eſt iſtud ꝓueniẽtius remediũ ad hoc. Ꝓio intelligentia totius capli ẽ ꝓcno tandum quod ponendo curam elefantie ipſe mul ta ꝓmiſit ad curam neceſſaria ꝙ ponẽtur in cura varicum ꝛobidem qdam ẽt relinqtur ꝙ ſupponit intellecta in cura elefantie ẽ hoc qñ in cura eoꝝ cant quãꝫ ad dictã ⁊ medicinas ⁊ ſi differãt quã tum ad manualẽ operationẽ qz vt dictus ſupra be diſpoſitiões in cãis corporeis ⁊ ꝓmittuis cõicant differunt ſolus in hoc quod varices ſunt augumẽ tum venarũ ribiarũ ⁊ ſepe ſit alterum ꝓlum exte matio ⁊ ſic ſtat gtiuꝫ mẽbri magna inequalitas in eleuatione ⁊ depreſſiõe. In elefantia eſt augu mentũ in toto pede equale per pedẽ intelligendo pedem magnum vnde ſicut aliqñ ſit augumentuꝫ naturale membroꝝ ⁊ ẽ lapſus ab optima cõpoſi tione in augumento vt dixit. d. A. ſcõa ꝓmi ca. tertio de incõmodo qõ ita creuerãt oia ſibi mẽbra q ſe mouere nõ poterat ita fit ẽt augumẽtũ ꝓ na turale aliqñ ſi mẽbro ⁊ equalꝫ ⁊ ẽ ꝺiſtũ ad operões manualẽ ẽ ẽ ſic aliqñ ꝙ aliqñ ẽ neceſſaria ſiciſſura venaꝝ tãꝫ in elefantia fit ali qñ neceſſaria ſiciſſura totius tibie vt videbit⁹ in p ceſſu. Secũdo notãꝺ qꝺ elefantia ſp ẽ difficilis ſanationis ꝑ duo ꝓio qz materia talis moꝺi ſp ẽ materia groſſa qz ſubtilis ⁊ colerica ibiꝺẽ nõ re ſeruaret ⁊ ẽ difficultaꝫ reſolubilis ſecũdo qz mẽ bꝛũ ẽ debile ⁊ aptũ exceptioni materie tũ ſi ⁊ tuꝫ pp ſitum eius ẽt qz ꝓnotũ calefit ipſius vigoratus attractio ex ꝓti aliqua ꝓtio materie reſolueret⁹ tũ pp ſitum membri ⁊ debilitatẽ eius ⁊ ipſo ꝓcẽ motum calefacto cobadunante ad arrabendum vtplurimum plus de materia fluit quã reſoluatur

ad boc adiuuat qz cuz resolutio ñ fit nisi p mão ca
lidas quarum uirtute mã exacuit que tamen est
calida vtsupra dictum est z vtplurimum adusta
dubium est ne appropinatõe taliũ medicinarum
materia ita augeatur quod membrũ ad vlceratõ
nem z cozoſionem veniat. Et ad hunc sensuz ce
do laudauit. ypo. vi. affor. cancros curari nõ de
bere boc est cum medicis huiusmodi pp timorez
corosionis licet. B. in cõmento vt intelligere ẽ cu
ra cu ferro z sic apparet sententia prime parẽ cla
ra. Tertio notandũ pp dictũ in secundo loco q
licet aliqualis timor esset de corosione membri z
si. s. coloz uiridis fiat z aliqualiter fiat in sensu di
minutio non tñ membrũ debet radicitus eleuari
z remoueri qz aliqñ sufficit sola scapellatio z sca
rificatio z uctolatio mẽbri posset tñ i tñ membrũ
corzodi quod esset membrum radicitus remoueri
dum uerbi gratia pede corozo supra genu posset
remoueri tibia vsqz ad genu z si supra etiã supra
z pp hoc põ legi ita duplicieter primo si fic times
corozio non est aliud supple inuasus nisi ve incida
tur radicitus. i. scarificet membrũ radicitus tota
liter vel aliter incidatur radicitus. i. in totũ inci
datur z admoueatur membruz lego ifam. Ele
fantia quidem maligna est. s. quantum ad moduz
terminationis que parum sanatur z opottet quod
dimittatur cum dispositione sua si non additur. i.
non curetur vere cum medis fortibus resoluẽtib9
vel cum ferro pp timorem cãseratõnis pp causas
dictas nisi additur qñ tunc expedit vti fortibus,
non tamen multa qñ cum medicis precedam9 blan
dientibus z magnificationem phibentibus vt pa
tebit. Q si peruenit ad vlcerationem z timet
corozio vel est de vel imperitia medici non est aliũ
suuamentum nisi vt incidatur radicitus duplici
ter exponendo vt dictum est.

Cum ergo succurritur ꝛc.

Postqua posuit difficultatem sanationis ei9 cõfirmate. Hicipse insinuat nobis quid faciendo in principio cum manifestatur z primo dixit. Cum succurritur ei in principio sui possibile ẽ vt prohibeatur cum euacuatõnibus addit z propter cum vomitu laboriosо z cuz eo quod extrahit sta z melancõia z cum flobotomia si idiget ea addit deinde. s. factis purgationibus administrẽtur sti ptica super pedem. pto intellectu parẽ. primo nõ dum q in principio possibilis est phibitio quoniã in principio non adhuc natura est assuefacta trãs mittere talem euacuationem ad pedem neqz mẽ brum per materiã debilitatum est vnde licet me rito situs membri z dispositionis in atrahendo cũ incisirit talis morbus difficulter impediatur tamen possibile ẽ vt phibeatur deriuando materias que debent fluere ad aliũ locum z ideo dixit possibile ꝛc. z quia deriuatio per superiora cum boc q ma teriã aliunde euacuat ẽ vtuertit ab oppo. z non sic diuertit euacuatio per secessum iõ in casu isto laudauit euacuationem cuz vomitu laboriosо vt innueret non sufficere vomitũ medicinaruz cõiuz qui fit cuz vomitiuo leui sed opotere fieri vomi tum materiarũ propriarũ z qñ tales per vomitũ educibiles sunt sta z melancõia que sua põde rositate difficulter eiuomũtur ideo expedit vti vo mitu laboriosо tales mãs respiciente notanter igi tur dixit cum vomitu laboriosо veruz q materia talis dispositõnis nõ semper est dominans sta vel melancõia sed sanguis vt iussum ẽ qui cũ nõ fit per medicinã vomitiuam propriẽ educibilis sed p flobotomiam ideo dixit.

Et cum flobothonia

fiat cua
tuatio si
diget ea vt in casu dicto. Et boc tamen non odu
das non fieri debere euacuationẽ per sessũ ymo
etiam illa quenit sed euacuatio per vomitum pro
pie valet maxime in dispositione ad vomendum
z boc intellexit in illo verbo propie. Et ex boc
patet prima pars clara. Secundo notandus q
d. A. in dictis hic insinuatur nobis modũ procedẽ
di in cura quonã primo. Iussit fieri debere euacua
tiones deinde membrum stipticis sfrotari z mate
riam repcuti aliter in regularibus fozet operatio vt
alias dictum est le ge tu ifam.

Cum autem confirmatur

In hac tertia parte ipse ponit curam iam con
firmate si possibilis est curatio z prohibitõ z duo
facit primo facit quod dictum est secũdo ipse po
nit vnum simplex in hoc casu valens secũdi quod
dam iõd. Et dicitur de prima parte dicit. Cum
autem confirmatur parum sperat ur q prohibea
tur clarum est ex dictis addit. Et si sperat ur scias
q suma curationis sperate buius egritudinis est
assiduando in curatione z administratio resoluẽ
tium fortium de secunda parte dixit. dicitur q al
chitrã conferet ei insuscatum z linitus. Notan
dum q sine ministerio dixit quod suma curatiõis
sperate est assiduatio in curatiõe z nõ dixit i cu
ratione vel digestione vel resolutione sed dixit
curatione Et boc fecit notãter vt innuet nobis
maxime habendã diligentiaz in omni inffro cu
ratiuo pp difficultatem curationis. s. in sex rebus
non naturalibus quarum ad dictã in medicinali
bus etiã cum digestiuis euacuatiuis z materie an
tecedẽti z propzie cum resoluentibus confortati z
similibus nã ista omnia claudunt sub isto termi
no curatio assiduatio igitur in curatione ẽ necel
saria in vera cura sperate spalatur tanẽ assidua
tio resoluentiũ fortiũ praeppositis cõibus quod ẽ
notanter dictũ est qz in digestione euacuatõe ma
terie quenit modi materiales non dico cum eis
dem in resolutione autem talis materie precipue
conuenit applicatio resoluentium fortiũ cuz talis
materia vtplurimum fit melãconia uel sta grof
sa reperta in extremitate corporis membzo debili
z frigido ideo resoluẽtia fortia sunt necessaria ad
curationẽ. Et sic patet clarificatio prime fẽ le
ge eam. Super secunda parte notandum quod al
chitram reperitur dupliciter scripta aliquãdo sic
z aliquando scribitur chitram ut patet primo i fo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

est.ca.de Scherbin ubi dr̄ q Scerbin ē arbor
alb̄ra ē est ca.664. Jn ea.aūt 500. Scribīt̄ ch̄i
tran qdem ē gumi arbozis que noīatur Alserbin
quidam dicunt qō ē gumi cedri non tamen appa
ret ſic ex uerbis.d.A.in dictis cap. Sed gcquid
ſit gumi calidum ꝛ ſiccum in quinto zubificat ꝛ
cauterizat ꝛ carnem laſſam efficit fortem ꝛ dixit
idem.d.A ca.eodem de chitram q: ē medicamen
elefantie ꝛ uaricibus deglutitum ꝛ linitum. Re
gimen uero uaricum ꝛc. Jſta eſt ſcēa pars pric
palis cap. in qua ipſe ꝛtrahit curam harum diſpo
ſitionum magis ad uaricas ꝛ diuidittur pars pīs
paliter in duas ptes quoniā primo ipſe pōit
curam iparum magis cōm ꝛ familiarem fo cuzq
magis diſperaram fa ibi. Q̄ ſi non ualet aliqđ
miſ incipio prima pars etiam diuidi pōt i tres par
tes quoniā primo ipe ponit regimen obſeruāduz
ſatis cōcirca totum corpus.fo ponit q̄dō operā
dum eſt circa ipas uenas tumefactas ipm ſangui
nem euacuando.tertio ponit quid fiendum facta
euacuatione totius materie in totius regimen ꝛ
circa ipas ribias prohibendo ꝛ obſeruando a reci
diua.fa ibi.deinde pueni ad iſtas ꝛc.tertia ibi.de
inde aſſidue fac.de prima parte dicit ꝛ eſt totum
clarum. Regimen uero uaricum eſt qm̄ oportet
ut euacuetur corpus ex uenis manus.ſ. quoniam
materia eſt ſanguini mixta ꝛ in toto eſt ſanguis re
pletio per manū intellige brachium ratio eſt q:
ſit diuerſio ꝛ euacuatio.addit ꝛ euacuentur me
lancolia ꝛ humores groſſi.ſ.cum uomitu ꝛ potio
ne appropriat̄.addit ꝛ retificetur regimen in om
nibus ſer rebus non naturalib̄ prohibēdo igroſſa
tionem humoꝝ ꝛ aduſtionē ꝛ exemplificat dicēs
deuitent oē ingroſſatiuū.ſ.maxime in cibo ꝛ po
tu ꝛ carnes groſſas ꝛ ſiſſa in cibo ꝛ unum groſſuz
nigrum in potu addit ꝛ deuitet motus laboriosū
maxime intelligitur de motu progreſſiuo ꝛ poſſit
ad motum oēm laboriosum ampliari utz ꝛ ſtatio
nem longam nam talia oia. Ade ſunt uel ē pīs
uaricum dixit de ſa parte ꝛ totum clarum ē. dein
de pueni ad iſtas uenas factis.ſ.iſtis cōibus eua
cuationibus ꝛ dixit noranter deinde ut denoter
ordinem habendum in cura q: ſi fieret flobotomia
ſafene non p̄ſuppoſitis aliis nullo modo iuuaret.
uzq; flobotomia eas ꝛ extrahe totum q̄ō in eis ē
de languine melancolico. Et ut ſupple hoc fiat
quantiter addit ſic flobotomiam in ſine ſafene.
Et ſcilicet fiat lata flobotomia ut groſſus ſanguis
exire poſſit ꝛ paulatine fiat ꝑpſſio uenarum time
factarum deorſum adituando eductionē ipſius
ſanguinis groſſi. Et nō q̄ō dixit exemplificando
de flobotomia ſafenaꝛ ita intelligit hic de floboto
mia uene ſtatice ſi uene replete ad ipam maiorem
habeant directionē quoniā ꝓlectior fiet euacua
tio eius cu euacuatōm intendimus.de tertia par
te regimen ponendo ꝑſeruatim dixit deinde facta
euacuatione priculori aſſidue fac i omni medico
l.ſtrie mendificationem coꝑoris cum eis q̄ ſunt
ꝛerapigra in euacuando materias groſſas cū ali
quanto.ſ.uodico lapidis azurli ut a ꝓprietate
reſpiciat materiā melancolicā ꝛ aſſiduetur ſuper
eam.ſ.euacuationē ut corpus ſeruetur mondum
ꝛ non multiplicentur materie ꝛ aſſiduet potā epi
timi in aqua calci.ſ.faciendo infuxionē epitimi.
ut.3.ij.in aqua calci per totam noctem ꝛ poſtea
facta expreſſione collatura exhibeatur. Doc do
meſticum eſt ꝛ ſingulis diebus diebus exhiberi
pōt iō dixit aſſiduet: addit ꝛ dimittat motum oſo
ps addit ēr. Et utatur ligatura ſup pedes.ſ.tibias
cum inſtitis ſupple ſtricis ſuper ligat calsiamen
to ſtricto ſubtili ꝛ cōter ſit ēr pelle camis ꝛ lau
dant hoc .d. Ab inferiori parte ad ſuperiores.ſ.a
calcaneo incipiendo uſq; ad genu.ſ. proceddendo
hoc totum fit ad ꝓhibitionez fluxus materie ad
dit. Et hoc.ſ.toto q̄ō dictum eſt adminiſtra epiti
mata ſtiptica ad ꝛfortatōm crurium ne materiā
iterum recipiant ꝓpric poſt mondificatōm cum
flobotonia ex manibus ꝛ pedibus ꝛ uenis ipis q:
non precedentibus euacuationib̄ cōibus ēr non
euacuata materia ꝓpria iconueniret applicatio
ſtipticoꝝ q: eſſet dubium de ipigendo materiam
in membro ꝛ de diſponendo ipſam ad putrefactio
nem prohibita tranſpiratione addit. Et cinerē cau
lis eſt enim fortis exicationis fo can.addidit Se
rapio ca. ꝑprio q̄ ita diſicatiuus eſt ut deueniat
ad hoc q̄ō habeat uirtutem ꝛbuzendi addit. aut
oleum de oliuis.ſ.imaturis puluerizata deſuper
tamarisco.ſ.primo facta iniunctione cum oleo ꝛ
poſtea ſuper aſpergatur pulus tamariſci in quo
eſt uirtus exicatiua cum ſtipticitate foti. addit ꝛ
lupinos decoctos epitimando ꝛ embrocando cum
aquis eius.ſ.embrocādo ꝛ epitimando cum aqua
decoctionis lupinoꝝ totum iſtud ualet quoniā exi
cat ꝛ abſtergit reſolhendo ſine mordicatōe ymo
equm decoctio ſuper cancreuas ꝛfert corruptiōi
earum ꝛ ꝑ peti eſtimnēd ut fo caſi.in quas diſpo
ſitiones facile cadit hec paſſio addit ꝛfter. Et ſi
mus caparum ꝛ farina fenugraeci ꝛ ſemen raffa
ni ꝛ ſemen cruce iunt huius generis.ſ.q: exicant
ꝛ reſoluūt de ſtercore caparum dixit fo can. q̄ō
reſoluit ſcrofulas fortiter dixit Serapio q̄ō ꝛfert
apoſtematib̄ fraudoleſi ſicut ſunt apoſtemata ge
narum ꝛc.ecce q̄ō ualet i cāu de fenugreco dixit
Serapio q̄ō eſt calidum in tertio ꝛ deſiccat in pri
mo unde apoſtemata dura pance ealidifatis re
ſoluit ꝛ curat licet.d.A.fo can.dicat q: ē calidū
in ſine primi ꝛ ſicum ſiſſ tamen dixit q̄ō reſoluit
apoſtemata calida ſtatica ꝛ dura ꝛ q̄ō declinan
tia ad duricie lenit ꝛ matuzat ꝛ ad hanc inten
tionem cōiter utuntur eo ꝓpatici ſemine raffani
ſcribit.d.A.fo can.q: eſt calidum in tertio ꝛ i ip
ſo eſt fortis reſolutio ꝛ cum acceto eradicat nl
cus cancreuaꝝ.ꝛc. Jdem Serapio fm.B. Et ibi
multa bona ſingulariter habetur. Mirabile ‘Ra
ſis dicit q: ipſe eſt expertus q̄ deſtillauit aquā raf
fani ſuper Scorpionem ꝛ uidit ipſius ſtatim i mol
lem deinde continue inflatum ꝛ per medium cre
pauit ꝛ dixit q̄ confert uenenis ſicut triacha log
tur de ſeie ꝛ intelligit marie in moſibus uenено
rum ut patet bene conſideranti ō ſeie urtice non ē

q calefacit subtiliat subtiliatione forti ꝛ resoluit sicut ẽ semen cartami ut alias dictum est. Et sic bene patet qõ ista oia simplicia i hoc casu ua lent quibus põt multipliciter uti medicus appro rimando ut patet.

Quod si non ualet posita cura magis domestica ꝛ per medicinas. In hac parte ipse ponit curã magis disperatam per cirugiam ꝛ duo facit quo niam primo facit hoc. Scdo ipse ponit quosdam cañ. obseruari post dictum operationes ſcõa ibi. Et oꝫ post incisionem ꝛc. prima adhuc in duas secũdũ duos principales modos cure per cirugiam. ſ. per incisionẽ dictarum uenarum ꝛ per extractionem ipaꝝ ſcõa ibi. Et quãdoq; extrabuntur cum acu ꝛc. de prima parte dixit. Qꝫ si nõ ualet aliquid ni si incisiõ quasi dicat si medicine non sufficiãt ad curationem. scinde carnem. ſ. in directo ubi uis facere incisionem ꝛ fac apparere uitces. ſ. carnez ercoriando usq; dum uites appareant ꝙ manife stabitur ꝙ apparebit ꝙ sub quoddã album sicut corda cum cuti discoperta uena carne ꝛ scide eas in longitudine sua ad eus cuationem materie con tente que non potuit educi per flobotomiam fa ctaꝫ in fundo propter terresticitatem eius ut dat cautellam in incidendo dicens. ꝛ caue ne scindas eas latitudinaliter in integrum aut ex transuerso idem est. ꝙ fugiant ꝛ nocent ꝙ pars iferior no cebit quoniam forte putrefiet ꝛ corumpetur pro hibito nutrimento licet hoc non sit necessarium. quoniã ad illam terminantur alij rami uenarum unde nutriri poterit ꝛ ꝑseruari pars etiã superior nocebit ꝙ cum erit ꝛtracta non poterit consolida ri ꝛ sic sanguis continuo emanebit decõsum ꝛc. Scinde ergo scõm longum addit. Cunqꝫ feceris id extrahe totum id quod est in eis ex sanguie sup ple calefactum uirtute addit tãẽ. Et oportet ut facias curere ex eiis id quod possibile est curere sut prius facias flobotomiam in loco decliui ut sanguis subtilior fiuat postea remanente grosso deinde mondifices id scindendo i longitudine quo niam sic procedendo incisione uene ex habundã tia sanguinis non impedietur operatio ꝙ sanguis erit diminutus per flobotomiam precedẽtẽ. Mo dum tamen claciorem huius operatiõis ponit Al bucasis ca. 60. ptime partis dixit sic. Spectio eius scilicet uaricis fit secundum hunc modũ. Em broca crus in primis cum aqua calida multum. donec resoluatur sanguis grossus ideſt subtilietur deinde stringe crus infirmi a superiori parte cosse eius usq; ad inferiorẽ partez genu cũ vita: deinde secca uenã in loco uno aut duob⁹ ficcione ampla: intelligit fm longã: ꝛ facta prius flobotomia ife riusq; illa est cura regularis: ꝛ ista coacta deinde trahe sanguinẽ nigrũ manu tua ab inferiori parte cruris usq; ſurſuz: ꝛ a supiori usq; ferioꝛ donec egre diaꝫ ex sanguine quãtas quam videa sufficere ꝛ quã toller at virt⁹ infirmi: postea liga eũ ꝛ supple cõsolida. Iste est modus scisiõis fm Albucasin.

Et quandoq; In hac scõa parte ipse ponit aliũ modũ quandi in hoc casu cirogicũ: ꝛ ipse est extractio ipsi⁹ vene põ facit hoc. scdo remouet dubiũ. scda ibi. Et nõ licet: dixit ꝛ põ. Et quãdoq; extrahunt cũ acu ſ. cũ ſtillo ſuppoſito ꝛ incidũtur penit⁹. i. scẽm trãſuersus: ꝛ oportet tũc vt erradicetur. i. totaliter amo ueant ꝛ sic nõ nocebit. Cũ non auferãtur pꝛ eis dictas super⁹: qz. ſ. cozũperẽt ꝛc. Addit ꝛ melius extractio est cũ cauterio. Cauterij enij melꝰ ẽ ẽs incisio. ratio põt esse qz cus fit incisio sine cauterio dubiũ est de ſuperfluo fluxu sanguinis: ꝛ sic noceret patiẽti ꝛ operãti simul etiã qz cauterizãdo ſigillat⁹ vena in trũco superiore ne sanguis fluat deosium.

Et non licet Nãc ipe remouet dubiũ. posset aliquis dicere cõue nit ne talis opatio i omni tali dispoſitiõe cũ religiu remedia nõ ſufficiũt: rñdet qꝫ nõ: ꝛ dixit. Et nõ licet vt extrabãtur nisi rubee nõ nigre. In nigris vero fiat id qõ descripſim⁹ põne de mũdificatione ſupple ꝛ localib⁹ pꝛ⁹ dictis ſaltez ad phibitionem augmẽti ꝛ malitie earũ. Ratio ptis ſumit ex hoc quoniã cũ vene ſunt rubee tũc ſtat i toto notabilis mensura sanguis laudabilis cũ quo ꝛiungit tenor virtutis ad tollerandũ dictã opationẽ: que multus est pꝛ doloꝛẽ uirtutis ꝑtratiua: vnde corpora nisi fortia nõ ſunt tali piculo exponenda: ꝛ ideo corporibus in quibus tales uene ſunt nigre cum in eis dominetur melancolia ꝛ talia corpora sunt debi lia prohibuit notanter. d. A. in eis fieri tale; ope rationem Sed curanda ſunt ut dictum est ſupra.

Modum etiã clariozem huius operationis po ſuit Azarinus ca. allegato ſcẽm hunc modũ. Ra de crus infirmi ſi in eo ſint pilli multi deinde intromitte ipsum in balneum aut embroca crus eiꝰ cũ aqua calida donec rubeat ꝛ exuberent uene. ut exercitetur exercitio forti ſi non ẽt ei paciens bal neum donec caleſiat membrum deinde secca cu tem in directo uene ſectioue per longitudinẽz aut in ultimo eius apud genu ut in inferiori parte ei⁹ apud calcbaneum deinde aperi cutem cum unci nis ꝛ exceria uenam ab omni parte donec apꝛa reat ſensui ꝛ est apparitionem eius gõ uides eam rubeam ad nigredinem declinem. Cum ergo eua dit ex cute uides eam albam quaſi ſit corda dein de intromitte ſub ea radium donec quando elle natur ꝛ egreditur acute ſuſpende eam cum uncio ceco leui deinde secca ſectione alia prope illam ſectionem tribus digitis deinde excoria cutem a ſuperiozi parte uene donec appareat deinde elle ua eam cum digitis ſicut feciſti ꝛ ſuſpende eã cũ uncino alio ſicut feciſti in primis deinde secca ſec tione alia aut ſectionibus pluribus ea ſi indiges il lo deinde elleua ꝛ incide ipsam in ultima ſectiõe apud calcbaneum. deinde extrahe eam ꝛ elleua ipſam donec egrediatur ex ſectione ſecunda dein de extrahe eam ad ſectionem que eſt ſupra eam ꝛ fac illud donec extrabaas eam ex ſectione que ẽ ſuperioꝛ ſectionibus omnibus donec egrediatur tota ꝛ tunc incide eam. Si autem non obedit tibi

ad extrahendum ⁊ elleuandum tunc intromitte
acum filo forti duplo ⁊ liga eam ⁊ extrahe ipam
aut intromitte sub ea radium ⁊ reuolue manum
tuam ad omnem partem donec egrediatur ⁊ ca
ue ne incidatur fit difficille elleuare eam valde ⁊
egreditur super infirmum et ea nocumenti. Lū
ego extraheris eam totam pone super locuꝫ uul
neris latam infussam in uino ⁊ oleo roxato ⁊ cu
ra eum donec sanetur hoc totum est Albucasis ⁊
est clarus modus. Ego tamen babui socium q
curauit unum cum acu cirugico isto modo cale
facta uena ⁊ stricta superius ut ingrossicat ⁊ par
te ipsius magis elleuat accepit tenaculam perfo
ratam ⁊ cum ea elleuauit uenam in tantuꝫ ut ori
ficium tenaculle occurrat infra uenam ⁊ tunc im
posuit acum filo de serico torto intra orificium te
naculle ⁊ perfoauit infra uenam ita qō uena erat
superior postea ligauit uenam ligatura forti .po
stea infra per digitum a ligatura incissit in direc
to illius cum gaudian quod est instrumentum toꝫ
tum incidens totam uenam per transuersum .po
stea elleuato crure compessit manibus surſuꝫ san
guinem in ea clausum quo euacuato accepit can
terium aliqualiter rotundum ⁊ cauterizauit orifi
cium superius nec ne incisse postea cum stipticis cō
fortantibus subito curatus fuit iste modus ē cla
rus. Alium uidi potus posuit cauterium poten
tiale supra locum ubi uult facere operationem ⁊
infra quatuor horas facta fuit excara postea ma
ne sequenti cauterizauit cum igne multis uicibus
usqꝫquo uenit ad uenam postea elleuauit uenaꝫ
⁊ incisit ⁊ supra ligauit postea perfoauit orificiū
inferius nec ne incisse que erat etiam causticata ⁊
exiuit sanguis comprimendo in surſuꝫ qui erat cō
tentus in uena ad horam quantitatem postea ēt
illam partem cauterizauit ⁊ postea eam curauit
excaram ita qō in uiginti diebus uidebatur sanus
tamen q̄ ille magistet non erat bene litterat non
fecit purgationes neq; floborotmias q̄ in casu sunt
necessarie vnde .xx. die inuasit eum fe. acuta cuꝫ
urinis subiugalibus ⁊ in septima mortuus fuit Iꝫ
ego uocatus ad febrem cum quibusdaꝫ aliis quā
tum potuerim febri occurri ⁊ erat nobilissimus
scholaris legista. Unde notare munꝫ fiendas
tales operationes nisi preparato corpore ⁊ mondi
ficato ⁊ farmacijs si expedit ⁊ floborotmijs. nā in
istis medica aduertentia produxit ad mortem ad
tertum supra.

Et quandoꝫ accidit ꝛc.

Hunc ipse ponit unam contingentiam circa cō
solidationem uulcerijs artificiose inducti ⁊ breui
ter dixit. Et quandoꝫ accidit ut non sanetur vul
nus dū non ad ultimum peruenitur in mondifi
catione ⁊ non euacuerunt adhuc humores melan
colici grossi .i. non sic euacuati curendo .i. cuꝫ for
ti farmaco educendo ⁊ non leuiter euacuando ⁊
ideo est qꝫ stante in toto adhuc de humoribus cō
tinuo aliquid de eis decurrit ad uulnus propter cō
suetudinem fluxus ⁊ propter debilitatem ēt ex ar
tificij membri acquisitam ⁊ sic fit impedimentuꝫ
in consolidatione uulneris. Expedit igitur ad con
solidationem complete ⁊ eradicatiue euacuare le
ge litteram.

Et oportet post incissionē

In hac secunda parte huius partis ipse ponit
canonē obseruandi post incissionē ⁊ duo facit pi
mo facit hoc fo ponit correlarij fa ibi Gbobrem.
⁊ dixit pio. Et oꝫ post incissionē ⁊ extractionem ⁊
cauterijs ut deuitet id quod generet humores me
lancolicum, s. in eibus sex rebus non naturalibus
maxime in cibo ⁊ potu ⁊ pasſioibus aīe ⁊ assiduet
mondificatōm corpozis ita ut non generetur sup
fluitas melancolica ⁊ aduxit duo pericula nisi ta
lis fiat obseruantia primū est reuersio egritudinis
ideo dixit. Quaꝫ fiat reuersio egritudinis si fuerit
materiei iter ad ipsam. s. uarietem non stricti. qō
accidere pōt facta incissione cum flebotomo uel
ēt facta incissione per longum ⁊ facta ꝑsolidatōe

Sed postea non appositis stipticis supra tibiā
aliud periculum est qꝫ prohibitio fluxus materie
qō tingere pōt uel propter extractionē uenarum
uel pp medicias stipticas superpositas ⁊ multipli
cata materia que ad illas partes solita ⁊ trāsmitti
cū non possit ad membra uillia transmitti mittit
ad mēbra nobiliora ideo addidit. Et mouear qō
fuit ꝑueti motus a pedibus .i. qō solebat fluere
ad pedes ad membra que sunt sub limbra ⁊ inter
ponit unum spertinens dicens Gttis in apertōe ⁊
cissione fit timor pp. s. artificiosam operationem
⁊ dolorem sequentē deinde ⁊inuat propositum ⁊
dixit. Et cum non expellitur ad membrū uillum p
uenit ad membra sublimiora. Et ex Ꝟ dicto infer
ret correllarium dicens Gbobrem rectius est ut nō
aperiantur neqꝫ fiat in eis aliquid nisi post mun
dificationez ultimā. Illud manifeste sequitur ex
dictis ut supra paret legēram ⁊inuam.

Et fortasse assimilantur

Ista est tertia pars principalis cap. in qua ipse
ponit similitudinē quādam ellefantie cum nodis.
vnde ⁊iter fit error in cura ⁊ dixit. Et fortasse as
similantur nodi ellefantie qz erratur in eis. s. in cu
ra ⁊ supple error est qō equaliter curantur tamē
non debent eodem modo curari ideo dixit. vnde
nodi tanguntur cum ferro .s. scindendo ⁊ excarā
do glandulam cum kist propio a carne circundā
te ut tertia quarti cap. propio. Sed ellefantia ē
sicut diximus qz distinguitur a nodis ut statim di
cetur ⁊ ēt curatur sicut diximus in ca. ā. Pro i
rellectu partis est aduertendum qō in ellefantia
pp maximam repletionem ⁊ extensionem factam
in cute tibie aliquando appazent trombosfates
quedam materia grossa existente non apta fluri
bilitati ⁊ propter aliqualem elleuationem ⁊ duri
tiem assimilantur tales trombosfates nodis dixe
runt tamen a nodis precipue in hoc quia nodi cuꝫ
digitis tanguntur ⁊ eleuatur separantur a carne
ab omni parte quia talis materia grossa claudit
in proprio receptaculo non sic autem separantur
tales trombosfates a carne ymo remanent cum

carne continue. Et ex hoc patet q; etiam colligi potest conuenientia aliquando uaricum cum nodio ꝛ differentia ipsarum q; quēadmodū accidit ut nodetur neruꝰ ꝛ similetur nodo ut loco allega to tertia quarti propter ipsum ſm partem ingroſſa ri ꝛ non ſm totum ita contingit ꝛ de uena ſcōm partem plus ingroſſari ꝛ tunc modo ſm illas par tem aſſimilabitur tamen differet a nodo in hoc q; ſi ſegatur equaliꝛ ab oi parte q; nō ſcōm lōgi ſi ſ; dextrum ꝛ ſiniſtrum tantū nodus autē equaliter ex omni parte ſeparatur ut patet ꝛ hoc eſt quod in tensit lego ifam. Et fortaſſe aſſimilantur nodi el lefantie ſupple aliquando etiam uaricibus q; er ratur in eis. ſ.in cura q; nodi tanguntur cum ferro. ſ.ad debitam curam. Sed ellefantia eſt ſicut diximus ſupple ꝛ uarices quātum. ſ.ad curā que ſupra dicta eſt ꝛ ſic eſt finis capituli. Incapitu lo igitur primo habuiſſio difficultatem cure ipius elefantie q; parum ſanatur ꝛ itelligebatur de cō firmata ꝛ melius eſt eam dimitti in diſpōne ſua ſi non addit. ſ. in malitia q; q; curetur intelligeba tur cum medicinis fortibus propter timorem corroſionis ſicut ēt dicebatur de cura cancri. Et ſi p uenit ad ulcerationem ꝛ corroſionem non eſt me lius q; quod membrum radicitus amoueatur uel ut. ſ. dicebatur ſcarificetur q; aliquādo ſufficit po ſtea addidit. Q; ſi ſuccurratur in principio mor bie cum euacuationibus ꝛ proprie cum uomitu labo rioſo q; nō anter dicebatur q; appropriato more ric ut cum euacuationibus iſta ꝛ melam poſſibile eſt ut probibeatur in hoc tamen conuenit aliqſi ſta ut ſtante plectoria ꝛ factis euacuationibꝰ ap ponantur ſtiptica ſupeꝛ loco q; aliter eſſet opera tio irregularis ꝛ hoc ad probibitionē. Poſtea addit q; in confirmata in qua eſt fiducia ſanatōis q; cura perficitur cum reſoluentibus fortibus ſtel ligitur premiſſis euacuationibus ſicut ſupra dicta eſt ꝛ ibi in caſi laudauit alcbitā pro ſingulorꝰ q; eſt gumi cedri. Poſtea ingreditur ad regimen uaricum ꝛ primo cum generalibus remediis fo cū ſpalibus primo laudat euacuationes cum floboto mia in manibus. i. brachio intelligitur in corpore ſanguineo uel in materia ſanguini mixta quod ta men ut multum eſt. Laudat etiam purgatio nes preſuppoſitis ſcilicet digeſtiui ſecundum ua rietatem materie. Ponit etiam obſeruatio nem regiminis in ſex rebus nō naturalibus probi bendo. ſ. multiplicationem humoris groſſi mazi me ſanguinis adulti ꝛ maxime in caſu uſuperat moris laboriosos ꝛ ſtationem longam in pedes, ita intelligitur ſcipue de paſſionibꝰ ai. Quibus ſup poſitis adueniendo ad particulares uenas laudat flobotomiā in fine ſaſene idem intelligebatur de uena ſtatica ſi uene tumefacte ab ea ramificātur euacuando totum ſanguinem curſibilem ꝛ ſi ſup ple in totum euacuetur continuatis purgationibꝰ maxime cum yerapigra acuta cum lapide laſulli uel cum magiſtero domeſtico ut cum potu epitimi in aqua caſei. Fiant ſequētes ducentes ad tibiā ligature incipiendo deorſum ꝛ aſcendendo procedere ſuper ponendo ſtiptica confortantia ꝛ exicā tia in quo laudat cinerem canis tamariſcos lupinos ſimum caprarum ꝛc. Et addit ſi ſupple nō euacuetur tota materia euacuando per floboto miaz tunc oportet ſcindere uenam ſcōm longum ꝛ ſupple totum malum ſanguinem euacuare ꝛ tunc ſuper ligare que dicta ſunt continuando me dicinas euacuatiuas ꝛ regimen ſupra dictum.

Addit q; quādoq; extrahuntur ſupple in integrā cū acu ꝛ incidūtur radicit; ꝛ amouent ꝛ ſi ſi amouent nocebūt pp cauſas ibidem aſſignatas ꝛ dixit q; melior extractio eſt cum cauterio modū utrunq; operationis ꝛ inciden ꝛ extrabendi. poſiti ſcōm doctrinam Albucaſis recurat ſi opetuerit.

Et addit unum utile in caſu tali. ſ. q; quelibet talis operatio eſt timoroſa ꝛ debet fieri niſi tu nis rubeis ꝛ non nigris ut timat q; non fiat niſi in corpore fort ꝛ non debili ꝛ q; talis curatio ulce ris aliquando fieri non poteſt donec corpus ē ple ne mondificatum. Poſtea ponit quoſdam ca nones quodāmodo reſumendo quod eſt dictum, ut q; facta tali operatione oportet cauere a mul tiplicantibus dictos humores quonia ſi fuerit iter deorſum ad fluxum liberum fiet recidiua ꝛ ſi fue rit nia reſtricta eſt dubium in materia ſolita deor ſuz fluere moueatur ad membra ſublimiora ꝛ no biliora quoniaz concludit q; rectius eſt ut nō ope riantur niſi poſt mundificationem ultimam ꝛ tūc etiam ſupple fiat obſeruatio regiminis ad probi bitionem ꝛc. Poſtea in fine poſuit ſimilem el lefantie cum nodis ꝛ ſequenter errorem in cura ſi eodem modo curentur q; nodi tanguntur ferro. ſ. ad curam ꝛ ellefantie cura eſt ſicut dixim⁹. ita dixi ꝛ de uaricibus poſſe dici ꝛ ſic ſit finis huius primi tractatus. Pro aliquali obſeruando or dine in diſcurſu harum diſpoſitionum quantū ad eſſentiam eaum ꝛ cauſas ꝛ ſigna ſequenter cāz ꝛ poſtremo ad curā. Sciēdū ēp uarices ꝛ el lefātia i genere ſūt modoꝝ oia gnā modoꝝ ſcīa deria principaliter tñ ſunt in genere male cōpo ſitionis q; augumenti vnde uarices ſunt augumē tum uenarum per tibias protenſarum que q; tor tueſe incedunt per crura ad modum uītis. uites ab aliquibus appellantur cum elleuatione tamē dictarum uenarum cruſtum multoſiens coniun gitur aliarus partium macrefactio propter oppil lationem ipſarum venarum vt videbitur. Elefan tia autem eſt innaturale augumentum etiā cru rium ferre equale ꝛ per hoc diſtinguitur a uarici bus ecce quomodo bec vtraqꝫ diſpoſitio eſt mor buſ percipue in compoſitione. q; augumēto cru rium vel venarum ipſius. Eſt autem egritudo materialis q; tale augumentum fit propter multi tudinem humoris vtplurium groſſi in illis parti bus intenti qui humor ꝛ ſi ibidem vt multus mul tiplicetur per viam deflyxus maxime in varicib⁹ tamen non inconuenit vt etiam paulatine ibidez per indigeſtionem ꝛ inpotentiam reſolutiue ex pulſiue a gregetur ꝛ precipue in ellefantia. Et ex bis patet quod tales morbi ſibi talia membra

determinant unde si alibi q̄z in tibiis uene tume
scerent ⁊ ingrossarentur uel alia membra ut bra
chia sicut pedes in ellefantia non propterea uari
ces uel ellefantia denominaretur sunt igit̃ appro
priate egritudines. Cause autem earum maxi
me per uiam defluxus ad has duas reducuntur. s.
ad debilitatez membri recipien̄ ⁊ fortitudinē alio
rum expellentium debilitas autem recipien̄ aut ē
talis in creatura aut est talis ex tempore in crea
tura ex debilitate principiorum naturaliuz uel ex
non debita ipsorum adinuicem conuenientia ex
t̄pre aūt contingit maxime autem propter malitiā
noue complexionis precipue calide que etiam in
atrahendo iuuat ⁊ propterea in itinerationibus ⁊
onera portantibus uel propter longam stationem
accidunt tales dispōnes q̄ꝛ talia membra fatigata
super calefiunt. Exacuitur autem expulsiua supe
riorum membroꝝ ipsa irritata aut a multitudine
humoris aut ipsius malitia q̄ꝛ necessitate ⁊ irrita
te uirtutes naturales sumunt incrementū malitia
autem humoris aut est talis propter acuitatē aut
propter grossitiem ⁊ uiscositatem accuitas autem
licet ut multum cum materia subtili coniungatur
tamen etiam aliquando cum grossa ut ĩ materia
melancolica per uiaz adustionis cāuta ⁊ quoniaz
materia subtilis merito substantie non est disposi
ta ut in concauitate uenarum uel in mēbris mul
to tempore reclusa cōtineatur maxime si calida
fit. Ideo in causis corporeis causa ancecedens ⁊
coniuncta utplurimum est materia melancolica
adusta maxime influxa materia quoniam in tali
materia est terrestreitas faciens ad permanentiā
in membro ex una parte ⁊ accuitas faciēs ad flu
xum propter stimulum expulsiue ex alia ex dictis
patet. primo q̄ cā corporea harum dispositionum
non est collera uel sanguis substantialis patet se
q̄ aliquādo causa est multitudo sanguinis substā
tia non peccans patet tertio q̄ aliquādo causa est
fl'a grossum cum aliquid differens comissetur. p3
quarto per idem q̄ꝺ aliquādo materia melancoli
ca difficilis est in causa. patet ultio q̄ materia me
lancolica adusta est in causa utplurimum ex quo
cumq3 humore fiat adusta non tamen putrefacta
different̃ tamen q̄ꝛ in uaricibus materia melanco
lica utplurimum est ex sanguine adusto ⁊ in elle
fantia ex fl'ate adusto ex alijs aūt causis equalit̃
fit ellefantia uel uarix s̄m uariam membrorum
preparationem ceteris paribus ĩ sp̄ē materie gros
sior apparet materia uaricuz q̄z ellefantie loquor
in facta per uiam deflux⁹ q̄ꝛ subtilior materia pe
netrat in uenas paruas ⁊ non clauditur in conca
uitatibus t̄m̄ magnis. patet ulterius q̄ quelibet
talis dispositio est morbus cronicus ⁊ tarde termi
nationis ⁊ ut multum desperatus ad curam si fue
rit confirmatus propter debilitatem membrorum
⁊ multitudinem uel grossitiem materie etiam q̄ꝛ
cum tali materia acuitas coniungitur que a medi
cinis subtiliantibus ⁊ resoluentibus sepe maliciat̃
vnde deterior fiet dispositio ex quo ulterius patet
correllarium. d. A. q̄ si non additur in mali causa
melius est ut non curetur. s. nisi blandiēdo prohi
bendo augumentū ⁊ maliciam earum patet ulte
rius q̄ in uaricibus ut multum alie partes crurīū
minorantur propter oppillationem ⁊ prohibitōm
transitus nutrimenti. patet etiam q̄ incisis uenis
per transuersum membra inferiora extenuantur
patet ulterius q̄ tales morbi utplurimum sequūt̃
morbos cronicos licet sequi possint ēt acutos per
tusim maxime tamen sequūtur egritudies splenis
ut patet. Et hec in causis ⁊ pronostico sumatim
sufficiant. Signa harum dispōnum sunt dupli
cia quedam sunt signa ip̄arum dispōnum. quedā
signa cārum. Signa dispōnum per se non sunt. q̄ꝛ
ut dixit Rasis ad Almāsorem cap. proprio. Cum
uene plene grosse ⁊ diuerso modo curuate ⁊ uiri
des. s. aliqualiter utplurimū In crure apparuerit
egritudo que uitis dicitur adesse significatur.

Ecce signa clara uaricum. Cum autez crus
uideris totum ingrossatum equaliter ita ut a genu
infra fere sit equalitas cum pede ēt tumefacto ⁊
sit duricies cum collore obfusco in toto crure ⁊ n̄
alibi sit tumor tunc ellefantiaz iudicabis. dico no
tanter cum colore obfusco ⁊ duritie propter undi
miam in qua non apparet color obfufcus. Sed ē
apostema album molle q̄ꝛ a materia fl'atica mol
li dependens dixi ēt ⁊ non alibi sit tumor ad diffe
rentiam cacessie in qua non solum cruris fit tume
factio sed ēt in palpebris saltem apparet q̄ꝛ dicta
dispositio uitio epatis toti nocumenti cōicat̃ pue
nit q̄ non necessario in ellefantia coniungitur. ⁊
sic patent signa dispōnum. Signa aūt causaꝝ
⁊ nunquid tales sint per uiam fluxus uel per uiaz
paulatine congestionis generate ⁊ si per uiam flu
xus nunquid per tusim post alias egritudines acu
tas uel cronicas etiam sunt clara ex modo genera
tionis earum subito uel tarde etiam ex precessiōe
causarum primitiuarum uario modo coadunātiū
ad membri debilitatem uel ad fluxibilitatem ma
terie ēt ex precessione morborum acutorum uel
cronicorum Expedit solum ut ponantur signa
materie districtiua. Signa igitur multitudinis sā
guinis sunt rubedo loci caliditas tactus non mul
tum tamen accuta sed uaporosa difficultas ad im
primendum ⁊ utplurimum coniungitur cū signis
dominij sanguinis in toto ut cum amplitudine ue
narum rubore coloris pulsu magno urina rubea
obscura ⁊ similibus ex precedenti regimine ⁊c.

Signa autem sanguinis adusti sūt istis similia
saluo q̄ calor membri est ad fuscbum magis de
clinans ⁊ in tactu color est accutior ⁊ precessit re
gimen adustum ⁊ addit Rasis in diuisionibus q̄
in ista apparet aliquid ex eminentijs. Si uero
materia fuerit colera adusta ē rubedo magis cla
ra ad citrinum aliqualiter declinans ⁊ in tactu ca
liditas ē magis mordax ⁊ ponderositas mĩor ⁊ ha
bitudo totius collerica ⁊ regimen precessit collerī
cum ⁊ adustum ex exercitijs laboriosis ⁊ cibis ⁊
cohitu ⁊ similibus adustionem producentibus in
collera. Signa autem fl'atice sunt q̄ꝛ tactus ē
frigidus color cruris albus ponderositas magna

impessio mollis cum habitudine ſtatica ⁊ urina
pulſu ⁊ regimine precedente atteſtantibus ſtati-
Q ſi fuerit melica exſtare ſtat albedo cū qua
dam obſcuatione ⁊ aliquali coloze remiſſo tamē
⁊ maior ita impzimendo difficultas ⁊ qō precipuū
eſt ſi poſt regimen ſtaticū ⁊ habitudinē ſtaticam
ſecuta eſt cā aduens ex foribus exercitijs uel lō
gitudine febziū uel alia ſimilis cā. Si uero mate
ria fiunt melancolica naturalis q⁹ raro contingit
pp terzeſtreitatē materie adſunt multa grauitas
color fuſus frigiditas in tactu habitudo melanco
lica cum ſanguinis melancolicis. Et ſi fuerit melā
colia adusta ex melancolia tunc color ad ujridita
tem declinat cum ponderoſitate ⁊ aliquali acuita
te in tactu ⁊ fuerit ēt trombroſitas maxime in elle
fantia unde aſſimilantur nodis ⁊ poſtremo color
denigratur cum reliquis ſignis proportionalib⁹ ꝑ
cedentibus de habitudine ⁊ de regimine ꝛc. ⁊ ma
xime ſi ſequetur febres melancolicas ⁊ apoſtema
ta ſplenis ꝛc. Et tu alia diſcurre ⁊ in his ſum con
tentus breuiter. Cura aūt duplex regimē. ſ. uſe
particulare ejꝰ aūt pupliter attenditur circa
duo ut debitum regimen ſex rerum non naturaliū
ad probitōm materie antecedeñ in toto ⁊ ſo cir
ca materiā antecedentē in toto reperta cū appro
priatis digerendā ⁊ euacuādam ⁊ tandem cū cōſoz
tatione membroꝝ alterādo ipoz ꝓplexionem ma
lam ⁊ bonam inducendo particulare aūt regimē
maxime uertitur circa materiā coniunctam ſ. ue
nis magnis tibiaꝝ uel in ipſo cruribus equaliter
contentā. In regimine vſi primo aduerteri q⁹
q⁹ cibi materia apta fluere ad dicta loca ⁊ ibidem
multo ſpre ꝓtineri ē frigida ꝓter ſanguinē qui ut
.ā dictum ē aliquando ſola multitudine Peccās
pōt eſſe cā. Ideo in cibus ꝓter quā in illa regimē
debet ad caliđ declinare q⁹ ēt quelibet alia a ſā
guine ꝓter eam que pendet a ſtate groſſo ē melan
colica ſiue a materia naturali ſiue adusta ſic cāa
⁊ cum cis talis ſit materia ſicca oportet ut regimē
ad humiđ declinet in omni igitur ꝓter eſs in ſan
guinea ⁊ ſtatica regimen debet ad humidum de
clinare ⁊ in qualibet ꝓter eſs in pendente a ſangui
ne debet ad calidum declinare. In equaliter tñ
⁊ diuerſo modo quoniam in facta a materia frigi
da ſiue adustione ut in ſtatica ul melancolica na
turali debet regimen notabiliter ad calidus decli
nare. In factis aūt per adustionē ad remiſſe cali
dum ⁊ ad remiſſius caliđ. In factis per adustio
nem ex humoribus calidis ⁊ ex ſanguine uel col
lera ꝑ ex factis exſtare uel melia q⁹ regimen no
tabiliter calidum diſponit ad adustionez iō dicūt
quidam q⁹ in melancolia ex adustione collere re
gimen debet ad frigidus declinare ad prohibitio
nem adustionis ⁊ quida⁊ addunt hoc ēt eſſe debe
re ꝓpter humozem digerendum exiſtimantes
humorem talem melancolicum eſſe calidum.
Cuius oppoſiti ego probabiliter credo ut uidet
colligi poſſe prima primi ca. de humoribus in fō
eſſe cum ſit eſſentialiter melancolia cuius eſt ad
frigidum declinare cum per notabile tēpus ꝓman
ſit talis q⁹ forte in uia tāſitus ⁊ generationis fac
ta per adustionem maxime ex calido humore ut
eſt probabile per certum tempus permaneat cali
da in proceſſu tamen ut credo remanet frigida di
cerem igitur de tali caſu ꝙ intentione habita ad
materiam in toto exiſtentem antecedēte ipropte
q⁹ aptam tranſire in materiam proprie antecedē
tem ut habita intentione ad materiam collericā
que habundet in toto aptam per regimen calidā
facile conuerti in melancolia adustam que po
ſtea ad loca declinaret ⁊ fieret coniuncta tunc re
gimen deberet ad frigidum declinare. Sed habi
ta intentione ad materiam ꝓprie antecedentem
⁊ ēt coniunctam que malitia eſt ⁊ ſequentes fri
gida dico ꝙ regie debet ad calidum declinare ma
gis tamen ⁊ minus ſm q⁹ materia eſt ſecundū ſe
magis uel minus frigida q⁹ ſi imaginemur mate
riam melancolicam factā congellatione ex ſtate
uitreo tunc manifeſtum eſt q⁹ regimen debet ad
caliđz notabiliter declinare ſed ubi materia ēt
melancolica ex aduſtione piſſe collere tunc regi
men debet ad remiſſe multum calidum declinare
forte tamen in principio ad aliquale ſignz. Et
eſt aduertendum q⁹ ubi ꝓo digeſtione materie
eſſet neceſſitas regiminis multum caliđ tunc con
uenit regimen notabiliter humidum ꝓter q⁹ ſtare
giſ in materia melancolica per regimen multum
calidum niſi notabiliter humectetur dubium eſt
ne reſolutione facta i partibus ſubtilibus reliqne
partes putrificentur ſed ſi humectētur equata ma
teria ceſſat illa dubitatio ⁊ hec omnia mēti bene
tene quoniā ex his dictis poteris diſcurrere ad de
bitum regimen in omni materia ⁊ ego nō procedā
particulariter ad regimen cuiuſcunqs materie q⁹
nimis longum eſſet ſed ſolum deueniam ad regi
men materie utplurimū contingēt. ſ. ad regimē
materie melancolice per adustionem ex ſanguine
in uaricibus ⁊ ad regimen materie melancolice
ex ſtate in ellefantia quoniam ſicut ſupra dictum
eſt dicte diſpōnes utplurimum a dictis materijs p
cedunt. In uaricibus igitur erit intentio ad ma
teriam melancolicam ex ſanguine i ellefantia ad
materiam melancolicam ex ſtate ⁊ ſm hunc ordi
nem credo proceſſise. d. A. In tertio q⁹ etiam intel
ligenti diligenter conſideranti manifeſtum erit.

Si tamen medico per ſigna predicta inoteſce
ret eām dictaꝛ diſpōnm aliam eſſe recurrat ad
doctores ubi tractant de paſſionibus melancolicis
⁊ ab illis doctioꝛ fiet q⁹ circa generalia operādi
ſit eum memoria eoꝝ que premiſſa ſunt pauloan
te. In uaricibus igitur primo ſit baer ad remiſ
ſum calidum ⁊ humidum declinans. Doc dico in
tentione habita ad ipſam materiā nec aſcendi
uel coniunctam. Sed ſi haberem⁹ intentionē ma
iorem ad materiam antecedentē uel coniunctam
ut in corpore repleto ſanguine prohibēdo aduſtio
nem in eo tunc baer deberet ad frigidus uel ſicus
aliqualiter declinaꝛe qui ſi non habeatur ſic diſpo

situs secundum naturam rectificetur talis secundum artem euaporando cameram uel irrorando cum appropriatis . unde si intenderemus calefacientia t humectationi conueniret errodatio ex aqua buglosa z pro diuabus partibus z aquis iuglarum z melliste añ p parte una . Et si frigidatási et cratási fiat irrodatio ex aquis indiuie p duab⁹ partibus z una parte aque rosati z acceti añ in ellefantia aût sit haec ad caliditz z humiditz satis declinans habito respectu ad ipsam mãm sf atica prohibenda que faciliter transiret in ipsam materiam adustam habito respectu etiã ad ipsã materiã iam factam. Si si intentio verteret ad probibitionẽ adustionis oporter haerem aliqualiter ad frigidus declinare ibi habito ol respectu laudo vt haec ad templem in qualitatibus oibus decliner.

Eligatur igitur haec tempatus non ventosus nocuus a capotibus prauis clarus boni odoris q si natura talis non exist at fiat artificialiter cũ suffumigio facta per camerã vt infra. ℞. oliz sando lotii añ z. 5. rox z. vi. ambre z. i. musci. ℨ. 5. ben albi z rubei añ. ℨ. ij. florũ nenufaris z. iij. laudani. ℨ. i. mastichis turis añ. z. ij. stundatur omnia grosso modo z si apparet addere potes aliquod ligno aloes hoc tñ est pro diuitibus posito de isto cedeant medio super pruinas pro paupere ât fiat suffumigatio vt infra. ℞. florũ roxarũ violarũ nenufaris añ z. ij. turis masticis garioffelorũ añ. z. i. 5. misse z fiat vbi. Circa motũ z quietẽ dicogq quies humectat z materia melancolica in tenuis est humectatio . Ideo laudo q etem supra exercitiũ qñ ẽt in casu nostro viraq; membra lesa sunt cura z lexio conseruatur per malam complexionem calidam eo q dum antem ad atrabendũ ẽ eg q motũ disponuntur materie ad decoctum cuius. 10 in viroq; casu exercitiũ pedum est maxime vtandum ymo z statio super pedes verum q; nisi corpus aliqualiter exercitaretur dubiuz esset de multiplicando materias in toto z consequenter ad expulsiua membrozuz superiorum iunctа debilitate membrozum inferiorum facile pellerent materie superfluе ad inferiora vnde nocumentũ augeretur. ó dueniens ẽ corpus aliqualiter exercitari z q exercitium erurium est incõueniens vt oium est ió loco ipsius conuenit exercitiũ factũ cũ fricationibus membrozũ maxime supiozuz vt brachiorum z spatulerũ. Fiat igitur tale exercitiũ cum fricationibus leuiter factis p duas horas in mane z vnam hora ante cenam nõ fiat tamen nisi prius expulses fuppfluitatibus cõibus z celebratis oubus digestionibus vt stomaci z epatis vt patet cõiter. viii. horas a supposito cibo precedentibus. Ad tales fricatiões in haere clause cameре rectificato sicut prius dictum ẽ z sint suaues frictationes si fortes fiant corpore istato disponãt humores ad fluxum z ad adustionem. Laudare tur ẽ exercitiũ factũ cũ naui vel suauiter equitã do licet pp situz membrozũ istud ẽt nõ sit ꝓueniẽs Etiã hoc ad curam harũ dispositionũ est habenda oio obseruantia q; est maxima pax cure sicut fortiter pedibus exercitari z maxima causa talium dispositionũ ẽ patet in itinerantibus z cotidiẽ gibus assistentibus in quibus tales solent euenire dispositiones si ẽ talia corpora exercitentur exercitio manuũ vt in arte cemestoria furoria vt pectinatione lane vel alio huiusmodi in quo brachia exercẽtur z nõ crura est laudabile multũ: saluo si esset aro adurens vt ferraria vel vitraria qñ p tales dispositur humores ad adustionem que in casu vitãda sunt. De sompno aût z vigilijs laudo q sompnus equetur vigilijs i virtute maxime in ellefantia qñ supflue vigilie adurũt z sompn⁹ superfluus disponit ad ista multiplicandũ q; facile transit in materiam vere antecedentem. Et hoc dixerim ista equari debere in virtute nõ intelligo q; quãtum ad tempus sit equalitas nam semper ferre vigilia debet esse plusoz sompno quamũ ad tempus. Sed sompn⁹. viij. ut viij. horarus ad pl⁹ in virtute equatur vigilijs horarum duodecim ac tantum humectantur corpora p illud spacium in sompno quantũ exigantur per vigiliam mederati exercitij horarũ. xij. In tarichibus tamen breuior sompnus conueniret ut patet. De repletione t inanitione dicatur: inanitio aliqualiter laudatur non laudo ieiunium quia preparat ad adustionem fed notabilem in vtroq; cãu laudo parcitatem quia minorantur materie apte transire in adustionem non est tamen ita atẽuanda dieta q; si forte oporteret in varicibus post longum tempꝰ quãdo reliqua non ꝓuisset deuenire ad cirogi eam operationem vbi oportet virtutem esse consantem cõtingeret reperire virtutem debilitatas sic non posseмus ad operationem deuenire manualem. vt inferus videbitur. Supfluitates aurẽ cões purgẽtur p vomitus leues cristeria z suppositoria. De passionibus animi breuiter dicatur qõ passiones nocent omnes que faciunt accidere caliditatem additam t supfluam sicut furor. t Ira quoniam prepazant adustioni que etiam faciunt accidere frigiditatem superfluam sicut timor t pauor etiam nocent sua frigiditate maxime in ellefantia sed que ꝓducunt caliditatem temperatam t frigiditatem temperatam tales cõ petere possunt vt ꝓducentes frigiditatem in varicibus sicut tristitia t inuidia t caliditatem in ellefantia vt gaudius t letitia ita exemplificauit aly secundo tegni comento. xxxiij. De anexo vt de coitu dico quod in pluribus nõ iuuat tamẽ in varicibus in corpore sanguineo t solito tali euacuationi stante obiecto etiam delectabili interpolando iuuat fiet tamen celebratis duabus primis digestionibus t cum sanguis est in semitra ad membra non tamen boza facimus sub tempore precedenti ꝛc. Quantum ad regimen cibo t potu primo obseruentur alique regule prima q; cibus eoum non sit crudus sed sit aliqualiter de se resoluens crudi tatem z uentositatẽ ꝓecipue in ellefantia. Secũda ẽ q; cib⁹ nõ sit grossus imo

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

subtiliano grossum ut sit subtilis nutrimentū.

Tertia est quod oia oppillantia in cāu sunt no cīua siue oppillent p modum substantie vt grossa viscbosa z inherentia siue oppillēt p qualitates vt sunt pōtica stiptica. Et hoc tamen nō iferaī q̄ apperitiua in casu ꝓuenīāt q̄ ꝓparāt ad nocūr sum humoūi z fic nocēt. Quarta regula omnia fortia frigida cibaria nocēt oia etiā vehementer calida p hoc q̄ ad adustionē disponūt nocēt quīn ta regula cibaria ꝓuenīētia debēt ad aliqualem caliditatē z humiditatē declinare magis tamē z minus fecūm q̄ supra dictū est de materia diuersa nō sint tū substantie multū passibilis vel corrupti bilis. Ex his regulis potes coelarie inferre i par ticularibus quibus est vtendū z a quibus ē abstinēdum. Sit igitur panis eozus frumēti mediocri ter fermentat ēt aliqualiter surfureus vnius diei duozum aut trium nō multū furno exicatus quē si habere ꝓsīgat crustē admoueātur. In carnibus ꝓuentiū carnes galinarū pinguium pullozū iuuenum pdicum fassianozum auicularū monta narū pinguium q̄ more vt aliqui uolūt sunt me lancolice pp siccitatem Carnes aūt edoū castra torū iuuenum vitulozū z sint elīrate z non assate Sed si assate placeant ptes exteriores amoueantur q̄ adustē nocēt. Euitentur carnes vacine irci ne. Lapzine porcine siue sint salate siue nō bouine ēt z specialiter salte. Carnes ēt aquatice sunt vi tande z siluestres animaliū multreū vt cerui & le pozine precipue q̄ pue sunt ad humozem melan colicū. Credo q̄ caznes capzioli iuuenis z danei iuuenis z cuniculozum conueniant. Caseus etiaz nocet z marine anticquis fortiter salitus. Euitet lentes fabas z ollera omnia sicca vt erruca raffa num caules. Euitet omnia multū acriaz salsa mīt tū. Pro integra doctrina huius vide. B. terrio interiozū ca. vii. vbi clare ꝛc. Conuenīt ouis fo bilia non tū multū frequenter precipue in varicī bus corpozis sanguinei q̄ sanguinem nimīe multi plicarent z hoc ītelligatur de cibarijs oīb⁹ multū nutritiuis pisces cōuenientes sunt petrelli z squa mosi nō grossi corpozis vtantur pane cocto in bzo dijs pictarum carnium valet far collatum cū zu charo brodetū cū zucharo vel cum lacte amigdu larum dulcium quod i hoc cāu multū ꝓuenit. In secundis mēsis valent amigdule vue passe pinee alique z fistici vina sit nō nimis fua necz albū sub tille penetratiuū sed sit mediocriter substātie ad rubeū declinās mediocris potentie mixtū ēt cum notabi li parte zucharī. Et in his sum contentue cuāruz ad regimen in rebus non naturalibus. Expedi to primo pcipali vt circa regimē obseruādum in dicta ista cōsequēter restat circa vle regimē secm principale vt curatio cū medicinis circa cām ap cedentem in toto existēte que in se multas inclu dit intentōes vt preparationem z digestionē i ma teria secunda circa euacuationem diuersimm z minoratiuā z tandem eradicatiuam dicte mate rie tertia erit circa consorationē membrozum ad generandum materiā laudabilez in toto maxime circa consoratonē cordis z splenis z epatis vnde dicebat mesue in cura fede ab humore melācoli co. Circa oium egritudinū melācolicarū nō est expoliada ab vno trium regiminum primum ē re gumen circa adequationē cause eius z ipsius dige stionem z secundum regimē circa ipsius euacua tionē supple z eiusdem z tertium est regimen co sortatiuū cordis supple z splenis vel epatis. Qz ū digestio ꝓpria materie maxime i ellefantia per ficitur cum subtiliatiuis z calefactiuis z oppilla tiones aperientibus que medicie tute nō possunt exiberi remanentibus membzis cōibus in. stoma co z ītestinis q̄n tales materie cōes per tales me dicinas producer ētur ad venae z cēnt causa ma ioris oppilationis. Ideo regulare ē primo tales materias cōes euacuare cū cristeriis vel materia secessiua. In casu igitur vt in ellefantia ꝓuenī ret cristere vī i fen. B. maluaz mercurialis bletis aā. M. i. camomille surfur frumēti aā. M. 5. bu liant i debita quantitate aque vsq; ad debitaz cō sumptionē que debet esse parua z de collatura su matur libza. i. 5. cui addatur cassie fistē. ʒ. i. 5. mel lis rozati pul zucbari aā. ʒ. 5. cū. ʒ. iij. olei cōis vel scis tini z. ʒ. 3. salis z fiat cristere z in mane⁹ loco bletis z camomille ponerem matrem viola rum cum cedeo cū modico olei violati loco eli de semine lini per superius vero exiberi potest po tio vt i fen. B. cassie nouiter extracte de canis. ʒ. x. sirupi violati. ʒ. i. 5. in varicibus vel mellis vio lati in ellefantia loco sirupi violati cum decoctōe prunozum tamarindozum sebestem uiolarum oz dei q̄ sufficit in varicibus z in ellefantia addatur parum anexi z feniculi in decoctione z fiat potio Facta autem ventris lenitione ueniendum ē ad propriam materiam antecedentem. Et cuia i ele fantia duplex est materia antecedens scilicet ma teria flatica z melancolica ex ſtate ad hanc utrā qz in digestiuis z euacuatiuis debet esse intentio in ellefantia. In varicibus autez etiā est duplex materia antecedens ut sanguis super calefactus in uia ad adustionē z melancolia sanguinea igit z in varicibus ad vtrāqz debet esse intentio z ad he intentiones contrarijs quodāmodo perficium tur ut supra dictum est obseruabimus regulā. B. prima amsectionum in comento consi. dumi de diete ꝛc. vbi dicit. In his ergo duobus contra riis oportet ut fortior medicetur prius aliter tam non negligatur sicut z idropici cum febricitāt ꝛc.

In uaricibus igitur quia maioz intentio in ma teria antecedente est preuidere ne sanguis in me lancolium per adustionem tranſeat z cū frigidis completur quam fit ad ipsum melancolium que cum aliqualiter calefactionibus digeritur ut su pza dictum. Ideo cū digestiuis in casu appropria tis he intentiones secundum hunc ordinem salua buntur. In ellefantia non est tanta diuersitas in intentionibus tamen est aliqualis que etiam in appropriatis obseruabitur digestiuum ergo in uaricibus conueniens z domesticum esse tale.

℞ Recipe. sirupi accetozi, ʒ. i. sirupi de fumoterre

ʒ.ʒ. aquarū indie fumiterre ꝛ buglox. añ. ʒ. i. mis
se ſi materia eſſet groſſior ꝛ in corpore ſenili vl
in reme loco ſirupi accetori ponerē oximel ſim
plicis poſſem ſi facere iulep ex aquis appropria
tis po delicatis vt in ſen. Bꝛ. aquaꝝ cicoree lupu
larum buglox. e fumiterre añ. ʒ. iij. aceti albi. ʒ.
i. cum zucharo albo debite quantit clarificetur
iulep. Jn elefantia aūt ꝓueniret ſirupus vt in
ſm. Bꝛ. oximelis ſimplicis. ʒ. ij. ſirupi de bſantijs
ʒ. i. melis rozati. ʒ. ʒ. aquarū meliſſe buglore e
feniculi añ. ʒ. ij. clarificet ꝓ duabus vicibus ꝛ
romatizet cum modico croci poſſent fieri iulep
er dictis aquis ſcōm modum ſupradictū. Et iſtis
ſirupis vtatur. vt. vel ſepties vicibus maxime ſele
fantia pg indiſpoſitionē humoꝝ antecēs fiat eua
cuatio in humore neqz in principio vt debemus
ſpoteuibus digeſtiuis neqz in qualibet materia groſ
ſa eſt habenda cautella ne fortia digeſtiua ꝛ ca
lefactiua ſubdito aplicentur ꝛ precipue in melan
colica ymo oportet gradatim materiā equare pri
mo ſubtiliando ſi ſit viſcoſa vel bumectādo ſi ſit
melancolica ꝛ conſequēter exhibere aliquid reſo
lutionē faciens cum mediocritate ꝛ propter eius
quod habilitatum ē vt ſonant mentes. d. A. pacci
pue ꝛ. Deſue in ea de melia ꝛ. Ā. Et ca. eodem
ꝛ pius remiſſiora deinde fortiora. Et cum mā
ifeſtum digeri manifeſtatur tunc exhiberi poteſt ſo
lutiuū et fatis debile in principio ꝛ reguletur pe
cipue in elefantia etiam habita intentiōe ad ma
teriam ipſam iam melancolicā factā fm canonē
et ipſi meſue iō cura eū dixit ſic ꝛ fūt vba aurea

Regimē euacuantiuz materie. i. melancolice
cōplent tria cōſiderabilia in euacuatione buī ma
terie obſeruāda. primum eſt vt non ſemel ꝛ labo
riolaꝛ ſubitā faciam euacuationē: ſed ꝓ ſterual
la habentē temperiē vt natura euacuationem ꝛ
nō euacuatio naturā regulet: hoc enīz eſt ꝓceptū
Jpo. Subita enīz ꝛ violenta operatio vix a natu
ra regulatur: ꝛ eius operatio eſt ſicut impetus flā
me que ſubito in ſubtile agit ꝛ debile: ꝛ pretergre
ditur groſſiz: opus vero moderati calozis ē equa
liter in vtrāq; parte rei eliſſabilis: ꝛ aſſabilis age
re. ſcīm cōſiderabile eſt vt euacuatiū ſit cōmen
ſurati non excedens mediocritatē: ſed ſit ertēſio
euatōnis eius nō recedens aut modicū recedēs
a gradu medicinarū ſcolumiā. Ertertiū cōſidera
bile eſt vt nō expolient ſoluriua a rebus leuitinis
ꝛ humectatiuis hoc. n. eſt qō opatōnē bonificar.
Et hoc ē cōe oium egritudinū melancolicaruz vt
prediceraī. Euacuatiuū igīf ꝓueniēs in varici
bus habēdo maxime intentionē ad mundificatio
nē ſanguinis eſſet ſumere. ʒ. vi. vel. vij. decōtio
capilli veneris quā ſcribit meſue diſſtictiōe ſeptia
in principio ꝛ habita intentiōe an materiā adueſtā
magis ducirz ococtio fumiterre ibidē poſita. poſ
ſet ē fieri ſolutiuū appropziatū ſcōm hunc mo
dū. Rꝛ. aque deſtilaꝛōis fumiterre ꝛ buglore añ
ʒ. ʒ. tamarindoꝝ ſloꝝ fumiterre ꝛ ſene añ. ʒ. ij.
ꝛ in fine decoctionis addatur Epitimi ꝛ cuſcute
añ ʒ. i. ʒ. ꝓpoſt parū dimittantur ad ignē ꝛ dimit
tantur tepefieri deinde manibus ſtringentur ꝛ colle
tur ꝛ in collatura diſſoluatur Caſſie extracte. ʒ.
ʒ. ē item collentur ꝛ addantur diaſene. ʒ. ij. ꝛ pl
ꝛ minus ſcdum neceſſitatem hoc eſt appropziati
vt ꝓ. Dixaraē eſſet intētio ad materiā ſi ertica
ꝛ melancolia er ſtate vt in elefantia ꝓueniēte ꝛ ſo
lutiuū leue ꝛ principio poſt indigeſtionem vt ſen
Bꝛ. polipodij. ʒ. ij. turbit. ʒ. i. agarici electi miſti
cum oximele. ſ. ʒ. ʒ. fallis geme. ʒʒ. añ ℥. ij. infun
dantur in aquis buglor. feniculi fumiterre añ. ʒ.
i. ſeri capeini. ʒ. ij. dimittantur in infuſione p ho
raꝝ. vij. poſtea fiat collatura i qua diſſolue caſſie
ʒ. ʒ. diacatolicōis nō acuati cum piagredio. ʒ. iij.
miſſe fiat potio. Jn hoc ēt caſi poſſet. in hoc eriaz
poſſet exhiberi diaſene cōe ſine diagredio dando
ʒ. iij. vel. iiij. ſm diſpoſitionē ſapientis ꝛ poteſt ſoo
mari bolus vel poteſt fieri potio cū aquis ſupradi
ctis poſſes ēt formare pillas i cāu iſto ſatis leues
ſecunda formā vt in ſen. Bꝛ. ierepig. ℔. ʒ. iij. oga
ricī electi. ʒ. i. mirabolsnouz chebulozū ꝛ indoꝝ
añ. ʒ. ʒ. flozū buglox. ꝛ bozagis añ. ℥. i. cū ſirupo
de Epitimo fiant pille de quib exhibebis. iij. ul
plus tel minus ſcundū qō apparebit. Jſte expe
ditio videri ē de ſolo. ſi ouemāt vel non ē ſi ote
niat unde fieri debeat. ꝓpo pio dico dubiū eſſe ſi
materia melancolica ꝓueniat pp quoſdā textꝰ q
videtur ꝺicere. nā ē textꝰ ſm. ca. ō cura eſt ame
pria quarti verū omnib ꝓbibus ſuis ſunt inditia
in quib cōicant: ꝛ id eſt q ipſe omnes minuūtur
in principio. Poſtea pauloꝑoſt dixit. Et cando
nō neceſſaria ē ſlobotbomia: tūc ſlobotbomia ei
ē nocēs inquātū debilitas: ꝛ inquātū educit cōra
rium melancolie: ꝛ inquantū mouet humores ad
exteriora. Poſtea verſus ſinē capti dixit. Cū ergo
digeſta eſt egritudo tūc bonā eſt ſlobotbomare
ex baſilica: etiā poſt quando vituperauit triacas
ante digeſtionē dixit. Et in fine eius ſi neceſſaria
fuerit ſlobotbomia aude ſup eā. Ecce ponit eā
timoroſa ꝛ neqs cōuenire niſi poſt digeſtionem ꝛ
euacuationes: ꝛ tamē ex ꝓio textu habeoꝫ q in
principio: ꝛ alibi multoꝝ inueniet dicta aueto
rū ſupra boc varietatē nō curo adducere propter
euitare prolixitates. Jn ſuma ad tolendam con
troueſiā dicerē: ꝓio ponendo ynā diſtinctionem
q talis materia melancolica vel eſt peccās i toto
vel in particulari mēbzo in toto ꝺupliciter: qz vel
intra vaſa magna: ꝛ in quartana cōtinua: vel in
toti ambitu: vt in lepza. Jn particulari membzo
etiā ꝺupliciter: qz vel in mēbzo notabili: vt in cere
bzo. vel ignobili vt ſplene: vel in tibiis vt caſu no
ſtro: ꝛ quelibz talis aut eſt ſanguini mixta: ꝛ a cō
plexione ſanguinis nō notabiliter remota: aut eō
tra etiā aut contiūgitur i corpore pletorico ſangui
neo cā aliis cōdicionibus ſlobotbomiā promoue
tibus aut nō. Alia diſſtictio talis ſlobotbomia aut
intendit ratione euacuationis eicte materie: aut
gratia prohibitionis g. neqzationis ꝛ multiplicatio
nis eius ſz has diſſtictiones ponerē iſtas cōclūſiōes.

Prima ſtatue materia melācolica intra vaſa
magna nō remota a nā ſanguinis ꝛ cōiungatur

in corpore sanguineo cum aliis additionibus flobotho mie nō cōtradicendū tunc cōuenit flobo. z in principio apparet q; per flobo. prohibetur multi plicatio melancolie euacuando sanguinem aptus faciliter in melancoliam transire conclusionē itel lexit. d. A. loco allegato i primo textu cū dixit ve rum omnibus ſpēbus suis sunt iudicia in quibus cōmunicant z id est vt ipse omnes minuūt in pri cipio. i. omnibus ſpēbus quartanarus a quacūq; materia pendentium conuenit nel conuenire pōt ut minuatur in principio ut in casu ſolutionis ba bita intentione principaliter non ad materiam p priam sed ad antecedēn quia in quarta a melia naturali procedens si contingatur cuj conditioni bus dictis competit flobothomia yt similter in ceteris ut discurendo patet secunda conclusio.

Stante materia melancolica i totius ambitu vianera multitudine sanguinis in venis cum eon dictionibus positis in alia ſclusione competit flo bothomia & in principio patet ſclusio hec ut pre cedens intelligēti hanc ſclusionē intellexit. o. A. tertia quarti tractatu tertio de cura lepre in prin cipio ca. cum dixit. Et cus tu verificaueris q illic. i. in vasis cōmunibus est sanguis plurimus corruptus. i. nō elongatus a natura meſe aduste sed in via ad eam. Tunc oportet vt incipias z flo bothomes. flobothomia vltima z finoi aliunde falē ex manibus &c. tertia ſclusio. Stante ma teria melia peccante in particulari membro ma xime principali z cerebro existēn in toto babūdā tia sanguinis non separati multa a natura meſe cū conditionibus vt supra ꝓuenit etiā a principio flobothomia z hac intentione bita ad prohibitio nem generationis meſie ps ſclusio vt precedēn. Et hāc conclusionem intellexit. B. tertio iteriorz ca. vij. cum dixit. Cū videris materia melicam esse clausam in corpore. s. bene gnusta cum san guine flobothoma venā mediā que colligantiam habet cuj basilica z cefalica z est casi primus z loquebak in casi passionis melancolice que ē pas sio cerebri hāc ēt ſclusionē intellexit. d. A. prima tertij de cura melancolie cum dixit. Euacuatō quidem ita faciendā est. Nam si vides venas ple nas qualitēcūq; sit tūc collera nigra ē sanguinea i. sanguis nō notabiliē differet a natura melanco lie. Flobomia ergo ex nigra ymo oportet fieri di omnem dispositionem. s. huiusmodi. i. in quocūq membro peccauerit mel's stante tali dispositōne venarū vt a flobothomia incipias z sic amplius ēt ſclusio p idem fundamentū peccante materia in alio membro a membro principali quarta ſclusio.

Habita intētione ad euacuandū materiā me lancolicam propriā peccantē per flobothomias si tue sit in toto peccans siue particulari membro non ꝓuenit flobothomia nisi precedēte digestione z vr plurimū facta de materia minoratiua euacuatō ne cū farmaco. Ista ſclusiō nē declaratur gñ melia vbicūq; fuerit nō digesta sed cruda elōga tur notabiliē a natura sanguinis z frigida z ficca existens imobilis reddit z inepta euacuationi p flobothomiā igitur talis asi digestionē nō est per flobothomiā euacuāda. Et confirmatur q; facta flobothō. materia melancolica idigesta exēte sit sanguis z humor calidor euacuatō quoēū pitia dispōnitur mā digestionis z pcoīs euacuationez incudatur ipsa tamē mā melancolica nō euacua tur cū per talem euacuationē nō sit apta ꝓuenire ter euacuari igitur &c. Et qñ materia melan colica in membris ꝓportionalibus vplurimū mul titudine peccat z non redditur apta a virtute cō uenienter digeri nisi virtute p exhonerationē alleuia ta q; p euacuationē minoratiuā ꝓficitur. Jō con cludit q; vplurimū nō ex fieri talis materie eua cuatio p flobothomiā nisi precedente euacuatione minoratiua eiusdem cū farmaco hec ſclusio ēt de mente. d. A. locis supra allegatis cū dixit. Cū ergo digesta ē egritudo tc bonā ē flob. ēt cū addi dit. Et in fine eius si necessaria fuerit flobothōia ex si facta digesta mista sanguini z cōuersa ad naturam eius. Aude super eam. inuit q; si aliter fiat flobo. ad intentionem euacuationis materie melancolice q; nō sit digestio in materia tunc ti macosium est z nociuum posē ex aliosz textus pro hac conclusione addūcere sed illi sufficiant. Cō firmatur etiam conclusio experimento quoniam vt refert Julie. placentinus. Si aliquando fecit flobo. ad euacuationem dicte materie non precē dentibus alijs particularibus euacuationibus nō tantum succesit dixit enim sic. In veritate di co q; tempore meo non inueni magnam vtilitatez in flobo. que fit in melancolica ex quacūq; causa fit nisi hoc modo vnde p° duas nel plures purga tiones antecedentes cum rebus respicientibus e educentibus materiam melancolicā materialem vel adustam nel alium humorem conuersum ad naturale melancolie absq; adustione. Et ideo ē quia flobo. euacuat sanguinem calidum z humi dum resistēn humori melancolico ex. Ecce ſclu sionem verificatam experimento doctoris. Cō cludo igitur q; si corpus a quo fienda est euacua tio per flobo. fit multum sanguineum z conuerta tur ad naturam melancolicam fiat flobo. in ipso principio ad minoratiorem sanguinem z ad na turam alleuiatiorem digestioni meſie posſit melior intendere. Sed si non fit sanguineum nec; mate ria mixta sanguini ut cōmuniter est in principio morborū melancolicorū flomia in principio facta est multum nociua ꝓ eius ineptitudinē ad talez euacuationez. ymo laudabile est q; ēt facta dige stione in materia cū ꝺ fieri euacuatio meſie per flobo. q; corpus bene exerciteatur z nō fiat nisi ad minus tractata hora tertia diei ad bene cemissen dā melancolia cum sanguine ut cum sanguine si mul euacuet z proinde laudant auctores flebo. talem fieri debere latam z fm bene dicissimū po teris glosare z concordare textus si contrarij ap parebūt. De qua vena fieri debeat sic dico bre uiter quod ubi intendamus mineare materiam cōmunem ne transeat in antecedentem flobotho mia fiat ſtāte i toto nocumēto de basilica destri

lateris sed si fuerit in particulari membro fiat de basilica oppositi lateris corpore pletorico existenti & si corpus non fuerit repletum multus fiat de ue na magna eiusdem lateris. Sed si nolumus euacuare materiam propiam fiat de saluatella finestra statei toto nocumento: si in circulari membro fiat de basilica uel de saluatella cisdē aliqui in iafenis pedus z multū laudat z aliqñ in salua tella manus virtute debili erūte rc. In propo sito igitur nro q; in varicibus mā peccāo ē melia cativs radix fuit sanguis dico q; vtpluriminus cōpe tit flobothonia diuersiua z euacuatiua z si cōtin gant pletocie cū sanguine in via ad adustionem pāo fiat de basilica dextra flobothonia in principio poltea facta dig. stione z euacuatione minorati na fiat sūr euacuatio per flobotomiā saltatelle i fiat pantatina poltea vltenr facta digestiue rei tentur vel in brachio vel in manu. Ideo in cura varicum auctores laudāt flobotomiā. In ele fantia autē q; radix materie ē vt plurimuz sta os sta euacuare z diuertere z hoc duenīēter fit per vomitum ideo auctores precipue in casu isto lau dāt vomitū fieri tū aliqñ necessaria est flobotho mia saltem ad iuuandū. Ideo dixit. d. A. in principio cure elefantie. Cū ergo incurritur citū principio sui possibile est vt. ghibeat cū eua uandubus z propie cū vomitu laboriosō z eus co gō extrahit sta z cum sta. si indiget ea. Et hoc tū nō colligē q; in principio cōpetat vomitus laboriosus. Sed hīta intentiōe ad materiā ppiā euacuādā qō non fit in principio bene cōpeit la boriosus vomitus in principio aut. in etroq; casu cōpetere pōt vomitus leuis vt in fen. R. aqua oz di decoctis anet. ℥.viij. oximelis. i. in elefantia vt sirupi acetosi. ℥.iij. in varicib⁹. ℥.ij. sumatur repidū z post huāscriptas doze cū intentione uomēdi im pōto digito in gullaz fiat vomitus. factis z erpe ditis iam digestiis leuibus z minoratiuis z ordina ta flobothonia ponenda sunt digestiua fortiora z euacuatiua. In varicibus igitur digestiuum fortius fiat vt in fen. R. sirupi de bisantijs cū acce to. ℥.ij. sirupi violati cōpositi sirupi ē epitimo aā ℥.ß. aquarū buglo. melliße boragis z lupuloruz aā. ℥.ij.ß. misse pio duabus vicibus clarificetur z romatizetur cū modico macis. Ad hanc ēt īte tiōē valeret sirupus vt ∫ fen. R. aquarū buglor. lupuloz fumiterre aā. ℥.v. aque decoctis Timi z Epitimi z capilloz veneris aā. ℥.ij. flozū borag. bulor. z violarū aā. M.i. ligni Aloes sandelloz albozū z nigrozū aā. ℥.i. buliant oia simul parum z demittant' sic per diez naturales poltea facta collatura cū zucharo albo addito modico acetosi roptetur poltea. R. foliculoz sene. M.i. Timi Epitimi flozū borag. z buglor. aā. M. ℥. omina simul pistentur z in facula ligentur z in sirupo su spendantur rc. Sirupus ēr in casu fortior quo vz terius in pcessu vti possumus fiat in fen. R. flozū borag. z buglor. flozū fumiterre z violarus ac melisse aā ℥.ij. liquiritie corticū citri passularum eruleatarū scis bombacis anexi amcos aā. ℥.ß.

scolopēdrie scarioie capilloz. ß. endiue z cicoree aā. M.i. maiozāe baxilicōis camedreos aā. M. ℥. Stichados azā. sene Epitimi aā. ℥.ß. pruna nu mero. x. bulist in aqua suffcienter z collentur z collature addatur succi bugulx. z pomoz dulcis aā. ℥.ß. z sirupi petur cum zucharo albo z romati zetur cuz croco z sandolis z si voluerit facere do mestico fiat vt in fen. R. sirupi de bisantijs sirupi de pomis scōum melse in ca. de soda melancolica aā. ℥.ij. sirupi de epitimo. ℥.i. aquaz cicoree sco lopendrie lupuloz z fumiterre aā. ℥.ij.ß. misse p tribus vicibus clarificetur z romatizetur vt supe rioz. In elefantia aūt fiat sirupus domestic⁹ vt in fen. R. sirupi de Epitimo. ℥.ij. oximel. i. sirupi de fumoterre aā. ℥.ß. aquarū fenicoli cuscute z scolopendrie aā. ℥.ij. misse pio duabus vicibus clarificet cum modico croci z cinamomi: vel fiat magistrale ⁊ hac forma. R. radicū feniculi spar gij beuseī polipodij quirq; aā. M. ℥. timi epitimi cuscute semen scolopēdrie extremitatū tamarisci flozū borag. īis flozuz buglor. aā. ℥.i. hec omnia buliant in libr. iij. aque vsqz ad cōsumpt tertie partis z dimittantur sic in infussione per diem z postea fiat collatura z collature adde aque lupu lorum borag. īis buglor. z melisse aā. ℥.ij. z cum sufficiēti quantit' mellis z aceti parum z fiat sru pus de quo sumatur cum aquis melisse absenti e appij. Et si velis domesticum fortiorem quo vti possis magis in processu sic fiat. R. sirupi de Epi timo sirupi acetosi. compositi sirupi de Timo aā ℥.ß. aquarum scolopendrie melisse z berbonice aā. ℥.i. misse clarificetur duplicatur z romatize tur vt supza cū cinamomo potest & aliter fieri vt R. radicū quinqz diuersitatū: radicuz acori z raffani corticuz. radicus caparis aā. ℥.ij. corticuz medioni: arboris raffani z tamarisci aā. ℥.ß. ro rum genestre z capilloz veneris. flozū melisse aā. ℥.iij. camedreos scolopendrie eupatorij abscintij aā. M. ℥. sticados aramatici. ℥.ß. buliat in aqua cōuenienter cū radicibus multa bulitione flozib⁹ herbis modica bulitione sicm artez: deinde facta collatura cum melle z zucharo equaliter: z modi co aceti fiat sirup⁹ debite decoctus qui postea ro matizetur cum mace cinamomo croco parum positis in petia infussa in eodem z exhibeatur cū aquis scolopēdrie melisse z Eupatorij. Et si tis sirupis potes vti in toto processu aliquando fortio ribus aliquando minus fortibus z aliquando fa ciendo Julep propter dilicatos cum aquis desti lantis ut supza. Et consequenter cum bis facta degestione debemus iterato materiam euacuare etiam gradatim cum minus fortibus post cum fortioribus. Et quoniam in hoc poslet error no tabilis comitti: utile erit ſi simplicia tales mate rias euacuantia secundum gradus in fortitudine z debilitate conumerentur quia ex istoruz cogni tione poteris ad solutiua conuenientia procedere de solutione istorum z gradib⁹ reperio apud doc. diuersfitatem. Nam Auicenna in canticis secunda parte primc partis practice comento. xij. sic dixit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

fortior er hia medicis ẽ lazur" post ipsiꝰ epitim" post ipsum polipodium post ipsum mirabolani in diꝫ ẽ laebulli sene aurẽ ꝫ fumusterre educunt bumores adustos. Addit ego nõ reperio buglox. itez educẽtes mell'am nibilominus ẽ ex resistentibus ei. Ex isto habens diuersas medicinas ualẽtes i melia naturali ꝫ melia adusta ꝫ gradus ipsaruꝫ neqꝫ in his conumerantur Timus neqꝫ lapis Armenus habeat ẽ uarietatem in soluendo obser uat melue in simplicibus suis quando laudat epi timam polipodium in melia naturali sene aurez ꝫ fumusterre laudaꝫ in melia adusta Mirabo lanos indos dicit ualere in utraqꝫ melia ipse põt lapidem armenõ ualere in materia melica cum consideꝫando morbos quibus ualet. d. A. secundo cañ non facit caplm de lapide Azulo sed bene de lapide armeno r in isto ca. tamen dixit qꝺ soluẽ do melias fortior est lapide azuli ꝫ qꝺ similatur in colore azuli ꝫ ꝫ eo utiꝫur pictores ꝫ tinctores lo co azuli. Et Serapio nõ facit mẽtionẽ de lapide armeno sꝺ de lapide azuli dixit qꝺ lassat humores melancolicos ꝛc. de Epitimo dixit. d. A. qꝺ soluen do educit melancolica fortiter ẽt sta ꝫ qꝺ potio. i. decoito est quatuor aureoꝝ dixit de mente alio ruꝫ qꝺ si bibat sumaꝫ in ℥i pondus est aureos. ij. ſ. ẽ decoctum vſqꝫ ad quattuor dixit Serapio de mente abis qꝺ educit ma. intellige naturalem sm Dia. dixit purgat colleraꝫ ꝫ melias de polipodio dixit. d. A. soluit melam. i. naturalẽ sine pucrice ẽ soluit sta. Jam dixit Serapio qꝺ purgat melias ꝫ sanitez ꝫ sta. Et qꝺ quidam medicoꝝ ignoꝛa ti sunt ad eos qui nõ potezãt potare medicinã phi tiebant ipsum totũ tritum in aliquibus cibis ipso ruꝫ ẽ purgat melam leuiẽ. i. naturales de mira bolanis dixit. d. A. nigri soluntmelancolicã ẽ sta Jta ẽt sensit Serapio de sene ẽ fumo terre dixit Serapio sm Rasim in ea. de sene in fine. Sene ẽ fumusterre purgant humores adustos. d. A. nõ facit mentionẽ. Jtaqꝫ videmus doc. in hoc cõ uenire qꝺ lazurlus epitimũ mirabolani polipodiõ purgant melam naturalẽ fumusterre ẽ sene eua cuant melam adustam hoc igit̃ ꝓ regula obser uemus. Sed restantur adhuc due difficulta tes vna est de gradatione in soluendo materam melliaz alia est de lapide armeno ẽ de timo quas medicinas aliqui conumeraẽter has ẽ aliqui ñ.

Reperio Rosarium Anglicum. Cuius anctoritas ẽt excellens est ẽ in graduando vſ mõ senti re dixit sic graduando a debiliori ad fortius. In pcio gradu ẽ ordine sunt mirabolani indij ẽ embli ci post ipsos sunt polipodium cum anezo ẽ dicre ticis deinde epitimũ quia eꝰ opatio ẽ fortior opa tio polodij ẽ maiozẽ inferret coepoi angustiaz. imo oꝫ remittere eius qualitates prias ẽ malitiaz in tarde soluendo ꝛc. post epitimum est lapis la zuli de eleboro nan faciunt mentionez tanquã de eo qui est apud nos medicina fortis nimis conue niunt igitur qꝺ lapis lazuri est fortior medicia ad euacuandu; melam post epitimus post poli podium. Et post in vltimo gradu sunt mirabo lani ꝫ debiliores in educendo materiã melam.

Non igitur hoc pro regula credo cõe iudiciuꝫ male intelligentium sit in oppositum credunt qꝺ polipodium vel epitimus minus soluant ẽ mira bolani de vltima difficultate primo de timo repto cõmuniter aucroꝛ timum laudare in materia ri gida maxime flatica ẽ in passionibus pectoris ẽt firupum de timo ad idem valere nõ reperio fieri de Timo precipuam mentionẽ ſ passiones melan colicas a lemoribus ẽ illustrib" medicis ꝫ moder niozes eo in his passionibus vtantur ẽ reperio ro farium sic dicentem in cura quartane. Sꝫ vnũ ego dico qꝺ Timus est herba bona i passiõe sple nis ẽ in morbis melancolicis ẽ morbis aliis. Sed in epitimo quod hic est. i. qui laudatur hic nõꝫ inueniri operationẽ sensibilem bonã hec ipse. sta rem ego cum iudito matcois prio" ꝫ magie primo rũ medicoꝝ neqꝫ sua experientia debeꝫ in hoc fa cere regulam. Credo bene qꝺ caliditate ẽ subtili tate digerendo ualeat sed soluendo nõ credo.

Circa vltimum qꝺ me multus difficultat vt de lapide armo. nũquid debeat poni inter medicinas huiusmodi cum ab aliquibus de eo fiat mentio ẽ ab aliquib" nõ. Reperi Rasim primo ẽ nitẽtis cap. de mela versus finem qui inter positis verbis quibusdam aliis. hec verba dicit. Antiqui confue uerunt uti eleboro sed ego magis laudo lapidem Armenum quia nulla nubicatio vel defectus ẽ in operatione ipsius r ostenditur virtus operationis eius super infirmum ꝓ paucos dies r si necesse ẽ reitera ipsum qꝺ non ẽ in eo calefactio nec quali tas mala nec malus sapoꝛ ecce qualia verba dice rem igitur ꝓ tali materia qꝺ lazul" r lapis arme nus cum sint medicine multi fortes vt oẽs testan tur preter verba Rasis pauloame dicta nõ debe rent esse in vsu nostro r ab eis cauere debem" ꝫ tum possumus sicut n. antiquiores ejus nõ erãt note leuiores medicine vtebant eleboro r mẽlo co eleboꝝ vtuntur lapide lazuli vt dixit Serapio pro breuiarij de cura melie versus finꝫ dixit qꝺ vt dici antiq; dabant in hac egritudine eleboꝝ ni grum decoctum in aqua aut strictũ aut mistũ cũ aliis medicis sed medici nostri temporis recedũt ab eo propter vehementia que accidit illi q ipm accipit. Idem dixit Auerois quinto colliget cap. de eleboro r idem dixit qꝺ addamus ẽ hꝫ talem vir tutem purgat sicut eleborus. Et. d. A. ca. de lapi de armeno dixit qꝺ lapis armenus fortior ẽ lapis lazuli. Jta r nos quilibet inotescit leuiores istis debemus ab istis diuertere ꝗtum possimus. idẽ dico de scamonea in materia colerica qa vt dixit B. secũdo regimis acutoꝝ comẽto. xi. in fine vez tamen melior est compositio q solutiuum potest potare medicinã in qua ellex cadit r nõ cadit in ea scamonea. Cum tamen relique nõ sufficiãt su per eas presumendum est dicerẽ tamen consulen do salua semper reuerẽtia Rasis qꝺ lapis arme nus debet in eorum dimitti negs eo aliqno pacto vti debemus pro qa in virtute lapis lazuli ei assi milatur r est familiarior r oẽs fere de eo facitur

mentionem pter. d. A. qui ē finon ponit capi. de ipso simplicia tamen multotiens eo utitur ꝛ appro bat. fo q; me plus mouet ē qz que fit talis medici na a multis ignoratur non tamen a modernis fed ab antiquioribꝫ ꝛ mazie doctis ꝛ exptis repi ꝛRa bi moyſen in tractatu quodam de ꝛſeruatione ſa nitatis ad regem Ispanie ſic dixiſſe. Non dz eua cuari dño cum lapide lazuli propter eius uehemē tiam neqz cum lapide armeno qz non cognoſcitur de quo intellit dubietatem nobilico medicorus .ſ. Auerroar q; non fit ille qui tali noīe nuncupatur ego ēt teſtor me multotiens a doctis apot becariſs perquiſiuiſſe quid intelligant per lapidem arme num aliquid melius itelligentes ofiuione ducti di cunt ſe non intelligere ꝛ tamen ꝓnunt pillas de lapide armeno alij minus ſcientes libere dicunt q; per lapidem armenum ſumunt bolum armenum in opoſitionibus ecce beſtialitatē eoꝝ cum lapis armenus ſit uehemēter ſolutiuus ꝛ bolus armen⁹ ſolutiui ozarietur hec oia diligenter notate pro bona doctrina nam ꝛ ſi aliqualem a propoſito fece rim digreſſionē utiliter tamen factuꝫ exiſtimo ba betis hic de lapide armeno ꝛ ō tymo a multis lau dati in ſoluendo materiam melancolicam ego ui tupero habuiſſis gradus in fortitudine ꝛ debilita te medicinaꝝ ſoluentiū meliam diuerſo modo a cōiudicio. tertio habuiſſis electionē medicinaruꝫ ſoluentium meliam naturalē ꝛ meliam adufam.

Notate tamen hic q; licet harum medicinaruꝫ aliqne magis eligam meliam naturalem ꝛ aliqne magis adufam. credo tamen q; oēs tales omnem materiā euacuent meliam ꝛ pro tanto doctores in materia melancolica quacunqz omni tali medici na utuntur ꝛ bonum huius credo eſſe qz probabi le ꝛ ueriſimile ē q; oēs materie malie ſint eiuſdem ſpeciei q; manifeſtantur per hoc q; oēs tales cum purgeſiint febrem cāuſeo eadem purgeiet in ſpeci fica affiicuntur. qz de quo in quarti faciunt de na tura ſua periodū. Ideo probabile ē q; omnis me dicina que per propzietatem unā illarum reſpicit omnem reſpiciete poſſit cum hoc tamen ſtat q; in equaliter ut oſtat intelligenti circa electiones igi tur earum in opere bonum eſt ſideꝛare. Jam redeo ad principale noſtrum ut ad medicinas eua cuatiuas ualeret igitur in uaricibus ſolutiuꝫ ut in fen. R. diacatolicō damaſceni uel Nicholai fine dia gredo. ʒ.vi. diaprunis ſi ſolutiuū. ʒ.iii. ȝfec. amec ʒ.ii. ſirupi violati. ʒ.i. ȝ. ℥ cuz aquis fumiterre bu glos. ℥ lupulorum decōis floꝝ boraginis ꝛ buglor. foliceloz ſene an. ʒ.i. miſſe fiat potio. Jn hoc caſu in forma pillaꝝ ualerent pille ut in ſen. R. pillaꝝ de fumoterre pillaꝝ indaꝝ an. ℈.ij cuz elō amec fomentur ꝛ exibeantur cum. ʒ.ij. aque caſei.

Et ſi uellis ſolutionem magiſtraliter facta fiat ut in ſen. R. reubarbari electi ʒ ij. epitimi. ʒ.i. fo licelorum ſene. ʒ.i. ȝ. mirabolanorum citrinorum ꝛ indorum an. ʒ. ȝ. ſpice ſquinati an. ℈.ii. paſſu larum. ʒ.i. ȝ. infundantur oīa in aquis ut in ſen. R. aquarum fumiterre cicoree ſcolopendrie ꝛ buglo. an. ʒ.i. ȝ. ℥ buliant duabus uel tribus bulitionibꝫ ꝛ remaneant in infuſionepoſt decoctionez horas .x. poſtea fiat fortis expreſſio ꝛ collature addatuz diatene. ʒ.iij. ſirupi violati. ʒ.ii. miſſe ꝛ fiat potio poſſes ſi talia non ſufficerent in proceſſu addere doſſem ſolutiuorum uel etiam aliquid de lapide lazuli loco ꝛ ratificato fm artem ſemper tamen cum timore. licet dicat aliqui. doc. q; ſuper pillas de lapide lazulli poſſumēdū eſt ſine timore ꝛ cau tela. Jn elekſintia aſit conueniet ſolutiuum domeſticū factum ut in ſen diacatolitionis. Laſ ſie extrate an. ʒ. ȝ. ierepig. ʒ.i. ȝ. diaſene. ʒ.ij. ſiru pi de ℈pitimo. ʒ .i. cum decoc̄e polipodij cuſcute radicū feniculi ꝛ ſcolopendrie an. ʒ.ij. paſſularuꝫ ʒ. ȝ. ſumendo. ʒ.v. dicte decōis debite facte fiat potio ꝛ domeſticum ēt eſſet ius galli veteris ordi nati ſcōm artem in quo quoquntur polipodiuꝫ ſe ne epitimum paſtille cartamum ꝛ ſyropus ſumen do de eo facta diſſolutiue carnis ꝛ expreſſe. ʒ. vi. vel. vij. Et ſi voluerio forti⁹ facere fac vt in ſen. R. agarici electi. ʒ.i. ȝ. ʒʒ. ſalgere an. ℈. mirabolanoꝝm bebuloum. ʒ.ij. indoum. ʒ.i. ȝ. contundantur ꝛ fricentur cum oleo amigdalaruꝫ dulcium ꝛ omnia ſimul infundantur in decōe ut in ſen. R. polipodij quercini radicum feniculi pe troſilij an. ʒ.iij. foliculoꝝm ſene. ʒ.ij. epitimi. ʒ.i. paſſularuꝫ. ʒ.iij. ſticha doſ floꝝ bragiīis ꝛ me liſſe an. ʒ. ȝ. buliant in ſufficienti quantitē aque ſe cundum artem buliēdo plus radices ꝛ poſt florea cum ℈pitimo ꝛ ſumatur de iſta decōie facta col latura. ℥. v. ꝛ iſta dimittantur in infuſiōne p ho ras .x. poſtea fiat expreſſio ꝛ collature addat⁹ dia catolis. ʒ. vi. diaſene. ʒ. ȝ. oximelis. i. ℥ .i. miſſe ꝛ fiat potio. Sequenti mane poſt medicinas ſumat cōſt. ut i ſen. R. mitridate. ʒ.i. diabuglo. ʒ .ij. miſ ſe boc idem poſt alias euacuationes in ellefantia circa tamen principium mineatur mitridatum ꝛ augeatur diabuglo. ꝛ in proceſſu fiat ecoꝛra poſt medicinas in uaricibus fiat ȝfec. ut in ſen. R. dia buglo. ʒ. ȝ. ſperū ȝfec. ellm de gemis. ℈. ȝ. cū ſiru po de biſſatiis fit. ȝfec. Quidā poſuit eſſ⁹ ſatis fer te ualens in oi mā melancolica cu⁹ deſcripto tal⁹ ē R. buglor. liquiritie aā. ʒ .i. ſticha dos aromatici camedreos campitreos camenti abſy ſeſa anezi aā. ʒ.ij. ȝ. epitimi polipodij ſene aā. ʒ .i. mirabola noꝝm indoum ꝛ bbuloum aā. ʒ .ȝ. agarici. ʒ. vi. paſſularum. ʒ .i. ȝ. puneum ſeubarum aā. numero .i. ſcolopendrie. M. i. buliant i libri. iij. vſqz ad conſumptionem medietatis excepto Epi timo qui ponatur in fine decōis ꝛ facta decōe per diem dimittantur in infuſiōe poſtea fiat collatu ra ꝛ bona expreſſio in qua ponantur ut in ſen. R. lapis lazuli ar. quod tamen non placet ℔ an. ʒ. iij. elleboris nigri. ʒ.ij. ȝ . ſene. ʒ. vi. reubarbari electi ʒ .ȝ. cinamomi electa. ʒ.ii. ligni aloes. ʒ.i. ben albi ꝛ rubei aā. ʒ. ȝ. ſpice ſquāti aā. ℈. ȝ. oia groſſe contundantur ꝛ ponantur in dicta collatu ra calida ꝛ per diem ꝛ noctem in infuſione pma neant poſtea fiat collatura ꝛ cum ſufficienti quā titat melis ꝛ zucbari fiat eſſiter ꝛ fiat ell⁹m cui⁹ doſis eſt ab. ʒ.ȝ. vſqz ad. ʒ. vi. habetis paria ſolu

tiua ꝛ fortia ꝛ minus fortia ꝙbus uario mō uti oꝫ qñ i casu oꝫ corpus mūdū tenere ꝛ maxime si de beamus deuenire ad operationem: manuales que laboriosa est propter qō dixit. d. A. ca. proprio in fine. Rectius est ut non aperiantur. f. uarices neqꝫ fiat in eis aliquid. f. laboriosum niſi post mundificationem ultimam ꝛ uersus principium cure. Cū aūt confirmatur parum sperat ur qꝫ prohibeatur ꝛ si speratur scias qꝫ suma curationis sperate bue gritudinis est assiduatio in curatione. f. cum medicinis euacuantibus ꝛc. Et quoniā ut dicebatur circa tertium exponendo in hoc casu maxime ualet uomitus ꝛ non solum materieruꝫ cōium sed ēt cum appropriatis appropriatur maxime in ellebꝛa tia. Ideo oberuentur uerba Serapionis in cap. de mlia sub hac forma . Si humor est terrestris grossus frigidus munda stomacum cuꝫ uomitu cū potu aque calide in qua decocta sunt anetū ꝛ fal ꝛ calamētū fluuiale ꝛ nux uomica ꝛ semen atripli cis ꝛ semen raffani supplecum omnibus iſtis uel aliquibus eaꝫ. Et cibū illum in primis ex raffano decocto cum secamabim facto cum aceto squiliti co ꝛ si adiuuat uirtus babūdātius apponem cle borum in raffano ꝛ infondemus in secamabim .

Dabeo in isto casu plurima uomitiua ꝛ fortio ra si ꝛsideras primo igitur posses infundere raffanum in oximelle. f. facto ex aceto cōi uel ex aceto squilitico ꝛ est fortius ꝛ postꝫ sterit in infusiōe circa horas sex comedas de ipso raffano tres uel quatuor bolos male mastigando ꝛ post medicum borum cum intentione uomendi ponatur digitus i gulā uel pena infusa in oleo ꝛ fiet uomitus. Et si si sufficerit post talem cibationē hora dcā exhibeaꝫ decoctio ut i sen. Bꝛ. calamēti fluuialis. 3. i. 5. seis anetī ꝛ atripliciis añ. 3. 5. buliant in aqua. ℥. x. aūqꝫ ad cōsumptōnem tertie partis ꝛ facta collatu ra addatur oximelis. f. uel squilitici. ℥. i. 5. ꝛ tepidum exhibeatur ꝛ si fortius uoluerīs addel deco ctione de sese raffani uel buliāt hec in media per te acue raffani ꝛ fit fortius ponatur de nuce uomi ca ꝛ si fortius nutriaꝫ raffanꝰ cū ellebꝛo in oxime le. f. uel compoſito materia uiscosioꝛi exrite ul'sq lirico iponendo frustra porua ellebozi in raffano tamen cum debet fumi rafanus abiciatur rafanꝰ

Alios modos posui in consilio meo de lepra ad uexte tamen qꝫ niſi stomacus in uirtute fuerit fortis ꝛ in substantia robustus cum alia preparatione ad uomendū non auderem in exhibitione hoꝝ uomitiuoꝝ qz audiui de medico multum audace. qui cum uomitiuo produxit stomacum ad uomēdum usqꝫ ad mortem. Si igitur fieri contingat obseruētur canones positi a. d. A. quarta primi. c. ij. z. xij. cum succedentibus quibuslām. Et nō obliuiscaris ꝛfortare stomacum si uomitus labo riosus factus fuerit. Ego tamen magis iberco eua cuationibus per secessum sicut ēt de cōi ſit usu li cet Ypoc. multum uomitum laudauerit. Et ut habeamus ordinem in solutiuis qz frequens nimis usus est nociuus ꝛ ex alia parte oportet corpus bene mondare in calibus passionibus ꝛ mondum cō seruare. Ideo pro regula obseruetur quod colligi tur prima tertij cap. de melia bene considerati. postqꝫ uenēris de debilibus ad fortiores. Tunc de bes semel in mense cum medicina forti euacuare ꝛ semel in ebdomoda cum medicina debili ꝛ semel in ebdomoda cum medicina mediocri hoc in telligitur stante uirtute . dixit enim sic ad ſram .

Si ergo non cōferunt. i. non sufficiunt supple medicine predicte reiterā iterum ꝛ in omni ebdo moda euacua uice una cum pillis subtilibus. i. le uibus mediis. f. cꝛ mediocribus compositis. Et in ter spatium administra triforam epitimi. Eptum nanqꝫ est potare eos trifora epitimi secundū hic modum. Sumantur trifore. 3. iij epitimi. 3. i. rere 3. 5. addit ꝛ omni mense euacua cum aliqua forti de yeris magis donec inuenias egritudinem iam remotam Si bene consideras colligitur qō dictū est. Jā ultimo restat in hoc principali deuenire ad alterationem membroꝝ. In uaricib' igitur post aliquam euacuationem conuenit epitimare epar ut in sen. Bꝛ. aquarū cicoꝛe indiuie fumiter rę ꝛ bugloz. añ. ℥. ij. fandaleum ozum coraloxy vtriusqꝫ añ. 3. 5. ligni aloes. ℈. i. aceti paruꝫ fiat ℈ pitima vel potest fieri faculus ex flozuꝫ rozerū violarum florum boraginis ꝛ bugloz. añ. ℳ. 5. spice absinti. 3. ij. cum speciebus vt supra fiat sa culus pro ℈ rate qui fumigetur cuꝫ asper sione su per lapide ignito ex aqꝫ cicoꝛe ꝛ absi. equaliter cū fumoꝛ corde fiat epitima cordiale sub hac for ma. Bꝛ. aquarum boraginis bugloz. ꝛ violarū aā ℥. ij. melisse roza. añ. ℥. i. 5. vini albi odoriferi. ℥. 5. fandaleum citrinorum ꝛ rubeoum coꝛa lozum elboꝛum ꝛ rubeoum anna. 3. 5. osimi garioffo. vtriusqꝫ bene ficce crudi incisse anna ℈. i. ambꝛe croci. ℊ. i. 5. Lampoꝛe ossis de corde cerui añ. ℊ. ij. misce ꝛ fi placz potes addēt de fracmentis inirantibus in ffectione de geis. 3. 5. pro dilicatio. Et ex eisdem potes constituere sacu lum mutando aquas in flor ꝛ herbas addendo ō cortic bus citri remissis in qualitate cum semine accetoꝛe. In ellefantia aūt fiant ēt rectificationes borum membroꝝ cum similibus sed minoꝛ bus dosses frigidoꝝ vt violarum roza . fandaloꝝ rū ꝛc. ꝛ augeantur dosses caliboꝝ vt ben gariof. cinamomi ambze osimi addendo vbi non sunt po site vel augendo vbi sunt posite. In confortatiōe autē splenis vepluriimum debilitat in atrabendo uel expellendo in talicasu primo fiat fomentatio supra ipsum splenem ut in sen. Bꝛ. corticū radicū tamarisci corticum radicum salicis ꝛ cꝛgorum la patij acuti ꝛ ebuli aā. ℳ. ij. scolopendrie floꝝm geneſtre absinthij abzorani aā. ℳ. i. costi ciperi aā. ℳ. 5. seminum fenigreci ꝛ seminis lini aā. ℳ. i. 5. spice nardi. ℥. 5. ponantur omnia ad tu liendum in uino albo ꝛ equa equaliter ꝛ quarta parte aceti albi ꝛ facta debita decoctione cum fil tro uel spongia infussa in dicta decoctione fiat fomentatio supra ipsum splenem ter uel quater ꝛ si uoluerīs fortiozem efficere adde re ꝛ cumi in hec cotione ut armoniaco bedelio Serapino oppopo

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

nago ponendo. ℥.5. uel. ℥.i. de quolibet eorum ℞
de aceto ponendo mediam partem aceti ſqualibet
ci. Et facta fomentatione fiat inuctio ſupra ſple
nem cum unguento ut in ſen. ℞. olei amigdalar
amarari olei rute olei de caparibus an. ℥.5. olei
delibis albis. ℥.ij. ſeminis anezi carui amcos an.
℥.5. colli ciperi cinamomi an. ℈.℥. aceti. ℥.ij. cro
ci gr.ij. r miſſe ℥ ſi uoluerit fortius facere adde
de gumi ſm neceſſitatem. Jn hoc caſu ualet oleū
benedictū ℥ balſaminū ℥ poſſet & fieri emplaſtū
℥ cerotum eiꝰ appropriatis ut. ℞. dialtee martia
toꝝ an. ℥.5. armoniaci diſſoluti in aceto. ℥.i. florū
genebre ſeminis aneti an. ℥.5. fiat cerotum ſi pla
cet ſi uoluerīs facere emplaſtrum poteris adde
℥ oleum de lilio de caparibus cum pinguedine
porci ℥ cum farina fenigreci ℥ ſemīs lini ℥ ſic va
riabis manente eadem intentione. Pro conforta
tione uero membrorum per interius ualent cōfec
tiones cordiales cum aliquibus epaticis ℥ ſpleneti
cis in uaricibus minus calidis ℥ in elefantia cali
dioribus. Jn uaricibus fiat confectio. ℞. ſpecie
rum diarodon abatis. ℥.5. ſpecierum el'ij letificā
tis ℞ aſis ſpecierum ℈fec. de gemis an. ℥.i. ℥.5. cum
ſucharo diſſoluto in aquis meliſſe cicoree ℥ fumi
terre q; ſufficit ℥ fiat ℈fec. in morſelis. ℥.ij. p;o quo
libet morſello ℥ datur in ſero ante cenam ℥ duas
horas uel unam ad minus. Jn elefantia ualeret
ut in ſen. ℞. ſpecierum diambre ℥.ij. ſpecierū con
fectionis de muſco dulcis ℥.i. ſpecierum diarodon
abatis ℥.5. cū ℥.vi. ſuchari diſſoluti in aquis me
liſſe ſcolopendrie ℥ betonice eum modico uini al
bi electi ℥ fiat ℈fec. in morſelis poſſet etiam fieri
eſſm in hoc propoſito ut in ſen. ℞. corticum citri
ni conditi liquiritie raſe. ℥.ij. candij carnii paſſu
larum pinguium an. ℥.i. margarit. ℥.i. iacintoruꝫ
ſafroꝝ ſmeriardi croici coralorum alborum ℥ ru
borum an. ℥.i. cinamomi macis galange an. ℥.5
gariof. cubebe ligni aloes storacis calamite ſemis
bazilicōis an. ℈.℥. croci ℥.5. muſci ambre an. ℈.
vi. conferue boraginis ℥ buglo. añ ſucci pomoꝝ
dulcium depurati. ℥.iij. aque roꝝ. uini optimi an.
℥.i. ℥ cum libꝫ una ſuchari albi fiat electuarium
in bona forma quo uti poteſt diebus quibus nō ſi
ropizatur negz aliter ſoluitur bonum eſt ℥ regula
re in his morbis cronicis ut aliquando dimittatur
natura quieta cum debita dieta ℥ nullis medicina
libus alteretur. Et ſic ſit expeditum primum prin
cipale circa regimen in toto habendum. Conſequē
ter eſt ordinādum gō operandum ſit circa parti
cularia membra. Jn uaricibus igitur obſerue
tur talis modus factis primo que preceſſerunt fri
centur dicte uazices cum pāno tepido ℥ ſi foret pā
nō de granza eſſet conuenientioꝝ ℥ continuetur fri
catio uſqꝫ dum membrum caleat ℥ ſanguis uena
rum ſubtiliatus uideatur ℥ hoc fiat poſt duas ho
ras diei in eſtate ℥ ultra veſperos in yeme ℈ſequē
ter bene conſidera ſi uene inflate ſint de ramis ſa
lenarum ubi ciatricum ſi faſerie accipe ſloboniā
℥ aperi uenam infra canicullam in parte domeſti
ca pedis ℥ ſi fuerint rami ſciaticarum aperi uenaꝫ
infra canicullam in parte exteriore ℥ ſiluestri ℥ fa
cias latum orificium ut ſanguis groſſus exire poſ
ſit ſm tamen uene minute diſponeri fiat tamen ſlo
bothomia facta prius ligatura ſtricta poſt fricatio
nes cum binda ſupra genu ſi ſupra genu uenaruꝫ
tumefactio extendatur ℥ ſi ſint tantum infra genu
tumefacte ſtringantur infra genu ℥ manibus cō
primantur decoctum ut groſſa materia poſſit edu
ci ℥ toto uinus cruris educatur una uice ſi uirtus
conſentiat ℥ ſi non partiatur uſqꝫ dum tota edue
ta ſit ſecundū modum qui ſupra dict' eſt ℥ cogno
ſcetur eius eductio totalis quando non ſtabit ipſa
rum appazens tumefactio ℥ hoc expedito in uno
crure poſt duos uel tres dies fiat ſimilis operatio
in alio crure. ſi uene alterius cruris ſint tumefacte
Qꝫ ſi forte contingeret propter uiſceſitatem ℥ ter
reſtreitatem humecis q; non obediat deſcenſui de
orium tunc oportet aliam facere operationem .ſ.
ut facta fricatione uel embrocata tibia cū aqua
calida uſqꝫ dum uene rubeant ℥ exuberēt fiat flo
bothomia in diuerſis partibus crurium ubi mate
ria magis groſſa appareat ℥ materia inde educa
tur. Conſequenter fiat decens ligatura incipiē
do a calcaneo bene ſtringendo ℥ ſurſum procedē
do uſqꝫ ad genu ℥ ſicſtiſſia remoueat uſqꝫ ad con
ſolidationē ſlobothomie. poſtea diſſoluatur ℥ er?
cum ſtipticis confortetur fomentando embrocādo
inungendo ℥ poſt etiam fiat decens ligatura ut ſu
pra ℥ conſequenter poſt aliquos dies anteq; mem
brum exercitetur fiat caltia de pelle canis per lō
gum inciſa ℥ cum cordula ſerica paulatine ſtrin
gatur ℥ faſſia ſecundum modum dictum ſuperpo
natur uſqꝫ ad tempus ℥ paulatine exercitari inci
piat obſeruando in reliquis regimen ſecundū qō
dictum eſt in dieta et in medicinis maxime cum
uomitu uel aliquibus ſlobothomijs in brachio ad
diuertendum q; tunc diuerſio eſt neceſſaria ne ali
quid deorſum fluat quod fluere conſueuit poſt eū
pet tempus tumefieri non appazeat remoueatur
ſemper regimen obſeruando ut dictum eſt ꝫ ma
ximus timor eſt in tali paſſione de recidiua prop
ter cauſas ſupra expreſſas. Et pet ſlobothomiam
uenarum non poſſit tota materia ſuenienter edu
ci et opus ſit uenas incidere uel in totum remoue
re ad perfectam curam recurre ad ea que ſupra
ſcripta ſunt cūcta tertum ſecundum doctrinam Al
bucaſis ℥ modum obſeruā ſuum bic medum non
ponam propter non prolungare utilitez. Et quia
dictum eſt qō expedit poſt ſloboth'omiam ut mem
brum ſtipticis confortetur iam ſunt ponende me
dicine ad hoc ualentes. Primo ergo fiat decoc
tio de aqua facta conſolidatione membrum epiti
metuz ut in ſen. ℞. roꝝ. abſenti foliorum pirorum
℥ plantaginis an. M.i. mente. M.5. galarum ba
lauſtiarum corticum granateorum an. ℥.ij. nucum
cipreſſi maſticis an. ℥.i.5. ſandalorum rubeorum
ſanguinis draconis an. ℥.i. buliant in ſtula una aq
uſqꝫ ad quinte partis conſumptionem ℥ de ea fiat
embroca ℥ cataplaſmatio ℥ ſi fiat cum ſpongia in
fuſa ℥ ſuperligetur ℥ erit utile poſt fiat inunctio

cum unguento ut in fen. ℞. unguenti sandali ni. ʒ. iij. olei nenufarinj. ʒ. ij. fuci barbe incise aca tie an. ʒ. i. ʒ. coriandrorum ℈ij mucis cipressi an. ʒ. i. rectificetur unguentum po ungendo posse etiã facere emplastrum confortatiuum ut in fen. ℞ farine orobi. ʒ. i. ℈. farinei fabarum. ʒ. ʒ. ℈ cuʒ de coctione supradicta fiat emplastrum adendo olei mertini ℥ roʒ. lororum in aceto an. ʒ. ʒ. posse et facere cerotum ex pulueribus constrictiuis cum dragauto mastice ℥ similibus uale unguentum de cerussa ℥ similia ℥ cum his ordinatis positis perficietur intentio nostra ego tamen laudo non min⁹ ad curam debitum regimen in dieta ℥ medicinarum ẽ ista localia quia sine obseruatione illoruʒ ista essent timorosa. In localibus uero pro el lefantia est cõmemorandum ut dictum est circa textum qõ in applicatione medicaminũ est timor quoniam si ad frigidum declinauerint dubium est de impingendo materiam in membro ℥ si caliduʒ dubium est ne materia adusta magis malitietur. ℥ ad cancrenam transeat. Ideo habenda cautela maxime in regimine ℥ purgatione continuata ut aliqualia calida resolutiua applicari possint. debent talia esse in hoc confortatiua ℥ stiptica ali qualiter magis tamen ℥ minus quia in processu magis resolutiua qꝫ stiptica. In hoc ergo casu ad confortationem ℥ exicationem materie maxime si satis mollis fuerit conuenit si apponantur spongie magne noue supra crura tumefacta ℥ fortiter superligentur ℥ fortius erit si infundantur in aqua cineris caulium ficus ℥ uuis. Et si placet potes fa cere embrocam longam cum aqua decoctionis lupinorum uel cum dicto lissiuo ipositio modico acetoʒ postea superaspergas de pilulere ut in fen.

℞. seminis anesi tamarisci terefacti siccados ana bici anna. ʒ. ij. mirre. ʒ. ʒ. roxa. ℈. i. omnia puluerizabis ℥ superaspergens ℥ ut retineatur pedes puluinunge cum oleo absenti ℥ roʒ. añ. Ad hoc etiam valet farina fenigreci cum aloe ℥ postremo si nõ sufficiant valet alumẽ cum fimo caprino si secum misceatur ℥ infundatur in aceto felicitabitur operatio. In hoc tamen inherendum expertis cirugicis quia aliquando oportebit remedia uariare secundum magis ℥ minus calidum ℥ magis ℥ min⁹ exicatiuum ℥ aliquando sacrificare oportet ℥ scapellare secundum q⁹ forte membrum fit luia ad corruptionem uel non pro his igitur ad doctos recurratur cirugicos ℥ in his ad presens sum contentus. Et notate qõ istud consilium licet factum sit in casu uaricum ℥ ellefantia tamen ad omnes morbos melancolicos diligenter cõsideranti inuamentum prestabit ℥ maxime i melʒ in per adustionem ex sanguine uel flate. Et sic sit finis, laus deo

De Dolore Dorsi.

Dolor dorsi sit ꝛc. Iste ẽ secundus tractatus huius fen. 22. In quo ut a principio dicebatur. Intendit determinare de doloribus principaliter iuncturarum tã qꝫ de uno principali nocumento inueturie euenientes que iunctue sunt membra apparentia in extremitatibus qꝫ i uentribus omnibus extremis ut ecapite pectore ℥ uentre iferiore uel qꝫ sunt membra que extremitatibus participant ut natura cõmilium membroum ℥ organicoum de quibus est intentio in hac fen determinare ut dicebatur in rubrica principali ad quam recurras qꝫ tamẽ dolor dorsi maximam habet conuenientiam cum doloribus iuncturarum in causis ℥ euʒ cuʒ sit dolor membroum neruosorum ut statim uidebitur. Placuit in hoc tractatu de dolore dorsi determinare etiam de dolore illij sibi consimili ℥ sic patet rubrica tractatus dicit sic tractatus secundus de doloribus horum membroruʒ. s. iuncturarum de dolore supple etiam dorsi ℥ illi propter conuenientiã diuiditur presens tractatus. prima diuisio in duas partes quoniam primo determinat de dolore dorsi ℥ illi. scõ de doloribus iuncturarum sequela ibi. Causa patiens ꝛc. prima in duas primo de dolore dorsi determinat secundo de dolore illij ibi est proximus huic ca. prima adhuc in tres quoniam prionit causas scõ signa. tertio curam partes persequentes presens capitulum etiam diuiditur principaliter in duas partes quoniam primo ipse põit causam patientem. s. membra iquibus subiectiue fundatur talis actio lesa que est dolor dorsi. scõ ipse enumerat causas talis doloris sequela ibi. Et qualitercunqꝫ sit ꝛc. de prĩa parte dixit. dolor dorsi fit in lacertis ℥ cordis intrinsicis ℥ extrinsicis clausis cum dorso. Pro intellectu partis sunt cõmemoranda quedam que notata fuerunt circa principium capituli de gibositate ut primo qõ dorsum dicit agregationem spondilium cum debito ordine aligatarum a radice colli usqꝫ ad finem caude. Et qꝫ tales spondiles dorsum integrantes in toti sunt xvi. de quibus xi. sunt spondiles pectoris. i. ille ci quibus coste coniunguntur ℥ quinqꝫ remanent spõdiles alcatim que sunt ultime uersus caudam.

Cõmemorandum est etiam ut ibidem dicebatur circa conuenientiam spondilium qõ supra quã libet spondilem ad aplanandum ℥ ne caro esse dura ledatur supraposita sunt ligamenta ℥ nerui ℥ muscbuli ut dicte spondiles circa posteriora additiones propias plane leues ℥ lubrice reddantur. Ad anteriora etiam ipsarum sunt ligamenta ℥ musculi ad eas in debito situ continendum. Eau si igitur effectiua doloris dorsi subiectiue in talib⁹ lacertis ℥ cordis ℥ ligamentis fundatur ℥ ex consequenti doloe in illis sit ℥ hoc est quod dicit textus lege. Dolor dorsi fit in lacertis. i. subiectiue fundatur in lacertis ℥ cordis intrinsicis ad ocbitum situ spondilium continendum ordinatis ℥ extrinsicis ad aplanandum clausis cum dorso. i. alligatis ad ipsum dorsum quia ad ipsas spondiles sic situatas continendum sine hoc sit ad intra iuncturas superdilium ipsas aligando sine interitus sine exterius.

Et qualitercunqꝫ Jam ipse po nit causas do

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

latis ipsius dorsi ꝛ duo facit quoniam primo ponit causas que sunt causę per essentiam talis doloris secundo ponit causas que sunt tales per cōitatem secunda ibi aut propter cōmunitatem in enumeꝛā do tamen causas per essentiam enumerat causas coppoeas ꝛ primitiuas dixit igitur ꝛ est littera satis clara. Et qualitercunq; sit supple in causis talis doloris aut accidit. ſ. talis dolor propter frigidas complexiones. i. propter complexionem frigidam singularem hoc est sine materia. Sin dictis membris secundum modum doloris factum a frigido. Secunda primi. Et ſ talis crudi. i. aliquando accidit propter complexionem frigidam cum materia ut propter presentiam ſtatis crudi in talibus membris ꝛ per ſſa crudam intelligamus quodcunq; ſſa imprimens sua frigiditate idem intellige de complexione calida sine materia ꝛ cum materia sed minꝰ frequenter ch a frigida aut propter multitudinez ſ. fit talis dolor q; quicunq; humor in dictis membris inhibitus etiam sine mala complexione ut hic supponitur sed sola quantitate extendēdo ꝛ soluēdo continuū poteſt esse causa talis doloris postea enumerat causas primitiuas ut propter multitudinem cobitus propter quem producetur ad causam corpoream q; propter motum ꝛ agitationem maxime in partibus dorſi fiet fluxus aliquazā materie rum ad dicta membra que materie erunt cā dolorisue ſua multitudine uel ſua qualitate uel etiaz q; que ex cobitu euacuationem ſpirituum debilitatis illis membris fit ut a qualibet leui causa ledantur addit. Et quandoq; fit propter causas gibositatis cum nōdum eſt confirmata. i. etiam ali quando fit ab aliis causis primitiuis quales sunt cauſe gibositatis non confirmate. i. que non ſufficiūt ad perfectam gibositatem sicut uerberationes ſu pra dorſum non tamen fortes qō ſufficiant plicare ſpondiles q; ſi eſſent potentes facere gibositatem tunc talis dolor deberet dici dolor gibositatis ꝛ po neretur in ſuperiori cap. ꝛ non dolor dorſi. Ad dit ponendo causas per cōmūitatem dicens aut p cōmūitates quoꝛūdam uiſcerum. i. membrorum i trinſicorum ſupple aliquādo accidit hec egritudo ſicut ſit propter debilitatem renum ꝛ maciem eorum q; ipſis debilibus exiſtentibus i uirtute ſuſtētatiua grauitant ꝛ ponderant uerſus uentrem ma ime ſi hoc faceat ſuper uentrem ꝛ consequenter propter alligatiōnem quam habuit eaz dorſo dictē dunt ligamenta deorſum ꝛ ſic ſit dolor dorſi per diſtenſionem cauſa cōitatis membrorum ꝛ renum.

Addit et propter replecionem uehementē uene magne. ſ. debilis poſite ſuper dorſum ſit talis doloz comprimendo ſupra ligamenta ꝛ muſculos dorſi aut impimendo malam complexionem calidam ꝛ hoc ſepe accidit ꝛ eſt ſignum ſatis cuidens preciue in pueris ſtante febre concluſa apparitionis uariolarum propter debilitionez factam i uena chilioſi doloꝛ dorſi ꝛ percipitur ſicut uerberati. addit aūt propter cauſam apoſtematis. ſ. in locis uicinis comprimendo ꝛ conꝛebendo ut ſupra dictum eſt de gibositate aut uulnus in cā pulmonis. ſ. pōt eſſe

causa talis doloris propter alligationem ꝛ uicinitatem ut patet.

Et quandoq; fit in medio

Jam in enumeꝛando cauſas doloris dorſi per cōitatem remouet dubitationem. poſſet aliqs dubitare dicens ſit ne ſemper talis dolor in eadē parte dorſi riſq; qō non q; aliqſi fit in medio dorſi. aliquando infra circa ſpondiles alchatim fit i medio dorſi quando membrum cuius cōitate leditur directionem habet ad medium dorſi uerbi gratia ſi fieret apoſtema uerſus originem artarie magne q; dicitur artaria adorti fieret dolor circa quintam ſpondilem dorſi quoniam ut dixit. B. in libello de iuuamento anelitus dicta artaria que originatur a ſiniſtro uentriculo cordis. primo terminatur ad .v. ſpondilem dorſi ꝛ in illo loco cedit yſofagus tali artarie unde declinat in alteram partem dans locum dicte artarie ꝛc. ꝛ ſic fieret dolor circa medium propter dictionem membri ſi ſi aliquando uero fieret deorſum dolor ut propter cōitates matericis que alligatur dorſo inſeziue ſicut ſit cum apropinquat deſcenſus meſtruorum q; dillatantur uene meſtruales ꝛ extenduntur ꝛ ſic cōitate cum dorſo fit dolor in illis partibus. Addit ultio. Quiterum eſt quandoq; ex ſignis criſis ꝛ maxime cū fieri debet criſis per fluxum ſanguinis narium. pp ter. ſ. ebulitionem ſanguinis circa uenam magnā ꝛc. lego litteram remouendo dubitationem dicit. Et quandoq; fit in medio dorſi. ſ. dolor sicut exē plificatum eſt in caſu apoſtematis circa principiū artarie adorti ꝛ ſupple quandoq; fit circa deorſum inferius sicut ꝛ quandoq; fit propter cōitatem matericis sicut cum appropinquat deſcenſus menſtruorum facta cōmotione in ſanguine ꝛ uenis meſtrualibus tumefactis aut ſupple cum fit perſoratio matericis propter ſimilem cauſam fit dolor circa partem inferiorem dorſi. Et cum ſunt ſigna pars alia. ſ. supple fit talis doloz dorſi. Iterum quandoq; ex ſignis criſis. ſ. talis dolor dorſi ut uerificatum eſt

De Signis Doloris Dorſi

Ulum quidem ꝛc

i In iſto capitulo ſignorum tria facit principaliter quoniam primo ipſe ponit ſigna diſtinctiua cauſarum ſpecialia ꝛ per eſſentiam ꝛ per cōitatem. ſecundo ipſe ponit unam eꝛtam contingentiam euenientem in dolore dorſi. tertio ipſe ponit unum ſignum cōe ad diſtinguendum ſi cauſa talis doloris eſt in dorſo ꝛ membris ſuperioribus uel in uentre ꝛ membris interioribus ſecunda ibi. Et dolore quidem dorſi ꝛc. tertia ibi in fine capituli ꝛ cum manus inuenit dolorem. prima adhuc i duas quoniam primo ponit ſigna cauſarum per eſſentiam ſecundo per cōitatem ſecunda ibi. Et factus cauſa renum ꝛ primo ſigna coꝛpozeaꝛum secundo primitiuarum ibi. Et factum a laboꝛe de prima dixit. Illum quidem qui eſt ex

frigore. i. ex complexione frigida sine materia ꝙ ē ex humore crudo. s. ex frigiditate materiali. i. deambulatio ꝛ exercitium sedant secundum plurium ratio est clara ꝙ exercitium ꝛ deambulatio calefaciendo perficiunt membrum infrigidatum ad complexionem suam naturalem dixit tamē non tanter secundum plurium quoniam possibile essꝫ ꝙ propter motum in corpore repleto propter agitationem factam in membris aliquae pars materie fluerent ad locum ꝛ sic esset causa adiectionis doloris sed in corpore satis mundo ut secūdum pluriū reperitur hoc non contingeret ideo ut plurium fiebant dolorem addit. Et est eius inceptio paulatī ratio autem satis clara ꝙ complexio frigida tarde inducitur inter actiuas qualitates. Addit quando ꝙs sencitur cum eo frigus hoc uerum est ut in corpore multum sensibili ꝛ in principio cum talis cō plexio frigida inducitur uel acquiritur in corpore autem obtusū sensus forte non percipieretur uel ēt ubi talis mala complexio esset diuturni temporis ꝛ quasi abituata ꝙ tunc non sentiretur ut secūda pcinī de causis doloris ideo dixit quandoqꝫ ꝛ sic est prima littera clara lego eam.

Et factum a labore. Consequēter ipse pōit signa causarum primitiuarum ꝛ est littera clara. dixit factum a labore ut ex subleuatione rei grauis ꝛ onere rei grauantis supra humeros portatura ꝛ si milibus ut ab aere frigido uel unctionibus frigidis uel balneo uel pluuia ut sepe cōtingit ꝛ a cohi tu significat. antecessio rei illius. i. quādo antecedit aliquod istorum ꝙ statim subsecutus est dolor ille tunc est signum ꝙ causa illius fuit causa illa primitiua precedens lege litteram.

Et factus causa renum. Hūc ipse ponit signa causarum per cōitatem ꝛ hoc faciēdo primo ponit signa facti cōitati renum. faciēdo imisset signa facti etiam a mala complexione calida satis incidentaliter tamē de causa corporali de ꝗ supra non fecerat mentionem. tertio continuat in signis ꝙ quarūdam causarum per cōitatem ibi. Fa Et factum causa caliditatis ibi tertia. Et factum causa repletionis uenarum de prima dixit. Et factus causa renum est apud alchatim ꝛ ratio est ꝙ renes ligantur dorso supra alchatim i loco medio inter costas ꝛ anchas dixit igitur notanter istud. ꝙ supra. Et debilitatur cum eo desiderium coeum di istud intelligatur stante apostemate in illis mēbris uel stante lapide uel humore grosso in dictis membris ꝙ in istis casibus maxime fit dolor dorsi propter distensionem ꝛ in dictis casibus minoran tur uirtutes operationum non tantum renum uerū etiam membrorum uicinorum ut uasorum seminarium transeuntium per renes ꝛc. Sed ubi essꝫ mala complexio calida aliqualiter debilitans forte si contingeret sed in tali casu non fieret notabilis dolor per uiam distensionis a cōitate addit. Et fit ex una causarum renum nōrum supple debilitatis ut si propter lapidem uel apostema in ipsis uel dilatationem collatorij unde cōiter debilitantur ꝛ se sustentare non possint sed grauitant lege litteram ꝛ est clara.

Et factum causa calidi.

Hunc ipse ut supra dicebatur ponit signa inei dentaliter doloris facti a complexione calida sine materia ꝛ est ista clara dicens. Et factum cā caliditatis pure. i. sine materia significat inflamatio ꝛ mordificatio. s. loci dolentis cum leuitate ꝙ propter absentiam materie nō est grauitas ꝛ priuatione pulsationis propter idem ꝙ non existente materia non intumescit neꝙ ebulit ꝛ fic non percipit pulsatio ꝛc. lege tu.

Et factum causa repleti. Ipse ꝛca. Consequenter ꝓsequitur de signis doloris per cō munitatē ꝛ dixit. Et facta causa repletionis mesenterum maxime. s. cibilis ꝛ artarie adorti extenfarus per dorsum significatur extensio doloris in dorso ꝙ uenarum fit extensio intenduntur ēt ligamenta ꝙ bus dorso alligantur cum caliditate propter multitudinem sanguinis ꝛ spirituum sibi uicinorum ꝛ inflatio in illis locis super eandem cām ꝛ pulsatio propter ebullitionem factam in sanguine ꝙ probitionem transpirationis facta ab oppillatione a multitudine ꝛ extensione. Et repleto corporis. s. totius ꝙ stante repletione harum uenarū que tori differunt nutrimentū tamē trunci magni a quib alij minores ramificāt expedit ꝓsequenter ut alio rum fiat repletio ꝛ ostet totius corporis repletio manifestatur litteram lege.

Et factum propter ꝛc.

Jam ꝓsequenter nos remittit ad ca. ā. de signis cāz gibositatis supple eum nundi sunt ꝛ firmate .i. sufficientes ad gibositatē ut. ā. dicebatur ꝛ breuiter dicit. Et factum ꝙ cās gibositatis sm medi expositi significant ea que docuimus in ca. eius. ā. maxime si fuerit ab apostemate membroꝝ uicinorum ex acuitate doloris febre ꝛc. Nota tñ ꝙ sicut .ā. docuit nos significare dolorem dorsi facti esse cōitate renum ꝙ hoc ꝙ dolor ē. ā. alchatim ꝙ ali qua extitit causa nocumenti eorum renum ut supra dicebatur per idem mediuꝫ discurrere pores. Sed dolor factus fuerit cōitate Epatis splenis media stini diaphragmaꝫ uel matricis quia stante essentia li nocumento in aliquo horum verbi gratia apostemate possibile est ymo ut plurimum contingit fieri dolorem desi propter alligationem horū membroꝝum ad dorsum ꝛ discurremus quod illorum sit lesum ex lesa operatione illius membri ut de Epate ꝛ splene clarum est videre per accidentia ꝛ ex loco doloris quia si fuerit propter Epar percipietur dolor magis ad dextrum si propter splenē magis ad sinistꝝ ꝛ hoc i loco ꝛminatis causis. Et si a mīice erit dolor i alchati ꝛ si a me

diastino cum difficultate anellitus erit dolor i me dio spatulari in longū ꝛ sic per similia discurrere poteſ si fuerit a stomaco uel intestinis uel meicin terio semper te reducendo ad genera signoū que sumuntur secunda primi doc. tertia ca. i, singula ri. Accidētia ꝛ significationes circa finem ibi ha bes egregiam doctrinā ad hoc ꝛ similia inuestigā dum legē ſam.

Et dolores Ista est secunda pars pri cipalis in qua ipſe ponit vnum cōmuniter contingens in dolore doſi ꝛ est vel necessitas erectionis vel incuruationis ita vt homo vel cogatur stare rectus vl curuus in dolo re ipso doſsidio facit primo ponit ocliusionē, ſcdo ipſam declarat ibi. Et indigentes dixit igitur pcio Et dolores quidem doſsi aut egent incuruatiōe, i. necessariam facūt incuruationē vel saltem diſpo nant aut egent erectione. i. necessariam faciunt vel inclinant erectionem. Et prosequitur decla rando dicens. Et indigentes incuruatione sunt illi in quibus est causa ſpasmus ex apostemate doſsi aut alijs ex causis gibositatis. Et indigentes erre ctione sunt illi in quibus non est necessarij quod diuerſificet reductionē anellitus ex incolumitate lacertoꝝ a reclinatione retro ꝛ curuatione an fa cientibus dolorem. Notandum q dolores doſsi vt plurimū fiunt a causis proportionalibus causis gibositatis cōmuniter accipiendo gibositatem et pro gibositate propie accepta que est eminentia ad posteriora vel pro arcuatione concauatione ꝛ struma que est eminentia ad anteriora cum plica tione ſpondilium ꝛ aliquando ossiuꝝ cassi anterio ris vel etiam p corrosione que est plicatio ad la tus patet discurrendo in causis ꝛ primitiuis ꝛ coꝛ poteis cum igitur cause gibositatis cōmuniter ac cepte comotione ſpondilium ad anteriora uel po steriora faciunt eminentiam ante uel retro ꝛ sic cogant hominem stare declinem ad anteriora uel erectum sequitur quod cause talis dolotis doſsi ſi ne gibositate cum sint debiliores illis saltem diſpo nunt hominem uel facilitāt ad hoc uel ut incur uetur uel errigatur uerbi gratia stante apostema te in aliquo uiscerum interiorum per uiam tactus ſpondilium ad anterius fit ut inclinetur homo ad anterius ꝛ ſi uult errigi magis dolet ita etiam sta te materia humida implente ligamenta ꝛ muscu los interiores trahente ad anterius tunc inclina tur homo ad anterius uel propter ſpasmum in di cis membris ut declaratum est supra in causis gi bositatis e in talibus causis fit difficultas in anel litu ꝛ diuerſitas ꝛ propter constrictionem pecto ris e inobedientiam instrumentoꝝ in motu po potionabilibus uero causis existēn in musculis exterioribus diſponitur homo ut non possit plica ri ad anterius quia musculi non obediunt tali pli cationi uerbi gratia apostematis dictis musculis uel aliter in eis facto tetano ita ut non reddantur pliobiles cogitur tunc homo stare rectus ꝛ in ta li casu propterea non difficultatur uel diuerſifica tur anellitus tum qꝛ non minoratur concauitas pectoris tum qꝛ instrumenta motiue in anellitu deseruientia vt intrinsica ſtant incolumia ut sup ponitur. Et hoc totum intelligebat in textu satis difficili loco ſam. Et dolores quidem doſsi aut egent incuruatione. i. diſponunt ꝛ aliquando ne cessitant ad incuruationem aut erectionē. i. ad erectionem inclinant uel necessitāt ꝛ hoc decla rando dicit. Et indigentes incuruatione sunt illi i quibus est causa ſpasmus ex apostemate doſsi. i. lacertoꝝ doſsi intrinsicoꝝ aut alijs ſupple causis fit ſpasmus illoꝝ membroꝝ q̄ ex apostemate ut ex repletōne uel acutitate doloris a mala comple xione ꝛc. uel aliter alijs. i. quādo ex alijs causis gi bositat ꝛ ex materia replente musculos decessus grauitante uel ex nocumento membroꝝ intrinſi coꝝ doſsi alligatoꝝ fit dolor doſsi tunc fit in curuatio in tali dolore utz addit. Et indigentes erre ctione sunt illi in quibus nō est necessarium quod diuerſificet reductionem anellitus. i. in qb⁹ nō indiget cā pp quā necessario fiat diuersio anel litus in reductione ymo permanet cuiusdem mē sure subsequens cā pcedēti. Ex icolumitate lacer toꝝ ꝛ reclinatione retro ꝛ incuruatōe ante facīē tibus dolorem. i. pp icolumitatē lacertoꝝ q̄ ri sunt ſsi lacerti intrinſici ymo fm se sunt obedien tes ꝛ in reclinatione retro ꝛ incurnatiōe aſi facīē tibus doloꝛē. i. qñ tales lacerti sunt leſi ci hoc tñ suppontur q in lacertis extrinſicis nocumentuꝝ ad uerificandum textum.

Et cuz manus In hac vltima pte ca. ipſe declarat p signum cōe manifestū qñ cā faciens doloꝛē est in doſso vel uentre. Et dixit breuiter. Et cū man⁹ inuenit doloꝛē ita. i. po compressione manus fiat dolor tunc causa est in doſso. Et ſi nō inuenit. i. ſi compaimendo non proprerea fit doloꝛ tunc causa est in uentre. Nota q ipa poteſt duplicīter legi qz per doſsum possimus hic duo intelligere qꝛ aut per doſsum intelligimus agregationem ſpondilii cum ligamentis ꝛ musculis extrinſicis tamen ꝛ non intrinſicis aut per doſsum intelligimus agre gatum ex ſpondilibus ꝛ musculis ſine ligamentis extrinſicis ꝛ etiam intrinſicis ſi intelligamus pri mo modo plana est litera qz ſi causa doloris sue rit in extrinſicis membris cuꝝ imediate ſuppositis in compressione manus inuenit doloꝛē ꝛ causa exi stente in intrinſicis vel alijs mēbris interioribus nō secundo modo accipiendo doſsum etiaꝫ ut credo vera est ifa maxime in corpoꝛibus macris qñ cō pressione exterius facta ēt ſi causa ſit in musculis intrinſicis via vicinitatis fiet ēt dolor ſed ſi fuerit in ventre in membris cōrentis i cōcausate interio re vt in renibus ſtomaco ſplene ꝛ ſimilibus vt su pa ricebatur in causis per cōtactum tunc manus nō inuenit doloꝛem lege ſicut placet. Et ſic finis huius capituli.

De cura doloꝝ doſsi.

Portet ut redeas

Istō ē ca

o de cura doloris dosi ut dicit rubrica ca pituli diuidatur presens capl'um prima diuisione in tres partes quoniā primo pro tali cura nos remittit ad alia loca secundo ponit curam satis generaliter discurendo p causas a quib⁹ euenire potest tertio ponit curam talis doloris euenientis a causis utplurimum contingentibus secunda ibi Frigidus vo. iquātum tertia ibi. z quoniā plurimum eius de prima parte est lra clara z dicit ostendere in ea. f. cura ad curationes doloruz iuncturarum quas diebus pauloposterius. f. Et curatōes gibositatis z ventositat facien gibositates supplequas dicimus in ca. gibositatis. nam vna est cura vel. f. proportionalis er quoz similibus fiunt cauſis vt supra dictum est lege tu. Frigidus vero nanc ipse prosequitur ponendo curam generalez discurendo per causas possibiles et posset diuidi istor-partes per quot oscurit causas partes patent. Sed legendo ifam continuam dicit primo de frigido sine materia. Frigidus vero iquantū est frigidus. i. inquātum est immaterialis ſz a mala tiſ complexione dependens oportet ut curetur cum ebibitiis. f. alteratiuibus z nō euacuamib⁹ nisi forte esset intentio ad materiam in toto nobitātes de fluxu q̄ tunc oporteret euacuare z Emplis z vnctionibus predictis in ca. preteritis. i. nouiſ dictis f. de doloribus iuncturarū z de gibositate. Addit z iquantum est illic humor crudus. i. mala cum pleria frigida cū materia oportet ut fiat euacuatio cum eis que sunt sicut iera de pulpa coloquitidē. i. magna z pille feriō q̄ſ tales mās materias tales euacuant z a mēbris longinquis. hoc tamē intelligatur facta in tali materia aliqua digestione z no. q̄ſ ibi non laudat lenia euacuatiua q̄ talia nocent vt magis declarabitur f. de doloribus iū curarum cum aliqualiter materiam agitēt z nō sunt ad educendum potentes sed laudat solū medicinas fortes quarū est z materias grossas z ab extremis membris euacuare z tales sunt' vt iera logodion que fm. d. A. quinto canō e illa yera tamen mesue distinctione tertia posuit yeram colo quintidos et discripē Rasis z casu valēt z pille dicte maxime virture gumarū intranciū z tu vide descripē locis suis.

Et factus labore

Ponit cura ſa cti a labor z est ista clara dicens. Et factus a labore z similibus. f. et portatione supra humeros grauis honeris vel longa itineratione vel statione pedes longa. vn de pp aliquam talium cārum sequitur debilitas i virtute z dictarum partium dosis lassitas z dolor pp causas supra assignatas vt propter fluxum aliquarum materiarum ad dosiū oportet ut succurratur cum cibo bono ad virtutem viuificandaz. z vnctionibus temperatis z ofijs tepidis ad dicta membra lassa z forte aliqualiter atrita confortatia z materia fluxam refoluendo profegtur dicēs Et facti a coitu cura illius est cura eius qui debilitatus est ex coitu ibi supple recurras ad .xx. ter tiſ. Addit. Et facti causa renum curatio est cura debilitatis renū et supra posita. xviij. r. xviij. terciſ in debilitate sua essentiali dicit consequēter z est notabilis text⁹. Et facti. f. doloris causa repletionis venaz plurime fm modū supradictū. Cura est ista ex curatura geni ipsa. n. i dispositione sanat eum. i. statim z subito. Addit z propter cuz se quentur inunctiones ex oleo rorato z similib⁹ f. ad infrigidandū z remittendū ebulitionem ipsius sanguis. Pro intellectu huius particule est primo notandū q̄ſ in hoc casu maxime necessaria est flomia q̄n licet nō adhuc fiat fl. bris vel ruptura uene vel factus sit aliquod notabile apostema tamen quia dubium est non facta flia de aliquo buiusmodi necessaria est flia. Et pro hoc facit singularis textus. d. H. in libro de flia distin. pila ca. v. cum dicit sic. Non enim solum qui iam magna affluerit egritudo flobotomare est tempus iş ci suspicatur debens preuenire ei eruditio quā propdixit docens nos quecūq; presentibus ſz egritu dinibus recte vtiq; egemus melius esse hic secū dum principia earū vel debentibus incipere anti cipare facientes ut predicte intentiones ad sanos adhuc transferantur hoc tamen intelligatur sīā te robore semper virtutis. Secūdo notandum q̄ſ licet textus dicat fiendā fl. ſz ex curatura genu nō intelligamus q̄ſ sub curatura reperiatur hoc uena sed exterius ad donec flecta sel flueste parte. nam licet. d. A. quarta prima ca. proponat fl. ia uenaꝝ in tali loco nulla fecerit mentionē ci loquebatur de flomijs uenaꝝ pedūz tamen alie bas. viij. pratice ponit duas uenas i extremi pte genu que aliquando flobotomāt. H. et libro supra allegato diſtin. sc̄da ca. iiij. pōit duas uenas in cruribus differentes a uenis cosarum z pedū inferiorum z has ego intelligo illas q̄ſ sunt apud genu credo tamen per iuramenta flomie dictaz uenaꝝ que illic locis colligantur z a. H. alie bate quod dicte uene fint que in pedibus inferioribus dicuntur fiatice nel safene quia eorundem sunt inuamentorum etiam propter directionem ad illas quod tamē hic eas laudauerit flobotomari ideo fecit ut existimo quia cum proximeres sunt loco dolenti z dubium uehemens fit nel de ruptura uenarum uel apostemate superiorus mē bzorum citio fiet diuersio a prohibitione apostematis z citio euacuatio materie habundantez sic prohibitio rupture uenarum quam si ex safenis uel fiaticis fieret, laudarem tamen ego in casu stante multa plectezia ut primo fieret euacuatō de una medicina z breuiter obseruentur illi canones in hac flobotomia qui obseruari deberent in cura sinoe inflatiue z tale euacuationem ipse presupposuit. Tertio notandum quod ex uerbis textus insinuauit nobis modum circa actum practicum ut quod presens fiat flobotomia dein de ponant circa locū doleris infrigidāria z extracutiua inflationis ex oleo rorato z similibus q̄ſ si uellemus nō flobotādo infrigidare z extinguere maius sequeretur nocumētū ut fuit canon .d. A.

prima quarti de cura febris sanguis cū dixit. Et scias q esse contentus in frigidatione ⁊ dimittere sisam e solutionē ventris addit in oppillatiōe ⁊ corpartatōe q̄ additur putredo ⁊ calie in fliqua di fpositione ꝛc. lege tu ifra. Addit sacti causa gibositatis. causis ꝓportionalibus causis productiuis gibositatis nō debilitoribus vt supra dicebatur in causis. Curatio est cura gibositatis ad illuz igitur locum recurras patet ifa.

Et quoniam Iam in hac tertia parte ca. ipse ponit curā cāruz replurimū ꝓtingentiū ⁊ diuidipōt ꝓ in tres partes quoniā primo ipse ponit ipsaruz cārum curaz generalem ⁊ remissiuam. scdo specialez aducēdo particularia medicaia tertio ponit cām i applicatione remediorz localium scda ibi verum de curationibus propzijs tertia ibi. Et meliusquidē est ꝛc. in fine de prima parte dixit e est ifa clara. Et quoniam plurimum eius quod accidit ex dolore dorsi. ſ. a causis non accidit nisi ꝓpfrigue aut ꝓp debilitatez renum tunc oportet vt fit plurimuz cu rationis eius ex parte eorūz. ſ. frigiditatis vel debilitatis renum ⁊ remittēs nos dixit. Et nos iā complenimus sermonē in curatione renum ⁊ sup ple consequenter de debilitate eorum. xvii. tertij Et complenimus et sermonem in calefactiōe dor si in ca. gibosi supra ad illa igitur loca nos remit tz lege ifam.

Clerum de curationibus.

In hac secunda particula ipse ponit curaz ſpecialem adducendo particularia remedia ⁊ poſtea diuidi i tot partes quod specialia ponit diuersa remedia sed legendo cōtinua ifam primo dixit ⁊ est clara ifa. verus de curationibus ꝓpzijs doloꝛi dor si frigido ⁊ administratio olei de euforbio sol⁹. i. ad frictionē compositionem eius ⁊ utilitates posuimus supra de cura gibositatis ibi recurras qm est singulare. addit ⁊ de potōibus exptis ad ipius est diatesseron ⁊ triacha scribit ab oibus auctoꝛibus patet q̄ merito componentiū quatuoꝛ calidorum ⁊ subtiliantium que intrant valet aut oleuz de cheruz cum aqua Apij verbi gratia. ℨ. i. cum ℨ. ij. aque apij cheruz ℈ cataputie maioꝛ ab aliquibus dr mirabolem vel pentadactilus aut sissimus agrestis in suma est cal. ⁊ siccum in scō fit oleum ex semine eius est diffolutiuz ⁊ confortat membra maxime frigida ⁊ fit de duplex oleuz simplex ⁊ compositum quinto cañ sed compositū est vehementis caliditatis credo q̄ de composito non intelligat. d. A. cū exibet ipsum in vis positio nis sed tamen de simplici dixit Serapio q̄ nō debemus eo vti in cibis sed in lucerna ꝛc. tñ. d. A. sepe eo vtitur per superius. Et nota hic q̄. d. A. laudat eum exiberi non solum sed cum aqua apij rō est q̄ tale oleum satis tenacitate. ⁊ viscositate participat vt igitur acquirat penetratōs ad longi quas partes fit eius mixtio cum aqua apij. Addit poterado aliam potionē magis gratam. Et supple cōuenit ut bibat patiens a cā frigida infusionez ciceris nigri ⁊ acoꝛi multotiens cū quattuoꝛ ℥ bu tiri ⁊. ʒ. i. melis. Iſtud idem ponit. xi. otij sub ꝓpria forma saluo q̄ non ponitur acoꝛus de mente gatisceuch esset suauis potus sumendo. ℥. ʒ. iiii. di cte infusionis cum ipso butiro ⁊ melle ista omnia iuuant membra nerueſſa calefaciēdo ⁊ notate q̄ nonnter dixit infusionē ciceris ⁊ non dixit decoctionē ut urtius corticis cen. ū ⁊ nō substantie ei ceris absolutaur q̄ substantia ciceris ventrosa ꝛi stens que in decoctione recipereturꝛ forte nō iuuaret ymo noceret ⁊ utatur hac infusione. xiii. die bus in loco allegato. i. multo tempore q̄ non est timozosa ⁊ ē suauis. Addit. Et comeſtio spargoꝛū ⁊ assiduatio eius ē iuuatiua valde. Iſtud uale re vī dertiadō materiaaad vias vrine non sua caliditate que remissa est ut quinto colī ⁊ secundo cañ ⁊ cum multa ꝛūgitur humiditate ideo non laudarem nisi in corpore satis puro vel forte hoc facit a ꝓpzietate vi scribitur. xi. otij vel de mēte dyam. q̄ tamen alibi nō repio dixit tñ. d. A. scdo cañ bibitur eius decoctio ꝓp doloꝛem dorsi ⁊ scia tice. Addit ꝓsequendo. Et pille soluentes habē tes hunc doloꝛē qui sunt frigide cōplexionis sunt pille fetide. Iſtas pillas omnes laudant i talib⁹ dispositionibus ⁊ patebit ipsaruz utilitas inspiciēti compositionem ipsaruz per ea que supza dicta sunt. Addit ꝺ Empiastria. Empta uō sit hoc mō Dam Empiam cum oleandro sanat illuz qui an tiquus est de oleandro dictuz est supra quid sit ⁊ de mente. d. A. etiā secūdo cañ fit et eo Empta doloꝛi dorsi hoc etiam. xi. otij. ad finem de mente. Dabit. dixit si empletur ſpinale i quo sit doloꝛ an tiquus cuz oleandro sanabitur addit. Et impla stratio ex eis que sunt ꝛc. omnia clara sunt ex eis que supra dicta sunt q̄ de omnibus his simplicibus supra facta est mentio sed notate hoc dictū q̄ in oleo de illio inest ꝓpzietas mirabilis ꝛc. clara est ifa lege eam tu.

Et melius Iam hac tertia pte ca. ipse ponit vnam regulam obseruandam in applicatione vnguentoꝛū ⁊ oleoꝛū in casu isto. Et dicit. Et melius quidē est vt calefiat doz sum in primis fricando cū panno aspo deinde in ungatur compximendo rō cañ est q̄ per talē pze cedentem calefactionē iductam cum fricatione aperiuntur pozi cutis vnde fortiꝰ poſtea inungendo preparatur transitus medicine ad locum profundum ad quem forte non penetraret non facta tali preparatione. Et ex hoc inferratur ⁊ notate q̄ iste canon non tamen appropziatur in hoc cāso sed amplari debet in oibus morbis intrinſicis in quibus difficulter transit virtus medicine exteri⁹ applicando vt in passionibus iunctuarū ⁊ passionibus pectoris ⁊ cerebri cuz volumus extrinsicus iunctiones fieri debere ratio est eadem vt⁹.

Et sic est finis huius ca. non sūmo ea. propter tempozis breuitatem neq; pono ordinem in cura propter ea que supra dicta sunt de gibositate.

De dolore illij.

⁊t proximus ⁊c. In 3 ca. d.

A determinato ⁊ uno dolore qui est in causis ⁊ cura cōcat cum dolore dest. de dolore illi⁹ vel illiorū ⁊ duo facit principalie quorū primo ipse ponit quedam generalia circa hanc dispositionē ⁊ eius cura secō spialiter determinat ponendo eius spialem curā secā ibi. Et dr curatione propria prima pō posset in ptes tres diuidi sm tria dicta principaliter quoniā primo exeusando se remouet obiectōes que hic legitime oriri posset. posset aliquis merito dubitare qr i hac fen determinat de dolore horū mēbrorū cum in generali rubrica dictum sit in hac fen determinādis de egritudinibus accidēsin extremitatibus mēbrorū cum tñ dicta mēbra nō sint extrema aliquorum dictorū modorū. vt videbit' nām horū mēbrorum ꝑseuerans remouēdo ergo dixit q⁹ talis dolor. s.in causis ⁊ cura ꝑ proximus huic ca. s. de dolore dicit mo enā regulariter pp ptinentiā ad ca. precedens ponit in hoc loco de tali dolore determinari Et hoc intēdebat cū dixit. Est proximus huic ca. dixit secō ponendo cām vtplurimū contingentē sm quā cōcat cum dolore dicti. Et plurimum eius est ulcrosum ſ latticū. i. ut plurimū dolor ē de pendens a ulcrositate cuius cā fuit ē sta dixit tertio pur ptinuando ptinētias ad ca. precedēs. Et appropinquat ei. s. dolori huic illiorū quātū ad cura cura eius. s. doloris dicti pro intellectu pris est aduertēdū qō apud medicos reperiunt' isti termini vlcion g. m. ⁊ vlcion. p. n. q terminī diuersa signi ficant. nam vlcion est tertium de intestinis gracili bus defectēdo ⁊ aliis longē ⁊ in eo plures sunt i uolutiones q⁹ in aliis iō dictū est intestinū longū sub tille inuolutum ab Aui. supra. xvi. tertij ca. primo vlcion aūt ē mēbrum musculosum dorso iberens ⁊ sunt duo talia dicta membra ⁊ breuiter sunt duo musculi ſsupposīti renibus ad ipsos sustentādū ⁊ dicunt' lumbi ⁊ dolor in talibus mēbris factus dr dolor in vlcis ⁊ si altero eorum tantum fuerit dr dolor vlcj vt sonat rubrica ca. ſ. dolor fuerit inte stinalis in gracilibus intestinis dr illiacus ꝑter intestinum vlcion cōmunerari intestinis causa aūt q⁹ i dictis mēbris vtplurimū fiat dolor ventosus ſ laticus satis nā ē ex supra dictis cū dicta mēbra musculosa sint frigida ⁊c. Et sic est clara littera lege eam tu.

Et de curatione Nūc ipse ponit cu rā magis spialem huius doloris ⁊ primo curam cause vtplurimus contingēt. secō aliorū cautarus secunda ibi. Os si fuerit dixit igit' pondō discripsit quartā ꝑ pil'a rus que summi debent partim ad digerēdum materiem frigidam ⁊ aliqualiter euacuan⁹ ⁊ mēbra cōfortan. Et de curatione propria ē vt sumatur fenugreci ⁊ granorū mascet ⁊ seis apij ⁊ ameos ⁊. 33. cinamomi partes equales verbi gratia. 3. 5. Secapini quantum omnia ⁊ fiant ex eis pille vt ouellane. i. partem debent species pulueriżari ⁊ Serapinum in vino dissolui ⁊ omnia simul in pasta reddigi postea pille conficiātur ⁊ possunt due de eis omnibus duobus diebus eriberi hoc intelligitur nisi stomac⁹ sit lesus qz multū nocet Serapinum stomaco. Jn eis stant intentiones que dicte sunt i fenugreco semine apij ⁊ Ameos. Stat in primis intentio ad digerēdum talem materiam ⁊ in locis longinquis in. 33. ⁊ cinamomo ⁊ digerēdi ⁊ confortandi simul stat intentio in Serapio ⁊ digerendi ⁊ soluendi materiā in dictis locis exsiccatā dixit. Deſue qō mirabil' soluit mās grossas ⁊ dixit. d. A. ca. ppio q⁹ soluit ab anchris ⁊ ꝑsiter intelligē a materijs eis circūstāt legelib⁹. Os si fuerit nūc ipse remittit cura aliarum cārum ad alia loca. Et dixit q⁹ si fuerit pp apostēa i mēbro ſ. vlio aut in eo qō cōcat ei puta in matrice i mu liere vel in intestinis grossis vel renibus tūc cura tio eius est illa cura recurre ad tertia quarti ⁊ ad loca in quibus determinat' de nocumentis dictorum mēbrorū ⁊ tibi ibidē manifesta fiet cura. Addit enā regulā de causis huius doloris ⁊ dixit cura ra nigri. Et parū ydem sit. ſ. talis dolor pp malitiā cōplexionis calide. ſ. sine materia aut cum materia nihil sm semittam cōtrat mēbrorum urine. s. renum ꝑcipue ⁊ intestinorū. Et addit. Et signū ⁊ cura in hoc. ſ. casu male cōplexionis calide sin gulis uel cā materia in renib⁹ uel in intestinis ma nifesta sunt ſupple ex dictis in. xvi. ⁊. xviii. tertii. Notandum q⁹ ꝑ raro talia mēbra ſcurunt to lorem pp malitiā cōplexionis calide ⁊ ficce imma terialis vł materialis sumitur ex dictis supra qsi talia mēbra sunt de natura frigida ⁊c. aligh tñ ui cinitate renuz talē malitiā incurrunt cum renes sint mēbra calida ⁊ facile i ſtabilita et ꝑter apta et malā cōplexionē calidā materialem et immate rialem incurrere et sic vicino cōmunicare. Sz tu diceres scōum hoc non apparet q⁹ dicta mem bra debeant incurrere dolorem a tali causa cō tate intestinoruz cuius oppositum dicit textus eus intestina sint membra natura frigora qz panniculo sa dicas q⁹ motium haberet' euidentiam nisi ad intestina multe coniungerent' vene mediāte me ſ teric⁹ q⁹ a quo in ipsis intestinis mandari potest materia collerica et maxime quia intestinum ie iunum dictis membris vicinatur ⁊ ad eum multū fluit de colera ad expulſiuam stimulandam eties multi rami uenarum sibi cōmunicāt ad humidū trisolum fugendum ⁊ pro tanto ex fluxu talis materie collerice ad dictum intestinum propter uici nitatem non inconuenit qd tantū interdum ma lam complexionem sine materia cōcari et aligñ cā mā cōcat'. Et ps sna lfe et clara ē fla lege eā tu. Segt' glorioſum ca. de doloib⁹ ſicturar ⁊c.

De doloribus ſicturar ⁊ eis q̄ cōcant podagre ⁊ sciatice ⁊ aliis.

Alusa patiens in ⁊c.

Jn hoc secundo tractatu specialiter p sequitur de doloribus iuncturarum ⁊ tria principaliter facit quoniā primo determinat

de egritudinibus iunctuarū generaliter quātum
ad ipsaꝝ cās signa ꝛ curā. Secūdo pncipaliꝫ facit
caplm ꝫ cautella ab huiusmōi dolozib⁹ iūcturaꝝ
tertio specialius descendendo ponit curaꝫ fiatice
secunda ibi. oportet ut utatur ille tertia ibi in ca.
sequēti. Cura que magis propria ē ꝛc. Prima
pars etiam in tres diuiditur qm primo ipse deter
minat de dolozibus iuncturarum quātum ad cau
sas ꝛ tempora eozū ꝛc. secundo ponit signa tertō
curam secunda ibi in pnīt. sequentis ca. illius qō
ꝛc. tertia ibi cum cognoscitur. Prima capm prima
diuisione diuiditur in partes quatuor qm primo
ipse determinat de dolozibus iuncturarum satis
generaliter enumerando causas ꝛ tempora ꝛc. se
cundo specialiter determinat de fiaticha ꝛ doloze
anche tertio ipse ponit comparationē i facilitate
ꝛ difficultate rediditus fiatice ꝛ podagre ad alios
dolores iuncturaꝝ quarto ipse reddit ēt ad deter
minaī de ficcatica ꝛ podagra spialius secūda ibi
Fiatica uero tertia ibi dolores quidez iunctu
rarum quarta ibi. Et materia quidē ficcatice.
Prima pars ēt diuiditur in quatuor qm primo
ipse ponit causas euentus doloris iuncturaꝝ secō
ipse ponit corpora que aptiora sunt ad tales dolo
res ꝛ causas multiplicatōis talium dolorū respe
ctu aliozū dolorū. tertio ponit uarios modos termi
nationis quarto ipse enumerat tēpora aptiora ad
tales dolores cāndos secūa ibi. Et aptiora ad hoc
tertia ibi. Et multotiens quidem inuisibiliter quar
to ibi. Et aptiora tēpora prima adhuc i duas qm
primo ipse ponit unam diuisionem causarum ta
lium doloꝝ secō subdistinguit mēbra prime diui
sionis secūda ibi. Amplius distinguamus de pri
ma igitur pre ponendo unā diuisionem generaleꝫ
causarū dicit. Causa patiens in his egritudinib⁹
ē membrū suscipiens ꝛ causa officiens sunt cōple
xiones ꝛ materie male ꝛ causa instrumentalis ē
dillatatio meatuū naturaliū accidentalis aut ex
creatione aut euentus complexionū nō naturaliū
quas accidere fecit mot⁹ ꝛ vacuitas ꝛ raritas ac
cidentalis aut pp creationem sicut est in carnib⁹
glandosis. Pro intellectu ptis est attendendū
quod apud auctores medicine reperiūtur in dolo
ribus iuncturarum quidā ēmi medicinales appro
priati. Nam reperiuntur iſti termi gutta artetica
ciragia sciatica ꝛ podagra. Artetica propie ē
passio in pluribus iuncturis simul cū in oibus vel
saltem pluribus vr in iuncturis colli cozis manuū
pedum ꝛ similium ꝛ dicitur artetica ab artus qō
ē iunctura vel cōcatenatio quod idem est qz iun
ctura cum ligamentis ꝛ catenantur ꝛ teneo tenes
quasi idem soner artetica quoꝝ dolor tenēs artus
vel cōcatenationes vel iuncturas ꝛ talis dolor plu
rimū iunctura ꝛ propie ēt dicitur gutta vel stilici
dij quia talis dolor plurimū iuncturarū simul fit
podagricum per defluxū humoꝝ ad iuncturas ꝛ ſi
ſit talis dolor per viam paulatine congestionis hu
moꝝ in talibus iuncturis qm non fit verisimile
omnia membra iuncturarū esse equaliter debilia
in digerendo male ꝛ indebite superfluum expellē
do. Sed si stante in uenis plectonia vt plenitudie
sanguinis ꝛ alioꝝ humoꝝ tunc nō stanti ebi
te in eis ꝑ pocos venarū ꝛ meatuoꝝ desluit ad iun
cturas plures simul cū quo cū stat quod ad iun
cturas tantū pcū vel manū fluant ꝛ sic patet qō
artetica ꝛ gutta vt multum fuerit per viam defu
xus vbi doloꝝ aliarū iuncturarū particularium
aliquando fiunt per viā paulatine ꝛgestiōis. Ad
uerte tamen qō multi aliꝫ medici a doloribus iun
cturarū fiant vtpluriumꝫ ꝑ viam defluxus vt pa
ralisis squinātia obtolmia ꝛ similes nō in appellā
tur gutta vel stilicidia sic doloꝛ iuncturarū a tali
causa ꝛ ratio sumi potest ex hoc qz defluxꝰ mate
rie ad iuncturas magis assimilatur stilicidio vel
gutte qm fluxꝰ materie ad alia mēbra quoniā licet
in iuncturis sit manifesta ꝛcauitas ꝛ sic videant
ad susceptionem iuspluitatem disposite tñ ex alia
ꝑte natura minuit iuncturas defup musculis ꝛ li
gamentis miro modo ꝛtestis ad eas roborandas
vnde difficulter fit transitus materie intra iunctu
ram ꝛ sic paulatine destillat ꝛ sic sueniēter gutta
dici potest non sic est defluxus ad alia membra or
tetica igitur ꝛ gutta propie sunt nōa sinonima.
Cirogra ē propie doloꝛ in iuncturis manuū cū cu
bitis vel cum digitis ꝛ dicitur cirogra a cires qō
est manus ꝛ gradior rio quasi supgradiens man⁹
sicut cīromantia dicitur ars docens dispositiones
hominū ꝑ venas ꝛ lineas ꝛ figuras manuū. Sia
tica dicitur propie doloꝛ circa anchas maxime
cū a iuntura incipit anche ꝛ descendit ad cossam
ꝛ aliquādo usqꝫ ad genu vel calcbaneum extēdi
tur. In ancha aūt tria considerantur. f. primo su
perior pars ossis cosse ꝛ vocatur vertebū ꝛ os ro
tundum a vertendo. qz vertitur in gradiēdo i cō
cauitate ossis superioris sibi contigui ꝛ illa concā
uitas qō ē secūm in ancha osidertū dicitur pissis
vel sia est tertio ligamentū ligans vertebras cum
pisside vel sia vnde fit iunctura. Sunt ēt musculi
circūuolentes dictā iunctura ꝛ doc totū appella
tur ancha doloꝛ igitur factus in musculis superio
ribus huius iunctura ꝛ nō in ossibus dicitur negꝫ
in ligamēto vr quidam dixerūt cū sit natura crea
tum insensibile ꝑ pōs colligendos prima primi
dicitur doloꝛ sciaticus ꝑ ꝛcauitatē dicte iunctu
re que dicta est sia. Siatica igitur est doloꝛ siam
tenens ad modum dictum podagra aūt est doloꝛ
in articulis pedum ꝛ calcaneis vnde dicitur poda
gra quasi doloꝛ pedum supgradiens. Secūdo no
tādum quod. d. A circa hanc ptem enumerando
causas huiꝰ doloꝝ solum enumerauit causas in
duplici genere cārum. f. in genere causę efficītis
ꝛ materialis per se vel reductiue nullam faciens
mentionem de causa formali vel finali ꝛ doc nōn
ter fecit quia secūdum ueritatem harum duarū
causarum tantum sumitur uaria indicatio de in
genio curatiuo nam finis egritudinis semper est
idem ut lesio operationis ꝛ ideo semper vna ma
net intentio que est reductio ad operationem na
turalem hoc aūt reductio inducitur multiplicitez
uariando intentiones secundū uarietatem cārum

efficientiū vel materialiū secūdā. n. varietarē illa
rū simtitur varia ellectio triū regularū principa
liter facientiā ad igentū curatiuus. f. de qualitate
medicine ꝛ quātitate eius ꝛ hora ipsius ꝺ quibus
clara fit men io quarta primi ca. i. In hac tribus
tota vis principaliter curationis existit vt ibidem
hz videri. Idem dico de causa formali que licet
alia sit in alio ꝛ alio modo qz tamē varietas cu
rationis ab illis duab⁹ causis tm simtitur vel ad
illā tantū reduci pōt iō ne illis tantū faciens mē
tionē sufficienter facta existit qō aūt per ofidera
tionē illarus tantū causaꝝ sufficienter habeatur
regule de igenio curatiuo patebit ofideranti ꝛ vi
denti que scribuntur loco allegato. vlterius intelli
gendus qō in enumerādo dictas causas enumera
uit principales ꝛ instrumētales in vtroqꝫ genere
ꝛ de principalibus efficientibus imediatas ꝛ me
diatas mēbrum. n. suscipiens. i. in quo subiectiue
est dolor est causa materialis principalis ꝛ imedia
ta talis egritudinis dilatatio aūt meatuū sine fit
naturalis ex creatōe siue accidentalis ex tpe vt
ex recepcione medicinarū aperitiuarū ista est cā
instrumentalis reducibilis ad genus cause mate
rialis ꝛ subiectiue vtz compleriones aūt male ꝛ
materie male sunt cause principales effectiue si
sint in iunctura dolente imediate ꝛ si sint aliquo
principali membro sunt cause pcipales ꝛ midia
te qm̄ pp malam cōplerionē membri principalis
multiplicātur male materie ꝛ eādem a fortiuꝺi
ne membri expelluntur ad debilia vt iuncturas ꝛ
sic sunt cause principales effectiue mediāte dolo
ris iuncturarū motus aūt ꝛ vacuitas. i. inanitio di
sponētes ad instāmn̄tionē ꝛ ad malam cōplerio
nem ꝛ cursum materierū sunt cause instrumētales
tenēres se ex parte cause efficientis ꝛ hoc intelli
gi potest ꝛ mediate ꝛ imediate scḋm̄ qꝺ dicta cō
plerio acquiri pōt aliqꝺ principaliā membrozū vt
membris ipsis doletibus motus tamen ē esse pt
causa instrumētalis tenēs se ex cause pte materia
lis pro quanto pp motū membro debilitato ꝛ su
per calefacto ipsum fit dispositus ad facile super
fluitates recipiēdi. Adez dico de vacuatione ꝛ ina
nitione pp quod dixit. H. secūdo pnosticoū circa
finem comento. lxv. in fine comenti qō effusio bu
moum ad membra que mouentur ꝛ calefiāt est
facilior. Et ex hiꝺ apparet clara ista lege eam.
Causa patiens. i materialis ꝛ subiectiua in huiuſ
modi egritudinib⁹. f. articuloum ē mēbroꝝ susci
piens. i. principalis ꝛ causa efficiens sunt comple
riones ꝛ materie male ita qō male addatur etiā
ad complerioes qz male cōplerioīs sunt causa
efficiens imediate doloris si sint in membro dolen
te. Et causa instrumentalis. f. tenens se ex parte
cause materialis vt membroꝝ suscipientiū. Est
dilatatio meatuū naturaliū. i a natura deputato
rum ad defrendū ad talia membra nutrimentuꝫ
accidentalis ut propter medicinas aut ex creatio
ne aut euentus complerōuꝫ naturaliū quas acci
dere facit motus ꝛ vacuitas. i. inatio supple sunt
cause efficientes imediate vel mediate secunduꝫ
modum dictū ꝛ consequenter motus ꝛ vacuitas
sunt dictarum causarū cause instrumentales pte
etiam vt dictum est esse cause instrumentales ꝛ
se tenere ex pte cause subiectiue sicut raritas acci
dētalis membro acquisita vt pp caliditatem vel
ex creatione sicut in carnibus glandosis est causa
instrumentalis se tenens ex parte materie qz per
has dispositiones membra reduntur apta ad rece
ptionem suppliuitatum ita etiaꝫ per malā comple
rionē accidentalē ex motu. f. mēbro debilitato di
sponitur ad receptionē ꝛc. Et sic mala complerio
tenebit se ex parte cause instrumētalis materialis
tō addicit. Et raritas accidentalis aut pp creatio
nem sicut ē in carnibus glādosis .i. sicut iste se te
nent ex parte materie ita ēt euentus cōplerionū
ꝛc. se tenere possunt ira fuit aliqualiter difficilis

Amplius distinguamus.

In hac parte ipse subdistīguit mēbra supaseri
pte dionis ꝛ duo facit qm̄ primo ipse subdistīguit
primū mēbruꝫ. f. tenens se ex parte cause passiue
ꝛ materialis secundo distīnguit secundū se tenēs
ex parte cause efficētis secunda ibi. Causa autē
efficiens ꝛ primo ꝛtinuās secum precedentib⁹ se
cūdo prosequitur quod itendit ibi mēbra itaqꝫ su
scipens primo ēt ponit vnā cām cōez huius cause
materialis ꝛ eam declarat secundo ponit alia cās
diuersam ēt in hoc genere ibi aūt causa sui situs
dicit de ambabus partib⁹ primo. Amplius distin
guamus vnāquāqꝫ harum diuisionum diuisione
aliqua. f. vnāquodqꝫ membrum diuisionis. ite
rum distīnguamus ꝛ prosequēdo de cā patiente.
Dixit. membrā itaqꝫ suscipiens est cā vt euenīat
iste egritudines. f. passiue ꝛ materialiter. Aut pp
debilitatem sui aut pp malitiam complerionis cō
firmate propriē frigide ꝛ debilitatem sui in creatō
ne sua non ex parte complerionis aut supple etiā
propter debilitatem complerionalem nō frigiditā
tis sed propter vehementiā caliditatis. Addit ex
pte cum accidit supple talis mala complerio ca
lida propter motum ꝛ per doloꝛes ꝛ per causas ex
trinsicas vt per mosuꝫ venenosi animalis calidi
vel medicamento aliquo calido supple tūc ē ma
xima causa vt membꝛ patiatur huiusmodi tamē
causę exterinsice principaliter debilitant pro quāto
to imprimunt in membro malam complerionē nō
addit licet hoc dispositio nō sit longiqua a dispōe
complerionali se ēōa parte adducēdo aliam cās
passibilitatis mēbri dixit. Aut causa sui situs sub
membris alijs ꝛ vbi ad ipsum curunt materie per
naturaꝫ. i. naturaliter supple est causa talis possi
bilitatis ideo addit ꝛ propter hoc. i. propter ist⁹
causam vt propter situm deozsum in pedibus mul
tiplicantur. f. tales doloꝛes. Nota primo quod
ex prima parte huius textus colligunt ur quedas
que in diuisione superiore explicite nō poterāt
tur quia supra est dictum de causis passibilitatis
in his egritudinibus quod causa talis principalis
est ipsum membrum ꝛ quod causa instrumentalis
est dilatatio meatuum ꝛc, dicebatur quod ma

le ꝓplexiones indifferẽter ex illo textu ita arbitrati ꝓcerãt ad cãm effectiuã sicut ad materialẽ ⁊ q̃ raritas accidẽtalis uel ex creatione uidebatur ꝓ patis attribui causis instrumẽtalibus q̃ principali passione licet ẽt sibi attribui posset. Et iam ibi explicite colligitur q̃ debilitas membri ẽt causa qualẽmodo imediata ⁊ principalis passibilitatis membri fiue sit talis ex malitia ꝓplexionis confricate ⁊. ex tempore acquisite siue fuerit talis ex creatione sua non ex parte ꝓplexionis quod pꝫ dupliciter intelligi uno modo ꝙ membrum sit ex creatione debile non ex parte cõplexionis. ymo stante tempamento ꝓplexionali stabit debilitas merito male ꝓpositionis ⁊ propter raritatez ⁊ mala retura uel aliter non ex parte ꝓplexionis ſ. acquisite sed cõgenite ⁊ naturalis posſemus etiã imaginari gradualem ꝓplexionem temperatam cum bona ꝓpositione in membro ⁊ tñ erit membrum debile naturaliter uel propter debitaz de pendentiam uel paucitatem mensure spirituũ re quisitoũ ad debitam operationẽ membri uel ꝓpter occultam qualitatẽ habilitantez ut facile patitur ut uidebitur in quẽcuꝫ ſi tales membi sint hereditarij ⁊c. Et ſic erit membrum debile ex creatione non ex parte ꝓplexionis ſcim cõmunez doctrinam licet ego in hoc fuerim contrarius cõmuni opinioni. In primo tegni igitur colligitur.

Secundo ꝙ talis mala ꝓplexio confirmata ex rẽpote acquisita tamen quã membꝛ redditur de bile propue ſ. ut multum ẽst complexio frigida ⁊ ratio uero ẽst cum talia membza sint pe naturã ꝓplexionaliter frigida ideo ut multum magis la buntur ad frigidum q̃ ad calidum. Colligitur terio q̃ talis malitia ꝓplexionalis qua membꝛz redditur interdum debile ex ꝓsequenti passibile ẽ complexio calida confirmata ſ. Et hic singula riter notare q̃ existente homine uerbigra poda grico a tali mala ꝓplexione confirmata calida cõ tinget medicum uel infirmꝰ sepe decipi quoniam eger non percipiet caliditatẽ in se ipso cum ꝓple riõtalis propter diuturnitatẽ fit facta uelud natu ralis non sentietur ut diuersa ꝓplexio ⁊ forte me dicus per hoc credit cãm esse frigidam ut cõmu niter accidere solet ⁊ ſi ad tactum percipietur ali qua caliditas attribuet ipſe alicui materie subtili fluenti propter dolorem ⁊c. Et hoc contingere pꝫ. ſut talis mala cõplexio calida confirmetur propter motum ꝓprie ut multum in itinerãtib⁹ q̃non cõſiderabit medicus de tali itineratõe aut propter dolores qui precesserunt ⁊ ibi oportet be ne ſpeculari q̃ forte prebeſtiſſeres dolores habue runt radicem cãm frigidã ⁊ ipſa remota propter dolores remanſit in membro mala complexio ca lida cõfirmata unde ⁊c. Et ſic oportet medici maxime esſe diligentem ⁊ hanc credo esſe unam cãm male curationis podagre diutune que alias habuit radicem cãm frigidam q̃ propter longos dolores ẽst membꝛum debilitatꝰ per ꝓplexionem calidam ⁊ ſic ab omni cã facile leditur ⁊ dolet ⁊ tunc. Medici exhibent regimen calefactiuum q̃ per talia solebat dolor alleuiari uel removeri, cum non erat dicta confirmata ꝓplexio ⁊ nũc cõ tinuo deterioratur q̃ uel addit uel ſaltem fouetur cã debilitatis ⁊c. Notare bene ideo oportebit q̃ alia multa discurrere ut uidebitur in ca. signoꝫ idem dicatur posſe euenire ꝓpter usum medicia rum longo tempore calidaꝝ q̃ acquirctur in mẽ bro ⁊c. Et hoc ẽſt q̃ dixit ꝓpter cãs extrinſi cas. i. medicinas q̃o autem motus ſint causa ca liditatis ⁊ maxime progreſſiuus in membris infe rioribus ut pedibus manifeſtum ẽst primo q̃ mo tum cuiſcunq; calido exacuitur ſic per quietẽ ebe tatur ⁊ ſic sibi quicunq; partes magis calleſcait ⁊ ſanguinem elliquidat. Modum aũt magis per rationẽ aſſignabat Albertus magnus circa finem primi Meteoꝝ dicens ſic q̃ ẽſt cã ieraſtatõis ⁊ ſegationis partium ẽst cã caloris ſed quãdo corꝑ moueꝛtur ſuper aliud corpus diſtrahit ⁊ ſeparat partes ab eo quod ſeparantur ⁊ diſtrabuntur ab eo partes eius ẽt ſi poſſit ſuſcipere ſeparationez ⁊ ſic alterando natura educit calorem qui porentia fuit in materia ſicut omnis forma potentialiter ẽ in materia ⁊ hoc modo emicat ignis ex fricatõne lapidum adinuicem ⁊ ſagitta plumbea fricata ad berens ex balliſtra poſita ea liquefit ⁊ hic ẽſt mo dus cõmunis motui locali. Alius modus ẽſt ẽt eius ⁊ appropriatur motui volũtario taliter quia eo q̃ natura ad membza motus dirigit ſpiritus ⁊ ſanguinem tanquam inſtrumenta ipſius ⁊ ſic mẽ bꝛuz calefit. Alius modus potest esſe quia ꝓo pter motum mẽbꝛoꝝ inferiorum maxime ſuper fluum facta in ſpiritibus reſolutione ⁊ membzis debiliratis nitit natura ſuccurrere ipſis ⁊ ſic ad ip ſa tranſmittit quibus confortentur inſtrumenta ſ. ſanguinem ⁊ ſpiritus ⁊ vtplurimum inedinate vnde fit in ipſis confuſio ⁊ ſuperincenſio acquirit igitur in membzo caliditas non naturalis quia nõ conueniens neq; proportionata ꝓ operationibus membꝛi cum huiuſmodi caloris causa non ſit ipſa natura vt dictum ẽſt que ẽt ſi ad hanc cõcur rat hoc fit ipſa tic neceſſitata ⁊ nõ regulariter ope rante facit ẽt motus ed caliditatem innaturalem maxime membꝛoꝝ inferioꝝ cum per motum agitat in corpore huiuscibus diſponuntur natura liter ⁊ deoaſus moueantur ⁊ citius mouentur ſub tiles ⁊ calidi ⁊c. hec tñ ratio patitur inſtantiam. ſed ſit hic perſuadens tñ ⁊ ſic ꝙ motum poteſt acquiri mala complexio calida in membꝛo ⁊ con firmari vel habituari ẽt erit causa debilitat ⁊ paſ ſibilitatis mẽbzi doloz ẽ ẽt cã caliditatis per hoc q̃ cum doloz ſit ſenſatio cãe ꝓtrarie ⁊c. Et uir tus expulſiua non exeat in actum ſuum ſine ope ratione niſi cum nocumentũ aliquod ſenſerit ſit igitur ut ad ſenſum ꝓtrarie cauſe eam uirtutem i petueſſe quodam motu moueri ut cãm doloris a ſe expellat ⁊ talis uirtus expulſiua excitatur non ſolum in parte propꝛie dolente ſed etiam in adiacẽ tibus partibus que ſecum ꝓpatiuntur unde fit ut fortiter exprimat ut nocturn a ſe expellat et cua quidem expreſſione accidit ſanguinem ⁊ ſpiritus

fluere ad locum dolentē ꝛ sic supercalefieri ꝛ q̄r cum fit sensus ꝓtrahi naturā deriuat quasi in sū cursum uocata sanguinem ꝛ spiritū ut fortius ex pellat quibus paro dolorīs super calefit unde i for ti dolore intrinſico fit infrigidatio extremitatū ꝛ ī terdum sincopis propter deriuationē sanguinis ꝛ spirituū ad locum dolentē. Q̄do aūt cause extrin sice aliq̄e calefaciant ut medicine calide ul'bal nea calida ꝛ similia manifestū est. Secundo no.q̄ membro debilitato siue a cā frigida siue ca lida ꝑfirmata siue ex creatione ipm dispositū ad hos dolores ēt materiales q̄ ex ordine nature fit ut membra fortia expellant ad debilia ꝛ ipa sic debilia existentia ulteriꝰ expellere non possunt. ꝛ sic materie in loco coarceantur. ēt si membrum sit debile per oplerionē calidam ꝓtinget ipm plus attrahere q̄ possit debite alterare unde os ipsum superfluū expelli ab ipsa uirtute expulsiua que p portionetur sue digestiue non tm superfluum ex pellet cum plus sit atractum q̄ ꝓuenīebat sue di gestiue. Et si uirtus expulsiua sit ēt debilior q̄ di gestiua ꝓportionaliter ēt minus expellet ꝛ sic oportebit ꝑno illud remanere in membro ꝛ cāse quentez lesiones inferre penes malitiam quantita tis ꝛ qualitatis eius q̄ retentum ē neq; sit uerisi mile ut expulsiua sit fortior q̄ sua digestiua cum sibi subordinetur que ēt si esset per accidens for tior non ꝓpterea ad alia fortiora expellere pote rit q̄ illa fortior a non recipiens ꝛc. Et ex his patet capitulū totum clarum q̄ dicitur in prima parte q̄ ēt situs sub aliis membris disponat ad re ceptionem superfluitatū manifestū est lego totaꝫ lam. Continuando igitur dicit. Amplius diffi guamus unāquāq; harum diuisionū .i. unumq̄q; membroꝝ diuisionis distinctione aliqua ꝛ profe quitur dicens. Membrum itaq; suscipiens est cā .s. passiua ut euentāt iste egritudines aut ꝓpter debilitatem sui ꝓpter malitiam debilitantem con firmate .i. habituate ꝛ ꝓprie frigide ꝓpter cām dictam ꝛ supple propter debilitatem sui ī creatio ne sua non ex parte cōplexionis sed supple expar te male oplerionis ut raritas uel ꝓpter indebitā dependentiā uel ꝓpter pancitatem in mēsura spi rituum ꝛc. ut dicebatur. Addit ꝛ propter ue hemē tiam calliditatis .s. fuerit debile .s. extra se q̄ addit Et ꝓprie cum accidit per motum ꝛ ꝓpter dolo res quoniā talis oplerio calida ab huiusmodi cau sis maxime est cā talium dolorum ꝓpter causas assignatas ꝛ ꝓpter cās extrinsicas ēt .s. si fiat tal mala oplerio calida ē ꝛc. licet hec diuisio non sit longinqua a diuisione oplerionali q̄ ad illam re ducitur ut exponebatur ꝛ addenis aliam cām etiā se tentem ex parte cause passiue dixit aut causa sui fit sub membris aliis ꝛ ubi ad ipm .i. ꝓpter quem situm currūt materie ꝑ naturam .i. natu raliter q̄ materie sua grauitate deorsum moven tur. Et hanc suam ēt ponit Alex ꝑma ꝑble. viij. ꝑle. Ideo infert corollariū dicens. Et ꝓp ter hoc multiplicantur in pedibus ꝛ anchis .s. ta les dolores.

Causa autem efficiens ꝓxima ꝓ sequitur de alio membro diuisionis talium dolorū .s. de cā efficiente. Et quoniā causarū efficientiū quedam se tenent ex parte causaꝝ corporalium. quedam ex parte cārum primitiuaꝝ. ꝑmo ponit cās corporales sc̄do magis ꝓmitiuas ibi. Et cause diuisionā quoniā supra de cā efficiente cor porali determinās dixit q̄ cā efficiens sunt ople xiones male .s. imateriales ut dicebatur ꝛ materie male. ꝑmo declarat q̄o dicte male cōplexiones sint cā. sc̄do q̄o dicte materie. ut que sint ille. sc̄da ibi materie uero aut sunt dixit igitur de ꝑria pe. Cā efficiens aut ē cōplexio corporis totius .s. ex cellens uel inaturalis aut in membro principali. supple calida inflamans aut supple talis oplerio est infrigidans congellans aut exicans constrīgēs addit ꝛ ꝓprie cum ei admiscetur humiditas ex tranea. ꝓ ro intellectu huius partis est notan dum q̄ in hac parte enumerando cās que sunt cō pleriones sine materia solus exemplificauit de ta libus cāis in toto uel in ꝓncipali membris nullā faciens mentionē de causis talibus subiectiue in membro dolente existentibus. Et ꝓsiter cās tales mediatas tātum enumerauit ꝛ non imediatas. ꝛ huius cā fuit quoniā illae cās imediatas tanq̄ no tissimas cās effectiuas talium dolorꝫ supra intelle xit. Dubium enim non est q̄stnale oplerio div sa in membro sentiēte subiectiue exis ens ēt cā effi ciens doloris illius membri non ita manifestū ap parebat quod mala complexio in membris aliis a membro dolente sit causa talis doloris. Jō boc declarans manifestauit q̄ immanifestum erat ꝛ dubium de manifesto nullam faciens mentionē. Secūdo notandū q̄ non possit malaꝫ comple xionem humidam esse cām talis doloꝝ sicut fiet aut fecit de reliquis complexionibus q̄n habetur sc̄da ꝑmi de causis doloris absolute cōplexio hu mida ēt subiectiue in membro existens nullo mo do efficit dolorem multo igitur minus facit dolo rem in membro non existens sed mediate tantū concurrens sicut alie faciunt quod maxime verū est de dolore forti de quo est sermo. Complexio tamen calida vel frigida in toto vel in principa li existens potest esse causa talius doloꝝ essen tialiter cōicando sibi similem quantitatem in spē in membro dolente. ꝛ sic fiet causa doloris ut ꝑs potest ēt esse causa doloris mediate materie tra hendo materiā calidā uel frigidam ad iunctuꝫ expellendo sicatas aut ſ fuerit in principali nō sic faciliter cōicatur membro dolenti ita ut per se do loꝝ causent cum sit qualitas magis patiens quā actiua ideo ſ mediate concurrit ad dolorem hoc magis efficit materiam ꝓestitentem symptomatizan do ꝛ ad ſicturas exprimendo quoniam per se ma teriam non generat ꝛ forte ad hunc sensum dixit dominus. A. secūda ꝓmi loco allegato quod ca liditas ꝛ frigidit essentialiter causant doloꝝ ſ ficitas accidentaliter ideo notanter dixit tertius aut exicans supple siccitas constrīgens ꝛ ꝓpriē

cum ei admiscetur humiditas extranea. Et sic ps̄
ira clara lege eam.

Materia uero In hac secunda parti
cula huius partis ipse
prosequitur de causis efficientibus corporalibus
materialibus enumerādo. s. materias que efficiūt
talem dolorem. ⁊ duo facit quoniā primo facit q
dictum est. Secō ponit ordinem harum materierū
in cāndo. secōm qō multum uel raro sunt ficut cāe
scās ibi. Et plurium quidem fit ⁊c. de prima par
te dicit. Materie uero aut sunt ſanguis ſingularis
. i. solus aut ſanguis ſtaticus aut ſanguis colleric⁹
aut ſanguis melicus aut est ſſa ſingulare aut ue
hementia crudi aut ſingularis aut humor cōpoſi
tus ex ſtate ⁊ collera aut aliquid ex genere colle
re aut ventositas irritata hoc est quod dicit.

Pro intellectu partis est primo intelligendum
ut colligi pōt prima primi cap. de humoribus qō
dupliciter dicitur uel dici pōt ſanguis collericus
ſtaticus uel melancolicus uno modo cum ipse ſan
guis ab intrinſico querit̄ur ad naturam alicuius
talis humoris. s. collere ſtamatis ⁊ melancolie q
. s. calleſiat ⁊ exicetur uel infrigidetur ⁊c. Se
cundo modo q; ſanguis ab extrinſico admiſcet̄ ⁊
collera ſſa uel melancolia ⁊ utroq; modo poſſet
intelligere. d. A. cum dixit. Sanguis collericus
ſtaticus ⁊c. maxime tamen intellegit ſecūdo mō.

Nām ſecō q; ex uerbis. d. A. expreſſe colligitur
q; ex omni humore tangī ex materia fieri pōt do
lor inuterarij q; humor quilibet aut est ſanguis
ſingularis. i. ſol⁹ aut ſſa ſingulare. i. naturale aut
alius humor crudus ſiue ſit ſſa aquea ſiue gipſea
uel aliud ſimplex ſſa innaturale uel melīa inatu
ralis ex humore crudo ogallationē maxime gene
ratam aut melancolia naturalis que ſingulariter
iter humores naturales dicit̄ur cruda ubi ſit ſola
ſingularis aut aliquid ex genere collere ſiue fue
rit naturalis ſiue inaturalis ⁊ hoc ſiue ſub forma
ſit collere cyria ſiue ſit facta melancolia per adu
ſtionem nam quelibet talis est aliquid de genere
collere quoniā melancolia per aduſtionem cēta
appellatur colera niga aut est humor mixtus ex
collera ⁊ ſtate aut ex collera ⁊ melīa ⁊c. non ap
paret q; nullus reperiatur humor neq; ſimplex.
neq; cōpoſitus licet multiplex ⁊ uaria fieri poſſit
talium humorū cōpoſitio q; aliqñ ſſa colla ēnatur
⁊ aliqñ ecōtra ⁊ aliqñ est duoz tantū aliquando
trium ⁊ interdū oīum humoz. est ꝓpoſitio uariari
ēt pōt talis ꝓpoſitio ex parte multiplicis diuerſita
tis humoris ſpēbus ſtaticis collere ⁊ melancolie
ut patet. Dos aut modos omnes explicite uel ſpli
cite poſuit. d. A. in textu primo quidem dixit expli
cite de ſanguine puro ſine alio humore per hoc
q; dixit ſanguis ſingularis dixit ēt explicite ō ſan
guine cum alīs humoribus mixto per hoc quod
dixit aut ſanguis ſtaticus collericus ⁊c. ut expone
batur in nōo ſuperiori fecit ēt mentionē de ſſa
ſolum poteſt eſſe cā per hoc quod dixit aut ſſa ſin
gulare. Explicuit ēt q; melīa per ſe naturalē ma
xime pōt eſſe cā per hoc q; dixit aut ſingls. ſ. ſin
gul'is crudi. addit ſingls. i. per ſe ſimplicite. ut in
mat q; oīs humor frigidus qui non est ſſa natura
le uel melīa naturalis ſine ſit aqueſtas ſiue aliud
ſſa naturale uel melīa inaturalis non aduſta pōt
eſſe cā per hoc quod dixit aut uehementia crudi
ſplicite ⁊ inuebat q; omnis humor ſimpler calid⁹
qui non est ſanguis pōt eſſe ſic cā per hoc quod di
xit aut aliquid ex genere collere incluſdens ⁊ natu
ralem ⁊ preter naturā ⁊ melancolia aduſtam ut
dictum ē cum quilibet talis ſub noīe collere dedit
ēt intelligere oēm ꝓpoſitionē unius humoris cū
alio uel plur⁹ per hoc quod dixit aut cōpoſitus ex
ſtate ⁊ collera. Immebat ſſequenter oēm poſſi
bilem ꝓpoſitionē humoū. De hac tamen ſpeciale
facit mentionē tangī de ea que est utplurimū cā
talium dolor⁹ ut in ſen uidebitur. Addit etiā aliaz
poſſibilem cām talium dolorum non humoralem
que est ſepe ſtingens ⁊ est ventositas irritata .i.i
pulta cobartata ⁊ ſtricta inter iuncturas. Et ſic
patet quod eis cā humoralis ⁊ ventositas eſſe pōt
cā talium dolorum. non ergo mirandū propter ma
ximē multiplicem ⁊ diuciam humoz ꝓpoſitēm
ſi tales motbi aliqñ ſunt tarde curationis lege lit
teram q; iam clara est.

Et plurimuz In hac secunda parti
cula huius partis ipe po
nit ordinem hoz materiez in cāndo hos dolores
dicēs. Et plurimū qdē fit ex ſtate ⁊ colleta deide
a crudo deiñ a ſanguie ps̄ a collā ⁊ raro fit a melīa

Pro intellectu part̄ coītur dubitando quoniā
non apparet quod talis ſit ordo in cāndo dictos
dolores. Primo quidē uidetur quod ſſa ut plu
rimum ſit in cauſa quoniam cuz mēbza iunctura
rum ſint naturaliter debilia non apta ꝓpriū mu
trimentū cōuenienter digerē uidetur quod ꝓ uiā
indigeſtionis debeant materie ſſatice in illis ma
gis multiplicari ⁊ ex conſequenti debent eſſe cau
ſa talium dolorū. Secundo uidetur quod col
lera magis debeat eſſe cauſa quoniam cuz mate
ria collerica ſit iter omnes humores magis mebi
lis uidetur quod ipſa ꝑ ipſius facilem curſus ad
iuncturas utplurimum ſit cauſa talium dolorū.

Tertio apparet q; ſanguis plurimū debeat eē
cauſa quoniā multo maioz est menſura ſanguis
in toto q; aliorus humorum ⁊ per conſequēs cit⁹
ſuperhabundat ⁊ coepote alijs humoribus ⁊ exin
de ſequitur quod magis debet ad iuncturas flue
re ⁊ ſic eē magis cauſa doloris ⁊c. Pro reſpen
ſione igitur ē ꝓdo intelligendum quod mā facit⁹
dolorem iuncturarum ⁊ in iuncturis exiſtens nif
ferenter ⁊ uario modo ibidē est contenta uel ex
per uiam indigeſtionis ⁊ patialitie congeſtionis
est ibidem agregata uel est aliunde fluxa. do. A.
autem quod cum ponit ordinem taliuz materiez
i cando magie intellexit de fluxa materia uel flue
te. Et hoc q; tales dolores magis fiunt a materia
currente uel expulſa quā a materia ibidem cōge
ſta. Secundo notādum in coepote naturaliter
diſpoſito ⁊ debito utente regimē plus ē de sangui
ne quaz ſſatte et plus de ſtate quā collera et plus

de collera q̄ mel'ia cum sanguinis sit nature con
form ioz ꝛ mel'ia minime ut ſ3 formis ꝛ alij duo
medij fm medium modū i ordine dico imo dicūt
aliqui ꝛ eſt multum probabile q̄ fm quādā ꝓiec
turam neritati ꝓpinquā pōt dici q̄ ſanguis ē du
plus reſpectu ſtatis ꝛ ſ3a duplum reſpectu collere
ꝛ collera dupla reſpectu mel'ie boc tñ ſciſ' pūctua
liter eſt3 ualde difficile boc totum intelligitur de
humoribus naturalibus ꝛ in corpoze debito utēte
regimine q̄ dico ꝓo tanto q̄ bodie ꝓopter inglu
uiem ꝛ gulositatē hominū plus ſumentes q̄ poſ
ſint digerere ꝛ ēt in alijs malum regimen utentes
ut exercitio uel cobitu ut ꝛpra. S. vi. aſſo. 1 omēto
illius aſſo. Eunuchi non podagrizant ꝛc. ueriſimi
liter de ſtate per uiam indigeſtionis tātū multipli
catur ut ipſm ſ3a nonnalē habeat ad ſanguinē ba
bitudinē ꝛ ad collam ut ſanguis ad eum habeat
proportionē duplā imo multo breuē ut ſoze ſeruāt
teraz ꝛ ipm ſ3a non ſolū ſit duplū ad collerā imo
ſoze tripli uel quatruplū maxime dico in nſo cli
mate ꝛ boc ſ3a per uiam indigeſtionis multiplica
tum appellatur hic ab. d. A. crudum q̄ per uiam
cruditatis ꝛ idigeſtionis multiplicatū. Tertio
nō. q̄ collera cum ſit humor ſubtilis ꝛ calidus ex
ſui natura cū mouetur magis mouetur ad extezio
ra ꝛ ad circūferentiā q̄ ad interiora p3. Ex his
ſrāqs ſolui poſſunt difficultates dico igitur cuz te
ſtu primo q̄ plurimū ſit ex ſtate cū collera q̄ fleg
ma naturaliter quodāmodo mouetur ad ūcturaz
ne motu ſuncturaz ꝛ caloze acquiſito ipſo areſcāt
imo ad humectādum oxdinauit natura flegma ad
illas mouari iſtud tñ uez ē de ſtate naturali. Jn
hac tñ utilitate ēt cōicat ſtā aqueū naturale uez
q̄ullud flegma ē materia doloris ſuncturaz ē ut
plurimū q̄ uiā indigeſtionis multiplicatū q̄ uiſco
ſitate participat ꝛ groſſitie ꝛ tale non pōt niſi ſub
tilietur faciliter penetraret ad ſuncturas ꝓpter
circūſtantia membra dictas ſuncturas ſtricte alij
gantia ut ſupra dictū ē ſubtiliatur aūt ꝛuenīēter
per collerā iō plurimū talis dolor fit a flegmate ꝛ
collera per flegma itelligitur flegma quodlibet in
differeni ſnaturale deinde fit a crudo. i. flegmate
ſubtili aqueo q̄ cruditati maxime uidetur attine
re quoniā tale ēt ſine miſtione collere fluere pōt
ad ſuncturas. Sed ſi tu dices cum tale flegma
aqueū maxime per indigeſtionē cauſetur ꝛ de ſe
poſſit ad ſuncturas fluere uidetur q̄ ipm utpluri
mum ſit cā taliū doloꝝ dicatur q̄ non plus ō iſto
flegmate generatur q̄ de obus aliis flegmatibus
ſnaturalibus ſimul quoniā ex multiplici uarietate
in regimine ꝛ uarietate corpoꝝ per indigeſtiones
uarie ſpēs flegmatis generari poſſunt. Jccirco ex
uarijs ſpēb' flegmaticis cū collera aliis a flegma
te crudo utpluriā fit talis dolor q̄ ex flegmate
crudo deinde fit a crudo ꝓpter eām dictam. Et
fm boc ſolutō ē ad primas duas difficultates.

Ad primā dicitur q̄ in ꝓpoſito ſermo ē de ma
teriebus que doloꝛes efficiunt ꝓ uiā defluxus de
colore facto ꝓ uiā ꝛgeſtionis ar. ꝛcludit uerum.

Ad ſm dicitur q̄ licet collera ſit maxime inter
humoꝛes ꝛmobilis tñ ipſa ſui ſubtilitate ꝛ calidita
te magis ad alias regiones mouetur q̄ ad ſuncturas unde magne mouetur ad cutim ꝛ facit ſudo
rē uel aliq̄ſi multū babūdauerit facit ꝛteritia ſe
pe ēt mouet ad os ſtomacīz uomitu educit. Ad
ētiū dr̄ q̄ ls ſagute ſit multo ꝑpliozi ſtitate alijs
humoꝛib' tñ ex alia pte dico q̄ ſic eſſe ſuit neceſ
ſarium ꝓpter reſtauratōm ciuſ quod ꝛtinuo diſ
ſoluitur ꝛ ſi dicatur aptius ēt ex cibarijs magis in
toto multiplicari dico q̄ ſi multiplicatur ēt in me
bra apius ē tranſmutari. unde tunc membra ma
xime carniforia magnificātur fm q̄ ꝛ ipſe multi
plicatur ꝛ ꝓ ꝛſo non ſuperfluit ita ut a uirtute ad
ſuncturas expellatur ſic ſit de alijs cum multipli
cantur poſſet tñ ex regimine ſpingnatino ex pte ci
borum ꝛ dimiſione exercitij ita multiplicare i ue
nis ꝛ facrā uenaz ꝛ extenſione dillatatis potis uena
rum diſcurrat extra uenas ꝛ fluat ad ſuncturas.

Et ex hac cā ſepe eueniꝛe ſolet in uiris conſula
ribus ꝛ multis religioſis qui cibarijs delicatis ꝛ
vinis preciosis multum habundant. Poſtea uten
tes ſtudio ꝛ cogitatōib' modico utūr exercitio. Et
ꝑter ꝓhibita reſolutiōe ꝛ multiplicato ſangui
ne tandem deuenīūt ad illam habundantiaz ꝛc.

Pōt ēt iſtud ꝓtingere ex ꝓuatione alicuius
euacuationis fieri ſolide de ipſo ſanguine ſicut re
tentio emoꝛoꝝ dibus que poſſimaliter fluere ſole
bant vel retentis meſtruis in muliere. Poſſet
ēt boc ꝓtingere ex debilitate atractiue alicuius ꝑ
ticularis membri non atrabentis ſanguines ꝑfec
tum vñ epote tñ de ſanguine generante ſicut ſo
lebat ꝛ nō actracto tñ de ſanguine ad membra
ſuperabundat in mensura ꝛc. Et iſtum caſus po
ſuit Auerois ſingulaꝛ quarto colliget ca. xxxvi.
de quodam patiente fluxum ſanguis cuius cauſa
latuit medicos multo tempoze tandes ipſe cogno
uit quod cauſa erat debilitas atractiue ꝛ digeſti
ue uiuus ſtrachi infirmi ꝛc. Jſte tamen cauſe
ut minus ſunt cauſe generatiōis dictoꝝ dolo
rum quam flegma cum collera uel ſta crudum
q̄ raro deueniūt ad iſtā exteñ uenaz q̄ antequā
ad eā peruenīatur ſepe ſupcalefit ſanguis uel pu
trefit ꝛ fit febzis ſanguinea alterius generis ꝛ ex
debito regimē exhibito in talib' febzibus minora
tur dicta mensura ꝛc. Ex his igitur ſolutis ſit ad
difficultatē. Ex his ētiā verificat' eſt ordo. d.
A. in talibus materieb' in cauſando hos doloꝛes
quoniā primū eſt materia ꝓ uiā defluxus ſ3a cum
collera ꝑ ſubtiliari ſ3a a collera poſtea flegma
aqueū deinde ſanguis poſtea collera que licet
ſit mobilior q̄ ſanguis tamen ꝑter cauſas dictas
rarius mouetur ad ſuncturas. boc intelligitur ne
collera pura foze q̄ collera groſſa ex miſtē ſ3a
tis ꝛt vitelina magis eſt cā q̄ ſolus ſanguis ꝑt
illas cauſas que dicte ſunt: raro autē melancolia
eſt cauſa per uiā defluxus ꝛ boc ꝑ ꝛterestreitate
materie imobilitatem ꝛ groſſities eius. Notate ta
men ꝛ ſingulariſ quod licet ratius fiuat materia
meſia ad ſuncturas unde ſtat color ꝛc. ut dictum
est tamē ex boc non ſequitur quod patricotes re

periantur podagrici uel ciragrici ex materia me
lancolica q̄ ex alia materia imo stat oppositum
t credo utplurimū ptingere. s. q̄ plures reperian
tur podagrici uel ciragrici ex materia melica q̄
ex alia materia t hoc ideo est non ex materia pti
cipaliter fluxa fuerit melica ꝙ alia materia ut fleg
matica uel sanguinea sed ꝓpter tēporis diuturni
tatem sit melica uel per uiam ogellationis ut q̄ fit
ex flate crudo t maxime si illud sit a genitum est ex
ere tibis crudis t frigidis ut latucis cucurbit citru
lis t aliis fructibus nam tale sit a in membris frigi
dis longo tēpore existens ogellatur t expisso humi
do remanet melia. Ex sanguine aūt uel ex flate
cum melia misto uel flate salso si causetur sepe
ꝓpter malū regimen materia aduritur t subtile
resoluitur t grossum inceneratur t manet materia
melancolica adusta t sepe ptingit ꝓpter balnea
sulfurea uel aluminosa uel inunctiones multi re
solutiuas non appositas secum bumectatiuis uel
ꝓter poni in fuzno ut quidam Filio ydiotarum
fecerunt sicut euenit magnifico dño Antonio de
triuultio Mediolani ꝓpter enim talia z si materie
dictoꝝ morboꝝ non fuissent a principio melancoli
ce. s. sanguinee uel flate t ex parte materie fuissēt
satis salubres tū nunc dicte materie tritio mali re
gimitis facte funt melice t morbi facti sunt icura
biles. Et hoc potissimū accidit in splenionibus ca
lidis ꝓpter resolutionem que fit in materia. unde
sicut sta cum exicatur sic sicut lapis ita si sanguis
fuerit in cā t exicetur fit sicut caro. Concludo
igitur q̄ licet materia fluens raro fit melica tamē
plures reperiūtur laborantes ex materia melica
q̄ ex alia materia q̄ cum alijs materiebus sepe fit
salus q̄ cum ad hanc deuenit est associantur usq
ad mortem t sic patet ifa clara lege tu illam. Se
quitur illa pars.

Et cause diuisionum. In ista parte auc
tor q̄ supra manifestauit in genere cause efficien
tis cās t tenentes ex parte cārum ꝓimitiuarum.
q̄ cause de quibus fit sermo inferius aut sunt uere
ꝓimitiue aut ad eas reducibiles ut patebit ꝑside
ranti prima pars p̄ diuidi in tot particulas quot
cās particulares ponit duo tū principaliter facit.
primo facit q̄ dictum est. s. do epilogādo enume
rat in hoc genere omnes cās talium dolorū fa ibi.
Et si adiuuent. De prima parte igitur dixit cause
diuisionum huius cause. i. cāe diuisionum. i. mem
brum diuisionis huius cāe. s. efficiēt. s. est q̄ cāz
efficientium quedam sunt uel uere ꝓimitiue uel
ad eas reducibiles z supple talium quedam sunt
cause ꝓterite. i. ex morbis precedentibus ꝛc.

Et nota hic q̄ licet apud auctores medicie ista
nola catarus z coriza sint termini differentes fm
genus e spēm quoniā catarus t si generaliter dica
tur de fluxu materie humoralis de uno mēbro ad
aliud membrum q̄ sub ipso continetur fa primi
doc. prima cap. tū proprie dixit fluxum ut a parti
culari membro ad inferiora ut a cerebro t simili
ter coriza licet differant quoniā catarus dixit talis
fluxum materie ad inferiora non per uiam nassi.
coriza uero dicit de fluxu per uiam nassi t materie
de materia subtili ut expresse colligitur a. d. A. 5
tertij cap. de coriza t cataro in principio cali t sic
catarus uidetur i plus se habere q̄ coriza. Im
proposito tñ sumuntur ut termini synonimi ut di
cant defluxum a cerebro ad inferiora t si inter
hos terminos est distinctio illa est ex parte mate
rie catarus dicat defluxum materie grossitie: t
coriza defluxū materie subtilis aquee: quomodo
aūt huiusmodi catarus t coriza fint cause talium
dolorū ꝓteritę: patet ex hoc quoniā precedētib⁹
bis significatur materia fluxisse ad inferiora t cō
sequenter ad iuncturas sic p uiam debilitatis se
qui sic in iuncturis etiam per uiā defluxus mate
rie coriza uel catarus poterunt esse cause pre
terite talium dolorū quia imediate non semper
sunt cause talium dolorū cuz non semper ad iun
cturas fiat defluxus tz continuato defluxu ut ml
tum fiet fluxus etiam ad iuncturas precipue pe
dum ꝓpter causas supra assignatas ēt dici potest
q̄ fluente materia ad mēbra naturalia uerbi gra
tia ad stomacum uel epar ꝑ debilitatem acquisi
tam in talibus membris multiplicatis consequē
ter materiebus in tote per uiam indigestionis di
ctorum membrorum facta deinde consequenter ex
pulsione materierū ad iuncturas tunc catari t co
rizie fuer cause ꝓterite talium dolorū ut patet.
Consequenter continuando in talibus causis po
nit illam cām ꝓteritam t declarat modum eius
dicens. Et curatio collice fm modum in quo cō
fortantur intestina fupple est de causis preteritis
talium dolorum t declarando dixit. Et expellunt
superfluitates confuetas. i. ꝓpter banc ꝑfortatio
nem ipsis intestinis ꝑfortatis z fortiorib⁹ factis ex
pellunt superfluitates supple quas aliūde solebāt
recipere t non recipiunt eas ꝓp fortitudinem ipso
rum unde fit q̄ dicte superfluitates ad alias ptes
expelluntur t marime debiles quales sunt extre
mitates que ꝓp debilitatem recipient ideo addit
continuādo q̄ expelluntur ad extremitates t sic
ad eazum iuncturas ꝛc. Et sic est clara littera de
claretur quomodo aligfi in collica ꝑfortātur inte
stina ꝑo cuius intellectu breuiter aduerte quod
licet in collica coniungatur oppilatio quoniā i ea
semper difficilis sit exitus eius quod debet egredi
per naturam ut ꝛvi. tertii in principio capituli t
exinde ab hac intentione conueniunt de oppilan
tia z rara facientia t sic non confortantia tamen
excellentes medici postquam edimpleuerūt hāc
intentionem ut sit uenter factus leuis mitigata ēt
dispositione intestinali dolorosa tunc uertunt se
ad aliam intentionem. s. ad confortationez intesti
norū cum puluere. s. intestini lupi t cum cisteriis
factis ex decoctione intestinorum castrati t simili
bus confortatiuis ad quam intentionem sepe ad
minus paucā aduertentes non intēdūt circa quā
nisi intendatur fit debilitatis intestinis t ex dolo
re precedente t ex denudatione ipsorum intestino
rum facta ꝓpter fortia cristera abstergentia q̄

cunq; modica uentositas per intestina transiens i primis doloem intestinoz imo fortius perfecta iã digestione stomaci ut post sex uel septez horas absumpto cibo cum pars grossa sequestratur a subtili z grossa in intestinis recipitur tunc infirmi ici piunt ẽt dolere z medici intendẽtes removere dolorem ꝯinuo prosequitur cum abstergentibus z mondificantibus ipsa intestina z sic sempez magis debilitant. unde si procedimus cum fortantibus ut dictum est fortificantur intestina z curatur. Et pro intentione ista ego isto anno. 1452. cum essem ad Mẽm uocatus in tribus nobilibus uiris acquisiui maximum honorem z fructum ẽt nobiles. vn de bene notate z ꝑa istum canonẽ incedunt me dici torpidi ut dixit. d. A. fa primi doc. fa de cãis doloris absolute in fine ubi dicit z est textus singularis. Est etiam post cum dolorem remanet ali quid quod sensum habet doloris nec tamen est dolor certus sed est ex suma rep que per se resolutum tur z rospidus quidem in medicãdo laborat z nocet ei. credo q; propter loquatur in casu isto lege to tam istam primam partem.

Et de causis eius In hac secunda parte huius partis ipse enumerans cãs magis se tenentes ex prẽcãrum pituum qz non ex parte morborum precedentium z diuidi potest in tot partes quot ipe enumerat partes parebunt dicit de prima parte z de causis eius iterum in genere cause. s. efficientis z pimitiuis. sunt cibi generantes genus fricãs eque nire doloem illum materiarum .i. cibi facientes ex natura sui humorem proportionatum ad generationem boz doloum. Sicut uerbigsa cibi qui uel propter grossitiem uel uiscositates uel aqueitatem multiplicant. s. a qõ plerunqs est causa materialis talium doloum uel solum uel cum collera mixta ut supra dictum est. Ideo exposuit Sbirardus in glosa exteriore ly materiarum .i. ex materie bus cibi igitur generantes genus proportionatum materiarum uel ex materiebus talium dolorum ut dictum est sunt de causis pimitiuis horum doloum. Addit z paucitas digestionis supple unde cunqz fiat siue ex parte cibi in se ut dictus est siue ex parte stomaci in se qz. s. propter maltiam complexionis sic in uirtute debilis siue sic ex rebus accidentibus superuenientibus digestionẽ impedit tib9 de qb9 ob9 cãs clare locut9 ẽ. s. 13. tertij tractatu tertio ꝑ primis trib9 cap. tal9 puitas digestionis est causa talium doloꝝ multiplicando materias ftaticas ꝛc. cũ diminuta digestio faciat ad ftatis generationẽ prima primi ex quo sta ẽ sanguis diminute decoctus tñ. d. A. b soli numerat causas diminute vel corupte digestionis extrifícas z primitiuas z non complexionales vel corporales qñ de illis supra fecit mentionẽ. Ideo ꝓinuando dixit z tranquiliter z quies per tranquilitatem ibi ligendo oium in operationibus asalibus z dimissio exercitij vel z teneatur exponitur exponẽdo ly quies z est sensus q; tunc tranquillitas in asolibus z quies .i. dimissio exercitij supple fieri ꝑ sneri

Si ẽt per tranquilitatem z quietem idem intellẽgatur vt dimissio exercitij non erit malum z cobitus pluritnus. i. superfluus z frequentia ebrietatis z retentio eua cuationũ consuetarũ sanguis menstrui. f. in mulieribus z anni. f. sanguis emoroydalis z aliozũ supple retẽtio de illis. f. humoꝝib9 quoruz consuetudo iam cucurrit supple vt eua cuent ex flobotho. nar. solutiõe ventris z demissa est. f. talis consueta eua cuatio omnes tales cause sunt secũdum quẽdam modũ cause guitatis digestionis vel corruptionis z generaliter cause taliuz doloruz quonia propter qualibet earuz minuitur calliditas naturalis que ad perfectam digestionẽ est necessaria ẽt pp multas earũ fit imediate superfluitatum retentio z consequenter ipsarum superfluitatũ i toto multiplicatio vii tandẽ natura grauata transmittit ad iuncturas ꝛc. Quies. n. z trãquilitas semper est infrigidans ꝑ pauationem vitrificationis calozis z pp constrictionem que ẽ suffocans z humectat pp defectum resolutionis superfluitatum vt secunda primi doct. secunda de eis que proueniunt ex sompno z quiete in fine cali.

Lobitus ẽt plurimus euacuat de spiritu qui virtutis est instrumentum dixit notãter plurim9 quonia tempatus ut dixit. B. tertio tegni. tertio comenti. xxxvi. iuuat z conservator. clarius in comẽto z conciliator differentia. xciij. declarat quonia temperatus in multis egritudinibus flaticis confert. Frequentia quoqz ebrietatis caliditatẽ suffocat ideo ut tertia primi de regimine aque z vini dixit. d. A. frequẽs quoqz ebrietas est res mala que epatis z cerebri complexionem corrumpit z neruos debilitat z ad neruozũ egritudinẽ perducit z appoplesiam z mortem subitaneam dixit notãter frequens ebrietas quoniam ipse testatur expresse in parte prima secunde part cantigoꝝ tertii comenti. xxiij. ebrietas semel in mense non nisi superatur dixit enim ad litteram sic in fine illius tertus. Estqz omni tempore nite nisi semel i mẽse ebrietas cuitanda z sic eam concedit in mense Tandem Auerois eum redarguit in ꝓmento illo9 partis dixit enim Aserisus autẽ ebrietatis semel in mense est erroneus quonia licet unum este. B. sit ex magis conuenientibus calori naturali z sit respectu eius in gradu in quo est oleum ad lumen z ignẽ ti sicut multũ z superfluũ oleũ extinguit lumẽ sic z superfluũ uinũ calorẽ naturalẽ extinguit Et addit. Q; si tiã ipsius sit ex magis cõuenientib9 calori naturali ipsius mibil hominis est ex nocentibus magis calori animali z sensibili :z eganis eius. f. cerebro z neruis. z addit. Et ob hoc aqua mellis vtilior est vino eis: qui naturaliter habent neruos debiles: hec notate vtiliter ad sequentia: z ista sententia mihi magis placet: retentio eius cõsueta eua cuationuz imediate ad hos dolores quodãmodo preparat multiplicãdo in toto materias vt dicti est: cõsequenter addit dicens. Et iterũ supple in talibus causis est exercitiuz superpletionẽ z cibum. s. stomaci: quonia ꝑter exercitiũ diuertitur calor naturalis z animalis ad exte

riota ꝛ cibus etiã ꝑpter motũ agitatur ī stomaco ꝛ ꝑ cõsequens vel diminute digeritur uel corrũpitur: ꝛ cõsequenter ꝛc. Addit ꝛ cobitus super repletiones etiã nõ superfluus: q nõ debito tẽpore factus ꝑpter similẽ modũ est de calibus causis. Addit etiã uinũ plurimũ in tẽmio ante cibũ sũpte est de talibus causis nõ tñ fm modũ qui dicẽ est: qz calidũ atẽ naturalẽ minuit suffocando: ꝛ cõsequenter numerat superfluitatũ resolutio ex eo ꝛ multiplicant materie in toto: sed etiã ex alio in hoc peccipuus cõferret nocumentũ: quoniaz mẽbra debilitat neruosa: vnde cõsequẽter passibilia reddũtur: ideo dixit ipsũ nãqz ledit neruos: vnde dixit. B.S. anſo. in cõmento. vi. Uinũ per hoc q cito cõfortat corpus naturaliter implet neruos ꝛ ex ꝛ sequenti ꝓpter potationẽz uini plurimi ante cibum in tẽmio cum .s. sint membra antida ad susceptionem cibi maxime dispõitur ad dictos dolores propter hec duo. s. primo propter multiplicationem superfluitatum diminuto calore naturali ꝓpter suffocationem ut supra dictum est secundo qz membra neruosa debilitant ꝓ hoc qõ leduntur vt dixit ꝛ ex ꝛ sequẽti iuncture q̃ neruo sũ membris alligãtur ꝛ iste due cause necessarie sunt in omni modo materiali ut dixit Serapio quarto breuiarij qui sic dicit. Scias q in oiẽ mẽbris ꝑparatis ut accidat eis aliqd ex egritudinibus que fiunt ex materiis necessarium est ut agregentur iste due cause. f. multitudo superfluitatis ꝛ debilitas membri recipiẽt ꝛ sic apparet ista ꝑa clara. Et ut etiam clarior ꝛ ulterior ap pareat etiam quoniam ista causa est una de causis maximis ad producẽdos dolores circa hanc partem monebitur pauloꝑ difficultas talis .si potius debet precedere cibum uel subsequi super verbo quod dixit vinum plurimum in tẽmio ante cibum. Est causa ꝛc. ꝓpositũ expediamus totaz, istam partem dicit igitur consequenter continuãdo in causis multiplicatõis superfluitatum quia supra diximus ꝓ retentio superfluitatum solitarũ manifeste euacuari potissime sanguinearuz q: retentio fluxus sanguinis mẽstrui uel anni uel ex flo bothomia ꝛc. erat causa. Jam dicit ꝓ retentio ẽt superfluitatũ crudarum uel flatũcarum que nõ sic manifeste euacuari solebant ꝑ quas tamẽ euacuabãtur ꝑ uriuam uel ꝑ fecessum ꝛ cum retinentur q: ꝑ illas uias naturales non educũtur neqz etiam ꝑ artem tunc sĩ expellantur ad illas ꝓpes .s. iuncturas agrauata natura ꝛ se exponerãte fit talis retentio ꝑ bunc modum cã dictorum dolorum quod si forte non expellantur a uirtute sed re tineant tunc putrefiunt ꝛ ſupple sunt cã febrium putridarum. Et ideo dixit ꝛ humores crudi cũ retinentur in corpore deinde non euacuantur ꝑ naturam in egestione ꝛ urina neqz ꝑ artem non est longinquum quin euenire faciant dolores iuncturarum fi expellantur ad eas partes. s. iũcturas ſupple. Et si remanserint. f. in uenis uel alibi non expulse ad iuncturas ꝛ putrefiant q̃ ſupple putre sient tanq̃ non regulate a uirtute ſupple tunc cãs cause aliarum egritudinum ut febrium putridarum ꝛc. Consequenter ponens signum quando a natura expelluntur dixit. Cum autem natura expellit eos .s. humores crudos in egestione ꝛ urina tunc inuenis urinam cum eis idest ꝓpter eos humores comixtos grossam sẽpez non subtilem crudam ratio huius clara est unde cõcludit quod facta expulsione talium humorum per naturam uel ſupple per artem fit securitas a malitia: ꝛ nocumento eazum in corpore. Et hec est sententia Amſo. lxv. quarte particule quibus spẽs est ad articulos apostema conuerti etcetera

Et ex oppoſito si nõ expellantur fiet uel doloꝛ iuncturaruz uel putrefactio ipsoꝛ ꝛc. Ideo dixit Quare .s. manẽte urina grossa uel aliter expulsa ꝓ arte uel natura: materia tunc fixa fit securitas ab eoꝛ malitia. Inocumẽto. Qñ si uero non fuerit: q: nullo modo expellanſ erit .i. euenit unum eoꝛ que diximus. f. uel doloꝛ iuncturarum uel alius modus ꝓpter putrefactionẽ humoꝝ eruditoꝛ. Et hec est ſententia ãſo. lxxv. quarte particule: quibus ſpecies est ad articulos apostema conuerti ꝛc.

Et si adiuuerit Nunc in ista secũda parte aliqualiter diſficili epilogat in dictis causis: vnde ipse ponit tres causas que si simul cõcurrant nõ est posſea dubiũ de euentu botũ doloꝛum ſtante ſenſibilitate membri: enumerat igitur primo causas facilitantes ita curas ꝓcipue pedũ ad receptionẽ materierum ꝛ quodãmodo eas trahentes. secundo enumerat causas facientes ad multiplicationẽ materierum in toto. tertio anectit causam iuuantez ꝛ defferentem materias ad iuncturas sua ꝓpietate. Primũ tangit cum dixit. Motus iuncturarũ laboꝛio suo aut peroſuo aut casus. f. iuncture uel ad iuncturam: ista nanqz trahunt materias ad ipsum locuz iuncturaz calefaciendo ꝛ debilitãdo: ꝛ cõm natura fucurrit ul ẽdit fucurrere mẽbro leſo: ut manifeſtũ ẽ. ſcõz tetigit. Cũ dixit: aut addiderit ī ẽbilitate virtutũ ira ꝛ vigilie aut ſupple religiones debilitates uirtutes quoniam talia debilitãtia uirtutibus faciunt ad multiplicationem superfluitatum tertium tetigit cum dixit. Et fiant penetrantes sua ꝓpietate. f. materie penetrantes fiant ad iuncturas ꝓpter cibos uel materias sua ꝓpietate penetrantes ad iuncturas unde tales materie uel cibi secuz tales materias deferũt ad iuncturas huiuſmodi sunt ũina alba subtilia acetuz aliqꝫ ẽt decoies ut cicer rum rubeoꝝ uel faseoloꝝ um uel aqua aromatica que ſi exhibeãtur coꝛ poze repleto deferent materias ad iuncturas. Si igitur ista omnia concurrant ī cauſando ut laboꝛioſus motus iuncturarũ uel casus ꝛc. habilitando iuncturas ut atrahant materias ad eas ꝛ debilitas membroꝝ naturaliũ acquiſita ex illa uigilia cobitu ul alia huiuſmodi causa multiplicãs in toto materias ſicut ſupra dictum ẽ ꝛ cũ hoc cõ curãt aliq̃ medicie uel cibi ſua ꝓpietate trahẽtes

materias ad iuncturas tūc euenient dolores a mā
iuncturales semper presupposita sensatiōe mēbri
⁊ hoc totū uoluit. d. A. uidere meo in textu ⁊ itel
liges eū si leges ſm hunc sensum lege ergo sic. Et
si adiuuerit eū ad hoc. ſ. ad talem dolorez cāndū
materias crudas supple atrahendo ad iuncturas
vel habilitādo eas materias crudas ad decursuz
ad ipsas iuncturas qd adiuuerit motus iunctura
rū laboriosus aut pcussio aut casus ⁊ similia. Et
hoc est vnū aut addiderint in debilitate virtutuz
ſ. naturaliuz ira ⁊ vigilie aut supple alie res debi
litātes virtutes ⁊ sic faciētes ad multiplicationē
materierū in toto ⁊ trahentes materias ad ipsum
ſ. locum iuncturarū per hoc. ſ. qd inflammant mē
bra iuncturarū ⁊ ea exicāt precipue vel si placet
ista pars ⁊ trahentes mās ad ipsum refferri pōt
tantū ad partem superiorem ⁊ ad motuz laborio
sum iuncturarum ⁊ casum ⁊ percusionē quoniaz
tales cause sunt trahentes ad ipsum locū. ſ. casus
⁊ pcusio vt̄s exponebatur ⁊ tunc ordina textū sic.
Et si adiuuerit ad hoc vt̄s mās crudas. ſ. atrahē
do motus iuncturarum laboriosus aut percusio
aut casus aut supple similes cause de calefaciēti
bus iūcturas supple tales sunt trahētes materias
ad ipsum locū vt dictum est postea prosequaris.
aut addiderint pro scd̄a cā vt dictum est Jra ⁊ vi
gilie debilitantes virtutes ⁊c. ⁊ sic sint cā scd̄a. Ad
dit pro tertia causa ⁊ fiant penetrātes. i. ⁊ si adiu
uerint ad hoc. ſ. cibi ⁊ medicine tales. ſ. ⁊ fiāt pe
netrantes sua proprietate ut dictum est euenient
dolores iuncturarū istis. ſ. suppositis ut pz ⁊ sic pa
tet lr̄a clara licet fuerit difficilis.

Et horum quidem Nunc ultimo
pro complemē
to huius partis ipse ponit unum canonez in mate
ria taliū dolorū ⁊ breuiter dixit. Et horum quidē
humorum. ſ. qui sunt materia taliū dolorū pluri
mū est superfluitas digestiōis scd̄e aut tertie toti⁹
canonis ratio est satis manifesta qm̄ cū quattuor
tamen sint in homine digestiones ut prima q̄ sto
maci secunda que epatis tertia uenarum quarta
membrorum prima primi. Prime aūt digestionis
superfluitas sit egestio grossa ⁊ ultime digestōnis
ut membrorū superfluitas ad cutim trāsmittatur
que in lauatiōe manuū absoluitur restat quod su
perfluus humor qui est materia talium humoruz
sit superfluitas secunde aut tertie digestōis utplu
rimum tantum est superfluitas secunde quoniaz
secunda digestione digeruntur humores primi a
quibus mali ⁊ superflui humores sequestrantur
ut loco allegato dixit notanter utplurimum quo
niam aliquando etiam per corruptam uel absolu
te imperfectam stomaci digestionem aliqui mali
humores generātur ut secunde complexionū uer
sus finem. ⁊ consequenter tales possunt esse mate
ria talium dolorum lege litteram. Antequam de
ueniam ad expositionem sequentis textus princi
palis: primo mouebo illam difficultatem quam
supra determinare promissi. Sit igitur ista pri
cipalis difficultas: utrum uinum uel alius potus
debeat precedere cibū uel subsequi: uel poti⁹ secū
debeat cōmisceri. Primo probatur q̄ precedere
debeat: quoniā cū cibus ⁊ uinuz exhibeantur cor
pori pro restauratione dissoluti. Nam necessitas
cibi est ut suppleat locū eius quod resoluitur. iz.
tertij cap. de destrictione appetitus: cū itaqz pri⁹
dissoluatur humorē subtilē cū cōueniēter satisfit
per potū q̄z grossum cui satisfit per cibū sequitur
prius debere sumi potū q̄z cibum. Secūdo potus
plerūqz exhibet corpori ad dillationez cibi p mē
bra: ipso prius i stomaco digesto: ⁊ aliqualiter in
epate ⁊ uenis: potissimuz in corporibus: quorum
atractiua mēbrorum est debilis: sz hec est hora pre
ueniēs ad futurū cibum: ergo potus debet prece
dere cibū. Probatur scd̄o pricipaliter q̄ sit simul
comedendū ⁊ bibenduz. i. primo debeat sumi cib⁹
⁊ postea potus: consequenter cibus postea potus
⁊ sic successiue: primo per fundamentuz supra da
tum: quoniā simul consumitur substātia humida
que potu reficitur: ⁊ sicca q̄ cibo resumit utriqz
eni equaliter applicatur calor naturalis resoluēs
igitur cibus ⁊ potus simul est dandus. scd̄o quo
niā maxime in corporibus temperatis satisfacien
est appetitui: cū in illis maxime scd̄m naturā pce
dat. Sed si cibus fuerit siccus simul cuz eo potus
desideratur ut patet: igitur simul dandus est cib⁹
⁊ potus pro hac parte etiam est cōis usus noster
qr sic comedentes ⁊ bibentes facim⁹. Tertio prin
cipaliter ar. qd post cibum totaliter sumptum sit
bibendum ⁊ non ante: quoniā si aliter sumatur
ita cibo comiscetur potus ut inatet totus cibus in
stomaco quandoqz in parietes stomaci ⁊ ipsum
cibum interponitur humidū: unde non potest sto
macus debite cibum contangere medio humido
existente ⁊ sic i stomaco fit ipsius cibi fluctuatio
exhibito aūt potu post cibū maxime ipso predige
sto conuenienter fit ipsius cibi per mēbra distribu
tio ⁊c. Et pro hac sententia sunt uerba. H. vij.
tarapentice cap. viij. inuenio ibi expresse sic dixit
Et non bibere in cena statim antequam digestus
sit cibus innatant. n. cibaria bibentibus eis ut nō
tangat ea uentris. i. stomaci corpus media stante
humiditate tandem dixit. Si uero siticulosi fue
rint abstinere eos penit⁹ supple a potu triste simł
⁊ inutile paucum autē dandum ut mittigetur tri
stitia ⁊ humilietur sitis postea addit. Cum autē
bene digesserint cibum concedere copiose bibe
re distribuit enim in gerētibus citissime. Ad hāc
ēt partem sunt uerba expressa. d. A. tertia primi
capitulo de regimine eius quod comedit ⁊ bibit
ad mediuz capl'i. ubi sic dixit. Ad summum uero oz
comestionē bibat quis: ⁊ non in hora comedendi
quantitatē aliquam que cibo conferat. Ecce quo
modo expresse concluditur cū cibo non esse bibē
dum: sed post ipsum. Pro decisione huius diffi
cultatis faciam quattuor breues articulos. Prio
ponentur quedā preambula. Secundo ponaz cō
clusiones de quisito. Tertio mouebo difficultates
ꝯ cōclusiōes. Quarto rn̄debit ad motiua spialia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quantum ad primū pōto aliquas distinctiones
Prima sit ista vinum vel aliud potus vel exhibetur corpori grā alimenti principaliter uel grā medicine. Secunda distinctō talis potus exhibitus grā medicine vel exhibetur principaliter ad alterandum vel ad dellationem nutrimenti p mēbra. Tertia distinctō Cibus ḡ quo est sermo in questione uel est de se grosso satis substantie uel liquide ut sunt pistate ꝛ huiusmodi. Quarta distinctio corpora regenda debito regimine in cibatione ꝛ potu uel sunt alias confuncta potare post comestionem ex multo tempore ꝛ non ledi inde ut multa sunt precipue yspanorū uel non sunt sic assueta: Quantū ad scōm articulū sit hec prima cōclusio. Prima cōclusio vinum uel aliud potus exhibitus grā medicine alterat sñ non debet cibo ad restaurationem ordinato comiseri ḡ ori cibum exhiberi probatur cōclusio grā talis potus sicut cibo misceatur debelitatur eius opatio medicinalis ut colligi potest secunda primi ca. xviij. extraneatur ēr cibus a natura cibi vt ps. Si aūt ante cibum exhibeatur stomaco vacuo ꝛuenienter perficitur eius operatio vt calefactio stāte cōpletione mala frigida sine materia vel cum materia exhibito vino potenti odorifero uel infrigidato exhibita aqua frigida in complexione calida ꝛ ficca stomaci igitur ꝛc. Pro ista cōclusione est primo cōis modus omnium peaticantium qui potus medicinales exhibent stomaco vacuo. Est etiam expressa sententia Almansoris quarto de regimine bibitionis ꝛ tertia primi de regimie aque ꝛ vini ꝛ in multis aliis locis. Secūda cōclusio potus exhibitus grā dellationis nutrimenti per membra debet aī cibum exhiberi probatur 2clu sio ḡ talis potus debet exhiberi stomaco ꝛ interius superioribus iam euacuatis ꝛ aleuiatis ꝛ ipso ēr in epate pro parte digesto ꝛ hec ē hora futura nouę reflectionis igitur 2clusio clara ꝛ p hac sententia est auctoritas. H. vij. pratice loco allegato supra ꝛ d. A. tertia primi de regimie eius ꝙ comeditur cum dixit neq; post ipsum cibum multa bibenda ē aqua supple vel alius potus que in ter ipsum ꝛ corpus stomaci sepationem faciat ꝛ ipsum faciat natare sed ē expectandum ꝛ non est bibendum donec de stomaco defendat ꝛ hoc ꝙ dem declarat superiorius ventris leuitas. Ex ista 2clusione infertur cozelarie ꝙ post cibum sumptum est potus dandus. s. multum medicine vtps.
Tertia cōclusio stante cibo solide substantie ul mediocris ꝛ potu exhibito ad debite digerendum uel cibificari siue sit potus nutritiuus siue non debet potus simul ꝛ plurimum cuꝫ cibo exhiberi ita ꝙ post modicum cibum sumatur aliquid de potu ē sic consequenter continuando 2clusio probatur grā sic ipsa cibo ꝛ potu ordinate sumptis conuenies sit potus cum cibo permisto ꝛ ipsius cibi equatio ꝛ reductio ad substantiam tisane similes que ad debitam facit cbilefactiones cum vt dicit prima primi ca. de humoribus. Nutriens cuꝫ dirigitur sit in sua essentia in multis a kalium auxilio eius quod ei admiscetur de eo quod bibitur plurimum cbilus ꝛc. s. factam propter debitam permistionem ficci cuꝫ humido nec igitur permixtio ad digestionem debitam preparat ꝛ tandē ad nutritionem ꝛ si alio modo sumatur potus non debita sit permixtio ut patet igitur conclusio uera pro hac etiam conclusione sunt quedam adducta ante dicta sñ notāter stāte cibo solide sbe ꝛc. qñ posset eē cib° adeo subtilis ꝛ ligde sbe ut sit pistate cazniū cōit exhibite egrotis ꝙ ad cbilā factōez ñ esset ali° potus necessarius: imo si alius sumit potus ut plerūq; ꝑpter lassitā fit ad idigestionez preparat ꝛ fluctuationē eius ī stomaco causando dicti etiā ut plurimū: quoniā sunt aliqui adeo bumidos stomacos ꝛ remolitos: quibus si supra cibū mediocris substātie potus exhiberetur: cib° extra stomacuꝫ extraberet. Quarta cōclusio licet precedētes cōclusiones vere sint in quibusdā tamē casibus si potus ante cibuꝫ vel post sumat non ꝑterea fit nocinus. cōclusio patet: primo in cōsuetis in mane ante cibū potare: vt sunt multi papienſiū nostro tēpore qui ante tecias ad potandum frequentāt: ꝛ tamen eis nō nocet: imo si for te abstinerent subito eis noceret: cuꝫ consuetudo sit acquisita quedaz natura. Scdo cōplexionū ca. quarto. ꝛ visus sint res extra rationē. tertia primi de regimine eius ꝙ comedit. Et etiā hec sentētia dñi Aui. scdo canticoꝝ cap. de cibo ꝛ potu: textu cōtinēti. v. ꝛ. vj. vbi dixit: ꝙ homo debet vti malitia sibi scōm visum ꝛ consuetā modum: ꝛ Cōmentator dixit ꝙ consuetudo necessaria sit obseruanda quāuis ēt ꝓuua esset: ꝛ laudabilis: patet etiaz in clamose scie: ibus quibus omni tēpore potus est exhibendus: vt patet ex Ha. v. aſſo. cōmento xxviij. dixit: eq tamen poculubio vt nimium sci cētib° poc° eis detur. Idē voluit. vij. terapētice loco supra allegato: ꝛ hic ps 2clusio clara. Pro euidentiori tamen ꝛ clariori intelligentia difficultatis obiūiam cōtra conclusiones omnes. Primo cōtra primā est mens expressa. H. scdo affo. in cōmento illius anſo. potus indigentia soluit: vbi expresse dixit per potū debere intelligi vinum ꝛ per indigentia ibi intelligi appetitū caninuꝫ causatus ex presentia humoꝝ frigidoꝝ in ore stomaci: ꝛ ofitis ibi exhibetur vinū gratia medicine: ꝛ tāde docet ibidem ipsuꝫ nō debere exhiberi niſi post ciba ria queadam pīguia: que sī nō aliter habeant artificialiter machinentur: ergo sequitur contra conclusionē: ꝙ potus exhibitus gratia medicine non debet exhiberi stomaco vacuo quod fuit phādum. Contra secūdā conclusionē ar. quoniam exhibito potu stomaco ꝛ intestinis aleuiatis: tūc exhibetur stomaco vacuo ꝛ ieiuno: sed potus tūc exhibito: siue sit aqua siue vinū sequitur inde nocumentū igitur ꝛc. Tenet conci. cum minori: ꝛ maioz declarat: quoniam sit aqua ꝙplexionē suam frigidā stomaco nocet inter membra naturaliter frigida: imo si exhibeatur in ieiunio nunc matur inter uenena sexta quarti. ꝛ inde timetur cozuptio complexionis ꝛ ydropesis: vt ibidem:

fi uero fit uinum etiã ita penetratione stomacuz ledit cum fit membrũ neruosum confirmatur etiã quod sic exhibitum acetosabitur in stomaco sic etiam in neruis acetosatur ut fecũda tertij e per hoc preparat ad spasmuz. Et propterea d. A. tertia primi Amplius sapiens sibi prohibere debet ne tantum uinũ bibat tc. Addit qñ cerebro magnum facit nocumentũ r neruos r ad spasmũ producit tc. Contra tertiam oclusionẽ primo sunt auctoritates adducte ad oppo. ad. pbandũ oppo. huius oclusionis est ẽ tratio qñ potus est frigid9 r humidus actu vel potentia cum sitis fit aperit9 ad potũ r sic ad frigidũz r humidũ modo tale frigidum impedit digestiuam cum digestio calido p fictatur. ergo ad digestionẽ nõ ouenit misere potum cum cibo pro hoc etiam est pratica. H. quisquis de regimine sanitatis fatetur se bota quarta diei sumere panem solum r nunquaz in tali cibo bibere igitur tc. Contra quartã oclusionẽ arguoniam in illa primo supponitur qõ mala cõsuetudo est obseruãda vt bibere mane tc. Hoc est sententia Rasis tertio Almansoris de regimine cõmestionis ubi dicit de siuendine. Est etiaz sũmo opere obseruãdũ ut cibos sibi noxios quisquz accipiat r. Addit nisi aliquando peruersa fuerit q̃ omnino vtranda est. Etiaz dixit. d. A. tertia primi de regimine eius quod comedit r bibitur q cibi malo consueti oucunt ad egritudines perucantes illos ille uero in cuius stomaco mala digeruntur cibaria. Supponitur secundo q multũ sitienti bus sit potus dandũ r tñ ypocratico allegato in tertio dixit nocte valde sitientibus si superdormierint bonum r sic non concedit eis potum. Ad has autez difficultates est respondendum primo ad primã. pra primã conclusionẽ concedo q per potũ. H. in illo cõmento intelligit vinũ: r q vinũ exhibet medicinaliter in apetitu canino: q facto a causa frigida: r cuz dicitur. H. ibi iubet ante vinum exhiberi pinguia tc. Et sic non exhibetur stomaco uacuo: dico q vinũ in modica quãtitate si sumeret tantũ ad alterationẽ malitie cõplexionalis deberet exhiberi stomaco uacuo: si simul cũ alteratione intẽdanus euacuationẽ materiez frigidarũ in stomaco retinarti per uomitus: tunc r eo casu debent talia unctuosa perbiberi. Et ad hunc sensum locutus est. H. sed ad alterationem tantũ loquebatur oclusio tc. Ad difficultates contra sam oclusionem dicatur primo ad formaz ar. q ar. non ualet. si per exhibitum potuz stomaco vacuo sequitur notabile nocumẽtũ siue potus sit vinum siue aqua igitur gratia dillationis nutrimenti non debet exhiberi stomaco uacuo quoniã r si notabile sequeretur nocumentuz tamen q in certis corporibus maxima est necessitas dillatiõis nutrimenti ad membra ut in quibusdã macris r debilibus in quibus attractiua membroum est i becilis r hoc per potum perficitur ipsoraliter exhibito inde est q melius ẽ sic facere q̃ non facere ideo tc. tamen pro materia moriuzũ q etiam ad aliud tendunt. Nota igit q corpotum quedaz habent stomacos debiles in complexione r compositione ut quorum stomaci in specie stomacoz sunt natura frigidi r in textura rari r quedaz habent stomacos fortes ẽ ei bis dispositionibus uel aliquarum earũ q̃ãz cõtinguitur fortitude ceruix r osseũ ab eo. Et q̃ãz debilitas ipsoz. Nõ ẽt q r si ichuniã interdum uario modo sumat tamen auctores per ieiunium omniter intelligut subtractionem uel priuationẽ cibi boze debite ipsius exhibitionis ut stante stomaco uacuo r facta debita attractione membroz a uenis tc. r fame consequenter naturali cessata fit tunc non exhibet cibus sed cum tali dispositione stomacus pro nobis tempus permanet tunc propie est bono ieiunans r sic aliud est dicere exhib. re potũ stomaco uacuo r stomaco ieiuno q̃ ad stomaczm ieiunum antecedit uacuitas stomaci r non ecõtra de necessitate. Et secundus hec dico consequenter q ubi in soz. esset necessitas dillationis nutrimenti ad membra r hoc conuenienter complere tur per potum uini subtilis tãte stomaco uacuo ubi tñ in tante esset debilitas stomaci r partera ritatis ipsius r denudationis cum ẽtrate debilitaẽ cerebri r neruoz. q̃ eo casu nõ esset exhibendus potus: pra hoc fore exequendo: q̃ uerisimile maximum sequeretur nocumentum ex parte neruoz̃m r cerebri. Juuamentum delationis nutrimenti ad membra: posset aliter compleri vigoz̃ do. f. attractiuam membroz̃ cuz conuenientibus r appropriatis re quibus habetis doctrinã secũda quarti tractatu quarto. Sed ubi stater oppositũ tunc illo casu esset potus exhibendus stomaco uacuo nõ dico stomaco ieiuno: q̃ stante stomaco ieiuno semp ẽ pot9 timendus pp aquã esse naturã unde trahit ira neruos stomaci: r si fuerit aqua nocet: ut patet: r si fuerit uinũ etiaz indigestũ tra bitur ad membra alia ufqz ad animqta: r ibi plurimo nocet nocumẽto. Et hoc est q̃ sentiebat d. A. tertia primi loco supra allegato: cuz dixit. Sapiens sibi prohibere debet: ne ieiunus uinũ bibat tc. Dixit ieiunus r. vj. 4. cũ numeraui t aquã exhibitã r ieiuno inter uenas: r per hoc idẽ fundamẽtuz ieda quarti de regimine cõualescentiũ in casebationis dixit nõ oz ut bibat: subito forassen. erit ex hoc timor: r addit post aliqua uerba. Et aqua uehemẽtis frigozis est ex eis a quib9 oz aliquari cõualescens. quãdoq; enis interficit tc. Sednbi esset stomacus uacuus cũ bonitate sui r certe bri r osseũ ab eo: er potu aque uel uini r pauca quãtitate: nõ sequeretur notabile nocumẽtũ: r ad rationes: primo ẽ aqua que occurrit mẽbro naturaliter cõplexionaliter frigido. Dico q uerum est quantũ ad itatem eius cõplexionẽ: secũm quam le deretur: nisi coadunaretur a circũstantib9 nebsis ut coede epare tc. sed secũm banc influentem ẽ calide cõplexionis: r per idem dico ad rationẽ de ni no nõ sequitur r in neruis acetosatur tc. igitur r in stomaco acetosatur: dz in stomaco iuuat a calidate circũstantiaz: ut dictũ est: r sic pz responsuz esse ad motiua cõtra cõclusionẽ: r de forma r

ō materia. Ad obiecta 3 tertiā cōclusionē rndetur
pūo ad auctoritatē. H. vij. de ingenio sanitatū vī
laudare in fine textus potū post cibū vt cū bridi
q̄ferrit dicāt q̄ ibi loquebat de potu dillatiuo
nutrimenti ad mēbra ut p3 cū dixit. distribuit. n.
ita gorēbus certissime. Sed quātū ad primā
partē textus ubi uidet uituperare potū cuꝫ cibo
qñ dixit nō bibere in cena inatant. n. cibaria tc.
dixit Cōciliator. qđ ibi loquebat de regimie cui
ratiuo complexionis licet stomaci caliđ nō valē
tis cibum grossum solidā alterare fed indigent ta
lis subtilitei ꝛ liquiditei cibo quale est ius quo
exhibito non expedit potū ad comestionē exiberi
imo si exibeatur inatāt cibaria tc. sed si esset ci
bus solidus daro potu in cena nō sequeretur tale
nocumentum. Ideo notanter dixit in cōclusione
stante cibo grosso ꝛ solide subsTantie. Ista rsio
ꝛ fi in se vā. in tamen non bene adaptatur verbis
textus qñ ꝛ si exhibeatur potus etiā stante cibo
liquido non propterea sequitur q̄ inatet cibus ex
eo q̄ nō rangit ipsum cibum stomacus media stā
te humiditate vt ipse dixit q̄ ex cibo tali ꝛ potu
simili exhibito fit vna talis massa quā attingit sto
macus nec q̄ humidū interpositur inter stomacū
ꝛ cibū pōt igitur dari alia responsio in eo nōcēdo
textū cū dixit nō bibere ī cena stati ꝛ elt ꝛ p̄ cenā
stati ꝛ istā glosulā reperi super illa lra. H. ibidē
nec ꝛ fm Tancl. am verificabitur clare tota sen
tētia. H. ꝛ sic nō negauit ipse quin simul cum ci
bo si ide substantie sū. bibenduꝫ. Sed quaniā
vt tepe fit maxime apud magnates p̄ mediam
horam post integrum prandium vel cenam bibit
ad hanc errorem corigendum dixit. Non bibere
in cena. I. post cenam statim antequam digestus
sit cibus. Et adducens rationem huius dixit. In
natant enim cibaria bibentibus eis. ſ. ita ut non
rangat ea. ſ. cibaria ventris. i. stomaci corpus ne
dū stante humiditate q̄ illa humiditas potus da
ti post cenam interponitur inter totā massaꝫ pre
sitentem in stomaco ꝛ ipsam stomaci substantiā
ut bene patet nō fic esset si est simul cum cibo da
tus ut patet ꝛ hec causa ē cōis ad omnem potum
etiam si sit aqua. Et hanc expressam sententiā di
xit. d. A. ceda primi cū dixit. Nrqs post ipsum. ſ.
cibum multa bibēda est aqua que iter ipsū ꝛ et⁹
stomaci separationē faciat tc. De uino etiaꝫ ē
alia causa que ponitur loco eodem unuꝫ quoꝫ
post cibū est ex rebus magis impedientibus qñ
digerit velociter ꝛ penetratur ꝛ facit penetrare
cibum cuꝫ nōdum sit digestus ꝛ facit bereditare
oppilationes etiam putrefactionē tc. Ad au
ctoritatem vo. d. A. loco ubi supra de regimie et⁹
quod comedirur qui textus uidetur fortissimus 3
cōclusionem qz uidetur in rotum prohibere potuꝫ
misceri cuꝫ cibo per hoc q̄ dixit. Ad sumū vo os
ut pōt comestionem bibat quis ꝛ non in hora co
medendi tc. dico bene uer dimissis diuersorum ex
positōibus q̄ ibi propie loquebat de potu della
tino ꝛ nō ad mixtionē necessario pro quo no. q̄ li
cet talis potus ut supra dictum est aliqualiter ex
bibere debeat stomaco uacuo q̄ ipso ꝛ intestinis
superioribus aliqualiter alleuiatis nō tamen exbi
berent debet hora uere famis quoniaꝫ tunc nece
ret pp illas cās que ē dicte sunt qō nō os exiberi
potus stomaco ieiuno ꝛ tū hora famis ē hora co
medendi ut patet in corpoīe⁹ famis ꝛ temperatus
est igitur sensus qō ad sumū. i. uniuersaliter de po
tu dellatiuo loquendo oportet ut post comestio
nē bibat quis. i. mediate multū ut dixit coz. secū
de cōclusionis ꝛ non in hora comedendi. i. hora
famis quantitatē aliquā. i. potus que eibo sferat
ſ. ad dellationē ꝛ qō de potu dellatiuo ibi loquat⁹
p3 bene consideranti seriem lre imediate aſrixeis
ꝛ fic est responsum ad auctoritates. Ad rōnem
cum dicebatur potus est actu uel potētia frigid⁹
ꝛ fic est impeditiuus digestionis tc. Dico primo
q̄ si fit potētia calidus sicut est unum cōmuniter
non impedit imo iuuat digestionē. Dico secundo
q̄ etiā ibi fit actu ꝛ potentia frigidus sicut ē aqua
q̄ exhibita in debita qūtitate ad mixtionē in sto
maco calido: vbi cōuenit non nocet inde stoma
cus maxime: qz refrangitur eius humiditas. i. fri
giditas a caliditate cibi: qz cibus est calidus ꝛ fic
cus: cū fames que est apetitus ad calidū ꝛ siccuꝫ
sit ad cibū tc. nō occurrit etiā humido stomaco.
cū potus uia ordinis in cōmestione precedat cibus
postea potus tc. Ad illud q̄ posterius dicebat⁹
de practica. H. vj. de regimine sanitatis: dicat q̄
fore. H. erat būdi ꝛ lapū multum stomaci: ꝛ fic
nō sibi cōueniebat potus ad mistionē cibi: qz cib⁹
ad equalitatē subsTantie reducebatur p humidi
tatem stomaci: uel dicatur aliter: q̄. H. sicut mos
fuit antiquoꝫ semel tantū in die sumebat cibum
uere nutritionis ꝛ restauratōis: ut in sero in cena
in mane autē quarta hora diei ut loco allegato su
mebat cibū tantū ad aliqualez refocillationes uir
tutis: ꝛ hoc etiā obseruandū est regulariter: nisi i
corporibus cataroſis: ut dixit Cōciliator. Etiam
hoc idē sentit Bentilis. ij. tertij. sicut etiā hoc tem
poze multi hominuꝫ occupatissimi in die ad intel
lectuales cōsideraciones: ut cōsiliarez quib⁹ datuꝫ
est dare audientiā aliis in mane tantū faciūt col
lationē de cōfectionibus de zucharo uel melle: ꝛ
nihil sepe sumit de potu: postea in cena laudabi
liter ꝛ copiose cenāt cū cibo potum sumendo: ita
etiā Baliensis in die occupatus: ꝛ pter infirmos
visitationes ꝛ reipublice gestionē i mane: ut ibidē
ipse refert cibū tantū simplicissimū: ut panē tantū
comedebat parū. ſ. Sed postea in cena cū cibo
not abilis qūtitatis potu utebatur ad mistionem
debito: ꝛ talē cibum in sero appellabat ordinariū
propter quo. vij. de ingenio in textu superi⁹ allegato
dans ordinem in cibatione ꝛ potu dixit: Non bi
bere in cena tc. Et non dixit in pādio vel mane:
ꝛ fic est solutum ad motiua cōtra tertiam cōclusi
onē. Ad motiua facta contra quartā conclusio
nem ubi sumebatur cōsuetudinem esse cōseruādā
licet boc nō sequeret ex sſuetudine qz erat tectū
in cōclusione q̄ aliqñ talis cōsuetudo nō ē nocina
ꝛ ex boc nō sequit: ergo est obseruanda: qz tamē

in probatione cōclusionis illud ē suppositum ꝛ pe
cipue fundatum sup quodam textu. d. A. lecto
Anticoꝛ. Auteꝛ⁹ inco eadē arguebat ꝫ ex
sitia Rasis tertio ad⁹ vbi dixit ꝫ ē obseꝛuandum
simopeze vt cibos sibi ꝓsuetos quis ꝫ accipiat nisi
cōsuetudo puerſa fuerit que oino est vitanda ꝛc.
hec difficultas exigeret longam discussionē ad bñ
intelligendū de ꝓsuetudine. Sed ad⁹ nō est ꝓtitis
propositi ad cā recurrēdā est tcōo Amſ. ibi assue
ti assuetos ferre ꝛc. ꝛ in sequenti Amſ. ego igitur
strictum respondeo quantū potero. Notandum
primo q̄ licet in naturalibꝫ ꝛ alalibus acquirant
consuetudines q⁹ ex frequētatis operationib⁹ na
turalibus acquiritur quedā qualitas in agente vt
passo ad ꝓpōtius ꝛ cum minoꝛi nocumento tol'e
randum certam actionē vel passionem q̄ in agen
te vel passo in quo nō ꝓeſſerint tales frequētate
operationes vtz in comestionibus ꝛ potatōnibus
ꝛ exerciitijs. Idem ēt in alalibus cuenit vt pa
tet in artibus ꝛ virtutibus quibuslibet moralib⁹ vi
q⁹ ex medicus ē artifex qui cōsiderans operaꝛ ões
ab homine peruenientes eas ꝓfidezat ꝓo quanto
ipsarū principiū ē complerio compositio ꝛ vnitas
ex quo iste sunt nature mēbꝛoꝝ sequitur q⁹ si cō
suetudo est alicuius operationis principium vel
inclinans ad aliquid agendum uel patiendum
hoc est uel ex acquisitione alicuius formalis dis
positionis se tenentis ex parte complexionis com
positionis vel vnitatis vel ipsa consuetudo est illa
formalis dispositio ex frequētatis operationibus acq
sita nō fit ig tur talis nouа dispositio in homine ni
si facta in his naturalibus principijs aliqua ꝛ mu
tatꝛ ymo si assuetus cibis frigidis minus ledat ex
eis ceteris paribus q⁹ non assuetus hoc ē ꝙz in co
assueto est acquisita quedam qualitas similitudis
per quam minus patitur ꝛ hoc per alterationem
in complexione factam ita ēt si exerciitus ex cō
suetudine ꝓpꝛi⁹ ꝛ sine nocumento tollerat exer
citium q⁹ nō tolleraret nō exerciitatus hoc euenit
ꝓ solidiratem ꝛ fortitudinē acquisitam musculis
ꝛ iuncturis ꝛc. ꝛ talem vel similē dispositionē po
tuisset ēt natura a principio producere vt ps ꝛ quē
admodū dico de bis ita ītelligere potestis ꝛ i reli
quis. Nō ēt vlteriuꝰ q⁹ be operatōnes ad ꝑfue
tudinem antecedentes q̄ꝫ sunt de multꝫ ꝛ no
tabiliter ꝑmutantibus corpus humanū q̄ꝫ debi
liter ut verbi gratia cōmestio fungoꝝ ē de mꝫie
ꝑmutantibus corpus humanū comestio vero mo
dice quātitatis vł potatio supra illud quod certo
corpori cōuenienē deberet est de modice alterāti
bus ēt bis attēde q⁹ ly in modice alterantibus ꝙ
cōsuetudinē corpus dispōnat ita vt minus ledere
tur ipso recedente in vsu taliū a debita mēsura q̄
si non esset cōsuetus no ꝓpterea ē hec consuetudo
simplr obseruāda q⁹ ꝛ si minus ledat nō tn ꝓ bāc
ūuat simplr sed interdū sm qd vt q̄ꝫ a cēi ꝛ delī
cato mō vtuēti diuertit ad cibos grossiores vel
ad aerem frigidiorem cui fere ꝛ tūt⁹ inuita
biliter occurreremus ꝛ tunc magis ledereꝰ mur ni
si alias fuissem⁹ aliquaꝫ liter assueti plus tn altera
tur corp⁹ simplr q̄ꝫ si ordinati ꝛ debiti modum vi
uendi semper obseruaret est igitur ab hac cōsue
tudine paulatim diuertendū cū illa magis alteret
ꝛ noceant negꝫ hec cōsuetudo ex qua de alteranti
bus prohibere pōt gn aliquādo corpus ad egritu
dinem deducat ꝛ hoc est q̄ dixit. d. A. loco supra
allegato illo. ℔. Ille vō in cuius stomaco mala ci
gerūtur cibaria ꝛc. ubi dixit ꝙ mali cibi cōsueti
ducunt ad egritudines pernicāes ꝛc. Et Rasis
cū dixit nisi consuetudo peruerſa fuerit que omni
no uitanda est negꝫ ex hoc concluditur quod cō
suetudo aliqualiter mala sit obseruanda ymo col
ligitur opp. per hoc enis quod dixit peruerſa om
nino est uitanda innuit quod omnis mala etiam
consuetudo est uitanda sed cum maiore studio ut
tanda est peruerſa. Est tamē hec alterandа pau
latine ꝛ non subito cuꝫ sit facta sicut naturalis ex
mutatione facta in principijs naturalibus ut pa
tum est ꝛ hoc est quod dicebatur in probatione
conclusionis de illis biblicis ꝓpienſibus. Doc
tamen totum quod dictum est de permutatione
fienda consuetudinis si sit mala quoniam ipsa ſꝫ
alterat intelligatur nisi paulatine ꝛ fere ꝓtinue
post generationem sit inducta quoniam fortera
lis nullo modo alterat permutando ut patet de
pa⁹lla nutrita ex napello ut i mētis locis colligi
ꝛ expresse notat ab Arſe. similis sitis ꝓpia pōle
mata ꝓlemate. 45. Ultimo nota ꝓpositione ad
tertia Auice. in cāticis. ꝙ Auerois ꝙ in cibarijs re
specu cibatoꝝ: duplex est conuenientia ꝛ etiam
diuersitas quedam est conuenientia complexiois
ꝛ dicit inseques formā: quedā est specifica ꝛ inse
ques materiā: infra etiā q̄dā est diuersitas ꝙ seques
formā: ꝛ dicit cōplexionalis: quedā dicit ꝙ seques
materiā ꝛ specifica. Exemplus de cōplexionali
vt est cibus sanguineus est cōueniens sanguineo: ꝛ
bilcōueniēs melācolico ad ꝑuā ſeruationē vr sic
cōtra est cibus melācolico. Exemplū de cōueni
entia specifica: qu⁹ni⁹ aliquis sanguineus ellīgit
inter cibaria fabas ꝛ legumina: que ñ sū conuēit
cōplexionali: cōueniūt ergo scdm formā specifica
vel ex parte cōplexionis ꝙ sequitis materiā. Et
nota ꝙ ista specifica cōueniētia plus facit ad nu
tritionē in cibo ꝛ cibato q̄ qualitatiua: ꝛ sequēs
formā videm⁹ enis in diuersis speciēb⁹ q⁹ cibus bo
mini nō est cibus asino equo vel boui vr ps de co
mestiōe carniū vituli: ꝛ hoc nō ꝑt reduci ꝛ difici
uentiā vel cōueniētia qualitatiuam: q̄ magis
quenit ex cōueniētia vel discōueniētia sequente
materiā: magis enis cōplexionali ꝛ fm formam:
bos conuenit carnib⁹ vituli q̄ bono q̄ igit ſit bo
mini nutrimentū ꝛ nō boui. hoc est: q⁹ inter boiez
ꝛ carnes vitulinas cadit specifica conuenientia: q̄
nō cadit inter bouē ꝛ carnes vituli: hoc idē ē inte
ligere ita indiuiduio eiusdē speciei: quoniā aliqs
homo sanguineus melē nutrit ex caseo veteri q̄
o ille: ꝛ hoc nō pōt reduci nisi ꝓpietate sequēte
materiā: contingit igit q⁹ homo parue qualitatis
ꝛ p similitudinē qualitatiuā: ꝛ p formā specificaꝫ
cōuenientiā habeat cū cibo male qualitatis: ex

eo optime nutriatur ficut enim homo sanguineus merito occulte proprietatis ster ipsius z unus abhorret quas unum ita qo est quasi sibi venenum .ita talis malus cibus cōster malus existimatus respectu alicuius corporis erit ꝓuenientissimus z tō dicit.d.A.tertia primi vna quecq; preterea figura z ꝓplexio eis cibum habet ꝓuenientem z ꝓsimilem ad quē mutandum si voluntas fuerit nocumentis efficiet z impedimenta. vbi igitur reperiatur ali quod corpus maxime cibum certum desiderans z ad sensum percipiatur qō inde nutritur z fortat? plus alio cibo z nunqs in ipm nocumentū ꝑrimit tunc si isto usum fuerit corpus longo tpre talis cō suetudo necessario est obseruāda quoniā illa proprietas z ꝓuenientia specifica plus facit ad iuuamentum qs apparens qualitatiua ꝓplexio ad nocēdum.l.ad nocumentū.Et hec ꝓuenientia specifica sepe reperitur inter ꝓplexionē inequalem z eibum ēt inequalē z ꝑm hunc sensū loquebatur.d. .A.in loco allegato cum dixit. Sunt autem ālia plures ꝓplexiones inequales cum malitia sibi rectificabiles.i.cum malitia apparente z qualitatiua que minus facit qs specifica ꝓuenientia non addit Utatur ergo eis homo.f.talibus cibis ſm usum z ꝓsuetudinē z ꝑmētor tunc dixit qs talis ꝓsuetudo necessario est obseruāda qnus z praua esset z laudabilis.f.apparenter ēt huic non obstat dictū Rasis qz ipse appellabat peruersam ꝓsuetudinem illam.f.que ē in cibis z in se malis z in quibus nō cadit occulta proprietas cum cibatis ut cōiter est de fructibus z similibus z sic est responsus ad oēs difficultates factas ad ꝓclusiones ꝑter ad illam ō sit que leuissima ē quoniā si pōt dormire z per tō num remouebitur sitis bonum est dormire. Sed ubi cesset sitis claudat impediens somnum tunc bandus est potus z hoc erat dictum circa ꝓclusionem. Ad ola argumenta ante oppositum facta pater rideñ.per dicta in corpore questionis ꝑter ad primā qō uideruz ad hoc deducere qō semp potus debet precedere cibum ex hoc quoniā potus ē propter ꝓsolutionem humidi subtilis z cibus ad restaurationē grossi modo citius resolubitur subtilis ē grossum z.dicatur ꝓcesso quod per potū restauratur humidū subtile ꝑperditum ut patet in illis qui multo sitiunt uel cunt cibo sine potu tamen ēt illo supposito dico ꝙ sequenter ꝙ non citius dissolubitur humidum subtile quod per potum restauratur qs grossus ꝛc. qlicet sit ſm dissolutionē magis paratum qs grossum qz tamen natura humidi subtilis maioꝛe qualitatem membris apponit qs grossi non citius consumitur humidum subtile necessitans ad potū qs grossum necessitans ad cibum imo eque cito cōsumitur cibus cās ad resolutionē faciens ꝙ occurrēti ꝙ enim resistit ꝙ multum est ut sit qs pauci ut patet ꝛc. Et sic est finis questionis.

Et aptiores ad hoc

Hec autem est secunda pars principalis partis prime totius capli: in qua

posita in precedēti parte ipse posuit cās multiplices z varias euētus doloꝛ iunctarū in hac parte ipse ponit: que corpora sūt magis parata ut eis tales dolores eueniāt: z duo facit in hac parte: qm primo facit quod dictū est. Secūdo ipse respōdet cuidā tacito dubio. secūda ibi: Et nō quidē multi plicant ꝛc. De prima parte dixit duo. Primum qꝛ aptiores.f.homines ad hoc.f. ut ipse exponit ut eis multiplicent' ista .f.doloꝛes iunctuꝛe sint senes z habētes egritudines cronicas z qualescūq; cās nō reguntur cū rectificatione dixit scō respondendo cām huius dicti. Et ideo supple euenit: uti talibus multiplicētur doloꝛes: quoniā eoꝝ virtutes debilitant' a digestione bona: z propter eum sunt curati. f. dicti cōualescentes cū sedatione. i. cura blanditiua: ab qs euacuatione sufficienti z expulsione multa. i. eradicatiua. Notandū ꝙ ex verbis dicti Aui. in textu cōcludi possunt duo egregia primū ꝙ ola corpoꝛa in quibus eoꝝ virtutes naturales debilitant' a digestione bona sunt apta: vt ei eis multiplicētur doloꝛes iunctuꝛarū: ratio huius clara est: quoniā cū debilitantur digestione bona multiplicātur ꝑ indigestionē superfluitates ſtatice: que vtiq; a nisu est: sunt vtplurimū cā taliū doloꝛū. Dixit tamē notāter: apta ut apticoa: quoniā nō in omnibus debilitata digestione eueniunt: hiꝝ doloꝛes. quoniā in aliquib' tales materie superfluitatū ſtatice ad alia loca ꝛ non ad uiscera: ꝛtamen omnia talia sunt apta ꝛc. vtpatet intelligēti colligitur scō ꝙ omnia corpoꝛa que debilitantur a digestione sunt uel corpoꝛa senū uel egrotātia egritudine cronica aut male recta: aut non uere conualescentia uel reducibilia ad aliqua istoꝝum: cō dico ꝑter corpoꝛa sana in etate talia etiaꝫ apta sunt ꝑter debilitatē a digestione incurrere doloꝛes iunctuꝛarū. Sz hui' mōi reducētur ad corpoꝛa senum: cū omnia talia dicātur neutra terūi significati utpꝫ: cū enīz omnia corpoꝛa debilia ad dirigendū sint: aut corpoꝛa egra: aut debilia naturaliter uel senū aut uere conualescentia: cuꝫ malo regimine utūtur: aut non uere conualescētia: sed apparēs ita tamē: z corpoꝛa egra egritudine acuta z ſi fiant debilia ad digerendū non temē sunt mero talia egritudinū apta incurrere tales doloꝛes quoniā cū tales morbi sint breuis terminationis ad salutem uel mortē: ſi ad mortē terminētur nō tāde illis utpꝫ: ſi ad salutē cū talia corpoꝛa sint apta cito resumi z rectificari in ꝛta sentētia āffo. 7. scē particule: que multo tempoꝛe extenuantur corpoꝛa ꝛc. Et que modico. f. tēpoꝛe modice. i. cito: ēt idem sentit. d. A. scēa quarti de regimine cēuale scentiū sequit' ꝙ talibus nō multiplicabunt' materie que debebāt ad iuncturas fluere: imo uirtute fortificata resolubitur: corpoꝛa aūt egra egritudine cronica ꝑ diuturnitatē morbi sunt apta multipliqre pp indigestionē superfluitatis ꝛc. z hec etiā est sentētia Ypo. 4. āffo. āffo. xliij. Quibus cōgfe. longe sunt ꝛc. Corpoꝛa etiā conualescentiū ex morbis quibus sit ei male regātur regimine sunt apta recidiuare: ex cōsequenti etiā apta icurrere

doloꝛes iuncturarū. Sed ſi debito regantur re
gimine: ut eis tantū offꝛatur quantū ꝛeuenient
trāſmutare poſſunt: ⁊ ſi qualia oꝫ offꝛāt. quo
niaꝫ in talibus uirtutes in dies ⁊ horas fortificāt
ſi ẽ: aliqne materie ſuperflue generātur tandeꝫ re
ſoluūtur fortificata uirtute. Et hoc uerum ẽ i ue
re ꝑualeſcentibus in quibus non ſtant materie re
tente apte facere recidinam ſecus eſt in non ue
re ꝑualeſcentibus in quibus ſtant materie intern⁹
latentes que non ſunt apte ab illis corpoibus re
ſolui propter debilitatē tales igitur materie erunt
apte ad iuncturas fluere ⁊ ꝑfter erunt cā doloꝛuꝫ
iuncturarū. Et hoc eſt q̄ ipſe expreſſit in textu cū
dixit ⁊ proprie ſunt apte euenire tales doloꝛes cū
ſunt curati. ſ. ꝑualeſcentes cum ſedatione. i. cū cu
ra blandicūa ut exponebatur abſqꝫ euacuatione
ſufficienti ⁊ ꝛepulſioni forti. i. euacuatiua. In
ſūma igitur oīa coꝑora in quibus ſunt apta fieri
doloꝛes iuncturaꝝ ꝓpter debilitatem digeſtiue
ſunt uel coꝑora neutra tertij ſignificati ⁊ hec de
dit intelligi cum dixit ſenes ut coꝑora egra egritu
dine cronica q; de egrie acuta egritudine non ue
rificatur ut uiſum eſt uel ſunt coꝑora ꝑualeſcen
tium uera ſed malo recta regimine uel ſunt nō ue
ra ꝑualeſcentia ⁊ hec oīa tetigit in ſra neqꝫ pluꝛa
ſunt debilia que ſaltem ad aliqua hoꝛ non redu
cantur lego ſram. Et aptioꝛes. ſ. homines ad hoc
. ſ. ut ipſe exponit ut eis multiplicentur iſta. ſ. dolo
ꝛes iunctura ꝛ ſunt ſenes ⁊ ſupple oīa ꝛſimiliter di
ſpoſita ſicut ſenes ut ſit oīa neutra tertij ſignifica
ti ⁊ habentes egritudines cronicas dixit noranter
cronicas q; patientes egritudines acutas nō ſunt
huiuſmodi ut eſt uiſum ⁊ ꝑualeſcentes. ſ. ueri cū
non reguntur cum rectificatione. i. cuꝫ bona dicta
ꝑuenient eis ⁊ ſupple non ueri ꝑualeſcētes i qui
bus materie intus latent q; non ſunt ſufficienter
euacuate q; ſtatiꝫ manifeſtatur in ſra ⁊ adducēs
rōnes horū addit. Et ideo ſupple euenit dictis cor
poīb⁹ quoniā eorū uirtutes debilitātur a digeſtio
ne bona ⁊ ideo ſupple multiplicātur ſuperfluitates
apte fluere ad iuncturas addit explicādo de non
meris ꝑualeſcentibus ⁊ ꝓprie. ſ. iſtud euenit cuꝫ
ſunt curati. ſ. dicti ꝑualeſcentes cum ſedatione. i.
cura blandiūa ſicut ſepe fit in collica cum ſtupe
factiuis doloꝛem remouēdo abſqꝫ euacuatiōe ſuf
ficienti ⁊ ꝛepulſione ultima. i. non facta tali eua
cuatione materie ⁊ ſic eſt ſra clara.

Et non multiplicantur

Nunc in iſta parte ipſe rīdet tanto cuidam du
bio poſſet ẽ enim aliquis merito dubitaꝛe vnde
eſt q; doloꝛes iuncturarum magis multiplicantur
in coꝛporibus humanis q; alij doloꝛes aliorū ſpe
cierum uel alijs partibus ſicut de facto ꝛtingit.

Rīdendo igitur ad hoc dicit. Et non multipli
cantur doloꝛes in iuncturis niſi quoniam ipſe ſunt
magis uacue q; reliqua membra ⁊ pluris motus ⁊
debilcois ꝑpleticnis ⁊ frigidcioris ⁊ ſitus earum in
extremitatibus longinquis a regimine primo. i. a
regimine ꝓmoꝝ membꝛoꝝ. i. pricipalium.

Pro intellectu partis attendēdum q; reſpēden
do ad quiſtum ipſe adducit cās ſatiſfacientes do
lozibus cātis ꝙ materiā pui atine ꝛgeſtam ⁊ per
uiam defluxus materie tetegit primo eās multipli
cationis doloris in iuncturis per uiam defluꝝ ma
gis q; in aliſs locis per hoc q̄ dixit quoniam ipſe
ſunt magis uacue q; reliqua membra. ⁊ ideo ſup
ple magis apte recipere ſuperfluitat aliunde ꝑp
ter loci capacitatē ⁊ per hoc q̄ ſunt pluꝛes mot⁹
fit ut. ſ. fiat declaratum ut ẽt ad iuncturas facili⁹
fluant materie quoniā ipſe iuncture calleſiant re
iſte due cauſe ſe tenent ex parte materie fluentis.

Addit poſtea cauſas ſe tenentes ex parte mate
rie paulatine ꝛgeſte cum addit ⁊ debilioris ꝛple
xioīs ⁊ frigidioris. ſ. ſunt iuncture q; reliqua mem
bra tū q; ſunt rare tū q; ſunt membra niſi cſſuoſa
cartilaginoſa uel ligamentalia ſanguine priuata
tō ꝓ iſtas cās multiplicātur in eis ſuperfluitates ꝑp
debilitatē reſolutiue earuꝫ ⁊ expulſiue ut ſupra ẽ
declaratuꝫ ⁊ ad ꝑ ẽt inuat ſic⁹ eoruꝫ extrēitatib⁹
longinquis. i. ſitus a regimine primo. i. principaliꝫ
membꝛoꝝ ⁊ hec ꝑ cās eſſe cā cōis materie fluen
tis ⁊ congenite ꝑp hoc q; mēbza nobilia expellit
ad extrema ꝑ hoc ẽt quod exiſtant a principalibus
mēbꝛis nō coadiuuant ireſoluendo ſicut reliqua
ꝓpinquioza ⁊ ſic iſte ſunt māſeſte cauſe quod
doloꝛes magis in iuncturis q; in aliſs locis mul
tiplicantur. Aduertendū tamē quod ad hoc q;
ꝓpoſitū iſta. a. d. A. ſit uera oꝫ addi illa cōis gtia
ſa ceteris paribus ex parte aliꝛis cauſarum fotti
ficantium uel debilitantiū mēbza quoniā aliqua
ſunt coꝑora in qbus ſtomacus uel caput uel aliꝛ
priculare mēbꝛum uel ꝑpebilitat in aliqua ta
lium mēbꝛoꝝ contractam ex principijs in inficis
ut patre uel matre uel ex influxu bozaꝛuꝫ genera
tionis debilitante ſic unum particulare mēbꝛ q̄
nō iuncturas contingeꝫ q; in talibus coꝛporibus
plus multiplicabunt doloꝛes in ſtomaco q; in iun
cturis ſed poſita ceteroꝝ paritate concluſio. d.
A. eſt uera ⁊ clara eſt ſra lege tu eam.

Et multotiens

Iſta eſt tertia pars principalis ꝓime par
tis in qua ipſe ponit varios modos terminationis
doloꝝ iuncturaꝝ ꝓcipue cum non vere eu
rantur. Et diuiditur iſta pars in duas quoniā ꝓ
mo facit q; dictum eſt ſecundo ipſe ponit quoꝺā
cañ ſtrauagātes circa iſtam materiam doloꝝ
iuncturaꝝ. Fa ꝑſcipit ibi. Et pluriēs q̄dē illi cui
ꝛc. De ꝓia parte ipſe intendit abſqꝫ cēluſione q;
doloꝛes iuncturaꝝ: cuꝫ non curātur uere ꝑducit
ad hoc ut fiant aliquando uera iuncturaꝝ diſſo
catio: ⁊ aliquendo ⁊ ſi non fiat uera diſſecatio ta
men ſupra iuncturas: maxime manuuꝫ ⁊ pedum
fiunt quedam apparentes trumbositates queruꝫ
alique ſunt ex materia ſtatica ſiptea ⁊ indurata
⁊ alique fiunt ex ſanguine inſpiſato ⁊ indurato q;
eſt ſicut coꝛo dixit igitur patuꝫ. Et multotiens q;
dem imuſcantur materie intra iuncturas ⁊ fiant
ſupple aliquando ſicut gipſum ⁊ ſupple propter
hoc diſſecant iuncture. Et ꝓprie que ex eis ſit

crude.ſ. dicte materie quoniã tales ſũt que magis
inuiſcantur ꝛ tandẽ gipſũtur dirit ſo ꝛ multotiẽs
oritur ſup iuncturas coꝛ.ſ. patientiũ caro.ſ. appa
rent ex ſanguine ſũr ingroſſato ꝛ proprie inter di
gitos.ſ. manuũ ꝛ pedum qẽ cum torquẽtur digiti
ꝛ ſtringuntur ꝛ fit dolor fortis qñs ꝛ ſedatur qñ
ẽs addit declarando in quibus corpoibus iſta ma
teria tingant ꝛ dicit. Et plurimum quidem buꝰ
nõ fit niſi in habentibus ꝛpleziones caliꝺas.ſ. ta
lis diſlocatio uel dicta apparentia trombo ſtatum
ꝛ ſpecificando de carnea dixit. Et plurimum qui
dem oritur caro cum materia eſt ſanguinea.

Pro intelligentia partis aduertendũ ut expoſſe
colligitur prima pximi de humoribus in facto eſſe
ſta crudum ẽt ſubtile ꝛ aquoſum cum longo tpre
fuerit retentũ in foꝛaminibus ꝛ iuncturis eius ſub
tile reſoluitur ꝛ tandem fit ualde groſſum ꝛ albũ
ꝛ eſt illud quod uocatur gipſus ꝙ oibus ut ibidẽ
dicitur exiſtit groſſus tamen imaginandum eſt ꝙ
antecẽs ad tantam duritiem ꝛ groſſitiem deducat
primum fit uiſcoſum ꝛ mucilaginoſum quoniã ta
le ſta mucilaginoſum uidetur eſſe uelud mediũs
tranſitus inter ſta aquoſum ſubtile ꝛ gipſũ groſſũ
ad utrũq; tamen iſtoꝝ deuenitur per reſolutionẽ
partium ſubtilium ꝛ per ois a calido producũtur
ſiue tale calidum fuerit naturale ut in ꝛplezione
calida naturali.ſ. ſanguinea uel collerica ſiue ta
le calidum fuerit accidentale ut ſepe ꝛtingit imoꝰ
bis iuncturaꝝ ꝛ medicinis caliꝺis ꝛ balneis mino
ralibus ut ẽt aliãs dictum eſt. Et hic adiungen
dum ꝙ quẽadmõm ex ſta aquoſo lapſo intra ſũ
cturas propter diuturnitatẽ tandem ouertitur in
gipſum per reſolutionẽ ita pfluxa materia ſãgui
nea reſiduante ex poris uenarum ꝓpter repletio
nem ipãrum uel ſubtilitatem ꝛ liquiditatem eius
ſanguis intra iuncturas uel circa eas tandem ſiãs
ibi longo tpre facta reſolutione in partibus ſubtili
bus reliqua pars cum induratur fit ſicut ceꝛo .

Et ex bis intelligenti patet clarificatio totiꝰ ſẽ
primo ꝙ materie que multotiens intra iuncturas
inuiſcantur fiunt ſicut gipſum ꝛ hoc quoniam ma
teria que multotiens in iuncturis exiſtunt ſunt cru
de ut ſupra dictum ẽ ꝛ tales ꝓpter diuturnitatẽ
gipſantur tamen tales materie cum fiunt uiſcoſe
aliquãdo intra ligamentũ iuncture taliter recipiũ
ut ligamentũ prolongetur. unde ſi fuerit tale liga
mentum ſic ligans uertebrum cum piſcide ipſo ſic
redarato ꝛ elongato ꝓpter tales materias muci
laginoſas interdum reſſilit uertebrum ex piſſide
Et hoc ẽ ſnia affo. penultimi vi. affo. quibuſcũq;
a ſtatica moleſtat uero ꝛc. Aliquãdo uero talꝫ ma
teria recipitur in cordis ꝛ neruis ligantibus iunctu
ras exteriꝰus ꝛ ſi fuerint iuncture digitoꝝ dilla
tatis cordis a materia implẽte ꝛ aliqñ recepta ma
teria in parte uerſus cutim tandem idurata ꝛ exi
cata a calido fiunt quedam apparentie trumboſi
tatum ꝓpter quaꝝ diuerſitates in diuerſis ſitibꝰ
dictaꝝ iuncturaꝝ ꝛ toꝛquẽtur digiti ꝛ ſtringuntur
ꝛ fit dolor fortis ualde facta ſic torſione ꝛ ſedatur
qñs dolor cum non ſit elongatio membroꝝ tum ſed
equalis tñ remolitio ꝛipſius materie conuerſio
ad cutim unde experientia oſtat ꝙ al quãdo fue
rit in ciragra uel podagra dolor acutiſſimo ma
teria cordis ꝛ neruos extendente cum tota manꝰ
uel pes apoſtematur manifeſtiſſime dolor minuit
ꝙ materia ouertitur extra neruos ad cutim. Sol
ligitur ẽt ex dictis qꝫ ſanguis diuerſo modo ſicut
ſ ſta aqueum recipere põt in diuerſis membris ꝛ
tandem ingroſſari ꝛ fieri ſicut caro ꝓpter reſolu
tionem in eo factam a calido ꝛ ꝛnter patet qꝫ qz
talis effuſio ſanguinis ut multotiens ſequitur uel
habũdantiã eius ut uenarũ repleꝰ ut ſanguinea
ꝛpleziõe uel ſubtilitatem ꝛ ꝓtationem eiꝰ a ma
teria collerica ꝛ hec in ꝛpleziõe collerica ſequi
tur manifeſte qꝫ ſta fiunt in calida ꝛpleziõe exi
cante uel reſoluente ꝛ illa caro in complexione
ſanguinea magis ꝛt patet.ꝛ habet hec tota ſenẽ
tia littere lego ea. Et multotiẽs quidẽ inuiſcat
tur materie intra iuncturas: ſupple poſtq̃ fuerũt
ſubtiles ꝛ aquoſe.ꝛ fiũt ſicut gipſus ꝓpter reſo
lutionẽ in eis factã.ꝛ ſupple ꝓpter id diſlongãtur
aliquãdo iuncture ꝛ hoc accidit vt dictũ eſt ꝓpzie
ẽs iunt crude. Et addit ſupple per eũdẽ modũ
Et multotiẽs oritur ſuper iuncturas eoꝝ caro.ſ.
apparent ex ſanguine ingroſſato ꝛ ꝓpzie inter di
gitos.ſ. magis hoc apparet q̃ in aliis iuncturis: li
cet etiã ꝛ in aliis fieri poſſit. quare cũ torquitur
digiti.ꝛ ſtringunt ꝛ fit dolor fortis: quãdoq; ꝛ ſe
datur: quãdoq; ꝓpter cauſas aſſignatas. Addit
ꝛ plurimũ quidem buius.ſ. diſlocatio uel apparẽ
tia trũbooſitatũ: nõ fit niſi in habẽtib⁹ cõplexiones
caliꝺas: ꝙ a calido fit illa reſolutio ꝛ exſiccatio.
Addit ꝛplurimũ quidẽ oritur caro cum materia
eſt ſanguinea: ꝙ magis fit ex abundantia ſanguĩ
nis q̃ ex eius ſubtilitate: vt patet intelligẽti: ꝛ ſic
magis in ſanguinea.

Et plurimum quidem In hac ſecũda
parte huius partis ipſe ponit quoſdã canones ſtra
uagantes circa iſtã materiã doloruꝫ iuncturaruꝫ
ꝛ diuiditur in tres partes ſm tres ſpeciales caſꝰ.
quos ponit.ſcõa ibi: Et dolores qdẽ ꝛc. tertia ibi

Et multotiens quidẽ.de prima parte dicit: Et
plurimũ quidem illi cui accidunt dolores iunctu
rarũ accidit in primis podagra. Canon iſte cla
rus eſt ex eis que ſunt dicta ſuperius paulatine ꝫ
cauſis multiplicatiõis doloꝝ iuncturarum reſpe
ctu aliquũ doloꝝm: nam cũ magis multiplicẽtur
dolores in iuncturis: ꝫ alibi iter alias cãs: quoniã
ſunt frigidiozis ꝛpleziõis ꝛ ſitus earũ longinqꝰ
eſt a regimine. Prio.ſ. principaliuꝫ mẽbroꝝm vt
exponebat cum eriã iuncture pedũ nõ ſint mĩꝰ
frigide alijs iuncturis: ꝛ ex alia parte magis diſtã
tes a principalibus membziis: ꝛ ſitus earum magis
deoziũm exiſtat ex conſequenti paſſibiliores ſunt
ad recipiendum ſuperfluitates ex natura ſitus: ſe
quitur concluſio clara lege tu litteram.

Et dolores quidem Tunc ſe cũ
do põit aliã
cauſaꝫ manifeſtantẽ aliquando difficultatẽ cure

dolorum iuncturarum ꝛ primo ponit causam fo
reddit causam illius dixit primo. Et dolores fu
erum quidem sunt ex fuma egritudinum que
beriditatur plurimum ꝛ ideo tunc, supple cum ac
cidunt difficulter curantur propter cōnaturalita
tem principiorum dixit so reddendo causam dicti
boc speciale ideo est quoniam sperma est secūdū
complexionem generantis ꝛ ideo supple cum sper
ma podagrici fuerit maculatum necessario pedes
debilitantur filiorum. Et dixit .S. vi. affo. in fine
ɔmenti xxii. illius affo. Eunuchi non podagrigāt
neqꝫ calui fiunt ꝛc. Pro clariori tamen intelle
ctu huius propositionis mouetur hic dubium.
vtrum podagra possit ex hereditate contrahi ita
qō ex parentibus uel progenitoribus in filijs pos
sit acquiri ad partem negatiuam arguam breuiꝰ
medijs primo sic qꝫ si sic esset maxime esset propter
mortuum. d. A. qꝫ sperma est seōm complexionez
generantis ex sequenti si generans est debilita
tum seōm pedes productitur sperma debile pro ge
nerationc pedum. Sed qō hoc fundamentum
non sit sufficiens declaratur propter duo. primo
qꝫ sperma proiicitum simile uidetur in toto ꝛ i par
tibus igitur non magis faciet defectum ex pede
qꝫ in manu si igitur non generatur ciragra ex po
dagrico ergo neqꝫ podagra fo. f. fundamento ba
berent virtutem maxime esset qꝫ sperma a quoli
bet membro diciditur sed hoc ridiculum est dice
re ut expresse declarat Arist. i5. de aialibus circa
medium adueit enim tale medius ad hoc quoniā
si sperma esset seōm viam dissolutionis. s. mēbro
rum qꝫ. s. dissoluatur ex quolibet membro tunc
animalia magni corporis essent multe generatio
nis ꝛ parui corporis pauce generationis hoc aūt
est fm qō tamen hoc sequatur manifestum est.
quoniam plus dicidituꝛ ex magno copore qꝫ ex
paruo ꝛ sic patet fundamentum nullum esse.

Secundo principaliter Ar. sic febris nō ē mor
bus hereditarius similiter neqꝫ ydropes ergo sequ
etiam qō neqꝫ podagra debet dici morbus heredi
tarius patet cum dicte egritudines non cōmune
rentur inter morbos hereditarios ꝛ sequentia de
claratur cum dicti morbi sint morbi principalium
membroꝝ ut cordis ꝛ epatis quorum principaliter
est influxus supra sperma prolificum producēdū
Si igitur talia membra sint lesa sequitur quod
spma erit fm dicta mēbra maculatū ex pti gnā
būr i seru corā dēs ia mēbra maculata. Et pōt
ofirmari qōd si propter hoc qꝫ sperma est maculatū
uerbi gratia podagrici fiat podagricus cum non
maculetur nisi uel ex parte substantie copulente
uel substantie spirituose cum in ipso non conside
remus nisi duo talia principia unus materiale qō
est pars copulenta aliud formale qō est pars spi
rituosa cum ex parte materie marine ex epate di
cidatur ex quo ut sic est sic materia ultimi alimē
ti distributi p membra ꝛc. Si igitur ꝑpe sit prin
cipium alimenti ut sanguis est et principium sup
flui dicti alimenti maxime superfluus in quanto se
quitur igitur qꝫ quo ad materiā spermatis macu
lato epate ut est in idrope ut omnes uolunt medi
ci debet similis in seru dispositio generari. Si etiā
fiat maculatio ex parte spiritus inclusi in eo cuꝫ
quātuꝫ ad hoc principiꝫ formale maxime ex coꝛ
de dependat siue teneamus spiritum genitiuū eē
unum per agregationem omnīū spirituū siue dica
tur esse substantia virtualiter inclusa eis potentia
dicteum spirituū quoniāci qꝫ si maxime ex eo
de dependet ut patet ꝛ sic febres parcimū deberē
tur in filijs hereditarij ꝛc. Pōt ēt confirmari quo
niam si aliquis morbus foret hereditarius ut po
dagra hoc maxie est quoniā talis morbus est diu
turnus ꝛ fixus ꝛc. Sed aliqua febris ut tenet de
quartana. xij. annorū ꝛ beticha. Ad oppositus
primo est expressum nerbum. de. A. In textu est
etiam sententia eiusdem: d. A. secunda primi doc.
i. ca. ultio in fine capituli ubi communerādo egi
tudines quasdas que in semine hereditantur ex
plicuit de podagra Idem etiam. S. vi. affo. ɔmē
to illius affo. Eunuci non podagrizant ꝛc. in fine
ɔmenti ubi ponit podagram hereditari ꝛc. Idem
ꝛ alibi pluries reperitur. In ista questionc duo
fient articuli in primo ponam declarationem ali
quorum terminorum ꝛ quasdam suppositiones in
secundo ponam breues ɔclusiones de quibus.

Quantum ad primum primo sciendum q hic
termiñ egritudo in proposito nō sumitur p ipso
fruionem qua corpus est actualiter lesum in con
suetudinarijs operationibus sicut per egritudinē
nunc ꝛ in actu sed per egritudinem in proposito in
telligimus dispositionem secundum quaꝫ corpus
non est aptum secundum se toto tempore uite sue
uel in maiori parte permanere sanum ymo meri
to principiorum generationis est aptum egrotare
ꝛ tale corpus secundum plusꝭ cōmentatores pri
mo tegni cōmēo. xv. xvi. ad mentem. S. dicitur
egrum simpliciter quia talis dispositio qua dicit
egrum simpliciter est ut habitus qdā cōgenitus
ad facile actualꝰ egrotādū pp diſtare a principijs
corporis optime sani ꝛ cū hac egritudie habituali
diſigitur sepe actualis sanitas que dicitur ut ibi
dem sanitas ut nunc. nam eadem dispositio ē egri
tudo simpliciter ꝛ sanitas ut nunc ut ibidēs decla
rat egregie plusquam cōmentatores qui quo talis sa
nitas ut nunc non est sanitas secundū veritatem
ymo est lapsus a uera sanitate sed est tantuꝫ sani
tas secundum sensum ꝛ apparentiam ꝛ sic a gene
ratione talis contracta qñ omnia corpora sibi a
generatione aliqua cōplexionem equalē sub qua
sunt sana ꝛ minima que dicitur ab. d. Aui. prima
primi de complexionibus: equalitate quinti medi
ꝛ sicut est sanitas: si tamen talis equalitas non sit
absoluta equalitas sed habēti tantum dicitur sa
nitas nunc: qꝫ tamē talis dispositio est ut habitus
quidā cōgenitus est aliqualiter talis simpliciter:
est igitur uel neutralitas uel egritudo simpliciter

Per egritudinem ergo in proposito intelligo ta
lem egritudinem in habitu: que inquantuꝫ talis
dispositio congenita a principijs generationis est
lapsa ab optima sanitate in primis particulis ut

nerus cedit: huiusmodi ẽ sensibiliter dicit egri tudo simpliciter inquantum uero hec eadẽ dispo sitio est ei melior que acquiri potuit ex suis princi pijs qua. s. huo modo perficit operationes dicit ut p pria homini sanitas uerum qr non est firma de se nisi perduratus propter id dicitur sanitas ut nunc qr per ipsum est aptum corpus tantũ esse sanum. utnun: permanere boc tamen ut dictum est ap pellatur in proposito egritudo cum queritur si po dagra sit egritudo hereditaria. Secundo notã dum q̃ per modum hereditarium ego intelligo modum contractum a principijs generatiõis ad modum supra dictum propter consimilem modũ fuisse diuturnum ẽ fixum in patre matre uel pro genitoribus usq; ad quartam generationem. q; ul tra illam non stat assimilatio fetus ad parentes ut si pater anus uel pronus fuerit podagricus ex multo tempore ẽ stat in filio dispositio in pedibus per quam a facili causa incurrat podagram. Et tunc talis dispositio dicetur modus hereditarius

Sed si talis dispositio trahebatur a principijs generationis per aliquam accidentalem causam. ut propter malum regimen imponendo non debe retur dici modus hereditarius ꝛc. ulterius in pro posito suppono cum pho primo ẽ secundo de gene ratione animalium q; in generatione fetus agens generans est sperma uiri ẽ recipiens est mulieris mestruum ẽ q; in sperma te uiri est uirtus quedã informatiua que uidetur uelud ydolum generati uc que est in patre quoniam homo generat homi nem per sperma sicut per instrumentum fiunt ar tifex artificiatum per instrumenta media ẽ secun uariam motum instrumentorum ab artifice fiunt ua rie artificiatorum species similiter secundus uarii motum generantis mediante informatiua sperma tis fiunt diuerse species membrorum. Luz hoc supponitur q; dicta uirtus informatiua subiectiue fundatur in parte spirituosa spermatis que dicitur a pho e medicis spiritus geniticius qui uel est spi rinus quidam in uirtute continens potentiam spi rituum particularium membrorum maxime prin cipalium ẽ precipue cordis uel est agregatum ex huiusmodi spiritibus agit igit informatiua uirt̃ i uigore horum spirituum principaliter Suppo nitur tertio ẽ cum pho 18. anim. alium ubi ponit causas assimilationis ẽ alibi etiam q; sperma ui ri quo ad partem copulentam ẽ mestruum mu lieris quod est materia generatiõis sunt superfluis alimenti ultimi uel cibi. i. cibi quarta digestione digesti quod erat in potentia propinqua. ut esset membrum qui tandem humor uenies ad testicu los in uiro ẽ ad concauum matricis in muliere in uirtute spirituum conclusorum in eo dicitur sper ma in uiro ẽ mestruũ in muliere quicquid igitur reperitur in omnibus membris patris similiter habet uirtus spermatis uirtualiter. i. dicta uirtus in forma que est dicta uirtus diuina in multis lo cis unde potest omnia facere i materia disposita que erant in patre ẽ non solum que erant in patre formaliter uerum etiam que in eis relucebat. ex auo ẽ pronuo ꝛc. Cum igitur in patre reperiãtur diuersi ut masculinitas complexio color quanti tas membrorum numerus ꝛc. que tantam habẽt adinuicem diuersitatem q; quedas potest ab alijs separi contingere potest q; dicta uirtus informati ua crit potens in uno motu ad alterum istorum p ducendum ẽ non in alio motu alterum producere potcrit ut q̃ poterit producere eus humanũ ẽ nõ producet eum sic collocatum uel non masculum Et quoniam ut ibidem dicit pho motus est a con trario in contrarium si contingat ut sperma patris sit omnino forte ẽ materia que est mestruum mu lieris sit omnino obediens assimilabitur fetus i to tum patri q; si sperma obtinere non sufficiat gene rabitur aliud quod aliqualiter agenti contrariuz est fm tamen passi dispositionem vnde si non pos sit masculus ex generante generari generabitur femella que malebulo aliquo modo est contrariũ ideo idem dicitur de femella est masculus occa sionatus si cut dictum est q; sperma uiri ipsum ẽ in potentia actiua omnie membrum ita mestruum mulieris est in potentia passiua omne membrum mulieris quoniam una quedz partium corporis no stri fit ex tali materia menstruali particulariter cuius partis ipsa est susceptiua vnde ex ultimo ali menti quod superfluit uerbigratia nutricatiõi sto maci uel oculi matris generatur in fetu stomachus uel oculus quoniam corpus datur fetui ex matre anima autem ẽ omnis forma ẽ figura est ex pa tre. Ideo dicit philosophus primo de generatiõe manifestum est quod sperma uiri non est comue niens quantitati animalis sed qualitati ꝛc.

Et isto modo ego intelligo illam particulam ut tima positam in diffinitione spermatis cum dicit q; est superfluitas ultima alimenti licet Ja. de foz liuio aliter intelligat ẽ uidere meo male. In ista materia possem multa bona dicere de causis simi litudinis ẽ dissimilitudinis sed ista propositio no stro sufficiant. Et hec de primo articulo. Quã tum ad 2dum fm articulum de ista prima conclu sio. Non semper podagra in patre uel matre est causa sufficiens ad hoc vt in filio fiat similis he reditarius modus probatur quoniam ubi nõ fue rit in aliquo eorum modus diuturnus sed modici tempozis non generabitur inde modꝰ hereditari? ex dictis i 5cdo notato: ẽ declaratur rõne: quoniã ubi in patre per omnia tãtũ ut ouos fuerit podagra contingit ut ex precedẽti materia sana fit genitus sperma prolificum existens in testiculis uel uasis seminariis ex quo p copulationem cũ muliere betatiet fetus sanus ergo ꝛc. Etiam ẽ est fetus ubi dicidatur ex nutrimẽto aliqualiter alterato ẽ remisse contingens est: ꝛ uerisimile multi ut talis malitia debilis contigatur remanente spiritu ex il lo membro ut pote decisso fetꝰ sufficiente ex materia proportionata pedũ fortem generare po tente ergo ꝛc. ẽ sicut declaratum est ex parte sper matis uiri proportiõali medio declarari potest ex parte mestrui mulieris. Secunda conclusio nõ quelibet podagra a principijs generationis cõtra

eta est morbus hereditarius patet ubi proprie in fiturum ad aliam causam ex parte regiminis sint debilitate iunctare pedum filij ita ut merito talis dispositionis sit tale corpus aptum faciliter in actualem morbum podagricum cadere t tamen patet uel progenitores non fuerint podagrici idem dico de matre tunc talis podagra in filio ex principijs generationis non debet dici morbus hereditarius ut patet ex supradictis. Tertia conclusio ubi nunc pater uel mater actualiter uel habitualiter podagrici fuerint stat tamen in fetu generari podagram uel dispositionem habitualem ad facile actualiter sic patiendum pro merito talis dispositionis poterit dici talis et hereditate cõtracta patet in casu ubi progenitores podagrici fuerint t propter dispositionẽ debilitatem iunctaras filij transfussam in filio mediante patre sano acquiretur in filio habitualis dispositio ut faciliter incurrat egritudinem actualem podagricam manifestum est tunc q talis dispositio debebit dici hereditaria q; apparentibus derelicta est in filio ergo ꝛc. Sed si forte dubitares hoc nõ esse possibile q; si aliquis fuerit podagricus t non patet tandem q; merito principij aui in patre fiat filius podagricus dicatur hoc esse multum possibile imo de facto est uerum in multis ut experientia manifestat etiam ex sententia colligitur Alis quarto de generatione animalium ubi uoluit quod motus generantis q; aliquam sunt in potentia propinqua q; dam remota quidam remotiore t motus in potẽtia remota sunt motus aui t in potentia remotiore sunt motus proaui quoniã in patre reliquet uirtus partis eius t aui ex sequenti non est ipsi sibile q; spiritus genitiuus in semine patris inclusus recipiat uirtutem informatiuam scẽm motũ aui t non patris uel propter influxum uel aeris ꝛc. potest etiam contingere q; materia menstrual obediat impressionj motus inducendi ex uirtute aui t non patris propter multas contingentias si consideranbus t sic generabitur fetus scẽm dispositionem aui t non patris ꝛc. Quarta conclusio Et si podagra etiam diuturna t habitualis in patre uel matre non necessario in filio herediterur est tamen talis podagra ex suma egritudinum q; hereditantur ut dicit textus. hec conclusio quo ad primam partem probari posset primo quoniã malitia in spiritu decisso a pede patris uel etiam malitia partis materie proportionata generatio ni pedum filij quelibet talis malitia posset in uirtute membrorum principalium corrigi t tũc nõ generabitur pes debilis posset secundo talis malitia corrigi in uirtute astrorum. Etiam suppono q; pater fuerit podagricus unde merito sperm atis uirilis si materia esset recepiua impressionis dicti spermatis deberet generari dispositio filij in filio. stat quod materia non sit obediens imo dicte impressioni contrarietur quo casu posset nulla in pedibus similis dispositio cum patre generabitur ergo prima pars conclusionis uera

secunda uero pars est sententia textus nostri t mens. d. Aꝛ. secunda primi loco allegato in oppositum questionis ubi connumerat podagram inter morbos hereditarios posse etiam ratione prebari quoniam omne genitum producitur secundi dispositionem generantis nisi generatio fuerit impedatum sed cum sperma uirile quod prolificum est uiuplurimum obtineat supra materiam generationis sequitur q; disponet materiam secundus ipsius dispositionem cum igitur sperma decissum ab habitualit podagrico prolificum existens sit quadam dispositione secundum partem spiritus sam a pedibus decissam qualificatum talem uel consimilem dispositionem in pedibus fetus producet. Sed hoc talis dispositio est egritudo uirtum est in corpore questionis igitur egritudo in patre hereditabit ur in filio z sic est ratio eorus que hereditantur. Posset et aliter peobari sed ad presens sufficiat Jtẽ restat respondere ad argumenta principalia tacta ante oppositũ. Aꝛ gucbatur primo sic si quomodo fozet vera maxie esset pp motiuũ. d. Aui. q; sperma est dispositi secundũ complexiones generantis ꝛc. Sed q; hoc fundamentum non esset sufficiens declarabatur pp duo primo q; sperma prolificũ videtur simile toto t partibus igitur ꝛc. dico breuiter q; licet videatur simile quãtũ ad partem corpulentam secundũ quã tamen non est simpliciter simile tamẽ secundũ partem spiritualẽ in eo inclusam ẽ multum varie virtutis secundũ vt i ea parte existit vel formaliter diuersi spiritus diuersoꝝ principiũ membroꝝ etiã aliorum principaliũ multoꝝ vt saltem spiritus genitiuus virtualem diuersitatem dictoꝝ spirituũ sortit vt pp talẽ varietatẽ nõ couenit quãto modo dicuntur mẽbris uarijs spirituũ dispositiones ꝛc. magis cũ virtus informatiua principaliter t in mẽte in dicto spiritu vel spiritibus fundetur z sic sit ad primũ responsum. Arguebat secõ destruẽdo fundamentuꝫ q; si verum id esset pp id q; sperma ex omnibus decidituꝝ mẽbris sed hoc ridiculum dicebat de mente Aristot. qui pbabat suum t ibi est inductum dicatur breuiter cõcedendo cum pbo q; sperma nõsit seduz mate riã dissolutionis membroꝝ pp motiuum suum vel rũ sit sperma sicut t sanguis mestruus sit ex materia quadaꝝ qua potuisset membra nutriri t ex fire simili nutriuntur. Et cuz eadem sit materia nutricationis t generationis secundum varietatẽ nutricationis diuersoꝝ membroꝝ sit etiaꝫ varietas generationis diuersoꝝ membroꝝ t cũ diuersis qualificationibꝫ vnde nõ inconuenit de generi pedem debilem uel pp materiam proportionata generationi pedis sic esse qualificatuꝫ uel pp spiritum a pede debili decissum sic esse qualificatum t debilitatum ꝛc. vt dictuꝫ est in questione.

Ad sm principale cum arguebatur Sed ziro nõ est morbus hereditarius similiter negz idropes go ꝛc. confirmabatur qm q; cũ in sperma te duo ti consideremus principium. s. materiale quod e

superfluum vltimi alimenti quod est ex epate .ꝛ
fuum alcis pra spirituosa que maxime a virtute
cordis dependet vt dictum est sequitur q si macu
lato mbro particulari vt pede sanguis uel spiri
tus inde decisus pp id maculentur .ꝛ exinde mē
bris proportionale quod exinde generatur rema
neat debilitatum sequitur q multo magis epate
vel cordelesis existentibus .ꝛc. dicatur primo pro
debilitier q in talibus membris membris possunt
diuturnari nā propter membrosū principalitatem
si fier notabile virium in his membris ꝛ per tem
pus perseuerer ad mortem deducer ꝛ ex dictis su
pra non fit mobus hereditarius nisi ex modo
quarto vel dicatur aliter ꝛ clarius ꝛ fundamen
talius ad materiā q mobotuꝫ in membris princi
palibus quidam sunt mobi simpliciter tales secū
dum quos ꝛ si non fiat lesio in consuetudinarijs
operationibus per tales tamen dicta mēbia sunt
apta facilius labi in egritudinem nunc sicut esset
debilitas cerebri in natu alis siue sequens malitiaꝫ
complexionalem siue non per quam tale corpus
aptum est cadere in virginem vel alios mobos
actu tales idem dico de debilitate cordis natura
li vel habituali ēt ex tempore secundum quam ꝛ
si ipsum cor non sit actu egrum faciliter tū ex mo
dico vapore sibi cōicato vel ab itrinseco vel ab ex
trinseco aptum est cadere in siporomiā ꝛ remorem
cordis vel sincopi ꝛ de huiusmodi egritudinibus
simplicibus est dubium q si sint in altero parentū
eiusq; corrigantur per alium uel aliam causaꝫ ta
les sint maxime mobi hereditarij ꝛ de his intel
lexit Job. damascenus prima particula suorum
Anſc. cū dixit. Quēadmodū taꝫ viciosū ai q̄si fi
aure corporis a parentib⁹ cadit .b. ditas ita quoqꝫ
mobꝫ diuturnari⁹ ꝛ maxie si fuerit i principali mo
bo. Si autē dici mobi in membris principalibus
fuerint actu talia ut idropis epatis vel febris cor
dis. tunc de tali dispositione principali talem pos
sumus facere considerationē. quoniam aut mate
ria vel spiritus ab illis membris decisa taliter est
qualificata. q. nequaq; corrigibilis est a virtute
informatiua viri. ꝛ tunc dico q tale mestruuꝫ nō
est aptū generationi. ꝛ consequenter non fiet mo
bus hereditarius i filio. Ad hoc dico de spiritu decisō
ab epate viri ꝛ dropici. q̄m mala dispositio in eo ē
talis q virtute aliorum spūs inclusoꝫ in spiritu ge
nitiuo non pōt corrigi nec etiā a bonitate mestrui
mulieris. ꝛ tunc dico etiā q tale sperma virile nō
est prolificū. ꝛ sic consequēter non fit morbus be
reditarius. ꝛ hanc causam prolificationis expli
cat Auſce. ii. tertij. cap. de sterilitate ꝛ difficultate
impregnationis cū dixit. Et de genere quidem
spermatis exquo non fit generatio est sperma infā
tis ꝛ patientis naufatiuā satietatē ꝛ ebrij ꝛ senis ꝛ
eius qui pluri⁹ vritur cobitu. ꝛ cuius corpus non
est sanus. intelligebat principaliter de egritudine
talium membrorū principaliū. ꝛ non omnium mē
broꝫ indifferenter. quoniā alia membra particu
laria cum sint debilia ꝛ egra non propter hoc pro
hibent. quin sperma veplurimum reddatur proli
ficum. quoniā generatio non fit principaliter i vir
tute illoꝝ membroꝝ non sed principalium. licet in
uirtute illoꝝ fiat particulum assimiliatio membro
rum ut supra dicti est. Ideo notanter scōa tertij
de spermate generante ꝛ si generante dixit. d. Ā

Et ipsa habent mēbra debilitata raro gnāt sa
nuꝫ in his uerbis denotatur ſtantibus dictis mē
bris debilibus aut infirmis possibilitas generatiōis
ꝛ similitudo generati Si uero talia membra ēēnt
lesa egritudine fm quam malitia in spiritu impſſa
esset corrigibilis: quia debilitet impressa: ut esset
calidit in spiritu in certo febriente remonibilis p
frigidit mestrui mulieris. dicerez tale sperma esse
prolificū. ꝛ non ppterea filet morbus hereditarius:
ꝛ ratio est q talis spiritus in semine inclusus non
remanet generans fm illam talem accidentalem
dispositionez inductaꝫ a generante: imo illa remo
uetur utpatet: imo fortius dico q̄ possibile est pp
dictam caliditatē inductā a generante tale sperma
cum hac muliere fiat prolificū propter frigiditatē
mestrui mulieris: ubi fi fuisset in qualitatib⁹ tem
peratum non fuisset prolificum. ꝛ hoc quia p hāc
caliditatez deuenitur ad temperantiā quoddā ꝛc.
Et hanc sententiam expſſit d. Auſc. ii. tertij. capſo
allegato cum dixit. Et loquebatur secundum me
dicorum sententiam de spermate mulieris. Et
quandoqꝫ diuersificantur duo spermata propter
causam malicie complexionis in uno quoqꝫ corū
q̄ cum alio non equatur: imo addit ei corruptio
nem. Nam cum permutant vel supplet alterū tā
tum permutatur inuenit vnūquodqꝫ amboruꝫ q̄
equat ipsum cum contrarietate ꝛc. Eandem sen
tentiam expliciit Arſt. xviii. de animalibus vbi
dixit quoniam omnia naturalia ꝛ artificialia non
fiunt nisi propter terminum ꝛ temperantiam ꝛc.
Addit. Auenir quod Juuenes non generant ꝛ cū
fuerint in etate generabunt bene uter igitur respō
dendo ad motiuꝫ ꝛ confirmationem dicatur ar
gumentum hoc non valere idrope vel febris nō be
reditantur cum sint morbi principalium membro
rum ergo neqꝫ egritudines particularium membro
rum non hereditabuntur. argumen. non valet per
media que adducta sunt supra ꝛ hoc est fundamē
tum quia ad hoc quod sperma sit prolificum re
quiritur debita dispositio principaliuꝫ ꝛ consequē
ter spirituum inde decisorum ꝛ non sit particula
rium vt patet ꝛ sic sit responsum ad totam difficul
tatem ꝛ consequenter ad questionem ꝛc. lege tu
Iram ꝛ est tota ista pars clara.

Et multotiens quidem ꝛc.

Iste est tertius specialis cap circa istam ma
teriā ꝛ est multum notabilis ꝛ menti tenendus.
dicit ꝛ multociens fit curatio doloris sinceturatuꝫ
ꝛ oforatio eaꝫ ꝛ expulsio materiez ab eis cā ad
pticiē et adductis rōnē dicit q̄m ille surgsuitateo q̄

consueuerut supfistere supple ē toto ⁊ puenire ad
iuncturas currunt alibi.i. ad alia loca faciennes
cadere habētē eaf.f. supfluitates in timore No
tandū pinelleccius ptis de mente Auerois quiro
colis ꝙ via medicandi dolores ē triplex vna ē re
motio cause doloris scōa stupefactio membri ter
tia impessio delitie in membri ipsimēdo qualita
tem membro conformē ⁊ ista ē que vere dicī ur
medicatiua qm in primo genere vt ibidem dixit
Auerois cadunt multa genera medicinarum ut
solutiua ⁊ digestiua rum ⁊ resolutiua rum ⁊c. sm
ganus est tantum medicatiuū per accidens prohi
bendo sensatiōnem mēbri. Idem ēt ⁊ similibus
verbis dixit secundo canticoꝝ expresse. In prono
stico Auī. ibi loquitur de medicatio doloris quātū
ad primū modū qui est remotio cause que ꝓprie
debet dici curatio ꝙ aliud genꝰ medicaꝫ doloꝝ
Ideo dixit multotiens quidem fit curatio ⁊c. At
tende tū ꝙ talis remotio cause doloris aliqñ fit al
tezando qualitatem cause doloris aliquando eua
cuando cum solutiuis aliqñ repercutiendo ne fluat
⁊ membrū confortando. Curatio aūt doloris ꝙ
completur cum euacuatione materie siue sensibi
liter ēi farmaco siue cum resolutiuis ⁊ sm illa ꝙ
timorosa fit ꝙ per euacuationē materie nō ꝺ bi
litantur alie materie ut fluant ad principalia illa
ēt que perficiūr alterando qualitatē cause mate
rie in iuncturis non redditur timorosa ut patet il
la autem que cōpletur cum repcussiis ⁊ confor ta
tiuis membri illa est que suspecta est ⁊ de hac est
tertius noster propterea dixit ⁊ multotiens quidē
fit curatio doloris iuncturarū ut fluat viaꝫ meā
catiōis doloris que fit ꝓ ablationem materie eē
suspectam ⁊ non illam que ꝓprie dicitur medica
tiua ⁊ quoniā non quelibet talis est suspecta ꝙ ea
tūc que fit confortando ⁊ repercutiendo membrum
stipticando ⁊ consequenter ꝓhibendo ne ulteriꝰ
dicte materie recipiantur explicuit continuando
de qua amotione cause intelligit dicens ⁊ confor
tatio earū ut ly ⁊ teneat expositiue .i. amotio cau
se que fit cum confortatione membri ⁊ expulsio
ne materierum ab eis talis ē que suspecta est ⁊ est
causa ad pniciem ulteriꝰ considerādū ꝙ sen ētia
tegrius verificatur de dolore iuncturarū quifit ꝓ
uiam defluxus materie ⁊ non ꝓuiam paulatine
congestionis materie in iuncturis ꝙ ī illa que fit
ꝓ uiam congestionis materie vere curatio facta
euacuatione materie est membri cōfortatio neqꝫ
ꝓpterea fit timor defluxu materie ad alia mem
bra qz non supfluum in toto ut supponit sed cum
in toto supfluunt ⁊ consequenter consuescunt flue
re ad iuncturas tunc ſtipticatio iuncture ⁊ cōfor
tatio est timorosa ꝙdeo ad hoc declarādū dixit.
quoniam ille supfluitaꝫ que consueuerunt super
fluere ⁊ peruenire ad iuncturas ecce ꝙ loquitur
de ea que fit ꝓ uiam defluxus peruenīunt ad mē
bra principalia ⁊ ſi non trabuntur ad iuncturas
i.cum efficiunt timorem ꝓpcussionem factam
⁊c. ⁊ non inuenimus atrahendo aduncturas ⁊c.
uel aliter ſi non trabuntur ad iuncturas .i. ſi ꝓo
bibentur ne moueantur ad iuncturas currēt ⁊c.

Ulterius notanꝺ qꝺ notanꝺ dixit multotiens qñ
non semper illud sequitur nam facta confortatio
ne iuncturarū ⁊ repcussione non potente naturā
transmittere materias que in toto supfluūt ad iun
cturas forte extra corꝑ euacuabit ꝙ manifestos
canalles ut per fluxum sanguinis narus ſi fuerit
sanguinea uel per sudorem ſi fuerit collerica uel
per fluxum uentris ⁊c. ⁊ sic non sequeretur timor
ubi ēt ꝙ uarietaē in regimine unde materie nō
multiplicarent uel aliter ꝓ partem euacuarentur
materie cum sint in toto multiplicate fluere ad
iuncturas ⁊ non fiat gmutatio ī regimine neq; ex
gre dicte neqꝫ ex gre euacuationum tunc utpli
rimum cus fit ꝑfortatio iuncturarū ⁊ timor ꝓ ꝺ
dōe ꝓ cām quā adducit ꝺ. Ā. in hoc textu.

Volentibus ergo nobis nere curare apodagra
uerbi gratia: qz in hac est maior timoꝝ ꝙ de dolo
re aliarum iuncturarū ꝙpter maiorem pomptitu
dinē ad materias recipiēn. facta euacuatiōe ma
terie anteꝙ simpliciter repcutiam⁹ ⁊ cōfortem⁹
pedes: prius oditerius dieta ꝓfinus ꝙ multipli
catione materie fluxure: certaꝫ ubi fuisset talis do
lor crescens ut de menſe in menſem cum ter mini
faturi fluxus euacuemus aliunde materiā: ⁊ sic
corꝑus mundus conseruabitur: ⁊ a doloꝝ⁹ ius
cturarū: ⁊ ab aliis morbis cretice euenientibus:
⁊ isto casu poterim⁹ factis euacuatiōnib⁹ ꝑseruaꝛ
a doloꝝ⁹ iuncturarū: cōfectando iuncturas sine
timore: ⁊ uti illis de quibus infra erit sermo cū de
terminabitur de cautela a doloꝝ⁹ in iuncturaꝝ
aliās ſi corꝑus fuerit inēperatū: ⁊ nō ueli subici
regimini dicte: ut ego multos boninos cognoui
malūt habere aliquādo dietos dolores ꝙ se abti
nere a multa potatione uini: precipue alibi poten
tis: ⁊ etiā nolūt obedire medicinis: ſi casu debe
mus esse cauti in cōfortaꝺ iuncturarū ⁊ ꝓhibitiōe
fluxure materie: ⁊ ꝓcipue quādo de multo tēpore
fuerit habituatus fluxus. Et hoc principaliter ibi
debat. ꝺ. Ā. in textu ut nos cautos redderet ꝑpter
timores de quo in textu fit mentio: lege literam.

Et multotiēs quidē fit curatio i. meditatio do
loris iuncturarū cuꝫ amotione cause doloris: que
ꝓprie dicitur curatio ad differentiā mitigationis:
que fit cū stupefactione membri uel cū ipimenti
bus deliciā in membro. Addit: ⁊ confortatio earū
⁊ expulso materierū ab eis. i. amotio cause: que
nō fit cum euacuatiōib⁹: ⁊ resolutionib⁹: remitē
tibus malitiā materie: sed cū confortatione earū
iuncturarū ⁊ repcussione: talis amotio materie ē
causa ad pernitiem: uel aliter dicatur: qꝺ curatio
doloris i. mitigatio que fit cuꝫ euacuatione cause
que debet dici curatio: sed quā euacuationem ma
terie sequitur confortatio ipsarum iuncturaꝝ ⁊
expulsio materierum ab eis: talis subsequens con
fortatio ⁊ expulsio materierū fit causa ad gnitē ⁊
hoc sepe fit: qñ euacuata materia medici ne fiat
recidiua ꝑfortat iuncturas ⁊ appendit repcussiua
supfluitatas cōiter: ⁊ in hoc ē error: nisi ꝑdem⁹
rectificatōi corꝑis cū dieta ꝓuenīeti ⁊ euacuatiōib⁹

ve supra dictum ē pp cām addnctam in textu. qm̄ ille supplitur que dicte sunt ꝛc. z iste intellect⁹ uidetur clarior lege tu totum textum ꝫ clarus ē Sagacitur illa pare.

Et aptioza tempora Ista ē ḡrta para pme principalis ca. in qua ipse principaliter ponit que tempora sunt aptioza ad euentum doloꝝ z iunctu rarū z duo facit principaliter qm̄ primo facit q̄ dictum est secundo ponit quoldaz canones specia les secunda ibi. Et cum sucurrit doloribus ꝛc. igi tur ponendo canonē z reddendo cām illius dixit. Et aptioza tempora ad hoc vt in eis eueniant do loꝝ iunctuꝝ z podagra. l. precipue podagra sunt ver propter motū sanguis z humoꝝ in eo z auptūno propter malitiam humoꝝ z digestiōis antecessionē dilatationis poꝝ in estate z ex ca loze q fogis fit ibie. Pro intellectu ptis aduer te q in isto textu fm q⁹ dns Aui. expressit duo tem pora in quibus maxime eueniūt doloꝝ iunctura rū. ver z autūnus: ista etiam fi bene cōsideretur: explicuit duas cās generales eucꝰtus doloris iūctu rarū. cām per viam defluxus z hanc apptopria uit veri. Et ideo dixit. Q⁹ ver pp motuꝫ sanguī nis z humoꝝ in eo est tempus aptum ꝛc. Ecce ex pācuit cām defluxus intellexit ēt causam doloris ti iuncturaꝝ factam per viam paulatine cōgestio nis tbanc appropinquit auptūno z hoc mō innue bat cum dixit. Et auptūnus pp malitiam eoꝝ humoꝝ z digestionis supple malitiam est temp⁹ z qz mala digestione facta in mēbris vnde mali generant humores z uirtutes membroꝝ particu larū z iunctuꝝ reddunt ipotentes ad expulsio nem superfluitatuꝝ unde ꝯsequenter agregantur z sunt causa ꝛc. licet ista causa possit esse causa doloꝝ per viam defluxus ut patet consideranti dicta superius addit. Et antecessionem dilatatio nis poroꝝ in estate. Intellige q⁹ propter talē an tecessionē dilatationis facta resolutione in uiru te in auptūno coniungitur uirtus debilis que cau sa est ꝛc. Et ad hanc uirtutem ut debilitet actiu uat diffimilitas tempoꝝ auptūni ideo addit. Et ex caloze q fortis fit an die z supple in nocte aber in frigiditate hec enim inequalitas facit ad debilita tem uirtutis z fit tales cause faciunt ut aptioza tē pora ad euentum talium doloꝝ sunt ver z an ptumnus ut dicit textus. Jn ucre quidem po pter fluxum humoꝝ z in auptūno propter ma litiam digestionis: z adducens causam talis ma litie digestionis i auptumno dixit hoc supple fieri pper uirtutes esse debilitaꝝ tunc: z hoc propter antecessionē dilatatōis. l. repore poroꝝ tum: z conse quenter resolutionis facte: etiā ꝑpter iequalitatē z diffomitatē tempoꝝ ipsius autūni: ex caloze q fortis fit in die: z supple infrigidatur aer in nocte. Similem sententiā huic: quantū ad secundā par tem textus posuit. S. g. anssō. cōmēto. xvi. lege li teram quia clara est.

Et cum sucurritur Ista est scōa para dui⁹ par tis que in duas diuiditur: qm̄ primo ponit quoddā canones phisicos circa istā materiā. secūdo ipse reddit ad aduceri. causas doloꝝ iunctuaꝝ quo dāmodo eas epilogando: scdo ibi. Et de ꝑti bus doloꝝ iunctuaꝝ ꝛc. prima aduciť i duas fm duos pronosticos cauꝝ. quos ponit: scdo ibi. Et quando apparent uarices ꝛc. De prima parte po nendo primū canꝝ pronosticū dixit. Et cum sucur ritur doloribus iunctuaꝝ in primis cū apparent fit eoꝝ cura facilis. Qđ si confirmentur z ꝛsue scant propter illi qui generati sunt ex humoribus diuersis nō curantur. i. multū difficiliter curantur ratio cōsiliorum quantū ad ambas partes videť esť: clara: nam in principio mēbra iunctuaꝝ nō sunt adhuc debilitata: neq; habituata ad mate rias recipiēn. vnde faciliter possunt materie cum fluunt ad alias permutare uias: mēbra etiaꝫ satis faciliter possunt confortari: cū non sint multum debilitata: unde non recipiēt: z fic facilius erit eo rum cura cū apparent in principio: z maxie hoc dictū est ueruꝫ de ea que fit per uiaꝫ defluxus: iꝫ etiā uerificari possit de ea que fit per uiam paula tine congestionis ꝑter mēbrum a principio non multuꝫ debilitatū posse a principio faciliter forti ficari. Econtra uero z est ratio sēde partis cuꝫ huiusmodi doloꝝ sunt cōfirmati z consueti non faciliter curāt̄ur: tamē qz membra iaꝫ sunt facta debilia. z meatus sunt amplificati z relaxati: z natura accepit cōsuetudine se ꝛgbonerare ad illa membra: z cum consuetudo sit alterata: quedam natura difficulter multū possunt mēbra retificari maxime inferioꝝ ꝑpter situm ut in podagra z sia tica. Jn ciragra autē propter mobilitatē manuū z ex consequēti dispositionē naturales passiuam i strabēdo materias difficulter dispōnitur ne reci pia ut: reliquę etiā iuncture saltez facte sunt apte ꝑpter laxitatē uiarum z ipārā debilitatem ad recipiendū. si ex multo tempore sint sanate: z fic ofa difficulter curāt̄ur: z precipue difficulter curanť illi dolores qui generati sunt ex diuersis humoriꝫ ut dixit textus: quoniaꝫ in talibus debilitatis iun cturis ex multiplici malitia complexionali diuer sarum materieꝝ male: z difficulter multuꝫ talis membroꝝ malitia est cozigibilis: etiaꝫ ex parte reginimis dicte ad prohibitionē diuersaruꝫ mate rieꝝ difficilis habetur odiatio: z fic tales assueti dolores difficulter multum sanantur. Aduerten dum tamen q⁹ facilitas curationis talium doloꝝ in principio non est in omnibus equalis: imo mul tum diuersa magnam in se continens latitudinez quoniā in illis qui sunt naturaliter fortes in opera tionibus membroꝝ: sed ꝓpter indebitū tantū regimē iucurāt doloꝝ iuncturaꝝ ut podagrā: vbi gratia: qz multi pedib⁹ exercitāť cū usu multi coi t⁹ potatōe vini multi subtilis: z comestiōe aceti z multa moza pedum in aqua frigida post exerci tium laboriosum ꝛc. Jsto casu in primis cum ap parent faciliter curantur si amicus obedire velli z maxie faciliter. Sed si ꝑp malitiā naturalē mē broꝝ radicaliū z dilatationē meatuꝝ cum frigo

reginime fiant tales dolores tunc in primis ei apparent sic curatio facilis nō tamē ita facilis sicut in primo cāu vbi aūt eum cōditionibus dictis cōtingatur debilitas i iuncturis ex principiis gnātibus apparentibus vt sit morbus hereditarius ad mōs supradictum tūc in primis cū apparēt tales dolores quadam facilitate magis facilius curētur q̄m si cū eisdem condictionibus ō firmentur tūc cōsueuerit difficulter satis curātur. Et sicut dictū est q̄ varietas curationis dolor in principio cū apparent in diuersis est inequalis sm varias circūstantias ita intelligatur de difficultate curationis talium dolorum cū ō firmant tūc sueuerit q̄ talis difficultas ē inequalis q̄n in aliquibus cū certis circūstantiis tminor tin aliquibus maior vt patz intelligenti. Et ex hoc clarus intellectus discurrere poterit ad multa subtilia. s. q̄ aliquis talis dolor i principio cum manifestatur difficilius curatur q̄ aliquis certus datus ō firmatus taliquis est aliqualiē curabilis tq̄ aliquis ō firmatus poterit dici faciliter curabilis tad multa alia sic considerabis que videtur inconuenientia tamen nō sunt q̄ omne facile est aliqualiter difficile tō difficile est aliquo modo difficile vt alibi habet videri tc. lege tu litteram clara est ex dictis.

Et quando Iste est secūdus casꝰ prono sticus huiꝰ part tc est clarus dicit. Et q̄n apparent varices in habentibus dolores iuncturarū tpodagrā. i. precipue podagrā est earū fantasia p eas. Cest signum fantasticinei erorum doloꝝ q̄n signum est q̄ materia que solebat fluere ad iuncturas precipue ad podagrā vel pedum iam conuertitur ad alias vias q̄ fit recipitur in venis per tibias protensis quod manifestatur varicibus tibiarū de quibus principaliter ītēdit.

Et de habentibus Iā in hac parte ipse recapitulat sumatim causas euentus doloꝝ iuncturarum que dicuntur q̄ tales cause vel sunt primitiue tquedā modo extrinsece nel corporales si extrisece sic se tenent ex parte mali regimīs tbanc primā causam expressit in prima parte si sint corporales vel hoc est q̄ tales iuncture sint debilitate naturaliter et si ex tempore magis se tenebit ex parte cārum extrinsecarū tsic naturali i eis dicimus ee corruptionem forme mēbroꝝ. i. dictarum iuncturaꝝ vel hoc euenit ex parte influxuum dispositione vt q̄ vie sint late ad fluxum habitantes versus iuncturas vel hoc est ex pte malitie complexionis membrorum radicalium unde ppdictum malitium fit in ipsis generatio malozuꝝ humoruꝝ tex ipsequē ti fluunt ad iuncturas vel supple hoc accidit ex dispositus istis causis vel aliquibus earum certo modo combinatis ut patebit intelligenti tbas omnes cās iple recte expressit in textu legenti ifam lege ergo eam. Et de habentibus dolores iuncturaruꝝ q̄dam sunt qui sibi superuenire eos faciunt pp malitiam sui regimīs ecce assignat causas primitiuas que ab certo modo scōm voluntatem nostram nobis occurunt. Iccirco dixit sibi ipsis eos. f. dolores superuenire faciunt quasi dicat ex imperio voluntatis eorū ipsis enentiūr. Et de illis sunt superquos euenire facit eos. f. dolores corruptio forme i. debilitas naturalis mēbroꝝ eorū. i. dictaruꝝ iuncturaruꝝ tbec ē una cā corporalis addit tdilatatio meatuū uenarum uel supple arteriaruꝝ eorū. Et hec est secunda cā instrumentalis: sequitur tgeneratio humoꝝ malozuꝝ in ipsis pter malitiā cōplexionis mēbroꝝ um radicalis. i. maxime principalis: tbec est tertia causa etiā corporalis tsic omnes expressit: ut patet: tnota bene istas quinsi onē: q̄ ad istaꝝ reduci possunt omneraliter omnes cause: q̄ ibi explicantur mēbra nutrimēta trecipientia eum habitantes mitrendi.

Et quandoꝝ In hac ultima principalis. d. A. ponit unuꝝ casū cōtingens circa doloꝝ iuncturaruꝝ tdicit hoc dicit. Et quādoq̄ cōmouentur dolores iuncturaruꝝ in febribꝰ. i. ubi alias euenerunt: tcū fuerint quietati quandoq̄ in febribus superuenientibus cōmouentur. i. fit doloꝝ recidiuatio pter febres. Addit: Et cop eleuatio sicut ipsi quādoq̄ uenīūt in febribꝰ. i. sint victi dolores: aliquando incipiunt euenire in febribus: similiter fit eorum in febribus aliquādo eleuatio i. remotio. Causa taliū cōtingentiaruꝝ sumitur ex hoc. Nam in febribus propter aliquationē humorum tsubtiliationem ipsorum contingit q̄ in corpore in quo alias solebant euenire dolores humidi q̄ facta tali subtiliatione in humoribus propter febrem currunt humores ad iuncturas ad quas fluere solebant tsic cōmouentur pp febres ut in prima parte dicebatur ēt pp febres membris debilitatꝫ pp influxum multiplicantur humores tc. Et propter istas causas cingit ut in febribus incipiant apparere ubi tamen nunquꝫ ante appareuerant tboc maxime uerum est in corporibus debilium iuncturarum naturaliter sicut in illis in quibus ē egritudo simpliciter talis et here ditate tnon actu talis sed superuenīēre febre fit actu talis tboc dicebat i ultima parte textus cōtigit ēt q̄ propter febres fit eleuatio tremotio dolorum iuncturarum q̄n contingit iuncturas debilitatas esse ex malitia complexionis frigide tpropter febrem ē remotio talis malitie complexionalis etiam si sit cum materia sicut de febre in qua no naturali contingit ubi ēt propter febres si cus materia febris euacuata per sudorem uel per urinam euacuetur ēt materia fluxura ad iuncturas contingeꝫ q̄n in cali febre fiet amotio ē eleuatio talium dolorum iuncturaruꝝ tsic febris sicut alicui est causa euentus talium dolorum ita est aliquādo causa remotionis similium dolorum tboc est quod dixit lege ifam claram.

Siatica uero Ista est secunda pars principalis capituli in q̄ specialitez iple descendit ad declarandum de dolozibus specialium iuncturarum tduo facit

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

principaliter qñ primo determiat de fiatica ⁊ do
loze anche secundo ipse vltimate ponit duos ca
no. pronosticos absolutos ⁊ generales circa dolo
rem iunctuarū. secunda ibi in fine huius partis.

Et qui habet dolozem Anche ⁊c . prima pars
aduc i duas diuiditur qñ primo determinat de
fiatica scdo de dolore Anche scda ibi dolor vō an
che prima adhuc in duas qñ primo ipse manife
stat gā de fiatica ⁊ eius accidentia scdo ipse ponit
media aliqi determinationis eius fa ibi ⁊ quādo
qs soluitur in eo natura ⁊c. de prima parte primo
ponit vnam generale de fiatica dicens. Siati
ca vō est de iuma dolozis iunctuarū consequen
ter addendo accidentia fiatice quibus ipsa fia
tica cognoscitur ab aliis dolozibus iunctuarum
ponit quinqs per ordinē. Primū est q fiatica est
dolor qui incipit a iunctura Anche ⁊ descendit re
tro ad cossas. ⁊ quandoqs extenditur vsqs ad ge
nu ⁊ calcaneum dicit scdo ⁊ quanto plus prolun
gatur spacium eius additur eius descensio ⁊ icōm
moditas in paucitate ⁊ multitudine sua dixit se
cundo. Et qñqs ptendit⁹ usqs ad digitos dixit ter
cio. Et extenuatur ex eo pes ⁊ cossa dixit quarto.
Et in fine eius dellectantur compressione ⁊ deam
bulatione pauca super extremitates digitorū suo
rū dixit quinto. Et sic ei difficilis curatio ⁊ equa
to rrectionis. Posteliligentia patē est aduer
tendi q; licet fiatica sit de iuma dolozis iunctura
rū vt dixit textus tñ auctores de fiatica precipuā
faciunt ca. vit. Capl'm dolozis iuncturarū ⁊ ratio
est qd ponit Rasis in dispositionibus ca. propzio
in principio quoniā iunctura Anche est iunctura
multū profunda ⁊ super ipsam est caro plurima
super quam non apparet signus apostematis ma
nifeste sicut in aliis ēt in cara talis dolozis ē diuez
sitas a cura doloꝝ aliarū iuncturarū ideo ⁊ fi
nitur .A. postqua determinauit generaliter ō
dolozibus iuncturaꝝ absolute ia specialem facit
determinatōē de fiatica ⁊ dolore Anche ideo ut
hoc declaret dixit in principio textus. Siati
ca vō est de iuma dolozis iuncturarū tñ supple de
fiatica ⁊ dolore Anche fiet specialis determinatio
oiferenter ab aliis ⁊c. Secundo notandū ꝓ do
cūdenia huius partis ⁊ sequentē qō licet ancha
large aliqñ sumat⁹ pro omni osse exīte circa con
tinentiam illam vbi osse coniunguñ dodo que
sunt in toto añ ⁊ retro sez vt volunt auctores quo
modo sumebatur quarta problematum scdo pro
blemate eus querebatur qr est q occuli ⁊ anche
exā qui plurimo utūtur cobitu sensibiliter cōpa
riuntur ⁊c. ibi sumebat ancha large ꝓ oī tali osse
taliter sūcto. Iñ proposito aūt aliqñ per anchaꝝ
intelligimus stricte illud os latum multoꝝ late
rū in cuius extremitate est foramē in quod ingre
ditur extremitas ossis rotundi dicta uertebruꝝ qō
est extremitas ⁊ caput ossis cosse quā cōcaui tatē
sic appellamus ⁊ sic dolorez factū in dicta iunctu
ra qua alligatur uertebrum in pisside anebe. I. in
cōcauitate dicti ossis dolorē stāticum appellam⁹
⁊ aliqñ fiatica passionem ⁊ hoc modo sumpsit .o.
A. I textu isto: infra tñ cū dolore anche erit deter
minatio: sumitur ancha magis large ut supra de
mente Aristotelis sumebat⁹ ꝑ fiatica: ergo intelligi
mus egritudinē siue doloꝝ dicte iūcture ul̄ acute
nationis que est vertebrū cum pisside anche que
iunctura est in homine ad motū rectū ꝓgressiuū:
maxime necessaria: qz fm ea fit elleuatio cosse: ⁊
eius curuatio: ⁊ ad eandē iunctura ꝓrio ⁊ mul
tiplici mō alligat⁹ coxa ⁊ grossa uenīes a muscu
lo magno: q alīb⁹ musculus corpis maioꝝ existit: vr
dixit .d. A. ꝓia primi ꝙ anotomia musculoꝝ cosse
qui muscbuli illuestrē uel extrinsecā partē cosse ⁊
intrinsecā ⁊ os femoris ⁊ totā anchā coboperit ori
ficiū ad policē diūtinguit: dicit quo mediante mu
scbul⁹ per coxā circa ipsū musculi alīb extremū
factā: ⁊ cū genu alligatā dicta iūctura fic: ⁊ uer
tebri cū genu: magnaꝝ ⁊ precipuā habet colligā
tias: ⁊ tandē cōsequēter mediāte genu ⁊ muscbu
lo cruris cū pede paruo per coxdas etā grandem
habet colligantiā ⁊ p ullos tuiusdam muscbuli.

Et ex dictis bic infert: ꝓio ueritas primi acci
dentis dolozis fiatici: quoniā est dolor qui incipit
a iunctura anche stricte sumēdo anchā ⁊ descen
dit retro ad cossas. i. talis doloz etiā ꝓcipit descē
dens in parte extrinseca cosse: supple etiā aliquan
do sentit⁹ in parte intrinseca: ⁊ hoc ꝑpter dictum
muscbuli aliqñ dictā iunctura cū tota cossa ⁊
femoris ꝙ dicebatur ⁊ addit. Et quandoqs exten
ditur usqs ad genu ⁊ calebancā: etiaꝫ. f. per colli
genias vt dictum est: ratio dicti scdi est clara: qz
quāto plus prolungat⁹ spatiū eius. f. doloꝝ mai⁹
cōcatur nocumēti colligatis mēbris: ⁊ sic magis
extendit⁹ ⁊ sic additur eius descēsio: etiā qz ad ꝓ
lungationē doloꝝ plus atrahit⁹ de materia que
tandē mēbris inferioribus cōcatur ⁊c. idcirco ad
dit: ⁊ fm materiā in multitudine ⁊ paucitate sua
f. fm q materia est multa uel pauca: que trahit⁹
uel mouetur decōsq sic magnificat⁹ eius descēsio
ad inferius uel minuitur: ⁊ ex cōsequenti posset i
tātū multiplicari materia: q; quādoqs ptendit⁹
f. doloz fiaticus usqs ad digitos: ⁊ pez ullos eius dē
musculi qui usqs ad policē extenditur ut dictuꝫ
est: ⁊ hoc ē quod dixit: addit. ꝫ. Et extenuat sup
ple quādoqs ex eo. f. doloze fiatico: pes ⁊ cossa: ⁊
istud posset declarari per ea que dicta sunt supza
in capto ō causis gibositatis in fine: sed oā ꝑsens
dicatur hoc esse boeuiter: qz debilitantur in motu
pedes ⁊ cossa: ex cōsequenti non atrahitur ad illa
nutrimētū etiā qz ad debilitatē uirtutis animalis
in mēbris uel defectū sumitur porētia caloris na
turalis ut alibi est declaratū: etiā qz ꝑpter doloꝛē
atrabunt⁹ fiatice humiditates que obtūdunt acti
onē calidi naturalis ⁊c. Unde ꝑpter oīa ista taber
crus ⁊ pedes: dixit quarto. Et in fine eius delectā
tur cōpressione ⁊ deambulatiōe pauca sup extre
mitates digitorum sinoz dixit in fine. i. declinatōe
doloris iam tota fere materia euacuata: deleetan
tur cōpressione. f. cum manu simpsimendo cossam
quoniam per talem compressionem excuritur rest
duum materie que remanfit: ⁊ partes muscbuli

per ipsam appropiquationē debiti situm acquirit qñ prius erant elongate per impletionē materie dellectantur ergo compressione q; iuuant vel cō pessione pedis cum terra melius pp eandem cāz dellectantur ēt ex paulatina deambulatiōe iuuā tur qñ per talem exercitium nigrorum calor natu ralis ꝛ reliqe mārū que remanserāt resoluun tur dirit notanter pauca q; fortem deambulatio nem nō sustinerent .i. longam dixit ēt super extremitates digitoꝝ suoꝝ vt iuuat talē motū fieri sua uens ꝛ paulatinū naz cū sic mouemur sua uiter in cipientes incipimus cum depositione digitorum ꝛ hoc totum est qñ talia membra sunt precedenti morbo debilitata ꝛc. dixit vltimo de hac parte ponendo aliud accidens siatice q; fit difficilis incuratio ꝛ equatio erroctionis .i. doloroſe incuruatur crus uel cossa ꝛ postquā est incuruatum crus ut equetur difficilis fit erroctio quoniā per quēlibet talem motū fit distensio ligamētoꝝ ipsius iunctu re q; ad talem motum necessaria ē revolutio uez tebri in pisside stare autez nō est eis difficile quia a d statiōnē nō mouetur vertebrum sed ad expon sionē vel Sctionem curis necessario mouetur ió dixit .2. A. primo primi doc. quinta ca. xxvi. Cū aūt musculis cosse aut curis nocumenta accidē rit ut in casu nostro figere ert facile sed moueri difficile lege lām q; iam clara est.

Et quandoqz Postquā declaraūt sia ticam per propria accidentia Jam ipse ponit diuersum modum termi nationis talis doloris ꝛ duo facit sm duos modos termiatōis quos ponit fa ibi. Et quādoqz proditcit ꝛc. dixit primo ꝛ est clarū ꝛ quādoqz soluit in eo natura ꝛ iuuat p id .i. quod i tali doloze aligñ lubricus fit venter qñ interdum irritata natura ex acuitate doloris mouetur ipsa ſic ſtimulata ad euacuandum materiā ppie antecedentez ipsius ut idem iuuatur ad euacuationē materie nocine dixit tñ qñqz q; non semper cum soluitur natura iuuantur per id infirmi qñ possibile ē q; pp dolorem iuncture per colligantiā debilitato stomaco ꝛ intestinis uel pp paucitatē sompni p indigestionem dictoꝝ membroꝝ uel debilem primā coctē fiet lienteria passio ꝛ ſic uentez soluetur ꝛ non propterea ide iuuatur dicit de scōa parte. Et quandoqz talis doloz supple perducit id dislocationem extremitatis cosse eius .i. taliter fit qñ uertebrum exit pisſidem ꝛ pṙiam ꝛcauitatez ꝛ ſi supple tūc ꝛemetrecum sm ueritatem .i. ut dicit ipſa fit tunc priuatio gressus ꝛ ideo supple tunc de cura huiꝰ ad istam fen tantuz non ptinet determinatio sed supple recurratur ad quartum canonis fen quita ibi habetur clare de dislocatiōe anche ꝛ ossis an che quomodo autē fiat aligñ dislocatio perfecta ossis cosse a cā corporea iam supra dictuz est quoniam ad dolorem siaticū aligñ tanta segrur atractio materiez musculoſarū ad dictam iunctura q; ligamentū alligans molificatur ꝛ elongatur ꝛ ita tū q; interdū refillat vtebrum ex pisside ꝛ est sniа Auſ. sexti sexte particule ante tū illud sepe accidit simillitudo dislocationis ꝛ stingit in cāu tali ut sit uelox exitus ꝛ velox reditus ad situm cōuenīē tem propter causam claram lege ilam.

Doloz uero anche Thunc secundo determinat de doloze anche habente magnam conuenientiā cū doloze siatico ꝛ duo facit primo ipsum manifestat per propria accidētia fecūdo adducit causas ipsius ibi multotiens accidit dicit primo quodāmō conuenit mando cuz doloze siatico doloz ꝛo anche ē ille in quo est doloz fixus in anchа qui non descendit supple ad genu ꝛ ad pedes sicut siaticus nisi cumpmutatur ad siaticam ꝛ declarando causas pdo pimitiuas sēo corporeas dixit. Multotiens accidit aut ꝛ debilitate consequente anchoz causa sessionis sup dura ꝛ causa percussiōis sequente eam ꝛ causa assiduationis equitādi omnes tales cause primitiue possunt esse cause debilitates anchaм ꝛ inducentes dolozem aut ꝛ compressiones ꝛ ex consequenti ex solutiōe ꝛtinui inde cōsurta ꝛ in sessione super dura ꝛ percussione super eā aut causa defectus multe materie ad anchas pgmotum in dictis anchis cātum sicut in assidue equitantibus ut dixit talis aūt doloz vt dictum est magis fixus est in anchа nō descendens ad genu nel pedem qñ siaticus propterea q; non ē tāta anche ꝛ illorum mēbroꝝ colligātia sicut ē cuz iunctura sic ut manifestū est tñ non est negādū qn ēt aliqñ in tali doloze cōicent ēt genu cū pede pp musculū cōm cosse ꝛ anche ꝛ sic ut dictū est sed sufficit qn non tantum addit. Et sunt cause eius ille cause. omnes que dicte sūt supra de causis doloris ium cruruм absolute sunt ēt cause huius doloris q; preter primitiuas sicut complexionales omnes sine materia ēt cum materia nel simplici uel mixta sēcum modum qui dictus est supra addit. Ue rumtamē plurimum fit ab humoze crudo. Et si tu dicas supra in causis doloris absolute dictuz est q; vtplurimuz sit a frate cum collera deinde a crudo ꝛ tamen hic dicitur quod vtplurimū a crudo no. qđ cuz incipit dicere ꝛ sunt cause eiusdē cause licet verba textus videantur adaptari proprie doloꝛi Anche tamen cōia sunt ēt doloꝛi siatico ita ut numezet causas enumtas doloris siatici ꝛ anche. Dico secundo qđ ista difficultas tacta ē supra ad quā recurzas loco suo. Jn summa tñ dico qđ per crudum hic ut ēt supra intelligit ſſa aqueā subtile quod maxime crudītate percipiat ex ꝑti dico qđ tale ſſa ꝓparati ad quosqz alios humoꝛes singlazes ꝛ p se sine mixtiōe aligꝰ humoꝛ tū qđ vtplurimū doloꝛ glibet istoꝝ ꝓpēder ab ꝑ humoꝛe pluſq; ab alio loquendo de doloze facto per cām fluentem ꝛ isto mō cōparabat hic sed si forte cōpararemus humoꝛē talē ad qualibet aliā materiā idifferent sine simplicē siue cōpositā dico qđ vtplurimū magis fit a ſtate cū collera q; a ſtate crudo tanti qꝛ plus de aliis speciebus ſtatis simul sumpt generat ī corpoze humano quā de tali subtili tantum ꝛ quoniaz illa nō facilter mouētur ad iuncturas sine mixtiōne collere babilitanꝰ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

autem ad fluxum per mixtionem cuz colera inde
est ꝛc. Et isto modo cõparationis cõpabitur
sapa: poteris etiã habere materiã pbabilẽ relpõ
dendũ p sideradis: quia diffẽrter intendũ est de
his iuncturis z de aliis: cũ iste concauitates sint
in plures ẽ cõcauitates aliaz iuncturaz ẽ sicie
ra tu rifionem. Addit numerando vnũ certum
modum dulus dolozis g uiam gmutatõis. Et mul
tiens gmutat a dolozib⁹ matricis cronicis z re
manẽbus rẽpote longo ita ut. z. meses vel. s. ali
quãdo plures: z ratio clara ẽ, quoniã pp dolores
matricis longos g uicinitatez debilitatur ancha:
videlz posibile q materia que faciebat dolores
matricis mouebat ad iuncturas anche uel scie: z
sic fiet dolor anche uel scie. Ponit ꝓsequenter
alios modos explicite de mẽbris faciẽtibus tales
dolores: quoniã dixerat q utplurimi fit ab humo
re crudo. iam addit q quãdoq; fit a materiis cali
dis, sũptibus z grauitis: z declarãs unũ modũ
euentus talis dolozis a cã calida: ut a sanguine di
xit. Et ex replecõe uenaz anche ex sanguine
i. fit talis dolor, quoniã ꝓpter extensionẽ uenarus
ꝓpter ꝓpriã rãi refudat dictus sanguis ad conca
uitates dictaz iuncturaz. Addit postẽ de aliis
modum euentus taliũ dolor. Et ab apostematí
bus in rinficis i profunditate locoz supple existẽ
tibus euenit aliqñ talis dolor ueztamẽ non appa
rent propter profunditatem suam. i. dictarum cõ
cauitatũ maxime sic sicut apparent apostemata
reliquaz iuncturaz ifstud totum clarum est lege
liter. m continuam.

Et dicitur In ista ultima ꝑte huius
partis ipse ponit duo prono
stica circa hos dolores. s. a. bi. Et omne quidez
membrũ de prima parte dicit. Et dicitur qui ha
bet dolorem anche z apparet in cossa eius rube
do uehemens quã itate cruũ digitoz non faciens
ei dolorẽ z accidentia ei in ea. s. cossa pruritus ue
hemens z desiderat ollera mouetur i. 25. Ista
sita eligitur ab ipo. in libro de capsa eburnea is
non sic iacent uerba imo ẽ aliquanto generaliter
dicit ibi. Cum apparebit in cossa finistra inferio
ri absolute dicit inferiori. rubedo uehemens que
non dolet tunc scias q habens eam morietur in
25. die sue egritudinis. s. principalis fi. s. ante. 25.
diem apparuerit addit. Et signum eius illius est
qz in principio sue egritudinis habet pruritus ue
hementem z desiderat comedere ollera. Ecce
aliquale diuersitatem q; in termino nostro cõtraba
tur ad dolorem anche z bi. nõ. et in isto non de
terminatur ad anchas finistram z in hoc sic ideo
precise uerificans nisi in tertium credo posse male
assignari sicut neqz ratio aliarũ sistarum euidẽtem
libelli distincte assignari põt saltem per me nidẽ
tur alle ista: esse quidem proficie quarum non ẽ
ratio sed probabilis quedã persuasio põt adduci,
quoniã cum primũ accideric in cossa pruritus ue
hemens fluentes materia calida mixta sanguini.
q; declaratur et qz appetit ollera ꝓpter ꝓpriam
rem non naturalẽ calidam ꝛc. tunc cum appare
bit rubedo uehemẽs quãtitate magna. Astrum di
cit ea est signum qd iam multum fluxit de mate
ria calida ad cossam ꝙsequẽter ad maschulũ ei⁹
qui est medium maxime sensitiuũ si cazo non do
let signum ẽ q; uirtus sensitiua est debilata multũ
z quodammodo stupida z qõ mens egrotat iuxta
sniam anſo. illius. Quicunqz dolores plurimũ
dolozis non sentiunt bis mens egrotat z hic est si
gnum mortis cum cõditionibus uerificantibus
assõ. unde ibi sed utrũ in. 25. uel. 23. nescio assigna
re cã sed dicam cum Bentili in simili exponen
te sic moletur in uiij. uel. x. i. possibile est ut mo
riatur in illo die ita ipse exponit alibi morietur:
erga in. 25. i. possibile ẽ qõ moiatur licet cum pu
doze sic exponam. Dixit ꝓsequenter ponendo
alium can. ꝓnosticum. Et omne quidẽ mem
brum in quo ẽ dolor iucture magrefit z extenua
tur ratio huius dicti adducta est supra per tres
causas recurre supra lege ibi am totam.

Et dolores quidem Ista est ter
tia pars ꝑti
cularis ca. in qua ipse ponit comparationem fiati
ce z podagre simul alios dolores iucturarũ z duo
facit quoniam primo ipse ponit conclusionẽ quam
dam cum eius probatione. Secundo ipse ponit
unam specialem solutionẽ de fiatica z podagra q;
tamẽ supra posita est generaliter de oĩb⁹ dolorib⁹
iuncturaz fecũda ibi. Et iste quidez ꝛc. de pria
parte ponit conclusionẽ z dicit. Et dolores quidẽ
iuncturarũ qui sunt ꝓpter fiaticam z podagram
cum curantur z erredicantur earum materie nõ
rededit uelociter. Fiatica vo z podagra cum cu
rant z erredicantur earũ materie sunt ex eis que
redeunt uelociter qualiber ex eã z pbando sclu
sionẽ dicit. Et id fit pp situz mẽbri. Ꝓto intelle
ctu huius pẽ. Nota ꝓlogũ ad vreificationẽ text⁹
de hac ꝙpatione in redditu podagre z fiatice ad
alios dolores oz; itelligi ceteris paribꝫ quoniã eẽt
multũ ꝓbabile qd ciragra in certo corpore p⁹
quã materia eius esset erradicata z facta cura
citꝫ rediret q; podagra curata fit in alio certo cez
pore puta si ciragra pẽdeat ex diuersis humoribꝫ
z podagra ex uno tri. vbi ẽ corpus pticis cirag
fit aprũ ad dictã passionẽ pp eius partes vel ma
lũ regimẽ parentis patiẽtie podagram nõ sic sint
dispositi ꝛc. de manifestis ẽ qõ ciragra ẽt curata
citius redibit in illo q; podagra curata in isto z
hoc pp ista diuersitatẽ is posita paritate cõclusio
hꝫ veritatẽ z hoc pp cãm qd adduxit. d. A. ter
tu pp situ dictaru iuncturaru respectu cũ sint inse
riores facilius ad eas fluunt materie quã ad alꝫ.
Et z hoc iferri põt q; eaneẽ rõnem qõ cõparãdo
podagram ad fiaticã cuz ẽ curata podagra facili⁹
apta ẽ reddire qꝫ fiatica z intelligẽdo de ea que fit
per viam defluxus quoniã z via paulatine cõge
stionis opp. staret quoniã pedes cũ magis exerci
tentur ipsoꝝ resolutiua erit fortioz z sic nõ agge
gabit ꝛc. ꝓbabiliter tri hoc dico quoniã posset di
cere aduersarius qõ in fiatica est iunctura magis
carnosa z ẽ ꝓpinquioz principalibꝫ mẽbris z isto

plus facit ꝙ minus agregetur materia in ſiatica
q̃ȝ in pedibus ſed non eſt de hoc difficultas nr̃a:
quoniã ſermo ẽ de dictis doloribus factis per uiã
defluxus. Nota ſ͛o ꝙ notãter dixit cum curan
tur ⁊ erredicantur earum materie ut inuat ꝙ ipſe
intelligit de uera cura ⁊ nõ blanditiua que aliqñ
fit per ſtupefacientia qm̃ ſi remoueatur dolor cira
gricus per ſtupefacientia ⁊ podagricus ueriſimi
liter citius redebit dolor ciragricus q̃ȝ podagricuſ
qm̃ tardius remittetur equalis ɔplexio frigida i
ducta in pede q̃ȝ in manu ⁊ ꝓpter magis diſtare
pedes a fonte caloris ⁊ ꝓpter ipſos eſſe minꝰ mobi
les q̃ȝ manus ſed ſi fiat uera curatio erradicando
materiã morbi tunc facilius redderint podagra
⁊ ſiatica q̃ȝ reliqui dolores iuncturarũ ⁊ hoc ꝓp
ter ſitum deorſum vnde diſponuntur ut faciliꝰ ma
terias recipiant ⁊c. lege lr̃am claram. Ponit
ɔſequenter aliã ɔcluſionẽ. Qz iſte quidem egritu
dines.ſ.ſiatica ⁊ podagra ſunt ex eis que heredi
tantur ⁊ proprie podagra ratio huius partis dicta
eſt ſuperius ubi hoc dictum ẽ de oı̃bus doloribus
iuncturarũ generaliter ⁊ de hoc facta ẽ ſpecialis
queſtio ad quã recurre ſi placet qr̃ tñ podagra ſit
magis de illis que hereditãtur q̃ȝ ſiatica ẽt ex dic
tis ibidem põt haberi fundamẽtalis rñſio quoniã
ſpiritus deciſſi a pedibus uidentur minus facere
ad neceſſariã generationẽ fetꝰ q̃ȝ deciſſi ab alijs
membris iuncturarũ cum uideantur membra mi
nus nobilia iõ ſtante malitia in talibus ſpiritibus
natura nõ reddit tãtũ ſollicita de corrigendo dic
tam malitiã ſicut ſi ſpũs aliarũ nobiliũ magis iũ
cturarum ſint infecti mala qualitate quoniã ubi
notabiliter eſſent infecti ꝓpter uicinitatem ſpiri
tuum principaliũ membrorũ ſi ab illis aliqualiter
non corrigantur illos principaliũ ſpiritus coinqui
nabunt ⁊ ſic non reddetur forte ſperma prolificũ
quoniaȝ in uigore dictorũ ſpirituũ maxie ipm red
ditur prolificum lege lr̃am paruam. ⁊c.

Et materia quidez ſiatice.

Iſta eſt quarta pars principalis cap. in qua ꝓ
ɔplimento doctrine etiam reuertitur ad determi
nandũ de ſiatica ⁊ podagra quodãmodo ſpeciali
ori ⁊ diuiditur pars in duas quoniaȝ prĩo de ſiati
ca ſpecialius determinat ſ͛o de podagra ſc͛da ibi.
podagra uero ex ſũma ⁊c. prima etiam in tres di
uiditur quoniaȝ primo ipſe ponit diuerſos modos
euentus doloris ſiatici ex diuerſo modo ſitus ma
terie dolorem efficient̃ ſc͛o ipſe ponit unaȝ freq̃n
tem ɔtingentiam q̃ȝ etiam ſupra poſuit euenien
tem ad dolorem ſiaticum ꝓpter materiam illius
in certo ſitu ɔtineri. tertio ipſe ɔparat doloreȝ ſia
ticum ad alios dolores iuncturaruȝ in uehemen
tia ipſius doloris ſc͛da ibi. Et multotiens ⁊c. ter
tia ibi. Et ſiatica quidem ⁊c. de prima parte dixit
Et materia quidem ſiatice plurimum eſt i iunctu
ra. i. plurimũ icipit dolor ſiaticus ꝓpter materiã
exiſteñ in iunctura. i. in ɔcauitate iuncturarũ uł
in ligamento aligante uertebrum cum piſſide ⁊
procedit ex ea. ſ. iunctura uel ſupple dicto ligamẽ
to in neruo lato. i. in neruo expanſo exteriꝰ ſupra
iuncturam. ſ. ad neruos ⁊ cordas exterius iunctu
ram ligantes ⁊ eam ſc͛dm debitum ſitum eaȝ ſer
uantes. Pro intellectu partis nõ. q͛ iſta littera
põt dupliciter legi vno modo ut lr̃a iacet. ſ. quod
materia faciens dolorem ſiaticum utplurimum
eſt in iunctura uel in ligamẽto formaliter poſtea
procedit dicta materia ex ea in neruo lato ita q͛
fit dolor tm̃ in principio quoniaȝ elungato a ma
teria ligamento ɔñter ẽt aliq̃liter uertebro a piſſi
de elungato corde ⁊ nerui exterius iuncturam al
ligantes extenduntur vnde tantuȝ fit dolor utplu
rimum in principijs non cõicata materia dc̃is mẽ
bris exterioribus ⁊ hoc eſt qr utplurimum i con
cauitate iuncture ɔgregatur materia magis ſiue
per uiam defluxus ꝓpter facilitatem receptionis
ſiue per uiam paulatine ɔgeſtionis ꝓpter debili
tatem oſſium in digerendo maiorem q̃ȝ in exterio
ribus ubi propter preſentiam magni muſchuli ⁊
carnis cooperientis iuncturam uirtus digeſtiua
fortior redditur ⁊ expulſiua ideo utplurimum ag
gregatur materia in concauitate iuncture. ⁊ fit
dolor ꝑꝑ extenſionem membrorum exteriorum
ut dc̃ũȝ eſt qr mã in ligamento ſubiectiue exiſtẽs
non efficit in eo dolorem ꝑꝑ id ꝙ ligamentũ non
ſentit ſed in proceſſu agregata multa materia in
iunctura a natura expellitur ex ea in neruo lato
exterius. ſ. expanſo ſupra iuncturam q nervus ori
ginatur a muſchulo magno coxe de quo dictuȝ ẽ
ſupra ⁊ tunc illa membra extrinſica non ſoluȝ do
lent ꝑꝑ extenſionem in illis cãm propter materiaȝ
ligamentũ intrinſicũ elungãtẽ ⁊ ſic ſuperiora mẽ
bra extendentem ſed ẽt propter materiam dictis
membris extrinſicis etiam cõicantem. Et hoc ui
detur clare ſonare lr̃a cuȝ dicit. Et materia qdeȝ
ſiatice plurimũ eſt in iunctura. i. fit dolor ſiaticus
utplurimũ propter eſſe materiam in iunctura ⁊
non in exterioribus hoc eſt. ſ. in principijs doloris
huiuſmodi ſed ſupple in proceſſu procedit dicta
materia. ſ. a natura ſic nutriente uel propter exu
berantiã eius procedit ex ea i neruo lato ⁊c. Se
cundus ſenſus lr̃e eſt ut inuat quod dolor ſiaticꝰ
eſt in iunctura propter eſſentiam propter hoc q͛
utplurimũ i iũctura eſt mã faciẽs doloreȝ ſubiecti
ue ſed procedit ab ea iunctura. ſ. dolor in neruo
lato per cõitatem. ſ. per compaſſionem dictorum
membrorũ ⁊ merito horũ dolor eſt ueniens princi
paliter. Sed ſi obiciatur ſi dolor eſt per eſſen
tiam in iunctura ergo ligamentũ uel oſſa ſentiũt
quod non conceditur a medicis. Ad hanc difficul
tatem rñdet illucidator quarta poblematũ ſecun
do poblemate i fine cõmenti quod duplex eſt ſen
ſus in aı̃atis quidam eſt naturalis ⁊ quidam aı̃a
lis ⁊ dicit quod oſſa ſentiunt ſenſu naturali lȝ nõ
aı̃ali ⁊ hoc ſufficit ad dicendũ oſſa anchararum do
lore. Reuera niſi eſſet auctoritas tanti hoı̃s ɔ̃
rñſionem inſtarem nec iſta rñſio cõiter a medicis
acceptaretur ꝓpter ergo fugere has difficultates
tenenda eſt prima expoſitio que multũ textui eſt
conformis ſed quod materia utplurimuȝ eſt i iun

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ctura ꝛ postea cõicatur neruo lato hoc tñ intali
dolore non semper est quoniaz possez aliquando
esse materia primus in dicto neruo ꝛ per eaz pol
fet fieri dolor staticus ꝛ postea dicta materia vel
para eius recipietur intra iunctura ꝛ ꝓpter hoc
addidit textus. Et qñz accidit ut nõ fit. s. dcã
materia a principio doloris. Jn iunctura ymo in
neuo lato postea addit. Et cũ dolet supple ꝓpter
materiam etiam tantum in iunctura contentam
preparatur effusio materierus ex toto corpore de
super ad ipaz. s. iuncturas ꝓeter materias cobar
tatas a principio rei ꝛ hoc est ꝙ natura ñ uelle sue
currere mẽbra debili qz et dolez atrahit reuma si
cut ventosa ꝓp caliditatem loci ꝛc. Et ex hoc
tertia potes colligere ꝙ i cooperibus repletis ꝓ pri
cipio doloris statici qz est de uehementioribus do
loribus iunctuaz ut statim dicet textus debem⁹
a principio diuertere euacuando cũ flobotomia
uel farmacia ut in fin. uidebitur. Et sic legendo
ifam ꝓximiando principiũ textus cũ fine ei⁹ꝙ po
stea legendo textũ mediũ ut facta e ifa et clara
lege ergo eam sic. Et materia quidem statice
plurimum e in iunctura. s. in principio doloris ꝛ
procedit ex ea. s. in processu in neuo lato exteri⁹
supple hoc tamen nõ semp e ꝙ a principio sit ma
teria in iunctura. vñ addit in fine textus. Et qñz
accidit ut nõ sit in iunctura. s. a principio imo in
neuo lato. s. prius postea effunditur ad iunctura
postea lege aliũ textũ mediũ ꝛ est textus nota
bilis. Et cum dolet. s. leger quãtocũqz. s. esset ma
teria tãtũ i iuctura ꝙ tñ dolor ẽ ꝓparatus effusio
nẽsup ad ipam ꝓp materias cobartatas in princi
pio rei. i. doloris ꝛ ex hoc collige ꝛclusionẽ quam
dixi ẽ sic clara est littera.

Et multotiens Jam isẽ põit unã frequentẽ ꝓingẽtia
euenitẽ ad dolorẽ staticũ ꝓpter materiã ꝓinen
in iunctura uel eius ligamẽto ꝛ est ifa clara etiã
supra lecta dicens. Et multotiens quidẽ multipli
catur humiditas uiscosa in pisside. i. illa uacui
tate iuncture siue. s. multiplicetur ꝙ defluxus siue
ꝑ paulatinã ꝛgestionẽ qz. i. ꝓpter quã multiplicat
humiditat molificatur ligamentũ qõ ẽ inter addi
tamentũ ꝛ pissidem. i. ligamentũ ligans uertebrũ
cum pisside ꝛ supple ꝓpter molificatõm illam ex
tenditur dictum ligamentũ sicut in mẽbris para
liticaẽ euenit ꝛ sic elungatur uertebrum a pisside
Quãdrem ꝓpter dictã elungatõm dilocatur an
ch. i. aligñ reflit uertebrã extra pissidẽ sumẽdo
idi anchã ꝑo rota illa iunctura. Consequẽter
addit ponendo quedã signa antecedẽtia ad dictã
dislocationẽ ꝛ dicit ꝛ ante id. s. dislocationẽ. acci
dit ẽpso inter firmitudinẽ ꝛ dislocatõm. i. ꝙ pa
tiens anteqz sit in totũ facta dislocatio sed est in
ula non potest debite foymare crus ꝛ pedez ꝛ libe
re ambulare nec incurnare ꝛ elleuare tibiã sicut
sanus non ẽ tamen sibi ipossibile illa fieri licet cũ
difficultate fiant ꝛ sic ẽ dispõ media inter fortiu
dinem que ꝓuenit iuncture ad motũ ꝓgressiuum
ꝛ dislocationẽ qz cũ pria dispõne põt libere icede
re in fa aũt facta. s. dislocatõe nequaqz põt ꝛ sic
ante dictã dislocatõm a materia molificatie ꝛ re
lasante est i dispõne media. Addit aliud signum
dicens. Est. i. ptingit ut sit uellocis exitus ꝛ uelo
cis redditus. i. ptingit ꝙ fiat facilis dislocatio ꝛ
facilis exitus uertebri a pisside ꝓpter plurimam
humiditatẽ relassantẽ ꝛ facilis redditus ad debi
tum situ iuncture ex icata aliqualiter materia vñ
trahitur ligamẽtum ꝛ sic trahit uertebrũ quod
refliuezat extra pissidem ad intra pissidẽ ꝛ addit
quod ẽ inquieta ualde põt dupliciter legi uno mo
do inquieta passiue qz ꝑ hanc dislocationẽ inquie
tatur ualde infirmus qz cum dislocatur exẽ dum
tur ualde corde ꝛ neruí supra iunctuã exitus ꝛ
grandis fit dolor ꝛ sic reddit infirmus inquietus
ualde uel aliter inquieta ualde. i. hec dispõ nõ re
manet uni⁹ modi iõ multũ uaria existit aliquãdo
quidẽ fit dislocatio multiplicata aliqliter humidi
tate aliqñ qdẽ fit subitus reditꝰ ad situ ꝓprium
exicata materia uel ꝓpter regimẽ exicantiũ infiz
mi uel medicina locales exicañ ꝓpterea parum
de nouo multiplicatur humiditate fit dislocatio
postea pez exicatõm fit redditus ꝛ sic ẽ inquieta
ualde hec dispõ ꝛ istum sensum credo intelle ꝛisse
. d. A. in fa. Nota tamẽ qõ dicit ẽ. i. ptingit quia
utplurimũ cũ fit dislocatio ẽ tardi reditꝰ imo se
re ipossibilis ꝓpue cũ illa humiditas in iuncturã
existens exicatur unde fit postea inobediẽne rece
ptioni uertebri in pissidẽ.

Et siatica quidez Jn hac tertia
particula huius
partis isẽ ꝓparat doloꝛez ꝛ istica ꝛ ad alios doloꝛes
iuncturaz ꝛ uehemẽtia doloris ꝛ breuiter dicit.

Et siatica quidẽ de uehemẽtioribus doloribus
iuncturaz. Nota hic ꝙ d. A. uoluit ꝓisse deter
minare nũqd iste dolor sit aliis doloribus iunctu
razũ uehementior qñ hoc declarare est difficil
le ez ꝛ si ad iuncturã siue ꝓueniat magna quanti
tas neruoz ẽ multa materia ꝓ receptaculis flu
at ad iuncturã nõ sic ad iuncturas manuũ ul pedũ

Posset tamẽ aduerſarius dicere qõ ex alia ꝑte
neruí manuũ mazie sunt magis sensitiui ꝛ ꝑsõ il
lis in sensu seruientes habẽt tẽperamentũ magis
ꝓo sensu proportionatũ sicut ẽ dicit. d. A. capi.
de stupore. Q tactus pedis est i ꝓparatiõe tac
tus manus sicut stupoꝛ uez tamẽ ẽ qõ dolor siati
cus ẽ multũ uehemens ꝛ forte alijs uehemẽtior
ꝛ ita sensit Azararius ꝛactatu de dolore iunctu
rarum cum dicit in capi. de siatica ꝛ hec ꝑsõ do
loris siatici reliquez ꝑsez est perima ꝛ loquela
tur ad uehemẽtiã doloris qñ paulo post addidit
qõ est raro ꝛingens ꝛ ei⁹ curatio ẽ facilis si ꝛigitur
ẽ peria mazie hoc intellexit ꝛtũ ad dolor uehe
mentiã. Hordanus in ꝛactatu aũt suo iunctura
rum dixit Q doloꝛ podagricus ẽ maioꝛ aliis licet
ad sã plures neruí ueniãt ut idẽ dixit uez ẽ tamẽ
qõ posset dici qõ ipse intellexit qõ est maioꝛ exẽ ẽ
siue qñ ad pedez plures materie monentur ꝑ si
tum eoꝝ ꝛ quoniã sunt mẽbra minus carnosa ꝛ
magis distantia a fonte caloris, unde difficilius

materia resolui tur. Ad euitandū igitur istos arbitrarios fentus dixit notater. d. A. qō ipse doloz est de ueb metioriḃ ꝛ hoc ē maxime uez ꝛ cla rum. pter plurimos nerucs ad dictā iunctura tez minari ꝛc. forte tiq; ꝓbabiliter dicere possem ꝙ qō ceteris paribꝫ doloz cirogricus ēt maxie uehe mens ex fundamēto statim dcōis de hoc nō repe riam auctoꝛ mentionē spalem feciſſe fz ꝯcḋ tie lra ē uera ꝛ clara lege eā. Addit ultimo circa h an. pte ptinēte ad pleuerationē ne fiat dislocatō anche ſupple cū sit illa dispō media inter firmitu dinem ꝛ dislocatiōm ꝛ dicit. Et cauteriū secuti tatē facit eius. i. ne fiat dislocatio uera ſupple qñ reliq; nō sufficerint rō huius ē qñ ut supra tracta tu pzio dictū ē cū erat sermo de cauterijs. Cau terijs singl' exicat humiditates mḃzoū maxime sias ipsimēdo ēt in mḃū humidū ꝛ relassatū cō foratiōnē ne recipiat ut tradunt auctoꝛes ꝛ pei pue. d. A. quarta primi cap. xvij. ꝛ Albucasis in sua cirugia ca. ꝓio post. phemiū epicando igitur dictā humiditatē relassantē ligamētā unde eum gatur ꝛ facilitatur ad exitū ꝛsumpta humiditate abbreuiatur ꝛ sic dislocatio ꝓhibetur. Notate tiꝫ qō auctoꝛes ſpaliter. d. A. quarto can. fen. 5. de di slocatione anche in fine cap. laudat cauteriū etiā facta dislocatione ab huiusmodi cā. Idem Alie bas ē. practice cap. 81. ꝛ Albucasis ꝓio tractatu ci rugie cap. 3ij. quoniā ꝙ eādē cām iuuat removen da dislocatiōm ꝙ quā ēt prohibet ēt fieri in paraſ ad eā. De modo aūt cauterizandi in casu isto ponitur ab auctoꝛibus uarijmodi nō ouenit no bis in ꝓsti adducere quoniā nō ē illud ꝓcipalis propositi sed fi nultis recurzatis ad Aliebatem ꝛ Albucasim locis allegatis lege litteram.

Podagra uero est

principali bus partis post dicta de podagra adducit ēt quedam spālia de ipa ꝓimo manifestando modū incisiōnis eius fo ipe ponit uno prenostica de ipa. Fa ibi.

Et ec eis que accidunt ꝛc. prima ēt duas esi ꝓimo facit qō dictū ē fo ipe ponit quēdā modū terminatiōis doloris podagrici scōa ibi. Et qñ qz apostemātur. De pria pte dicit podagra vō est ꝛsima doloꝛū iuncturarū exis. Et qñqz inci pit a digitis. s. a pollicibus qñqz icipit a calcaneo ꝛ qñqz incipit a lateribus pediꝫ qñqz incipit a la tere eius. s. pedis deinde cōicat supple alteri late ri uel toti pedi ꝛ addit. Et qñqz cōcatur dolor uqz ad cessam. Pro intellectu huius ptis est notandū de mente exis. d. A. pria primi doc. 5. suma pria cap. ultiōr ḋicto de iuuamētis membro zum cap. ij. de mente. B. pes humanus fuit ꝓpo situs ex multis ossibus puta ex. xxvi. vnde i eo fuit multe iuncture ꝛ hoc factū ē ut pes esset mḃruz aptum ad figendū ꝛ colligendū ut ibidē illaru tū iuncturarū ḋā sunt magis principales quoniā ē primo situtus calcaneꝰ esse grosso ꝺdrangula to postea ē alia manifesta ex esse nariculari etiā ꝺdrangulare oblungō postea ē iuncturā rayete pe dis ex tribus ꝓalibus ossibus ꝛstituta postea est pecten ꝙ colligatur cum ossib⁹ digitoꝝ ꝙ sunt .14. qz glibet digitus hz tria ossa ꝑter policē qui tantū duo ossa ꝺicet hz igitur ꝙ materia aliqñ pl⁹ recipitur in tuctura ā aliqtur policis ꝙ alibi. ita plus incipit ibi dolor iz fi plus stuat ad iuncturam calcanei plus incipit in illa iuncturā dolor ꝛ sic ḋico de reliqa postea uero ꝓpositū ē uici nitatē aliꝰ ꝛsturie pedis cōicatur pēs autem in una earū plus recipi ḋ in alia ꝙ narisꝫ ꝺingen tias ꝛ naturales ꝛ acgstras de gbus in causis. ā. facta est mentio. Est scōo notandū ꝙ p cordas harum iuncturaruꝫ ꝛ inter ꝛ muchulos qsqz do loz elleuatur usqz ad cossam quoniā ut supra dic tum est muschulus magnus cosse extenditur per cordas usqz ad pedem. Et corde adiuuantes in ex tensione digitoꝝ originantur a muschulo cruris exterioꝛ licet corde iuuantes in ꝛtractione digi torum originētur a muschulis qui sunt in planta pedis ꝛ sic ꝓ colligantiā dictaruꝫ iuncturaruꝫ cū dictis muschulis aliquando elleuatur doloꝛ usqz ad cossam ꝛ possibile ē qō cōicet ēt scie ꝙ eundē modum sed erit medium ad declarādum nunqd debeat dici doloꝛ ſtaticus uel podagricus quoniā in ſtatico primo incipiet doloꝛ superius uersus an cham postea cōicabitur deorsum ꝛ in podagrico erit econtra lege ipam ꝛc clara ēt. ꝛ.

Et quandoqz apostematur

Nunc ipse ponit unum modum terminatiōis eiꝰ ē duo facit quoniā prio facit B. fo remouet du bitatiōnē addūcēdo cām ꝙ oriri posset apud ſtelli gētē adducēdo cām ꝛ auctoriṡādo de mente. B. scōa ibi. Et uidetur ꝛc. dicit igit ꝓimo de isto do loze ꝙ qñqz. s. pes apostemat exterius. s. post do loz ꝛ ro clara ē qñ aliqñ a nā mittit materia q̄ erat in concauitate iuncturaruꝫ ad mēbra uersus cutim ꝛ ibi apostemat ꝛ hoc nō est cōe oībus sun cturis qñ ad doloꝛ ſtaticū non ſegtur apostema extrinſecū qñ mā est cohoztata iloco multū ꝓfun do ꝛ ꝛs eius portio aliqñ cōicet mḃris exteriorib⁹ qz tamen illa iunctura superius magno muscu'o ꝛ multa caꝛne coopta si ēt portio exteri⁹ moueat non fit apparens extrinſecus eminētia uel apoſte matio nō sic aūt pes qñ supra pedem non est nisi modica caro unde cū mā exterius moueat supple dem manifestatur tumoꝛ ꝛ apostematio nō sic āt sic cum mouetur materia a iunctura scie supra p pter causaꝫ dictā. Ideo dixit. Et quādoqz apoſte mat. s. pes ꝙ doloꝛes podagricꝰ quoniā doc non ē cōe oībus doloꝛibus iuncturaruꝫ ꝛsequēt remo uet dubitatiōnē addūcendo cām posset aliquis oi cere si pes apostemat igitur mā mittitur uel re cipitur i mḃris exterioꝛibus igitur i coxis ꝛ ner uis ꝛ ꝛsequēti ꝓpter ēnē nerueꝝ ꝺs cām ꝙ sm. qō tamē non fit ut ēt cōiter videm⁹ in patiēnib⁹ podagrā ꝙ nō sparmātur rideꝰ ipse huic difficul tati dicens. Et videtur ꝙ nō sit id in coxis ꝛ ner uis. i. apostematio nō fit ꝛc. ꝛma in ligamentis ꝛ copezibus. s. carnosis ꝙb⁹ ꝛtinētur iuncture ō so riꝰ sm ꝙ dicit. B. addit remouēdo ꝛ ꝓp hoc. i. ꝓp

hanc cām qđ non recipitur materia i mẽbris ner uosis non accidit ut pueniat disp̃ qđagricoum in doloribus fuis ꝛ apostematib⁹ ipoz ad spasmũ olino. Intelligę qđ dixit ad spasmũ olino ꝯsi innat qđ gł illa cām neq; fit spasmus ex dolore quoniã nõ cõcutit imediate nocumẽtũ principio. i. cere bro neq; nuce ꝗle cõicaretur si materia faciens dolores esset in neruis ꝛ sic non trahitur cerebꝝ i e neq; mẽbra neruosa ad spm nõ et fit spasmꝰ de repletõe quoniã mã i neruis dũ e non extẽdan tur in latũ neq; ꝑfter abreuiatur in longũ ꝛ sic fi fit spasmus olino qz neq; mãlis neq; imaterialis.

Lã aũt in podagra qz mã recipitur in ligamen tis ꝛ nõn neruis uel coadis pot esse ꝛ strictior cõ positio subtilãtie neruoz uel fortitudo virtutis pp plurã multoz spirituũ ali alium in eis in resisten cã nõ sic aũt ẽ in ligamẽtis lege lr̃am qz clara est Sꝫ hic oritur dubitatio ex lr̃a q̃dam supioze qsi supra dixit Qz materia statice plurimũ ẽ in iun ctura ꝛ procedit ex ea in neruo lato. i. exterius ut supra legebatur ꝛ sic uẽ de mente est qđ materia recipitur in neruo lato ꝛc. Ad hoc dicatur qđ ibi cã potuit qđ materia peccãs ex iunctura i neruo lato posuit unam posibilẽ stingentiaz ꝛ sic dicẽ dum est qđ possibilit̃ posset fieri spasmus ꝛ in hoc textu intelligit qđ raro uel dicas qđ ibi p neq; la tum non intellexit nisi ligamentũ extrinsicuz ꝛ ma gis placet sic dicere lege lr̃am tu.

Et exeis. In hac ultima ꝑticula capi tuli ipe ponit duos can. prono sticos in podagricis primus ẽ qđ ex eis q̃ accidit habẽtibus podagrã ẽ ut ꝓlongẽtur ossea. i. dur se reticulor rẽ clara ẽ quoniã cũ fluxit materie dorsum a supioribꝰ ad pedes ẽ aliqua pꝑ eius p ꝓtes osseã trahit ꝛ sic ꝓ eum osseus ellangatur di cit scõ ponendo alium can. Et podagra quidem collerica atrahit mortẽ subitã ꝛ ꝑprie apud regi mem plurimũ. i. regimẽ grossum ratio huius dicti satis euidens nã ex quoi dolore podagrico a ma teria collerica est uehemẽtia acuti doloris ꝛ ꝑp extẽsionẽ ꝛ ꝓ malam ꝯtractẽ ꝛ cuz talis materia facile doloꝛ fit fluxa neqz fluxerit nisi ꝑ habũ dantiã ex⁹ roto eum aũt ad acutissimũ dolorem materia collerica in toto exiꝛo sit apta faciliter in flamari ex ꝓsequẽti apta ponere oẽs humoꝛes in ebulitione. Ad hunc doloꝛẽ igitur ẽ apta sequi fe bris incensiua q̃ uirturẽ ꝑsternet simul cũ dolore vnde ꝓsequitur atrahet mortẽ subitã. Et hoc ꝓ ptie uez ẽ apud regimen plurimũ. i. grossum ut dicit tertius per regimẽ grossum non intelligendo regimẽ grossi ep̃ui nutrimenti ut ẽ regimẽ le gumini caulũ ꝛ huiusmodi ut uulgares cõiter accipiũt sed p regimẽ grossum intelligendo regi men billicatorũ boinum qui cõiter accipiũtur ab hac egritudine qđ sub modica quãtitate est regi men plurimi nutrimenti ut sunt oua furbilia car nes gallinarũ uinum dulce grossum ꝛc. tale regi men uocatur grossum qz plurimi nutrimenti naz tale utplurimũ regimẽ ẽ calidũ iflamabile ꝛ ebu litione ꝛ ꝓsequenti faciliter i materiã appropria tam ꝛ ꝑiunctã ꝑtibile stante igitur dolore for tissimo adduto hoc regimine ꝑpter qđ est aptus doloꝛ nõ solũ ꝛ seruari uel ꝛ augeri ꝓ quomõ talis podagra cum tale regimie atrahit. i. ẽ apta trahere mortẽ subitam ꝑ modum deinde lege lr̃am. Et sic finis huius glorioſi ꝛ ꝑfficil capi.

In hoc cap. igitur primo habuistis generalit̃ quãtũ ad cãs ꝛ ꝑra primo quanꝛũ ad cas enẽtus taliũ doloꝛũ. Primo ponit unam diuisionẽ cau sarum ut q̃ causa ꝑies. i. materialis ẽ mẽbrum suscipiens ꝛ cã efficiẽs sunt ꝛplexiones ꝛ materie male ꝛ cã instrumẽtalis ꝛ ꝑparatiua ẽ dilatatio meatuũ naturaliu aut accidentaliu ex ꝛpre acqui sita ut ex motu. ꝛc. Et ibi habuistis egregia de causis ꝛ ꝑ ꝛ accidentalibus ꝛ positiuis ꝛ priua tiuis taliu doloꝛum in diuersis generib⁹ talium cau sarũ. Habuistis ꝓsequẽter aliam diuisionẽ ex parte cause passiue ut q̃ membꝝ sit patiens aut ꝑpter debilitatez in creatura aut ꝑpter debilita tem ꝛplexionalez ꝛ ꝑprie frigidam ꝛ firmarã aut ꝑpter ꝛplexionem calidam ẽ ꝛfirmatam marie qñ eius causa ẽ calliditas acquisita ex motu aut morsu uenenoſi alcuius aut tertio ſit ꝑpter ſitum membri ſub membris aliis ſõ multiplicatur tales dolores ꝑ pedibus ꝛ anchis. Ibi habuistis q̃o de bonitate ꝛplexionis mẽbri pot̃ stare debilitas membri ꝓp malã ꝓpositionẽ ut in casu iunctureꝝ ꝑpter raritatem teſture ꝛc. ẽt dicebatur ꝓp malã dependentiã a ſpiritibus ꝛ humoiboꝛ ꝛc. Lon ſequẽter habuistis aliã diuisionẽ ſe tenentem ex parte cauſarũ efficientium que fueram: due. ſ. cõ plexionales ꝛ materie de ꝛplexionibus dicit qđ aut ſunt tori cões aut in ꝑincipali mẽbro ut cor de uel epate hec aũt aut ſunt ꝛplexiones calide aut ficce ꝛſtringẽtes ꝛ ꝑprie ſiccantes humi ditas extranea de ꝛplexione imateriali huiuſ nõ fecit mẽtionẽ ꝛ ibi uidiſtis cãs. Poſtea poſuit diuiſionẽ de cã efficiẽte corꝑali. ſ. hũorali dicẽs q̃ aliqñ tal cã ẽ ſanguis ſinglis ꝛ ꝑ purẽ aliqñ ali⁹ bu mor mixtus ſanguini ꝛ de quolibet alio humoze verificabat aut ſta ſinglare aut vehemẽtia cru di ꝛ ꝑ hoc intelligebat qđ ẽ ſta ſine ſanguine ꝛ me lia ſine ſanguine pot esse cã humoꝛ ẽt miſtus ſ. ex collera ꝛ ſtate cũ melia aut ventoſitas ſola omne tale pot esse cã. Addidit poſtea q̃ iter has cauſas primũ ſit a collera ꝛ a ſtate ſimul poſtea a ſtate poſtea a ſanguine poſtea a collera ꝛ q̃ raro ſit a melia. Et ibi habuiſtis circa hoc do cumentũ bonũ ſtate ꝛ beuiter fuit verificatũ ꝑ cta domini. Aut loquẽdo de talib⁹ doloribus ſcis ꝑ uiã deſluxus qñ in facies ꝑ paulatinã ꝛgeſtio nẽ ẽt alr̃ dicendũ ẽ ibi ſingulariter ꝛcebatur qđ ly a mã melancolica raziuus fiãt tales doloꝛes quo niã ab alijs mẽbris trl̃ ex illo nõ debeat fieri ꝓtia qđ corꝑa melia rarꝰ icurrãt deõ doloꝛes alijs ymo ẽt ex materia melia plures reperiunt̃ ſic do lentes q̃ alia materia nã poſtq̃ tã fluxit alia ma teria poſtea fit melica ꝑ iduratiõnẽ. Poſtea ba buiſtis multas cãs ꝑmittuas q̃ inducũt ad tales doloꝛes ꝛ ſunt ferre omnes cãe que ſũt cãe ſdiga

stionis r ibi dicebatur inter ceteras cās q9 sporta re itellita i ſtuete pati collicā ſepe ḡducit ad dic tos doloes r quetibet retentio euacuationū con ſuetarū rc. ut fluxus ſanguinis rc. r p uinus bibi tum in ieiuno maxime ad illos ducit r percuſſio aut caſus. ſ. fūcturas ēt fortis i hac cā. Et ibi habuiſtis pulcrā r longā q9nē vtrū uinū uel ali9 potus debeat ꝑcedere cibū ubi habuiſtis q9 uinū exibitū gr̄a tātū medicine d3 ꝑcedere cibū ſed ſi exibeatur ad debite digerēdū r calificāi ſtāre ei bo groſſe ſubſtātie debet ſimul cū cibo ꝓmiſceri Et ibi dicebatur q9 tū in ghuſdam caſibus ēt ire gulariter exibeatur ante cibū uel poſt nō tamen fit ſemp nociu9 iter alia hoc dicebatur pḡ ſuetu dinē. Et ibi uidiſtis utilē deter minatōm de cō ſuetudine q9 aliq̄ cibaria mala nō nocēt r quo tñ ñ debēt obſeruari rc. ibi recurrat Habuiſtis ꝑter de patriis ribus ad has cgritudines q9 corpo ra ſenilia r habentia cgritudines cronicas r ꝑua leſcentia cū nō debite regātur ſunt aptiora ad ra les doloes r hoc ꝓ debilitatē digeſtiue eorū iō colligebatur q9 oia corꝑoa i gbus ꝓ aliquam cām digeſtiua debilitatur ſunt parata rc. Poſtea habuiſtis cās q9 dolores iuncturarū magis eueniunt q3 alij doloes q3.ſ. ſunt mēbra magis uacua r pluris motus r debiliozis oplexionis rc.

Poſtea habuiſtis modos terminationis dictoꝝ doloū cū nō uere curātur q9 aliq̄ diſſocantur. aliq̄ idurātur. aliq̄ ad orq̄ctur aliquādo naſci tur ſup eis cado rc. Et marīe in oplexionib9 cali dis hoc ſtingit. Poſtea habuiſtis q3 ꝑter do lores iuncturarū utplurimū incipit fieri podagra.

Et q3 dolores iuncturarū ſunt de ſima egri tudinē ḡ hereditatē r ibi habuiſtis bonā docu mentū utrū podagra poſſit ex hereditate ꝓtrahi r uidiſtis q9 ſic licet multi alij ꝑiculoſiores morbi r ꝓuiores nō ſint hereditarij r uidiſtis cās hui9 uarietatis. Habuiſtis ꝑter ſingulāre can. q3 o curatio doloris iuncturarū ē ſepe cā ad ꝓuīē ibi uidiſtis q3 hoc debeat itelligi q3 in corꝑibus debilibus r i gbus tales dolores ſunt antiq r i pē dentib9 a diuerſis mēbris r utentibus malo regi mine rc. In ralib9 ē timor ꝑtare iuncturas in aliter diſpoſitis nō ſic rc. Habuiſtis ſequētez q3 uerū ꝑter morā ſanguinis r humorus r au ptūus ꝑter malitiā humoꝝ r debilitatez dige ſtiue r raritates pororus acgſtā in ekfate prece denti ſunt aptiora ſpra cuētus talius dolorum.

Habuiſtis ſequentes q3 ſi curentur uel ſuc curratur dolori iuncturaruꝫ in principio facil' ſit eoꝝ curatio r ſi ꝑmaner ſuefcant difficile multuꝫ curāt r q3 uarices ſi appareāt in habē tibus tales dolores fit ſanatio eoꝝ ꝓ eas poſtea etiā reducit euentuꝫ talium doloum ad certas cās ſupra recitatas. Poſtea habuiſtis q3 ſa tica eſt in ſumma doloruꝫ iuncturaruꝫ r manife ſtat eam ꝓ Bāc incipit a iuctura anche r deſcē dit retro ad coſſim r gemi r aliq̄n uſq3 ad calca neum r uidiſtis modum ꝑter uerum latum r q3 extenuat in coolore ꝓ e r coſſa rc. r q3 aliq̄ ḡducit ad diſlocatōm coſſe. Et q9 dolor anche ab eo diuerſificatur q3 ſit dolor fixus i ancha r nō deſcendit niſi ꝑmittetur ad ſiatica rc. Et ibi habuiſtis ſequenter cās illoruꝫ ipe cialiuꝫ doloruꝫ q3 ſunt ꝓportionales cauſis dictis .ſ. Habuiſtis ſequēter quō reliq dolores iun cturaruꝫ ꝑter ſiaticam r podagram cum curant nō reddunt uelloctier ſiatica uero r podagra ex ſūbet cā facile redeūt Duiſtis ꝑ quō ſiatica ē ō uehemēctiorib9 doloꝝ ib9 iuncturaꝫ r ibi duiſtis circa ſ3 dubitatōnē dictā ē Ꝑficari extenſiue ité ſiue ciragra eſt fortior. Poſtea duiſtis mōm in ceptōis podagre q3 i pede a diuerſis gtib9 icipit r quō aliq̄n extendit vſq3 ad coſſaꝫ. Poſtea ba duiſtis quō doloes podagricoꝝ raro ꝓeducunt ad ſpatiuꝫ. Poſtea habuiſtis vltio quō poda gra r collica atrahit motem ſubtꝫ ꝓxie apud plurimum r copioſum regimen r ſic finis capiu.

De ſignis dolorum iuncturarum.

Illud quod dolorum iuncturaruꝫ eſt r eſt ſa ꝓ principalis hui9 ꝓtie part ſecundi tractat9 hui9 ten i qua d. A. ponit ſigna ad decernendum dolores iuncturarum vel cauſas dictarum cgritudinuꝫ r diuidituꝫ ꝑ tes ca. ꝓia diuiſiōe in duās ꝑtes quoniā ꝓio ip ſe ꝓponit vnum pambulus ꝓcognoſcendus ante ſpalem cognitionem cārum dictoꝝ doloꝝ. Se cundo ipe ꝓcḡt ſpāl' ponendo ſigna cāꝝ do loruꝫ materialiuꝫ ſcḡa ibi. In materiali vo rc. pria adhuc i duas quoniā prio ipe facit q3 dicit ē .ſo ipe ponit ſigna ad cognoſcendū diſtincte cās doloꝝ a eſſe mala oplexionis ſimplices ſine mā r nō materiales ſcḡa ibi. Et ſimplex gḡm rc. de pria gte dixit. Illud quod o3 te cognoſcere de cās hui9 cgritudinuꝫ .ſ. doloꝝ iuncturaruꝫ ꝑ ſi gna i ꝓimis eſt diſpō ſimplicitaē oplexionis aut ꝓpoſitionis ei9 .ſ. oplexionie cum materia i. quod o3 primuꝫ cognoſcere de ſignis cārum doloꝝ ē nungd doloꝛ habeat cām q3 ſit mala compertio ſimplex aut mala oplexio mixta r materialis ei clara eſt q3 ſi ñ ne ſcito nō poſſum9 ꝓcedere via re cta i cura neq3 iueſtigando cās q3 nē ꝓ ſigna hu morib9 oppoꝛtuna niſi ſciam9 q3 morb9 eſt mate rialis neq3 ēt in cura recta via ꝓterin9 ꝓcedere. quoniaꝫ in mālib9 ꝓia intenō eſt euacuatio ē ali qñ ꝑficiē nō ꝓcedente digeſtiuo ꝓ flobo. cē ꝑ far macius vt in ſen videbit vbi hi morb9 ſit in matia. in iſpo pria intēio eſt pura alteratio r nō euacua tio igit eleganē dixit texꝭ nī vt bēam9 viaꝫ ad ꝑ ſequendū in ſignis humoꝝ vel ventoſitaē vl nō ꝓcquendus vt etiam ſtet in medico clara intēn tio curandi in euacuādo vel nō euacuando. Illō q3 oꝑ primum cognoſcere de ſignis cauſarum do loꝝ eſt diſpoſitio ſimplicitatis complexionisid eſt ſi cauſa doloꝝ ſit mala complexio ſimplex aut ꝓpoſitōis. i. ſi ſit mixta uel cum materia ꝓ cta q3 alr non poſſem9 rc. Et ſic clara eſt ſa lege

Et simplex quidem In hac parti
cula duo facit
pło ponit vna canonē tale. Oꝫ simplex qđē ople
xio ē rarꝫ: et raro ē ad dit ponēdo signa oplexio
nis diuerse sine materia dicēs ē fit i ea doloz sine
grauedine ꝫ abſaz iſtaroe ꝫ nō est alteratio collo
rīs simplex a naturali neqꝫ signū materiei. Nō pi
mi dicit ē clara quonia raro fit mala oplexio sim
plex in mēbro quonia vtplurimū ei⁹ cāe sunt cāe
primitiue ꝫ ipſe plerūqꝫ mouēt añcedētes ꝫ ſic
cū materia diūgunt et qz si mala oplexio siue ma
teria ē cā doloris cā doloz attrab ꝫ reuma tertio
regū cōmento. xvi. fit. vir mala oplexio mālis ꝫ
nō gmanet simplex ꝫ ſic saltez vīm est qđ simplex
oplexio diuersa doloꝛē causa ꝫ parꝫ ꝫ raro gma
nens simplex nō tñ est negandū qn ēt ꝑ notabile
tpꝫ possit simplex gmanere vt inteligenti ꝑs ideo
ipſius ponit signa distinctiua ꝫ ola clara sunt pa
no qđē fuit. Ja ea doloz sine grauedie qñ tñ
mālē ꝫ grauedinē efficere ꝫ se. ad ꝑmi ꝫ ſcdo ia
tertiorū sepe ꝫ abſaz iſtaroe qđ nō fit ꝛſolutio nisi
a mā ꝫ qđē nō est alteratio colorīs. ſ. a mā i quo
mō talis alteratio nō pueꝛet nisi ꝑ ꝑtriā mālē ma
gis ꝑ ꝑncipiūs mēbroꝝ qđ nōiter dico quonia
in pcessu ꝑp doloꝛē posset tāta fieri in ſpiritib⁹ ꝓ ſ
ſolutio ꝑ vbi color a principio erat ꝛſimilis posset
fieri palidus ꝛ ſic color mutaret ſ. ꝑ palcipio hoc
nō est bñ stingens. Addit ꝓ nō ē aliud ſignum
mālē. ſ. de pdcōstate de pigritia ad motū ꝛ re
liqa querēdā scđa ꝑmi doctrīna tertia ca. vij. ꝛ
ꝛ. ſic patet littera clara.

In materiali uero In hac ꝑte. ꝓ.
A. ponit diuer
sos modos ad cognoscendū diſpoſitōes māles vel
diuersa genera ſignoꝝ ad ſignifican ꝓ prio facit B
generalr nō determinādo se ad signa ſpāliꝫ mate
rie ſo ipſe ponit ſpālia signa ad ſignifican. ſ. ſpāles
materias ſa ibi ꝛ materia qđē ſanguinea ꝑma
adhuc in duas ꝑs ꝑtit ipſe ꝑdit. ꝑ genera ſignoꝝ
rīa ſanqꝫ in cōcoꝛmantis ꝛſeſſenti. ibi eās doloꝛi
ſcđo ꝑtit ſigna magis ac. idētalia ſecūda ibi. Et
qñq cognoſcit in plur bōibus ꝑtā adhuc i duas
qñ ꝑtit ponit vnā cōe cognoſcendū ſcđo ꝑsequit
ad vias cognitōis ſecūda ibi. Et via cognitōis
dicit igit ꝑtio. Jn materiali vero id qđ de ea i
ꝑtis oſte cognoſcere ē gen⁹ materiei. ſ. nūgd ma
teria ſit ſanguinea vel ſ. arica ꝛc. dixit notāter ge
ma qđnia ꝑter cognitōnē ſi materia ē ſ. arica in
genere ibi ꝑ ꝑt postea cognitio de ſpecie ſ. tatis nun
qđ ſa ſit aqueum vel ut reum vel. ꝙsimum ꝛ ſic ſi
tantum cognoſcatur ꝙ materia est flegmatica co
gnoſcitur, tamen genus materiei ꝛ hec est prima
cognitio ꝙ ibi ꝛs quonia iſta nō bita non ꝑt medi
cus neqꝫ ſpāli? diſcurrere in cognoſcendo neqꝫ i
oꝑaliqđ canonice oꝑari dicit igit i materiali qđ
opꝛimum cognoſcere genus materiei ꝛc. lege.

Et ula cognitionis Jsta ꝑs pos
tet ꝓnūciari in
tot ꝓs qđ visa incedere possum⁹ ad cognoſcēdus
quaꝑonit i ſa ꝛ: fūt i ſuma ſcpt ē vie. ſ. ex colore
ex tactu ex accidētib⁹ oꝓlozio: ex ꝛinuātib⁹ ꝛ nocētī
bus ex hora doloꝛis: ex diſpoſitiōe ſcipiēte ad apo
ſtema: aut tarditate: aut ꝓmptiōe apoſtēat: ꝛ ex
grauitate iſta ꝑs posset i vij ꝓs ꝓnūciꝫ: ꝓto pa
tebit legēdo ibi ꝛs. Legēdo igit ſra ꝓtimus dicit
prio. Et via cognitōis est⁹. ſ. cāe talis doloꝛis ē i
ſumū: pōt aut ex colore loci: supple tantū sine apo
ſtemate ꝛ doloꝛe. ſ. uebemēti: aut ex colo⁹ apoſte
mat ei⁹ cū doloꝛe. ſ. ex colore cōiecto apoſtemate
cū doloꝛe simul. ſ. acute: qñ aliter ſignif cabimus
de cā doloꝛis: ex colore tātū sine apoſtemate ꝛ doꝛ
loꝛe sicut fit i humoꝛe crudo vt dicit text⁹. quonia
ſtante humoꝛe crudo i cā doloꝛis nō alteraꝛ color
cutis alteratiōe notabili a naturali: neqꝫ manifē
ſtaꝫ apoſtema i mēbro: neqꝫ fit uebemēs doloꝛ
oppoſito mō est ſtāte materia colerica mista ſan
guini: qꝫ fit cā doloꝛis: quonia tūc mutaꝫ coloꝛ no
tabiliter: ꝛ fit apparēria apoſtēatis: falꝛē i aiīs a
ſtatica cū doloꝛe etiā vehemēti: ꝛ hoc est ꝙ dicit ꝙ
hac ꝑticula dicit ſcđo. Et ex tactu: ſupple ſumit⁹
ſcđa ſignificatio: ꝙ hoc ſ. ꝙ loc⁹ est frigid⁹ aut cali
dus iſlamat⁹. aut ꝑm ꝛſolutedies: qꝫ neqꝫ ſit nōbil⁹
calid⁹ neqꝫ nōbil⁹ frigid⁹ ꝛſpecta ꝛſolutī. qꝫ aliter
ꝛ aliter ex tali qualitatum ꝓcꝑtōe ſupra ea ꝛo
loꝛē faciēt. iudicam⁹ qꝫ ex calido tactu cām cali
dā ꝛe. Dicit tertio ꝙ iudicare possim⁹. Alia via
ſ. ex accidentib⁹ doloꝛis an ſit cū iuſlamatione ve
hemēti ꝛ pulſatiōe: aut cuꝫ iſlatiōe equali ꝛ ten
ſione aut cuꝫ tenſiōe tātuꝫ: quoniā vt ifra clare vi
debiꝫ ſi fuerit cuꝫ iſlatione uehemēti ꝛ pulſatiōe
ſignificabiꝫ ſupra humoꝛes colericꝫ eus aliquali
ſanguinis miſtiōe. Si aꝛ fuerit iuſtatio. ꝙſi. i. ind
mīn⁹ mordaꝫ cuꝫ tenſiōe ſignificabiꝫ magis ſupra
materiā ſanguineā: ſi vero cuꝫ doloꝛe fuerit tenſio
tātū signuꝫ erit uel ſ. tatis vel vēroſitatis: ꝛ hoc ꝙ
dixit. Dixit quarto ponendo aliud gen⁹ ſignoꝝ
ſumptuꝫ ex ꝛinuātib⁹ ꝛ nocentib⁹: ꝛ dico facit. ꝓio
facit hoc. ſcđo remouet erroꝛes ꝙndā ꝙ aliqñ con
tigit: ꝙ iſti remouerēt ſignū tale ex ꝛinuantib⁹ ſum
ptuꝫ nō esſꝫ uerū: ſcđa ibi. Si nō erant: dicit igit
ꝓtinuando in ſignis ꝙ cognoſcit ea. ſ. doloꝛis ꝑter
alias ſignificat. aut ex eis qb⁹ ꝛinuantꝫ: aut ex qb⁹
ſedat doloꝛ: nā ſi doloꝛ ꝛinuatur a calidis ſignū ē ꝙ
mā ē frigida: ꝛ ſi a frigidis ꝙ materia ē calida: ꝛ
B ē ꝑtētiſſimus ſignoꝝ iſti erroꝛ ꝛeruētur: quoniā
ex doloꝛe ſit ſenſatio rei ꝛrie diſpoſitiōi. ſ. naturali
mēbri ſentieꝛ: ꝛ ꝑ ꝛriuꝫ ſupueniens illi cāe ꝛrie
dicta cōplexio diuerſa remoueaꝛ: ut de natura ꝛ
rioꝝ est efficere mēbruꝫ igit ad naturales diſpoſi
tiones deducit ſtimo remiſſa illa ꝛoluſoe ꝛria.
Jdeo ꝑ ꝛriū doloꝛ minuit⁹ vt ꝑs regula igit ē ꝛa
niſi ꝑ accidens ſ. inficer. Jd ad remouendū erro
res ꝙ ꝛngere posset dixit ſcđo. Si vo erraꝛ ex
timatio. i. ſi nō ꝛtigat erraꝛ in extimatione ſuppę
ꝙ aliqñ ꝛtingit quoniaꝫ ſtante iterdum mā frigi
da cum applicatur certa frigida fit inde ſuuamen
tum ꝛ tunc extimaꝫ ꝙ oplexio ē calida ꝙ ꝑ ꝛriū
ꝓs fieri ſuuamentum ꝑ cauſam dictam ſupius ꝛ
tri non fit est quoniaꝫ cā est frigida ve ſuppoſita ē
item addit tunc. n. extiaꝫ. ſ. medic⁹ poſea ꝙ frigi
da ſi ei ꝛuenītia qđ mā ſit calida ꝛ ſi ſupplefic ē

quomodo autem hoc contingere possit manifestum est per viam sinpefactionis ⁊ prohibitionis sensationis membri a causa frigida uel localiter supposita uel interius sumpta quoniam ista frigida inuabunt remittendo doloꝛe quātucūq; ca doloꝛe efficiēs sit frigida vt patet ꝛtingit ēt quia stante causa calida ꝑ applicationem frigidoꝝ fieti doloꝛe additio quoniam ꝑ ipsa frigida fiet insipissati cutis ⁊ materie vnde fiet prohibitio exitus vaporū etiā fiet incentratio materie calide in profundā membri ⁊ sic fiet additio in doloꝛe ⁊ tūc extimabit q̄ cā sit frigida ⁊ nō sic erit ⁊ sic erit extimatio fa. Jō ꝑ hoc dixit textus. Et nō accidit extimatio ei⁹. Imedici vt erret nisi ꝑ additionem doloris apud infrigidationem insipiamē ista est causa additionis doloris vt dixi existimans q̄ materia insipissata sit frigida q̄ frigida nocent ⁊ tamen supple est calida vt supponitur ⁊ sequit additio in doloꝛem ꝑ aliū modū vt dictum est q̄ ꝑ additionem malitie complexionis ꝛtingit ēt q̄ sit materia faciēte doloꝛē calida q̄ ꝑ applicationem calidoꝝ fit inuamentum ꝑ resolutionē materie ex pōri ꝑ minoationē eius rarefacta curi ⁊ aliqualiꝛ subtilata materia vnde ipsa minoata ⁊ ex hoc ꝑsequenti extensione minoata minuitur doloꝛ ⁊ tamen materia est calida ⁊ existimatur frigida ⁊ ideo addit textus Aut errat ꝑ sedationes doloris apud resolutionem .s. materie. Et existimat q̄ materia sit frigida q̄.s. ꝑ calida sequit inuamentum. Et est calida que resoluitur .s. faciens doloꝛes. Et que resoluit ⁊ sedatur doloꝛ eius ⁊ hoc omnes remissiones doloris fiunt a frigidi ⁊ nō a ꝺrio sed ꝑ accidens ⁊ ideo hoc posset esse erroꝛ ideo addit textus ymo opoꝛtet .i. ꝑ pas ōtingēres falsitates supple non opoꝛtet vt ꝑcludas materia calidam q̄ inuatur a frigido vel frigidā q̄ inuatur a calido quoniam in hoc sepe est erroꝛ opoꝛtet igitur vt ꝛsideres omnia illa que sunt dicta ſu periꝰ in generali de doloꝛe apparēte de tactu de accidentibus doloris ⁊c. de quibus etiā infra spe ciali⁊ fiet sermo. Ideo eleganter dixit .d. A. scto cap. quarte primi. Et caue tibi ne te decipiat imꝓssio que erit accidentaliꝰ ⁊ sic ē ista lā clara.

Addit quinto q̄ etiā cognosci potest aut ex boꝛa doloris q̄ si doloꝛ magis infestat hoꝛa mane ē signum sanguinis quoniam illa hoꝛa est hoꝛa motus sanguinis si in meridie doloꝛe ⁊c. Addit ex additione eius. s. an est supple maioꝛ in vacuitate aut repletione quoniā si repoſe vacuitatis magis molestet est signum humoris calidioris si vero repoſe repletionis magis signum humoris frigidi.

Addit de sexta parte supple q̄ cognosci etiā poꝛtest causa doloris ꝑ aliā viā .i. Et ex dispositiōe incipiente ad apostema .i. q̄ non incipit dispositō doloꝛosa etiam incipit membrum apostemari ⁊ tardiate in eo .i. ⁊ tarditate apparitionis apostematum ⁊ eo doloꝛe q̄.s. ꝑ tempus stat doloꝛ antequā appareat apostema pur tandem apparet aut ꝑ uatione apostematū ꝺso .i. q̄ stante doloꝛe ⁊ eo cōtinuato nunquā apparet apostema. Tiā ex bꝺ

variet atibꝰ ōtingit significare supra diuersas materias qm̄ si cū apparet doloꝛ ēt manifestat ⁊ tunc vel subito apostema ē signū q̄ materia ē subtilis mala calida ꝙ ꝑ eius caliditatē ⁊ mobilitatē mouetur sursum ēt ꝑ eius ꝑauitatē a natura extra pellitur vñ apostema manifestatur. Si uero cōtinuato doloꝛe nō apparet apostema doꝛ ē signum materie maxime crude ⁊ grosse cuius ē stare ꝑ fundo iunctue neq; facilter extra posse transmiti. Si vero medio modo euenīat .i. q̄ principiāte doloꝛe nō statim apꝑt apostema ⁊ stimato doloꝛe ꝑ ipsa tunc apꝑt signū ē materie mixte q̄ neq; simplr subtil ⁊ calide neq; simplr grosse ⁊ cruꝺe patet q̄ ꝑ dispositōes media in accidentibus boꝝ argui dispositio media in eā hoc tri toꝛo intellige in aliis ꝑcipue iuncturis a sia in qua vꝑplurimum nō fit apostema vt supra dictum est ⁊ hanc senētiam totam intelligit textus cum dixit . Et dispositione incipiente ad apostema .s. contingit supra certam materiam significare ⁊ tarditate scilicet in eo doloꝛe de apparit apostemat etiam supple contingit significare. aut ꝑinatōne apostematis omnino ideſt quia nullo modo appareat apostema in doloꝛe etiam supple contingit significare ⁊ declarat addens q̄ significat humoꝛes malos subtiles calidos. s. ꝑimus modus apparitionis apostemat enm doloꝛe ⁊ supple ex oppoſito scili cet quod omnino non appareat apostema signifi cat grossos ⁊ crudos. Aut compositos ⁊ sunt inter humoꝛes calidos ⁊ humoꝛem crudum purum sci licet ſi medio modo appareat signum est materie medie inter humoꝛes simpliciter calidos ⁊ simpliciter crudos: ⁊ sic est compositus ꝑ participationem calidoꝝm ⁊ crudoꝝ : ⁊ sic est clara littera: lege eā. Addit de ultima ꝑticula. Et ex dispositiōe granitatis: supple possum⁹ significare quoniā si doloꝛ fuerit fine granitate: ⁊ fuerit materialis erit signū ventositatis vl humoꝛis subtilis ꝺco notant ſi fuerit materialis: quoniā doloꝛe a mala cōplexione fine materia nō est granitas: ſs de illo ꝺ ꝑposito nō est sermo ꝑ̄ vt supra dictum est: ⁊ ſi fuerit granitas significat humoꝛes grosſos: vt ſta uel melancolia: licet raro imo rarissime ut volūt doc. fiant tales doloꝛes a melancolia ex dispositione igitur granitatis possum⁹ significare ſi pra materiā in genere. d. A. ⁊ remouet dubitationē que posset apud intelligentē oriri. Diceret aliqs: est ne semp verū q̄ stante doloꝛe ēt granitate debeamus cōcludere sup materiā grossam. Ne spōdet. d. A. q̄ nō: quoniā stante materia subtili multa ꝑter multitudinē cū doloꝛe cōungēt gra uitas ⁊ est plus. i. plurimū etenim doc: quoniaꝝ in materijs subtilib⁹ possibile est: imo plurimū contingēs est: vt agregetur plurimū ne illis in vno loco vna vice: ⁊ sic ꝑ̄ multitudinē fiet in membro granitatis ꝙ humoꝛ nō sit grossus. ar. igit sumptus a granitate nō ē ꝑse euidēs: ſs ex eo aliis cōiecto poterit fieri or. Et hoc intellexit .d. A. cuꝫ primo diceret q̄ ex granitate sumit significatio supple viſibilis de hūoꝛe grosso ſi ḡrat ē ne hoc semp vez

rsponder q̄ non: imo sepe ꝛ plurimus in subtilib⁹ propter multitudinē in una uice aggregationis in loco stabit grauitas: ideo dicit: grauitas. Scd dolore in materijs subtilibus de quibus possibile est ut aggregetur plurimū uice una ē plus. i. est plurimū ajungens uel alr legatur in plus. i. subito ut intel ligat q̄ grauitas euenīēs plus. i. subito significat materias subtiles ꝛ grauitas tarde apparēs signi ficat grossas ꝛ rō prime partis adducitur in textu cum dicit quoniaj in materijs subtilibus ꝛc. uice una ꝛc. lege ifam ut placet.

Et quandoq; cognoscitur

In hac secunda parte huius parꝛ ipse ponit signa quedam magis accidentalia ad significandum su pra dictas materias sompta ex genere rer̄ preter naturam puta ex accidentibus ꝛ genere rer̄ naturalium ꝛ nō naturalium partes patent dixit no tanter in pluribus boris. i. multotiens cognoscit' ꝛ non semper recte cognoscit' nebligratia quantū cūq; urina sit tincta in doloe flatico non propre res debemus argiere materiam colericam uel sanguineam esse in causa quoniam propter doloē a ventositate uel alia materia contingentem sup insfanis spiribus ꝛ humoribus portio collerica de ea que est in venis trāsmittetur ad ventr̄ urine ꝛ tingetur inde urina ꝛ tamen materia coniuncta modi erit ventositas. Idem dico de fecibus ꝛ pro pter hoc dixit multotiens vel in pluꝛ boris ꝛ ista sententiam expressam posuit idem. d. Al. secunda primi sūma de urinis ꝛ. xvi. tertij ꝛractatu tertio de signis destructionis colleric̄e i fine ca. dixit igi tur. Et quandoq; cognoscitur in pluꝛ boris. i. multotiens id quod vincit super ipsam. i. cognoscitur causa faciens egritudinem ex urinis ꝛ ex egestio ne an vincens super eam sit res collerica aut mu cosa. f. propter egestionē apparere colericam vel mucosam vel supra alterius modi iudicatur ꝛc. Et q̄nq; cognoscitur ex etate qñ in etate senectu tis materia vincens vel morbū faciens verisimili ter est frigida oppo. in etate iuuēnt̄ contingit rō oppositum vt patet per alias stingentias. Et con sutatiue supple quandoq; cognoscitur quoniaj sconsueuit afiligi a causa calida cuj̄ eodē suppo sito regimine verisimile est etiam quod cā sit cali da vel si parenres sui solebat ex tali cā molestari probabile est iste a simili cā molestetur staret tñ oppositā vt patet consideranti. Et ex regimine pre cedente in comestis ꝛ bibitis q̄ qui consueuit ut q̄d crapulam comedere est signuj materie flā tice pa tūc gestionem vel propter comestiones pi scium olerū lactis ꝛ casei fructuū ꝛ huiusmodi op posito modo de bilicate viuentibus ꝛ ociose eum ouis fabilibus carnibus electis cum spēbus pre paratis uinis potentibus ꝛc. ꝓout soler euenire prelatis ꝛ viris studiosis pbabile ē q̄ causa ē ca lida addit. Et exercitio ꝛ quiete ꝛ contrarijs ho rū que supple dicta sunt quoniaj quies infrigidat ꝛ mortificat febrē it probabiliter possimus argueꝛ ꝛc. Addit. Et cōstate complexionis reliqui corpo ris verbi gratia si totius habitudo sit calida debe mus arguere supra calidā ꝛ si frigida frigidā idē; intelligatur de tempore anni de regiōe de arte ꝛ reliquis significationibus de quibus expressim ꝛ claram notitiam dedit idem. d. Al. secunda primi doc. tertia de signis dominij cuiuscūq; humoris ꝛ Auerois quarto colliꝛ calis a nono usq; ad. xij.

Dec ola tamen signa singulariter sumpta sunt accidentalia ꝛ nō essentialia ut patet si tamē col lectiue sumantur ꝛ simul ex his omnibus. f. idem significabitur erit cuidens multū significatio uer bi gratia si totius habitudo sit collerica ꝛ eras in uentutis ꝛ tempus estiuum ꝛ regio orientalis ꝛ dieta in cibo ꝛ fuerit calida ꝛ sicca ꝛ exercitiu ca lidum ut ara ferraria uel uitrearia ꝛ consuetudo parentum fuerit ad hos modos calidos ꝛ siccos etiam ipse sic consueuerit ꝛ urine ꝛ egestiōes fue rint collerice ꝛc. Et his omnibus probabiliter si tis arguere possimus supra causam doloris esse calidam ut patet lege ifam continuam.

Et materias quidem

In hac secunda parte principali huius parꝛ ipse postquā posuit si gna generalia ad significandū causas dolorum. In ista parte ipse ponit signa specialia uniuscuiusl̄es cause ꝛ duo facit quoniam primo ponit signa cau sarum simplicium: secundo materiarum mista rum. secunda ibi: materias autem permistas ꝛc. Pria adhuc in tres diuidit: quoniā primo ponit si gna materiarū humoralū nō adustarū. scdo actu starū. tertio materie vēose. scdā ibi. Materiam vero murie. tertia ibi. materiā uero nēotaz. Pri ma adhuc in ūtuoz: quoniā prio ipse ponit signa cause sanguinee. scdo colle. tertio flatice. quarto melācolice. scda ibi. Et materiā colericam signifi cant. tertia ibi. Et materiā flaticā. quarta ibi. Et materiā melancolicā. pria adhuc in duas: quoniā prio ipse ponit signa cōia cāe sanguinee doloēq; ar ticulorū. scdo speciāl cāe sanguinee ꝛ flatice. scda ibi. Et est in flatica. prio ponit signū sumptū ex co lere. scdo ex alijs de modis doloris ꝛc. Dicit igit prio. Et materiā quidē sanguineā significat ru bedo loci nō est vehemētis pfunditatis: aut nō ē aut nō apparet adhuc. Pro intellectu but⁹ text⁹ satis difficilis qui fecit me ad uarios sensus discur rere: attende q̄ textus debet sic itelligi q̄ materia sanguinea debet manifestari ꝛ coloꝛ rubeꝰ nisi ipsa sit in loco multū pfundo: ut etiā dixit. B. prio anfo. cōueto scdo. Color copetis abundāti& hu moū ostendit nisi in pfundo accubuerint: ꝛ si est in loco multum pfundo: aut nō est coloꝛ rubeus in cuti actualiter: neq; futurus erit state materia profunda: aut si aliquando apparebit: q̄ forte ma teria exterī⁹ expandetur: salte adhuc nō apparet state ipsa profunda. Et sic lege litterā clarā boc modo. f. Et materiā sanguineā significat rubedo i. debet significari materia sanguinea per rubedi nem loci: si non est nebementis profunditatis. f. quoniam state ipsa profunda: aut non est. f. co loꝛ rubeus in loco: neq; erit: aut si forte erit: quia

erpandetur materia et restituet non apparet adhuc
Addit consequenter prosequendo in signis sanguinee. Et significant ipsam. s. materiam sanguineā tenso uehemēs quia materia sanguinea pro ma xima parte in uenis contenta z quantitate et ca liditate secum coniuncta extendente multum ex tendit z sic fit extensio uehemens z repulsio. i. cum p tactū compzimitur locus z locus cedat cō primēti tñ non actuali vlteriori facta compessio ne digitus fur sum impellitur z hoc propter ebulli tionem z eleuationē materie sequitur z pulsatio pp eandē sit cām addit z grauitas supple 2cōmi tatur z regimie pceteritū. s. p precessit regimē san guinis multiplicatiuū i comestis z bibitis z ocio z cū iocunditate 2c. Addit z q sequitur de dispo sitionibus corporis sanguinei. Si est signum talis Et addit qđ supple talis dispositō corporis sangui nei est quod fortasse est corpus grossus carnosus z pingue q. i corpore sanguineo restauratiua est fortis supra dissolutiuas ipso debite recto z sic cor pus ingrossatur z fit carnosum z pingue non pin guedi i vera fm cōmuniter intelligentes sed pin guedine misculosa dixit tñ textus fortasse q. possi bile foret pp exercitiū vel aliud genus euacuatio nis p corpus sanguineū p naturā non erit talis di spositionis iccirco dixit ipo debite recto 2c. stante igitur tali dispositiōe corporis sanguinei simul cū aliis dictis supra z aliis dispositibus corporis san guinei sumptis ex colore rubeo faciei z repletiōe vassorum z fortitudine pulsus z si iungatur que dam mēzocras lassitudo cū caliditate actuali in toto z cum sompno profundo z sompnietate rerū rubearū ut refferet Auerois de mente. S. de illo qui sompniabat se balneare i dolio pleno sangui ne tunc stantibus his accidentib' satis sufficienter concludere possumus supra materiā sanguineaz z sic est clara littera lege ea3. Est in statica. Nunc specialiter ponit signa statice sanguinee po nens duo precipua signa dicit igitur. Et est in stati ca sanguinea dolor extēsus long' finitis longitu dinis quē flobo. statim sedat z hoc est secundum signū. Attēde q signāter posuit specialia signa statice sanguinee postquā posuerat signa i genera li dolotis iuncturarū a cā sanguinea quoniaz que dā signa ex supra dictis non manifestantur i stati ca sanguinea. s. rubedo loci z repulsio pp materiā esse in profundo situatam. Et hec signa cōiter ac cipiuntur ad probandū materiā sanguineā ut igi tur clara haberetur noticia de statica sanguinea z distincta postquā signa alia ad statica cōse quūtur fuit conueniens specialia in ea ponere si gna. Primū signū fuit q dolor est extensus long' f. egressus p colla z tibiam similis longitudinis z in hoc differt a statica a causa statica pendente quoniā dolor z si sit forte longus extensus p tibiā tamen non est similis longitudinis q. f. maior m' to est versus sū z colla sū versus genu z pedes quoniam est in illis locis per compassionem tātū vt declaratum est supra. In sanguinea autē quo niam materia est venas replens z extēdens per colla extensas z tibiam inde fit dolor similis lon gitudinis. i. fit dolor in longitudine z extensione si milis. s. extensiuus z pulsatiuus versus suam icol sa vel tibia. Secundum signum fuit quod flobo thomia statim sedat dolorem patet quoniaz per eam imediate euacuatur causa faciens dolorez.

In dolore autem ab alijs causis pendente fe te flobothomia auget dolorem ut in ventosa uel etiam in alijs per hoc q humorez fluere facit ut infra videbitur z si aliquando iuuet q3 forte pro bibet fluxum materie ad locum tamen non sedat i. dolorem non removet nisi sit materia dolorem efficiens sanguinea z sic est clara littera lege eā.

Et materiam collericam

In hac secunda parte huius partis ipse ponit si gna materie collerice dolotis iplarnz iuncturaz i diuidi posset pars in tot gen⁹ q signa ponit par tes patebunt legendo litteram continuaz dicit igi tur. Et materiam collericam significat calidi tas uehemens que ledit tactum cū pauritate quā titate in egritudine z paritate grauedis z tensio nis z paruitate rubedinis z declaratione doloris ad id quod apparet de cute z tranquillitate eius ex frigore supple declaratur z quod p terit ex re gimine supple multiplicatiuo calore z significa tiones supple reliquę quas diximus. s. ex colore loci ut quia sit color citrinus z ex etate ut quia etatis iuuenilis z complexione z consuetudine 2c. Ex iſtis quidem omnibus sufficiēter argue re possumus supra materiam collericam esse cau sam dolotis ratio prime partis est manifesta. s. quod sit in tali dolore caliditas uehemens que le dit tactum quoniam collera existens calida z fic cā est acuta ad imprimendum z ad tactum eius calor impzimit sicut calor ferrieī addit cum pa ritate quantitat in egritudine. i. q. ille caloz i mē bzo non ita extenditur neq3 tantam quantitatez membri occupat sicut caloz sanguini ex eo quod talis materia sanguinea nisi sit multe quantitatis non efficit notabilem dolorem colerica uero etiā modice quantitatis existens notabilem efficit do lozem ideo propter paucitatem materie eius fuf ficientem efficiens dolorem non tantum de mem bzo occupat nel aliter cum paritate quantitat si egritudine ut littere continuetur cum precedē ti hoc modo. f. quod caliditas que ledit tactuz in colerica est cum paruitate quantitatis. f. in detza etione egritudinis. i. quod ille caloz qui ledit tac tum in tangentem impressus paruo tempore eu rat respectu caloris sanguini z si sit acutior quia illi uapozes sunt subtiliozes primus tamen sensus magis mihi placet ut illa pars sit per se legenda addit etiam cuz paruitate grauedinis z tensionis z paruitate rubedinis sed supple cum colore ad citrinum declinante totum clarum est. Addit etiam quod declinat dolor ad id quod apparet de cute hoc est ad cutim ratio clara est quo niam materia collerica subtilis existens z mobi lis non remanet profundata in iunctura: sed fur

sum ad cutim mouetur ꝛc. Addit q̄ ex frigore trā
quilatur. ſ. infirm⁹ hoc eſt ex regimine in frigidi
tate: maxime local⁹ appoſito marte inuatur quo
niaz mā colerica ſubtilis ꝛ paſſibilis extis facilez
recipit ipeſſionē a ſrio ꝛ marte quonia materia
eſt circa cutim ep⁹ anſa medicamē frigidā extrin
ſecus applicatū quodāmodo imediate applicatur
ſito ꝛc totū reliquū claruz ꝛ vſq; ad illam parte
z nipoſitio coꝛpaꝛis collerici ſupple etiā declarat
materiā colleric̄ā. ſ. ſi fit macer citrinus laterū ue
narū iracundus ꝛc. totū clarū ē lege litteram.

Et materiaz ſlematicaz

Aiaz ſrio
in hac pte ipſe ponit ſigna dolozis ſ. artice materie
z ntinuando in ſignis dixit. Et materiā ſlaticā ſi
gnificat ſupple accidētia que ſequūt. ſ. q̄ nō alte
rat color. ſ. loci dolentis alteratōe. ſ. ſenſibili aco
lore naturali aut alterat⁹ ad plubeitatē. ſ. ſi pur al
terat⁹ ꝛō clara ē q̄ ſt⁹ a non colozificat cutiz colo
re ſpeciali q̄ non rubeo quonia aque attinet ꝛc.
z ſipur color alterat⁹ hoc ē p accidēs obſuſcando
claritatē ſanguinis z ſpirituuz vnde cutis viuida
reddit z pp hoc ſi alterat⁹ color cutis a materi
ſlatica eſt ad aliquale fuſcum vel ꝓpleum necꝫ
nunc. Addit q̄ aut eſt illis paꝛū inſtantioniꝫ. i.
cum tali dolore ſi eſt inflammatio ē modica q̄ nō
rōne ꝓpꝛie materie ſed rōne alicui⁹ modice ad̄ri
tatis ſanguinis z ſpirituum ad locum fluentiū pp
remiſſum doloꝛē z addit q̄ eſt adherentia dolozis
i. ntinuitas ad differentiam ventoſitatis i qua co
loꝛ ētnō notabiliter mutatur ſed doloꝛ nō eſt ad
herens. i. ntinuus. Sed ne forte diceret aliquis ēt
ntinuitas dolozis eſt in ſanguineo vel colerico e
ſt enoꝛmē diſtinctio vtruꝫ ſit ex ſlate vel ſangui
ne nel collera ad hoc diſcuntendum dixit q̄ cum
adherentia dolozis. i. continuitate eius eſt ꝓpria
tio ſignoꝝ ſanguinis z collere z ꝓpter iſtā pri
nationez alioꝝ ſignoꝝ ſanguis. z ſi fit doloꝛ ad
herens ſi concluditur q̄ non eſt a ſanguine nel
collera pendens addit ꝓnendo aliud ſignum di
cens. Et q̄ ſit fortis incęſſio doloꝛis in tatum. i q̄
talis doloꝛ multā dillatatur per membꝝ rario
clās. eſt quoniaz talis materia frigida extis e nō
calida non furſum in cuꝑuz elenatur ſed per mē
bꝝ ſpargitur. addit z q̄ coꝛpus nō eſt carnoſuz
ymo adipe plenum quonia in tali i quo ſt⁹ a dñaꝫ
uirtus ſanguifica eſt debilitata etiam reſtaurati
uz z a frigidis uapoꝛ ſanguificus in ꝓpinguedinez
congulatur. Addit ꝓo complimento ſignoꝝ.
Et ſignificationes nꝛte huius complexionis. i. q̄
complexionem ſl⁹aticam conſequenter que ꝓtere
nte ſunt. i. que ꝓtius dicte ſunt. ſ. ſcēs primi de ſi
gnis complexionū uel dominij ſl⁹atis ſupplet boc
doloꝛe coniungūtur ſaltem ut ſpluribus ut tardi
tas in motu puſillanimitas paruitas pulſus in ege
ſtione z urinis albedo ꝛc. Et ſic ē tota littera cla
ra lege eam continuam.

Et materiaz melancolicaz

In hac quarta ꝑticula ipſe ponit ſigna materie
melācolice faciēt doloꝛ huiuſmodi. i. rō accidat
poſſ ēt iſta poſ tor diuidi. q̄ ſpēialia ſigna ponit
pres patebit. legēdo igit lram ꝺtinuā ipe ꝓlo di
cit. Et materia melācolicā ſignificant ſupple q̄
ſequūtur. i. doloziis occultatio: z paruitas tēſionis
i. q̄ doloꝛ ad tactū nō manifeſtat⁹ q̄ modico extre
rius aliqualiter ꝓximēre non augeꝫ doloꝛ: rō eſt
quonia materia melācolica grauis extis iacet ꝑ
fundo vlcture: z ideo ꝑ ꝓpreſſionē leuiter factā i mē
bro ext. ſiſco: nō ꝓpterea doloꝛ itēdit. ita q̄ ad ta
ctū nō ꝓcipitur ubi ſit doloꝛ: ſi firmus tāu doloꝛ
ex ie ſentit: ſi eſt dol. tio occultatio etiā ē puitas
tenſionis: quoniā nō ſit tenſio niſi ꝑ tubuitroꝝ ma
terie i mēbza: z q̄n materia melācolica ſua groſ
tie difficulter i mēbza penetrat z fm modicā eius
ptē: ideo ſit pua tēſio: tū aliqualis ſit: aliās nō eſt ēt
ibi uer⁹ doloꝛ ꝑs ex hijs q̄ ſupza dicta ſunt ucr⁹us
finē capti ꝓcedēt. Addit etiā paucitas iuuamēti
cū curatiōe z attenuatio loci. ſupple ſunt ſigna:
rō ꝓmi eſt: quoniā materia melācolica difficulē
digeriē z difficulter reſoluit: z generalr difficilē
recipit a medicinis ipreſſionē: ideo ex medicinis ſeq
tur paucitas iuuamēti: cū curatione rōne ſcēi eſt
quonia ꝑp maz melācolicā membꝝ ifrigidat: etiā
a groſtie materie ſit oppillatio unꝝ nutrimenti
vñ ꝑp ꝓuationes nutrimenti membꝝ attinuat.
Et ꝑp hāc cāz eſt iſtud cōe in oi doloꝛe iſcturaꝝ
ut ſupza uſuz eſt. d. A. rii melācolica mazie ma
nifeſtat: quoniā in tali mazie fit oppoſito z ifrigi
datio vñ ꝛc. Addit: z nō eſt ieo molities neqꝫ cla
ritas coloziꝭ: z q̄ſeq; tendit ad tenebroſitatē: z ꝑ
hec ſigna diſtiguntur a ſlatica cū qua magis quae
nit q̄ cū alijs. ſ. in ꝑmitrente doloziꝭ: i ꝑmittēte iu
ramenti a medicinis ꝛc. In hijs tñ diſtinguitur:
quoniā i ſl⁹atica eſt molities: q̄ nō eſt i melācolica
pp humoꝛē ſl⁹aticū eſſe molez fluxibilem: z nō ſic
melācolia: z ꝑ idē uſ ſimile in ſl⁹atica eſt claritas
coloziꝭ: quoniā ſl⁹a aque ꝓportōatur potiſſimū ſl⁹a
gꝑ pleuiāz fluit ad iuncturas q̄ eſt ſubtile aqueū
lz poſtea in ꝓceſſu interdiu induretur z gipſetur.
in melācolia aut coloꝛ cutis mutatur ad tenebro
ſitatez tendit: quoniā ipſa ad fuſcuꝫ declinat ra
ro tñ cōtingit: q̄ in melancolia coloꝛ cutis mutet̄
ꝓterea q̄ talis materia ꝑ eius grauitatez rema
net in ꝑfundo ſiſcture: z fic nō alteraꝫ coloꝛ cutis
ab ea: ſi ꝑ pur cōtingit: ut ipſe aliqua ꝑa ſur ſuz
a natura mutatur: ut quādoq; fit: tūc coloꝛ cutis
tendit ad tenebroſitatē: z ꝓpterea dixit quādoq;
q̄ raro hoc euenit: z notate q̄ dixit tenebroſitatē
z nō dixit ad ꝓbleitatez ſicut erat ſl⁹atica: q̄ ille
eſt coloꝛ magis clarius: z ifte eſt magis obſcur⁹
ſicut z materia. Et addit: z ſignificant ipſaz com
plexio niri. ſ. z mu⁹ieris: q̄. ſ. in eo ſigna ſtant oo
minij melācolice. ſ. timoꝛ triſtitia ſolitudo maties
ꝛc. Et dilpoſitio ſplenis eius z apetitus ſupſnius
ſ fames nimia: ratio clara eſt: quoniā habundan
te materia melica in toto nūtū de ea mittitur ad
ſplenem tanqꝫaz ad eius ꝓpriū receptaculū: z ſic

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

pp eius multitudinē i splene ingrossatur aut apostemat splen z pp ista cām sequenter fit magn⁹ apetitus qñ multa melancolica materia psluit a splene ad os stomaci p canallem manifestum ibi dez terminatū z sic fit inde tediosa fensatio pp cōfricationē portiū stomaci facta z coagulatione dicta rum partiū ex acetositate melācolice z sic oriter fit apetitus ad cibū z p cibum hec fensatio tristis remouetur. Notate tñ q⁹ licet cuz determinata quantitē melancolice ppulse ad os stomaci interdat apetitus qui est fames z sic cōiter in quarta nis dominātē melia fames sit valida nō tamē ad cibū q⁹ mensuram melancolie trāmisse ad os stomaci intendītur apetitus ymo aliqñ p multitudi nem eius minuit apetitus z aliqñ destruit ut colligitur. xiij. tertij ca. proprio raro tñ ad dictam fu perabundantiā fluit q⁹ perdat ymo ut plurimum augetur z hoc intēdit tertius q⁹ dispositio splenis i grossicies z apetitus signū⁹ sunt signa dominantis melancolie. Addit z est ifa clara z regimē ipsius pterertiū. s. quod fruit melancol cū de studio co mestione leguminū timore ꝛc. z relique signi fica tiones quas inuimus in cognitione complexionis melācolice. s. cōa primi: oia talia cā precedentib⁹ si simul coniungant erit semicertitudo p doloz ta lis pendeat a mā melancolica lege tota ista ptes.

Materiam uero Postquaz supra in precedentibus pertículis ipse posuit signa materierū humoraliū nō adustaruz iā in hac pte ipse ponit signa materiez adustaruz. Et no. p intellectu ptis q⁹ omnis humoralis materia aduri possit vt pria primi doc. de humoribus z prima quarti ca. de quartana tñ ipse precipue ipse ponit hic signa materierū q⁹ ab intrinseco aduri et nō acquisita i eis putredine possunt z que plurimū aduruntur sicut sunt sanguis z collera z precipue ponit signa collere aduste qm collera cē facilius aduri z inflāmari potest q⁹ sian quis cē qñ talis materia adusta est que frequentius facit doloez iuncturaꝝ qz alia adusta. Et possent ditidi pars in tot partes q⁹ signa ponit pare patebunt dicti igitur primo. Materias vo materie. i. collere aduste significat caliditas vehemēs cū re q̄ z qñ pruritꝰ nō dixit q⁹ caliditas vehemēs sit signū talis colleꝛ aduste qñ caliditas vehemēs ēt signifi in collera non adusta ut supra in loco ppio z sic p hoc nō distinguitꝰ ab ea ideo addit cū re que est quasi pruritus nam si istud accidens cū vehementi caliditate coniungat erit signuz talis materie aduste. p quo aduerte vt ibidē. d. A. dixit septima quarti tractatu tertio. Distingui tur pruritus ascabie in nuobus precipue primo. s. qñ mā pruritꝰ est mā grossicz q⁹ scabies ideo intra cutē magis stinet z proinde sequit alia differentia q⁹ materia pruritus stinet ira duos eius materia vo scabiei scalpit mēbrum mā igitur faciens sm pruritum ē satis grossa vt sta salium vel collera sanguini mixta intra cutē z cutē inclusa ibidem titillationē faciens vnde sit pruritus pp eam mām sua grossitie exterius penetrare nō potuit quonia igit mā collerica adusta aliquantu grossior est qñ non adusta tñ subtilior ē qñ sta salsum vel qñ collera sanguini mixta. Inde sit qñ nō in totum sub cute claudi sicut sta salsum z sic ve rum pruritum non efficit non ēt in totum sub forma vaporis insensibilꝰ educeꝛ sicut mā collerica nō adusta. ymo ipsius aliqua pars retinetur ideo fit res que est quasi pruritus vt dicebat textus. Per vehementē ergo caliditatē distinguitur ab aliis mēbris adustis z flegmate salso que nō sunt materie calide: z q rem que est quasi pruritꝰ z nō uerus pruritꝰ distinguitur a sanguine colerico: z p hoc q⁹ est quasi pruritꝰ cū vehemēti caliditate distinguit a colera nō adusta in qua est vehemēs caliditas: sed nō est res que sit quasi pruritꝰ. z sic est ista pars clara. Addit supple similiter etiam si gnificatio de materia colerica adusta: cum nocumēto. i. ex nocumēto vehemēti ab eo in quo ē ea lefactio: z iuuamēto vehemēti in quo est frigiditio z stipticitas quedā totū clarū est ppter illā pte z stipticitas quedā quoniaz illa materia est vehemēter calida: z sic iuuatur a frigido z nocet a calido. Sed de stipticitate posset quis legittime dubitare: quoniā ex quo talis materia ē colera adusta sta sicca: debet igitur iuuari a frigidis in quib⁹ est humiditas z nō stipticitas que in sico fundatur. Dicatur q⁹ argumētū pbat uerū q⁹ sumpta indicatione tamē a materia faciēte doloꝛē frigida z humida magis cōuenit q⁹ frigida in quib⁹ est stipticitas pp cām dictā: veritatē q⁹ hic est sermo ō doloꝛib⁹ iuncturaꝝ a materia dependentib⁹: utpluriuz q⁹ iam dessuxus: z quoniā iuncture propter suā cuitatē z earū naturalē debilitatē cōpleziona lem faciles sunt ad suppliutates recipiendum nisi aliquātiet stipticis cōfoꝛētur. Ideo cauē est mē bris cōfortare ne recipiat doloꝛ z caliditate materie ic atrabilis cū aliqualiter stipticie q⁹ attendere equatioñi materie fiere cū humidis: quoniaz illa humida relessarēt z babilitarēt iuncturas ad recipiēdā illa tñ cōfortātia debent esse pari stiptica z nō multū stiptica q⁹ mām sicā ficcioꝛē efficere. z ppterea dixit textus ei. gatter z artificiole ōra lce a tali ea patiēres iuuatur ab eo in quo est frigiditio: z stipticitas quedā: Notater dixit quedā. i. debilis p quā. s. tātū mēbr⁹ sfoꝛtet ꝛc. Et⁹ notate p singulari: quoniā ex hoc textu nō potest tis colligere q⁹ in omni doloꝛe iuncturaꝝ in qua ex spoliari debēt medicine eb aliquali cōfoꝛtatiene: sicut etiā in medicitis mēbroꝝ principaliū: vt. 7. coll⁹ Auer. de hoc tamē melius in capō sequenti Nota tamē q⁹ etiā ab aliis membris adustis pōt fieri doloꝛ ꝛc. ⁊ tē cilla signa erunt remissiora ꝛc. Et sic patet littera clara: lege ea que aliqualiter fuit ambigua. Cōsequēter in hac tertia pticula ipse ponit signa doloꝛis a uentositate que ei ia sola existens: quādoqs est cā doloꝛis iuncturaꝝ. Dixit breuiter. Materiā uero uentosā significat ei tio uehemens absqs granitate: z per hoc distinguit a materia humoꝛali z sanguinea: z significat ipsā cā doloꝛis gmutatio. f. de una parte ad aliaz: qñ

ut dixit. d. A. scda primi de signis uentostatis si ē dolor extensiuus ꝛ uehemens si illic permutatio croolose fuerit iaq significatio ꝓpleta erit supple ad significandū uentostatē. Addit ꝓpue cū nō est grauitas ut in textu nō addit ultimo . ꝛ regi men uentositatis generatū supple fe sit de omestione fructuū de frigiditate ꝓcūm. de repletē de inordinato motu supra repletionē ꝛ similia lit tera clara ē lege eas. Audiui tamen de quodā grto medico qui fuit deceptus existimās in genu uinus esse materiā aquosā m̄ statica cum tamen esset uentositas ꝛ incassū ꝛ solus sanguis exiuit ꝛ inde calumniatus remansit. Aduertatis ergo dili genter ne decipiamini.

Materias uero permistas

Dc est scda pars principalis huius partis in qua posuit supra posuit signa materierum simpli cium iam ponit signa materierū ꝓpositarū ꝛ diui ditur pars in tres partes . quoniam primo ponit quedam signa significantia materias mistas. So ijc ponit que corpora magis incurrūt dolores a materia mista. tertio reddit ēt ad signa secunda ibi ꝛ plurimū quidem ꝛc. tertia ibi. Et horum q dem prima posset ēt dividi in tres pres quod signa ponit partes patebunt. dicit igitur primo legendo ista primum. Materias aūt permistas signifi cant supple prima tensio ueniens. Pro intellec tu huius partis ꝛ sequentium est intelligendum q licet ꝓpositio materiez possit esse multiplex . quoniam aliquando est cōpositio rerum diuerso rum generum multum ellungarorum ut humoris ꝛ uentositat ꝛ aliquando est ꝓpositio diuersoꝝ humorum eiusdem speciei in accidētibus multū distinctorum ut ꝓpositō flatis aquei subtilis ꝛ grossi multum grossi uel collere citrine subtilis ꝛ col lere utrilline grosse. Idem de ꝓpositōe melic. naturalis ꝛ adustē. Et hoc multipliciter fieri pōt ut intelligenti ꝛ sideranti ut debitur. In ꝓcpo sito cum d. A. nult ponere signa materie miste. non intendit ponere signa principaliter materiez genere ellungatium ut humoris ꝛ uentositatis . quoniam ubi foret ꝓpositio flatis ꝛ uentositatis signa ois in textu posita nō possent nerificari ubi gra in tali ꝓpositione esset manifestum tuum mē tum ex calidis quod nō stingit in materia mista ut in textu neqꝫ etiam intendit ponere signa mate rierum ꝓpositarū eiusdem spēi quoniā in eisdem ēt ois signa non uerificarētur ut consideranti pa tebit. Intendit igitur ponere signa materierum diuersarū spērum subalternarū humoralium. ꝛ non quorūcunqꝫ ēt qz non eorum humoꝝ qui in aliquibus cōiciunt accidentibus ut flatis ꝛ mestie quoniā ēt in hac cōpositione non bene uerificari possent signa in textu posita principaliter igituri tendit ponere signa materierū cōpositarum ex di uersis spēbus humoꝝ diuersorum sriarum ꝙli tatum magnine in actiuis disperatarū ut collere ꝛ flatis uel sanguinis ꝛ de his ponit potissimum signum tum qz ꝓpter malum regimen urplurimū

be cōpositiones in corpozibus nobilium euenire solent: ꝛ qui nobiles ut multum bis morbis labo rant tum ēt quoniā si comitatur error in curatio ne in tali cōpositione maius sequitur nocumētuz ꝛ minus fit corrigibile cū si comitatur error in cu ratione materierum cōpositarum ab alio modo ꝓpositionis ꝛ notate bene istud notatum quoniā ex hoc facile declarari possunt signa posita i lfa ēt ex hoc notato intelligens soluit multa dubiun cula que circa lras oriri possent: est igitur prior tē sio uehemens quoniā stante materia faciente do lorem mista ex flate ꝛ collera agente calliditate collere in materiā humidam uenfosabilem factā inde uentositate fiet extensio uehemens adit .

Et patcitate innamenti cum curationibus cali dis ꝛ frigidis ꝛ ratio est manifesta nam curatio nes calide ꝛ ꝑ ꝓ parte possint iuuare pro mate ria frigida nocent tamen inquātum adducunt ad caliditatem collere ita dico correspondenter de frigidis. addit. Et diuersitas horarum in quibus iuuantur. i. in diuersis horis diuerso modo iuuan tur seruato semper eodem genere applicationis ꝛ earumdē rerum ratio est quoniā hora vbi gra merediei ꝙ est hora motus collere medicamē fri gidum magis iuuat ꝛ hora noctis eidem medica men minus iuuat propter tunc magis moueri flā ꝛ esse tunc indigentiam medicaminis aliqualiter calidi ꝛ sic ut dixit textus iuuatur medicina una hora ꝛ hora alia cum ea que illi ꝓraria est . ut dictum est de medicina frigida in meridie ꝛ in nocte iuuantur calida. lege litteram istam.

Et plurimum quidem ꝛc.

Hāc lcō ipse ponit q corpora frēgtiues incurrūt hos dolores. Et breuiter dixit . Et plurimum qui dem accidit hoc accidēs. i. dolor a dicta materia mista corpozibus calide complexionis aut colleri ce nature que vtunt regimine infrigicante ꝛ hu mectante generatiuo flatis ꝛ humoris crudi ex cibis ꝛ moribus sup repletōnē qz ꝑmisceritur suo humores b. j. f. collera ꝛ flā ecce quomodo loqui tur expresse de materia mista ex collera ꝛ flate ꝛ non alia mistione ut ostebatur in notato. Addit ponendo modum quomodo tales humores con currant ad efficiendum talem dolorem dicens cō tinuando. Et expellitur quod ex eis grossum est propterea qō submergit ipsus subtile sanguineus ꝛ colericū ad iuncturas. i. ꝙ pars hūoris subtilis ꝑmista cus flate grosso facilitat penetratēz ipsi flatis: ꝛ est sibi uinculū in iuncturas ꝑfundas in quas nō faciliter penetraret: nisi subtiliaret ꝛc. le ge ifam qz clara est. Ultimo reddit ad ponēdū vnū signū etiā talis materie miste. Et cor quidē plurimoꝝ iuuantur ꝛ quiescūt dolores. i. plurimū horum sic patientes iuuātur ꝛc. ꝙ ꝓpressionē subtiles. i. leuē cum manibus plurib⁹ ꝓpliciter intelligendo plu ribus vel plurib⁹. i. vicibus iterando ꝓplexionem leuem manibus uel aliter cum manibus plurib⁹ quasi inuat ꝙ totum membrum dolorosum debet

cõpzimi manibus: ꝛ ſi nõ ſufficiant due manꝰ ad̃ rũ ad optimendus ꝛ occupandus totꝫ membrius do lens apponãtur plures etiã diuerſorum: ꝛ uterꝫ ſenſus eſt bonus ꝛ adduciſ cauſam iuramenti di cens quonã humor reſoluitur ꝛ maturatur ꝑ eã .ſ.leuẽ ꝓeſſionẽ ꝛc.rõ eſt qm̃ ad manũ ifluent uirtutes omnium membrorum principalium me diantibus ſpiritibus eorum vnde in ipſorum uir tute fit inde reſolutio cum ibi etiam ſit caliditas ualde temperata unde ponitur uilla manus iter partes corporis maxime tempezata prima primi doc.de oꝑlexionibus per ipſam igitur confortaꝫ caliditas naturalis membri dolentis ꝛ inde fit po tens ad operationes naturales ꝛ ꝓſequenter ad reſolutendã ꝛ maturandum ꝛ propter iſtam cau ſam dixit Serapio de ſimplicibus in ſermonibus uniuerſalibus ca.ij.ſermone.iiij. Si poſſibile eſ ſet ꝙ manus non ſeparetur ab aplicatione contꝛ nua membrii in quo eſt generatio ſanici neceſſa ria ꝛc.citius generaretur in eo ſanies ꝙꝫ alio ꝛ addit rationem dicens. Quoniã talis medicina eſt ſ ultimo aſſimilationis talis corporis ꝛc. dicit tamen textus leuẽ. quoniã ſi forte fieret oꝑatio fortis fieret ide dolor uel augeretur. Et propter iſtam cauſam addidit Et iuuantur cum unctio nibus tempate calidis cum quiete. Motus enim prohibet a maturatione nꝫ temperate calida cõ fortando iuuant ut dictum eſt. Sed ſi medicina ad aliquã ꝓtractatam fuerit exedens nocebit materie cum qua habet ſimbolum illam augen do ꝛ intendendo materie igitur tempate ſunt ne ceſſarie. Et quoniã utplurimum ꝓgit in ta libus doloribus cauſam eſſe miſtam ut ſupra uide bꝛuz debemus igitur eſſe cauti ut in pluribus nõ applicare medicinas exceſſiuarum qualitatum qõ autem dixit qõ motus a maturatione ꝓhibet manifeſtum eſt quoniã per ipſum ſpiritus cuꝫ ca loze naturali ad extra ouerritur ꝛ ſic eſt clara lit tera lege eam totam ꝛ ſic habetis ſententiam. ꝛ expoſitum totum capitulum ſignorum qõ utili mum eſt non in hiꝭ caſibus tantũ ſed in omnibuſ etiam apoſtematibus omnium membꝛorum i ex terioribus apparenꝫ ꝛ in occultis per hec declara ta ad multa utilia diſcurrere potes. Jn ſumma igitur habuiſtis primo quem̃ō primo oꝫ conſide rare.ſ.in ſignis. Si dolor eſt pendens a mala cõ pleꝯione tantũ ſine materia uel eſt pẽdens a ma la oꝑatione cum materia: ratio fuit. quoniam alias non poterimus in caſu precedere ut ibi de clarabatur ei bi dicebat textus qõ raro fit talis dolor a complexione ſine materia ꝛ ſupple. ſi fit faciliter cuzatur quoniam ſola alteratio fit ꝛ ſuf ficit ad curam ſed qz ſigna ſunt ꝙ ibi non eſt gra uitas neqꝫ alteratio coloris ꝛc. Poſtea habui ſtis qõ ꝓima conſideratio ſi ſit materialis eſt de genere materiei conſidera ut ſi eſt pendens a ſan guine uel collera uel ſtate uel uentoſitate ꝛc. uel ſimpliciter uel compoſite Et ad hoc cognoſcẽdũ ipſe ponit primo quedam ſigna eſſentialia conco mitantia. Et poſtea accidentalie inter eſſentia lia ipſe poſuit ſeptem ita qõ ſeptem uiſa nos poſ ſumus diſcurrere ad cognoſcendum ipſam mate riam doloris.ſ.ex collere ex tactu ex accidentiꝫ dolozis ex iuuantibus ꝛ nocentibus ex hoza dolo ris ex diꝑoſitione incipiente ad apoſtema ut tar ditate aut ꝓuatione apoſtematis ꝛ .7.ex graui tate. Alia poterunt eſſe ſigna ſed ſunt acciden talia magis ex colore primo poſſumus ſignifica re dupliciter quoniam aut ſecum concomitatur apoſtema aut non quoniam aliter ſignificare poſ ſumus complicato apoſtemate etiam aliter ipſo non complicato etiã aliter ſi cum colore compli cetur dolor uel non complicetur quoniam ſi non ſit uehemens dolor neqꝫ alreretur color membri notabiliter neqꝫ apoſtema manifeſtetur tunc ſi gnificatur quod materia eſt cruda econtra ſi do lor ſit notabilis ꝛ color cutis notabiliter mutetur ꝛ membrum aliqnaliter apoſtemetur tunc nate ria eſt calida urplurimum ſanguinis. uel ſangui ni miſta. niſi in ſtatica ubi aliquando fallit ut in fra uidebitur propter materiam in profundo ſi tuatam. ex tactu etiam indicatur quoniam ſi trac tus eſt calidus arguitur de materia calida ꝛ econ tra ſi eſt frigidus ibi tamen dicebatur quod ali quando fallit ut ubi ſupra locum fuiſſe poſitum aliquod calleſacienstunc eſſet error etiam ſtan te materia frigida uel ſi membrum eſſet fricati app ꝛreret ad tactus locus calidus ꝛc.ex accidẽ tib⁹ ẽt dolozis. ſ.ex iſtiamatõe uehemẽti ꝛ tẽſiõe aut cũ tenſione tñ ſine inflatione ſi primo modo ſignificabatur ſupza mãm calidam ſanguineam ſi cum inflatione ſine tenſione ſupza materiam ma gis collericam ſi vero cũ tenſione ſine inflatione tunc ſignificatur ſupza materiã ſtaticam vel y.n tofam ſed differenter qm̃ ſi fuerit cũ boc grauitas ſignificatur de materia ſtatica ſi non de ventoſa.

Et ex hiꝭ quibus ẽt iuuatur ꝛ nõ iuuatur ſequi tur ſignificatio de materia quoniã ſi iuuatur frigi dis eſt materia calida ꝛ ſi calidie frigida. Jbi tñ habuiſtis vnã ſingulare bene notandũ qꝫ hoc fallit qñ aliquando frigida nocent ꝛ tñ cauſa eſt calida ꝛ hoc eſt quando per infrigidationẽ ipſiꝰfa tur mẽbrum vnde conſequentez a materia maioꝛ fit extenſio aut aliquando iuuaꝫ calidis ꝛ tamẽ materia eſt calida ꝛ hoc eſt quoniaꝫ aliquando calida rerafacienda ꝛ materia reſoluendo mino rant materiã ẽt calidã ꝛ ſic minozata materia mi nuit dolor ꝛc. Jta ẽt ꝛ aliquando frigida iuuant in doloze a materia frigida aut ſ groſſando mate riã ꝛ ſiccam ad minozes dimenſiones deducendo aut ſtupefaciendo dixit igitur opoꝛtet vt omnia illa conſideres. Et accidentibus eriã dolozis vt ex hoza maioꝛis vel minozis affectionis an die an nocte an in nacuitate aut repletione quoniam ſi in die ꝛ hoza vacuitaꝫ magis moleſtat arguit de materia calida ſi vero nocte ꝛ hoza repletiõis arguitur de materia frigida. Et diꝑoſitione ẽt diſponente ꝛ incipiente ad apoſtema ꝛ tarditate eius ſignificatur ſupza genus materie quoniaꝫ ſi principiante dolore ſubito appet apoſtema ſignifi

catur ꝛc mꝫ subtili cala ꝛ ſſi ecotrario ꝫtinuſto
dolore non propterea accidit vt appareat apoſte
ma eſt ſignū ꝙ ē cruda groſſa ꝛ manet in profun
do membri ſ. dū incipiente dolore non tamen ap
paret apoſtema ſ. d. per tempus. Apoſtema eſt
ſignum ꝙ materia eſt miſta ꝛc. Ex grauitate ēt
poſſumus arguere hoc quoniam ſi dolor fuerit
mate ialis ꝛ non fuerit grauitas ſignificatur vel
pe ꝛoſſitate vel pe materia ſubtili calida ꝛ in
hāc diſtingue ex accidentibus dolorū ꝛ colore.
ꝛ tacta ꝛc. ſi vero fuerit grauitas cum dolore ar
guitur ſupra materiam frigidam groſſam dixit ta
men ibi certus ꝙ aliquando propter multitudinē
materie calide ꝛ ſubtilis poteſt eſſe dolor cū gra
uitate ꝛ ꝙ hoc ſepe accidit. Ponit conſequen
ter alia ſigna magis accidentalia quoniam aliqſi
er urinis ſignificantia aliquando ex ꝛgeſtionibus
aliquando ex etate ꝛ conſuetudine ꝛ regimine ꝑ
cedente in cibis ꝛ potibus ꝛ exercitio ꝛ quiete ꝛ
tu diſcurre ad omnia iſta cōmuniter no ſta.

Poſſuit conſequenter ſpecialiter ſigna horum
materiorum prio ſanguinee que ſunt nota poſtea
collerice etiam nō ex dictis poſtea ſtatis etiam
ex dictis clara poſtea melancolice etiā ſatis nō.
tu diſcurre per illas ſ. partes alias que dicte ſunt.

Poſtea ponit ſignā adulte. D ſtea uento
ſe. Poſtea materie multe omnia intelligenti
ſunt nata ex dictis ſubſtātialibus ſignis uel acci
dentalibus ꝛ in materia miſta potiſſimum ſignus
fuit ꝙ ab una medicina aliqua hora iuuamur ꝛ
non alia ꝛ ꝙd talis dolor a materia mixta preci
pue eunctr corporibus calide complexionis cui
ufuntur regimine infrigidatiuo ge neratiuo ſſatis

Poſtea babuiſtis in ſine quō motus prohibet
a maturatione ꝛ ſ. digeſtione materie ꝛ ſic finis.

De Curationibus dolorum ſuncturarum.

Um cognoſcitur ſtigu
c lare capitulum ſic continuatur ad pre
cedentia quoniam poſtq̄ ſupra ipſe de
terminauit de doloribus ſuncturarum quātū ad
cauſas ꝛ ſigna. In hac parte principali ipſe intē
dit partere curam talium dolorum ꝛ prima diui
ſio ſe diuidit in duas quoniā primo ipſe ponit
curam magis generales per canones uel regulas
obſeruandas. ſecundo ipſe ſpecialius deſcendit
ad medicias ſecunda ibi oportet ut in eis nō edu
catur ꝛc. prima etiam in duas quoniam primo
ipſe ponit cām circa curationem ex parte magis
medicinalium. ſecundo ex parte diete. ſecunda i
fine pedem is capituli ibi. Et oportet ut dimit
tat ullum omnino. prima adhuc in duas. quoniā
primo ipſe ponit curam quando doloris cauſa eſt
mala complexio ſine materia ſecundo quando ſ
cum materia ſecunda ibi apud principium ſatis
capituli. Cum autem cauſa in eis eſt materia de
prima parte dicit Cum cognoſcitur q̄ cauſa ſun
ple dolotis eſt complexio ſimplex. i. ſine materia
ſ. dependens a cauſa primitiua facile eſt ipſius
regimen. ſ. curatiuum ꝛ declarat dicens multo
tiens nāq; eſt inſtatio pura abſq; apoſtemate ul
ſupple abſq; alia materia quāſ ſufficit ſupple ad
ueram curam. permutatio complexionis clarum
eſt ex quo non eſt peccatum niſi in complexione
mimori ſufficit ſola alteratio ſupple cum locali
bus contrariis ſine fluxu complexionis ꝛ regimi
ne contrario. Et hoc dico multotiens idcſt
ꝙp ultimum quoniam vbi eſſet timor de lapſu
humoꝛū ſiue fluxu nō adhuc tamen lapſoꝛū ſiue
fluxoꝛū ꝙ plenitudiné vel ꝙ impreſſionez fuiſſe
faxem ex dolore aliqſi eſt ad curam ꝛ preuiſionē
futuri morbi aliud ſupple neceſſarium ꝛ ideo ad
dit tepus. Et maius quo indigetur ſupple tunc
cum eſt timor de futuro lapſu vertigratia humo
rū ad calidum propter malitiam complexionis ca
lide ꝛ conſequenter de fluxu boꝛ ad locum dolen
tem maxime propter inclinationez eoꝝ ad mo
tum eſt euacuatio collere ſemel ꝛ ſanguinis ſup
ple ad prohibendum talem lapſum ad calidum ꝛ
fluxum quoniam per euacuationē talium humo
rum calidoꝛū fit totius infrigidatio dicit tamen
ſemel. i. tal o euacuatio debet eſſe leuis ꝛ cū me
dicina leui euacuāte ſemel tantum vel bis facta
vt ſit puta tamarindi mana ꝛ huiuſmodi quoniā
fortes medicine colleram euacuantes ad inſtatio
nem er alia parte perducunt. Idem intellige de
flobothomia qſit minuta cum ſ. eſt neceſſaria
flobothomia vt ſtante ſanguinis repletione ꝛ ta
lis euacuatio infrigidat per accidens vt patet vl
aliter ſemel tantum euacuatio collere ꝛ ſanguis
fit ꝛ non pluries eſt maius quo indigetur. ſ. aliqſi
vt in caſu noſtro in complexione calida coreſpō
dent intelligendum eſt in complexione tanti fri
gida ꝙ ſola permutatio complexionis cum contra
rio ſufficit hoc intelli e cum non eſt facilitas ad
lapſum humoꝛū frigidoꝛum vt preter naturaliter
ad frigidum oſtemperentur vl calidoꝛū ne infri
gidentur nimis ꝛ tunc maius quo indigetur eſt
euacuatio ſſatis quoniam per euacuationem ei⁹
calefit ſanguis per accidens cum reddatur min⁹
frigidus qui conſequenter prohibet infrigidatio
nem frigidoꝛum ꝛc. Et hoc eſt ꝙ dicit continuan
do. Et ſimiliter quandoqs eſt congelatio ꝛ frigꝫ
doloꝛem faciens. ſ. tantum ſine materia qſ ſufficit
permutatio complexionis. ſ. ad curam cum cōtra
riis ſed hoc non ſemper ſufficit vt in timore de la
pſu humoꝛū quoniā forte exceſſiue calida ſine ti
more nō erhiberentur ꝛ tunc addit. Et mai⁹ quo
indigetur. ſ. in illo caſu eſt euacuatio ſſatis vt ca
leſiat ſanguis. Idem eſt intelligendum de ſiccita
te ideo addit. Et multotiēs quidem eſt ſiccitas ex
aſperitas. i. contrahens vel corrugans ꝛ ſupple ꝙ
hunc modum cāns doloꝛem cauſando ſolutionē
in cōtinuo qſ neceſſaria eſt humectatio ſicut ſcis
ſ. vel cum humectantibus. ſ. poſtitue ꝛ ſi non
ſufficient maius quo indigebitur erit humectatō
ꝓuatiua euacuando materiam colleriam ſiccā
tunde membꝝm redderur humidius uel ſicut ſcis

ſtipple in radicibus uniuerſalibus. ubi habitum eſt de modo humectationis hanc autem calefactionem uel infrigidationem uel humectationem priuatiuam poſuit. d. A. ſecunda primi doc. ſcda ſumma prima capi. 17. ad medium cap. 2 ſumma ſecunda eiuſdem doc. ca. primo ſecundo 2 tertio. colligitur etiam de ſlobothomia qđ frigidat calo de flobothomia quarta primi ſatis ad principium capituli. Sed ſi tu queras. d. A. nõ hic poſuit ea ram male complectionia ſine materia humide 2 ſic uidetur inſufficiens dicatur breuiter cum eo. ſecunda primi ſũm eadem de cauſis doloris abſolute qđ būiditas ſine materia nullo modo dolorem efficit 2 ideo non oportuit ponere curam illi⁹ cum ab eo dolor non dependeat 2c. 2 fier eo dolor cauſaretur eadem cozeſpondentia erit ratio in cura. Et hoc textu poteſtis colligere qđ aliqñ in mala complexione ſimplici ſine materia ad curam competit euacuatio. Et ſi contra hoc obiciatur de mente. B. tertio tegni textu ꝺmenti. 82. 2 83. Pluſcq; ꝺmentatoꝛe textu ꝺmẽti. 34. illa patet. Curatio uero unum quidem habet medium 2c. ubi expreſſe colligitur de mente. B. eſſe quod diſcraſie facte ut eſt mala complexio ſimplex ex quo non habet cauſam a qua dependeat una ſo la ſanitur intentio curatiua que eſt ablatio contrarij ut ſi cauſa fuerit calida applicetur cã frigida ut in textu iſple declarat igitur in hac parte non conuenit euacuatio er quo euacuatio reſpicit materiam 2c. dicatur hic concedendo ſententiam. B. Qꝺ diſcraſie facte una tantum ſimitur intentio curatiua que eſt remotio eius per contrarium alterans 2 hoc per ſe 2 hec uocatur uera curatio ut loco allegato tamen non inconuenit qõ ſi in tali caſu coniungatur cauſa ut multi udo bu modum proper qđ dubitetur de futuro lapſu g tunc ad preuiſionem 2 non ad uezam curationes competat euacuatio que reſpicit illam materiã in quãto peccantem 2 ſic euacuatio eſt ſibi contraria pro quanto euacuatio ſiue innanitio cõtrariatur repletioni. Iſta reſponſio poſſet dari ſi nõ uideturr tollere totam difficultatem. quoniam ex textu noſtro apparet qõ euacuatio removet illã complexionem frigidam verbi gratia euacuando colleram quoniam talis euacuatio infrigidat dico igitur aliter. Lq̃ diſcraſie facte per ſe una tantum ſimitur intentio per alterantia per accidens autem interdum conuenit euacuatio ut in exemplo dato euacuatio collere per accidens remouet complexionem calidam quoniam remota cauſa prohibente inductionem frigiditatis nã conſequenter mediantibus etiam alteratiuis removet alteram complexionem calidam ſicut 2 aperiens feneſtram eſt cauſa per accidens illumi nationis domus 2 ſecundum hoc ſaluatur utraq; ſententia lege litteram totam quoniam iam eſt clara.

Cum autem cauſa in eis ẽ

In hac ſecunda parte principali huius partio ipſe proſequitur ponendo curam ꝺolorum materialium 2 poteſt ꝺiuiꝺi tota iſta pars i duas quo niam primo ipſe ponit canones obſeruandos i cura regulari. ſcdo oſtendit qđ faciendum ẽ cosc te in exceſſiuo ꝺolore. ſcda ibi uerſus finem capituli. Cum ergo fortes fiunt ꝺolores. prima ad hoc in duas quoniam primo ponit curam magis generalem. ſecundo minus generalem. ſecunda ibi prope. Et ſi fuerit ſanguinea 2c. prima para etiam poſſet in duas ꝺiuiꝺi. ſecunꝺi. duo principales intentiones que ſunt hẽnde in modo materiali a cauſa fluente ꝺependentia habente quarum una ſumitur a materia fluxura 2 alia ſumitur a materia iã fluxa. prima igitur intẽtio que ſumit a fluxura eſt prohibitio fluxꝰ materie ſecunda que ſumitur a iam fluxa eſt reſolutio eiꝰ quod fluxus eſt. 2 has ponit ꝺominus. A. in fra 2 quoniam primo intentio perficitur tribus ſpecialibus inſtrumentis prohibendo. f. fluxum diuerſo mat riam ad oppoſitũ. e. ſine euacuatione 2 ꝺiuertendo euacuando materia que eſt fluxura 2 confortando membrum leſum ne recipiat eaꝫ his tribus ſufficienter completur prima intentio has omnes intẽtiones. f. ouas generales 2 tres ſpeciales complentes. primas generalem poſuit ipſe in littera legendo litteraꝫ continuam ꝺicit igitur primo ponendo primam intentionem 2 eam ꝺeclerando. Cum ait cauſa in eis eſt materia. f. humoribus tunc oportet qꝫ prohibeatur effluentiã. f. de materia 2 ponens modos prohibitõnis ꝺixit. per attractionem ad contrariũ. f. nõ extra euacuando 2 p minoraꝫ. f. per minoraꝫ euacuando materiam ex tra tamen ad oppoſitum ꝺiuertendo q. f. euacuando per partem oppoſitã loco ꝺolenti 2 eſt ſeccꝰ modus addit ponendo. tertiũ modum prohibitionis materie fluxure ꝺicens. Et conforteturr membrum 2 nõ ſuſcipiat. f. cuꝫ medicis frigidis 2 ſtipticis 2c. Addit ponendo ſecundum principalem intentionem que ſumitur a materia fluxa ꝺicẽs. Et reſoluatur quod iuentum eſt. f. eſſe fluxꝫ m ut peiuet. f. in totum membzuꝫ a materia que fluxit. Et exculans ſe a ſpecialꝫ determinatione ꝺiuerſimoꝺi applicatõnis repcuſſiuoꝝ ul ꝺiſſiuoꝝ reſoluti uorũ addit. Et reꝺꝺi in omnibus illis ad canones uniuerſales. f. ſcriptos tertio tegni et quarta primi ſpaliter ca. xxv. Proinde intellectu huius totius partis eſt ſciendũ et colligitur ex verbis. B. expreſſe tertio tegni textu ꝺmenti. clxv. Qꝺ quanꝺoqꝫ cũ apoſtemate uel ꝺolore apoſtemoſo ſimgitur plectoria totius i cura primo ꝺebet fieri euacuatio totius ſecundo ꝺebet fieri tractus ad partem oppoſitam ꝺeinꝺe fiat repcuſſio in loco quato fiat reſolutio materie remanent. Sed ubi non ſit coopus multũ uel minus ſecunꝺum totuꝫ regle tum ꝺicit Pluſquã ſ̃mentator ibiꝺem ꝺicit q̃ non ſit coopus multũ uel minus ſecunꝺum totuꝫ regle tum ꝺicit Pluſquã ſ̃mentator ibiꝺem nõ oportet incipere ab euacuatione totius ſed expeꝺit in reliquis habere oꝺinem qui ꝺicitur eſt ſ̃ iſtum oꝺinem non exiſtente plectoria obſeruauit ꝺns. A. in textu noſtro ut primo fiat ꝺiuerſio ad oppoſitum que aliquanꝺo ſufficit ut fiat non extra euacuan

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

domsteriā ut in corpore ēt nō mediocriter pleno quoniā in tali aliqñ solum exercitiū partis oppo site facet ad sufficiendē diuersionē ut dixit .d.A. ḡrta primi loco allegato. Tā multoiēs a ma nu apposnosa trahitur materia qñ cā alia res differtus ponderosīa z bora una tenetur vrpluri mum tñ ꝙuenit diuersio euacuatiua z uocatur minoratiua apud.d.A.hic per flobotomiā .s. uel euacuatōm aliam que fiat ad oppositum p unam tñ diametrū integram qz si fieret attractio p duas diametros attractio fiet quodāmodo im possibilis de materia fluente q̄ ē proxima mēbro leso nō correspondētibus meatibus materie in ta bi uersibō habilis ꝛc. hec enim diuersio ꝙuenīē ter facta duplicit̄ iuuat prio qz minorat mate riam z prohibet ipam fluere ad locum lesum cū ad attractū trahat scō iuuat quoniā euacuando facit ut totum z mēbra uicina mēbro egro pos sint recipere materiā fluentē cū repellitur quam recipere non possent si vasa forent plena z hoc est q̄ dicebat .B. q̄ corpus repletum non recipit iuuat ēt qz quodāmodo attrahit materiā fluxam ne detur tacuā ista igitur diuersio ꝙuenīēter an tecedere debet repulsionē siue repcussionē quam .B. appellauit pulsionē z transmissionem per pa rum ante textum allegatū z hec intentio que est repcussio opleur cū aliq̄liter frigidis z stipticis naꝫ p frigidā aplicata mēbro fit quedā expressio de materia fluxa ēt uie aliqualiter ↄstringuntur ne fuccedens alia fluat materia p stiptica autez unitis pribus mēbri z virtute mēbri ↄfortata fit ēt humoris fluxi ad gressicnas excussio q̄dam ipa ēt qz ↄfortata ualidior redditur ad non reci piendā materiā ledentē. Dec tū repcussio nō cum equalibus frigidis z ficis ficnda est semper sed in diuersis materijs diuersimode quoniā i ma teria collerica frigidioza z magis stiptica conue niunt q̄s in sanguinea cum sit breuiosis quantita tis z magis apta fluxui z plus soluens ↄtinuum q̄s sanguinea correspondēter intelligē de materia mixta ſ. tū ubi cā remissioribus splentur repcus sibe ēt intentio que ē repcussio ꝙuenienter an recedit ad resolutionē eius gō remansit q̄ resolu tio p euaporationē fieri debet quoniā minorata materia que erat in membro per modum dictū repercutiendo modica ꝛcequenter i membro re manente faciliter fiet dicte materie subtiliatio z dilatatio nō soluēdo ↄtinuū z non causando do lorem ꝓpter extensionem non fieri in membro a materia que subtiliatur unde nō causatur dolor ubi si fiacta repulsione aplicaretur resolutiuū mēbro subtiliata materia fieret mēbro extensio fortis z solutio in ↄtinuo z er consequenti dolor magnus. Et hos ordines seruauit .d.A. i textu nostro ut statim videbitur legendo ipam . prius tamen est ulterius notandū aliud i ista materia singulare. Nota igitur scō hic q̄ licet canon iste a.d.A. ponitur hic z a.B. loco allegato sit genera lis. Dabet tamen z patitur exceptiones quas dam quoniā non in oi casu debet obseruari ner bigra ubi talis dolor iuncturarū esset factus p uiam crisis uel expulsionis cretice in febre acuta ut supe fit maxime in pedibus non debemus .sto casu trahere ad oppositum uersus principalia ne qz fortiter repcutere quoniā esset timor ut infra videbitur. Ubi ēt talis dolor fiebet a casu uel pcussione supra iuncturam in corpore pauceruz humoz z bonoz tunc sola repcussiua nō precedē euacuatione diuersiua sufficerent ad curam cuz aliquibus mitigatiuis dolorisimo ubi in cāu ēt necessaria ēst diuersio hic os prius cū localib⁹ at tendere mitigationi dolorisquoniā dolor atrabit apoſtema q̄ q̄ ad longinquū fiat attractio uel pī uersio vt dicebat .d.A. quarta primi. Cum ma teriā ad lōginq̄ trahere voluezis dolore ſ. tol fa. In aliis ēt quibusdā casibus cañ iste nō esset obseruandus. Ideo ne ↄtingat error in opere ipse in his remissit nos ad canones vniuerſales in quibus sunt uel fieri debēt tales exceptiones ꝛege eam litteram quia clara est. Cum causa in eis ſ. doloribus est materia tunc oportet vt probibeſ quod effundatur z hec est prima intēsō generalis que sumitur ad causam fluentes z adiacentes mo dos quibus cōpletur hec intentō. Addit per attra ctōem ad ↄtrarium .ſ. aliquando nō extrahendō materiam .i. euacuando illam z ē vnus modus p sequit in alio z p minoratōem ſ. per diuersionem euacuatiuā z est secūdus modus. Addit ponendo tertium modū dicens. z ꝛfortetur membrū ne fu scipiat. Et est tertī modus oppōsi primam inten tionem. ecce ordinē quē seruauit primo diuerte do non euacuando si sufficiat z si non sufficiat fiat euacuatio minoratiua postea ꝛfortetur membrū vt supra dictum est. Addit postea ponendo secun dam principalem intentionē que sumitur a fluxa materia dicens z resoluatur quod inuentū est ut pmittur .i. resoluatur materia que fluenta est in lo co fluxa vt pmittur membrum ex ea .i. in toto re soluatur z hic est ordo generalis quoniā ut dictū est sunt quidam casus in quibus iste cañ non de bet obseruari addidit : Et redi in omnibus illis ad canōes vniuerſales. Segſ alia ꝓ principalis.

Et si fuerit sanguinea In hac pte prin cipali ipse specialius prosequitur ponendo curaz dictoz dolorz dixitq̄ ꝓ tota ista ꝑte principalis di spositione principali in duas ptes q̄m prio ipse po nit diuersos canones respicientes diuersos modos euacuationū sumptos tam ex parte ordinis ipsoz euacuationū inter se vt medicinarū foluentiū flebo thomie z vomit⁹ q̄ ex parte ordinis medicinarū inter⁹ tantū sumēdaz in fortitudine z debilitate earū. scō ipse ponit cañ circa aplicatiōez medi cinarū exteri⁹. scō ibi. Repercussio aūt mate rie: prima etiā tres: quoniā primo facit q̄ dictū est. scō ipse ponit quasdā regulas obseruandas in eo qui debet sumere medicinas. scō ibi. Et expedit ei qui ꝛc tertio ordinauit quid fiendū est factis euacuationibus: ibi: deinde administra pro uocatiōez ꝛc. pcia etiā in duas: quoniā prio ponit

canonē rēpicientē mōꝰ euacuatiōis fiende uel nō fiende ante digestiōes materie. scdo ponit cañ in euacuatiōe polt digestiōez. scda ibi: cūq3 ꝑpte tur maturatio. pria etiā i duas diuidi pōt: quoniā pzio ponit canones politiuos circa euacuationē seruādos. scdo ponit canones negatiuos. scda ibi. Et nō fiat flobothomia. pzio etiā ponit ordinē seruandū in euacuatiōibus ꝑ flobothomiā uomituz uel feces3. scdo ipse ꝓsequit circa cañ solueri ꝑ secessum ibi. Et incipe a re fezri si nō etc. De pria igitur parte ponēdo ordinē in diuersis modis euacuationū: principaliter dicit tria. Dicit primo ꝛ si fuerit sanguinea. s. materia dolozem faciens. aut cum ãño sanguinis oꝫ ut admīistres flobo. ex parte ꝛtraria supple si dolor sit in certa parti culari iunctura uerbigra i pede uel manu ꝛ si fuerit cōis iuncturis corporis tunc ex utrisq3 gribus simul supple flobotomabis dicit scdo. Deinde admīistra uomitū ꝛ ꝓpzie q̄ dolor ē in inferioribus ꝛ adducēs rōnem dicti sui. dicit uomi3 enim magis innatiuus ē ei q̄ uentris solutio. dicit terō ordinando ordinē. deinde admīistra solutionem uentris. ratio prime ꝓtis est satis clara nā ex quo materia ē sanguinea apta per flobo. euacuari cō ueniens est flobotomia a principio ꝛ dixit notanter ex parte opposita puta si fuerit in pede dextro fiat i basilica ꝓtis dextre uſ mediana eiusdez brachij ꝛ si in sinistro sinistra correspondēt ꝛ rōnes huius ponit. Rasis in tractatu de iuncturis q̄n ꝛ talez flobo. ꝓter id q̄ euacuatur materia peccās apta fluere uel q̄ ꝓ pte fluxit diſponitur remo uens materiā ne fluat ad locum lesum. scd ad op positum inclinetur. Nota ēt ꝓpter illā ꝓticulaz aut cū ãño sanguinis q̄ illa ſra pōt duplicitez intelligi uno modo q̄ materia peccāte non existēte pura sanguinea sed alia ut ſfatica mista cum sanguine cū ãño tñ eiusdem sanguinis ꝓpter flobo. ꝓpter cām dictā. Aliuꝫ sensus ē ē notabilis ut innuat q̄ adhuc non existente materia sanguinea faciente dolorē pura. s. negz mista sanguini cū dominio eius sed supple ſfatica aut uentosa si tamē ꝛiungatur ãño sanguinis in toto nō possibile ē in tali casu adhuc in principio ꝓpter flobo. non q̄ euacuetur materia peccās ut in casu supiore: sed q̄ ſpuiderur ne ꝓpter dolorē atrahatur dicta materia sanguinea in toto exīs ad locū lesum et ista sola sic similis ēt ponebatur in principio ea. ut q̄ suspicatur de futuro morbo ꝛ ꝓ flobo. posse fieri ꝓximo ēt si ꝓ tunc non fit actu egritudo in qua scōm se non sumatur intentio de flobo. fiēda tñ tunc deberet fieri flobo. ꝛ hoc est q̄ dicebat. B. in suo de flobo. cap. v. Cum dixit ꝛ est textus singularis. Non enim solum q̄n iam magna fuit egritudo flobothomare est tpus sed cum suspicabitur debere fuenit eniz erudito ārta: Y. dixit docens nos quecunq3 ꝓtibus iam egritudinibus recte utiq3 agemus melius esse hoc scōm principia earum uel debentibus incipere anticipare facientes. ecce q̄ cum est suspitio debemus anticipare hoc tamen q̄ dictum ē de flobo. fienda intelligē dum est si reliqua ꝺsensesint de etate ꝛ religo ꝛc.

Notate tamen q̄ non in omni repletione i principio dolorum debetur euacuatio per flobot. no lentes preuidere ne de materia repliente aliquid fluat ad iuncturam sed tantum in illis ut idem dicit. B. debemus preuidere cum flobotomia i futuris morbis quibus ꝑstentibus recte uri ꝺgerem⁹ si flobotomare cius modo manifestum ē st exite repletione i toto ſfatica si fluerer materia ſfatica ad iuncturam quod tunc ab illa materia non fiu meretur intentio recta de flobotomia. Et hoc ē q̄ dicebat. d. B. quarta primi cap. ꝓprio cū dixit. Et debes scire quod non quotiēs nomināta repletionis signa apparuerit oꝫ ut minus simo quandoq3 est repletio ex humoribus crudis ꝛ est tunc flobotomia multum impedienꝫ ꝛc. ꝛ totam istam sententiam tacite innuebat tex⁹ nesser. ubi tantum laudauit flobotomiam stante materia sanguinea faciente dolorem aut cuꝫ dominio sanguinis in toto sed scōm modum exponeli. ꝛ ꝺ totum bene notate quoniam multi medicorum in omni dolore iuncturarum a principio faciunt flobotomiam ꝛ male ut etiam infra uidebitur.

Est secundo principaliter aduertendum etiaꝫ circa primam partem circa illud uerbum. Et si fuerit cōis iuncturis corporis tunc expedit ex utrisq3 partibus simul flobotomare quod ꝓpasſionem esse cōmunem iuncturis corporis possim⁹ duo intelligere. primo cōmunitatem generalem; ita q̄ in omnibus uel maxime manifestis iunctu ris totius corporis fit dolor ficut in arteſica fit. modo ut intelligamus passionem esse cōmunem iuncturis corporis non omnibus sed duabus uel bigratis ꝺ dolor fit in utroq3 pede tunc fiat i utrisq3 brachijs ꝛ licet utroq3 modo intelligi possit. cre do tamen quod secundo modo proprius intelligatur ratio tamen utrisq3 sensus est eadem.

Quoniaꝫ existente dolore in omnibus uſin arteſica ꝛ fuerit materia sanguinea est significatio maxime superabundantie sanguinis in uenis. vnde cum non poꝛest in uenis contineri ꝛfundans per poros uenarum effluit ad omnes iuncturas. quoniam ex omnibus uenis totius fluit. Ynteligitur casu conuenit flobotomia ex ambabus. uel utrisq3 partib⁹ simul. s. ex basilica dextra ꝛ si nistra simul quoniam ex tali flobotomia ab omni parte diuertitur. Secundus sensus etiam eo dem fundamento fulcitur quoniam existente pogra in utroq3 pede fienda est flobotomia in utroq3 brachio quoniam per flobotomiam fuctaꝫ in dextro diuertitur conuenienter materia ex pede dextro ꝛ existente dolore in pede sinistro cō uenienter diuertitur materia per flobotomiam sinistri brachij ꝛ sic expedit ex utrisq3 partibus simul flobotomare sed hic restarent alique dubitationes. Primo quoniam de mente Rasis in dispositionibus si dolor est in manu dextra fiat flob. i manu sinistra ꝛ si sinistra i dextra quo fiet si ēt poloz in vtraq3 manu apparet ex dictis q̄ debit fieri ēt flobo. ex vtraq3 mān q̄n per flobo.

dextre diuertetur a sinistra z p flobo. sinistre a dextra quod nō apparet nāle qñ per qualibet istarū fieret tractus ad membrum lesum dicendum hic g argnon sciudit pp hoc nocumentum quod se queretur quod dictum est ymo ēt vbi esset dolor in vna manu tantum fed esset timor q sic sueuit ne ēt accidat in alia tunc non debemus ex manu fed ex pede non sic autē sequitur nocumentū exi stente dolore i vtroqs pede si fiat flobothomia ex vtraq manu. i. brachio quoniā nulla illarus est egra vt somno: exite igitur dolore in vna tantuz pōt fieri flobothomia in altero brachio nisi in casu dicto vel nisi esset mulier in qua essent retenta mestrua vel hismodi vt in apostemate sanguinis epat vbi si fieri flobothomia licet esset dolor in pede sinistro nō deberemus flobothomare sm exigentiam pedis fed epat fed si esset i vtraq nō in ambob⁹ brachijs fed in safenis vel arteriis sub caulis extrificis situatis vt infra videbitur. Sz etiā fecūdo remaner difficultas q existente dolore in pede dextro debeat fieri in pectore flobothomia ex manu vel brachio dextro vel sinistro pede et sinistro brachio videl magis q certis dolor in pede dextro debeat fieri flobo. in sinistro brachio ssi in dextro quoniā Rasis in dispositionibus dixit q in elefantia debemus incipere a flobothomia basilice lateris oppositi z in Almansore dixit. Ex basilica quoqs contrarie partis minutio fienda ē idem videtur dicere de dolore podagrico. Idez ēt Serapio quarto breuiarij ca. xviij. de curatione dolotis iuncturaz dixit in egritudine ergo poda gre flobothomanus ex fractura oppolita pedi in firmo iunctura aūt oppolita non est dextre manꝰ ad pedem dextrum fed magis dextre ad sinistrū z sinistre ad dextrum cū inter ilia maior sit distā tia z cōsequenter oppositio. Pro hac parte ēt fa cere videtur terꝰ noster cū dixit si fuerit sanguinea tc. oportet vt admittres flobothomia ex parte sua maior aūt sit cā stas est supius ad inferius z dextre ad sinistram q supius ad inferius tantū igitur potius fienda erit flobo. exrite dolore in pede dextro et basilica brachij sinistri q̄ dextri tc.

Erius p hac pte fanc expressa verba Azarij in ca. de Aluearas siue podagra vbi dixit curatio q̄ fit ex sanguine ē q̄ flobo. patiens ex parte opposita egritudini z declarat vt si fuerit dolor i dextro pede fiat flobo. in basilica sinistri brachij. In opposito ri huius est cōis practica practicentiū fundatis se sup hoc quoniā ars debet imitari nām natura aūt exrite apostemate vt in epate cuz facit fluxum ex rare dextra ad bonū vt multum termina tur z ad malū si p sinistram oppositio mō ē si apostema est in splene. Idē expresse dixit Auerois septimo coll'et ca. 27. vbi ponens curaz solutionis ymitatis facte in venis exemplificando de tractu ad partem oppositā dixit. Et tractio ad prē oppositā fit sicut qñ propter fluxum sanguinis narium vt dextre ventosas super epar poni iubemꝰ aut super splenē si fuerit ex sinistra. Idem Rasis in oppositionibus si est in pede dextro fiat in manu dextra z si sinistro sinistra. Idem ēt expresse in tractatu suo de iuncturis. Pro declaratione huius difficultatis est intelligēi primo q̄ corpus patiens aut est pletoricuz z cum hoc fortis virtutis z modbus ē in principio principiante aut iste ii adsunt condictiones qñ z si forte sit vna earū vel bigratia q̄ materia incipiat primū fluere si cor pus nō erit pleroricum q̄ nō maxime sanguine repletum z virtus non erit fortis aut forte corpus erit plenum sed medicus nō occurrit nisi postquā materia pro parte naturabili fluxit vt pleriqs fit

Secundo Suppono q̄ magna plectoria fan guinea fi fit dolor iuncturaz euplurimi non fit dolor i particulari iunctura vt in pede tantū dextro vel sinistro sed replurimū fit arteriata que ē pluribus cōis iuncturis ratio huius dicta ē supra quoniā in maxima repletione sanguinea per resolutionem effunditur sanguis ab omnibus ventis. totius itaqs ad omnes iuncturas fluit z ī omnib⁹ recipitur z nō in particulari tantum cum hoc tamen stat q̄ pius manifestetur fluxꝰ i vna q̄ alijs.

Iltis breuiter notatis ponuntur tres conclusiones prima ē q̄ maxima existente pletoria in principio fluxus ad vnam tantum iuncturaz vt ad pedem dextrum flobo. est ex parte contraditoria vt ex una basilica sinistra brachij hec cōclusio patet quoniam in tali casu fienda est maxima diuersio a loco apto maius nocumentum incurrere cuz igitur maius nocumentum sit eprum scurrere mēbrum quod primum incipit ledi propter maiorez facilitatem ad materiam recipiēdi vel propter ip sius debilitatem vel alias esse lat occa ad cuius q̄ aliter in ea non prius incepisset vel propter dolorem prius ibi initiari qui addit arrabendo materiam vel pp omnes istas causas simul z alias de quibus facta ē mentio in ca. causarū sequit q̄ ab hoc membzo sit precipue maxima fienda diuersio Maior aūt sit diuersio diuertendo cōtraditorie sm modum dictum per unam semidiametrum q̄ est inferius ad supius z aliam que est dextri ad sinistrū q̄ faciendo diuersionem tantū p eam que est inferius ad superi⁹ igit̄ exclusio ea negs hic obstet q̄ odutio que fit in longinqua multo plus debilitat q̄ q̄ ad ppinqua unde flobo. pedis plus ō bilitat q̄ manus ca. de flobo. quarta primi nā hic de hoc non est timor cum ponamus corpus pleto ricum z virtutes constare. Et istam conclusionez expresse intelligebat Auerois septimo coll'et ca. xvi. abi dixit. Et si possibile esset desideraremus ut quando atrahere voluimus ut secunda conclusio ibi omnes existeret oppositiones maxime quā do est replectio secundum vasa. Nota tamen quod Auenzoar in. xviij. tesir flobothomat ī principio de unea cefalica oppositi lateris sed cōmuniter omnes alij faciunt flobothomiam de basili ca z hic ego assentio. Secunda conclusio est in voloze sanguineo dextri pedis si corpus non fuerit plectoricum z non fuerit virtus multum constans uel materia non fuerit in principio

fluxus. sed iam pro parte aliquali tantum fluxa
tūc competit flobothomia cōtrarie tātū facta. s.
in basilica dextri brachij. hec cōclusio ꝯclaratur
quoniā per flobothomiam sic factam sufficienter
adipletur intentio medici que est inclinatio mate
rie fluxure in partem diuersam a mēbro dolente
⁊ cum hoc fit ꝯueniēter de materia fluxa aliqua
lis euacuatio vbi si fiat diuersio contraditoria nō
fieret conueniēter de materia fluxa euacuatō cū
ad illam partem rectitudineꝫ non habeat que ta
men requiritur in euacuatione diuersiua vt colli
gitur quarta primi ca. ꝓprio. §. Et quandoqꝫ con
fert loci ⁊ societatis simul solicitudinē habere ⁊c.
Per illam ēt diuersionē debilitaretur nimis v̄tus
ergo sequitur ꝯclusio. s. ꝙ fienda est cōtrarie tan
tum ad modum expositum. Et ex his infertur.
Tertia ꝯclusio talis vtplurimū in podagra. san
guinea pedis dextri in principio floboth. est i bra
chio dextro ⁊ si sinistri pedis i sinistro ⁊ sic ex pte
contraria vt dicebat textus noster ⁊ non contradi
toria ista ꝯclusio patet ex precedētibus primo qꝛ
vtplurimum cum fit podagra in vno pede tantuꝫ
non est corpus plectoricum ⁊ sic non competit di
uersiua contraditoria sed sufficit contraria diuer
sio. Secundo qꝛ vtplurimum non occurrit medi
cus in principio fluxus materie sed iam fluxa pro
parte materia quo casu insurgit intentio diuersio
nis ⁊ cum euacuatione ⁊ hec conuenienter com
pletur per flobothomiam factam contrarie vt di
xit precedens ꝯclusio igitur tota ꝯclusio vera dici
tur etiam utplurimū propter casus supra positos
vel similes qm̄ si in muliere propter retentionem
menstruorū fieret podagra in vno pede non debet
fieri flobothomia in brachio sed in alio pede ⁊c.
⁊ sic de alijs quos casus ponit Rasis in suo tracta
tu de iuncturis ca. tertio. Iteꝫ restat responde
re ad dicta ante oppositū ad primū quod est forte
de Elefantia in qua Rasis precepit fieri flobo. ꝺ
vena basilica lateris oppositi respondet Concilia
tor differentia. ccxxiiij. vbi etiā ipse tractat istaꝫ
materiam satis obscure dixit ad hoc quod simili
tudo nō tenet de Elefantia ⁊ de dolore iunctura
rum quoniā vt ipse dixit Elefantia utplurimū cō
tingit ex maiori plenitudine q̄ꝫ dolor iunctura
rum ⁊ ex hoc soluit quasi innuat ꝙ existēte plectoria
vt dictum est debet fieri diuersio contradictoria
⁊ hec vt multū ꝯiungitur in elefantia qua nō exi
stente fienda ē flobothomia cōtraria ⁊ quia plu
rimum talis non existit in dolore iuncturarū. In
de est ꝙ in tali dolore debet fieri de vena eiusdē
lateris hec responsio propter tanti viri auctorita
tem deberet esse nobis ꝯclusio veritamen propt̄
istos textus forte coniungeretur error in opere qꝛ
si in omni Elefantia fieret flobothomia in parte
opposita ꝯtraditorie ⁊ esset confirmatus per auc
toritatem Conciliatoris qꝛ cum eis ꝯiungitur ple
ctoria dicam hic quedā breuia ⁊ si dissona snie ꝯci
liatoris credo tn̄ euacuabūt radicitꝰ difficultatē.
Dico igitur primo supponendo ꝙ elefantia vt
plurimū pendet a materia melācolica: ⁊ sepe ēt
a flegmate grosso: rarius aliter fit a sanguine.
Suppono scdo ꝙ cum fit ex sanguine vtpluri
mum cuꝫ tali causa coniungitur plectoria sangui
nea: iste due suppositiōes expresse colliguntur ex
textu. d. A. supra in causis elefantie ⁊ in cura eiꝰ.
Supponitur cōsequēter ꝙ raro vel nunq̄ꝫ duꝫ
elefantia est melācolica vel fl'atica: secuꝫ cōiun
gitur plectoria sanguinea: ⁊ cū hoc supponatur ꝙ
alia plectoria a sanguine non indicatur de flobo
thomia fienda. istud supra declaratum est de mē
te. d. Au. quarta primi. Istis sic stantibus dico
primo cōtra cōciliatorem: ꝙ vtplurimuꝫ nō est fi
enda flobothomia in elefantia dextri pedis ex ba
silica sinistri brachij: qꝛ si in ea cōiungatur plecto
ria: quoniā vtplurimū elefantia pendēs est a ma
teria melancolica uel flegmate grosso: ⁊ in tale
raro vel nunq̄ꝫ cōiungitur plectoria: que indicet
de flobothomia fienda: vt patet igitur dictuꝫ verꝫ
dico scdo: ꝙ si elefantia est sanguinea utplurimū
causa eius est uehemētia repletionis sanguinee
ut dixit. d. Au. caplo proprio: dico igitur ꝙ in tali
casu in quo cōpetit flobothomia cum ꝯiungatur
plectoria debet fieri flobothomia ex parte cōtra
ria. i. cōtradictoria: hoc tamē raro contingit: quo
niam raro euenit ut pēdeat elefantia a sanguine
si tamen fit a sanguine tunc cōpetit flobothomia
ſm modum dictuꝫ: ⁊ istum sensuꝫ forte intellexit
cōciliator cū Rasi locis allegatis: ueruꝫ qꝛ textꝰ
Rasis indistincte uidetur sonare: ꝙ in principio
elefantie semper debemus flobothomare ex pte
opposita ⁊c. forte posset dici ꝙ in alijs elefantijs a
sanguinea non competit flobothomia: ⁊ ratio est
nō qꝛ in ea cōiungatur plectoria indicans de flo
bothomia ut dicebat Cōciliator: sed quoniaꝫ ma
teria elefantie quecūqꝫ fit adustione pticipat ad
prohibitionem igitur adustionis: qꝛ flobothomia
infrigidat ad modum supra dictuꝫ in principio ca
pituli. forte in qualibet cōpetit flobothomia: ⁊ ex
uena opposita cōtraditorie ſm modum dictuꝫ: qꝛ
si sit sanguinea cōpetit ex alia uena per rationeꝫ
assignatum: ⁊ si sit alterius humoris frigidi: qꝛ a
colera nō fit: ut caplo proprio fuit ꝺclaratū ppter
tamē adustionē in tali materia ad prohibitioneꝫ
eius ad infrigidandum aliqualiter cōpetit flobo
thomia: ⁊ nō ex eadē parte: qꝛ timor esſꝫ existēte
materia frigida ne minus infrigidaretur ⁊ ingros
saretur. est igitur cōueniens ut in parte opposita
fiat: ⁊ sic in omni cōuenit a principio cōsentiente
uirtute: ⁊ in etate conuenienti: ⁊ hoc forte uoluit
Rasis ⁊ nō propter plectoriaꝫ secum cōiungi: ut
dixit Cōciliator: sed pp aliam causam ut dictum
est que causa nō cōiungitur in dolore iuncturarū
a causa frigida: qꝛ ibi nō est timor de adustione
materie: ⁊ sic est responsum fundamentaliter ad
primam difficultatē ⁊ notare. Ad secundū ꝙ fuit
dictum Serapionis: dico cuꝫ dixit fiendā ēē flo
bothomiam ex parte opposita ipse intellexit non
oppositionē ꝓprijssime sumptā que est inter ꝯtra
ditoria: sed eā tātum que ē inter cōtraria. s. que ē
superius ad inferius tm̄. Deinde dico ad textū nr̄uꝫ

ofiencla est ex parte contraria uere ꝛc. Ad tertiam ꝫ arani clarā dicit qđ ipse intellexit in principio principiate cum alijs conditionibus ꝛc. ꝛ sic est soluta ad istam difficultatem pō hac parte. Sed parte uero opposita si reperiatur textus quod debeat fieri ex parte contraria ẽt non contradicit ria intelligitur vt in pluribus nō existente plecto ria ꝫ esse materia in principio fluxus principiante vt dictum est ꝛc. Est consequēter circa patientem lectionem aduertendū circa ordinem: quem dicit esse obseruādum: bijs diuersis generibus euacuationū: quoniā primo ordinat flobotobomiā si fuerit expedies: postea vomitus propter impassionibus mēi: rotundum inferiora: postea solutiōes ventris. Aduerte hic per solutionē ventris debere intelligi ueā solutionem que fit cum electuc solutiuus: ꝛ non cum lenientib⁹: quoniā leuitio vētris regulariter debet precedere flobotbomiaz: vt prima quarti: ꝛ quarta primi ꝛ alibi i multis locis sed de solatione ventris ex cluncte intellexit. d. Addem dico de vomitu ꝙ aliquis est vomitus leuis factus in corpore apissimo ad uomēdum ad minus ꝛ sit in stomaco leuigantes euacuandum vt cum aqua calida tantū vel cū pena inuncta oleo in gutur imissa quidā vero est factus cum appozata eligēdo. f. cū medicis appropriate soluetib⁹ iter quas tñ ẽ diuersi: debilitate mediocritate ꝛ fortitud. ꝛ vt dixit M⁹. Ide cōsolatione medicinaz intentiōe prima ca. secūdo hic tamen odo. d. A. fuit ponere flobotbomiam ante vomitum maxie intellexit de vomitu electuo ꝛ nō leui cū quoniā fuit ponere flebotomiam ante vomitum maxie intellexit de vomitu electuo ꝛ nō leui cū quoniā tota leuigante in ore stomaci stante ẽt necessaria ẽ flobotomie preponere vomitum leuem sicut delentione ventris dictum est sed de vomitu appropriato intelligebat per hoc ꝙ dixit ipsum con uenire quando dolor est in inferioribus qñ talis est quidā casu multum confert ꝛ quia ab inferioribus extrahendo. i. euacuando diuertit ꝛ propt istam causam. d. A. nicebat loquens de isto forti appozato ꝛ propter istam causam capi. proprio gipsius attracto ꝛ erradicatio. i. euacuatio ẽ ab inferioribus ꝛ propter istam causam addidit fortius nostr vomitus enim magis innatiuus est ei. f. dolori membroū inferioꝝ qꝫ ventris solutio. f. per secessum ꝛ tota causa est qꝫ diuertit materiaz fluentem a membris lesis purgatio ãt per secessū fiferet flu: nte materia coadiuuaret ad precipitā dum materias deorsum suppositō igitur ꝙ sermo in vomitu sit de electuo vomitu ratio odinis ela ra ẽ. f. ꝙ flobotbomia precedere debet quoniaz ip sa minus agitat materias ꝛ ad eam fiendam non sit requiritur preparatio ꝛ digestio sicut ad vomitum quam preparationem reperis quarta primi ca. xi. uomi⁹ ẽt i casu isto stā: e dolzei inferioꝝ precedere debet euacuationes per secessum: quoniā ẽ vomitus apropriatus vtplurimū fit euacuatio magis laboriosa: qꝫ euacuatio etiā cum appozatoris per secessum: vt dixit Aliebo capso pprio ꝛ M⁹. tue loco allegato: qꝫ ad eum maior sequi

in toto comotio: tamen qꝫ vomitus ab inferioribꝰ diuertit ꝛ solutio secessiua quodāmodo ad fluxuz preparat: ideo conuenienter preponendus est vomitus solutioni: ꝛ istum ordinem seruauit textus noster: hic tñ aduerte qꝫ licet vomit⁹ talis debeat esse ex electuis aliqualiter: non tamen in principio debet esse maxime fortis: sed in processu magis: quoniā ex cōmixia fieret comotio materiarū in principio quod plurimū obesset: sed fit tamē talis vt ꝛc. Et hoc est qđ dicit Serap. Incipiam? ꝛ demus id quod complet mouet vomitus quadā motione ꝛc. verbigratia cum cassia ꝛ decoctis semina anetī vel atriplicis. ꝛ nō cū nuce vomica vel cartamo que sunt medio: criter vomitiua: multo minus conuenit elebonus ꝛc. Tota ultimo ex ultima parte textus colligitur ex opposito: q: si dolor iuncturarū sit in superioribus: cum post factā flobotbomiam debet fieri euacuatio per secessuz ad diuertēdū a superioribus ꝛ postea uomit⁹ ꝛc. hoc erā totuz intellige stante modo in principio quoniā digesta materia cuz intendimus erradicatione materie stante dolore in inferioribus magis trahet secessus qꝫ vomitus: ꝛ econtra stante neutramento in superioribꝰ erradicatiue magis trahet vomitus: sed tunc debet esse euz laboriosis ut irel ligenti patere potest. Dic essent multa dicenda ꝺ qualitate vomitus ꝛ modo: sed ista alibi queran tur: ubi hec materia propius tangi debet. In proposito tantum sit dictum quantum ad expositi onem textus nostri: ꝛ eius bonam intelligentiam fuit conueniens: lego igitur literam. Et si fuerit sanguinea. f. materia faciens dolorem: aut est dominio sanguinis. f. mista cum dominio. ꝛc. aut cum dominio sanguinis in toto: ut exponebatur. opozebit ut administres flobotbomiam ex parte contraria ad modum tactum in questione. Et si fuerit cōis. f. dolor. iuncturis corporis dupliciter exponendo: ut dictum est: qꝫ uel cōis toti uel duab⁹ contrarijs iuncturis: ꝛ ut risqꝫ partib⁹ simul f. expedit euacuare deinde. f. facta flobotbomia: administra uomitum propte quando dolor est in inferioribus: ꝛ hic loquitur de vomitu electuo: ꝛ educens causam huius dixit. Vomitus enim magis innatiuus est ei. f. dolori inferioꝝ membroꝝ qꝫ uentris solutio propter causam dictā: ultimate hijs completis: addit deinde administra solutōez uentris: ꝛ est tertiuz instrumentū in euacuantib⁹

Deinde incipe a re forti

Postqꝫ supra i parte prorime lecta ipse ponit ea nonem obseruandum in ordine medicinaruz euacuantium. f. flobotbomare uomitus ꝛ medicine secessiue. In hac parte specialius ponit casū atrēdendos circha euacuationē per secessum: ꝛ possz diuidi ista ps in tres: quoniaz primo ipse ponit ordinē seruādū: ꝛ finaz quoūcā. tertio reuertit de clarādo fz mētē suā. scda ibi. Et ō bolꝰ sunt. tertia ib. Et recti? quidē: de prima parte dicit. Et incipe. f. in medicinis soluentibus a re forti: si non

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

prohibeat priuatio maturitatis ꝛ grossitudo materiei. ḡuis facilis sit incolumitꝫ ꝛ gradatio conuenientioꝫ. Addit deinde sequere cum solutiuis mondificantibus secundum gradationem.

Nota q̄ ex hoc textu. d. A. vult inuere q̄ in doloribus iuncturarū a principio cū volumus eua cuare debemus euacuare cū medicina aliquale humoꝛe eligente cuius ꝛt virtus ꝛsus ad iuncturas peruenire possit quoniaꝫ cum tales morbi vt plurimū coniungant cū magna repletione est in digentia a principio minorationis materie vt natura fortior reddat supra residuum qđ admodus ēt facimus in magnis aposthematibus in quibus propter multitudinem materie dubitamus ne virtus possit digerere materiā ab ipso satis principio minorando educendo de materia cum ferro tertia quarti de curationibus exturarū apparētiuꝫ vbi habes casus i quibus interdum expedit euacuaꝛ de materia ipsa non digesta ꝛ iste est vnus casus propter multitudinem eius talis aurē minoratiua euacuatio nō debet fieri cum medicina absolute debili quoniā vt infra dicet textus talis interdum mouet materiā ꝛ non educit ꝛ forte subtiliat humores vnde magis fluit ad membra infirma ipsum expedit itaq; ut sit tibi potens vt aliqđ de materia educere possit q̄ etiam membra a quibus pro parte debet fieri edutio sunt multum distantia quibus non coniunguntꝫ loca vacua extrinsicus i. nō ad ea coniunguntꝫ canalles manifesti per quos fiat edutio materie ꝑpter etiam istam causam cōuenit medicina non leuis absolute vt colligitur i ca nonō vbus quarta primi ca. i. de electi quanti tatē medicine. Cuꝫ hac tamē sententia vult. d. A. nobis inuere q̄ stante peccato in materia subtili vt colerica tutius exhibere possimus medicinam talem minoratiuā eligentē humoꝛem vel ēt vbi materia esset ſſa subtile aquea ꝛ quā q̄n materia peccans fuerit simpliciter crudo grossa q̄n talis materia grossa vt ſſatica viscosa vel gipsea fi sic obedit euacuatōi a principio sicut subtilis quo niam materia subtilis non est in totum primara digestōne sicut grossa ymo satis facilter educibilis est nisi esset ibidita sed illa non flueret ad iuncturas ideireho dixit text. Et incipe a re forti sinō ꝓhibet priuatio maturitatis. i. dispositio ad euacuationē: vt in materia frigida ꝛ grossitudo materiei dicit tamē supposito q̄ a principio debeam⁹ euacuare cū medicina forti: tamē facilis est incolumioꝛ. i. a principio euacuādo debemus eligere in gradu medicinarū fortiū siue a propiorate eligentiuꝫ medicinā in illis debilem postea debem⁹ procedere addendo in fortitudine. i. a minus forti ad magis fortem verbi gratia pōo possumus i materia colerica exhibere Cassiam in tanta quantitate vt eliqat humoꝛem ēt cuꝫ aliquibus mirabolanis postea possumus addere in fortitudine exhibendo reubarbarum quod fortius soluit postea in tendendo ꝑcedere possumus ad scamoneā ꝛc. ꝛ in frigida materia ꝑimo euacuare possumus cuꝫ cartamo ꝛ polipodio postea addere ad agaricum materia facta aliqualiter digesta postea magis completa digestione addere i gradu fortitudinis ad turbit postea in processu magis ad colognitidā ꝛc. Aduerte tamen hic ꝛ est doctrina diuum in hac materia ꝛ erit textus expositus. d. Auicē in capitulo sequenti satis ad principium q̄ medici ne conuenientes in casu nostro qđ debent esse ita fort. q quod atrahant a locis remotis oportet quod habeat stipticitatem aliquam: qua figlant orificia venarū ꝓhibēdo humoꝛes facta euacuatōe minoratiua: ne alij ꝛconceps fluāt. Ideo ibi idez laudat. d. A. bene modatilos ꝑcipue quo niā facius succedere solutioni stipticitatē ꝛ cōfortante ꝛc. Et ita videbis obiectoꝛi ab eo in medicinis omnib⁹ suis contra multos patticantes: qui ad hoc nō aduertunt. Non esset tamē negandus quin etiā ante talē medicinas possit precedere cristere lenitiuum: ꝛ notate bene istū modum exponendi: q; hoc difficultate multi sunt ambigui ꝓpter uaria dicta auctoꝛū qui uidentur negare medicinas fortes ante digestionē materie: de hoc tamē etiam infra dicetur. Et ex his patet littera clara lege eam sic. Et incipe a re forti. i. a medicinis educentib⁹ per secessum cuꝫ stat intentio euacuationis a principio: vt sepe fit: incipe cuꝫ medicinis eligendo soluentibus etiā habentibus virtutem atrahendi a iuncturis. si nō ꝓhibeat priuatio maturitatis ꝛ grossitudo materiei: quasi dicat q; in principio cū euacuamus tutius cum fortiori medicina euacuare possum⁹ i. a subtili q̄ grossa nō ꝛ grossa ēt ādā indigētia de euacuando in principio si ut est in subtili: q; nō sic est apd grossa sicut illa: ꝛ sic magis dat indutias ad digerendum addit tamē q̄uis fuerit ſſa ſſ. icolumioꝛ: ꝛ gradatio conuenientioꝛ: quasi dicat q; euacuando a principio cum medicina forti ad modum dictum melꝰ est: siue in subtili siue in grossa incipere a medicinis eligentibus a debilioꝛib⁹ in gradu fortitudinis deinde sequere cum solutiuis mondificatibus fin gradationem: quasi dicat hoc non so⁹ um obseruādum est in medicinis minoratiuis: hoc est in principio ꝛ augumēto. I. procedere fin gradationem intendendo in fortitudine vtrā etiaꝫ in medicinis mondificatibus. I. in statu ꝛc. hoc est obseruādū.

Et de hominibus sunt

Iom ipse ponit sententiam quoꝛ dā circha has medicinas ꝛ in sententia illi nolebant vnq; esse vrendum: medicinis fortibus. I. eligentib⁹ ꝛ a iuncturis euacuatibus. nisi post materie integram digestionē: ita q; per totum procedēm ante digestionem exhibebant medicinas tantum debiles. I. tuta post aliaꝫ postea facta digestione figillabant. I. erradicādo eū medicina forti ꝛ nūq; ante de eoꝛ numero fuit Serapio qui in capto curatiōis in generali dixit. Incipiamus ꝛ demus illud quod meuet quadem morione: ꝛ soluat cum facilitate ꝛc. postea addit ꝛ non oportet vt faciamus illud. i. exhibere solutiuū fort: nisi post termationē hoꝛ. I. digestiōis materie. Idem etiam Alicbas vitus est semire.

Et est quod intendit lege litteram. Et de homini
bus sunt qui describunt. i. dicunt inicium cū facili
post facile boc ē i initio icipiūt cuacuare cū facili
e iūpple postea sic continuant euacuando cū alio
facili post facile: e figilant cuz forti post matura
tionem. i. exhibent fortem medicinaz erradican
tem e figil antem: ita q̄ non amplius reffet inten
tio ad euacuationem talis post maturationem. i.
post completam digestionem.

Et rectius quidem In hac ter
tia parte ipe
rodit ad sentēcia propria z aduersatur positioi no
stre dicte: z est p declarās dicta i pte supioze: z
pio ponit ordine seruādi i materia simplici. scdo
in composita secūda ibi. Et si materia fuerit cōpo
sita dicit igit primo. Et rectius quidē est i hoc. i.
in ista difficultate tacta si materia est subtilis col
lerica festinans euacuationem. i. a principio eua
cuare cum forti medicina ad modū supra exposi
tum cum videtur maturatio i cum pro q̄ vr ma
turatio ēt in dicta mā ab ip̄o principio q̄n mate
ria colerica faciens talem morbuz ab ip̄o princi
pio vr digesta hac digestione que est pparatio ad
expulsionem er quo ē mobilis educibilis tc. vel
cū vr maturatio quasi finuat q̄ nō semper a prin
cipio possumus facere talem minoratiuā euacua
nane ēt in materia subtili gq aliquā cām ipedime
tiad euacuationē er pre materie vel alia cā sed
qūcūq; fit illa causa nō videb ē tunc maturatio
i pparatio ad euacuationē hoc rī raro cuenit in
materia subtili sed si pur stet itentio ad euacuatō
nem in principio debemus euacuare cū medicina
forti ad modū dictū z non cum facili vt dicebat
precedens positio primo rī sensibus mihi magis pla
cet pp necessitatem minorandi a principio in ma
teria subtili z eius dispositionem. Ideo addit de
grossa que aliqñ est indisposita. Et h est grossa
non est malum premitere q̄ eam subtiliet z ma
turet z preparet eam ad hoc vt expellatur. i. viri
gat cum medicis digestiuis ad partez euacuatio
nis hoc ē ad loca expulsionū. Nota ex hoc ter
tio non aliud intendit. d. A. nisi q̄ minus ture eua
cuamus a principio in materia grossa q̄ in subti
li vt ex supra dixit ēr turi[o] possum[o] nimirum eua
cuationē in principio in materia grossa q̄ in sub
tili cū in hac non ē timor de multo fluxu nisi q̄ sit
plurima repletio non est malus in materia grossa
ante euacuationē habilitare materiā ad euacua
tionē cum digestiuis vt dixit textus verus rī quo
niā veplurimū in ist[a] morbis ziungitur repletio.
laudarē ego a principio fiendam esse euacuatio
nem minoratiuā propter causam dictam superi[o]
z in hoc magis ab nrīem pōioni Rasis qui in
febribus sticticis z melicis a principio purgabat
q̄. B. qui vituperauit a principio in sticis z si ve
ra esset sententia Rasis cui est. m. cōsentir. B. in
melicis a principio esse euacuandū pp multitudi
nē materie ut dixit. Auerois septimo collet cap.
sexto vbi ponit ista. prouerisam multo magis hic
fieri oz vbi pp multitudinē materie dubiū ē ne ta
lis materia frigida z grossa i iuncturis recipiatur
a quibus erit multum difficile erradicare. Sz ē si
materia est3 adeo grossa q̄ nullo modo obediret
euacuatiōi. isto casu dicit. d. A. nō est malū pmit
tere digestionē: q̄ tūc nō erit timor. vt faciliter re
cipiatur in iuncturis. Videtur rī. d. A. velle q̄ ēt
in materia multū grossa z inobediēte ad euacua
tionē: z sic ebeam[o] imēdere cū digestiuis antecq̄
fiat specialis euacuatio: rī debem[o] etiā diger ēdo
aliq̄d euacuare de materia ppria: vbi gratia dan
do vnā pillaz fatis leuē ante cenā vel post sirupū
q̄ duas bozas: z aliqui ex hibent ante sirupū: z
post bibit sirupū. sed ali[o] modus magis mihi pla
cet hoc est q̄ addēdo dicit. Et tu iteri aleuia. s.
natura minorādo ō materia cū solutione subtili
in tali c. su. Et ex hoc toto textu positi colligit de
mente. d. A. effic q̄ in tali cāu euacuatio quecūq;
fieda sit semp debet esse cū appopriatis z electiue
educētib[o] z nō cū lenitiuis: vt multi iperitozuz fa
ciūt qui exhibēt in principiis cassias i modica q̄n
titate cū decoctōe lenitiua: z male eis succedit cō
muni[er]. Et notate bene istud q̄ ē cōis error i
quē multi etiā appellati famosi icidūt. Et ti infra.
d. A. iubebit exhibere cassiā ipe intelliget q̄ tā
ta quātitate exhibeatur: q̄ expziet te elligat z
exhibebit ipse cā ipa rectificata cū aliquo sfoza
tiuo vt tū cā calidā cū aqua solatri tc. vt loco illo
nidebitis: bētis sēcō ex hoc colligere q̄ quoliber
tali morbo etiā a principio est de materia ppria ali
quid euacuādū: nā in subtili materia ē cōpositio
ita vt nō sit necessaria digestio: in grossa autez in
qua etiā ē necessaria digestio: dixit q̄ cuz digerīt
iteri aleuia cuz solutione subtili tc. Et nō q̄ si
dicit aleuia cuz facili. i. medicina: ſz dicit cū solu
tiōe subtili. i. cū medicia debiliter soluēte. i. a pzin
cipio et ante educēte ſz debiliter: z appellabit medicina
fortis debilis: lege ifra ſic. Et rectī quidē est: si
materia est subtilis colerica festinans. i. a principio
euacuare cū. q̄. videtur maturatio: z si est grof
sa nō est malū tc. hoc est digerere: ſz iteri digerē
do aleuia cum solutiōe subtili: vel sic clari[a]: si est
grossa aleuia cū subtili solutiōe: hoc est a principio
ſz iteriz nō est malum aliq̄d digerere. i. euacuan
do digerere z digerendo euacuare. Cōsequēter
ponit ordinē seruandū in opposita materia positis
positis ordinē in simplici z grossa: p se dicit igitur.
Et est ista clara quodāmodo cōtinuādo. Et si ma
teria fuerit cōposita fac vt solutiuū z epliz sint cō
posita. i. in eis diuersa integritia bñtia virtutes ad
diuersas materias: q̄. i. in solutio sit materia elle
ctiua colere z flegmatis z addit licet tamē meli[o]
sit ut blandē tractare a principio. Nota q̄ su
pra dictuz est q̄ in materia subtili a principio pos
sumus euacuare: etiā in grossa debemus cū apro
priatis aleuiare: in cōposita igitur debemus a pri
cipio euacuare ut ergo non contingat error: z ne
simus nimis audaces in soluendo cum medicina
forti nimis a principio: dixit melius esse vt blande
tractetur in principio. ſz subtiliter soluendo: z non
nimis laboriose: hoc est quod intendit lege ifram.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et non fiat flobothomia.

Postquā posuit canon resipicientes mōus fiende eu actionis positiuos et f. matiuos ꝑ iter ipe po nit dictos canones negat et diuidit ꝙ in duos quoniā primo ponit can. circa flobothomiā sedo circa euacuat sedā ibi . Et similiter non fiat ꝛc. De prima igitur parte dicit. Et nō fiat flobotho mia ꝛ aduenis rōnem sui dicti dicit ꝛ ē textus cō muniter allegatus ꝛ huic sillis ēt ponebat quarta primi ca. de flobothomia apud principiū ca. Flo bothomia. n. acrescere facit humores ꝛ facit eos currere in corpus. Et non extrahit illud qđ necesse est vt extrahat. Pro intellectu huius partis est intelligendū. Quia ista pars sit signata specialis ꝛ ita sit sēdum modū assignatū tamen hec pars con tinuationē hꝫ cum precedenti vbi erat sermo de materia composita ex subtili ꝛ grossa vt ex colle ra ꝛ flate que est cā frequenē stringēs ymo vtplu rimū contingēs vt supra dicebat. Est ergo sensus ille quod in tali materia cōposita nō fiat flobotho mia aduenēs rōnes positas in textu qñ acresce re facit humores ꝛc. Et igit secūdo est aduer tenū quod indicatōe sumpta a tali materia ꝑ ea cuatione nō competit flobo. quoniā flobo. respicit precipue peccata i sanguie i quanto vel i quali qñ tigit in casu talis materie composite ex collera ꝛ flate que non est ꝑ sōiam ēuenienter educibi lis fieret sōnia sequerent nocumenta que ponū tur infra. primo qz ad sōniam sequit motus in tota massa humoz. ali ꝛ ideo fit omotio ꝛ pmissio humozū malozū cū sanguine laudabili ꝛ sic acre scere humores facit illaudabiles ꝛ hoc intelligit per hoc qđ dicit acrescere facit hūores qz sangui nem laudabiles cōuertit ad illaudabilem per mi stiōē cum malis humozibus ꝛ ꝑ eandē radicē qz comouēdo humores qz ēt motus subtilit ꝛ hūo res ꝛ bilitat ad fluxū ꝛ sic facit eos currere in cor pus ꝛ ꝛsic ad mēbzū lesum ꝛ ex eodem fundamē to cū talis materia non sit bñ educibilis ꝑ sōniā sed ꝑ sōniā educat sanguis non peccans vt ꝑ ponitur sequitur quod dicit textus scilicet quod non extrahit illud quod necesse est vt extraha tur sed supple malus humor remanebit salē secū dum magnā partem ꝛ bonus euacuabit. Nota tamē qz vbi materia peccans esset ꝑ flobothomiā educibilis vt dicit si materia esset sanguinea. i. principale peccatum sit in sanguine tūc flobotho mia est melius remediū quod fieri possit ꝛ ꝑ eaz tantus sepe curati sunt egri vt. d. Ḥ. i de flobotho mia ꝛ Rasis in suo de iuncturis vbi ponit pulcrū exēplū de vna Muliere uos videat ꝛ in isto casu quāto citius fit a principio melius est vbi ēt mate ria peccans esset mista sanguini ꝛ in toto esset dñiū sanguinis ꝛ timeremus ne in sanguine acq ratur ebulitio ꝛc. tunc beberemus ēt a principio flobothomare vi supra de hoc dictū est. Sed si alius humor a sanguine peccauerit simul cum eo ita tñ qđ vnus sit illius humoris supra sangui nez dicunt quidā ꝛ bñ nō incipimus a flobothōia ꝓpter textū nostrū qñ subtiliat ꝛc. Sed primo debemus euacuare illum humorē vel illos si fue rint plures dominātes posita flobotare si expedit hoc tñ intelligatur si ille humor peccauerit i qua li ꝛ nō in quāto quoniā si peccauerit in ḡsto cū san guine marie si eius quantitas nō multū dominās fuerit in sanguine tunc a flobothomia incipiēs.

Et hanc sententiā posuit. R. de iuncturis cum dixit Si mā fuerit secūm proportionē humozū in corpore ꝛ non apparet victoria multa aliquotes nec in coloze nec in tactu tunc sciasꝫ dolor ē ex ple nitudine ꝛ tunc ſcipe curā cōminuēde sanguis ꝛc.

Et de his potes recurrere ad ea ꝙ dicit quar ta primi ca. quarto satis ad principiū. lege tñ ꝙ timādo cū mā mista qz clara ē vt ꝑ ex modo et posito. Et non solum verificatur textus in mate ria cōposita sed in oi materia nō educibili ꝙuenī ter ꝑ flobothomiam sine fit sta sine melancolia si ue vēositas ꝓp eadem nocumenta bene notate.

Et similiter non fiat

Hunc consequenter ipse ponit canon. principaliter negatiuos circa so lutionem stendā ꝛ posset dīudi pars in quattuor secundas quattuor speciales a canoñ quos ponit se cunda ibi . Cum autem declinare ibi tertia. Et attende crises: ibi. 4. Et si possibile est de pri ma igitur parte dicit . Et similiter non fiat eua cuatio. i. fazt erradicatiua. i. in principio mazie in mā mista: sicut ēt supra dicebat de flobotomia quoniā eadē ꝛre sequerēt nocumēta que etiā su pra dicebatur de sōmia: quoniā cū talis materia sit a principio nō obediēs euacuationi: fier igitur in ea magna agitatio ꝛ comotio: ꝛ sic pmissebitur iuuatiua cū nocitiuo: ꝛ ex cōsequēti acrescere fa cit humores malos: qz etiā ex agitando humores facit eos fluxibiles: facit eos cōsequēter currere i mēbza lesa: nota tamē ꝙ mai nocumēta segrur eū fit sōmia i tali materia qñ sit euacuatio ēt foztis incōuenīēs. Et ratio est: quoniā ꝑ sōniam in casu nostro plus euacuatur de eo qđ non est di gnū euacuari ꝛ min de eo qđ debet euacuari: qñ per farmatiā. Haz ꝙ tale eligēdo euacuationē ꝛ si euacuet etiā de iuuatiuo: plus ꝛ de nocitiuo euacuatur quoniā illud eligit: ꝛ nō ſe iuuatiuus. Peccatū ergo in farmacia nimis foztī quantū ad euacuare iuuatiuū videtur esse ꝑ accidēs: ꝑ quā to euacuatur simul cū nocitiuo: quoniā ꝓpter indi gestionē nō ē ab eo sepatū. Peccatū vero sōmie in casu nostro in euacuādo iuuatiuū uidetur esse ꝑ se ꝑ quātō flobotomia ꝑ se euacuat sanguines ꝙ in cāu nō ꝑs euacuari: ēā boc tñ stat ꝙ a principio in tali materia possit ꝛ debeat fieri euacuatio mi notatiua eligendo: quoniaz ꝛ si aliquale sequatur nocumentū: ꝛ sic operatio aliquomodo videatur ſregularis: tamē ꝓpter causas supradictas melius est eam facere qñ non facere tamen ne credat me dicē ꝙ ex quo potest fieri euacuatio minorativa ꝙ ꝓp hoc non debeat fieri continua digestio i ma teria vsqz dum sit complete digesta ꝛ tunc tuncz ꝛ erradicativa dixit. Et assiduē aqua oclei

ſm materia ſubtilis: vl aliud digeres appropriati
ſ. ſirupus roſatus vel ſirupus de granatis vel ali⁹
vſq; quo appeat maturatio: ꝛ tūc ſupple fiat eua
cuatio erradicatiua. Et ſicut exēplificati ē i ma
teria ſubtili: ita correſpōdenter intelligat in groſ
ſa cū ſua appropriatio. Sed nē ex mente cadat
medici q aliquādo ante digeſtionē ꝙuenit euacu
atio vel ſepe dictus eſt. addit. Si autem repletio
exigit ut fiat expulſio. ſ. minoratiua a principio pp
cām ſepe dictā: ad inſinuāduz q nō fiat cū multū
fortibus: ſm gradus in fortitudine incipiēdo a
debiliori dixit: q tūc fiat cuz eo q̄ facit aſſellare
ſemel aut bis et eis que bibunt ſicut aqua endi
uie ſolati cū caſſia fiſt. ē criſteriū: ꝛ ſunt recti
ens. ꝙuenientiora. Tota ex hoc textu nō debetis
colligere q cum fienda eſt euacuatio a principio
q debeat fieri cum lenitiuis: quoniā oppoſitus eſt
ſupra declaratū: imo debet fieri cum apropriate
eligentib⁹ debilit tamē ſoluētibus: ut ſupra dictū
eſt. Et ſi tu dicas uidetur q̄ cuz leniētib⁹ rātū
debeat fieri talis euacuatio: quoniā dixit debere
fieri cum eo: q̄ aſſellare facit ſemel ꝛc. ꝛ hoc cō
uenienti⁹ faciunt lenitiua. Ihes expreſſe dixit exē
plificādo de aqua endiuie cuz caſſia fiſt. quod ui
detur eſſe lenitiuū. Ihē dixit q̄ criſteria ſunt re
ejecta: ſed criſteria uident aſſellare facere lenie
do: igitur apparet q̄ euacuatio fienda ſit cum le
nitiuis. Dicatur ut ſupra q̄ talis euacuatio fie
da eſt cum apropriatis: cuz quibus etiā aliqua cō
iungatur cōfortatio: ne facta in materia agitatōe
plus ſequat nocumētū pp fluere materiaz ad iun
cturas: q̄ ſit iuuamētus ex uirtutis exoneratione
ſiue p lenientia: ſiue p aliter euacuātia in quibus
non ſit ſfortatio. Adeo cuz caſſia appoſuit aquā
endiuie ē ſolatri ē iſta eſt uirtus ſfortatiua nal
de imo ſtrictiua ut ſcōo cañ cap. proprio ꝛ ad. d
A. prio qui iuſſit fieri debere euacuatōm cuz eis
que aſſellare faciunt ſemel aut bis de materia p
pria ꝛ nō de materiebus cōibus ſicut faciunt me
dicine lenitiue. Et cū replicas q̄ ipſe exēplificaſt
dicit de caſſia fiſt dico q̄ uoluit eā eſſe tāte quā
titatis q̄ ꝙoluendo educat ꝛ a proprietate ꝛ nō
leniendo tamā ſed de hac exemplificauit ut inue
ret medis euacuationē talem eſſe fiendā cū ſoluē
tibus ſubtiliter. i. debiliter ut. ā. dicebatur ꝛ non
cū fortibus ꝛ in proceſſu cū fortioribus. Ad. il
lud de criſteri dicit q̄ ipſe uoluit q̄ criſteri ſit
ē aliqd appropriate ſoluēs ꝛ q̄ ſunt rectiora. i.
minus tumoroſſa q̄ minus ē aptū ſequi nocum
tum ꝛ criſtere euacuans eligendo q̄ ꝛ medicinā
ſiſem ꝛ ſuperius datā quoniā ꝙ criſtere minor ſit
ret in toto agitatio ꝛ breuior angultia quoniam
materie trahentur ad inteſtina ꝛ nō ad ſtomacū
ꝛ ſic ſunt rectiora ſi ēt fierent criſteria lenitiua tā
tum non eſſent nociua ſicut medicine ſumpte pez
ſuperius ꝛc. Et nota bene expoſitionē iſtā q̄ cre
do q̄ iſte textus ſufficialiter intellectus dure
rit multos ad errorē lege totā iſam q̄ clara eſt.

Cum autem declinare in.

Tunc ponit ſcōm cañ negatiuū ſumptū in me
dicinis aducentibus ex ꝑte materie cum deoſtum
mouentur ꝛ breuiter dicit. Cum aūt declinare in
cipit tunc non declines ꝛ euacua quoniā forte ſe
monebit humores a locis ſuis ad egritudinem. i.
ad locum egritudinis. Tota ꝙ iſte textus patitur
multiplicē expoſitionē una eſt q̄ cum declinare
incepit. ſ. egritudo quoniā. ſ. eſt facta digeſtio in
materie ꝛ ꝑo pre euacuando tunc nō declines. ſ.
in euacuando. i. nō minores ſupple rātū ꝛ euacua
. i. ymo tunc euacua. ſ. eradicatiue quoniā ſi ſup
ple euacuabis ꝛ declines in euacuatione. i. nō cō
plete euacues. fortaſſe monebit talis euacuatio
humores a locis ſuis ad egritudinem. q̄ fiet agi
tatio ꝛ nō eradicatio ſi non declines ab euacua
tione eradicatiua ex quo materia ē obediens ne
ſequatur illud nocumentū. Iſte intellectus eſt ta
tis peregrinus: ſubtilis ſed credo q̄ nō ſit de mē
te. d. A. Aliter igitur ſenſus ē ut iſa introduce
batur talis. Cum declinare incepit. i. in principio
morbi cum doloꝛ uel materia declinat. i. deoſtus
mouetur uel in inferioribus incepit manifeſtari
tunc non declines. i. ſuppoſito q̄ debeas euacua
re tunc nō declines. i. non euacua ꝙ inferius vbi
gra in podagra ꝛ euacua. ſ. ꝑ partē oppoſitā. ſ.
ꝑ flobothomiā brachij in materia calida uel ꝑ
uomitū ad diuerſum quoniā ſi euacuabis declinā
do fortaſſe monebit. humores talis euacuatio a
locis ſuis ad egritudinem q̄ egritudo eſt in infe
rioribus. Et ſic materia deoſtum mota faciliter
ad locū deſluet egritudinis. Si igitur in podagra
facta euacuatione diuerſiua ꝙ oppoſitus ſit neceſ
ſaria euacuatio itez ꝙ inferius debebit fieri cum
caurella ꝛ arte cum medicinis que poſſēt ſoluit
etiā meatus oſtringendo ſigillent ut ēt ſupra dice
batur. Et ſi cum hoc illo cañ ēt appondtur ſupra
crura aliqua ſtipticantia uias claudentia nō exie
in artificiale ymo utile multum ꝛ conueniens.
uel tertio ſic cū declinare incipit. ſ. materia ad lo
cum egritudinis q̄. ſ. agitata a leui farmaco tūc
non declines. i. ad dictam lenem euacuationē q̄
non debes proſequi ſic euacuando ſed euacua cū
forti quoniam ꝛc. uel quarto ſic cum declinare in
cipit apoſtema uel inflatio loci dolentis. ꝛ hoc
ſine euacuatione prec edente debita tunc nō decli
nes. ſ. deſiſtat ab euacuat quoniā ſi deſiſtendo ꝛc.
monebit. ſ. nā humores ꝛc. ꝛ hunc cañ diligenter
notate maxime declaratū ſm. ſ. ſm modū expoſi
di magis tri placet ſecundus modꝰ ſi ſecundū ulti
mum modum magis uidetur littera continuari.

Et attende cuſes. Poſtq̄ ſupra
declarauit quan
do ſit fienda euacuatio ex parte materie iam po
nit cañ in euacuatione ex parte querūdā dicuꝫ
in quibus non debet fieri. Ipſe igitur ponit unus
canonē qui ꝛ ſi uideatur affirmatiuus tamen ſeo
continetur in uirtute cañ ꝛ negatiuus dixit ꝛ attē
de criſtes ꝛ que ſit in die quarto. vii. ꝛ. xi. Et ad
dit ꝛ hoca criſis melior eis ē. xiii). Intelligeñ q̄
d. A. ex hoc textu non aliud ꝑtendit niſi q̄ atten

dentibus nobis ad istos dies creticos non omittimus errorem quem faciliter omitteremus. nisi attendamus ad dictos dies in qe qz in talibus diebus pl⁹rūqz fiunt crises ⁊ euacuationes. Ideo in talibus diebus non debemus euacuare neqz alias prouocationibus uti ⁊ē sententia ass. 20. prime particule. Ea quoz crisis fit ⁊c. hec est igitur 2clusio quam intendit qd debet medicus attendere hos dies ⁊ in illis non debet euacuare neqz alia quid nouum facere ⁊ sic cauēdū est negatiuus i uerbis. d. A. includitur ut supra dicebatur ratio aūt huius qđ non sit mouendum in talibus diebus sumitur ab eodem scđo quarti tractatu scđo capitulo. ad principium capit. dicit sic. Et oportet in die crisis ut regatur eger regimine proprio non ergo moueatur omnino cum medicina . fortasse enim aditus abit natura ꝙ ad euacuationē. s. dicta medicina si exhiberetur qđ superfluet uehementer. s. natura in euacuando ⁊ fortasse faciet ei cō trarietatem in parte sua. i. impediet naturam ab euacuatione a uia per quam intēdit natura euacuare. qđ pariet dolorem non crisim . ⁊ non fiet euacuatio. i. debita ⁊ conueniens ⁊ hoc erit quo niam forte natura intendit facere crisim :⁊ non fiet euacuatio. s. debita ⁊ conueniens ⁊ hoc erit quoniam forte natura intendit facere crisim ⁊c. per subcoem ⁊ si tu dederis medicinam solutiuā trahendo materiam ad stomacum ⁊ intestīa mouetur materia ad diuersum ⁊ sic fiet natuę ipedimentum ⁊ sic appellabitur medicus non nature minister sed inimicus ut dixit. H. in prima de creticis diebus. Secundo nota qđ licet in qualibz die possit fieri crisis pz accomodationē tamen i certo numero diez ut multum fiunt crises bone ⁊ laudabiles ⁊ buiusmodi sunt in acutis dies scripti ab. d. A. in lra ut. 4. 7. 11. ut omnes tradūt medici ⁊ astrologi. Causam aūt integram horum dierum creticorum quoniā non est pfectus propositi requirere late a. H. primo scđo ⁊ tertio de diebus creticis ⁊ ab domino Auicen. secunda quarti tractatu secundo capitu. scđo precipue.

Causa tamen cōmuniter assignata est quoniā per motum lune in dictis diebus acquiritur quida aspectus ad illum punctum zodiaci in quo erat luna tempore inuasionis egritudinis. per quem aspectum aut uirtus cōfortatur: aut morbum ut in sextili ⁊ trino qui sunt aspectus amicitie inter gre uel medie ⁊ in quarto ⁊ aspectu oppositionis qui sunt aspectus inimicitie medie uel integre. Sed siue uirtus siue morbus fortificentur. tunc pugna insurgit nature contra morbum ⁊ econtra Et per hanc pugnam si natura fuerit dominans supra materiam fiet crisis ad bonum ⁊ si fuerit subdominans fiet crisis ad malum. Dic posset multa dici ⁊ uaria curiose sed ista sufficiunt ad littere expositionem. Si tamen prius usum fuerit in ueritate illius uerbi quod dicit dominus Auic. scilicet quod bona crisis melior eis est .i4 .

Nam quod hoc non sit uerum patet per hoc . quia septima dies fortior est ad crerendum qđ decimaquarta quoniaz de mente .ꝑ. quarta asso. isto anno. que imparibus iudicatur diebus discetia sunt etiam amica conuersioni celligitur quod impares dies sunt meliores ad crisim cum igitur quartadecima sit par ⁊ septima impar uidetur ꝙ melior sit septima qđ quartadecima ⁊ licet Hal. in cōmento dicerit illum asso. non fuisse. ꝑ. Ites etiam ipse Hal. eadem particula cōmento .36. ii. litu asso. Sudores febrizantibus ⁊c. magis laudauit crises in imparibus qđ ꝑ. pares . precipue quia paroxismi acutorum ut colleriarum . maxime fiunt in imparibus eum crises fiant bona mala foris afflictionis secunda quarti sequitur ⁊c. pro hac parte etiam facit ratio crisis que supra dicta est que maior uidetur coniungi in septio qđ in quartodecimo. quoniam in septimo uidetur esse maior repugnantia qđ in quartodecimo ubi autē maior est repugnantia ⁊ contrarietas ibidem maior intercedit pugna ⁊ consequenter maior ⁊ pfectior crisis quod autem in septimo maior sit cō trarietas qđ in quartodecimo patet per hoc nam cum signa sint opposita ⁊ quedlibet habeat duas qualitates sicut clemencia ⁊ luna in septimo sempsit in signo opposito in duabus qualitatibus . uel saltem in actiuis illi signo in quo erat luna quando incipit egritudo non sic autem contingit cum luna uenit ad oppositum in quartodecimo . quoniam ⁊ si tunc luna fiet in signo opposito quo ad situm non tamen in signo opposito quo ad formā saltem tantum quātū est cū ē in ḋcatua in septimo quoniā i. xiii. uel i oppositōe oppō ē ētrā i passiuis ḋcatibus signoz ⁊ cū ē in ḋcatura in septimo quoniam in. xiii. est oppositio uel in utrisq; qualitatibus uel saltem in actiuis maior autem ē cōtrarietas que est actiuarum qđ passiuarum igit ⁊c. Exempli gratia si egritudo alicuius incipit luna exeūte in ariete in ipsa die erit ī cancro in simili gradu fi erat in principio erit in principio oppositi fiin medio. in medio cancri ⁊ in bis ut patet est oppositio in ambabus qualitatibus cum aries sit calidus ⁊ ficus ⁊ cancer frigidus ⁊ humidus ⁊ fi in primo die fuit in cancro in septimo erit libra inter que signa licet non sit oppositio ī vtra que qualitate est saltem oppositio in actiuis ut patet. Cum tamen luna in principio egritudinis fuit in ariete ⁊ oppositione in. xiii. erit in libra que cum sit signum calidum ⁊ humidum non cō trariatur in actiuis sed in passiuis tantum ⁊ non in actiuis ⁊ ita erit de aliis si cōsiderabis ut de scorpione ⁊ tauro ⁊c. ⁊ sic ps ꝙ. vij. dies vel ea est tio quo ad crisim ꝙ. xiii. In oppositiōe aūt est text⁹ vir cū dixit: Et hoa crisis melior eis ē. xiii. ꝙ hac ēt gre est sua cuiuscūq; fa. q. tractatu 6. c. 2. cū dixit. Et dies. xiii. ē dies fortis valde ⁊ ō fortitudie ei⁹ ē ꝙ nō iuenit⁹ dies cui nō ꝓportionet⁹ xiii. ꝙ sit ultim⁹ in fortitudine i indicijs crisis ⁊ fa lute ei⁹ nedū a ꝑpleto ei⁹. Facit ēt ꝙ hoc ꝙ mā ē magis digesta in. xiii. qđ. vij. ⁊ sic ei⁹ filioz fit expulsio cū in ea longiori tpe egerit uri⁹ nilus digeredo ⁊c. Pro dicitione bus gēnis bteritea

stringens materiā ponatur bec diſtinctio q una dies pōt dici alia magis cretica dupliciter uno mo do q in ea plur criſtes ōtingāt alio mō qz ea ue hemētiores z acutiores fiant criſtes. Et ſm ꝫ ponitur due breues ꝺclusiones pria ē iſta ſumēdo dū eſſe magis cretica alia ſo mō qz i ea fortiores z acutiores fiant criſtes ſic dico q. vij. ē magis cre tica q. xiij. qñ morbi pacuti quoꝝ materia ē calidior ſubti lior ꝫ mobilior q̄ ſit materia morboꝝ terminabi liū q. criſtm in. xiij. igitur a tali materia eſt apta uri⁹ magis iritari ad pugnā z p ꝫ nō natura maio ri contatu moueb̄itur ōtra materiā z p ꝫ nō deriuā do materiā ad loca expulſiōnī z tādē eam cretice cuacuādo accidētia ſicnt feniꝫa z ex ꝫnti criſtes erunt acutiores z fortiores z ad hāc ꝺclu. pbāda optie facit arg. aductuꝫ ātē oppo. qz vii. ā pria Fe ſtre una ⁊tātūgitur i aſpectu magis ōrio quāti ad q̄ſtatos q̄ cū ē in. xiij. z ſenſum bui⁹ ꝺcluſionis ſo lūt ꝺs auctoritates diceñ. vii. magis cretica. Se cunda ꝺclusio ē tal' ſumēdo una dié alia ēē magis cretica q̄ i ea plures criſtes ōtingāt ſic dico quod xiij. ē magis cretica q̄. vii. z iſtū ſenſuꝫ ꝺclusiōis ſtellegit. d. A. loco allegato Fa q̄rti z rōne declara tur qñ modice materie furioſe repūtur q̄ ſint in vii. p criſim termiabiles z multo pluſ repiuntur q̄ ſint i q̄ſtatibus medicine int' uebemēt calidas z frigidas z tales ſunt p criſis in. xiiij. termiabiles z nō i. vii. imo ēt magis q̄ talia cretica poſteriori ſ̄itur tc. nona clara z aſſumptū ē. y. pria pticula. aſſo. illo aſſo. digeſta meditari tc. in fine ubi dixit q̄ multe materie ſunt nō furioſe ē multo pluſ repiantur materie medie iter calidas z frigidas q̄ extremalit frigide uel calide maxie p criſim ter minabiles p̄s de frigidis qz tales ut multū nō ſunt criſi terminabiles de mente. d. A. loco allegato: qz ēt corpora calida ut ſepe hoc nō ſ̄pre utuntur crapulis z cobitis ſepe otio vti p digeſtionē ſfrigi dantur humores z fic utpluriuꝫ multiplicāt̄ur, bu mores medie nature q i vii. non ſunt digeſti z in. xiiij. ait ponit ipoꝝ eſſe pfecta digeſtio z fic tunc ipoꝝ fiet criſis ꝺueniens z pfecta z nō ante neqz ut multū in dictis matetieb⁹ tradatur ad creticādū quonīā illa die ꝓpter aſpectū oppoſitōis q̄ ē ueze inimicitie fit pugna ex ꝫnti fit criſis z quonīā egri tudines iunctur ꝫ utpluriuꝫ pendent a materia nū ualde acuta ymo a materia miſta ex collera z ſtate ut in calo cāz dicti ē. Ijō iſte materie cuz p criſim terminātur maxime in. xiiij. die termianē z fic ſunt apte terminari z ad iſtū ſenſuꝫ dixit ter tus nr z hora criſis meliōr eis. i. dies ad criſiꝫ cō uenientior i materiebꝫ facieñ doloꝝ iuncturaruꝫ eſt. xiiij. cz. z fic ꝑs expoſitio lre totius cū hac ſcōa ꝺclusione. Et ad arg. primā factū ꝺ ꝺclusionez qz dico ipos uidentur meliores ad creticādū q̄ pares tc. Reſpondet. d. A. Fa q̄rti loco allegato dicēs q̄ipos qdē fortiores ſunt in criſib⁹ ſcēm plurimū z in plurimo numero quaſi dicat q plur ſunt dies ſparesi ꝑmus utpluriuꝫ fiunt criſes q̄ pares cuz quo tñ ſtat q ꝓparādo xiiij. ad quālibet alias dies q plures ſiunt in ea criſes q̄ in alia uel dicit con cedendo q dies impar quātum eſt ex ꝑte materie criſi terminabilis q utpluriuꝫ eſt acuta colleca cō uenientior ē ad criſim q̄ dies par q criſes fiunt i uebemētia accidentiū modo in dictis matetiebus uebemētiora fiunt accidētia i ſparibus quoniam i illis fiunt parocſimi uel exceſſcētie z non ſic i pa ribus ſi ti ſſidē⁹ tur aſpect⁹ cū ꝓparatione ſimul materie dico q certa dies par ut. xiiij. ē magis cre tica ad hunc ſenſum ut in ea plures ōtingūt criſes q̄ in alia die ipari z hoc ē qz materie plures re periūtur terminabiles ꝺueniēter in. xiiij. q̄z in vii. ut q̄ ſunt nature medie ſ̄q̄ltatibus ut dictum ē z huiuſmodi ſunt materie facieñ utplurimum moz bos iunctura ꝫ de morbis q̄t tertianarū non ſic ē dicendū quonīā in illis ꝓpter mōm piodicandi ut manifeſte ſtue manifeſte exercesſsendi de tertio i tertiū magis fiūt criſes in xi. q̄z in. xiiij. quoniam in talibus plus facit ad creticādū motus propīus materie q̄z aſpect⁹ z cū boc ſtat q̄. xiiij. ſit fortior ad ſenſum ſupra allegatū z ad iſtuꝫ intellectuꝫ dī xit. d. A. cap. ā. allegato parum ante teſtum ſupra allegatum de fortitudine dici. xiiij. in creticando z notate textum. Et dies xi. non eſt in uirtute. xiiij. uerum tñ in egritudinibus in quibus pereciſi mi earum incipiūt in ſignibus ut tertiana ē fortis ualde z fortior q̄rodecimo. Jmmuens q̄ i tertianis plures fiunt criſes in xi. q̄z xiiij. z notate. Et ſic breuiter ſatiſfactum ē ad difficultatē de fortitudi ne dieꝝ criſis z hoc ſufficiat quātum ad decla ratōm textus nr̄i lege igitur litteram. Et attēde criſſe. i. dies in q̄b⁹ ō eozuꝫ numero ē ut in eo pp aſpect⁹ ꝑcipue lune fiat criſes. ſ. ad hoc: ut cum cauſella operis in dictis dieb⁹ pp cām aſſignatā ē enumeras quos dies dixit. Et q̄ fic. i. eſt apta fieri in. iij. vij. z. xi. poſtea cōparando dies creticos in fortitudie dixit. Et boz criſis meliōr cis ē. xiiij. ad modum expoſitum.

Et ſi poſſibile Hunc ipſe ponit. iiij. cañ negatiuus etiā re ſpicieñ euacuationē: z quoniā i canone ipſe facit mentionē de embrocis. Jpſe ſcō ꝓiter ponit canonē ſpiales in epitatib⁹ q̄ cū embrocis multū cōueniūt. Eſt tamē cōis etiā ad q̄cūqz localia ap plicanda ſcōa ibi. Epitimata nō calida tc. de prima gte dixit. Et ſi poſſibile eſt ut ceſſet ab euacuatio ne uſqz ad maturatōm. ſ. qz ceſſet medicum ō ma teria qz corpus ceſſet uelud purum z ſio ꝓtem⁹ em brocis. i. ut tibi ſufficiant embroce cum aqua fri gida z calida z tepida ſcēm canones ꝑdicti z ca pitulo embrocarum fac z addit. Et incipe ab eā frigida. Nota q̄ ubi iſta ſufficiant ꝺueniens eſt ceſſare in principio de euacuatione quoniā ly talis euacuatio in principio facta urpluriuꝫ ſit neceſſaria ꝓpter cās ſepe dictas. tamē qz ut ſup ponitur dicta materia in principio eſt indigeſta ſemper ipſius euacuatio in principio facta eſt ir regularis: z cum aliquali ſit nocumento ſi igitur embroce ſufficerent melī⁹ eſt ceſſare ab euacua tione in principio. Eſt igitur ſecundo notandū

q̄ non ex̄ste materia multū mobili . neq; multa neq; iuncturarū passibilitate q̄ñ. ſ. alias dicte iun cture non fuerint passe aliq̄ ſole embroce ſuffi ciunt materiā fluem̄ ſiſtendo digerendo ꝛ aliq̄ reſoluendo q̄ ubi modica fuerit materia calida fluxa embroca cū aqua frigida ſaltem in virtute frigida ad digeſtionē ꝛ doloris remiſſionem ſuffi cier ꝛ ubi fuerit mā frigida modica ad digeſtiōēz materie ēt ad reſolutōm eius ſ̄ctaſſe ſufficeret embroca calida actu ꝛ in virtute ubi autem fue rit materia mixta ꝓuenienter aqua tepida facta ſm caſi. ſcriptos quarti primi ca. 18. ꝓcipue ibiḋa tur q̄ ſi materia non ſit in fluxu debemus icipere embroca calida ad rarefaciendū mēbrum ſiue igitur ſit materia fluxa frigida ſiue calida ſiue mi ſta prius debet ſieri embroca calida ſed differen ter quoniā in materia calida debet eſſe embroca calida tātum actu vel tepida ꝛ in potentia frigi da ꝛ in frigida materia debet eſſe embroca ꝛ ac tu ꝛ potentia calida poſt aūt embrocationē cum calida laudat. d. A. fieri embrocā frigidam ſaltē actu ad duo iuuamenta primū ē ut ↄſtringatur illud q̄ iam penetrauit de embroca prius facta ſm ēt q̄ embroca calida rarefactendo mēbrus diſſoluit de ſpiritu ꝛ calido naturali ut igitur mē brum factū laſſum ꝑforteiur ꝛ in virtute robore tur. Laudauit. d. A. embrocā frigidam poſt cali dam ideo dixit textus de ordine hauum embroca rum calidaꝝ frigidarū uel tepidarum remittēdo nos ad id quod alias dixit in canonibus ſ̄rta pri mi eſt quod iſte embroce fiant ſm can. dictos in cap. embroce quarta primi. Nota tamen q̄ dixit Et incipe ab aqua frigida non uult. d. A. q̄ ab ſolute embrocādo prius incipiamus ab embroca tione aque frigide quoniā eſſet ↄtrarius ſibi ipſi loco allegato ubi ſuſſit eſſe incipien. ab embro cis calidis ꝛ poſtea ſequi cum embroca actu fri gida ut ēt ratio manifeſtat ut declaratum ē ſed uoluit. d. A. incipere ab aqua frigida. i. in princi pio morborum nō ex̄ste materia fluxa ſed icipiē te fluere pro quāto materie fluenti ꝑtit reper cuſſio debemus tunc incipere a frigida ſed ſi eſſꝫ fluxa materia ꝛ intenderemus digeſtioni uel re ſolutioni materie ꝛ mitigationi doloris ut ſepe fit cum embrocio iſto caſu incipiendum eſt a ca lida ut in canonibus dicuꝫ eſt ꝛ hoc regulariter ꝛ ut in plurib⁹ q̄ ubi eſſꝫ materia multuꝫ ignea forte magis ꝓuenient embroce frigide etiam ad materiam fluxam ut fuit ſententiata affo. 26. 5. particule. In articulis tumores ꝛ dolores ꝛc. Nam in tali caſu aqua frigida ſuper ifuſſa refri gerat malā ↄplexionem calidam ꝛ materiam ca lidam humoreꝫ attenuat repellendo ꝛ ſic dolo rem ſedat etiā ꝛ ſtupefaciendo. ꝛc. ꝛ hoc eſt q̄ intendebat lege liram. Et ſi eſt poſſibile ut ceſ ſeo ab euacuatione uſq; ad maturationem q. ſ. non ſit neceſſaria a principio euacuatio ꝛ ſic con tentus embrocis cum aqua frigida calida ꝛ tepi da. i. tibi ſufficiant embroce. 83 can. notes in ca pitulo embrocaꝝ fac. i. cum tibi ſufficiāt embro ce fac eas ſcēm can. notos quarta primi cap. ꝓ prio embrocaruꝫ. ſ. embrocando prius cuꝫ aqua calida. ſ. actu uel tepida deinde cum frigida ac tu ꝓpter cauſam dictam tamen addit . ꝛ incipe ab aqua frigida. i. morbo incipiēſ fac embrocā frigidam ad repercutiēſ. materiam fluentes ꝛc.

Epitimata uero calida Nunc poſtq̄ dedit quedam can. de embrocis dat can. quotiā alios circa applicationē diuerſorum localium etiā ſumptorum intendum per interius ꝛ diuidi poſſ pars etiā in q̄tuor ſcēm q̄tuor can. quos ponit ſa ibi. Et aqua quidem calida tertia ibi. Et oximel quarta ibi. Et ſerpina fortia primo autem ponit can. circa epitimata que magnam habent come mientiam cum embrocis cum utraq; fiant ex re humida liquida ſed embroce ex alto effunduntur Epitimata uero fiunt cuꝫ pauis infuſis in liquo ribus in quibus interdum ſunt aliq̄ pulueres ꝛ dictis pannis aliqualiter expreſſis membro ſu perponunt ꝛ dixit. Epitimata uero calida. ſ. nota bliter ꝛ acta ꝛ potentia ꝛ ſupple frigida etiam intenſe ela ſunt nociua maxime. ſ. in principio ꝛ adducens rōnem dicti ſui dixit. Calida quidem ꝓpter attractionem ſupple nocent . ſed narcotica ꝓpter ↄgellatōm ꝛ eruditatem. ſ. ſunt nociua . ꝛ addit. Et iterum epitimata infrigidantia ſupple que tamen non ſunt narcotica q̄ nō ſint itenſe fri gida groſſum faciunt crudum ꝛ mortificant ſub tile ꝛ prolongant egritudinem. Nota qued. d. A. in hoc textu ponit etiam implicite can. nega tiuum circa applicatōm epitimatum. Et breuiter intendit iſtam ↄcluſionem ſub forma regule uel can. ſ. q̄ medicus non debet in principio horum morborum applicare epitimata calida. ſ. fortia neq; frigida ſtupefactiua uel narcotica neq; ēt intenſe frigida ꝛ ſi non ſint narcotica ut ſepe fit ab idiotis in fedatione dolorum applicent enim talia frigida uel q̄ aliquādo ad reſoluē mareie parum fluxe applicant calida notabiliter nulla facta prius euacuatione in corpore etiam in pu ro ꝛ probanſ iſtam ↄcluſionem dixit q̄ talia om nia ſunt nociua quoniaꝫ calida atrahunt mate riam ad locum ꝛ ſic plus ē id quod atrahitur q̄ quod reſoluitur ꝛ ſic augeſ dolor ꝛ hoc ſepe eue nire ſoler ſed narcotica ꝓpter ↄgelationem ſup ple quā faciunt in ſpiritib⁹ ꝛ naturalibus humidi tatibus ꝛ eruditatem quam ſupple faciunt in ma teria nociua eam ingroſſando ꝛ in mobilitando.

Nota ſecundo ꝓ expōne buⁱ⁹ ſmini narcoti cum q̄ō nazoticum vt dixit conciliator differēcia ccxxxi. eſt medicamē dolozis ſedatiuus cuius na tura cuꝫ ſiccitate uehementer. eſt frigida ipſa. n. frigiditas ad ſimem tertij gen⁹ eleuatur ꝛ uſq; ad quartum ꝛc. ↄſequenter mozificat ſenſum mem bri ꝛ per hunc modum ſedat dolozem ut quarta primi in fine ꝛ quito coll'e ꝛ ſic ut pater nocet ou pliciter. ſ. extinguendo ea. naturale ꝛ ↄgellando materiam etiam incrudando eam ꝓpter cali, extingui cuius eſt digereſ frigida etiam intenſe

r finon fint narcotica uel stupefactiua ẽt nocẽt
r hoc intendit per hoc qꝫ dicit epitimata infrigi
dantia quonia grossium humoꝝ facium erudum
r.cꝫ mortificat subtile. Nam in materia ẽt ea
lida cum ipia fit eterogenea cuius una pare eft
subtilis magis r alia grossa ꝑter subtilem comi
xtas grosse tota materia redditur nature obedi ẽ
rior ad expulsionẽ qz ꝑpter istas partes redditur
magis equalis quã si altera istarũ partiũ maxie
subtilis remoueretur. Ideo.xiii.tertij de cura
alcitia ipe phibuit euacuatõm collere qñ ut ip
se ibides dicit ipa aliquo mõ refiftit aquofitati ib
facies in cap. sequenti in principio cum igitur ta
lis intense frigidantia extinguant calliditatem fi
datam in parte subtili materie inde eft qꝫ nocẽt
incrudando grossum mortificando subtile ideft
ꝓpter mortificationem calliditatis in subtili erã
ftente r inde fit materia inepta euacuationi r ex
consequẽti prolongãt egritudinem r hoc ẽ qꝫ in
tendit licet ẽt aliter posset legi ifa sed iste sensus
magis placet. Et nota qꝫ licet.d.A.faciat per
hunc can. non cautos in applicatione epitimarũ
ꝓtectamẽ amplari cauo. r debet ad oia localiter
apponenda fiue fint fomẽtationes fiue epitimata.
fiue embrocationes fiue olea uel unguenta. uel
empla r buiusmodi quonia oia talia possent ex
dictis ostrui medicis. Aduerte ẽt qꝫ licet iste
can. fit regularis tãtum in cura cobacta. s.i dolo
re accutissimo aliqñ necessarium eft ad ista deue
nire ut infra in hoc capi. uidebitur lege tu litterã
qꝫ eft clara.

Et aqua quidem calida.

Do nc fq
can. ꝺgtinẽs eua cuationi fq occurrẽt errori q ali
quando cõttitur in disposicõe ad dolores iunctura
rum r breuiter dirit r aqua quidem calida noci
ua eft eis. s. uel actu patientibus dolores iunctu
rarum uel patib ad eos r disposit r adducit ratio
nem dicti sui quonia humectat iuncturas r ex cõ
sequenti relaxantur debilitaturqꝫ r habiles red
duntur ad recipiendas fugfluitates. Et sic in
nuit istam exclusionẽ qꝫ in talibus dispositis uel
actu fic patientibus non debet fieri locio uel em
brocatio pedum cum aqua calida exclusio decla
ratur qꝫ nocet eis per modũ dictum ꝑp can. d. A.
quonia humectat. re. Nota cum. d. A. loquit hic
de aqua calida intelligit de aqua simplici calida
r non de calida in uirtute quonia de ea supra po
fuit can. qꝫ nocet in principio per hoc qꝫ materiaſ
attrahit eft igitur fermo de aqua simplici calida
et quoniam ut infra uidebitur in cap. causelle a
doloribus iuncturarum ipe ibides laudat aquas
ternatum quonia ꝑortant ut ibi declarabitur. r
fi int actu calide ẽt aqua salis laudatur ad eam
dem intentionem aqua ẽt frigida in loco allega
to laudatur qꝫ qũo administrare debeat ibidem
uidebitur sed aqua calida simplex. i. fortis cõis
non laudatur ymo hanc hic uituperat ꝑp causã
dictam quonia humectat ꝓpter calliditatẽ eni
fit eius facilis penetratio r postea per formalem
r uirtualem humiditatem relaxat r fic debilitat
r ex ꝑsequenti nocet lege ifam clara eft.

Etoximel

Jam ipse ponit can. circa applicationem oximelis etiã
sumptionem eius per inferius r breuiter dixit.

Et oximel ꝓpter suam acetositatem non ẽ
magni iuuamenti. Nota qꝫ.d.A. uidens quodã
modo sententias uarias auctorum circa exhibi
tionem oximelis in buiusmodi morbis neqꝫ ad
alteram partium possit afferri argu. multum eui
dens ipse non uolens absolute laudare eius exhi
bitione. neqꝫ negare usus eft mistice hoc modo
dicendi quod oximel ꝓpter eius acetositatem
non eft multi iuuamenti non dixit qꝫ fit nocumẽ
ti sed qꝫ non eft multi iuuamenti r ex hoc uide
tur innuere qꝫ non debemus in his passionibus
multum eo uti ex quo reperiuntur alie medicine
in cauis magis apte proficere. Nam tertio regis
acutorum textu. ꝯmenti. 34. ibidem dixit ꝑpo. qꝫ
debilitat uirtutem articulorum. i. iuncturarum
etiam. B. primi regis acutorum ꝯmento 28. uitu
perat acetum r fecamabim in membris neruo
sis nã cũ nerui sint natura frigidi r ficci multũ ab
aceto frigido patiẽt. VD. Vos autẽ dodario dif. vi. I
sermone de fecamabim puro dixit qꝫ ex tali per
mixtiõe aque acceti r melis maxime ex melle r
aceto acquiritur cõsequutio iuuamentorum mul
torũ qui sunt in corpore toto r ad materias que
sunt in iuncturis ꝓpter quonia resoluit eas rc.

Itaqꝫ ꝓpter has ꝓdictiones dixit qꝺ non
eft magni iuuamenti non negauit iuuamentum
aptum ab eo ꝓuenire sed dicit ꝓpter acetum
non eft magni iuuamenti qz. B. non admittit oxi
mel in dictis passionibus ꝓpter acetum r. Me
fue dixit qꝺ in dicta comixtione aquiritur virtus
resolutionis que non eft in altero tantum ita qꝺ
etas Mesue considerando acetuꝫ tamen nõ lau
daret in his passionibus sed ꝑsiderata comixtio
ne laudat Aui. igitur caute procedens dixit qꝺ ta
cite qꝺ eft iuuamentum sed non eft magni iuua
menti ꝓpter acetuꝫ quaſi innat qꝺ ad alias me
dicinas eft declinandum que sunt efficatiozis iu
namenti qꝺ in suma quid dicendum eft. Ego
in suma dicerem qꝺ in materia calida non con
ueniat neqꝫ etiam frupus acetosus de sucharo
quonia ꝓpter acetuꝫ ex qualitate nocet neruis
neqꝫ ibi eft aliqua subtiliaꝛ necessitas. Jn ma
teria etiam frigida in principio r augumento non
cõuenit cum materia fluit quoniam ꝓparat ad
fluxum materiaꝫ subtiliando. r ualas dillatando
etiam nocet qualitate aceti r istuꝫ canosi posuit
Jo. de sancto amaſi super antidotario. Ti. qꝺ in
reumate r defluxu non debemus audere supra
oximel ꝓpter istam causam. Si tamen ma
teria fluxa. esset multum grossa r in corpore so
lidaruꝫ musculorum r neruorum r non macile
to r raro tunc ad incidendum r ꝓo parte ad re
soluendum darem ego in frupo etiaꝫ si extra po
natur partem oximelis maxime pauce comestio
nis quoniaꝫ in isto casu sperarem multo maius

inamentum ḡ nocmentum ꝛ ad istum intelle
cium laudauit ·Rofarius oximel squilliticū licet
aceto noceat banc etiam sniꝫ sequut' est ·Liber
tus lege ifam istam nota bene.

Et semina ꝛc Jꝫ vltimo circa bane
prem ipse ponit vnum
canonē ut ēt incurzat indoctis medicis qui in do
lorib⁹ iunctura ꝛ pez intcrius ꝛ localiter exi
bent medicinas fortis calidicatis ꝛ extcationis p
cipue in cā frigida non intelligendo qđ dicte me
dicine uehementer calide aliqñ stante repletione
elliquant materias ex qñti fluunt ad iuncturas ꝛ
aliqñ adurunt. Idem dico si supra locum dolē
tem ponantur quoniā resoluēdo subtile sepe fue
rit cā petrificandi materiā. Ideo ut occurat
huic ogationi irregulari dixit ponendo circa hoc
can. Et semina fortia sicut semen feniculi ꝛ sup
ple alie medicie multi calide ꝛ sicce sepe adurit
superfluitatem .i. materiā superfluam uel nociuā
ꝛ nuertunt eam in lapideitatē. Et in istum erroꝛē
cognoui unum noiatum medicum famosum qñ
hoc nō tpre petrificauit pedes unius pstantissi
mi doc. dñi Catonis ut ipe mihi retulit in bina ut
trina applicatione cuiusdam medicaminis local'

Et notate qđ si aliquādo usus borum 'per inte
rius ad prouocatōm urine fit zuenientibus non tamē
nisi in certis casibus ut infra loco proprio nide
bitur. Sed de localibus semper uerenda est isto
rum ercidtium applicatio nisi sepe succedat hu
mectatio ut infra uidebitur lege ifam qz clara ē.

Cunqz completur matu:

Jsta est lcba pars principalis scē partis prin
cipalis que sic ordinatur ad pcedentem quoniam
primo ipe posuit cā. attendendos in euacuat' si
fiendo sit an ne sumpta indicatione a materia nō
digesta lcho principij ponit canones attendēdos
in euacuatione materie cum iam facta est dige
stio ꝛ duo facit principaliter quoniā primo ipse
exemplificat cum quibus debet fieri euacuatio
facta digestione lcho ponit can. circa exibitionez
baruꝫ medicinarū scā ibi. Et caue ne i potu ꝛc.
de prima pte dixit. Cunqz ꝛpletur maturatio .s.
uersus statum uel supple est ꝛpleta in statu tunc
euacua cum bis que sunt sicut hermodatili ꝛ bñ
zidē ꝛ pillē eorum ꝛ intende cum facilitate ad
dit. Et incipe iterum supple embrocando etiaꝫ
epithima cum eis que sunt sicut herba que nascit
in fluuijs. Nota primo in can. maxime laudari
ab olbus in euacuat' materie statice hermodati
los albos ꝛ electos quoniā rubeus uel niger sunt
uehementis malitie educunt enim electi sta pre
cipue grossum a iuncturis ut dixit Me. cap. pro
prio. Et ita ducunt in doloribus iuncturaꝝ
ꝛ euacuando materiā existentē ibidem ꝛ confor
tando ꝛ resoluendo exterius applicata qđ .d.A.
fo can. cap. proprio dixit de eis. Qz sunt cōue
nientes triacha omnibus doloribus iuncturarum
ꝛc. uerum est tamen qđ de se nocent stomaco ut
omnes scribunt qz propter superfluum accidenta
lem humiditatem eorum inducunt nauseaꝫ sto
machi ꝛ sunt tarde solutionis ꝛ sic permanent ma
terie attracte ad stomacum longo tempore in eo
generāt in stomaco ucnositatem propter ipsorū
caliditatem nisi rectificentur rectificantur autem
cum cimino 33. ꝛ pipere ut cāsio propria ꝛ capi
tulo sequenti expresse. Cum ergo .d.A. dixit qđ
oportet euacuare cum eis que sunt sicut hermo
datili intellexit si electi fuerint ꝛ secundum artez
rectificati. Et ideo quoniam ad rattificationem
quedam adduntur ꝛ per illorum additionem ꝛ si
fiant citius soluentes qz tamen minor eorum do
sis per se est aurum unie ut Meue si figitur alia
debent addi coractiua eorum fiet magna quan
titas pulueris exibenda ad solutionem pro una ui
ce ꝛ sic sirmos rediaret nimis. vnde propter istā
causam auctores constrinxerūt pillas de hermo
datilis in quibus preter hermodatilos qui sūt bal
sis pillarum ipā addunt alia solutiua respiciētia
sta ꝛ colleram plus ꝛ minus secundum diuersas
intentiones descriptionem ut ad debite soluēdā
parua sufficiat quantitas ne tedium infirmis af
feratur. Ideo dixit .d.A. ꝛ pillule eorum .s. her
modatilorum .s. debent exiberi que diuersifican
tur. Ideo dixit .d.A. in soluendo quoniaꝫ que
dam ex eis plus soluunt flegma ut pillule de her
modatilis maiores ꝛ quedam plus colleram. ut
minores ꝛ quedam quodam modo equaliter utrā
qꝫ materiam ut pille describt propria Meue se
cundum quod in eis diuersa adduntur solutiua
magis unum humorem qꝫ alium respiciētia ꝛ
sic sunt acutiores unde in satis patiea dosi cum
correctiuis simul dictorum hermodatilorum fa
ciunt completem ꝛ satis rectam solutionem. Nō
ta super illo uerbo benzide m posiꝫ in multis si
nonimis non reperieram quid esset tandem in si
nonimis ·Rasis repeririqz est testiculus vulpis est
autem testiculus vulpis saterion secundum Sy
monē tamuenism de testiculo vulpis ꝛ canis sa
ciunt capitula Serapio ꝛ Auic. ꝛ venter eorum
ponit quod aliqualiter soluat verum est tamen
forte appropriate confortat iuncturas ꝛ membra
neurosa ꝛ si de eo non fecerint auctores in hoc
specialem mentionem quia tamen multum uide
tur habere conuenientiam cum hermodatilis in
multum nutriendo ꝛ in prouocatione libidinis
etiam in qualitatibus manifestis forte quod ēt qz
conuenit in ista proprietate cōfortandi unde qz
per manifestam qualitatem non apparet quemo
do debeat curare ispasmum qui in posterioribus
cerebri vt dixit .d. Aui. ꝛ Serapio qui conuenit
in hoc qđ confert spasmo ꝛ tetano qui fiunt in po
steriozibus cerebri vel dest inde Aucrois quinto
collet ca. de satarion uolens ipse ponere hoc de
intentione propria qz nō viditi hoc rōnē manife
stam fed si fit. sit ꝛ occulta ꝛ tñ non reperitur ab

auctoibus dictū q̄ a propietate ꝯfortet innetu
ras vel membra neruosa neq; q̄ soluat addurir
in hoc testimonū duoꝝ antiquoꝝ elmesaic ꝛ el
mosaic qui iurauerunt in eozū animab⁹ q̄ curat
ssimum postreme parē quando bibit cū vino ni
gro stiptico iucus ei⁹ distempatus ꝛcludo igit q̄
a propietate debet mēbra neruosa iuuare per
occulā propietatē si ezgo cū hmodatilis addeze
tur soluentibus addendo in confortatōe inmetuza
rū nō incōuenīet aliquib⁹ tñ regi hyacidem dixit
Sermon fin iudeum q̄ est bistoata ꝛ in glosulis
Alm insosis q̄ est ispē Datarion de bzidem fa
cit ppū ca. Serapio ꝛ appellat de Sallamone
ꝛ credo boc sit ppriū eius vocabuli ꝛ ibi dixit q̄
valet sicut hmodatili in dolore iucturarū ꝛc. Ad
dit tñ ꝛ intende cum facilitate. i. in bis soluēnib⁹
appropziatis que fortioza possunt exhiberi iam di
gesta materia q̄ ante vt supra fuit dictū oz tamē
intendere cum facilitate ita q̄ nō nimis soluas
nezz nimis labotose interpouit ꝛsequenter conti
nuando certā aliū cañ dicendo.

Et incipe iterum Nota ex B textu d. A. vult nobis
inuere vnam optimam cautellā in ope. s. q̄ quā
do est euacuatum de materia cōiuncta cū medi
cinis satis fortibus quod debem⁹ supra mēbza do
lentia facere embocationes ꝛ epithemata cū aliq
bus molificantibus ꝛ aliqualiter subtilibꝰ. Idez
est intelligendū de vnctionibus ꝛc. ꝛ tō est quo
niam in talibus morbis vtplurimuꝫ pendentibus
a materia satis grossa verisimile est ne materia
tota possit vna vice erradicari ex ꝛsequenti eum
per solutionem ꝛ euacuationem in materia fiat
pi⁹ euacuatio partis subtilis ꝛ magis digesta re
manente gte magis grossa tanq̄ minus apta eua
cuari vt ꝛsequentez ipsa possit ꝛuenīēre euacua
ri ꝛ non lapidescat quod est unū de maioꝛib⁹ no
cumentis que euenire solent in talib⁹ morbis. Jō
ispe laudat fieri post euacuationē fomentatiões
ꝛ epithimata sup materia que remansit ad finem
dictum ꝛ nota q̄ dixit. Et incipe iteruꝫ ꝛc. quasi
innat q̄ ante etiaz qualibet euacuationē labozio
se fiendam cum appropziatis fortibus debemus
ēt habilitaꝛ māz ad euacuationē i dcis embrocis
ꝛ epithimatib⁹ ꝛ nō solā facta euacuaꝫ. Jō ad B
demōstrādā ipse supza anteq̄ cañ ponerer in eua
cuaōe materie dixit ꝛ neqz exēplificaret cū gḡ
essent diete euacuatiões fidē ipe ꝑordinauit cañ.
respiciēs ebzocatiões ꝛ epithata ad ifinuādū ista
debere vt in plur in istis casibus ꝑcedere. Ideo
istō ꝑmemozās dixit post dictā euacuationē iterū
incipe ꝛ epithima ꝛc. sicut supple fecisti ante ista
euacuationē quoniā sicut illa epithata ꝛueniebāt
ad illā euacuationē facta: ita ad futurā: de mate
ria q̄ remānt ista etiā ꝑparēt: ꝛ exēplificādo cuz
quib⁹ debeat fieri dixit fiat cū eisq̄ sunt sicut ber
ba q̄ nascit in fluuijs ꝛ fīlia Nota q̄ ista herba
vt dixit Ifa Girardi exterioꝛ vocat occa. Est ãt
occa dixit Rasis i synonimis est arbor. s. qua q̄ in
locis paludib⁹ nascit: ꝛ in occalib⁹: vbi. i. occe vt
multū comozāt. Est q̄dam herba ꝑcipās calidi
tate ꝛ humiditate ad intētionē nr̄as ꝛ bui⁹ innatni
eēt camōilla fenugrecū altea ꝛ filia: lege Ifas ꝛc.

Tunc completur Scilicet in fine augmē
ti: vel supple est ꝑpleta vt in statu: tunc euacua
cū bijs q̄ sut sicut bermodatili: q electiue educit
materiā grossas de iuncturis: ꝛ talis mā est qua
expectat digestio: ꝛ bēsidez. i. festiculus vulpis
vel satirion: q̄ a ꝑpietate respicit mēbza neruosa
ut est dictū: ꝛ pillule boꝝ. i. bermodatiloꝝ sunt
s. quas ad bāc solutionē ꝛuenīent facieñ debem⁹
exbibere: ꝛ nō bermodatiles solū: neqz etiā cum
corzectiuis suis tātū: q̄ esset quāitas nimia ut di
ctū est. Et itēde cū facilitate. s. sic euacuādo ꝛc.
Et incipe iterū ꝛ epithima. s. uel ebzoca facta pur
gatione ad ꝑarādū māz q̄ remānt: sicut etiā fecī
sti ante ꝑdictā purgationē. s. facieñdo epithā ꝛ em
bzoca: cū bijs q̄ sunt sicut berbaq̄ nascit ꝛ fluuijs
. i. occba ꝛ similia que calefaciant aliqualiter ꝛ
humectent ꝛc.

Et caue ne in potu des Nunc
ꝛcudo
ipse ponit cañ attendeñ in euacuatione quādo. s.
est facta digestio in materia. Et dicit tertius ꝛ
sic tacere cōmuniter reperitur sed ē difficilis mul
tum. Et caue ne in potu des in ꝓmis boc est fa
cta digestione nisi medicinam debilem quoniam
ipsa mouet materiam. s. ꝑ corpus ꝛ nō facit cuz
rere aliquid. i. non facit euacuare aliquid de quo
sit curandus q̄. s. debiliter euacuat ymo fortasse
subtiliat materias ꝛgellatas aliās. s. que nō actu
cānt nocumentū ꝛ facit eas currere ad membza
s. ꝑopter eas esse subtiliatas ꝛc. Notate ego
non uidi istum textum ab aliquo exposituꝫ sicut
neqz aliquē aliū⁹ huius feri. Et re uera nisi ego
imitem verba textus ita vt a scribatur error scri
ptozi nescirem bene verificare textuꝫ tamen ego
afferam vnum sensum cuz quo posset stare text⁹
vt facet sed non videtur bene textui conformis.
Notando q̄ dupliciter aliqua medicina dicit
debilis vno modo quia leuis vt lenitiua uel etiaz
exsoluens sed debilis in gradu exsoluentiuz vt mi
rabolani vel sucus roz. Alio modo dicitur me
dicina debilis q̄ ꝛ si sit de spē fortis exsoluētis tñ
ꝑopter eius paruitatem in dozsi est debilis in so
luendo vt agaricus vel scamonea in parua dozsi
ꝛ sic dupliciter dicitur aliqua medicina debilis
igitur oppositio modo ꝑosit duplicitē dici aliqua
medicina fortis vt ꝑatet secundum hoc ꝑotest le
gi sic littera sicut etiam supra legebatur quodaz
modo illa parte cinipe a re fori. Et caue ne des
in potu in ꝓmis medicinam nisi debilem secun
do modo quoꝝdam ipsa scilicet que est debilis
ꝑimo modo quia lenitiua vel modice exsoluens

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mouet materiam. ſ. propiam ⁊ non educit. ſ. eaz
⁊ non facit currere ſcilicet euacuando extra ali
quid de quo ſit curandum qz ſi aliqd educit non
ẽ de materia ppria ſed de materiẽ cõiũ⁹ ⁊ ſic ſi
ẽ aliqd de quo ſit curandus ⁊c. Allio mõ ꝓ uerifi
cari ꝛcrt⁹ ut. ly. ne ſit corrupta dictio ſꝫ debeat ia
cere ut ⁊ iſto mõ do iacebit ifa. Et caue. i. menti
bũ teneas ut in potu des in ꝑimis. ſ. cum intendi
mus euacuare materiã digeſtã oẽm medicina ni
ſi debilem qz quocũqz mõ fuerit ipſa mouet mate
rias ẽt ſi debilis ⁊ nõ facit currere. ſ. euacuari ali
qd de quo ſit curandũ qz ſi eſt debilis fo mõ qz. ſ.
daremus in corpore mediocri ſelũ tres pillas de
9modatilis qz media. ʒ. nñ vt ſepe fit mouet ma
teriam ꝑpiã ⁊ ſi aliqd educit de ꝑpia materia
non educit aliquid de quo ſit curãdus qz modicũ
educit ⁊ illud parũ ꝑhcit ſed ꝙ aliaz ꝑẽ vel aliũ
modũ magiſ nocet ꝙ hoc qõ ſubtiliat alias mate
rias cõgellatas que ſepe reperiũtur in corpore⁹
ſic patiẽtibus q̃ tñ nõ actu cãt doloze ſꝫ ſubtiliã
te currũt ad membrum leſum. Jõ illa nocet quo
cũqz mõ fuerit debilis ut ꝓz uult igitur qõ ſtante
mã digeſta nullo mõ dabis medicinã debilẽ ꝑpt
nocumentũ dictũ ſꝫ cũ erat materia indigeſta in
ꝑncipio fozte ymo ut multũ ꝙuiebat medicina
debilis fo mõ ut. ſ. declarabatur. Allio mõ ꝑõt
ẽt legi ſi ra in idẽ tendit ita ut ly niſi ſit ifa coru
pta ⁊ debeat dicere uti ⁊ hoc ſepe euenit errore
ſcripcoũ q regientes iſtã dictionẽ uti ſcripta ꝑ u
cum puncto ſupi⁹. ſ. ẽ mõ uti exiſtimãt q ly u ſit
unus ⁊ punctũ ſupus ſit. ſ. ⁊ tũc faciunt ſic niſi
ẽ niſi ⁊ iſtã ꝑpiã credo fuiſſe errorẽ text⁹ ⁊ diffi
cultatẽ ei⁹ ⁊ hoc mõ ſic debebit legi. Et caue ne
ipotu des medicinã uti debilẽ qñ ipſa. ſ. debilis
mouet ⁊c. expone tota ita ut in primo intellectu
ſtatim dato. Et re uera iſta ꝺz eſ ſnia text⁹ niſi
q appellat difficilis ⁊ ẽ ſi ſic iaceat. Sꝫ ꝑncipes
nõ ne dando medicinã debilẽ fo mõ ẽt in ꝑncipio
ſequunt nocumẽta hic poſita qz nõ euacuat ali
qd de quo ſit curandũ ⁊ ſubtiliant aliz humores
⁊c. dicendũ ꝺcendo q illa euacuatio ẽ aliqua
liter irregularitas ſi multo melꝰ eſt eam facere q̃
non facere ꝓpter indigẽtiã in ꝑncipio conuncta
vnde generata ꝙpte natura ſequenter fortior
reddit. ſ. reſiduum eſt boc ẽt pico q tunc nõ poſ
ſimus ture euacuare cum medicina abſolute fo
ti ⁊ ſi cum exhiberem⁹ volendo erradicã. magnã
ymo foxte maximus ſequeret nocumẽtuz ꝑ ma
teriam non eſſe digeſtã neqz parata euacnationi
⁊ ſic multa ſequerent nocumẽta que nõ ſequũt
ſtante materia digeſta. Dico tertio q ẽt lexbi
bita medicina fozti debili in ꝑncipio nõ ſequit
tñ nocumentũ ẽtum ſequeret ſi exhiberet i ſta
tu materia digeſta qz non ſic eſt materia groſſa
apta ꝑ medicinã debilẽ ſubtiliari in ꝑncipio moz
bi ⁊ fluere ad membrum ſicut ẽ cũ ẽ materia dige
ſta ⁊ ſic in ſtatu debem⁹ euacuare cum medicina
fozti ⁊ non debili ſicut in ꝑncipio qz mai⁹ ex ea
ſequitur inuꝫmentũ in ſtatu q̃ in ꝑncipio ymo
in ꝑncipio ſequitur notabile nocumentum etiaz
per medicinam debilem ſecundo modo probabi
liter minus ſequitur nocumentum q̃ per eandez
in ſtatu ſi conſideras. b

Et triacha iterum Jn iſta vltã
ꝑte hui⁹ ꝑtis
ipſe ponit exꝑplariẽ vnũ ꝑuocatiuũ ꝑpoſitã cõue
nicẽs in caſu qñ eis utendũ eſt: ⁊ maxime poſt me
dicinã ſolutiuã de recenti exhibitã. Dixit igit. Et
triacha iterũ. Jn frigidis ꝺferet ⁊ ꝑpte poſt eua
cuationẽ: ipſa mũdificat reliquas materiaz cum
facilitate ⁊ reſoluit eas: ⁊ ꝑfortat oia mẽbra. No
tate bene textũ qz utilr ſeruit ⁊ in aliis locis. No
ta q. d. Al. ſignant dixit: q i frigidis. ſ. ꝓplexiõib⁹
⁊ mẽbris. ſ. frigidis ꝺferi: quoniã videt innuere:
quin ꝓplexiõe calidaz ⁊ cã calida ipſi⁹ applicato
eſt aliquali⁹ uerẽda. Nõ tñ ꝓ caliditates eſt apea
magis nocere: q̃ multe aliarũ medicinaz calida
ruz: quoniã ut dixit idẽ. d. Al. in de uirib⁹ cordis.
Exꝑimẽtũ oſtẽdit nobis ut triachã ⁊ mitredatuz
mitꝰ notabiliẽ calefacere corpora nr̃a q̃ diacimi
nuꝫ ⁊c. Jmo ẽt uolunt. d. Al. ſ. can. cap. ꝓpter: q
ꝙ hoc: q̃ ſuaa opatiões nõ efficit niſi ꝑ ꝓpietatez
ſorme ipſi⁹. Unde ꝺfortat ſpiritũ ⁊ calorẽ nãem
vel inatũ inde innuaf nã ipſ⁹. i. aia. ſ. recipiẽt. ſup
ꝺictaz facietia calida ⁊ frigida: ⁊ ſic vi innate:
etiã q̃ in mẽbris. ⁊ ꝓplexiõib⁹ calidis ipſi⁹ exhibitio
ſit cõueniẽs. Lociliatoz tñ in ꝺfferentia. li. 4. vꝰ
ſentire q̃ uſus triace eſt ſuſpect⁹ niſi in timore ve
neni: vel cũ timeꝰ ſupflu⁹ fluxus ⁊ effrentians ad
ſtupefacieñ. ʒ. tunc ilia debet eſſe recẽs ⁊c. ⁊ fun
damatũ ei⁹ vt eſſe: quoniã ꝑua ſimplicia multũ
foxtia in corꝑoꝺ⁹: nimis grandẽ facit immutatẽz
⁊ mazie in caliditate: qz dicit q debilitat virtutez
q ſpiritũ reſoluit ⁊c. Et q̃ ad calefacieñ alie reqi
unt materie q ſilꝫ efficere ꝑñ ſine tali nocumẽto
⁊ vꝛ in hoc quodãmõ inherere Auerroi. ſ. coll. in
cap. de medicinis triachalib⁹: vel ex eo foxte ſum
ꝑñ fundamẽtũ qui dixit. Qꝛiſte medicine nõ
curãt niſi recipiãtur cũ eſt in corꝑore venenoſa di
ſpoſitio facta a veneno. Tũc enĩz dat corꝑoi vnã
virtutẽ ⁊c. Et addit: qñ eas comedit homo ſanus
i. nõ ꝑticipãs venenoſitate. ſ. ſient venenũ excepẽ
gratiꝰ citri ⁊ ſimilib⁹. Quia ſic de hac ꝺictõe
qz alias feci de hoc queſtionẽ. ʒ. inquãtum nõ eſt
ꝑtio ꝓpoſiti intacta relinqua. ⁊ etiã tacite. d. Al.
iſtã difficultatẽ dubiã relinquat ⁊ miſtice multuz
locutus eſt. Noluit ipſe dicere: q̃ in calida nocet
vel iuuet q̃ aliq̃ dicũt expreſſe q̃ in calida nocet
⁊ eſt cõis ſentẽtia: ⁊ aliqui dicũt q̃ tempate exhi
bita: etiã in calida iuuat ſpiritũ: ⁊ caloꝛẽ inatum
cõfortando. Noluit etiã dicere q̃ ſimpliciter in fri
gida ꝙuenĩat: quoniaz in hoc aduerſaret Auerroi
vt dictũ eſt. Sꝫ addidit: ⁊ ꝑpte poſt euacuationẽ
ſupplefactã cum farmaco. ſ. labetalo q̃ aliquali
ꝑcipat venenoſitate: ⁊ tũc nõ eſt dubiũ q̃ cõue
nit. Jdcirco dicit: ⁊ legite litterã: qz iaz eſt clara
Et triacha etiam. ſ. fermentata: in frigidis cum
plexionibus. ſ. ⁊ materiebus conferet. ſ. ꝓ diure
tico conuenienti: ⁊ ꝓpzie poſt euacuationem
poſuit iſtã ꝑticulã ꝙ cãm dictã ſi q̃ vellit nos cau

os hic reddere q̄ diuretica opetent. aſi euacuatione q̄n er addite tertius ſuplozis iſtud inuebat cū dzit deinde ꝛc. ſ3 ſignanter poſuit hoc ad eui tandū ſ dictione Auerois ꝛ cū ſequentiū q nolle bant eū ſuenire niſi diſpoſitōe aliquali veneno ſy mo dzit ꝛ poſtea euacuatione facta. ſ. cum farmaco venenoſitate participāte q̄n tūc non eſt dubiū q̄ in mā frigida ſperat ꝛ ita ē cōis mo ꝛna tiantiū de cā calida nō facit mētionē vt illud in dubio relinquat cōis tū ſnia eſt q̄ in cā calida ꝛ pucro ꝛ iuuene ꝛ tpe calido nō ſueniat ſ3 ſūt ver ba ciuſdē de virib⁹ cordio. Addit poſtea declarāti vtilitates eius i mā frigida ꝛc. Ipſa. n. ſ. triacha picto mō exhibita mōdificat reliquas māeri cū facilitate. ſ. eduendo ꝙ vias vrine ꝛ reſoluit eas ꝛ ſperat omnia mēbra. ſ. cum ſua ꝓpetate ꝛc.

Repercuſſio autē

In hac ſa pte principali poſt q̄ ipſe poſuit caſi circa exhibitionē materiarū p interi⁹ exhibendarū. Jam ipſe ponit caſi medicia rū ꝙ exteri⁹ appꝛicandarū ꝛ pzio ipſe ponit caſi cir ca exhibitionē medicinarū nō facta euacuat. fo circa exhibitionē earū in declinatiōe. fa ibi. Jn fine vero eius ꝛc. pria adhuc in duas quoniā pzio ipſe ponit ordinē exhibendazū in principio cū mā ē pluria fa ibi. Et cū materia nō eſt plurima ꝛc. ē pzio ponit regulā fo adiucit rōnem eius ſcā ibi Illud. n. de pria igit̄ ꝛc dicit. Repcuſio autē materie a mēbzo. ſ. iuncturali nō oꝛ vt fiat materia exiſtēs fortis effuſionis plurime reſumptōis. Illud. n. eſt nō dicti. ſ. repcutere cā ꝺdtōib⁹ ꝺcis facit duas res malas quarū vna eſt ꝙ facit ma teriam inobediētē ꝛ eſt ſuus. ſ. talē repcutere ē ſuum motui ei⁹. ſ. materie q̄ accidit doloꝛ ma gn⁹. Et potuis mōm corigendi erroꝛes dzit. Et cum accidit huiuſmodi. ſ. doloꝛ magn⁹ ꝓp repcu tere. Tunc ceſſa a repercuſſiuis ꝛ occupare cuꝫ leuificātib⁹. i. in applicatione leuificantium. Et ſcā. ſ. res mala ꝙ ſegtur eſt quoniā fortaſſe ſup ple ꝙ talē repcuſſionē ꝺuertēt. ſ. materia ad mē bra principalia q̄ accidit timoꝛ. ſ. de morte ꝓpter talem ꝺuerſionem factā materie ad principalia quoniā cāuunt fortia ꝛ timoroſa accidentia ꝛc.

Poſt intellectu pars eſt notandus ꝙ ex hoc ſta tu nolūt. A. inducere timoꝛes medico in appli catione repercuſſiuoꝝ in principio doloꝛis iun cturaꝝ quoniā ſepe medici adulatoꝛes vt blan diant egris ꝛ ipſis obtemperent a principio cum doloꝛ manifeſtat⁹ in iuncturis ēt ꝛ conſuetis pati bo loꝛem occurrunt ad remitendum doloꝛē ꝛ ad ꝓhi bendum ne leſio fit in iuncturis quoniā multi fūt q̄ ſolicitāt medicos q̄ ꝺlo faciāt q̄ non amplius incurrant tales doloꝛes iuncturaꝝ ꝛ maxime ſi ſignes fuerūt apparet. n. mītis eoꝝ q̄ ad igno rantia fit eoꝝ quoniā videntur dicte paſſiones ſe mib⁹ ꝓpie accidere debere vt dicūt ꝛc. ꝛ ſic igno minia magis rimentes q̄ ꝛ ꝺanuꝫ multuꝫ ſolicitant medicos ꝛc. vnꝺ medici adulatoꝛes ꝛ ad modica reſpicientes occurrunt ad remiſſionē doloꝛis ꝛ ad repercuſſiones materie cuꝫ repercuſſiuis. Jn hio igitur ꝺat caſi ꝺ iſto ꝺicens q̄ repercuſſio nō fiat materia exiſtente fortis effuſionis ꝛ pluriē reſum ptionis. i. cū materia eſt in magno fluxu ad mem bzum itaq; ſi pur aliquaꝫ reſiſtatur fluxui ita vt uideat minui a pzima repercuſſione. Jterato re ꝺeat fluxus ꝛ maioꝛ q̄ prius ꝛ iſte reditus mate rie ꝺatur intelligi per hoc q̄ ꝺzit. Et plurime re ſumptōis mentionē facit quoniā ſicut corpoꝛa pema crata vel alr miꝛata vel extenuata cū reintegrā tur vel impinguantur ꝺicuntur reſumi igitur iſta apoſtemata iuncturaꝝ prius tumeſcentia poſtea per repercuſſiua minoꝛata ꝛ extenuata ſi iterato ingroſſentur ꝛ notabilr talia apoſtemata ꝺicun⁹ ē fortis effuſionis ꝛ plurime reſumptionis. hic ait reditus apoſtematis vel reingroſſatio vel reſum ptio non fit nīſi ꝺominante multa materia in toto. vnꝺe corpus nō recipit vr̄ocebat. B. tertio tegni corpus plenū non recipit ꝛ ſi pur aliquaꝫ ꝓpr frigida repercuſſiua materia ingroſſata ꝛ ad mi noꝛes ꝺemenſiones ꝺducta ꝺicebat repercuti ꝛ membzum uideat minoꝛari in apoſtemate tamē ꝓpter ꝺabūdantiā materie in toto iterato fluit alia materia ꝛ ſic reſumitur. Et hoc ergo erroꝛe ſi cōmittatur ſequitur ꝺuo notabilia nocumenta ꝓimum eſt q̄ talis repercuſſio facit materiaꝫ in obꝺientem. ſ. ad ꝺiſſolutionē̄ per hoc q̄ ingroſ ſatur ꝛ impinguit eam ad interius ſecunꝺus quoꝺ expanꝺebatur exteri⁹ ꝛ tale ſpellere ad iteriora ē ꝺuꝛa ei⁹ motui. ſ. materie q̄ mouebatur exteri⁹ q̄ accidit doloꝛ magn⁹ ipſa ipſeſſa ꝛ virtute repcuſſi uoꝝ ad itra mēbza neruoſa. Jꝺeo addit cozigē do erroꝛē medici. Et cū accidit huiuſmoꝺi tūc ceſ ſa. ſ. ab aplicatiōe repcuſſiuoꝝ. Et occupare: cuꝫ leniētib⁹ ad relaxāꝺa mēbzū: ꝛ ꝺilataꝺuꝫ ne mā: tantā cauſent exteſionē: ꝛ fic ꝺoloꝛ minuet ſcōn nocumētus q̄ ſeq̄ꝫ ꝓ repcuſſiua in mā fortis effu ſiōis: ꝛ pluriē reſumptōis eſt. quoniā fortaſſe con uertit⁹ ad mēbza principalia. ſ. talia mā cū repcu tit ꝛ pbibet effuſiū ad extrema ꝛ hoc maxīe fit cū nō ceſſauerit a repcutiēdo etiā ceſſāte ꝺoloꝛe q̄re accidit timoꝛ. ſ. de morte ꝓp nocumētū quoꝺ inferet⁹ pncipalib⁹ mēbzis: quoꝝ nocumētū ſi fiat nōbile vtplurimū eſt mꝛtale. Et nōte q̄ ꝺzit Fortaſſe ꝺuertit: quoniā poſſibile ē q̄ materia repcuſſa ſolū recipiat⁹ i mēbzis circuſtātib⁹: ꝛ nō trāſeat vſq; ad pncipalia: quoniā nō ē extremoꝝ vt pedū vel manuū ad principalia manifeſta ꝺir rectio vnꝺe nō tant⁹ eſt timoꝛ in aplicatiōe reper cuſſiuoꝝ i iuncturis quāt⁹ eſt ſi aplicat⁹ eaꝝꝺē in emotoꝛiſa: quoniā ipſoꝝ ad pncipalia eſt ma nifeſta ꝺirrectio: ꝛ ſic ſi ex eis repcuſſiua apponā tur imꝺiate cōfuertit⁹ ad principalia: ꝛ ꝓpterea in nullo caſu i illis cōpetit repcuſſio: vbi in iuncturis aliquāꝺo cōpetit: vt cū materia nō eſt plurima. vt in ꝓpxime futura. Jō ꝺzit fortaſſe ꝛc. Et iſtū caſuꝫ ſſbo ſno vidi in magnifico ꝺ. Andrea de birago illuſtriſſimi principis Mꝺeſani aulico ſuo tpe ſſiliario pzio: q̄ cū eſſ⁹ ānie. ſ3. c. ia3 p. xx. annos paſſus erat ꝓdotte podagrā ꝺiſi accepat yroꝛē nobiliſſimā grecā iuuenē robuſtā

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

cuꝫ tamē nunqua eā uidiſſet uoluit ſeſpārare ut
ſener non uideret neqꝫ podagricꝰ ꝓ mensem uel
duos cuꝫ nō eſſet actu eger fecit cōtinua repeuſſi
ua ſupra pedes dietā tamē ſubtiliando qꝫ tandem
ipſo multū debilitato ꝓ atemuationē dicte age
gata tamen aliquali mā que ſolebat ad iunctuꝫ
ſtuere cū nō ꝓtuit conneꝛa eſt ad principalia t
ſubito mortuus eſt. Notate bene lege ſtrum ꝛc.

Et expedit tius patē que ſic ꝛtinuaꝫ ad
ꝓcedēte qñ in ꝓcedenti ipſe poſuit quoſdaꝫ cauſ
reſpicien diuerſos modos euacuationū ſumptoꝝ
tā ex ꝓe ordinis ipſarū euacuatōnū iter ſe vt flo.
ſoluit ꝛ uolit ꝛc. qñ er ꝓte medicinarū trū ſoluen in
fortitudine ꝛ debilitate. Jin hac ꝓte principali ipſe
ponit cauſ ſpāles attēn ex ꝓte eꝰ q ꝺꝫ ſumere me
dicinaꝫ ſoluꝫ ꝛ diuidi poſſet ꝓ in tres ꝓes ſm q
tria principalia dat doctꝛina ꝑ patebit dixit igi
tur legēda ifam ꝛtinuā primo circa primū dictuꝫ
tria primū ſ. Et expedit ei qui vult ſumere medi
cinā vt ſumo mane ſumat ſm ꝛ ꝛ tardet cibū. ſ. ſū
ꝓta medicina ꝛ deinde ſumat poſt tres horas ꝛc.
auros panis cū vino ꝛ aq̄ pauca dicit ſor poſtꝛiex
horas ingrediat balneū ꝛ egrediat dicit tertio deiñ
cibet cū eo qđ ꝙueniēs ē. Jxo ſtellecu gnāli hoꝝ
dictoꝝ ē nōdū primo. Ojꝫ ipſe idē. d. A. iiii. pri
mi ca. v. poſuerit ſufficienter eaſ attendēdos ꝛ eo
ꝝ ſumere medicinā ꝛ anteq̄ ſumat ꝓ poſtquā
ſumpſit medicinā trī ꝑcipue in hoc ca. memoraꝫ
qualiā regulas obſeruaſi eo q medicinā ſumpſit
ꝛ hoc ſignāter facit qñ medicine q̄ iſto caſu ſit
ꝛ maxime erradicatiue euacuātes de qbus i ꝓe
ſenti. ſen ē ſermo vt ꝓꝫ ꝛtinuādo ad ꝓē ꝓrime ꝓ
cedēte debent eſſe multū fortes ꝛ laboꝛioſe tum
vt euacuēt a mēbris longinqꝫ trī vt euacuēt ma
teriaſ difficiliꝫ euacuatōis qñ māe talīū nocumē
toꝝ vtplurimū ſunt huiuſmodi iō ꝓ fortitudiné
earū medicinarū eſt marie occurren ad nocumē
ta quē eꝛ medicis ſoluen apta funt ſpāles euenire
ergo poſuit circa exhibitionē iſtaꝝ ſpāles canoñ
ꝛc. Scēo ꝓincipalr attende circa dicta i ꝓia
ꝓticula ꝓio qꝫ debeat ſumere medicinā ſumo ma
ne rō clara ē ex hoc qñ vt dictū ē tales medicine
ſunt laboꝛioſe exſoluentes ſunt igit multū iſtamā
tes iō hoa recentioꝛe ſumi ꝺꝫ ēt ꝛ fortius qñoniā
opationē ſuā ꝛplent in longe ꝛpe gp cāo ꝓxie aſſi
gnatas ne igit nimis tardaret cibus ad expectan
dā ꝛpletā operationē farmaci niſi ſumo mane ſu
meret. effet neceſſariū in die tardare multū cibū
ſpāle hic ergo efficit regulā quoniā non ſic ſoibus
aliſs medicis ē neceſſaria ſed ī his tantū que ſlon
gp tge opationē pficiunt vt in caſu nro. Scēo
dixit qꝫ tardet cibum. ſ. ꝓ primū ꝓdidit ꝛ vere ci
balē rō clara ē ex quo tales medicine tarde ꝛplet
opationes ſuas neqꝫ ꝺꝫ talis cibꝰ ſimi niſi cōple
ta operatōe farmaci ē ſic ſecuꝫ manifeſte qꝛ
pedit cibum tardari rō qꝛ nō ꝺꝫ cibꝰ ſimi niſi cō
pleuerit medicina ſuā opationē bri ꝑ er bis que
ſcribunt loco allegato ꝛra primi ꝓio qꝛ cibus ꝛ
miſt medicine faceret vt medicina cū ipſo trahe
ret ad mēbra ſo medicina faceret vt cibus ad iſa
teſtina deſcēderet anteq̄ ſit digeſtus ꝛc. Dixit
tertio deinde ſumat pꝰ tres horas uiginti aureos
panis cū uino ꝛ modica aqua poſſet aliqs dicere
iſte text⁹ ꝙ Jrāri pauloañ dictis qꝛ ſi pꝰ tres ho
ras ꝺꝫ ſumere ꝛc. ſequr qꝛ nō ꝺꝫ multū tardari ꝛ
ſic nō fuit ēt expedies ſumo mane ſumere medici
nā bic poſſet dici ꝓ ſolutōe ꝓ. o cum dixit pꝰ tres
horas ſumat ꝛc. ꝺꝫ telli nō pꝰ tres horas imedia
te ab aſſumpto farmaco ſ ꝓ tres horas ab qđ o
ne cōpleta farmaci qñoniā i illo ſpacio medio nō
occupata nā a cibo redeāt ipſa ſufficiens ad reſol
uēdūꝫ reliquas materierū ſi q remanſerūt i dictu
ris ꝛc. Jō ignāter i iſto caſu ꝺꝛerat ꝛ tardet cibū
ſ. ēt poſtq̄ medicina ſua ē cōpleuerat opationem ꝛ
dans ꝓo tardatōis dixit ſumat pꝰ tres horas ꝛc.

Ult alr ſt legi vt vellit. d. A. qꝫ poſtq̄ erit ſum
pta medicina ꝓ tres horas ꝛ iā ꝓ ꝓte opata fuerit
ꝙueniēs erit vt ſumat illā modicū panē infuſſum
in modico vino cū aqua. Jlā in talib⁹ copoꝛibus
cū ꝺaꝛ medicina erradicatiua multo ꝛpe dicta coꝛ
paꝛa debite recta ſteterūt cū dieta mſtū tenui ut
infra vſ vñ dieta coꝛpota tūc ſunt in vtute relaſſa
ta ꝛ debilitata multū ēt ꝛ doloꝛe. Jō ad ꝓoran
dā vtutē ſtomaci ꝛ totius vt a vtute coadiuuetur
medicina in expellendo comꝫ of būces ꝙueniēs
ē tunc aliquaſ ꝛ cū cibo modico vtutē viuificare
ꝛ iſtā cauſ bñ poſuit. d. A. loco allegato nā cuꝫ po
ſuiſſet generalē regulā eā dixit Oportet ne me
dicine potatoꝛ comedat vſ bibat donec medicina
ſuā ꝓficiat opationē ꝛc. exceꝑanit quoſdā caſus
iter quos dixit. Sī ſtomac⁹ nō ſolleuarit ne co
medat ꝓpteꝛea q̄ a comeſtione vehemēter abſti
nuit ꝛ fames tollerauit de ſei paꝛū panis infuſi ꝛc.
ꝛ ibi ſine beat nō debeꝛ ei caſu ꝺaꝛi cibū ꝓ vehe
mentē apetitū ad eū ſi ꝓ ꝓ id ꝙ vehemēter abſti
nuit vſ vtus ſupple ſic debilitata ꝛc. Jō laudauit
pauſ infuſius qꝛ nō infuſius a vtute debili difficul
ter tranſmutaꝛet ꝛc. ꝛ bñ ſenſum credo eſſe ad
mentē. d. A. hic ſrelligens ꝙ ꝓ ꝛpletā opationes
medicine tardet cibū vt prandiū viuificata vtute
aliquaſ ex ꝑcedēti cibo ꝛ iſte cauſ ꝓobꝛiaꝛi vbi
cūq; in vtute debili ſit neceſſaria medicina fortis
ſ. hoc aliquaſ cohaete fiat impiti trī medici ad
vulteriora nō cōſideraū ꝑſtantē medici ſic opan
tē ſſamaꝛēt ut ē impꝛtoum mos ꝛ ego ſepe vidi.
Sz tu dices ſi talis cibꝰ exhibet nō gꝛa prandij ſ
tātum gꝛa aliqlis cōfoꝛtat nō appet ꝙ tanta dēat
exhiberi quātitas panis q̄ ē uigiti aureoꝝ cuꝫ au
rus ſit. ſ. ſ. uſ ꝙ eſſent. ꝛo. drogmeꝛ ſic eſſent ciꝛ
citer ꝛtnoꝛ. ſ. panis ꝙ ſufficeret ꝙ prandio dicaꝫ
ut dixit Gentilis ꝙ aute aliqſi ſumiꝫ ſ. ſ. ſ. alſ
qñ ꝓ. ſ. tñ aliqſi ꝓ ꝺeuiaoi ꝓnderē qꝫ ſ. ſ. ī ipo
ſito ſumiꝫ ꝓ ꝺeuiaoi ꝓnderē qꝫ ſ. ut tota quāti
tas ſit unius. ſ. cū dimidia. uel circiter uel dicaꝫ
leta fronte ꝙ ipſe uoluit tamē quātiꝫ offerri debe
re ꝓ leui refectōe illa crit medica quātiꝫ ꝓ tuo

Lum de regiōe ſua maioꝛes multo eſſent ꝛ ſunt
comeſtoꝛes quā italiciꝛ ꝑcipue lōbardi uſ tuſci
Jlo. ultio ꝓ ꝙ dixit ꝛ ꝓ. vi. horas ñ ab aſſupto

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

farmaco. sed ab ista data refectõe ẽ fic crũ no
uẽ hore ab assupto farmaco ingrediat balneũ te.
same peandum quoniã tales medicine añ cõple
tas opationem tardant sepe usq; ad. vij. uel. viij.
horas postea aliq̃r getata nã pit itrar balneũ. p
balneũ intelligendo uel aquã balnei aliqualiter
calidã ad resoluendum reliquas si remanserunt
uel aquã frigidam ad remittendũ inflammationẽ
ii humoribus ẽ mẽbris inductam uel p balneus
postumus intelligere cassam balnei ẽ nõ primam
nec; tertiã quoniã prima non sufficit ad aliqualẽ
resolutionem materie ẽ tertia minus exicat ẽ de
uirtute dissoluit intrent ergo sam cassam balnei
sufficientẽ in proposito quicqd tamẽ sit ẽ de quo
cũq; balneo intelligat inuit q; modico tempore
ibidez debet comorari quoniã aqua frigida noce
ret mẽbris neruosis ẽ balneum calidum nimis dis
soluere ideo addit. Et egrediatur. i. modico
tempore cum ingressus fuerit in balneũ egrediat
ẽ. Addit vltimo deinde cibet cũ eo quod est
conueniens. f. aliqualiter quietata natura p̃ bal
neum exhibeatur peadium cũ cibus sit boni nutri
menti ẽ non tamen istam abilibus de quib⁹ infra
dicetur hic possent multa dici de balneo post me
dicinam si queniat vel non sed quoniã nõ est pẽ
cipalis propositi sed illa difficultas ẽ alibi tangen
da ẽ omnia relinquo. In suma tamen nico ola
bic polita debere i opere obseruari primo. f. quod
exhibeatur sumo mane ẽ supple post eas dormia
tur. scdo post tres horas in casu nostro ab assum
pto farmaco quoniãs vt plurimũ iungitur virtu
tis debilitas ẽ pp subtilem dictã precedentẽ mul
to tempore obseruata antecẽ talis medicina erra
dicatiua exhibeatur ẽ pp dolorez bonũ est si exhi
beatur duo bolli panis infussi in aqua ẽ vino sit
ri vinũ nigrum ẽ aqua cocta ad subleuandã vtu
tem ẽ. postea tardeẽ p sex horas partim vt opa
tio apleat farmaci partim ẽ vt postea p horam
ed circa quietata natura ipsas reliquas humoz
resoluat ẽ si placet potes iponere corpus i balneo
ego tñ non facerem neq; est de cõi mote peticari
sic facere ẽ quoniã corpora sic dissoluta vsimilr
cũ tedio bic inirarẽt tũc balneũ pp pcedentes la
bores medicine ad scellã. Jõ si pur cẽt necessariũ
balneũ fore ꝑeteret magis sequi die post medi
cinã ẽ nõ alia die ẽ ita laudauit ipse ẽ ita pri
mi loco allegato versus finem ca. lego litteraz ẽ
expedit ẽ. est tota clara. a

Deinde administra Jn ista pa
te ipse põit
causa effect⁹ factis euacuationibus cum solutiuis
duo facit quoniã primo ipse ponit vnum canon
circa hoc generale vt q; puocatiua tũc ueniunt
Scdo ponit laudes vnius determinati puocatiui
in casu tali ẽris vt triaca. Fa bi. Et triaca ẽ. Pri
ma adhuc in duas qsi primo ponendo vtilitatẽ p
uocantiũ in casu specificat ẽ quo dolore precipue
ueniat. Scdo ponit exceptionẽ quoniã corpoz
in quibus vsus puocantiuz est suspectus scdo ibi
Et de corporibus quidẽ prima adhuc ẽ duas quo
niam primo ipse facit qõ dicti ẽ secũdo removet
dubitationem quãdaz secunda ibi. verumtamen plur
habentiũ ẽ. de prima parte dixit. Deinde admi
nistra. f. factis euacuationibus ẽ magna ẽ erra
dicatiuis puocationem ẽ adducẽs rõnem dixit
Nam puocatio deficat materiã doloꝛũ iunctura
rũ qñ ipa. f. mã est ex suppluitate digestionis que
ẽ epat ẽ venaꝝ. ẽ que resecat ex suppluitate di
gestionis illoꝛũ membroꝛũ ẽ declarans in quo dolo
re precipue ueniat dixit ẽ ppie in podagra cali
da est ueniẽda. puocantium dixit secũdo remo
uendo dubitat verũtñ pluresbẽnũ doloꝛes iun
cturaꝝ frigidos ẽ complexiones humidas nõ iuuã
tur. f. oplete cũ solutione plurima facta. f. ẽ que
miẽter cũ potione ẽ cristeri ẽ cũ medicanf cũ oin
retius sanant ñr legendo ifam otinuã facit ex
ceptionem quoquidã corpoꝛũ in quibus vsus puo
cantiũ ẽ suspectus ẽ dixit: Et de corpoꝛib⁹ quidez
extenuatis. f. sunt corpora que non tollerãt solutionẽ
ẽ puocationẽ plurimã ẽ adducẽs rõnem dixit: ẽ
generaf ex eis. f. puocatibus uel ꝑ ea in ipsa. f.
corpoꝛibus extenuatis adustio fortis. Considere
tur ergo omnia illa scilicet ad exhibitionem pro
uocantium. Prointellectu omnium barũ par
ticularum est primo notandum vt notat Conci
liator. differentia. ccxxiij. Medicina peuocatiua
fumitur dupliciter scilicet cõmunis ẽ propie fu
mendo cõmuniter sic omnis medicina de cuius
virtute est educere materias per vias vrine vo
catur peuocatiua ẽ hoc modo aliqne dicuntur
tales que sunt frigide vt aqua oxdei semina mel
lonum ẽ reliqua cõmunia frigida quedam sunt
temperate vt capillus vesiquiritia ẽ huiusmodi
alio modo sumitur medicina diuretica propie ẽ
sic ipse describit quod diureticum est medicamẽ
calidum scilicet ẽ acutus sanguis scilicet vel sup
plie alterius humoris subtilitatiuus subtilis a gaꝛ
lo discretium ipsius ẽ tenuiozis in vrine via
eductiuum sicut. f. Apij feniculi ẽ accetus ẽ his
propie sumpt est sermo in proposito ẽ de his in
tellexit. Secundo specialius attendendum qõ
ex principio textus per hoc quod dixit deinde ẽ.
colligitur quod diuretica non sunt approximan
da nisi factis purgationibus sufficiẽtia ut mo
dicum tantum de materia remanserit quoniam si
ante exhiberentur essent ad nocumentum agitã
do materias ẽ ponẽdo eas in fluxu ad iuncturas
sed cum modicum de materia remanfit ꝑcipue
in iuncturis non amplius est talis timor vt patet
sed ex illis aptum est sequi iuuamentum exican
do materiam dupliciter vno modo per simplicem
alterationem exicando cum tales medicine fint
ficce alio modo subtilitando materias que sunt in
iuncturis per calditatem ficcitati coniunctam ẽ
consequenter per easdem vias per quas desfluꝛit
materia ad iuncturas eandem materias subtilia
tam extra corpus per vias vrine educendo ẽ hoc
modo deficat materiam doloꝛum iuncturarum
scilicet actualiter in iuncturis ledentem. Vel
aliter vt intelligatur. f. quod relique materiarum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

que erant in venis sunt que exeant. i. cōsumunt per hoc q̄d ad vias urine educunt ꝛ declarā q̄do tales sint. Quenienter per illas vias educibiles ei dit quonia. f. ipsa materia in venis existens que ē cā antecedens dolorū iunctura ꝛ cām ꝛiunctā p̄seruans est fugfluitate digestionis que ē epar ꝛ venarū ꝛ talis. f. fugfluitat ē Quenienter p illas vias educibilis vt patet ꝛdicer ant. pecfionem vri ne ꝛ ꝓpostās eius ꝛ hoc mō exicat materia. f. medatam ꝛ sic illa remota faciliter vel a nā vel vi tute localium medicaminū remouebit mā ꝑtē ta vtero; intellectus est bonus ꝛ sic ex vtroq; fiat vnus integer cri cōplet̄ vt per tales medicias diureticas vtraq; materia educat. f. que accu in iunctura existit ꝛ que in venis remanserat ꝛ queli bet talis est p illas vias educibilis cū quelibet talis sit ex fugfluitate digestionis epat ꝛ venarū ꝛc.

Et addit q̄ ꝑdicit in podagra calidi talis diure ticū exhibito ē Quenientis ratio ē quonia mate ria calida subtilis eris facilius educibilis est per vias urine q̄ alia grossa ꝛ maxime si sit in iunctu ris q̄ materia grossa male posset ꝛcingredi ueas ut tandem p vias urine educatur ꝛc. Sed hic posset obici ex verbis Azararij qui in cura doloꝝ iunctuarū in generali postq̄ dixit q̄ medicine ꝓpuocantes erradicant doloꝛ iuncturaꝝ addidit Et non decet eas accipere nisi cos in quoꝛ corpo ribus multū sta crudum ꝛ grossum ꝛtinet. Sed caueant ab eis quicūq; pasti sunt hanc passionez ex cā calida. Ecce quo uetat diureticā in cā cali da ꝛr. d. Aristus ē ea magis laudare in cā cali da dicat q̄n isti textus expresse uidētur adinuicē sibi aduersari q̄ puocatiua ēt post debitas factas euacuationes exhibita magis ꝛuenire in cā cali da q̄ frigida p̄t duplicē habere sensum ꝑmo rōe materie vt q̄ magis ꝛueniant in materia calida q̄ ipsa fit apta magis ꝛ ꝛuenientius educi p vias urine q̄ alia secundo magis ꝛuenire possumus in telligere non respectu materie tanti sed cū hoc re spectu corporis cui approximari debent q̄ in eoꝝ approximatione corpus minus nocumentus incur rat ꝛ sm hunc sensum iussit Azararius q̄ corpora calida vel que passa sunt passionem ex cā calida sunt quibus nō debent applicari talia puocatiua q̄n sua caliditate adurerēt humores ꝛ corpus ve rūmiliter est ficeum magis exicarent ꝛ hoc intel ligens. d. A. ꝓpterea q̄ visus erat laudare puocantia in calida causa dixit in fine textus nostri. Et de corporibus quidez extenuatis sunt corpora i. ꝛ de corporibus sunt quedā corpora vt extenua ta vel aliter calida que non tollerant solutiones ꝛ puocationē plurimā ꝛ generātur. i. ꝓpterea q̄ ex dictis plurimum solutionibus ꝛ puocantibus ꝛoribus generātur ex his in ipsis adustio sanguis ꝛc. ꝓpter igitur nocumentū q̄ dictis corporibus infertur sunt vera dicta puocantia in dictis coꝛ poribus. Sed q̄ per magis conuenire intelliga mus medicinam dictis puocatiuis esse magis obedientem ad euacuationē sic dico q̄ talia puo catia ꝑpte nullent in cā calida: quonia talis subti lis: existens habilius educit̄ p vias strictas: qua les sunt vie uriales. q̄ materia grossa: ꝛ hec sen sum intellexit. d. A. in prima parte textus: ꝛ aliuꝫ sensum intellexit Az. ꝛ ideo qui uetauit in eas q̄ passi sunt hanc passionē ex cā calida. Et idem. d. A. inferre texus ꝛ ex his colligitur ex oppsito: q̄ puocatia secure exhiberi possunt: factis tamē euiuꝫ purgatiuis in corporib⁹ in quib⁹ flegma grossus cōtinetur. ut. f. habētib⁹ cōplexiones frigi das ut dixit Azarari⁹. Et hoc etiā intellexit. d. A. in illa parte. Uerūtamē ꝛc. Tam cū possit̄ q̄ in podagra calida ꝑpte ualent puocantia po tuisset aliquis dubitare: si in aliis corporibus ba bentib⁹ dolorez iunctuꝝ frigidos ꝛ cōplexiones humidas possent ista cōuenire remouēdo dubita tionē: ut dicebat̄ in diuisione littere. dixit. Uerū tamē pluries habentium doloꝛes iuncturaꝝ frigi dos ꝛ cōplexiōes humidas nō inuātur. f. nō ꝑfecte curant̄ cū solutiōe facta potione. f. cus potione ꝛ cristeri. f. aꝑpoziatis. Et cū medicātur cū diureti cis sanātur. f. cōplete. Et ex hoc textu toto sic intellecto: colligo ꝑmo de mente. d. A. esse: q̄ etiā in calida ꝛ frigida factis sufficiētib⁹ purgationib⁹ cū potionib⁹ ꝛ cristeriis: nisi corpora reddant̄ ex illis ꝑfecte curata: q̄b puocantia cōueniūt. Sed i ipsa causa calida merito materie ꝑpt⁹ cōueniūt q̄n in frigida: licet corpora frigida ut ꝑtētia mor bos frigidos sine nocumēto nel saltē minore tolle rantq̄ipsa exhibitionem q̄ calida. Et ex cōse quētī inferat regula practica: q̄b ubi ebeamus in cā calida puocare: ꝛ in corpore macro debemus exhibere leuiora puouocātia: verbigra: capillum ve. cū liquiritia ꝛ cucubre: ꝛ si uolumus aliquid forte apponere. ut uerbigra daucū uel spica secū misceam⁹ aliquod infrigidās puocatiuū de semi nibus frigidis: etiā hoc lene pp quas cās erit cōue niens in dicto casu: tamen q̄ materia est inobe diens eductioni p vias urine: unde cuꝫ leni pouo catuo educetur. Secūdo q̄ dictū corpus calidū existens ꝛ ficcū ex forti puouocatiuo ledere t: ubi autē in corpore humido ꝛ materia grossa puoca tiua sint exhibēda ꝛbent fortia exhiberi: ut spica daucus amomū bace iuniperi rube tinctoꝝ ꝛc. quonia expedit in talibus materia grossam uehe ment̄ subtiliare: ut ꝑ illas vias strictas possit edu ci: nec erit timoꝛ in dictis corpoꝛib⁹ de adurendo uel exicādo nimis. uerūtamē ne materia subtilis educat ꝛ grossa perficeꝛ a quo maxime cauere debem⁹ ut oēs tradūt auctores: ꝓueniēs cū dictis ꝓuocatiuis aliqua humectātia admiscere: si ēt fiat fupea locum iuncturaꝝ erit cōueniens. Et notate q̄b ꝑeter hoc q̄b corpoa cōplexionuꝫ hu midarū nō sic sunt apta ledi ex talibus fortib⁹ uiu reticis sicut opposito modo dispōsita etiā q; mate ria grossa nō sic est obediēs eductiōi cū solutiuis ꝑ superius nel cristerijs sicut mā calida. Credo q̄b plurimū cōueniat aplicare dicta puocatiua in dictis corpoꝛibus pinguibus ꝛ humidis si calidis ꝛ siccis: ꝛ pluries ex eis iunctur cum talibus ꝓo uocatiuis q̄b oppositō mō dispositi: ꝛ boc ītēdebat

cū dixit uextamē plures habētiū ⁊c. Quia tamē
materia calida facilius educitur uidetur qḋ ma
gis debeat ita ɔuenire in ea. Jccirco pp talē du
bitatōm dixit ī fine textus. Cōsiderētur ergo oīa
illa. s. de iuuamētis ⁊ nocumētis ⁊c. Et ex his sic
declarās pz itellectꝰ lr̄e lege eā. deide post factas
sufficiētes euacuatōes cum solutiuis administra
prouocationem ⁊c. c

Et cuz materia Nunc ipe oñdit quid
fiendū ē cū materia
nō ē plurima ⁊ ē quodāmō remotio dubitationis
q̄ posset oriri dixit igitur. Et tū materia non ē
pluria aut ē pue restaurat̄. i. cū nō ē materia for
tis effusionis aut ē pue quātitatis ad restaurañ. i.
ad reditū ⁊ prosequēdū fluxum. Et sic denotatur
qḋ ē pauca tunc nō ē malū repellere eā in primis
cum ē. s. in fluxu ⁊ faciens exceptōm regule dixit
nisi in siatica ⁊ adducit rōnē qr̄ ī siatica nō dēat
fieri repcussio addit. Nā repcussio ī ea retiet ma
teriā in pfundo. i. iuncture qr̄ supple expedit. ut
nō fiat ⁊ si pur debet fieri. fiat paulatī debilit̄. iō
dixit aut dimittatur ⁊ occupatio. s. medici sit cuz
euacuatione. s. materie. Nota ꝙ ex prima pte
textꝰ prio colligitur ꝙ exñte materia pauca q̄ sit ī
fluxu ɔueniēs ē uel nō malū si fiat aliq̄lis reper
cussio. ⁊ rō ē. Nā stante modica materia p reper
cussionē factā in principio fluxus unitur mēbruz
⁊ ptes eiꝰ aliquo mō ɔfortātur ne recipiant mate
riā intra iūcturā q̄ cū est fluxa itra iuncturā cū ip
sa sit mēbrū frigidū ⁊ ɔcauū difficult̄ postea edu
citur ex iunctura. vñ meliꝰ ē ꝙ ad ptes circūstañ
repcutiatur materia a. qbus melius resolui pote
rit tū qꝛ ille ptes sunt calidiores. tum qꝛ uirtꝰ me
dicaminis meliꝰ poterit ad materiā puenire cum
non sic sit in pfundo ɔstituta ēt p repcussionē uni
tis ptibus mēbri ɔñter calor mēbri erit aptus re
soluere modicā materiā fluxā ⁊ sic iuuabit ipa re
percussiua supra locū iuncture applicare cum su
mus securi ꝙ modica sit materia ⁊ cū in pricipio
fluxus occurrimus. Sed si ī principio fluxus non
possemus occurrere sed iam satis notabilis ps sit
fluxa uerbigr̄a ad genu ⁊ cum non ē pluria mate
ria in toto tñ non tunc debemus supra iuncturaz
repcussiuū apponere ut dicunt doc. supra locum
apte unde fluit materia aliq̄liter distantē. uerbi
gr̄a supra genu uersus cossam ita qḋ finis medi
cine repcussiue attingat principiū loci doloris ex
clusiue cognoscemus aūt notabilē ptem materie
fluxe ad locū qñ apposito medicamine repcussiuo
supra ipm augebitur dolor ⁊ eo casu remoueamꝰ
repcussiuū ⁊ apponamus in loco. supra ut dictum
est. Et hoc nisi sit materia pluria in toto qꝛ illo
cāu neq3 supra debemus ponere repcussiuuz pp
timorē ne fluat ad principalia. sed debemus priꝰ
euacuare. Et hoc intendebat in pria pte cum di
xit si nō ē plurima ⁊c. bonū est repcutere eam in
primis cum est. s. in fluxu in principio ⁊ ex oppo
sito sequitur oppo. ut cum est plurima in toto nul
lo modo lz repcutere sz cum non est pluria ⁊ non
in principio fiat repcussio tunc non repcutiamus
membrū lesum sed supra ut dictum est. Nota
scḋo qḋ ipe fecit exceptōm in siatica ita ⁊ alij fa
ciunt saltem timorē iponentes in approximatiōe
repcusiuoꝝ in ea ⁊ rō est quoniā si materia in sia
repcutiatur aliq̄li fluxa materia ꝑpter magnam
ꝓfunditatē iuncture materia ad ꝓfundum mul
tum ipellitur ꝑpter enim ꝓfunditatē eius nō ap
parent in dolore siatico apostemata sicut ī reliqs
iuncturis ⁊ sic indisponit̄ resolutioni. ēt qꝛ ī dolo
re siatico non pōt bene manifestari q̄ sit materia
fluens neq3 in colore neq3 in tactu ut supra uisū
est. Ideo non possumus scire q̄ ɔueniēter sint ap
plicanda repcussiua. ideo tutius est non repercu
tere. Sed si pur esset dolor satis fortis tunc ad
prohibendum ne uacuitas iuncture repleatur.
tunc ꝑpter timorem si repleretur qꝛ dubitaretur
de difficillima curatione ipius ꝑpter profundita
tem iuncture ꝑeligimus aliq̄liter repcutere ⁊ tūc
o3 ut fiat paulatim debilit̄ ut dicit textus nr̄ ꝑpt̄
cām supra dictā. Licet Rasis ī de iuncturis ca.
.17. dixit qḋ non debemus apponere aliqd frigi
dum in passione siatica q̄uis sit cā calida. ⁊ ɔbu
ratur ex calore. Et nota qḋ generaliter repcus
siua q̄ debent applicari in dolore iuncturarum.
ceteris paribus semp debent esse remissiora q̄3 q̄
in alijs locis applicātur. tum qꝛ talia mēbra iun
cturaꝝ sunt ɔplexionis frigide. vnde a frigiditate
calor mēbrorum debilitatur tum ēt ut. s. dictum
est. si p repercussiua materia ipellatur ad itra cō
cauitatē iuncture tunc difficillime dissoluitur. Et
ex opposito pōt colligi incidenter ⁊ est singul'r no
tandū qḋ stāte intent̄ resolutōis materieꝝ collec
tarū in iuncturis uel alijs locis qḋ resolutiua ma
terierū in iuncturis ɔtentarū debent esse fortiora
resolutionis materierū collectarū in alijs tum qꝛ
materia in iuncturis ē in ꝓfundo situata unde uir
tus medicine non eque bene. attingit ad medici
nam dissoluēdam sicut ad medicinā in alijs locis
ɔtentā. tum ēt qꝛ materia in iuncturis exñs est ut
plurimū magis grossa ⁊ iuncture stricteꝛ ɔpacte
vnde dcā mā difficulteꝛ subtiliatuꝛ ⁊ in uaporem
ɔuertitur ⁊ qm̄ dicte iuncture sunt mēbra neruo
sa ⁊c. Ultio nota qḋ lz ex textu nr̄o ī pricipio do
loris pro applicandis repercussiuis uideatur fieri
exceptio tm̄ de dolore siatico in quo uel nō debēt
applicari uel saltē debilit̄ tamē dicunt quidam ⁊
bene qḋ ēt incipiente dolore in spatula est ēt ha
bendus timor in applicatione repcussiuorum qm̄
appositis spatule repercussiuis dubium est ꝑpter
dirrectionē ipius spatule ad pulmonem ne mate
ria repulsa ipellatur ad pulmonem ⁊ ad cor ⁊ ma
ius cāet nocumētum. Et ego memini audiuisse
qḋ in dolore spatule aposito quodā saculo a medi
co qḋ infra duos dies amicus mortuus est ꝓbabi
liteꝛ fuit saculus repercussiuus unde materia fuit
ɔuersa ad interius ⁊c. ⁊ hoc notate bene lege lit
teram qꝛ clara est usq3 ad illam partem.

In fine uercoius o3. In qua par
te ipse ultimo
ponit can. circa applicationem medicinarum ex

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tezius cum stendimus erradicatiõi materie.s. facta minoratiua eu acuatiue ꝛ digesta .materia in iuncturis existente ut in declinatione ꝛ duo facit prio ponit can. declarantẽ cũ gbus ꝓletur hec tentio .s. erradicare materiá ex iũcturis in declinatione ꝛ hoc generaliter so ponit can. magi spe ciales circa ista materiá fa ibi Et os ut miscetur ꝛc. de pria igitur ꝓcipit dicit. In fine vo os ut occupiá eis q̃ resoluãt ꝛ subtiliãt et extrahãt materiá in pfundo ad illud q̃ apparet .s. ad cutem saltẽ cũ uentosis cũ incisione aut fuctione. i. tãtuz cum igne uel forte cum sanguisugijs ꝛ cuz cauterio ꝛ cũ rubificatibus ꝛ uesicatib⁹ ꝑ quas .s. uesicatões currunt materie ꝛ nõ ꝓsolidentur. usq; ad tps declarãs inter uesicatia q̃ euenirt diꝛit exemplificãdo. Et de uesicantib⁹ quidem sunt alea ꝛ cepe. ꝛ nõ ẽ q̃ dñr ita electuz inter uesicantia sicut mel anacardi. ꝛ posit ipm lac titimalli ꝛ hec fici. Pro intelligentia ꝓtis prio est notãda q̃ ista lra põt dupl'r legi uno mõ legẽdo sm q̃ lra ẽ introducta ut cum intendim⁹ erradicare materiá cum medicinis exteri⁹ applicãdis debemus occupari in eis q̃ resoluãt ꝛ subtiliãt ꝛ supple si illa non sufficiant ꝙ si sit materia ꝑfundata i iuctura ut est plerũq; in dolore statico de quo diceba tur pauloante tunc trendam⁹ et cum hiq̃ errabunt materiá ex pfundo ꝛc. ꝙ trinmãdo ifram. Ita q̃ ex hoc mõ videtur posse colligi ꝙ semp in de elinatione dolor iuncturarũ debem⁹ pro ꝓlimẽ to cure applicare loco ea q̃ subtiliãt ꝛ resoluunt.

Et si isto mõ intelligeretur snia nõ esset uera. nisi apponatur una ꝺictio. s. quontã in declinatione ẽ doloris nõ ꝓterea mẽbrũ reddit aptum ad motum uoluntariũ ꝓ. s. materiá esse in pfundo situatã. vnde nõ amplius extẽdit neruos ꝛ eor das circa iunctura ersiccres ꝛ sic non fit dolor sed solũ ꝑ ipam esse in iunctura uel ligamẽto ꝛc. in diꝑonitur mẽbr ꝛc. ad motum uoluntarium stã te ista ꝺictione tunc debem⁹ facere q̃ dicit ꝛc. uel ẽt ubi cã doloris fuerit materia grossa aliqua liter ut sanguis grossus uel flaticus uel melancolicus quontã i primo si esset oppo. cum est remissa dolor ꝛ cum hoc membrum posset in debitaꝛ opationes nõ expedit tunc uti dissolutiuis ut nasturtium est in so ẽ tan. si materia esset solũ colera pecãs non ꝓeterent dissolutiua. Dixit Rasis in de iuncturis cap. xz. Empla q̃ dissoluũt non sunt necessaria nisi in doloribus iuncturarũ modo cõ quorum materia est sanguis grossus. uel melancolicus uel flaticus. Sz apostema q̃ est ex pura collera istis oino non indiget ꝛc. quia uellit q̃ ꝑ se curabuntur sine dissolutis sm igit istum mẽm exponen⁹. os suppleri ut dictum ẽ alio mõ ꝑ intelligi terius ut isto mõ intelligatur q̃ positis medicinis .s. locum q̃ cõiter laudantur a doctoribus ad dolorẽ remouendus ꝛ ad habilitãdum liberum motum mẽbri lesi sm dispõm materie de gbus infra locis ꝓpriis erit sermo. tunc quãdo ille medicine non sufficiunt dixit. In fine uero eius. s. factis remediis supradictis os ut occupis cum eis que resoluãt ꝛ subtiliãt ꝛ extrahãt materiá ex ꝑfundo rõ huius ẽ quonia cum aliis non faciebat uera curatio nisi ꝓterea q̃ materia erat in ꝑfundo exite ꝛ q̃ grossitie ꝓticipabat. quonia si fuisset subtilis ut collera pura nõ fuisset necessaria medicina subtilitiua aliq̃ut supradicte tum est si igitur cum medicinis factis cõibus mitigatiuis dolor ꝛ resolutiuis nõ est facta curatio ꝑcta sequitur igitur q̃ os occupari cum eis q̃ resoluunt ꝛ subtiliant ꝓter grossitiem materie ꝛ extrahunt materiá ex ꝑfundo ad id q̃ apparet .s. ad cutem ꝛ ad supficiem saltem cum uentosis cum incisione .s. ubi materia fuerit sanguinea. uel sanguini mixta sicut etiã in casu tali ꝓpetexet sanguisuga ꝛ appoõi aut cum uentosis cum incisione q̃ cum multoigne sine scarificatione q̃ ex sucando multum attrahant ꝛ hoc magis ualeret in materia ẽ tica grossa ꝛ cuz cauterio. s. actuali uel potentiali de quo supra dictum est etiam i fra ꝑsecutiõe q̃ quo supra dictum est etiam i fra ꝑsecutiõe dicetur ꝛ cum rubificantib⁹ ꝛ uesicatibus. s. emplis unguentis epitimatib⁹ cerosis ꝛ ta libus ꝛ aliq̃ peccutium cum urticis ꝑ quas uesicationes factas. s. curant materie. Et addit Et non ꝓsolidentur usq; ad tps. Notabile ut materia tota ꝓsit ꝑplete aduci ꝛ erradicari ymo. s. ꝓhibeatur ꝓsolidatio apponendo humectantia. uel pinguedines ꝛ aliq̃ acuta ut loco ꝓprio uidebitur quomõcunq; intelligatur fiue legatur ista bona est ulterius attendeñ qñ medicine uesicatorie fiant ille q̃ ꝑpter suã maꝛinã caliditatem siccitati ꝓiunctã fiunt maxime attractiue ꝛ a centro ad circunferentiã eductiue ita ut earum attractio dicatur quodãmodo violenta q̃ sub genere rubificatium ꝓhendi ꝓssunt. Medicine autem rubificantes ut dicit. d. Al. scdo can. cap. iiij. declarans qd sit medicina rubificatiua dixit q̃ medicia rubificatiua est illa cuius ꝓprietas est ut calefaciat membrum cui obuiat fortiter ita ut ad ipm uehementi attractione sanguines trahat puenien tem ad eꝫ exteriora ꝛ rubificat ipsum ꝛc. hoc ut rum est si. s. membrum sanguificum apponatur. ꝙ ubi supra membrum i quo sit diñans humor flaticus ponatur non dicetur rubificatiuo cum nunc sanguinẽ no attahet ꝙ magis uesicatoria alias materias ad cuti puertẽs ut ẽ sm ꝓpie q̃. s. mẽbrũ posita aliq̃ uesicat sm diꝑonm cui occurrit ut dictum ẽ huiusmõi generis ẽt sunt cepe poꝛiꝛ alea ꝛ q̃ ut multũ sunt calida i tertio gradu cã ficitate i eodẽ ꝛ tales medicine uidẽtur esse remissioris caloriꝫ q̃ sint medicine ulceratiue etiã substantie subtilitie. Qñ medicine ulceratiua ẽ cuius ꝓpietas ẽ ut resoluat ꝛ ꝛ simul ꝓhibitaꝛ ostiuoꝛ iter ꝓes cutis ꝛ attahat mãz mala. i. a medicina malitiatã ad eã sta ut pueniat vuln⁹ in mẽbro. ꝛ tales sunt medicine q̃ sunt calide i tio ut ana cardi loco allegato dcẽ tri medicine aũ ꝓpletam earũ opationẽ fiunt neficantes ut ẽt intelligẽti pẽt appere ex dcis ꝛ ꝓ ipsã cãm hic ꝛnumerant ut anacardi iter uesicantia cũ tri so can. ponaf ine ulcerantia. Anacardus ẽ fauct⁹ quidaꝫ habens

testã ⁊ medulã itrinſic⁹ ⁊ aſſimilat oſſei dactilli ⁊
dr̃ a medicis pedicul⁹ ellefantis ut dixit Simon
⁊ cortex ei⁹ ut dixit .d. A. ca. ꝓprio ē rarus frangi
bilis i cuiuſ raritate ē mel uiſchoſuz ⁊ dicitur mel
anacardi ⁊ ē quo utimur ad ulcerãdũ uel ueſican
dũ ⁊ adiuuãdũ memoriã leſam ꝑꝑ habũdãtiã hu
miditatis colligitur aũt ĩpm mel anacardinuz ut
dixit Raſis i de iũcturis q₂ alibi nõ potui repire .
hoc mõ accipe anacardos ⁊ pone i aceto forti ad
ignẽ ⁊ ꝑmitte diu bullire mel ꝙ ↄtinetur i anacar
dis exibit ⁊ iuenietur i aceto illud accipietur ⁊
uſui reſeruetur ⁊ ego credo ſi anacardi frãgantur
groſſo mõ ⁊ poſtea ⁊c. meli⁹ colligetur mel. De
titimallo ⁊ de lacte ei⁹ nõ faciũt mẽtõm. A. neq₃
Serapio ſub ꝓprio uocabulo. ſ₃ Diaſcorides ẽt
Symon refferet ponit ĩpius ſeptẽ genera. S₃ q₂
eſſet nimis lõgũ dicere uos uidebitis loco allega
to diſtinctõm ĩpoꝝ in ſũma ē lacticiniũ quoddã
faciẽs aſtas ſatis longas facit ſemẽ ⁊ lac diuerſifi
cãtur folia in figura ⁊ colore ⁊ extẽſione ẽt ſemẽ
ei⁹ ſm diuerſitatẽ generũ i ſũma ē exuberãtis lac
tis magis ꝙ̃ aliud lacticiniũ. Natura ei⁹ ut dixit
Auerois .5. colliget eſt in fine caloris ⁊ ꝓprie ei⁹
lac iõ o₃ eẽ ulceratiuũ ⁊ dixit ꝙ radix ei⁹ cocta in
aceto remouet i ↄtinẽti dolorẽ dentiũ maxĩe groſ
ſoꝝ ſ₃ addit qõ ſi cadat i aliq̃ ꝑte oris qõ ↄburit il
lam ⁊ ꝓpterea dixit qõ qñ uolum⁹ ĩpm ponere ſu
per dente debẽt alij dentes cera circũdari qm̃ fa
ceret cadere alios dentes ⁊c. De lacte Fichus
multa dicũtur clara a doctorib⁹ ineſt ei uirt⁹ lacti
cini acuti ita qõ callefacit callefactõe uehemẽti
ut dixit Serapio. Et ſic ſm ordinez i fortitudi
ne ueſicãtiũ uel ulcerañ eſt prĩo mel anacardi po
ſtea lac titimali ⁊ debili⁹ eſt lac fic⁹. ſ. arboris uel
folioꝝ ⁊c. ut dixit text⁹ ⁊ ſic clara eſt lr̃a nr̃a lege
eam totam. Sequitur illa pars.

Et oportet Jam ↄñt ĩpe ponit can. ſpe
ciales circa applicatõm : ut
reſoluentiũ ⁊ rubificantiuz uel ueſicantiuz ⁊ diui
di põt ꝑs i duas ſm duos cañ. quos ponit pricipa
liter ſa ibi. Et nõ o₃ ut a ꝓximent ei reſolutia pria
adhuc i duas ſm qõ prĩo facit qõ dictuz eſt. ſo po
nit unuz incidentẽ cañ circa iſtam materiam ſa
ibi. Et deuitetur frig⁹ de prima ꝑte dixit. Et o₃ ut
miſceatur cuz abſterſiuo ⁊ ueſicante lenitiuuz .i.
humectatiuuz uel molitiuum ⁊ adducit rõnez di
cens. Et ſi nõ. ſ. ſi nõ miſceatur ſm lenitiuuz per
ducet. ſ. ueſicans ad lapideitatem iuncturaruz q₂
reſoluẽdo ⁊ exicando ſubtile ⁊ hoc declarans di
xit. Nam ueſicatio iterum eſt ſicut reſolutio ꝑ il
lud qõ timetur de igroſſatione q̃ſi dicat ſicut i re
ſolutiuis ꝑ illud .i. ꝑꝑ illud qõ timetur de ingroſſa
tione materie ꝑꝑ facilius ⁊ citi⁹ reſolui ſubtile ꝙ̃
groſſum apponit canonice aliqõ humectatiuum.
ita ꝑꝑ eandẽ cãm d₃ apponi ẽt i ueſicantib⁹ q̃ mul
to magis reſoluũt ꝙ̃ ea q̃ dicta ſunt ſimplr̃ reſolu
tiua cum reſolutiuuz medicamen aliqõ eſt calidũ
tãtuz i ſo uł ad magis in tertõ ubi ueſicantia ſunt
uehement calida qr̃ uel i fine tertij grad⁹ uel in
q̃rto ſicut ſupra dictum eſt. d₃ igr̃ eſſe maior tior
de ingroſſatione materie ⁊ lapideitate ꝑ approxi
mationem ueſicatiuz niſi appõatur humectatiuũ
ꝙ̃ ꝑ approximationez ſolum reſolutum ſimplr̃ h
eſt qõ dicit Nota tñ ꝙ non eſt mens ſua qõ lini
tiuuz ſemꝑ debeat actualr̃ admiſceri cum ueſicã
te quoniã forte ſi admiſceretur ueſicatorium im
pediretur in operatione ſua ſ₃ uult qõ ſecum mi
ſceatur in effectu. ſ. ꝑponendo linitiuuz uł humec
tatiuum ante ueſicatorium ut materia humecta
tur uł adeq̃tur uł ẽt aliqñ poſt ueſicatoriuz appo
natur humectatiuum ad ꝓhibendum exicatiõm
remanentem ⁊ poſtea apponatur ueſicatorium ⁊
poſtea humectatiuum ſicut idem dixit tertia q̃rti
de apoſtematib⁹ duris. ſint iſte reuolutõnes ſucce
dentes. ſ. ſibi inuicem. ſ. poſt unaz intentionem ſe
quitur alia ⁊ hoc modo miſcebitur ueſicanti uel
reſolutio lenitiuum in effectu ⁊ ſi non formalr̃. iõ
in fine lr̃e addit. Et ↄferet ueſicans ſi miſceatur
cum reſolutiuis ⁊ adipib⁹ ad modum expoſituz le
ge lr̃am quia addit. Et deuitetur frigus pati. ſ.
membrum in loco ueſicato ideo eſt quoniã ꝓpt
frig⁹ occurrens ipediret operatio medici q̃ eſt atra
ctio a ꝓfundo membri ad id qõ apparet. ſ. ad cu
tem nam frigus impingeret materiam ad intra .
Jdeo deuitetur ⁊c. lege.

Et non oportet Jam ſcõo ponit
alium cañ. reſpiciẽ
tem etiã applicationez reſolutiuorum ⁊ prĩo po
nit eum ſpãlem in uno tp̃re morbi ſcõo ampliat
eum ad oĩa tp̃ra morbi ibi. Et o₃ dixit legendo
lr̃am ↄtinuã q₂ clara ē. Et non o₃ ut approximẽt
ei. ſ. dolori iuncturarũ ẽt a. cauſa frigida reſoluti
ua fortia in principio rei añ euacuationẽ. ſ. mate
rie ⁊ adducit rationẽ quoniã faciẽt euentre ma
terias plurimas. ſ. ĩpa fortia reſolutiua. ſ. ad locũ
doloris. ſtãte. ſ. repletione q₂ ṽiſimile ē ꝙ pl⁹ atra
hetur de materia ꝙ̃ reſoluat ex quo corp⁹ eſt re
pletum ut ſupponit ⁊ ſic per ĩporum aproxima
tionẽ augebit morb⁹ hoc eſt unum nocumentuz
adducit aliud ſcõm nocumentum deiñ p⁹ iſtud no
cumentum ſeq̃t aliud ꝙ reſoluunt ſubtile earum
. ſ. materieꝝ ⁊ inſpiſſant reſiduum .i. ꝑ reſolutõm
ſubtilis inſpiſſat ꝑs remanens ⁊ retinebunt ĩpm
. ſ. reſiduuz inſpiſſatuz .i. ꝓpt id qõ eſt inſpiſſatuz
reſiduum retinebitur in iunctura ⁊ indiſponet re
ſolutioni ↄñt reddens cãn. cõem ad oĩa tp̃ra mor
bi dixit. Et o₃ ut obſeruetur illud ſcõz plurimũ
iterum .i. obſeruetur ille can. de ñ applicãdo loco
doloris reſolutiua fortia nõ ſoluz in principio mor
bi añ euacuatõem materie ſ₃ etiã obſeruetur ſm
plurimuz. . ſm pluria tp̃a morbi .i. q₂ etiam in au
gumẽto ⁊ ſtatu obſeruet iſtud ꝑꝑ cãs dictas que
forte ſimiles eueniẽt ſi dicte materie fortes appli
carent in augumento vel ſtatu ſicut ẽt in princi
pio ⁊ ſi nõ tantuz ſeq̃ret nocumentũ tñ aliq̃le ſcq̃
ret nocumentũ q₂ nocumentuz inſpiſſat ubi ſola
applicent reſolutiua ſine molitiuis maxime i ma
teria apta terreſtrificari ſicut eſt materia groſſa
⁊ melãcolica quoniã ſcã modica reſolutio de ſub
tili totuz remanens eſt terreſtre. Nõ ſic ãt timor
eſſet ſi materia fuiſſet ſubtilis uel mediocris ſbe
cuius q̃libet ꝑs eſſet faciliter a medicina reſoluti
ua apta reſolui unde nõ eſſet timor õ tali petrifi
cat ut patet. Jdeo bene notanter addidit. Et

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ppríe ſupple oz obſeruari quod dictū ē qñ mā eſt
uiſcoſa aut melācolica lege ſſam qz rota ē clara.

Cum ergo Dec ē ultia pa hui⁹ capi. de applicatōe medicinaz q̄ ſit
ōtinuatur ad ꝓcedētes. Nā poſtq̄ ſupra poſuit ca
nones obſeruādos i cura regulari ꝛ in vā cura q̄
principaliter ỽtitur ad cām ꝛ ei⁹ remotōm. Jam
ꝺicit ipe ponit quoꝺā breues can. i⁹ applicatione
medicinaz ad curā magis mendoſam ſpectātium
ꝛ prio facit hoc ſo ipe ponit unū can. generalem
circa applicatōm medicinarū quarūliber indiffe
renter fa ꝺi. Et ſciaz q̄ recti⁹ē ꝛc. Jn pria etiaz
gte duo facit q̄ prio ponit cā gbus generaliter
in cura nō ỽa mitigatur ꝺolor ſo pōt magis ſpe
cialē mōm applicatōis ꝺicta rū medicinarū ꝺolo
rem mitigātiū ſcḋa ibi. Et meſura illud ꝺe prima
gte quoniā aliq̄ poſſet ꝺicere. Ego itellexi q̄ fa
ciēdum ē ꝑ vā remotōe ꝺolozis in ꝺiuſis ꝑtibus
ipi⁹q̄ ſi ꝺicte medicine nō remouerent ꝺoloꝛe
ſ3 pur ꝺolor eſſ3 magn⁹ ꝑſternēs uirtutē ꝺebem⁹
facere tāc baic rīdet. Ē ergo fortes fuerit ꝺo
lores q̄ nō remouētur ꝑ medicinas cāe apropria
tas ꝛ ſuppleta fortes ſūt q̄ ꝛ nō tolleratur q̄. ſ.
uirt⁹ ꝑſtenitur nō ē executorio qn tribuāt ſedati
ua ꝺoloris ebibita ꝛ linita ut ſupple epitimata.
Et addit ſpecificādo ꝺe localib⁹. Et epitimata.
aut ſedāt. ſ. ꝺoloꝛē cū ſubtilitate reſolutōis mate
riei aut cuz ſtupefactōe Et addit unum ſingulari
ter obſeruādum circa ſtupefaciētia. Et nō ad
miniſtres ſtupefaciēs niſi ap neceſſitatē. ſ. qñ reli
que medicine nō ſufficiunt in remoꝛe ꝺoloris ꝛ
uirt⁹ nō ſuſtinet ꝛc. Nota primo ex hoc textu
colligitur qꝺ ꝺoloꝛes mitigari uel remoueri poſ
ſunt generaliꝛ ꝺupliꝛ ebibitas medicinas ꝛ ꝑ lo
ꝛ alias ſiue leniēdo ſiue emplaſtrādo ſiue epitimā
do ꝛc. ꝑ colligitur ſcḋo qꝺ cū ꝺolor nō remouet⁹
ꝑ remotōm cāe cū apropriat q̄ ē vā curatio quod
tāc ꝑ duo alia ingenia pōt fieri remotio uel ſaltē
mitigatio ipius ꝛ ꝑcipue ꝑ epitimata uel localia
medicamina primū ē cuz eis q̄ ſedāt. ſ. ꝺoloꝛē cuz
ſubtilitate reſolutōis materiei ꝛ ꝑ⁹ imebat mōs
medicinaz q̄ ꝺicunt uere mitigatiue ꝺoloris cū
ſtē q̄ uacāt amundine nā tales ut ꝺixit Auer⁹. ſ.
colliget ꝑſtant ſine medio illud qꝺ reſiſtit cāe ꝺo
loris. nā tales ſunt tēpate ſiles caloꝛi naturali aut
parum calidiores intāti inquātū calor naturalis
erit refrigerat⁹a debita meſura caloris naturaꝛ
mēbri pp reſolutōm factā in ipo ex ꝺolore ul cā
ei⁹ ꝓterea ꝺicte medicine mitigāt ꝺoloꝛē ꝛ ex
cā calida ꝛ frigida. ꝑ ḋcto augumētāt caloꝛes na
turalē q̄ ē inſtīm aie ſ ogationib⁹ oib⁹ ꝛ iō ſic for
tificatiua ꝺicatur ſiq̄ōm malā ꝓlectionē q̄ facit
ꝺoloꝛē ꝛ ſcḋa hoc ē aḋiuuabāt ad ꝺigeſtionē ma
terie ꝛ ad aliq̄lē reſolutōm q̄ ē cā ꝺoloris. Jō ꝺi
cit qꝺ ſedant cū ſubtilitate reſolutōis materiei. iō
tales medicine ultra hoc qꝺ ſunt ſic tēpate ꝺebēt
ēt eſſe ſubtilis ſōe penetrātes ꝛ bui⁹ generis medi
cinarū ſunt ut ibidez ꝺicit Auer⁹ois pingnedies ꝛ
olea ut pinguedo anatis ꝛ galine ꝛ anſeris pigue
do melior eſt ut ibidem ꝛ iſte modus ꝑt ꝺenuē
ter exiberi fine magna ꝺictione ad oppoſitū ꝺ
ꝺolore. Et ad iſtū modū reduci poſſunt q̄ꝺam
modi mitigatiui ꝺoloris poſiti ẏrta primi ca. pe.
i fine ubi ꝺixit. Q̄ ꝺulcis cantillena ꝛ occupā
in eo q̄ gaudium effici mitigat ꝺolorem. ſ. ſic
ꝺ oꝛdō calorē naturalē ſuꝰ modum mitigādi ut
remouendi ꝺoloꝛem ſit ꝑ ea q̄ ſtupefaciēt ut non
ſentiat ꝺoloꝛem ꝛ ſm iſtum mōm nō aufertur ꝺo
lor niſi ꝑ accidēs principaliter ꝑ quāto aut auffertur
ſenſum a mēbro aut ipm indurāt ꝑ idiſpōm ac
quiſitā ſ ſpiritu q̄ eſt inſtrm ſenſus aut i membro
qō eſt organum ſenſus cum ita ꝺiſponitur qō a cō
plexione ꝺebita ſenſitiui ſpiritus nō pōt ꝺ ꝺebi
te ſentiendum ſiq̄ōni ꝛ hoc pp oꝛdinē frigidā
ipius medicine ut ꝺixit. ꝺ. Al. ſcḋo cap. quarto
ꝛ Cōſtātior ḋca. 22. narcoticum hoc ōino nare
ticum eſt medicamen ꝺoloris ſedatiuum cui⁹na
tura cum ſiccitate ue hemenē eſt frigida ipa enīz
uſuz ad finem tertij gradꝰ elleuatur ꝛ uſuz ad ūr
tum. Et ex hoc poteſtis iferre 3 multos moder
nos qō medicina calida ꝑ caliditatem non pōt ꝺ
ci ſtupefactiua ꝛc. ꝺico tñ q̄ accidens principalit
iuuat ad mitigationem ꝺoloris cuiuſlibet indiffe
renter quoniā in ꝺolore a cā calida remitendo cō
plexionem ei⁹ poſſet ꝑ ie iuuare ſ3 hoc non eſſet
cāe oi ꝺoloꝛi ubi tñ ꝑ hoc qꝺ ſtupefactiuum oēm
ꝺolozem remouet uel minuit etiā ꝑpter aliā cām
ꝑferre pōt ſtupefactio ut uidebitur in ꝓcēla ſe
quenti. Et ex hoc colligi poteſt ỽitas tertij ꝺicti.
ꝺ. Al. in textu cum ꝺixit. Et non adminiſtres
ſtupefacienꝫ niſi apud neceſſitatem. i. niſi cum ti
metur qō uirt⁹ diſſoluetur ꝛ ḋomo. ꝓpter ꝺolorem
in uita perſiſtere non poterit: ratio eſt quoniam
ſtupefactiuum uidetur iuuare ỽtus ꝑ hunc mo
ḋum quoniā calidā naturale mortificat: ſi ſem
per eſſ⁹ exibitio eſt multum cobacta ꝛ irregularis
Ideo bene ḋicebat Meſue ad retificationez me
ḋicinarum intentione tertia ca. ꝛ. can. 6. illo ſingl⁹
in principio. Compingeze autem ꝛ ſtupefaceſ
eſt ultimum ad qō niti oebes ꝛ poſtq̄ reliq̄a ñ
ꝓtulerint ꝛ eſt res poſita ſicut in ḋeſperatione ad
ḋit. Componunt autem rem magni exoris a prin
cipio bulimuſdi curātes cum narcoticis eſt enim
cum eis curatio mendoſa ꝛc. poſtea inſta ḋixit.
Timentur autem ex narcoticis plura nocumenta
ſunt. n. oio ẏia rei uite ogellātia ꝛ mortificantia
nuda q̄ ḋem magis recentia ꝛc. ꝛ in ꝓceſſu magiſ
addit erā qñ ſunt corzecta ꝛ ratificata ỽum ſi ex
cuſari potes non ꝓpinari eſt melius ꝛ ſi excuſari
non potes melius ut non potui ḋcī ſ3 adminiſtrari
in emplās tātum eſt melioꝛ cuza ꝛc. poſtea addit
Et ōino caue ne ḋederis ſuper cibum neqz corpo
ribus ſpuris ſ poſt mondificationes poti⁹. Et ui
ta exibitionez eoꝝ ḋicb⁹ ꝓximis ỹmo ſeruentiat
ẏs ꝛ ỽtis exibitio zeum ꝑoꝛtantiū. ut ſaluetur
teſaurus ꝛc. Ecce q̄ ſingularia ỽba ḋantia nobis
timoꝛē in applicatōe ſtupefactiuoꝝ ſilem ſiuam
poſuit. ꝺ. Al. iō. tertij ca. de cura collice frigide in
principio ubi voluit q̄ ꝓim⁹ can. eſt i cura ỽtnō
incipiaꝫ a ſtupefactōe ꝛ qūo ſedare ꝺoloꝛē cum
narcoticis eſt ꝑponere rē maxime erroꝛis ꝛc. Et
q̄ nō eſt curatio ỽa ꝛ qūo eſt ꝛfirmatio cāe dolo
ris ꝛ deſtruitur ſenſus ꝛc. Jdē voluit de cura ſu
xus ventris abſolute. xvi. tertij. Ē ḋixit. Jn nau

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

eticis vo ẽ timor ꝛc. addit. Et q̃ocũq; fit nõ oz
ut admittretur q̃ diu ab eis excusatio esse ꝑt. Q
si necessaria fuerit eorũ admissratõ nõ exibeatur
ei cuius infrigidatur coꝛp⁹ z debilitatur ꝛtus ꝛc.
z generaliter hec est sniа oium auctorũ circa hãc
materiam ymo in dolorib⁹ iuncturarũ ꝓasis nõ
audebat applicare medicinas intense frigiditat
ẽ non opiatas nisi cũ doloꝛ erat tante vehemẽtie
q̃ dubitaꝛ de defectu egri ꝛ sic ꝓ quomõ nõ sum
admittrãda narcotica nisi apud necessitates. s.
grandẽ ut dicit ꝛextus nisi cũ ut dixit. Deũe cap.
allegato i uehemẽti dolore aliqñ melioꝛ cura est
cura mẽdosa q̃ ẽ stupefactio q̃ cura uera ne uir
tus resoluat ꝛ cadat ꝛc. Si tñ post dictas medici
nas mẽbrũ remaneret stupidũ tũc expedit uti me
dicinis calefaciẽtib⁹ sensum mẽbri reducẽtib⁹ ꝑ
auctores locis ꝓprijs ẽ expssum sic ꝓ ista paꝛs
clara lege eam tu.

Et mensura Nũc ipse ponit mõm spẽle
applicatiõis medicinaꝝ
doloꝛẽ mitigatiũ. Et breuiẽ dixit. Et mẽsura illud
q̃ sedat malitiã sumã colocis ꝛ utere eo cũ auda
cia ꝛ temeritate plus. Nota ista ꝑs põt duplr le
gi uno mõ generalr ꝛ referẽdo ifam ad utriq; mo
dũ mitigãdi doloꝛẽ ut sit sensus. Mensuꝛa illud
q̃ sedat malitiã doloꝛis. i. medicamẽ ly sumã dz
dicere sumã. i. mẽsuꝛa medicamẽ suma doloꝛis. i.
q̃ ꝑportiõnatur medicamẽ sume ꝛ q̃ntitati dolo
ris ꝛ ꝑt̃ hec intelligi fiue subtiliter resoluẽdo siue
stupefaciẽdo i nullo enĩ ds ꝓtrãri mẽsuꝛa essẽ me
dicamis ꝛ terminata maxie in stupefaciẽdo ꝛ tũc
utere eo sic ꝑmensuꝛato cũ audatia ꝛc. nel aliter
ut sit sensus ifre referatur tãũ ad medicamẽ stu
pefactiuũ ꝛ erit sensus. Mensuꝛa illud q̃ sedat
malitiã sumã doloris ꝛ tale est stupefactiuũ. i. ip
sum stupefactiuũ ꝛsolaꝛe ei medicinio ꝛuenienti
bus. Ecoꝛdiatiõ⁹ ꝛ stomaticis ꝛc. ut declaꝛãt aue
toꝛes talia ei ꝛ satis coꝛrigunt malitiã stupefactiui
vt talia ẽ tum est ẽ necessitas nõ sunt exibẽda nu
da uel pura ꝛz coꝛrecta ut etiã. ꝛ. dicebatur ꝛ mẽ
te Melue ꝛ q̃n sic est coꝛrectũ utere eo tunc cum
audatia ꝛ temeritate plus ꝛ iſtum ꝓprius credo
esse intellectum. d. A. neq; oz sic exponendo alte
rarelꝛz etiã ibi ꝛsonat ꝛa exteꝛioꝛ. Beraldi cũ
exponit ꝛexponit mensuꝛa. i. ꝓmitte. s. cum stupe
factiuo ꝛc. ꝛ prim⁹ mod⁹ exponẽdi habet aliquales
difficultates de his medicinis lege ꝛam tu.

Et multotiens Jn hac ꝓticula. d.
A. unle rñdere cui
dam tacite dubitatõi posset aliqs ꝛeze sĩ medicina
stupefactiua apoꝛiata hoza necessitatis ad aliõ
ꝛeze põt q̃ q̃ doloꝛem mitiget sensum membri
auferendo uel idurãdo ꝛ rñdet q̃ sic. quoniã ubi
apoꝛim aretur materia fluente existente subsiti
ãte tñ dolore uehementissimo in isto cau. ꝑt ꝛ
q̃ mitig ãt doloꝛem stupefaciẽs sensum. Referet
etiã stupefactio. i. medicina stupefactiua iquãtũ
ingꝛedit materiã. i. fubtilem peccẽs. i. fluentem
q̃ retinetur. i. q̃ non fluat ꝑ hoc q̃ est ingrossa
ta hoc est q̃ dicit textus iuuat etiã uel iuuare ꝑt
stante tali materia calida ꝑ hoc q̃ ãte medicina
stupefactiua frigida remittitur malitia ꝓpriꝛo
nis calide q̃ est cã doloris ꝛ sic remittet doloꝛem
ꝑ se ꝛ ti solus ꝑ accẽs ut. ꝛ. dictum est lege ifam.

Et scias Jn hac ulta ꝓticula ꝓnente ad
exibitõm medicinaꝝ um ipe põt
unam can. cõm circa applicatiõnẽ medicinaꝝ
q̃ maxie ꝛuenies est in morbis cronicis ꝛ breuiẽ
dixit. Et scias q̃ ꝛecta est. i. magis ꝛueniens.
ut ꝑmutatio fiat cum medicinis ꝛ. i. non ꝓsitat
ꝛtinuo i una medicina ꝛ adducens rationes dicti
sui addit. quãdoq; enĩ est medicina ꝛferens uni
mẽmbro ẽ non alteri membro. Et quãdoq; cõ
ferꝛet in hoꝛa. i. certa deide post illud. i. ꝛtus no
cet. s. eadem medicina ꝛ mouet doloꝛem ergo be
ne segtur q̃ non est stãdum in una medicina im
mo ꝛectius est ut ꝑmutatio fiat. Pro intelligẽ
tia ꝓtis est nõndum q̃ ꝑmutationem fieri in me
dicinis ꝑt intelligi duplr ꝓio q̃ permutatio fiat
in medicinis discurrendo in morbos ẽm diuersas
eius circunstãtias ut uerbigra discurrendo i mor
bos ẽm diuersas circunstãtias ut ꝛbigra discur
rendo ꝑ diuersa ꝛpora morbi ꝛ hoc modo non ẽ du
bium q̃ oz ut ꝑmutatio fiat i medicinis quoniam
alie debentur medicine ꝓncipio morbi alie in sta
tu ꝛc. Eo modo põt intelligẽri q̃ manente morbo
eiusdem uel ẽm diſpõnis manifeste ãte tali dis
positione diuturna oz q̃ fiat ꝑmutatio in medicis

Et si hoc mõ intelligatur ut ꝛelligi ds hoc etiã
põt intelligi duplr aut q̃ fiat ꝑmutatio in medicis
diuerse q̃itatis ẽm dispõne ut ẽ flante una erat
calida alia apoꝛiemeꝛur frigida vel fiat ꝑmutatõ
in q̃atitate ei⁹ et ꝑ⁹ exibita medicina calida in
ꝑfectiuũ. Jã debeat fieri ꝑmutatio ad calidã in fo vel
e3. Aut fo ꝓncipalr põt intelligi q̃ flante ea
dẽ dispositione ẽm debeat ꝑmutatio in medicis
diuerse ſpẽi q̃ tñ sint eiusdẽ ꝛtus in q̃itate ꝛ eiusꝺ
dem q̃atitat ꝛ gradu ut ꝑ⁹ exibui muꝛio tꝑe re
gulr. Camõlam manente eadẽ dispositõe debeã
exibere melioꝛus in equali doꝛti. Si ꝛ intelligatur
ꝑo ut q̃ ꝑmutatio fieri debeat ad medicinas di
uersas in qualitate nel q̃ãtate manente eadẽ
dispositione sic dico q̃ non ds talis mutatio fieri
ymo 3 tales sic ꝑmutantes stat sniа. d. A. ẽta ꝑo
mi ca. i. illo. 6. ꝑter hoc tibi caue ne a rectitudine
recedas. ꝛ. uideris q̃ ipsaꝝ. s. materiaꝝ tarde
tur iuuamentꝝ. Jdez uoluit. d. ypo. in aff. oia 3
rõnem facienti ꝛc. Jbidẽ innuitur q̃ nõ est tran
seundũ ad aliã medicinã q̃n dispositio manet ea
dem. Si ꝛq; intelligatur eo mõ ut. s. quod ſtante
dispositiõe diuturna ẽt uniformi saleꝛ ẽm appaꝛẽ
tiã q̃ ꝑmutatio fieri debeat ad med cias diuersas
in ſpecie similes tñ in uirtute fic dico ꝛ cũ dño. A. ds
q̃ rectius ẽ ut talis ꝑmutatio fiat q̃n in diuersis
mẽbris sit appente dispositiõe q̃ns est medicina
ꝛferens uni membro ꝛ non alteri membro ꝛ hoc
q̃n ꝓ diuersam ꝓpositõẽ diuersoꝝ mẽbroꝝ di
uerso mõ actuabitur una medicina in diuꝛsis mẽ
bris aut ꝓ. ꝓprietatẽ ẽ cadit sic occulta uniꝰ me
dicine in ſpecie ad unuꝫ mẽbrum q̃ non ad aliũ

ficut ꝛ in cibis ꝓ eadē cās manifestū est iudere
ꝓ qō dixit .A. tertia primi cap. de regimie eī
qō comeditur ꝛ bibitur unāqq; ꝑterea figura . ꝛ
ꝓprio oīs cibā hz ꝓuenientē ꝛc. ꝛ addit. Et ho
minib⁹ quoq; ē cui aliqō nutrietiū laudabiliū. f. de
cōi ꝓsidera nocet ꝛ hoc totū ē ꝓp occultas ꝓprie
tates ꝛc. Ideō dixīa dīsīa regras. Sin. eodē ēt mem
bro manēte eadē dispōne diuturna fieri ꝓt ut per
mutatio fiat i diuīsis medicis fm mōm dictus ꝛ B
ē qm ꝺtinuata una medicina iter ea ꝛ mēbrū acq
ritur una alietudo q ē eadā silitudo ꝓp quā non fit
mēbrā aptū pati ab hac medicina nec talis medi
cina apta agere cū actio fiat ꝓpter ꝓximate me
dicatio aut fit cā alteratione ꝛ passione fcā in me
bro ꝛ ꝓp istā cās dicebat. d. A. ḡrta primi loco al
legato. Et cū hoc nō fm una medicatōm cū una
tibi stādā ē medicina ymo i una medicatōe medi
cinas ꝑmuta qm ab ipō qō ꝙuetū ē nō fit passio
pōt ēt hec ḡtas i agēdo ꝓtingere ut. ā. dicebatur
ꝓpter occultas ꝓprietates q dīsīe eadē ti nisi
medicis respectu eiusdē mēbri fm quas una me
dicina silis alteri i ḡtate dīsīa tī i specie auget
ꝓuenientē in mēbro ꝛ alia nō ꝛ talis diuersitatā ꝑ
ꝓietas nō pōt cognosci nisi exꝑimēto .os. igit una
riare ꝛ banc totam sniam inuebat .d. A .lo. tertij
de cura aīmatis cum dixit. In medicinis vō oz ut
ꝑmutatio fiat ꝛ nō ꝙtinuēt una medicina ex eis
assidue ꝛ amplectatur eā nā. i. fiat sibi assueta ꝛ
sicut exꝑsit prima cām ꝛ addit. Et ibi ex inter me
dicinas ꝛ corpora sunt ꝓportiones ꝛ corpora que
nō sphendunture nisi exꝑimento cuꝫ ergo exꝑiēs
sfecīs ḡd magis ꝛnuatiuus fit ꝛc. Lōtingit ēt
ut una medicina una bora iuuabit ꝛ alia nocebit
ut dicit ꝛct nī ꝛ hoc erit ꝓp cām extrīcā ut ꝓp
ter superceleste influxum fcēm quem aliq̄ hora
iuuabitur ad debite agenda ꝛ alia hora impedie
tur uel ei opetatio ꝓprius ledetur. Hoc ꝑēt tal
dīsīta in alīā cām reducīnī ergo uidērim⁹ tunc
membra talī medicina leda debem⁹ ad aliā dīsī
se forme ciusdem tamen q̄tat declinare ꝛ nō ad
3riā 3rie q̄tat ut multi empirico⁹ faciunt dico
boc semp manente eo Q̄ a principio ut dixit ꝓpo.
anso. ā. allegato. Et ad hunc sensum ēt dixit .d.
A. ꝓria primi de ꝓsrionib⁹ ⁊ius finem. Ideo
ꝓcipitur eis q medicātur ubi cum ꝓsrionem mu
tare uoluerint ꝛ ꝙnā adhibuerint medicīnā q non
ꝓsulerit ab ea discedāre alīa ꝛ supple sīl⁹ q̄tatis
diuersa ꝛ tī in forma apꝓximēt. ꝛc. Et i bis oīb⁹
ꝑter clarificatio littere nr̄e lege eam tu ꝛc.

Et oportet ut dimittat vinū ꝛc. Dec
ē ꝓa ꝓs principal⁹ hui⁹ capīs
q̄ sic ꝙtinuatur ad ꝑcedēs. Tā ꝓstq̄ ipe ꝓsuit
can. circa medicinalia magis fo ponit ꝛ ter can.
i dieta ꝛ diuidit⁹ tota ista ꝓs i duas. quoniā ꝑio
facit qō dicturꝰ ē. Fo ipe ponit iciderter vnus can.
Et medicinales circa sloas fiendā. in quoā ꝓetia
Ti mō doloris fa ibi. Et si euenerit dolor i dorso.
ꝓia adhuc in duas. ꝓio pōt can. circa potum. fo
circa cibuꝫ maxīe ꝛ circa carnes. fa ibi. Et os
vt euitetur caro ꝛc. ꝓia adhuc i duas. quoniā ꝑi
mo pōit duos canōes ō potu. fo iciditer i curatōe
pōit ꝛpetialē can. circa ḡdā cozpora ibi. Et melā
colici ō ḃitib⁹ ꝛc. prio etiā pōit can. circa abstien
tia vini. fo pōit ḡd exhibendus loco illius ibi. Et
utatur. Se prima igitur ꝑte dicit legendo ihas ori
mā. Et os vt dimittat vinuꝫ oīo. f. patiens dolore
ūcturaz. quouꝫs sanetur ꝛc eo. f. dolor sanatōe
ſregra ꝛ ueniant fup ipm. f. doloꝛ ꝛ ḡuor tpa. f. pi
cipuꝫ augmentū. ſtat⁹ ꝛ declinatio. i. p totuꝫ tpo
vniuerſale modi oz vt dimittatur vinuꝫ addit po
nendo alium can. Et os vt dimittat illud. f. uinū
ꝙuet⁹. f. ad potādum. fm gradatōes addit et uta
tur cū ipm dimittit diureticis. f. loco vini ꝛ addit.
Et vinū ō melle. i. idro mel. nel sirup⁹ de melle cū
diureticis. f. simul ꝛferet eis. f. patiendi loco vini
ꝛc. Et ſt intelligēdum ꝑio ꝓ remotiōe ſdictiōis q̄
vt ꝓsse colligi i reſtu. qm ex ꝑio reſtu vt absolu
te colligi qō nullo mō debeatur eis unū in aug.
tpe morbi ꝛ ex fcō vt colligi oppositus. qm os ut
ꝙuet⁹ dimittat fcēm gradatiōnē. q ſ in principio
doloris minus bibat. q̄ tpe sanitatis ꝛ postea ad
huc minus ꝛsus aug. ꝛ in aug. minus usq; dum
ſsic fm gradatiōnē minorando nihil detur. Et sic
apꝑt q̄ in cōsuetis in q̄bus̄dā ꝛpositus ꝛbeat exbi
beri. unus q̄ ꝛpugnāt dictis in ꝓima ꝛte. Est q̄
intelligendū ꝙdictione remouenda. q̄ isti duo
ꝛtrum nō de eodē cozpore uel eisdem cozporib⁹ cū
ēssdē circumstātijs vificātur neq; vificari ꝓsunt
ut ꝑs. Sed ꝓius ꝛtr⁹ vificatur de patiente actu
dolozez iuncturarum q̄ manifestatur ꝙ hoc q̄ bi
ꝛit quouꝫsue sanetur ex eo sanatōe. Et sic
denotatur q̄ est sermo ō patiente actu doloem.
Scōus vō ꝛtr⁹ intelſr de ꝓsitōe ⁊ dolore iun
cturarus in non patiente actu in quo tñ est timor
de doloze ne eueniat ꝛt q̄ ꝛpginozes sui passi sint
tales doleoes cum talis sit mod⁹ ꝓ dītari ut. ā.
dictum est ꝛ ō mostratus in eōne aut q̄ als semel
uel bis sit passus tunc ad ꝓsionem ēt ninum di
mittendum. Et in boc casu dixit ꝛtr⁹ q̄ assue
tis. f. bibere uinum opotet q̄ dimittat fcēm gra
datōnē B tpe sanitat q̄ si fieret subita mutatōra
lē si sustineret nara sine nōbili nocumēto ut. ā.
usum est de consuetudine in eōne de potu os igi
tur panlarie ē fm gradatōem dimitti ꝛc. ꝛ sic ꝑs
q̄ non ſdicunt ꝛtr⁹ quoniā de diuersis est diuer
sus sermo. Sz ꝑ vificatōe ꝛ clara ſteligēda urn⁹
q̄ ꝛtr⁹ os dubitare. Utꝛ uinum uel exhibito eius
ꝓperat in doloꝛb⁹ uncturarum ꝛ ut q̄ sic ꝓmo
quoniā cum iuncture sint mēbra neruosa frigida
ꝛ sicca existentia ꝑter nāl⁹ dispōsita debent ad na
turalē dispositōem reduci ꝑ stum huiusmodi ē
est vinum calm ꝛ humidum. ex dictis segtur igi
tur q̄ ulnum in cura cōuenit ꝛ ar. salē ḃ euidē
tiā vbi talen iuncture sint lapse ad cōplerē ꝛ ma
lā sises eis ꝛ ꝓpter salē sue malem. sue imalem.
Secūdo sic sile est de egritudin⁹ neruoza ꝛ
iuncturarū cū dicte iuncture sint mēbra neruosa
vt ꝑs. Sz vnū speti ꝛ cura egritudinū eium ner
uozū ergo ꝛ neruoſoz apꝑt ꝛ or. silr ꝑs ꝓ .d. A.
fa tertij ca. de cura palisis vltra mās cōuert. Et
vinū ātiquū paucū ꝛferet valde egritudinib⁹ ner
uozū oibus ꝛc. Poctera ꝓ calore naturalē cō

fortat ꝛ mãn digerit marie in ſtatica ꝛ ea3 dige
ſtã ad expulſionẽ ouerit illud ꝙuenit in cura ta
lis doloris ſtatici ſꝫ vinũ ẽ buiuſmodi vini marie
de quo ẽ cõſo termo vt pꝫ ꝫ mẽe. B. foã. cõmẽ
to aſſeroũꝫ nutriuntur ꝛc. Igit vinũ vt operẽ
ſalte in aliquo. Ad opꝫ. exẽ. nr expoſe. Ad B
ẽ ſtr ſingularis textus Auicenis ſcõ canticouꝫ in
cõmento. 23. ad finẽ cũ dicit. Et ſi vinũ ſit ex re
b'mag3 ꝙuenẽtib' caloꝛi nãli tpm nibilominus
ẽ ner nocẽtib' magis caloꝛi mãli ꝛ ſenſibili ꝛ orga
nis ei'. ſ. cerebro ꝛ neruis ꝛc. ex pñti nocet mẽbris
nerueſis. Idẽ voluit. B. ſcõ dñr. Idẽ ẽt colligitur
tertia primi de regimine aĝ ꝛ vini ſalte qꝫ cerebro
nili multi fortꝫ nocumẽtũ afferet ꝛ ꝙ pñs ẽ otigi
natus ab eo ſicut ſum nerui ꝛ mẽbra nerueſa ꝛc.
ꝛ alibi de mente auctoꝛi plures. Jn iſta ẽſtiõ
cula breuiter determinãda duo facia ꝓio notabo
ẽſia ſcõ ꝛcluſiões ꝓnã in mã deciſiuas. No. igi
tur ꝓio ꝙ vinũ ꝓpetere in doloꝛib' ꝛuncturarũ ꝓt
dupl'r intelligi vno mõ ꝙ ꝓpetat vel nocear ſtãte
actu doloꝛe ꝛuncturarũ alio mõ vt intelligat ope
tere vel nõ ꝓpetere in doloꝛib' ꝛuncturaꝝ nõ actu
exiſtentibus ſed ꝙ eꝛ vſus ꝓſeruãdo ꝛuet a dolo
rib' ꝛuncturarũ ꝛ corꝓore diſpoſitio ad tales dolor
vel ꝙ eius vſus facilit ad cauſã doloꝛe ꝛuncta
rarũ ita ꝙ corꝓoꝛa diſpoſite de ſe ẽt magis ꝛ citi'
diſpõat vt ꝛcurrant doloꝛe ꝛuncturarũ ꝛ ſub vno
ꝙ ſenſu ꝛtelligit' titul' gõnis. Scõ nota ꝙ vi
nũ iuuare vel nocere ſm alterã modoꝛ dicteꝛ ſi
ẽ ꝛideatur ꝓt ẽ ꝛntelligi dupl'r vel. ſ. ꝙ exibitus
alimenti ꝛ nutricatõis gra ſit ꝙuenies vl' nociuꝫ
ita ꝙ ꝓt pot' nutritiue ꝙueniens vel diceꝛ ꝙuenies
in actu patiente doloꝛe ꝛuncturarũ vel ad ipſos
diſpoſito alio mõ ꝙ ipm exibitũ loco medicine ſit
ꝙueniẽs vel ita ꝙ ſit medicina curãs doloꝛes ipꝝ
curarũ in patiente ꝛozmalr vel ſit medicina ꝓſer
uans a doloꝛib' ꝛ in diſpoſito ad tales doloꝛes vl' ꝙ
ſit medicina nocens in doloꝛib' vel actu exiſtenti
bus vl' futuris ꝛt. ſ. ipm tanq3 ꝙ medicinã corꝓ'
male diſpoſitã ẽt determinãdo diſponẽtia ꝛta ut ꝓp vſuꝫ
uini facil' ẽ citius cadat in doloꝛes ꝛc. Et hoc no
tanter ꝓnũ qñ aliqñ ſumit' in ſanis vel egris ai
nũ ut ꝫ roꝛem cibi ꝛ pot' ꝙ ꝛ ſanꝫ ex eo egrit re
ſtauratio negligi qñ eſt cibi officiũ ꝛ pellatio cibi
alteriꝰ ad mẽbra qõ ẽ de rõne potus ꝛ ꝓp vtrãq3
talẽ intentõem aliqñ ꝛ plurimũ ſumit' vinũ. aliqñ
uero ſumitur vinũ loco medicine ꝛ potus tanꝫ
alteratiui ẽſt ẽ vinũ ꝙ in digeſtione humoꝛũ exi
bitur frigidouꝫ ꝛ in agtione vſuꝫ ꝛ in ſincopis
releuatõe. Ad ꝙ intentionẽ dixit ꝓpo. quod pot'
indigentia ſoluit. ſ. vinum potarum curat apetitũ
carnũ. Tertio nota qõ ꝫ vinuꝫ multipl'r diuer
ſifr ſtatum regiatur in opleriõe quoniã quoddã
eſt frigidum ꝛ humidum aĝ uicinuꝫ ꝛ aliud cali
dum ꝛ humidum aliud calm ꝛ ſiccuꝫ ut tertio re
giminis accutouꝫ 9mento. viij. ꝛ 9mente ꝛ alibi
in multis locis in ꝓpoſito cuꝫ de vino eſt Sermo
intelligitur de vino in eius potiori ſumpto ſignifi
cato qõ in olbus ferre vini circumſtãtiꝫ mediocri
tatẽ obtinet ẽt tale eſt calm ꝛ humidũ quod plu
rimum ponitur nutritiuuꝫ de quo dixit. B. tertio
ꝛroducꝛoi pulſiuuꝫ ea q̃ a vino appoſitio eſt cita
qz calm eſt ꝛ humidum ꝛc. ꝛ quinto de regimine
ſanitatis idem colligitur ꝛ tertia ꝓbleatum ꝓble
mate. 16. ꝛ. 18. et. 23 colligitur. Jſtis ſic notatis
circa iſtã materiã ponit cõiter iſta cõclusio i egro
tantũ' actu in principio materie in corꝓore ple
toxico non ꝓpetit vinum. Jn declaratione autem
ꝓ parua ẽſtiatẽ ꝛcorꝓore mondificato ꝓpetẽt ꝓt
hec cõclusio ſic expreſſe ponitur. A gordonio ꝛ ſiſtis
huic ponitur a Rhaſi ſa tertiſoe cura paralitico
circa illum tertum. 8. allegatum. Et vinum anti
quum purum ꝛc. ibi dixit quod ſi mã eſt crudi ꝛ
influxꝰ quod vinum non ꝓpetit ſed ſi mã eſt dige
ſta ꝛ euacuatiões fint aliãles facte quod ẽ cem
petit uerum eſt quod iſta cõclusio gentilis peni
tur de vino in egritudinib' neruoꝝm ſed ad ideꝫ
uenit ut dictus eſt. B. cuꝫ iuncture dicantur mem
bra nerueſa. Jſta cõclusio ẽ ſi forte ad intellectuꝫ
eoꝝ ſit va quoniã in principio facit ꝓcipitare mãs
ad loca leſa ꝛ in declinatõe ꝓrtando caloꝛe inã
lẽ ꝛ mãm modica q̃ remanſit expellẽdo imuet tñ
iſta cõclusio ſic abſolute plata ẽ expreſſe ſi textũ nr3
vbi dr. Et cuꝫ ꝙnitat. ſ. patiens vinuꝫ odoꝛifeꝛ
quo ſanef ſanat ẽ integra ꝛc. Jõ ſuſtinẽdo textũ
nr'm ut facer ampliãde ad corꝓoꝛa nunc ſana uel
uentra diſpoſita ad tales doloꝛes dr ẽ dicendum.
Dico igitur ſo principal'r ꝛ ſit hec ꝓia cõclusio
q̃ vinũ exibitũ ꝓ cibo ꝛ potu tñ vt cõiter eo vti
mur cũ cibariꝰ religoſo per ſe nocent neruoꝝ ex
oꝛti ꝛ ꝓſus nutrit ꝫ nutrit in doloꝛib' ꝛuncturaꝝ ſi
ue actu exiſtentibus ſiue futuris neq; religoſo poſſi
nibus neruoſis. cõclusio iſta ẽ de mente a. Al. hic ẽ
ꝓt declarari ꝓio qñ cibꝰ neruoſe ꝙueniẽs dr eſſe
in opleriõe ꝓportionali ſta vt ẽſtz ſtti neruꝰ ob
tinẽt in genere mẽbroꝝ talẽ ſtti ſibi ꝙueniẽtem
obtinẽat in genere nutrimentoꝝ vt eſt cõis ſcõ
la medicoꝝ ſꝫ nerui in genere mẽbroꝝ cũ opa
tõe ſcã ad cutiꝫ modicũ recedunt ꝓ frigidus ẽ ſic
cum nutrimentũ igitur taliter diſpõi ꝓ vt ſit frigi
dum ꝛ ſiccũ ſi ꝛq eſſe ipſis cõueniens vinum aut ẽ
de quo ẽ ſermo ẽ calm ꝛ humidum in genere nu
trimentoꝝ ergo ꝛc. Bꝫ ſi forte dicere q̃ hoc
ẽ vm in corꝓore optime ſano conſeruãdo ſimpliciꝛ
ter in mẽbris ãt egris vel ventris ſ gbus ẽ neceſſa
ria puiſſio vel curatio ꝛ in ꝺ̃ã cõſiſtunt ꝛietate
cõueniret vt nutrimentum nõ ſit ille mõ ſile ymo
aliquomõ ꝛiuꝫ ut in caſu nr̃o ubi nerui uel ſunt
actu dolentes uel in uia ad caſum in doloꝛes ꝛc.
Cum igitur vinuꝫ caliduꝫ ſit ꝛ humiduꝫ ut in ea
ſu marie cõueniꝛe huic difficultate breuiter dica
tur ꝙ motiuum ꝫ cõuenientiã in caſu quo vinum
exibeatur alteratõis ꝛ medicine gra ꝛ nõ gra tã
tuꝫ nutrimenti ut in concluſõe dr̃ nico ẽt ꝙ in ꝓ
uiſione ipſoꝝm neruoꝝ caſu cõpleꝛionem frigi
dã ꝛ ꝓportalem ipſoꝝ neruoꝝ ; non eſt vinum
ſibi ꝙueniens quoniã in tali puiſſione ex medicꝰ
uel cibꝰ ꝛdus medicalis ad ꝛrium ꝓiſſe cõuerti
quantum membrum corrigendum uel ꝓſeruan
dum in aliud contrarium conuertitur ut uolebat
B. tertio tegni, ꝛextu 9menti quiti mõ vinus ẽ cuto
eſt ſermo plus ad humidum ꝛ calidum declinat

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

reſpectu cibi tpati quā neruī ſ frigidō ꝛ ſicco acu
re declinent vt manifeſtuꝫ eſt intelligenti ſequit
igitur quod ēt ex pre huius vīnū tale non ꝙuenit
yino ſua notabili caliditate nocet neruis Ꝫiuz ni
nis exiſtēs ipſis. Confirmat ēt ꝛclusio ꝙñ vinuz
tū ſubtilitate ſ ẽ tū amicabilitate cū vtute ē ma
ȳe penetratiuū. vñ ſepe idigeſtū ad mēbza p̄paz
tranſit ꝛ vſqꝫ ad oēs neruos in qbus a frigiditate
dictoꝝ mēbzoꝝ cū nō poſſit ſufficienter digeri in
acetoſum ꝙuertit ꝛ ꝓinde ſicut acetū nocet ma
ȳme neruis ſua acuta ꝗſtate medicādo ꝛc dice
bat. B. tertio regiminis acutoꝝ tertiu ꝑmēti ḡro
Acetū feminis pluſiḡ maſculis inimicaſ ḡz vul
ue ī matrici nociuꝫ eſt ḡ. ſ. ē neruoſa ꝛ ibi ꝑz ſcō
mento de mente. B. q̄o acetū magie noceat ner
uis ꝛ mēbzis neruoſis ḡñ cū ſua frigiditate ẽ ma
ȳme penetratiuū ꝑ ſubtilitatē ſue ſ ẽ. vñ dicit
ꝙ penetrat ī mēbza neruoſuz igit ſ ẽ nō remaneat
in eo ꝙs ḡñ ſit ꝗa valde cui nō nocet ꝛc. Ezz
ig ſ vinū ſit acetoſū magie vicinū ſm mēz dictū ꝙ
q̄o ei⁹ vſus via cibi ſit nociuus neruis ꝛ mēbzis
oibus neruoſis nocet ēt ſua penetratōe ēt ſi aceto
ſum nō fiat ḡñ mās ſuꝑfluas intra ſbam neruoſā
ꝛ neruoſoꝝ mēbzoꝝ ſecū deferēdo ꝙuertit. Tez
tio ad ꝛclusionē Ar. ḡñ vīnū cal⁹ ꝛ ſubtilez bu
midū eſt exiſtens plurimū ad cerebꝝ euaporale
Nam hoc vī ꝓpriū caſu ſubtili cū humido ꝺiun
cto ḡñ calida agens ꝛ humidū euaporare facit ꝛ
ſic ipm ad cerebꝝ eleuat ꝙ ꝙ ēt vino maxime
fit debitas vel crapula tertio ꝓbatū repleꝛ igi
tur cerebꝝ vapoꝛib⁹ magie ex vino q tāḋ igroſ
facti ꝛ ad naturā deducti ſtatica ꝗgiditati cerebri
ipſo cerebzo nocumentum inferunt ipm vlterius
infrigidādo ꝛ humectādo ꝛ ſic debilitādo quo ſic
a mā humida debilitato facile tales materie ad
neruos ꝛ neruoſa mēbza deducēt ꝛ ſic vinuz hoc
mō nocet. Pro iſta ꝛclusione ēt ē ſingle vbuz
Aza ranū q̄ī parīcie doloꝛē iunctura ruꝝ dixit. Et
nō bibat vinus oibus diebꝰ vite ſue. Et ī anſ ē poſ
ſibile ei reliquere vinum ex nimia ei⁹ ſclinatiōe
ad ipm abſtinere ſalte ab ipſo ȳno ānō vel duob⁹
vſqꝫquo doloꝛ recedat ꝛc. hec ēt ꝛclusio ē de me
te Ꝛcilitatoꝝ ozia. ecij. vbi vificat ꝛclusionē ēt ex
pimento dicit ſic videm⁹. n. boies vīnū non biben
tes ꝙ legē vt Saracenos aut carentes ḡz illuc ſi
puenit ꝛel inopia ſeu abominatōe fatali vel pie
tatis ſtudio neruoꝝ paſſionibus cūbere minime.
Et hoc ꝑ ꝙ in cura regulari nunq̄ in talibus
patiēt⁹ ēt aliquo tpe modi ꝑ via alimēti ẽ ei
bendū vīnū inferī ſo ḡ ſi exibeat in declinatōe ēt
in via cibi talis exibitio eſt diſcōueniens infertur
tertio ꝙ magis nociua ẽ eius exibitio hoc mō in
principio vel augumēto ḡñ in declinatōe quoniaz
in ꝓincipio ꝓ ipm liq̄ſcunt materie ḡ ad neruos ō
portate ex cis neruī magis replent. Inferī ḡrto
ꝙ ēt ſanie ad eos diſpoſit exibitō vīnī ꝑparat ad
dictos nodozes. Inferī ꝛ ḡñ ꝙ ī pietis ꝛ actu patiē
tibus vīnū ſubtile albuz ẽ magis inimicū. Inferī
ēt ꝙ vīnū acutū citrinū uetus ēt magis nocet ḡz
mediocre ꝓp hoc ſ. ꝙ ē magis penetratiuum ꝛc.
Inferī ultio ex eiſdē fundamentis ḡ in dictis cos
poꝛib⁹ bibere vīnū in ſciuntio ꝛ cū vehementi ſiti
ē multū ledens ut dicebat. B. vī. Anſ. in cōmento
aff. Eſt vnici nō podagrizant ꝛc. poſſeo ad alia di
ſcurrere ſi liberet. Eandē ēt ꝛclusionem expreſſit
Raſis. iz. ītinentia dixit ſic abſtinētia potus vīni
ſanat podagrā. Ego. n. dixit ſpe vidi plures patien
tes relinq̄re potū vīni ꝛ ſanati fuīt ꝑ podagra oīno aut
ad min⁹ debilitata eſt paſſio inde valde bñ addit
Ꝛcſidera tū q̄ ſi de retentōe potus vīni nō euene
rit patienti detrimentū cuiuſ eius potus oī ḡre
eius. Q̄ ſi non poterit abſtinentia potus vīni fieri
toto tpe nite ſue ſaltem ſiat ꝑ duos āños ut paſſio
tollaſ ꝛc. Ecce itaq̄ ſi aliq̄ medici cōcedunt ut
num in talibus paſſiōb⁹ vīna cibi ꝛ in cōi vſu poſ
hoc fit ex ꝓpria medicozuꝫ ſiuctudie magis blā
dis intendentiuꝫ ḡ recte curare uel modica ipſo
ruꝫ aduertentia ꝛc. uel niſi ſi infirmari uolum⁹ ali
quō relinq̄re uel quoniā ꝑ dimiſſionez vīnī incur
runt aliq̄ñ notabile detrimentuꝫ ut debilitatez in
vtute aut multiplicatōez uentoſitatuꝫ ī naturali
b⁹ aut debilitatez digeſtiue. Ex ꝗbus ḡ ꝙuertitur
ad caceſiam uel aliq̄ huiuſmodi. Et tunc po
nitur iſta ꝛclusio q̄ ꝛs ita ſit ut dictuꝫ eſt ſi vīnuz
aliq̄ñ in doloꝛib⁹ iunctura ruꝝ ꝛ in paratis ad eos
dia medicie ꝙuenienter exibetur aliquādo ḡdez
regulr aliquādo irregulr ſz ꝙuenienť. Iſta cōclu
ſio quo ad ꝓmā ꝓtez eſt de mente. d. Ā. ſecunda
rem loco allegato ubi dixit ꝛ vinum antiquum
paucum ꝑ ſeret in ald⁹ egritudinib⁹ neruoſum ꝛc.
notanter dixit paucum ꝛ ſic medicinalr ibi ḡdez
intelligebat ḡ in declinatione morboꝝ ꝓcipue
materialiū neruoꝝ ꝛ neruoſoꝝ exibitio modi
ci uini ꝑferī. i. eſt apta ꝑferre. Dico ēt regulr
q̄ non exiſtente forti indicatione ad opp. quoniā
tunc in declinatione morboꝝ virtute debilitata ꝛ
materia iam ꝑ ꝓre expulſa uel reſoluta per exibi
tionez vini antiq̄ modice ḡſtatis vtus ꝛ ſtatur
ꝛ reliqe materiaruꝫ ſi fint in via expulſionis erpel
luntur uel a calidītate uini reſoluuntur ꝛc. Ilegz
eſt ibi timoz de nocendo neruis nocumēto nōbili
tū q̄ modici exibitio virtute debite reglr ꝛ digeriť
neq̄z aptum eſt in neruis acetoſari non eſt etiaz
aptum penetrare multuꝫ ꝛ materias in ꝓfunduz
idecuecere tum q̄ modicum exiſtens ,nam auara
naturalib⁹ multo tpe ſuſtinet ne ſubito penetret
materie etiaz ſunt ꝑ magna ꝑte euacuate uel ſal
tem digeſte unde ſunt magis ad expulſionem ſci
nate ḡñ ut ſintra neruos deducant non etiam pp
ter eſt timoz de liq̄factione materieruꝫ non etiā
timoz eſt ex modica ḡſtitate ut nocumentum per
euaporationem fiat cerebzo ꝛ ꝛſr neruis crapula
uel ebrietatem cāndo ꝛc. ut ꝓs ꝛ etiā manifeſtuꝫ
eſt q̄ eius exibitio illo tpe eſt regularis quoniam
conueniens ſine indicatione magna ad oppoſituꝫ
quandoqꝫ etiam gra medicine in doloꝛib⁹ iunctu
ruꝫ a mala opleꝛione ſicca ſine materia uinuz
aqua mixtum ſi medicum ipſius exibeatur vide
tur regulariter exiberi poſſe et patet conſideran
ti. In alijs vero caſibus de quibus ſupra dicebat

cū vīnū exibet in aliqs tpibus modi mālis iunctu
rag vt pp debilitatē stomaci ⁊ multiplicatōes vē
tositatis ꝛc. tūc dico q ⁊ ſi aliqñ ꝙuentat eī exibi
tio qñ melī⁹ in ceteris ſit ꝺ cāibꝰ vīnū exibet qñ
ſi exibere qz maius ſeqret̄ nocumentū nō exhibe
do ꝺ exhibēda tū ꝙlibet talis exhibitio ē irregu
laris maxime ſi cū cibo ⁊ in ꝯtrare exhibeat vt
exhiberi ſolet qñ ꝑ ipſi⁹ exhibitōes in dictis tpi
bꝰ modi neriosis mēbris ſēp nōbile ſeqr̄ nocume
tū vt ꝑz ex eis ſ. ſupra dicta ſunt nō recapitulādo

Et tota q̄ ite fuit intellectus Gordonij in ꝺclu
ſione ſua. ſ. q̄ in principio in doloriꝺ⁹ iunctarum
nō competit vīnū. hoc ē regulr̄ marie in corpore
plectnico ut ipe dicebat. Jn ꝺeclinatōe aūt ꝛ
corpore mōdificatoī pua ꝯtrare cōpetere pōt. ſ.
regulr̄ ut dictū ē tic potes formaſ ꝯclusionē ſi plz
hoc mīrōnā ē cū vīnū exhibet gſa medicine ⁊ nō
alimēti gſa. Theas hoc repugnat tertuī nſo cū di
pit. Et eo ut nō bibant vīnū oīo vſqꝫ ſanentur
ex eo lanatōe integra. Jntelligebat ipſe nō bibāt
via cibi ⁊ potus vt cēiter fit. Sꝫ ſi aliqñ oz ad ipz
inclinare medicialr̄ tunc oz ipm ratificari. ſ. vt ui
debitur in ſeḡnti pricula text⁹ nr̄i. Et ſm iſtā ꝺcla
rationēs ē riſum ad difficultatē tota ⁊ fm eandez
poſſum⁹ rndeꝺ ad ar. ꝙ fiebāt an opp. ad primū ꝺ
prio ꝙ ar. hꝫ euidentiā cum exibetur vinum via
medicine ⁊ gſa nutrimenti dico ſo ꝙ ꝙ vinum cō
uenienter non ſit ꝑiculatio neraqz⁹ a lapſu ſibi
ꝑoratūli vno ē vīnū ampl⁹ cal. ꝙ ꝙuentat ⁊ ner
uos relaſſat ⁊ reſoluit ut dictuz in corpore qñia
ꝛc. poſſit ēt dici q⁹ hz ꝙ hunc mōm uideat debere
ꝑferre tī ꝙ miſtos alios mōs magis nocet ⁊ ſic eī⁹
vſus nō ē ꝙueniens ad tertum. ꝺ. A. dictuz ē ꝙo
intelligat ꝛc. Ad aliud dicatur via medicie aligñ
ꝙuenit vſus eī⁹ vt dictuz eſt. Et ſic ſit finis cū gſa
aliſſimi ꝛc. Et ꝺ⁹ ꝺeclarādo ꝓime ibe textus.

Poo declarat̄ ſe ibe ſeḡntis vbi ponit qꝺ fiē
ꝺum loco poſ⁹ quando ꝺimittit̄ vinum in caſu
de neceſſitate. Eſt igit̄ notandus quoniā ꝺicit.

Etuatur ꝛc Poſſet aliquis legitime ꝺubitare quoniaꝫ ſupza
cum loḡbatur oe exhibitōe diureticoꝝ noluit ꝺiu
retica ſolū exiberi debere factis euacuationibus
ſi igit̄ vīnū ē ꝺimitten vſqꝫ a principio ꝛ ꝓ totū tpe
vſe morbi ut ꝺicti eſt cum tñ a principio non ſint
facte euacuatōes apparet ꝙ non ſp ꝙz ꝺimittr̄ ui
num ſit urendus diureticis. Poo hac igit̄ difficul
tate remouenda eſt intelligendū ꝙ meo ꝺ. A. nō
fuit ꝙ ſimplr̄ ꝺiuretica ꝙeniāt loco uini. Sꝫ ꝺi
cit ꝙ eſt utendū ꝺiureticis. ſ. aligḃ aḍ necoꝛem
ſimul cū aḡ paucis tñ ita. ſ. ꝙ illud totum gſa po
tus offert̄ non ſimplr̄ ꝺiureticū ſꝫ ꝺñ ſit ꝑticipans
virute ꝺiureticoꝝ ⁊ rō huī⁹ ē quoniā vīnū ḡ exi
ber̄ cū cibis aḍ ꝺuplicem iteñ exibet̄. ſ. loco nu
trimenti ⁊ loco potus ꝺe latiui cibi aḍ mēbra unō
cibꝰ ei⁹ vīno mixt⁹ poſtḡ eſt ꝺigeſt⁹ ꝙeniēt̄ ꝛc tūc
melī⁹ aḍ mēbra trāſe ḡſ ſi cū vino nō eſſet mixt⁹
expediꝰ iḡit loco vīni cū ipm ꝺimittr̄ loco potus
aligḋ exiberi in quo ſit virus penetrare facies ci
bū aḍ mēbra. Aḡ aūt ſola ꝺe ſe aḍ hoc nō ſufficie
ret ex ſua frigiꝺitate ⁊ groſſitie ꝓhibeat magis ꝓ
ne trar̄ ꝺcm ḡ iuuet fuit igit̄ neceſſariū ꝙ hac ꝙ
cienda intentione vt ſimul cū aḡ in ꝺecoctōe eius
appōerent̄ aligḋ leuia diuretica. ſ. ꝺeportatiua nu
trimenti aḍ mēbra quoꝝ virute hec intentio cō
pleri poſſit. Et ꝙ hoc addit. Et vīnū ō mele cū
ꝺiureticis ꝛfezet eis. ſ. aligñ eis ꝛferet ſiruꝑus me
lis cū aḡ ei⁹ vbi. ſ. eſſet corꝓ melācolica ſenille in
quo ꝺificulter ꝑenetrat cibū aḍ mēbra nō ē aut̄
neceſſariū in ꝺ hoza ꝺolores ꝓtientes talē potū
exiberi ymo ſ cā calida valebit ſola ꝺecoctō ꝺcti
cū modico zuchari vt in pluſ tñ ꝙeniens potus
loco vini in ꝺoloriꝺ⁹ iunctarū ē aḍ mellis ut ꝺi
rit Meſue in ſermone ꝺe aḍ mellis ꝺiſtinctione
vi. ē aligñ aḍ zuchari in eſtate ſuffcit ē vocabil
hec aḍ fcā cū ꝺiureticis vel aliquo coꝝ quoniaꝫ
zucharum in hoc ponetur ꝺiureticum eſt. n. in co
aptio ⁊ abſterſio ꝓia ḡrti ꝺe cura eſt. ex opillatō
ne ꝙ hoc igitur q⁹ ē in eo aptio ⁊ ſic in ꝓpoſito ꝺ
ꝺiureticum ꝺe cōi tñ vſu apponunt medici in oḡ
cinamomus aliq mac⁹ m aliqui ſaluiā vel roſma
rinum in iſtis ē vīnū aliḋis aptiua ⁊ cum ꝫ ner
uoꝝm ꝛfortatiua ⁊ ſic i caſu eſt ꝙeniens remit
tendo nocumentum aḍ aptum ſua frigiꝺitate ſe
ri neruis. Et ex his ꝓz mal⁹ mod⁹ eoꝝ ꝓa ꝓ
ticantium ḡ in ꝺoloribus iunctarum ꝙ phibito vī
no exibēt aqua ꝺecōis cotiaḋroz intēḋētes ꝛſtipa
tioni ꝙ cotiandros ⁊ non ꝙ uocatēi aliḋi vīm ē q⁹
foꝛte ꝙ ꝺecōem illā ac grirur ḡḋā ay. tio ꝓpt̄ partē
calḋā ſuperficialē cotiandri ḡ acuta eſt cuz mo
ꝺicum ꝺequotqz ſꝫ hoc non eſt ꝺe eoꝝm inten
tione ſed cus fit illa para calḋa ꝺiſſoluitur ⁊ con
tralis frigiḋa ⁊ ſtptica ꝺecoctō remanet ⁊ tunc
illa aḍ in caſu eſt nociua lege hꝫ ḡñ clara eſt.

Et melancolici Jn iſta ꝑte ſuperius ꝺiuiſa ipe ꝓit vnuz
can. ſcilicet̄ curatiuum quoꝝḋā ꝺeterminatoꝝz
corꝓoꝝm vt melancolicoꝝm ꝺolores huiuſmoḋi
patientium ꝺicit igitur ꝺcnter. Et melācolici
ſ. hoīs ꝺe hitib⁹ arteriā vel ſupple ſpālem ꝺolo
rem iuncturarum oz vt rerificetur. ſ. coꝛrigatur
ſplen ⁊ euacnetur ei⁹ melancolia ⁊ humectetur
corꝓ ei⁹ ⁊ leniatur cum cib⁹ ⁊ inactionibus ⁊ ſiſi
b⁹ ⁊ non aſſiḋuetur ſuper ipm. ſ. cum mediciꝑu
ra reſolutio ſine lenificatōe ſicut ſciuiſti in radici
b⁹ vlibus. ſ. hic ḡrta ꝓimi etiam ſupza in ea. Nō
ḡ iſta ſ. hr̄ ꝺifr̄ ꝺuplicem ſenſum ꝓim⁹ eſt ḡ ſi
hō melācolic⁹ patiatur arteriā ꝛc. Dcēus ſen
ſus eſt ſi hō patiatur ꝺolorem arteriū. a cā me
lancolica. ſ. a m⁹ meſica oz ut rerificetur ꝛc. Et
iſte ſi ſenſus eſt marie vſus qñ ꝓio expedit rectifi
care ſplenez ꝺigerendo mām meſicez in ſplene ⁊
plurimū reſecuatā ēt ſplenē ꝛfortare ut ſic poteris
in mōꝺificādo ſanguinē a meſia ne ſtuat aḍ im
cturas exigitur ēt poſtḡ eſt fcā ꝺigeſtio in mā ut
cum ꝙpoꝛciaē euacuet̄ exigitur ēt ſpialiter cuz
mā ꝺigerit ut humectet̄ ⁊ leniatur ⁊ cum cibis ⁊
mediciis notanter ḡñ ꝺe hac maioꝛ ē timoꝛ ne pe
trificat̄ ſe māe ḡ ꝺe quacūqz alia mā peccāte ut
ꝛ ſi ſupza poſuerit generaleꝫ can. circa oēm mām
iuncturarum ⁊ non ſimplr̄ attendam⁹ cus reſoluti
uis niſi cū hoc humectem⁹ pp ꝺubiū petrificatio
nis ḡ ē unū ꝺe peſſimis accidentib⁹ ꝛingēt̄ibꝰ in
doloriḃ⁹ iunctaraꝝ ꝑcipue ſi ꝺe hac mā ſpecialē

fecit cau. quoniam talis materia facilius trãsiret
in petrificationem ꝛc. lege ifam quia clara est.

Et oportet ut Positã posuit regimẽ
dicta circa potũ. Hic
põit regimẽ circa cibũ ꝛ pcipue circa usũ carniũ
dixit igit. Et oz ut deuitetur caro ꝛ eo qõ frigi
dũ ẽ de hac egritudine ꝙ ſi necessaria fuerit tũc
det caro Aluis mõrane ꝛ lepozine ꝛ ẽ gazelli ꝛ oĩs
caro paucaꝝ ſupfluitatũ. Nota hic repit duplex
lra vna dixit. Oz vt deuitet caro in eo qõ fcñ
ẽ de hac egritudine ꝛ tunc oz exponi vitetur caro
cũ talis egritudo multũ infestat tũc quasi oẽ egri
tudo fcã ꝛ rõ ẽ qñ cũ talis egritudo multũ ifestat
sicut ẽt in aliis mãeb⁹ multũ infestantib⁹ oz dare
cibaria facilis digestionis modici nutrimẽti ꝛ mo
dicaꝝ supfluitatũ ꝛ ſic ẽ vitãdaicaro vt vrus pol
sit intendere modo ꝛ mãe eius ꝛ pcipue in talib⁹
doloꝛib⁹ nõ oz exhiberi caro qñ ꝑ eã coxꝑ minus
humectatur ꝛ ſici casu nocet. Qz ſi pur necessaria
fuerit vt pp debilitatẽ infirmi vel aliã cãm tũc de
tur caro Aluis montane ad oẽaz auiũ ir age de
gentiũ ꝙ Aues montane bñt bũdã aereũ ꝛ ſic ꝑ
ſũt nutrimẽtũ nõ aqueã humectans ſed subtã
triticũ sunt ẽt paucaꝝ supfluitatũ sunt ẽt merito
modi ẽ facilis satis digestionis. Ideo dico de caꝛ
ne lepozina ꝛ gazelis ꝛ huiusmodi in ꝑaratõe ad
alas carnes ꝙ rupedũ sunt qdẽ magis aerei nutri
mẽti ꝛc. alia ifa dicit vt libro meo. oz vt deuite
tur caro in eo qõ ẽ frigidũ de hac egritudine. i.
qꝛ oz vt vitet caro in hac egritudine ẽt frigida. i.
a cã frigida pendẽte pp cãs nũc dictas pp doloẽ
infestantẽ vt nõ posit intẽdere digestiõi mãe mul
to ergo magis vitanda ẽ caro in eo qõ ẽt calidus
de hac egritudine pp cãs magis ꝺpedientes ꝛ de
qbꝰ sumit medicatio de nõ dato ꝛc. cũ egri
tudine de cã calida pendente maioꝛ ẽt doloꝛ ẽt ẽt
mob⁹ ꝛ vtentioꝛ ẽ ambo ꝺdicãt de magis sub
tiliãdo dictã vt ꝑs ẽ relligẽs. Si igit eo⁹ uitari ca
ro regulꝛ ẽ doloꝛe iuncturarũ a cã frigida pp cãs
ẽ. tactus ꝑ hoc ꝙ humectat ꝛ ẽ notabiliũ supfluitatũ ẽt satis difficilis digestionis se gitur ꝙ multo
magis in talio doloꝛe ꝺiuncturarũ ẽt in doloꝛe ẽt
qñ in doloꝛe a cã calida exhibitio carniũ calefaꝛ
ꝛ ſic tacte ſmebat ꝙ nullo tali doloꝛe regulꝛ cõ
uenũnt carnes. Sz aliqñ ꝑ necessitatẽ cũ volu
mus exhibeam⁹ de illis ꝙ dcã sunt quo casu ſi pol
sint digeri ꝺuenienti⁹ exhibent⁹ ad tẽ ellisſate
qñ mit⁹ relaſſant ꝛ paucaꝝ sũt supfluitatũ ꝙ elisſ
sate ſi ꝺuenit⁹ere de his ẽt ꝛ religs ad dictã ptinẽ
tib⁹ ẽt infra dicẽf in ca. de cautella a doloꝛib⁹ iun
cturarum lege litteram tu.

Et si euenerit Jn hac vltia ꝑticula
ꝺ. A. ponit vnũ spãlez
can oeclarãtẽ a quo loco sit fiẽda ſtomia in certo
cãu ꝛ breuiter ꝺixit. Et ſi euenerit doloꝛ i dorso
in ꝑmis ꝙmutet⁹ ad man⁹ ſtomia ex mãu vt ex gre
diat⁹ sanguis ꝛ humoꝛ. ſ. cũ sanguie peccãs ex pte
sue declinatõis. Dco intellectu ptis ẽ singulꝛ itel
ligẽ ſi qñ. ẽ. cũ ẽ fcã mẽtio de fiẽi ſtomia in dolo
re iuncturarũ ſoli eũ caꝛ fermo de ſtomia fiẽda vel
materia in principio fluꝛ⁹ exſiẽ ꝛ v. l ꝑ pte fluxa
ꝛ ꝑ pte fluxuꝛa ꝛ tũc ſtabat ĩctio diuersiua tãtũ
uel ſtabat ĩntio diuersiua ſimul ꝛ euacuatiua ꝛ
ꝑptez a ꝺuide ꝺicebat ꝙ existente doloꝛe in parti
culari in medio fiẽda erat ſtomia vel ꝑ pte ẽtia tã
tũ uel ꝑ pte ẽditoꝛia quoniã si erat ĩntio tantũ
diuersiua ſtante vltate fieꝛi erat diuersio ẽditoꝛia
ꝛ ibi erat intẽtio mixta. ſ. diuersiua ꝛ euacuatiua
fienda erat ſtomia ex pte ẽtia ito ꝙ nũqũ dictũ
est ꝙ eandẽ pte fieri ꝺebere euacuationes cũ ſto
mia. Hic ait. ꝺ. A. ponit can. in fienda ſtomia
quoniã ẽ ĩctio tãtũ euacuaꝛ ꝛ nullo mõ diuisua
qñ. ſ. materia ẽ totaliꝛ fluxa vel tãſiu ſſa ꝛ nõ ẽt
ei⁹ aliq̃ ꝑ fluxuꝛa vt cuꝛ venerit doloꝛ in medio in
ꝑmis ꝛ qñ talis doloꝛ i dorso ꝓpagẽs vtplurimũ
pendet ex sanguine vel materia mixta sanguini.
Jntelligit ergo de doloꝛe a tali materia pendẽte
facto igit̃ illo doloꝛe ẽ factis. ſ. diuersionib⁹ opoꝛ
tunis cũ ſtomija religs ẽt factis ꝙuentib⁹ ꝛeme
diis ſi ꝑsitea ꝑmutet⁹ ad man⁹. ſ. totaliꝛ vt. ſ. ad cu
bitũ vel ad rasetas man⁹ ꝑpte sumꝑcita vt tota
materia sit permutata ꝛ in totuꝛ ceſſauerit doloꝛ
ꝺonc ſtante doloꝛe in manu vel brachio materia
ẽt tali existente vt ſit cum ſtomia educibilis tunc
ꝺixit tertius ꝙ ſtomia fieriꝛ ex manu vt euacue
tur sanguis ꝛ humoꝛ. ſ. cum sanguine peccans ex
parte sue declinatõis. i. ex pte de ꝙ humoꝛ decli
uit ꝛ rõ huꝰ ẽſt quoniã vbi ĩntio sola ẽ euacua
tio ꝙ melꝰ adimplet euacuando. ſ. ꝑ gtẽ in ꝑ pec
cat. ꝙ ꝑ aliam vt collig. ꝛ tertio tegni. Et ſuit
ẽt ĩsia clara eiusdẽ. B. in huo de ſtomia diſſiciõe
fa ca. v. ad pñm. cum dixit. Nas icipiendũ ꝑ gdem
ſ. doloꝛib⁹ vel apoſtemat⁹ ꝛ ex materia fluente ꝑ
bibere oz ꝙ supfluit. ſ. humectendo in antiquat nõ
i. ꝑpias totaliter ſluꝛis ſoli euacuaꝛ ꝙ in incarnã
est in parienti supplẽ uenit ꝛ addit. Et uacuabil
autem opie B. ſ. talis materia totaliter fluxa ꝑ
copulatas venas eis. ſ. mẽbzie ꝙ in ipſa particula
supple sunt ꝛtentꝛ ꝛc. Et sic ꝑs de mẽte ei⁹ esse ꝙ
materia in totuꝛ fluxa ſi est fiẽnda euacuatio ꝑ
ſtomiaꝝ ꝙ est fiẽnda peccante materia sanguiea
tunc fieri est ſtomia ꝑ venas copulatas materie
peccanti ꝛ tic ꝑ partez ad quam materia decli
nauit oz fieri euacuatꝛ ẽ. Nota tñ non esse men
tem suam ꝙ ſi doloꝛ ſit in cubito ꝙ ſiat ſtomia ex
cubito qñ nunq̃ a membro ego est actu fiẽnda
ſtomia ꝑ timoꝛem ne ad ipm alie traheꝛ ẽt mã
nisi foꝛet mã nenenosis ꝛ intellexit ꝑ venas copu
latas ꝛc. i. ꝑvenas ꝑximas ꝛ ḃrtes magnã ꝛ ime
diatam ad locuꝝ colligantes fieri ꝺebereſtomia
ſtante igit̃ doloꝛe in cubito fiat ſlobotho mia cuꝝ
intendim⁹ in casu euacuare tantum materiaꝝ ex
vena posita inter anulares ꝛ minimum ꝛ ẽt vena
posita inter policem ꝛ indices in casu codes sima
ẽt cũ ſit ramꝰ ẽt basilice vt alias ꝺixi ẽt de men
te. ꝺ. A. ꝛ sic ẽt credidit Semilis tertia tertij. Si
vo foꝛet doloꝛ in rasetaman⁹ in cãu nõ fiẽda ẽt
flobotho mia euacuatiua ex basilica cuiscez pta
cbij quoniaꝝ lz nõ euacuet ex loco dolente sit tñ
euacuatio ꝑ venas copulatas ꝛc. Et B. ẽt ꝙ ꝺixit
ẽt i suma lege ifaꝝ totaꝝ ꝛ sic ẽt finis ca laudes
altiſſimo infinite. Jam restat ut finis cõſi. me
meoꝛ magis cõmendet⁹ fumate ca. Jn ca igi
tur ꝑio ꝓposuit cuꝝ doloꝛis iuncturarũ pendẽtiũ

a malitia tātū cōplexiōis vt q cura ē per regimē
ūium ꝛ ſi cā eſt iſtā matio pura cura ē infrigida
tio cū dieta ꝛ medicisita ēt ſi cā eſt malitia ꝑpe
ꝓionis ſigide curatio eſt cū regimie calido ponit
tī ibi vnā ſingulare in textu. q. aliqñ i dolore ēt
in materiali ꝙuenit euacuatio vt in cōplexiōe ca
lida euacuatio collere ꝛ ſanguie qñ curat per ac
cidens infrigidando ita ēt in mala cōplexiōe fri
gida euacuatio ſſtat̄ iuuat quoniā calefit mēbruꝫ
per accidens. Poſtea ponens can. curatiuū in
dolore mali ipſe ponit duas principales intentiões
quaruꝫ vna ſumit a mā q eſt in fluxu ꝛ alia ſumi
tur a mā fluxa ꝛ illa q ſumit a materia vt eſt in
fluxu ꝓcitur duab⁹ ꝓximis intentōibus. i. diuerſio
ne ad opp. ꝛ ſſortatõe mēbri ne recipiat ꝛ illa di
uerſio ēt ē duplex quoniā ꝙdā eſt diuerſio tantum
ſine euacuatione ꝙdam eſt diuerſio cū euacuatio
ne intentio ät q̄ bꝫ ad materiā fluxā eſt vna tātū
ſ. in totum euacuatio et⁹ qō fluxit ꝛ talis aliqñ fit
ſenſibilr cum ſcarificat̄ vel ſſtomia aliqñ inſenſibi
liter cuꝫ ēplis ꝛ huiuſmodi. Poſtea ſpāliter de
ſcendendo in materialib⁹ ponens ordinē in ea ſ q̄
cōpetere ꝓte ſſtomia vomitus ꝛ ſolutio ventris vt
materia peccante cum ſanguine dixit primus qō
fiat ſſtomia diuerſiua ꝛ ibi ſunt dicta multa de ſio
bothomia fienda. ſcr q̄ vena fieri debeat an er
endē ꝓte vel ex oppoſita poſtea fiat vomitus cuꝫ
materia ſi peccat deorſum vt in pedib⁹ ēt diuerte
do poſtea fiat ſolutio ventris ꝛ expōebatur debe
re intelligi de ſoluē ꝓpie dicta ꝛ nō de lenitione
ventris quoniā illa oꝫ ꝓcedere alias euacuatões
poſtea dans ordinē in exhibitōe medicinaru ſolu
tiuaru dicit q̄ debemus icipere a re fortí niſi ꝓhi
beat ꝓiuatō maturitat ꝛ groſſitudo materiei vbi
ſuit ter. ſatis ambiguus quonia aliqñ vſ ponere
timoē in exhibitione medicinaꝝ fortiū a princi
pio ꝛ poſtea vſ earū vſuꝫ a principio ēt magis lau
dare. In effectu dictū ē q̄ ipſe intendebat q. a
principio euacuandū eſt cū medicia appropriata
aliqualiter euacuante a iunctuꝛis debili rī ꝛ in p
ceſſu poſſum⁹ ad fortiores ſm̄ gradationē proce
dere ꝛ nō debem⁹ eis medicina lenitiua tantū ve
multi faciunt. Et ſi aliqñ auctores videāt vti
caſſia ſtue aliis ſolutiuis de ea tātū ſumāt cū ele
ctue euacuēt. ſi collerica ꝙ apponēdo aliquod
aſtringatiuū ne mā fluat ad iucturas ꝛ aquā folla
tī in collerica dictū eſt tī ibidē de mēte. d. A. eē
q̄ minor timor eſt in applicatione talīū medicina
rū ellectiuaꝝ in ꝓtincipio peccante materia col
lerica vel flatica ſubtili ꝛ aquea q̄ peccante mā
frigida groſſa quoniā talis materia ſubtilis a pri
cipio ꝛpata materie groſſe vt ſicut digeſta aliqli
ter ꝛ ſic minus nocumentū ſegtur ad ipſā euacua
tionē in ꝓtincipio ſcā cū medicia appropriata q̄ i
groſſa. Et addidit ꝓ talē varietatē diuiſa mā q
i mā oppoſita fiāt ſolutia ꝛ ēpla oppoſita ꝛc. P̄ea
poſuit timoē in faciendo ſſtomia a principio qñ. ſ.
nō eſt neceſſaria ſſtomia vt cū nō ē materia pec
cans ſanguine vel cū ſanguine mixta vbi dixit q̄
ſſtomia acreſcere facit humores ꝛ facit eos curre
re in corpus ꝛc. Et idē dixit de euacuatiõe fortí
ꝛ laboriose mīnꝫ ſoluēte ſcā ꝓincipio q̄ ꝓp cā
dē cām nocet. Et ꝓp hoc addidit. Et cuꝫ incipi
nare incipit tunc nō declinare ꝛ ibi ſunt dicti mul
ti modi exponēdi ſed ille ē ibidē poſt⁹ magis gra
t⁹ cuꝫ declinare ſcepit dolor. i. moueri ad mēbra
deorſum tunc non declines. i. non euacua cuꝫ me
dicinis mouētibus ꝓ deorſum in ipſo ꝓincipio ſed
magis cū diuertētib⁹ ad oppoſituꝫ. ſ. cuꝫ vomitu
ſ. appropriato aliqñter ꝛc. Poſtea dat nobis re
gulā de die euacuatōis vt q̄ debem⁹ attēdere criſ
ſes ne in die crectica ꝓtingat euacuaꝛe ne aut natu
ra ipediatur aut forte egatio ſuphabundet ꝛ ibi
dicebatur ō mēte. d. A. q̄ dico. tuū. ē melior dies
ad creticēdum ꝛ ibi. ſi dubitatur ꝛ ꝓbabatur q̄
7. ſit fortior ꝓ bona motiua ꝛ ibi bxeuiter ꝓcoda
batur q̄ ſumendo vna die cē alia magis crectica
q̄ in ea fortiores ꝛ acutiores fiāt criſes ſic. 7. eſt
magis crectica q̄. 14. Si uero dicatur die magis
crectica quoniā in ea abſolute pluries fiant criſes
ſic dicebatur q̄. 14. ē magis crectica ꝛ ſm̄ hoc ſol
uebatur in alia materia difficultates. Cōſequē
ter cozgiens q̄ ſupra dictus erat de ſienda ſolu
tione ꝓncipio q̄ ſi laudabatur quoniā tales mor
bi vt minus ꝓiunguntur cus repletōe ꝛ ſic a ꝓnci
pio ē ꝙeniens minoratio. Si foete in aliquo ſie
ret talis dolor ꝛ nō niſi modica materia. Dixit
q̄ ſi eſt poſſibile data iſta cā ceſſare ab euacua
tione vſq; dus ſit materia digeſta eſt laudabile ꝛ
eſſe ꝛtentus embrocatōibus ad mitigationem do
loꝛis ꝛ ad digeſtionez māe verūtñ q̄ ibi dixit q̄
t⁹ icipe debem⁹ ab aq̄ frigida embrocādo ꝛ tñ. 4.
i. c. ebdoc. ari dixit oppo. Dicebat ꝙ ꝓcedēda q̄
icipiēte materia fluere ꝛ medica exiſtente inten
dendo ad fluxum tantum debem⁹ incipere ab aq̄
frigida ſed ſi materia eſſet ꝓ ꝓe fluxa ad quem
eſſet intentio digeſtōis ꝛ mitigatōis doloꝛie debe
mus incipere ab aqua calida vel tepida niſi ma
teria foret nimis ignea quo caſu aq̄ frigida eſſet
ꝙeniens digeſtiuū ꝛ doloꝛis mitigatiuuꝫ poſtea
ponens etiā mōm circa embrocaas. vel cpitimora
poſuit nocumenta ipſarus in ꝓncipio mīnus cali
da ſtue mīnus frigida. Tā calida nocent materiā
atrahēdo ēt aq̄ calida ꝙ hoc aq̄ humectat ſuctu
ras ꝛ frigida narcotica ꝙ hoc nocent q̄ ogellant
materias ꝛ ingroſſant ꝛ ſic indiſponunt ad re ſolu
tionez. Poſtea poſuit vnum can. circa ei ibi
tiones oꝛimelis quoniā erat ter auctores ꝺicitio
vt. B. ꝓio regis acutoꝛ ēt A3. regis ꝛ. B. er vna
parte qui vetāt acetā ꝛ oꝛimel in talibus mem
bris ꝛ Meſue vī ex alia parte laudaſ exhibitōz
ipſe volens ſe in hoc determinare ad alterā ꝓtiuꝫ
dixit q̄ oꝛimel ꝙ ſua acetoſitatez nō eſt magni
ſumamenti ꝛc. Videbatur inniere q̄ debem⁹
loco ei⁹ aliis vti medicis cū alia repiāt q̄ vtiſ ſez
uiūt ſine nocumēto. Poſtea poſuit timoē ī ap
plicatōe ꝓuocatiuoꝝ fortiū añ ꝓpleta digeſtiõez
ꝛ euacuatões dicēs q̄ talia qñq; aduuāt mā ꝛ cō
uertūt cā lapideitatē. Poſtea pēr q̄ ſiendū eſt
poſtq̄ mā eſt digeſta vel ſcā maturitas dicens q̄

tunc oportet euacuare cum eis que sunt circa her
modatilis e benzidem e exponebatur. i. testicul⁹
uulpis. Et ibi babuistis inuamera hermodati
lorum casu isto e correctões nocumẽtorum eorum.
Et ibi posuit vnam singularẽ cautelã obseruã
dã in euacuatione materierũ er iuncturis cũ me
dicinis fortis⁹ e fuit q tãc facris bis euacuatõib⁹
fortib⁹ debemus existimare iuncturã cũ aliquib⁹
humectatiis⁹ vl aliter embrochare vel inũgere vt
mã remanẽs nõ indureꝫ .q̃n uerisimil⁹ tales me
dicine fortes euacuantes a iuncturis euacuãt sp
de mã illa que ẽ magis subtilis e. Jõ addidit e
incipe iterũ e epitima e. Postea posuit illum
tex. difficilẽ. Et caue ne in potu des in primis nisi
medicinã debilẽ e. vbi dixit nisi corrigat ifa q̃
text⁹ nõ posset tollerari ꝫ fuit error scriptoris qui
vbi dixit nisi debeat dici vt vel alꝫ vt exponaꝫ ꝫ
q̃ supa exponebat ꝫ alio textu cũ dixit. Et cipe
si primis a re forti te. ſ. q̃ nõ des i potu i primis me
dicinã nisi debilẽ. ſ. forte. ſ. soluitiuã a pẽtate debi
le tũ i soluẽd⁹ pp puitatẽ i dosi q̃n medicia alio
mõ debilis. ſ. lenitiua mouet mãm e nõ facit cur
rere. i. nõ euacuat aliqd de quo sit curãdũ e. sed
cozigẽdo ifaꝫ vt sensus ſe clarioꝛ. Postea po
suit in alia pte principali cauẽ respicien illã q̃ dẽt
sumere medicinã ex pte triũ circũstantiarũ pio
ſ. q̃ sumat sumo mãe e q̃ tardet cibũ sumpm me
dicina e q̃ sumat p⁹ tres horas. ꝛꝛ. aureos panis
cũ aqua dixit scdo q̃ p⁹ ter horas ingrediat balneũ
tertio q̃ p⁹ cibeꝫ cũ eo q̃ ẽ ẽueniẽs vbi videbat
dub. quo tardaꝫ cib⁹ ſi p⁹ tres horas sumit⁹ panis
ꝛꝛ. aureoꝛ e. dicebat breuiter q̃ ibi erat sermo
de medicis debentib⁹ erradicare mãm p⁹ ipsorum
digestionẽ talia igit corpora e ex oloziõ⁹ pcedẽti
b⁹ e acuitate medicie mulcẽ p⁹ tres horas a pin
cipio opatõis remanẽ relaxata vt igit ipsoꝝ vir
tus aliquãl⁹ reſocilet tũc parti dictẽ ꝛ. ꝛꝛ. auri
panis sunt modica ãſitates pre. d. A. vel q̃ aurus
sumit⁹ ppie postea p⁹ter horas ab assumpta opa
tione medicie iposito potus parũp corpore in bal
neo o. postea dietari cũ cibo ẽueniẽti e. Po
stea posuit q̃ ẽ faciendã fcis euacuatõib⁹ cũ so
lutis bocens tic exhibitionẽ in genere. puocatino
rũ e ibi dictũ est q̃o in diuersis mẽbris diuersa p
uocatiua fm magis e minus ẽueniãt q̃n corpora
extenuata nõ rollerãt puocatiua fortia e. Et
ibi ẽ dubitatiõ in quo corpore magis ꝛpetunt puo
catiua e dictum ẽ q̃ ꝛpti est ex pte nocumẽti apti
inferri ex puocatiuis nõ ẽueniunt siccis sed ex vti
litate ipsoꝝ magis ẽueniunt in corpoꝛib⁹ colle
ricis e. Postea singulꝛ p vno puocatiuo lau
danit triach am q̃n pp hoc q̃ mẽdificat reliquas
mãeras cũ facilitate fortat et oĩa mẽbra. Po
stea posuit circa applicatões eaꝝ medicinarũ lo
caliũ earũ. ſ. que in principio esit adminiſtrari e i
fine dixit primo q̃o repetitio ẽ verenda mã ezi
sten fortis effuſiõis. i. in corpore multũ repleto pp
duo tũ q̃ facit mãz iobediẽntẽ resolutiõi tũ q̃ re
pcutiẽdo ab ipsobilib⁹ mẽbris forte ille materie
ꝺuerten⁹ad mẽbra pricipalia. Postea addidit
q̃ existẽn mã multa tunc in principio nõ est mul
tum repellere nisi in flatica. Nã repeusio ẽa mul
tã nocet materiã in iunctura. pfundando q̃ eo in
ea aut dimittaꝫ aut panlatim fiat. Postea po
nit caũ q̃d faciẽdi est in declinatiõe euacuata ma
gna gre mãe q̃n os tunc occupari ei eis q̃ soluit
r subtilitãt e extrahit materiã ex pfundo re. etiã
cu rubificatiõibus fi expedit e verificati ñ circa
hoc posuit caũ vt talia nõ absoluãt⁹ ab humecta
tiuis aliis petrificareꝫ materia. Nag vesicatio ẽ
sicut reſolutio q̃dã re. Postea ipse posuit quid
fiendũ est in cura coacta q̃i fortes fuit doloꝛes t
canonice fcã nõ sufficerẽt q̃ cãm doloris principa
liter respiciunt e ibi posuit duo ingenia in ſedado
dolorẽ vnũ est applicare ea q̃ sedant ea subtilita
te reſolutõis vt sunt medicine amidine vt ibi fuit
declaratũ fm est cum eis q̃ stupefaciunt e ibidez
addidit nõ debere apptoximari stupefacientia ni
si apud necessitatẽ e q̃n reliqua oĩa non ꝺtulerit.
Et ibidem sunt adducta queda vtilꝛ de itentio
ne Mesue circa illã materiã e postea posuit caũ
in pmutatõe medicinazũ in talibus dolorib⁹ quo
mã aligñ ofert vna medicina vni mẽbro e nõ alte
ri e aligñ vna boza e nõ alia. vno tẽe nocet. Et
ibi babuistis eas bnẽ e q̃o fienda ẽ talis pmuta
tio q̃ non ꝺ fieri pmutatio ad medicinas diuer
se vel ɔrie qualitatis e diuerſi gradus sed fotis ei
uersas. fm ſpecie manere ſp eadem disposition
mobi re. Postea posuit regimẽ in dieta e poi
mo in vino q̃ os vt dimittatur vinũ cũ usqs fanet
ex eo doloze patiens sanatiõe integra re. Et circa
boc ẽ mota q̃o e soluta q̃ uia nutrimẽti nũquam
ꝺuenit loco medicie aligñ regulariter in declina
tione conuenit aligñ cobacte in aliis tẽporib⁹.
Postea uisum ẽ q̃d os dari sanis e egris loco ni
ni ut sirupus de mele cũ diuret. i. cũ uirtute alcu
ius diuretici ita q̃ aligñ aqua solla suchari appet
lat⁹ potus ꝺuenire loco uini re. Postea posuit
q̃nda caũ circa coopora melacolica si eis accidat
doloz iucturarũ ut q̃ splẽ ipsoũ retificetur e coc
pota humectentur pp cubiũ ne materia petrifice
tur re. Postea posuit canon. circa cornes ut q̃
utetur caro in eo quod factũ ẽ de egritudie. i. dũ
infestat egritudo uel in eo quod frigidũ est quasi
innuat q̃ in oĩ egritudine arteticaẽt a cã frigida
nocent carnes. Ꝫ si pur pp necessitatẽ debeat ex
biberi sint ficut carnes auium montanarũ e lepo
rio e generaliter sint carnes leuis digestiouis mo
dicaruꝫ superfluitatum. Postea posuit ultima
tum can. circa flobotomiã fien. gfa euacuatõis
tantum dicens q̃ si dolor euenerit in dosis postea
sit permutatio ad matus tunc si materia est sta
tica educiblis ꝺ. cdnei per eandez partẽ ad qua
declinauit materia ut sanguis e humor. ſ. lecum
mixtus egrediatur. ſ. totaliter e sufficienter e ibi
aduꝛi bonum textum. B. in suo de stia in ista ma
teria e bec fuit sumatim collecta. Si aliquid
spaliũs itelligere uoluerit recurrꝛat ad loca ꝑtia
supta. Aliàs forte ordinabo modũ cure in tali ma
teria faciendo de bis conseiliuz generale in fine.

Portet ut in eis

Post q̄ ofis

Auic. supra in capło proxime lecto posuit curaz doloruz iunctrarum generalem ꝙ canones. iam incipit specialius prosequi de cura ipsoum doloꝝ cōmuniter dicendo medicinas speciales ꝙferentes. Et duo facit. quoniam primo facit ꝙ dictum est. scdo ipse ponit curam accidentium consequentium ad dictos dolores iunctrarum ꝙ scda incipit ibi. Ifti sunt hēntes complexiones. calidas ꝛc. prima ēt in tres. quoniam primo ponit medicinas magis valentes in dictis doloribꝰ a mā frigida ſ. latica. scdo ponit medicinas ꝑcipue valentes in dolore ventoso. tertio ponit eas que magis vallent i dolore a cā calida. scda ibi. hoc occurrit curſa gibositatis. tertia ibi. sed ut cuetur cum eis que infrigidātur ꝛc. prima pars ēt in duas diuidi tur. quoniā primo ponit diuersas medicinas valētes in causa frigida ex ꝑte medicinarum sumenda rum per interius. secuāo ponit medicinas i illa intentione exterius aplicādas. ut per empla vnctiones embrocas ꝛ huiusmodi. secunda ibi. Empſm bonum ꝛc. prima ēt in duas. quoniā primo ipse ponit quosdam can. respiciēs medicinas exhibēdas enumerādo cū hoc aliquas medicinas secessiuas ꝛ vomitiuas. secundo ꝓsequitur magis ad medicinas speciales precipue secessiuas. secunda ibi. et de illis que ꝛfcrunt eis ꝛc. prima cal'n etiam prima diuisione diuiditur in tres ꝓes. quoniam primo ipse ponit dictos casi secundo ipse ponit iuuamenta quarundā specialium medicinarum in cā valenti um. tertio discurrit ad medicinas ꝓpositas secūda ibi. Et in hemodatilis quidem tertia ibi. et de eo gnitis sunt: pillule ꝛc. prima ēt in duas secūdus ꝙ duos ponit casi. scda ibi. et non os ut sit ꝛc. ꝓio igitur ponit casi obseruatiōn euacuatione materie state in cāu nostro. q̄ est talis. Oportet ut eis .i. doloribus iunctrarum a materia flegmatica ꝑcipue pendentibus ut ꝑcrigꝝ cuenit nō educatur solutione. i. cum medicina solutiua flegma solum. et adducens rōnem dixit. Nam cum in eis solum flegma solutione educitur. iuuatur statim. ſ. egroti. sed supple postea faciliter ꝛ post modicum tempus reddit doloz. ꝛ. i. qz reddit collera ꝛ facit currere ad membrum. ſ. dolores. flegmatice alia to ta ꝙ ē clara. quoniā euacuato flegmate siue colera corpus per accidens calefit ꝛ humores caliditate reddantur acutiores ut nicebatur i ꝓcipio cap. generalis cure ꝛ fic supcalefacta ꝑfter mobilis facta ꝙ coꝙ mouetur. et ita ad flegma quod remā fit attingens subtiliat ipsum. ꝛ ꝑfter facit ipsum fluere ad membrum iam debilitatum. ꝛ ex ide fit recidua. ut dicit textus nr̄ lege eum tu .

Et non oportet

Et nō oportet ut catarrhꝰ eorum sit nebemēris caliditatis fortis ualde. i. nō sit medicina solutiua ēt ſtatis fortis caliditatis valde ꝛ ad ducit rōnē q̄ſ. i. ꝙ quā cām liquefiāt humores. ſ. q̄ sunt i toto ꝙ eos q̄ educūtur a caliditate excessiua medicine Et reddeant. ſ. dicti humores liquefacti ad mēbra q̄rum ē illud quod accepit ē. i. ex mēbro multiplicāter. i. ne illi liq̄facti humores sint plur multiplr. i. multo plur qui reddeūt ad mēbra ꝙ liq̄factionem eoz̄ q̄m sint humores accepti ex mēbris. i. euacuati ex mēbro ꝙ farmacum ꝛc.

Nota q̄ ist cāsi maxime observandus ē in dolōribus iunctrarum q̄m in dictis doloribus fcā euacuatōe ꝙ farmachi educta materia de mēbro ubi remanent aperte iuncture debent esse etiam remanet apte receptioni superfluitatum ꝙ ipsarum uacuitatē ꝛ ꝓpter hoc cauēdum est ne medicine soluentes sint humoꝝ liq̄factiue ymo sint i qb⁹ post solutionē mēbris acquiritur virtus figilās ut in mirabilonis repitur ꝛ hermodatilis ut ſtatim videbit. Et ꝓpter ea ꝓfectus medici cū est indigētia fortiuꝝ medicaminū ꝙ medicinā grossā peccāt ꝛ eē situata in locis multū lōginqs semper ponit ad remissionē inflamatiōnē medicinarū ꝛ ad aegrēdas aliquā ꝛfcortationē in mēbris ne recipiant rossas in ꝓsitate ꝛ ita dicit Rossa Anglicana semper facere.

Ifti casi sunt in materia nr̄a ꝓcios ꝛ eos semper in euacuādo debemus bñe ante oculos ne ꝓtigat ex̄re lege litteram quia clara est.

Et in hermodatilis positis

Istis duobus casi nunc ꝑfter ipse laudat duas ꝓcipuas medicinas in cāu isto vallentes ad solueñ ꝛ ꝛ3 hoc pōt diuidi ista ꝙ in duas. scda ꝓscipit ibi.

Et dixerit quidā ꝙ pedi comūi ꝛc. ꝓia ēt in duas ꝙm ꝓio ponit utilitatē hermodatilos i soluendi in cāu. secundo pōt ipsum nocumenta nisi cōrigātur secūda ibi uerus ꝛc ꝓia parte dixit. Et i hermodatilis gdē creditur eē plurimū innamenti. ſ. ad casum ꝛ adducit rōnem dicēs. ꝓpterea ꝙ ipsi solunt ſtatim. i. ꝑ ꝓpriā virtutē humoꝝ frigidum ꝛ hoc ē ꝙ inrēdimus. ꝛ addit. et i ipsis est res alia quoniā faciūt sucedere solutioni. ſ. quā faciūt ſtiptici tatem ꝛ ſfortitē qſ. i. ꝑ hoc ꝙ inducūt ſtipticitatē. nō est possibile cū eis. ſ. ſtiptice ꝛ ſfortatiōe ut redeāt ſuspfluitates liq̄fē ꝙ medicinā sua. ſ. caliditate qb⁹. i. ſuspfluitatib⁹ non accidit ut euacuatur ymo. ſ. in corpore remanēt. et ꝓinuās ipsoꝝ utilitatē ꝑ ſfortatiōem ſtipticitatē dixit. ꝛ ꝓ hibetur iteruꝝ illud ꝙ subtiliatū ꝓuirutē medici ne solutiue currere i meatus. ſ. dilatatos. addidit appoꝓpriādo ista utilitatē hermodatilo. qz nō est cōis aliis solutiuis olbus dictis. et hoc quod supleꝛ ex opatiōe hermodatilorum. ſ. ꝓuenit de ſtipticitādo ꝛ ꝓhibēdo ꝛc. Ifrium est reliqs solutiuis ꝛ eua cuatiuis calidis dixit signāter calidis ut i mirabolanis. hoc bñ reperitur Nā ꝑer hoc ꝙ relinquunt frigiditatē faciunt succedere ſtipticitatem ut. 16. tertij de cura ulceratiōis in medicinis aūt calidis nō est sic reperire. Uerum plura eorum. ſ. soluātiuorum calidoꝝ sūt q̄ dilatāt meatus ꝛ dimittūt eos dilatatos ꝛ sic eorum usus nisi reprimantur ē nocīu⁹ quoniaꝝ ut ſupra dicebatur fortē liq̄factio ꝛ subtiliatio humoꝝ ꝙ remanserunt redderēt

ad mēbrum ī maiori quātitāte q̄3 fit illud q̄ accep
tum est ꝛ euacuatum ex mēbro.

Tertium ponit ipsorum nocumenta nisi reti
ficentur ponit ēt cum q̄bus debēt
retificari dixit igitur. verum hermodatili sunt no
ciui stomacho. quoniā pp plurimam humiditatē
inducunt nauseā. etiam quonia3 sunt tarde solu
tionis humores ad stomachum attractos propter
longam moram in euacuādo in uentositatem con
uertūt ut idem. fo cañ ꝛ Sapio ꝛ generaliter oēs i
hoc ꝯueniūt vt ēt supra dicebatur ad correctiōe3
igitur exigunt mistionem quorundā q̄ humidita
tem accidentalem exicent q̄ etiā ventositate3 dis
soluant. q̄ etiam opationem eorum accellerēt hu
iusmodi autem sunt zenz. ꝛ pip ꝛ ciminū exicañ.
ꝛ resoluendo ēt in accelerando solutionē q̄ si non
sufficiāt in accellerañ aliquando additur aloes ꝛ
aliquādo scamonea ꝛ hoc est qd̄ dicebat test⁹ cū
dixit ꝯtinuādo q̄r o3 vt misceantur cum eis. s. her
modatilis q̄ nocēt stomacho que sunt sicut pip ꝛ
zenz. ꝛ ciminum. et quādoq3 admiscentur ei. s. so
lutiuo hermodatilorum cum alijs correctiuis q̄ñ
s. non sufficiunt in cellerit. soluēdo ea q̄ sunt sicut
aloes ꝛ scamōea vt ꝯfortet eoꝝ solutio. i. celleret
Rasis tñ in suo de iuncturis semper cum buzidē
ꝛ sunt hermodactili addit ad prohibeudum nocu
mentum stomaci. s. anexum zenz. ꝛ masticem. et
q̄ñ ut dixit ipsoꝝ magnus vsus exicat iuncturas.
ipse laudat cum utimur eis vnctionem iunctura
rum ex oleis ꝛ pinguinibus ꝛc. Ista tota pars est
clara si legatur scd̄m modum expositum intelligē
do de hermodatilis albis ꝛ electis si exponatur
vna particula q̄ñ dixit in testu q̄ ipsi hermodati
li soluunt statim humorem frigidum ꝛ tñ dictu3 ē
q̄ o3 corrigere ipsos in soluendo quonia3 sunt tar
de solutiōis breuiter dicatur q̄ nō intellexit q̄ sol
uant statim. i. q̄ solutio ipsoru3 sit uellox ymo est
de se tarda Ideo intellexit vt in lr̄a exponebatur
soluunt statim. i. ellectiue ꝛ appropriate educunt
hūorem frigidum ꝛ grossum ex iuncturis vt oēs
testātur auctor. et sic i soluendo multum iuuāt in
casu isto maxime propter id qd̄ cōfortant ꝛc. lege
litteram ꝯtinuā q̄ clara est. Addidit ꝛ est scd̄a
pars huius partis in qua laudat ēt duas alias sim
plices medicinas vnam de mente quorūdā. aliam
videtur laudare de intentione propria dixit.

Et dixerunt quidam fuit paul⁹
q̄ pedi cor
uino inest opatio hermodatiloꝝ q̄̄tum ad iuua
menta. ꝛ non ē eius. s. pedis coruini nocere stoma
cho sicut hermodatilis addit ꝛ lapis armeus ꝯfe
ret doloribus iuncturarum. s. in soluēdo ꝛc. In
tellige q̄ cum auctor vtūtur pede coruino in ca
su ēt isto semp vtuntur radice eius ꝛ nō foliis. ita
ēt. d. A. scd̄a can. ponit iuuamenta radicis ei⁹. fo
ēt cañ de lapide armeno ñ ponit ipsum iuuare in
talibus doloribus s3 bene dixit q̄ nocet stomacho
forte iuuaret euacuando humorē melancolichū
quē a proprietate respicit si ex eo dolor penderet
Idem dixit. Me. in cap. proprio nō attribuēs ei
proprietatem soluendi ex iuncturis. Ego ut ali
as dixi in tractatu de varicibus nō vterer eo q̄ñ
re uera nescitur quid sit vt ēt dixit rabimoyses qd̄
de eo intullit dubietatem nobilior medicorum. s.
Auenzoar nūquid sit illd̄ qd̄ tali noīe nūcupatur
ꝛc. lege litteram.

Et de cognitis hec est tertia ps
principalis cap. i
qua ipse discurrit ad medicinas ꝯpositas ī cāu va
lentes ꝛ p̄io ponit diuersas medicinas p secessu3
eductiuas. secūdo ipse ponit medicinam unā no
minatiuam secunda ibi apud finem capituli nomi
tiuum forte ꝛc. p̄io etiam ipse ponit quasdam me
dicinas notas in casu valentes ꝯpositas et simpli
ces. secundo ponit ꝯpositōe3 aliaꝝ diuersaꝝ medi
cinaꝝ. Sa ibi descriptio solutiui cū facilitate dixit
primo et de cognitis et. s. in cōi usu hēatis sunt pil
lule iuuamenti et pill'e fetide et iera ruffi est ma
gni iuuamenti ad siaticam ꝛ podagram de pillu
lis iuuamenti licet. d. A. sepe ponat eas ꝯferre in
cāu ymo infra in cura siatice in solutiuis dixit nō
sunt aliq̄ sicut pill'e iuuamenti. s. tantum in casu
utiles ēt in fine quinti can. eas in casu maxie lau
dat Ego tamen p plura discernēs antidotaria nō
inuenio harum pillulaꝝ descriptōe3 vidi Alieba
tem et in cura et i. io. pratice Serapionē et q̄rto
et septimo breuiarij Azaraniu3 in antidotario. an
tidotariū ēt vlr. d. A. specialiter discurrendo et in
hac Sen et in quinto cañ alios ēt plures verū est
qd̄ apd̄. d. A. quinto cañ ponūtur pill'e proficui q̄
ēt specialiter in casu isto ꝯueniunt et sunt multū
fortes ꝛ ibi. d. A. vr̄ multum timidus ī approximā
do nā dixit q̄ d̄ ipsis denf usq3 ad. 3. i. tertiam p̄tē
ꝛ si plus ad. 3. 5 ꝛ si uis plus multiplicare usq3 ad
duas tertias. 3. s3 ille non ōnominantur pill'e iuua
menti q̄ in casu ita laudantur s3 proficui Si ali
quis⁹ descriptionem ipsarum autenticam mōstra
uerit habeo multum gratam De pill'is fetidis
non est dubium q̄ tales pill'e. d. Aui. ꝛ Me. ma
iores ꝛ ab aliis posite in casu nr̄o maxime ꝯueni
unt pp genera gumoru3 ꝛ hermodatiloꝝ ꝛ pulpe
coloquintide ꝛ reliquorum intrantium in cōposi
tione ut infra uidebitur discurrēdo p simplicia ie
ra ēt ruffi pp colloquitidā et multa reliqua intrā
tia in eius ꝯpositione ut p3 quinto can. tractatu
So est conueniens Nā colloquintida proprie edu
cit fl'a ex neruis ꝛ membris neruosis vt Serapio
7. breuiarii cum de solutiuis determinat etiam
dicit in suo d̄ simplicibus q̄ educit fl'a grossum p
prie ex iuncturis idem Mesue cap. proprio Iera
āt ruffi addit supra cōe3 ultra aloem agaricu3 ꝛ
colloquintidā ꝛ est comunissima ita ut antiquit⁹
nō cadebat nomen iere nisi supra ierā ruffi quin
to can. ut supra addit ꝛ grana nil iteru3 iuuatiua
sunt et grana regis et buzidē ꝛ almehezabaragi
de nil nihil scribit. d. A. cap. pprio q̄̄tum ad intē
tionem nr̄a3 s3 est cal'm in primo ꝛ siccū in So S3
dicit Symon q̄ ē herba fil'is uolibuli ꝛ eius gene
rum inter solutiuā ponitur Serapio vero d̄ eo fa
citi cal'm quod̄ est cal'm d̄ grano indico ꝛ dicitur ha

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

bel et ibi of qõ educit ffa viscosum ſ; pp tardam
nimis ſolutiõnem dirit q facit tonsões in ore ſto
maci vñ addit qõ nichꝫ vidit ipsum dari solum nisi
admiscatur ei ſcamõea ꝛ tic ſuenieter opaſ ꝛc.
ē in hoc testu poteſtis colligere qõ educit illõ ſta
et iuncturis generũ regis credo q ſi. granũ ſolis
licet nõ reperiã alibi i cãu nſo valeꝫ qz tñ pcipue
valet in fractione lapidis ꝛ pucoatõe urine q opa
tiões nõ splentur nisi a calo ꝛ ficco probabile eſt
et qõ ſoluat ſta ꝛc. busides ponitur tpẽs fatirionis
dixit Symon ſm alios expſſe ponitur testiculus
vulpis vel palma cristi Et licet ẽ noa repi; m ex
poſſum quo in cãu valeat tñ qñ eſt plurime ca
lditatis ut quinto collet non eſt longinquꝫ quin
ſn cãu ſuenat tñ ut ibidem dixit auerois. quidã
ſpieſi iuraueruntin eoꝫ aliabꝰ qõ curat ſpasmuꝫ
pſpe ptis qñ bibiſ cuꝫ vio ꝛc. Ydẽ senit. d. A. fo
caũ de testiculo vulpis ppio cap. Serapio tñ fa
cit cap. pxiũ de buzidem ꝛ dicit qõ valet ſi. ut
hꝛmodatili ꝛ cũ pp calditatẽ non ẽbeat iuuare
ſpasmã ſicã app aret ꝛtter qõ valet in pasiõibus
neruosis ꝛ sicut iuncturarũ a materia grosſa ꝛc.
almebes ibargagi ꝛc qbuſdã pbabilibus existimo
qõ ſit certamus licet non replam expſſe poſi: um
q ẽ ſingulꝛ in cãu valet ut oẽs tradũt euacuati
ſta ſpecialiter dirit auerois. qõ eſt eius nobili
tas qua ſi supra nobilitatẽ oium medicinarum sol
uentiã ſicã ꝛ rabial bamen dicit glosa ordinaria
Birardi eſt fumꝰ terre qui ſ; fm oẽs auctores ꝛa
leat in euacuando humoꝛẽ adustã ꝛ clarificando
sanguiñ ñ dixit Mesue qõ ẽt purgat ffa cus col
lera ꝛ ſic in hoc eſt eius ꝓueniens vsus maxime
quod eſt de medicinis q ſtipricitatẽ ꝛ obstratõem
bibẽt ꝛ ſic meatus poſt euacuationem ſstringũt
ſeur supra de hembrodarilis dicebatur addit ꝛ cen
taurea ꝛ colloquintida ꝛ aloes ꝛ ſcamonea ꝛ vitis
alba ꝛ anacardi mel ponãtur cũ eis armoniacuꝫ
ꝛ sacracolla ꝛ bedelium ꝛ turbit ꝛ piretruꝫ de cen
taurea dicitum eſt supra que in cãu nſo ꝓpue mi
nom ꝛime laudatur ꝛ prisimum criberiata i
ſtatica ẽ singularis medicia ut. d. A. fo can. cap.
ppio ſecũdo Mesue euacuat fiegma ppte a iũ
cturis ne coloquintida ꝛ aloe manifeſtũ eſt ſcamo
nea quoqꝫ ſuuat ut cum flegmate fiat euacuatio
collere ut supra dictum ẽ vitis alba eſt ꝛ bxionia
ꝛ apud. d. A. ſecũdo can. ffrire dr eſt calida ꝛ ſic
ca ſ tertio qua vtuntur ruſtici ad soluendum ẽ fos
tis multum euacuat ffa ꝛ ex longinquis vnde ẽ cãu
valet Armoniacũ valet soluendo ſſa ſ; ꝓpte ua
let exteriꝰ ap licatum mollificãdo curities iunctu
rorum ꝛc. ꝛ crtiferiatum qp aptionem aperit oꝛi
ficia venarum ita ut emanat sanguis ꝛ ſic in flati
es ꝓpue ꝓuenit barmel ẽ ſpẽs rute agrestis uel
ei ꝓparatur. que secundũ Auic. cap. ppio ofert
ſtrice ꝛ doloribus ſcturarũ que ſi forte nõ ſoluit
ſensibiliter saltim ſnsensibiliter hoc facit ꝛ in boc
cum aliis medicinis soluen. ꝓueniener misceri
põ Sacracolla ẽ ſpecies gumi nota educit solu
tionẽ flegma ꝛ rudum ꝛ grossum ꝓpte ex tinctu
rio ꝛ ancha vt dixit Mesue ſ; qñ nocet ſtõacho
uigoratur eius opatio cuꝫ 33. ꝛ cordumẽi bedelũ
intelligendo de arabico claro ꝛ electo ẽt deponit
flegma. ꝛ valet ſpasmo et ſic membius neruosis ut
secundo can. de turbit nõ eſt dubitatio quod edu
cit flegma grossum ex lõginquo ꝛ ꝓcipue ex iun
cturis ut dixit Mesue cap. ppio maxie valet do
lozibus iuncturarum euacuando materiã grossaꝫ
ꝛ viscosam de pectro nõ repio quod de ꝓpria ut
tute soluat ſ; uerum eſt quod ſua acuitate ꝛ mor
dicatõe attrabit flegma Ideo ſi non soluat faltez
tuuat alias medicinas ad soluẽdum et forte qñ sol
uit ut bie ponitur licet ab aliis nõ ſit expſſus quos
ego uiderim ꝛc. ex ſic patet clarificatio iſtaus ſm
plicium. Nota tñ qꝛ oẽs dictemedicine ſm
plices soluſtue in cãu nſo ꝓueniunt tñ ex eis ali
que sunt electiores vñ ut infra videbitur de cura
doloris ſiatici Elementa gdem medicinaruꝫ solu
tiuarum. i. ꝓcxcellentia i cãu nſo sunt pulpa col
loquatide ꝛ cẽtaure ꝛ gume. ſ. sacracolla armõia
cũ seraꝑini oppopanaci ꝛc. et fumus terre et tap
ſa ꝛ fuccus cucumeris assini ut in ẽ en videbitur
ꝛc. Jã ꝑsequitur diſponẽda defcriptões medi
cinarum ꝓpsitaruꝫ et posſet diuidi ꝑs in tot quot
ipſe ponit partes patebit dicit igitur ponendo pri
mam ſic.

Descriptio solutiui cum facilitate. ſ. fol
ueñ et appropiati. ℞. 3ẽ3.
3.i. pipis agarici añ. 3. ſ. medulle cartami. 3. ij. ra
dicis pedis coulini. 3. ij. bocest bassis ꝛ ſuple. fiat
pillule ſi placet cum succo cauliuj uel ſiat puluis
subtilis et ponãs dossim dirit cuꝫ dossis ẽ decem
octo siliqueſilig. est pondus ℥iuoꝛ granoꝝ oct. y
boni et oꝛ ẽt biiaꝛ sunt circiꝛ. 3. ſ. ℈. ſ. ẽ ꝓuẽiens
dossis ꝛ satis lenis et notãda nã dsi ꝓnuntur cor
rectiua ut 3ẽ3. ꝛ ꝓpe et reliqua lenitiue et appro
priare soluãt de agarico non est supra dictum fed
est solutium familie ut dicebat democritus edu
cit humiditatẽ oẽm et ſſa et humores grossos ꝓpe
cipue et a cerebꝛo ꝛ iuncturis specialiter ut Me
sue cap. ꝓpꝛio et dicebat auerois de eo in secun
do canticorum q agaricus eſt medicina laudabi
lis et educit humores grossos et in summa effectu
rios oibus aliis medicinis. ſ. laboriosꝰ bꝛeues grof
fos soluẽti dicit quod facit assclare ſeries que ſit
ties bꝛeuiꝛ er est lenis et bona. et iterũ ponit alias
receꝑta. ℞. cinamomi carmẽi. i. alii 3ẽ 3ẽ3. ista
sunt correctiua hermodatilozũ hermodatilozum
olum añ. 3. i. aloes 3. ij. sumatur de puluere 3. ij. ſ
cum decoctõe anetꝰ ut trabat ad longinqua uez e
quod illa qꝫ ẽ aliqualiter nomitina ldipsofire ad
tuomendum darem cum aqua maiorãe uel rute
licet ista dossis uideatur fortis nõ tamen in corpo
re robusto est nimis fortis quõiam maior solui ꝑs
est aloes eius dossis in ꝛbia est usqꝫ ad. 3. ij ca.
ꝓpzio ponit aliam. Et iterum sumatur oleuꝫ de
nucibus uel oleum de alcherua uel lꝛrua idesẽ
est cataputia maior uel pentadactilus a cui⁹ gra
nis expximitur oleum ꝛ dicitur oleum de lꝛrua ꝛ
sarcacolla una die cum ꝛra et una die ſolla neuẽ
diebus. Medici nostri ꝛcpotis non utuntur da

re oleum in potu licet multi antiquorum illud fa
ciunt ꝓdicta olea exhiberentur nō est dubium q
aliqualiter foluerēt materiam frigidam ꝛ grossā
maxime oleum de lerua q oleum exterius appli
catum grossas ventositates dissoluit ꝛ sta grossus
atenuat Sarcacolla ut supra dictus est in cāu cō
uēit. ſ3 addit q exhibeatur vna die cū ierapigra
ad molificāi materias et cōes q postea alia die
solla. ſ. farcacolla vt a longinquo magis atrahat
ꝛ videtur inuere q nouē diebus ꝓinuetur eius
exhibitio. Intelligatis ad bonum intellectum ex
hoc uidetur inuere q est necessariuꝫ in talibus
passionibus frequentare solutiua quia bis vel ter
euacuando non fit cura perfecta ymo aliquando
nouem diebus uel nouē vicibus os euacuare non
dico continuis neqꝫ ipse dicit sed intelligatur in
terpolatꝫ addit Et non sumatur .ſ. ierapigra
uel sacracolla nisi cum alfelizaragi aliqui regitur
alefimati. ꝛ est potus factus cum aqua decoctiōis
ſpecierum cōium vt zenꝫ . gazioſi. cinamomi de
quo ē dirit prima tertii de cura a popleſie ad me
dium cap. ꝛ aneto decoctiōis unit dicere q fiat de
cotio cum ſpōibus ꝛ aneto ꝛ cum illa decoctione
debite quantitat sumatur quoniam confortabitur
operatio solutiui ꝛ stomachus etiam ex eo nō le
detur ꝛc. Et nota hoc similiter ad multa similia
quoniam quando uis exhibere aliquod solutiuuꝫ
in forma pulueris quod fit corrigeñ ꝛ fi apponāt
correctiua pulueriſata cū debita dosſi solutiuum
fiet nimia quātitas ꝛ tedio/a tunc iſto casu facias
decoctionem correctiuorum ꝛ cum illa exhibea
tur solut. ꝛ non exhibeatur solut. ſolum hoc est q
intendit ꝓsuit aliquas descriptiones in forma pil
ularum ꝛ pulueꝝ modo ponit aliquas aliis i forꝫ
ma elli ꝛ ꝛc decoctionis ꝓmo in forma elli sic.

Et iterum sumantur hermodatili ꝛ busiden ꝛ
mesabaragi de iſto facit calm ipſe ſecundo casi
ꝛ dicit quod solutione educit humores grosſos et
ſta ꝛ quod conferet doloꝛi iuncturarum ꝛ fic ꝛ po
dagre ꝛc. Et fic apparet quod ex illis mēbris eua
cuet est spēs lacticini ꝛ est sicut azbor scebiā ꝛ ibi
dirit ꝓo usu q quando ꝓbicitur in gurgite ubi
sint pisces inebriat eos ꝛ elleuat eos ꝛc . bec tzia
solut materiam ꝓpriā ex iuncturis ꝛ pip. ſ63.
ꝛ anerum ac daucum ista sunt correctiua soluti
uorum maxime hermodatilorum ꝛficiantur cuꝫ
melle in forma elli. ꝛ bibatur ex eis .ſ. reductis
in compoſitione. ſcā aliqua aqua appropriata ut
aqua mellis vel rue omni die non intelligatur q
uelit dare omni die tale solut. quoniam re uera
non esset laudabile sed bibatur omni die ſicut ſo
lut.ſ. si erit gratius qua sumere pillulas uel pul
ueres ꝛc. debebunt illa correctiua exhibeꝛi secun
dum ꝓpositionem ad soluꝛina secundum qō est
dictum supra dosſis erit ꝓportionando quoniaꝫ
in ellio ad libr mellis ponuntur tres oncie ſpērus
ſi in pulnere de ſpeciebus darentur. ʒ.i.ſ. uel cir
cha posset dari usqꝫ ad ʒ.vi.uel ad minus. ʒ.ſ.
in elio. Ponit nunc solut in forma potionis di
cit Et iterum sumantur ex hermodatilis pōd ʒ.
xxx. pulpe coloquintide. ʒ.x. decoquantur cū quin
decim libris aque donec remaneant tres libre
aque .i. decocē Et sit dosſis eius omni die ad mo
dum expoſitum paulo aī media libra est unꝰ cia
tus ſer. ʒ. cū tribus. ʒ. zuchari ad dulcoraī Est
enim mirabile ualde ista medicina in corpore
multū robuſto credo quod ſit conueniens, ſed in
corpore mediocri ego eam non exhiberem tamen
quia in ipſa non inirant solutiuorum propria coꝛ
rectiua tamen quia ꝓo qualiber dosſi ut ꝓo om
ni media libra decoctionis que est ſexta pars to
tius intrant in uirture pluſcſ ſex. ʒ. solutiui in dec
tione que ſaltem zedduant tres . ʒ . solui uero preci
pue coloquintide posset dari. ʒ.ij. dicte decoctōis
sine magno timoꝛe. ſi quedaꝫ sunt corpora ita ro
busta qꝫ conuenirent. Ex medo huius decoc
tionis potest sic colligere quāta decoctione debet
decoqui solutiua cum intendimus solutionem ꝓ
decoctēm Nam debet decoctio consumi ſecūdū
ꝓpositionem que est quindecim ad tria ut ꝓ q
est consumere pluſcſ duas partes ꝛc . ymo de qn
qꝫ part. bus quatuoꝛ et hac etiaꝫ potes colligere
quanta aqua debet poni ꝓo decoctione solutiuo
rum ſi uolumus facere decoctiones ſolutiuum qꝫ
ꝓo qualibet. ʒ. solutiui tres lib ſ. aque ꝛ ꝓo qua
liber. ʒ. solutiui aque. ʒ. iiij ʒ. Et hoc ē ut ꝓbꝫ
cōe si conſideraꝛis in his est talis ꝓportio sicut
in ista Auic. ponit aliam que est ſt fatie fortiuꝫ
tamen sicut dicta. ſt est correcta dicit tamen ipſe
Soluꝛium leue sumatiuꝫ. ℞. sacracolle rubee
.i. ellecte. ʒ.iij. zuchari rubei. ʒ.iij. terraꝛur ꝛ mi
sceantur cum oleo centum nucum ad vigoꝛandā
operationem sacracolle ymo frequēs usus muchū
educit uermes secundo casi Et ꝓbibitur super
ea aqua aneti ēt ad intentiōnem ꝛemotionis non
tostitatis quam sepe inducit ꝓpter turditates so
lutionis eius. i. bibatur cū aqua aneti ēt ut diri
bac. est soluꝛiua nō tempoꝛe forte dosſis sacracol
le est a. ʒ.i. usqꝫ ad duas dicit tamen ipſe. ſt est
mirabile soluens ablaꝫ labore ꝛ aleuiat forte q
talis cōmistio facit eum domesticum solutiuum.

Uomitiuum forte Dec est tertia pars
principalis huius capīu
li in qua ipſe ponit soluꝛiua ꝓ uomitum posſiꝫ
posuit soluꝛiua per ſeceſſum ꝛ deuuꝛer dirit. Uo
mitiuum forte uidde conferens habentibus bili
diratem ꝛ melancolicam ex habentibus dolores
iuncturarum ꝛ ſiaticam. ℞. aloes ʒ feis elebois
nigri ꝛ ſcamonee omnium aā. ʒ.i. cuſobiꝫ ꝛ nitri
amborum aā. ʒ. ſ. et conficiantur cuꝫ succo can
lium. et addit et quando ſit uomitus cum eo . ſ.
uomitiuo erradicatur radix egritudinis intelliga
tis hic non esse mentem .o. ℞. q. ſi uel totuꝫ suma
tur ꝓo uno uomitiuo quoniaꝫ re uera esset rudis
ingenii qui ſic crederet quoniam ſecundum iſtuꝫ
non tantum homo interficeꝛetur ſed tres bones
simul interficeꝛentur ſi ꝛecte conſideraꝛetur. Sꝫ
fuit mens .o. ℞. q iſtie ſic in paſtam reductiſi in
matur ō ea circiter. ʒ. ſ. et dissoluatur cum aqua
decoctionis aneti uel nucis uomite q ē uomitiuꝫ

forte τ si continuetur erradicatur radix egritudis Nam omnia intrantia sunt satis fortia ut pz singulariter eleborus euforbium τ scamonea que sunt fortissime medicinaruz dossis quorum est per grana τ non est per.ʒ. neque minus.ʒ. verum qꝫ attrabunt a longissimis partibus et erradicant materias difficilis erradicationis sed istorum omniū usus τ singulariter compositorum est maxime uerendus. Nam eleborus albus propter acuitatem si excedatur interficit homines et est uenenū canibus et porcis ymo stercus biben̄ ipsum propter acuitatem interficit galiās ut.d.A. capitulo proprio multomagis eleborus niger cum sit fortior ut uolunt auctores breuiter est medicina supra quam etiam in minori quantitate quam dixerim non presumerem ueruz est quod per uomitum iuuaret in melancolicis et flegmaticis qui per aliū modum non possent curari. Et sic ipse posuit unā medicinam quodāmodo desperatam ut patebit discurendo per cal'a simplicium secundum Me. Serapionem τ Auic. ideo dixit uomitiuum forte valde τc. lege litteraz τ sic finis huius capituli

Primo in capitulo posuit duos can̄ attenden̄ in soluendo in dolore iuncturarum primus fuit quod non euacuetur flegma sine collera quoniaz licet dolor a flegmate pendens remoueretur tam̄ presto recidiuaret quoniaz collera subtiliaret aliud flegma τ sic subtiliatum flueret ad iuncturas τc. Secundus can̄ fuit quod solut̄ in casu conueniens non oz ut sit uehement̄ calidū. ne liquefiant humores ex eo τ plures consequenter fluāt q̄ sint illi qui sunt euacuati et si solutiuū necessarium sit calidum remittatur. Addidit post laudando quasdam medicinas ponendo etiam nocumenta unius ipsarum nisi corrigantur dixit laudādo hermodatilos qꝫ ipsi soluunt humorem frigidū statim.i. appropriate et postea faciunt succedere stipticitatem τ confortationem unde post ipsorū solutionem nō possent fluere postea humores ad iuncturas ut cōmuniter fit in alijs medicinis calidis quia dimittunt dillatatas post solutionem No cumentum uero ipsoruz est qō nocent stomacho forti nisi corrigantur cum cimino τ zenz. et dictuz est qō etiam alios ad solutiōem uigerandam aliquando sibi associatur. Laudat secundo aliaz medicinam dicens qō pedi coruino inest operatō hermodatilorum et nō est ei nocere stomacho τ intelligebatur de radice eius laudauit ēt alia diuersa simplicia soluentia ut lapidem armen̄.coloquintidā centauram grana nil τ alia Laudat inter oposita pillulas iuuamenti dixi ibi quomodo repiantur ēt quō nō laudauit pillulas fetidas ieram ruffi. Posuit ɔsequēter descriptōeʒ quarū dam pillularum singularium posuit etiam puluerem unum ellect.solut. τ ipsorum dosses erant satis moderate. Posuit cōsequenter ell'm etiam ɔueniens. Postea unam decoctiōem ubi uidistis ppositōeʒ medicinarum ad aquam mōm ēt decōis medicinarum. Postea ultimo possuit unuz uōitiuum ualde forte de quo uidistis paulo

an̄ τ hec de cap. sumatim in soluen̄ tam̄ materiā frigidam grossam ex iuncturis. Ego ɔmemoro singulariter pillulas de sacracolla quas pōit Me sue cap. pprio d̄ sacracolla. ualent etiam alie pilule quarum descriptio est ista. ℞. turbit.ʒ.i. coloquintide.ʒ.i.ʒ. sacracolle.ʒ.iij. coloquintida τ sacracolla cum oleo nucū liniantur salis gēme ʒ.i. ex eis pilule ɔficiantur dossis eius a.ʒ.ʒ. usqꝫ ʒ.i.ʒ. uel possunt fieri pilule sub hac forma. ℞. agarici medule cartami hermodatilorum an̄.ʒ. ʒ. radicis peonie radicis pedis coruini an̄. ʒ.i.ʒ. piperis zenz.an.ʒ.ij. polipodiū quercini.ʒ.i.ʒ. masticis.ʒ.i. turbit τ reubarbari an.ʒ.i. rox.ʒ.ij.ʒ. cuz suco caulium fiant pilule dossis est ut supra etiā sunt leuiores pōt etiam fieri pul' domesticus secū dum istum moduz. ℞. hermodatilorum zenz.an. ʒ.ʒ. aloes loti.ʒ.ii. fiat pul' addendo de zucharo ad libitum sed dossis pul' sine zucharo est. ʒ.i.ʒ. usqꝫ ad duos cōiter posseʒ receptas multiplicare sꝫ iste sufficiant quoniam.d. Auic. sufficientissim⁹ fuit et alibi a doctoribus multas inuēire potestis iste tamen in materia iuditio meo sunt egregie τ debite correcte.

De Potionibus ad solutōem faciendam

Potiones ad solutio.

p Sequitur capitulum cuius rubrica ē potiōes ad solutiōem faciendam p cuius intelligentia nota quō ex ista rubrica nō ōbe mus intelligere de mente.d. A. esse qō descriptōnes posite in capitulo sint principaliter solutiōem facien̄.s. per secessum. uel uomituz educentes qm̄ ut patebit cōsideranti tales nō sunt principaliter solutiue. sꝫ ideo dicuntur potiōes ad solutiōem faciendam quōiam sunt preparantes ad solutiōem faciendam qꝫ uel materiam digerentes quia subtiliantes ut multe earum uel apperientes ut etiā alique ex eis principaliter que dicuntur puocatiue uel cōfortantes uirtutem membrorum neruosorum et sic etiam iuuant in expellendo materias ex iuncturis et sic debet supleri rubrica potiōnes ad solutionem faciendam.s. iuuantes τ non potōnes solutiue uel soluentes quōiam d̄ eis dixit i capitulo antecedenti. Et quia ut habitum est supra in capitulo generali si materia est grossa nō est malum ymo est cōueniens premittere qō eam subtiliet et maturet et preparet eam ad hoc ut expellatur ad partem euacuationis. Ideo post istis solutiuis ne quis arbitretur ut i tali materia grossa debeat fieri euacuatio sine digestione ponit post cal'm soluentiū appropriatorū cal'm de digestiuis τ sic sunt iuuantes ad solutionem faciendaz possumus ēt dicere quod p hoc quod dixit potiones ad solutionem faciendam intelligebat ponere descriptiones ad solutionem scilicet minus sensibileʒ quam per secessum. scilicet facien̄ ad puocationem p vrinam uel ad exicationem τ resolut̄ insensibilem τ iste sunt que conueniunt post

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

purgationes ut supra dicebatur in ca .generali ⁊ uisse sensus est bonus ualde. Uerum est tamen in istis digestibus uel prouocatibus aliquādo et imisce ntur aliqua apropriate soluentia ⁊ boc facit quoniam ut supradictum est aliquando con uenit digerendo euacuare ponēdo igitur digestiones iuuantes ad solutiōes secudum altez isto rum modorum tria facit quoniā primo facit boc solute ⁊ indifferenter secudo apropriate cū do lores sunt remoti. tertio etiam speciali⁹ trahit ad dolores anche. secunda ibi Et cum cronica sunt apostemata tertia ibi. Et ad dolorem anche prima potest diuidi in tot partes quod descriptio nes ponit partes patebunt de primo dixit . et ō il lis. ſ. medicinis ꝓpositis que cōferunt eis. ſ. corpo ribus secundus aliquem dictorum mōz est medi camen albefeed secundus hunc modum. Rℨ. albe sced de quo quidam dixit quod ē albezri rubei et ita crediter negs aliter repto. Mℨ. i. ſ. alkecri se cundum auerroy quito colliget sil uiola de roma nia est calida in secūdo facit abostum ⁊ apit opil latom cerebri unde suspensa ad colla epilentico rum ab ealiberantur debet ergo in casu ualere cerebrum confortando et calefaciendum ner / uos ⁊ materiam subtiliaū aurus ut est sepe dic tum est ponendᵃ .ʒ.i. ſ. garioff. ʒ.vi. calfaciunt ⁊ neruos cōfortat mirra calida ⁊ sicca cerebruꝫ cōfortat peonia ēt ut fama est cōis de mente. Rℨ. ita cerebrum cōfortat qō a polcūmo epilenticuꝫ liberat tc. ⁊ sēis anezi ojum an. ʒ.i. poliy uenti xij poliū. ſ. montanum est calidum ⁊ siccum ultra ie cundus sunt eius due ſpēs sed quelibet earū mul tum aperit ⁊ prouocat uentum est pondus nō re perio expressum quātitatē sic uidi in multis ſytio nimis. arbitruꝫ qᵒ sit pōdus ʒ.iij. uel cīca erit igi tur poliy ʒ.xxxvi. ⁊ uirtusꝫ aristrologie an. ʒ.ij. ureez ēt longa ⁊ rotunda sunt calide ⁊ sicce i se cundo secundum auerroym. multuꝫ apcrientes ⁊ dixit. Rℨ. quando bibunt habentes podagraꝫ iuuantur ab ea. ſ. epicando ⁊ prouocando ⁊ qᵒ est cōueniens epiᵉ. super podagram ⁊ maxime totū da frat ex eis. ſ. puluis de quo in potu detur uentꝫ ʒ.i.ʒ.ij. proice cum aqua mellis ecce quō est cō uenies digestiuum ⁊ preparatiuum in materia nostra ⁊ resoſutiuum ⁊ epicatiuā ⁊ prouocatiuā Rℨ dit non comedat nouem boziis. ſ. post ipsum et nō impediatur eius operatio ⁊ fiat illud decem diebus. Et notate boc qᵒ er isto uerbo sinuitur qō digestiua māgr. grossarum debēt continuari multis diebus ⁊ non debetis esse contenti exhibi tione trium syrupoz ⁊ tc. vt cōiter fit ⁊ male uel cum intendimus prouocare ⁊ reliquas materiez per urin. m uel uel alios meatus insensibiliter educe re nō debemus per multos dies regimen mutare cōtinuando ponit aliam descriptionem dixit. Et iterum medicamen qō administratur omni bora A. administrari potest secundum diuersas circun stantias omni tempoze morbi ut supra dictuꝫ est ut cum esset modica ualde materia tc. tamen cō uenientius administrari debet in declinatiōe fac ta pro maioti parte euacuatione materie. tunc contingit prouocare ⁊ excare. et sanat cum puo cat. Rℨ. cam: pitreos camedreos gentiane oium an. ʒ. vi. foliozum rute sicce. ʒ. viij. terrantur et cribellentur ⁊ fit doſis eius. ſ. pulis omni die eo clearium unum in ieiunio post digestiōem cibi preteriti in tribus uncis aque frigide. Nota ex boc testu artific. Auic. quia iste pulus est notabi liter ymo maxime calidus exhibet ipsis cū aqua frigida ad prohibitionem inflamaē ⁊ adustionis uel excationis nimie de qua est timoz in uicturis exhibeatur ergo cum aqua ordei uel aqua Indi uie uel zuchari tantum quia etiam talis pulus est maxime prouocatiuus propter timozes ne de currens cibo in stomacho faceret precipitare ip sum ante completam digestionem ad membza. ⁊ esset causa oppilationum digestigantur quod offertur in ieiunio post digestionem cibi preteriti Camedreos calidus ⁊ siccus est in tertio. Came pitreos calidus in secundo ⁊ siccus in tertio in uir ture sunt ferre paree. Ideo auctores fere semper eos ponunt associatos maxime prouocant ⁊ exi cant ⁊ apropriate respiciunt membza nerueſa de camedreos dicitur qᵒ conferunt atractiui a certorum ⁊ eius syrupus conferret spalmo. de ca negpitreos dicitur quod conferet flatice. ⁊ quan do bibitur cum aqua mellis quattuoz diebus sa nat fistiam ⁊ resoluit duritiem podagre in se cundo can. de gentiana dicitur etiam in secundo can. quod eius radix est ultima in aperione et subtiliatione ⁊ abstersione. nam calida est in tertio ficca in secundo ⁊ aspectum habet ad mē bza neruosa. Sed ibidem colligitur quod ex ea assumitur succus eius recetera. Et ponit modum tide ru ibi. de ruta dictum est supra. etiam bic dicitur quod ruta sicca domestica est calida et ſic ca in tertio fed filuestris est calida ⁊ ficca ⁊ quar to est subtiliatiua ⁊ resolutiua ualde. Confert pa ralisi ⁊ fiatice bibita et dolidibus iuncturarum. et more. Emplastri supe: posita cum melle etiam secundo can. Ecce quomodouis ista simplicia singulariter in can. cōueniunt prouocando ⁊ ma teriam que remanſit po parte resoluendo uel exi cando ⁊ apropriate a iuncturis. hoc igitur ē fot te multum in declinatione conueniens. recetera. Ruta autem agrestis ita est acuta propter cali ditatem. ut eius uius hominem interficiat quoni am est calida in quarto ponit consequenter alias descriptionem similem prime ⁊ dixit. Et iterū medicamen albefeced secundum Simonem sup ple illius qui existimauit quod sit alkeberi ru bei colloris quia est viola rubea ut dictum est. et est prorimum descriptioni prime. Rℨ. cinamo mi Fylloni omniū an. ʒ.ij. foliūndi. ʒ.i. garioff. ʒ. ev. quoniam ex garioff. multe quantit timoret ſtipticitas prohibitiua prouocatiōis qñ ventrem constipant quanto colliget. Albefeed quod est al lzeri predicta ecce affirmat iudicium illorum de

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Albefced Aristologie vtriusq; ʒ. iiij. cuius dos fis ℰ omni die lerat. iij. i. duodecim grana elixis tis parua dossis forte propter tedij filonij posuit paruam dossim ista tota descriptio satis non est quomodo uiliter seruiat ad intentionem nostrā ſi declaratur quid sit Folium indum est foliuz qđ dam romaticum simile spice in uirtute sed est ca lidius quoniam est calm in secundo ℞ magis cō fortat stomacum ℞ par ℈ spica ℞ magis prouo cat ea propter tamen caliditatez medica minus ipse ponit quo tempore est usus eius magis conueniens ℞ dixit quod. s. medicamē incipiat bi bere apud equalitatem vrualem ℞ uratur eo. s. cucuraturs. xl. diebus et demittat ipsum quinde cim dieb⁹ ne aquiratur ad medicamē assuetudo peinde reiteretur secundū hoc anno toto. s. sumē do. xl. diebus ℞ postea interponere qndecim dies nisi cum otu assadara usqz ad mensem ℞ mediū i. demittatur per totum tempus caniculare icipiē do a decez. Julij usqz per totus mensem augusti propter inflamationem ℞ secundum regiones ēt fiat maior uel breuior in hoc abbreuātia quoniaz in calidioribus regionibus pluri tempore est ab stinendum ℞ in minus calidis vti possumus pluri tempore addit. Si autē non potest bibere ipsum toto anno. s. an corpus inflatur ēt secundum mo dum dictum bibat ipsum imediate frigida. s. a se cunda parte autūpni vsqz per pinam vsq; secun dum tamen modum dictum interponendo dies. Addit. Et cum per transierint ducenti dies. s. eo qui ea potest vti toto anno poterqđ in dieb⁹ ca nicularibus cum postea volumus dimittere medi cinam quoniam fecerit notabilem ipessionē iaz in corpore dixit. qđ non erit malum vt bibatur de illo vna die ℞ duobus nō ℞ postea vna die sic ℞ tri bus non ℞ ita paulatiue discessere ℞ non subito. Addit. Et oportet vt elongetur ab eo comestio quanum possibile est ei ne virtus medicine impe diatur ℞ ñ sō plus saltem vsqz ad nonam tardeſ. s. addit. Et rectificet reliquū regimen. s. in cibo ℞ potu ℞ reliquis. s. vt deuitet ea que nocent habē tibus do oiem iuncturaruz. s. de nimia comestio ne de potu vini ℞ aceti ℞ cobit⁹ ℞c. Et isto rex tu debetis notare multa primo qđ quando corpus solutum pti doloresiuncturarum fuit purgatum sufficienter ad euacuatū reliquias materierum ℞ confortatum mēbra nemosa ne amplius fiat retinus ad similes dolores oportet corpori eribe ri medicamē tale ad bas perficiēs intentiones ℞ secundo debemus continuare multo ℞ multo tē pore etiam vltra annum quia tamen talia medi camina sunt de genere calidorum ℞ inflammantiū docet quod non debemus vti eis in tempore mul tum calido. Idem intelligē si corpus esset de se multum inflamabile debemus tunc parce ℞ in tempore ℞ dosi istis vti. Colligitur etiaz quod quomodocunqz in longa usu debemus iterpone re vices. Etiam colligitur quod quando est fa cta longa medicaminis impessio tunc eum volu mus dimittere medicamē debemus etiam grada tim dimittere ℞ non subito. Colligitur etiam quod in usu talium medicaminum prouocantinz ℞ excantium debemus multum tardare cibum.

Colligitur etiam ℞ est radix preseruationis qđ cum intendimus preseruare preter vsum talium medicaminum oportet rectificare regimen ℞ con seruare regimen rectificatum cautēdo ab omnib⁹ aliis que nocent patientibus doloes iuncturaruz ℞ nota quod licet posuerit istas condictiones in isto medicamine iste tamen sunt cōmunes ad st periores medicinas de quibus dictum est. etiam ad omnes similes que exiberi possent. Et credo ego re vera quod quoniam medici nostri tempo ris non obseruant istos cano. hic positos negz in bent vt obseruentur quod hec est causa re ditus possimorum doloum iuncturarū vbi si ibi can. obseruarentur multi vere curarentur ℞ nō recidi uarent sed medi. cuz purgauerunt corpus ℞ coz pus est cum aliquali conualescentia non amplius eis iniungunt regimen negz medicinas preseruatiuas. Ideo in tempore redeunt ℞. hoc igitur magis a scribenda imperitie vel negligentie me dicorum qđ fragilitati nāe vt fieri solet. Notate egregie istos can. viles.

Et extimauerunt Postquam fu pra ipse posuit medicinas iuuantes cum qualitate manifesta cō sequenter ipse ponit vnam singularem valentē in casu cum occulta proprietate ℞ eam ponit de in tentione aliorum dixit igitur. Et extimauerunt quidam q̄ de ercepē que non piuerificiant. s. qn producant talem effectum. Est vt in potu dentur ossa hominis adusta. s. puluerizata exibendo. s. coclear vnam pro vice stomacos ieiuno cuz aqua vue vel alia apropriata ℞ addit. Et iam quidez ysti sunt eis qđam de presumptuosis ℞ sanati sunt cum eis ex pdagra ℞ doloribus iuncturarū omnino. ecce quomodo domi. Auic. affirmat eo rum iuuamentum nec est irrationale quoniam propter specificam conueniēziam probabiliter debet cadere proprietas secundum quam adin uicem confortantur ℞ sic confortatis iuncturis media existente materia q̄ nulla si modica erit poterit resolui ℞ sic tandem denuo non recipiens aliande negs per earum imperientiam iunctura rum nouam ꝛgregabunt materiam ℞ sic non fit redditus possimorum ℞ per consequens remane bunt curari omnino ℞ ex hoc probabiliter poterit inferri quod in doloribus iuncturaruz peduz ma gis debebunt valere ossa coresp̄odentia peduz puluerizata ℞ si doloz fuerit in ancha magis de bebit os cosse marime circa eius extremum ver sus pisidem quoniam inter talia maioz est con uenientia ℞ ex consequenti maioz ipsorum adin uicem confortatio ubi tamen esset medicina no rabilis vltra dicta ossa credo esset necessariū ali q̄ solues. Et ad hāc itentōes ad vacuaſ. ℞ cō fortaſ posset cū cō puluere addi tertia. gs hmo

dactilorum ⁊ quarta.zz. Sed est aduertendū di
xit rofa Anglicana qđ qui utitur hoc puluere os
trum ner cum cristeriis molestat quoniam talis
pulus ē multū ostipatiuꝰ". Et pinde ordinās ipse
istā pulueremconfortatiuum addit liquiritiā ad
aliqualiter humectandū cuius descriptio est talis
℞. barbene. ʒ. i. ossium bum mdcum combusto
rum secundum correspondentiā scribi potest vt
dictum est subtilissime pulueriz atorum. ʒ. ij. liqui
ritie. ʒ. iij. misce sumatur de eo quolibet die co
clear vnum cum brodio per vnā horam admin?
ante cibum ⁊ appellat istum pulueremꝑ
suracenū addit etiā ipse quod calcabenus porci
adustus ideꝫ operatur appropriate lege istam.
Addit ꝓtinuando in eis que per qualitatē ꝓdu
cant ericam ⁊ confortant. Et dixit qđ iera quidē
hermetis maxime est iuuamenti ei qui bibit eam
in vere diebus aliquot confectādo iuncturas ei?
⁊ ponens modum conferentie dixit. Et ipsa extra
hit superfluitates cuius. ſ. iuuamēti plurimi effi
cit per fudoꝫem ⁊ prouocationem ⁊ conferet ſta
tice. ſ. precipue. Istam ieram nō reperietis in
ter ieras a dño. A. positas sed bene reperietis in
conferionibus ante ieras vbi ponit duas descrip
tiones confectionis hermetis sed prima est ḡ ma
xime confert doloribus iuncturarum in. eius cō
positione intrant singularia in casu nostro valen
tia. ſ. agaricus ⁊ semen rute ⁊ ℈ viij. subrijs gentia
na ⁊ Aristrologia ⁊ centaurea ⁊ similes medicie
que in casu vsent videbitis eas ſ. ibi nō possūt
inter ieras quoniam non intrat in ea aloes vel co
loquintida a quibus sum tur iere denominatio vt
no?unt doctores cōmuniter tamen bene in?pitien
ti est singulariter in cāu appropriata. potuit etiā
descrip ionem confectionis hermetis infra in cu
ra propxie si rice sed eam non appellauit per iera
sed credo quod propxius eam intelligat hic quo
niam sic conferet vt hic innuit negz in hoc sumi
debet iera hermetis ꝙ ponit Mesue distinctōe
tertia ⁊ est secunda descriptio inter ieras quoniā
⁊ ſ. laudetur in doloribus iuncturarum tamen in
casu nostro non cōuenit quoniam illa est multuꝫ
⁊ fortiter solutiua nec asit vt dixit. d. A. hic ⁊ infra
de cura ſtatice plurium eius iuuamēti effecit per
sideremꝰ ⁊ prouocationem ⁊ ita operaꝫ dicta cō
fectio. d. A. ⁊ ibi loco allegato vult in?erre qđ ei?
vsus sit tota vis sicut etiam dixit hic. Et hec con
fectio. d. A. est illa ferre ꝙ totum quā potuit Aza
rantius pro iera hermetis vt patebit cōsideranti
⁊ ibi ipse dixit qđ illa iera est cito penetrans ad
interiora corpoꝛis quod soluit superfluitates ⁊ hu
mores grossos per vrinam ⁊ fudoꝫem addit quod
est sicut candella in corpore huma. nō igitur de
bet haberi in usu nisi in tempore temparo. Nota
te bene que dicta sunt quoniam possit esse error
in vsu eius accipiendo illam Mesue ploco illi?
que nō reperitur apud. d. A. inter ieras dossis est
ʒ. i. ſ. in puluere ⁊ notate qđ Azarantius ⁊ ſ. cōsu
merantur istam cōfectiōem inter ieras nō tamē in
ea secundum euꝫ intrat aloes negz coloquintida
lege istam.

Et cum cronica Dec est secūda pa
principalis huius
capituli in qua ipse specialius ponit medicamen
valens ad inentionem dictam quando egritudo
facta est cronica ⁊ dicit ⁊ cum cronica sunt apo
stemata ⁊ dolores iuncturarum iuuātur per hoc
regimen relatū. Adiuuetur ſ. est nomen cuiusdā
medici sumatur fauine ficce quarta lselini. lselini
est nomen pandēt nō reperitur ſ. est sicut. ʒ. r.
vt credo ⁊ quoquatur cum eo quod submergat.
ex aqua. ſ. in aqua tante quātitat precise quod
submergatur in aqua super lentum ignem donec
benigretur aqua ⁊ sumatur de collatura ei? libr.
i. ⁊ semis. i. ʒ. xvij. ⁊ propiciatur super eam olei
ſisamini. ʒ. iij. ⁊ bibat ipsam eger ⁊ comedat sup
ipsam. ſ. portē cibum preparatum cuꝫ agresta
ad reintegratiōem apetitus debilitati per potuꝫ
oleagineum ⁊ vnionem partiū stomaci Quinta
est planta nota aspera calida est ⁊ ficca in tertō
dissoluit ⁊ subtiliat ⁊ propter eius subtiliatē mp
uocat mestrua plus omni alia re educit fua acui
tate fetum vtuum ⁊ mortuum dicit Serapio est
igitur multum subtiliatiua ⁊ prouocatiua ⁊ poop
terea in cronicis magis laudatur ⁊ propter eius
fortem subtiliationem ⁊ extractionem addiderunt
oleum ſisamminum ad humectandū ⁊ molificandū qō
ualde necessarium est in talibus apostematibus
cronicis. Ego tamen ut supra dixi non urerer ne
qs moderni utuntur tamen in se talis compositio
in casu est apta multum iuuare.

Et ad dolorem In hac tertia ⁊ vl
tima parte hui?ca.
ipse ponit vnum leue remedium valens propie
in doloze anche quando reliqua ⁊ leuia ⁊ fortia
exibita non sufficium localia etiam interius exi
bita ⁊ dixit. Et ad dolorem anche est regimē
leue si non sedant ipsum balneum ⁊ aqua calida
⁊ est de leuibus remediis ⁊ sola. ſ. exibita inter?
vt in superioribus dictum est etiam non sufficiāt
⁊ est fortē remedium ponit ipsuꝫ leue medicamē
Fositam propie post cibum malum in se vel cū
malo odine sedat eum. ſ. dolorez vomitus super
aquam ciceris ⁊ solutio ventris cum aqua olerū
⁊ cassia fistula vult innueze quod aliquando nul
tiplicatis diuersis remediis ⁊ exterius ⁊ interius
leue vomitum. ſ. factum cum malo odine eiba
riorum ⁊ cum aqua ciceris iuuat aliquando solu
tio leuis ventris iuuat quando fortiora nō iuuant
facta. ſ. cum aqua olerum scilicet decoctione cō
muni olerum ⁊ cassia fist. Et hoc est quando ali
quando natura a fortibus medicinis nimis terre
tur vnde consequenter non debite actuat medi
cinas fortes ⁊ debiles debite regulat ⁊ ex eis con
sequenter fit iuuamentum ⁊ hoc ego aliquotie
vidi notate etiam aliquando ab vno leui nō iu
uabitur ⁊ alio fic vmo sic una bona quod nō alia
ut supra dictum est lege literam hic tamen nō ē
omittendum uerum Rasis in de iuncturis circa
materiam cristeriorum dixit fic post purgationē

scilicet factam per secessum ⁊ uomitum maior
cura sunt cristeria que atrahunt materiam tali
atractione quod uulnerantur itestina et exire fa
ciunt sanguinem ⁊ tunc cessat dolor eadem die ⁊
addit. Et ego non vidi ⁊c. sequere quando nõ ex
pedit sumare capitulum quoniam breue est ⁊c.

De Emplastris.

Emplastrum bonum:

e Sequit̃ rubrica de Emplastris. Ista
pars cõtinuatur vt supra diuisa est ad
precedentem in hunc modũ postquã supra i pre
cedentibus duob⁹ cal'is primis ipse posuit curaʒ
spialem dolorũ iuncturarũ pẽdentiũ a cã frigida
grossa que est apta precipue indurari p medicĩas
sumendas p supius ⁊ exterius primo. s. soluentes
per secessum vel vomitũ postea posuit potiones
ad solutionem facieñ ẽt per interius sumendas q̃
sunt ad solutionem facieñ s̃m alterum duoꝝ. In
tellectuũ. positorũ supius. Jam dñr ipse ꝓseq
tur ponendo curã etiam dolorum ab eadem cau
sa pendentiũʒ p medicinas locales ⁊ primo facit
hoc p emplastra secundo p vnctiones ⁊ vnguen
ta tertio p embrocas ⁊ balnea secunda in princi
pio sequentis cal'i imediate ibi oleum ⁊c. tertia i
principio tertij cal'i ibi. Embroca. Ex hac diõne
patet clarificatio ru. talis. Emplastra iuuantia
ad dolores iuncturaruʒ grossi humoris ⁊ eorum
q sunt in uia ut conuertantur in lapideitatẽ. s. pp
humoris grossitiẽ. Et nota pro intelligentia ge
nerali positoruʒ in cap. q in mente medici in his
Emplastris stant diuerse intentiones. nam p hoc
q materia est frigida grossa stat per oppo. inten
tio calefactiua ⁊ subtiliatiua p hoc ẽt q est dura
uel disposita ad petrificationẽ stat intẽtio hume
ctatiua ⁊ molificatiua p hoc ẽ q in profundo mẽ
bri ut puta in iunctura nocens stat alia intẽtio q̃
ẽ atractiua ad exterius ⁊ per hoc qd ẽ nocens et
simpliciter preter naturã stat ultima intentio que
est resolutiua. Jdõ in Emplastris in casu appro
priatis debent reperiri medi. ad has intẽtões va
lẽtes uel ad omnes ul' ad plures earũ si nõ omnes
possint reperiri. Jdõ d. A. in cap. vt uidebitis põet
diuersa. Emplastra quorũ aliqua ad unam iten
tionẽ magis declinant q̃ʒ ad aliam ut aliquando
ad resolueñ magis q̃ʒ molificañ ⁊ aliq̃ ad atrahẽ
dum magis q̃ʒ ad resolueñ et hoc fuit bene ↄue
niens quoniam aliquãdo una itentio superat aliã
quoniam stante materia in profundo ⁊ dura pri
ma intentio ẽ molificatio secũda atractio tertia
resolutio ⁊ quando iste intẽtiones oẽs nõ possent
p vnum Emplastrũ ↄpleri tũc oportet p diuersa
cõpleri vnum prius a ponendo ⁊ postea alterum
succedere faciendo. Et quoniam in mente me
dici raro reperiuntur dicte itentiones equales ẽt
ẽ difficile ex eodẽ emplastro illas oẽs itentiones
equaliter compleri fuit igitur ↄueniens diuersas
empl'orũ ponere descript̃ p quas diuerse itentões
cõpleri possint Et propter istam causam ipse di
uersas posuit descriptiones empl'oruʒ posset ita
qʒ presens ca. in tot partes diuidi quot ponit de
script̃ partes patebunt legendo de prima igitur
ponit Empl'um bonũ hoc mõ. ℞. granorũ alker
ua mondatorũ. ℥. iij. terrant̃ cũ. ℥. i. butiri vaci
ni optime ⁊ ꝓciat̃ de sup. ℥. i. mellis vt fiat ipʒ
vischosum ⁊ fiat cũ eo empl'm ⁊ proprie sup iun
cturas siccas ⁊ addit ⁊ quãdoqʒ ponitur cũ eo ex
aceto forti. ℥. i. ad adiuuandum penetrat̃ ⁊ subti
liat̃ de kerua dictum est supra que est cataputia
maior vel pẽtedactilus calefacit ⁊ subtiliat. idẽ
operantur seia eius ex quibus fit oleuʒ de kerua
debent mondari quoniã habent exterius corticeʒ
aspum durum butirum calefacit humectat ⁊ dis
soluit mel quoqʒ calefacit ⁊ subtiliat ⁊ resoluit ⁊
vt̃. d. A. ipsuʒ hic ponere principaliter ad compo
sitionẽ ⁊ ad formã empl'i vt fiat vischo. ⁊ hoc no
tate cũ multis agregare aliquas medicinas ad cõ
positionem emplastri que sint de se sicce vnde nõ
possit inuiscari si non sit intentio ad infrigidandũ
potestis ↄueniẽter ad inuischañ apponere mel ⁊c.
dixit notanter qd super iũcturas siccas valet qm̃
in v̾tute butiri ẽt illoruʒ generuʒ unctuosorum
est medicamẽ humec. ⁊ sic facit vtiliter ad iũctu
ras siccas. i. in quibus ẽ timor de siccitate ⁊ duri
tie est etiam tale medicamẽ atractiuum ut patet
⁊ sic cõuenit subtiliando dissoluendo atrahendo
⁊ humectando aliqualiter in casu igitur est mul
tum conueniens addit ponendo aliud medicamẽ
qd multum laudat in ꝓposito dicẽs. Et empl'atio
cum stercore uacino. s. cum educitur ex animali
est fortis valde. s. multum iuuans. In iuncturaꝝ
doloribus ⁊ dorsi ⁊ genuũ ⁊ est quasi melior pluri
bus alijs emplastris ad hoc. Notate hic i hoc
casu ut videtis laudat stercus vacinum super re
liqua stercora ⁊ tamen omnia cõueniunt sua ca
liditate quoniam dixit Serapio q omne sterc⁹
ẽ calidum ⁊ siccum differenter tamen dixit etiaʒ
d. A. nullum reperitur frigidum ⁊ humidum pos
set aliquis dicere quod de mente do. A. secundo
can. cap. de stercore animalium. cxxiij. cal'o i au
reola iuncturarum ipse singulariter ⁊ precipue
laudat stercus Cameli. d. A. etiam infra cap. cc
xx. in secundo can. de stercore absolute similiter
in aureola iuncturarum p̃cipue laudauit Capra
rum stercus cum aceto ⁊ dixit esse de experim̃.
H. Idem dixit Serapio ca. ꝓprio de simp. dixit
stercus Caprarum ẽ calidum resolutiuum ⁊ con
feret apostematib⁹ fraudolentis sicut sunt appo.
genuũ ⁊ dolori iuncturarum ⁊ sic ⁊c. Quidaʒ
etiam principaliter in isto casu laudant stercus
pauonum ⁊ dicunt de hoc vidisse experimentum
manifestum breuiter dicatur q in casu nostro in
corpore mediocris habitudis verum est verbum
d. A. hic de stercore vacino quoniam licet repe
riantur fortiora stercora in calefaciendo ⁊ exicã
do ut est stercus Cameli ⁊ columborum ut dictũ
ẽ qr tñ i cãu nr̃o timor ẽ d̾ nimis exicãdo ⁊ petri
ficãdo tale sterc⁹ ẽ i cãu nr̃o magis alijs ↄuciẽs

nam tale est aliqualiter molitiuum ut dicit Serapio loco allegato maxime si colligatur tempore vis vbi autem non sit timor de exicando sed intentio sit ad multum resoluēdū tunc in isto casu magis conueniret alia fortiora existentia que tamen semper uerenda sunt ne minus exicent et indurēt ideo auctores cum eis talib⁹ fortib⁹ utūtur cum eisdem applicant aliquod in iissiuum ut accetum in stercore columbozum uel addunt secum aliqs bumectatiuū ut stercori capezaū mōtanarū addunt afongia poeti vt in fo cano. Sterc⁹ vo pauoni credo q̄ sit aliqualiter timēdū pp nimiā siccitatē ficti ēt stercus Anatis ꝛ acipitris ꝛ aliarū auium rapacia qz raro administrātur qz sunt superflua valde ut dicit d. Al. loco allegato in principio cāi dicit igitur p conclusione dicat q̄ oz dendo aliquod stercus tñ in casu nostro sine alio corrigeñ q̄ tenenda ē sīa. d. Al. h q̄ stercus vaccinū est emplastio qui sit melior plurib⁹ aliis ꝛc. ꝛ si potestis eu ex aliis colligere potestis cū facēt ca lefieri in cacabo cum aliquo oleo appropriato nīl aū yue vt rosis martiis ꝛc. Notādus dicit ēt text⁹ q̄ sit melior omibus aliis ꝛ plus aliis ꝛ ꝛ bonā logicam ad sensum arguenti illa fortet vā q̄ ista emplatio est melior aliis oibus ꝛc. Ponit consequenter aliud emplm ꝛ vtil ē multū in casu dē emplm forte. B. olei ātiqui libr. i. ℈. nitri alexandrini ℥ glutinis albotim amboz aā libr. ß. euforbij. ℥ i. preos. ℥ ij. farie fenugreci libr. i. ℈. fiat ex eis emplm est notabiliter ꝓ situs in casu nō est n. calefactiui attractiuū ꝛ resolutiuus p priorū nitrū euforbium q̄ genus gumi fortius oī gumi i calefaciendo de preos ꝛ nitro dictū ē supra ꝛ glutine albotim. i. termentina ēt dictū est q̄n calefacit ꝛ attrahit oleum ēt antiquus. ℈. calm ñ de oleo cōi vt dō sit sermo. Nam vīas ad tps fatis magnum cū antiquatur calefit quonia elementa calida in eo dominant possetas in tantū antiquari q̄ infrigidaretur ꝛ fieret terreū ß cū tps esset tā gū nimis vt potest colligi secundo can. ca. primo post phemium pp ipius fortem opletionem. Idē ēt colligi potest quarto methaurozū est ēt aliqna liter humectatiuū. Idē dico de fenugreco ꝛ sic loquendo est oīs intentio nostra ponit aliud est ēt clarū ex dictis dicit. Et iterū bedelliū oppoponax depolique facta ꝛ itelligatur de adipe anatis cū sit aliis fortior quinō collet iuuatiua sunt valde ei q̄ sit ex crudo humore in gembus ꝛ iuncturis. Ponit aliū emplm fugitiuū. i. atrahens quodāmō fugendo resolutiuū. B. nitri dauic. j armēiaci. ℥ i. ℈. fiat ex eis emplm. ℈. pulueriz ando nitrū ꝛ armoniaci in aceto dissoluendo ꝛ postea comiffendo ponit aliud q̄ ē multū forte ꝛ ipse testat emplm forte B. baurac. i. ßes salis calidū ꝛ sicū. Et galiaz ē quid ꝛpotū a potecariis netū calidū ꝛponitur ex speciēb⁹ ꝛ muscho diuersi mō quonia diuersa fiunt ꝛpositōes sed illa Mesue ē multū electa ē resolutiua ꝛ fortatiua vtur mēbrozū. Pisetruz ꝛ stafisagria sunt calida ꝛ ficca in tertio multum attractiua vt supra dictum est calces oīa misceantur ꝛ leniantur ex eis iuncture cū melle ꝛ aliquā tulo aceto est forte valde ad dissoluēn ponit cōsequenter aliud dicit. Emplm bonuz resolutiuū armoniaci ꝛ iuxta partes sumātur equales litium est succus foliozum arboris cuiusdaz spinose deficat in tertio ℥ eius caliditas sit fere temperata ꝛ q eius secundam virtutem multuz resoluit vt dicit Serapio terrātur cum antiquo vino albo. ℈. potenti ꝛ oleo oſſantio ad aliquale ꝓportionem ꝛ farina fabarū Emplatur cum eo calido. Iste emplastrum propter litium ꝛ farinam fabarum non est notabiliter calefactiuum ꝛ ℥ exicatiuum quoniam etiā farina fabarum est fere in actius tēperata sed notabiliter exicat ꝛ abstergit ꝛ appropriate confert podagre ubi igitur doloz depende ret ex materia molli in iuncturis istud magis cōueniret q̄ ſi esset grossa materia verum est tamē q̄ propter vinum antiquum ꝛ armoniacum ēmo tabiliter resolutiuus addit. Et emplastra ex cine re ciclaminis cus aceto et melle ēt mirabile ualde. Et notate istud verbum mirabile ualde ci clamē habet folia similia foliis edere ℥ tam ma culata signis ad album declinantibus medici utūtur radice succo et semine sed succo vel semine magis est calefactiua subtilitatiua et agitiua multum ymo dē de ea quod ſi mulier portaueret eas super collum uel humeros non poſet impregnari ꝛ. propter ergo suam virtutem et acuti et mel lis credo eum domino. B. quod in materia grossa eius operatio in casu debeat esse mirabilis ꝛ ma xime quando in cineribus propter ignitionem aq̄ sita ē quedā fortis acuitas ad dissoluēn addit ponendo vnum emplastrus confortatiuus principa liter membrozuz ne iterata recipiant ꝛ cum hoc etiam ē adiuuatiue resolutiuum ꝛ ponit regulā in usu eius dicit sic. Et de emplastris est modus i. quedam est spes emplastrorum que necessaria sunt ad confortandum membruz ꝛ resoluēn. i. re siduum quod remanſit in materia ꝛ ponens regulam in vsu eozum dicit. Et non indigetur ei post euacuationem integram supple uel quasi quoniā vi veteretur eis ante completam uel fere comple tam euacuationem esset timor propter stipticitatem ne materia in iunctura clauderetur ſi cuq̄ ē modica materia confortata virtute membri non est de hoc timor quoniam natura illaq̄ modicaq̄ poterit resoluere de quibus est hoc emplastrum B. fenine ꝛ nucbum cipselli ē ossium adustoruz ſ. humanoruz partes equales. ℈. ℥. de bis omnibus supra dictum est quomodo resoluant ꝛ exicent confortando aliis parē. i. ℈. ß. ſ. ad maiorē exicationem draganti est vitreolum etiam resolutiuum ꝛ exicatiuum uehementius acutum ponitur eius modica pars quia esset timor aduren do ꝛ fexta pars. i. ℈. vt dicitur. ℨ. iiij. ℈ notate q̄ hic posset esse error credendo ꝓ per dragantum in telligeretur gumi frigidum notum sed in casu illud non conuenit ē illud appellatur ab auctori bus dragagantum addit et glutinis pisciū q̄n tum sufficit ad incorporandum ad formam.

empli q; reliqua oia sunt ficca ẽt, pbidet nimiaz
ericationẽ. ¶Dit ꝛ̃ alind impliꝫ inuans ad
multas egritudines ⁊ maxie in atrabeñ ⁊ est de
scriptio multi singularis ⁊ Artificiosa dicit aliud
faciens operatões in plur egritudinib⁹ declarat
z illud id quonia spit ⁊ extrahit spinas ⁊ ossa pu
trida ⁊ pfundo, s. mẽbroꝝ. ¶Et ꝑ̃ mollifica
tioni inuamẽtum manifestũ, i. palisi. ¶. fele vri
ce mondate calefacit ⁊ resoluit calefactione ⁊ re
solutẽ mlta dicit. ¶Serapio spume baurac ẽ que
dã spes baurac sue nitri ⁊ differet fm. H. vt dixit
¶Serapio a baurac affice hoc q; spuma baurac ẽ
sicut farina frumẽti baurac ãt sue minerale sue
artificiale est agregatũ vel cohagulatũ ⁊ vocat
ista spuma baurac affonitiuꝫ virtus ei⁹ est sicut
salis deficatiua multũ ⁊ subtiliatiua hũoꝝ gros
sozum sicut ⁊ ẽlibet spẽ nitri ⁊ salis armo. ⁊ spẽs
salis naturalis extrahit ex lapidib⁹ albis electio⁹
est sicut cristallus est calidus i quarto est subtilia
tiuus humoꝝ grossozũ ⁊ de proprietate eius ẽ q;
trahit de interioib⁹ ad exteriora ¶ristologie ro
tunde est factioz alia de qua dictuz est supza quo
notabiliter subtiliet ⁊c. radix coloquintide dictũ
est supza qũ est calida ⁊ ficca in tertio ⁊ subtilia
tiua multũ resolutiua ⁊ attractiua a remotis gluti
nis alimbat. Idẽ q; glu. albozꝝ est terbentina di
ctum supza sepe qũ ẽ calefactiua ⁊ resolutiua si
cut ꝯbrasine oiꝝ ãt aureoꝝ ⁊c. fenugreci pipis
⁊ macro piperis macro piper est id i quo genera
tur piper sicut fabiol generantur in quodã oblun
go ola sunt calida ⁊ ficca vt dictum ẽ supza atrac
tiua o; ãt aurozũ. ¶. azmoniaci dictum ẽ supza
quomõ subtiliãt humozes grossos propie in iunc
turis ⁊ quomodo valet podagre ⁊c. auꝝ. vij. ẽt ad
debitam facit comistionem. Dcdumẽi est ex me
dicis rubificantibus ⁊ ꝑfert ꝑ propietates egri
tudinibus neruozũ ⁊ doloꝝ anche secundũ Auĩ.
secido can. ⁊ ꝓbolsalsami ⁊ turis ꝓbolsalmum
est lignum balsami ⁊ licet sit minus forte q; oleũ
balsami tamẽ est notabiliter calefactiuũ ⁊ disso
luriuũ de ture manifestũ est ⁊ mirre ⁊ adipis cas
valet aliq; humectañ ⁊ idoluẽdo iuuat gẽmi
pini calefacit vt ꝛ̃fue alie vt dictũ est ⁊ airabit
olum ãt auꝝ. ¶. cere lib. iij. dbab lib. ß. dbab ẽ
spẽs stelionis calefac. multũ lactis fici sluestris
auꝝ. vij. ponitur inter rubificantia ⁊ uesicantia.
olei de lilio quatum sufficit ad liquefaciẽi medi
cinaꝝ humidaꝝ ⁊ vini optimi quantum sufficit
ad ꝑficiẽi medicinas ficcas ꝑficiant ola simul ⁊
fricentur ⁊ administrent lege nunc totã descripẽ
continuam ⁊ videbis ipsius mirabilẽ vtilitatem
in casu ⁊ ad alias egritudines de qbus dixit. Do
nic ꝛ̃sequẽter aliud satis domesticũ in casu valẽ
marie ad remissionem doloris dixit. Aliud conse
renũ in hec hora. ⁊ subito ad fatica ⁊ doloꝛes ma
nu ⁊ pedis ⁊ doloꝛẽ reliquaꝝ iunctuaꝝ sumã
tur fenugreci ⁊ picis ⁊ in vase testeo. i. lapideo.
⁊ ꝓcias de sup acti comisti quãtũ sufficit. i. cũ
modico aque ⁊ quoquat super pruuas vsquequo
dissoluantur in decoctõe deinde ꝓiciatur de su
per mellis quantũ sufficit. s. ad bonã compositio
nem ꝑ emplo ⁊ bulliat semel ⁊ reseruetur pro
vsu rõi claruz est ex dictis siue ꝑ fenugrecuz in
telligas herbam siue semẽ eius. Addit aliud sile
illi. i. quantum ad effectum. ¶. picis de minera
libr. iij. fecis acti ficce adusteꝫ libr. i. baurac
i. nitri libr. i. ſ. gumi pini ⁊ cere ⁊ sulfuris non
adusti ne nimia fiat ericatio ⁊ sufficagie oiꝝ ãt
libr. i. piriti libr. ſ. cordumẽi listum. i. pisol
uantur gume cum aceto ⁊ reliqua misceantur ⁊
ꝑ placet adatur parum mellis et fiat emplm oia
sũt clara si declaret q; dã sit ꝑ ñ minera relĩq oia
ex habitis possunt intelligi quomõ conueniant.
¶Est igitur ꝑ̃ de minera ꝑ̃ nona secundum qõ
educitur ex arboze ⁊ vocatur ꝑ̃ liquida ad dif
ferentiam aliozum duozum modozuꝫ picis quos
ꝑ̃ Serapio calo ꝓpio vide tu ⁊ hec nona
liquida dicta calefacit ⁊ ericat ⁊ ꝑ plus calefacit
q; ericat vbi alia ꝑ̃ ericat q; calefacit ẽt. Ad
dit Auerois qs i maturañ fortioz ẽ que est recens
dr̃ igitur de minera q; negs rẽpote negs artificio
adulterata est ⁊c. listum est pondus liber. i. ſ. et
hoc de cap. isto.

De Unctionibus

Leuz de coloquintida

¶Dnit consequenter unctiones in inte
tõne predicta vt dicit rubricaꝫ. s. in cale
facieñ diffoluendo ad exteriuꝫ trahendo confor
tando et secundum hunc modum in remouendo
doloꝛem et dicit ꝑimo. Oleum de coloquintida
et oleum de castorio et oleum sinapi ⁊ oleum de
lterua ista omnia ꝑ virtutes simplicitas sueꝫ ma
nifeste conueniunt ⁊ de bis habetis descriptões
⁊ veritates cõiter ab auctoribus quinto can. tra
ctatu ultimo ⁊ a ¶Mesue distinc. ale addit ⁊ oleũ
de nuce romana ⁊ ꝓpie quãdo adurit̃ur ⁊ cur
rit. i. quando ita aduritur qõ nõ pduc̃tionem erica
tur sed currit uel currere potest oleum ipsa com
ꝑssa in casu iuuat quoniam ꝑ adustionem si
fuerit recens pars hũida aquea consumit̃ rema
nente humido oliagineo ꝓpzio unde sua caliditate ⁊ ficcitate iuuat addit. ¶Et oleum de colocyn
tida facti ex decoctõe eius cum oleo rozato do
nec consumatur aqua. ¶Et sic imuit modũ faciẽi
ipsum. s. ponendo coloquintidam in tribus parti
bus. s. cum roꝛ. ut reddatur aliqualiter confecta
tiuũ ⁊ una parte aque ⁊ tantum buliãt ut aqua
consumatur tũc illud appellari potezit oleum de
coloquintida ⁊ oleũ de costo ultimũ est. s. i. iuua
do ꝓpzie cum stomace. s. fi bulliezit ut de alio di
cebatur aut oleum de costo cuz assa. ⁊ fetida bu
liatur q; assa fetida calidioz ẽ q; odoziferaꝫ fa
te ꝓpter odoꝛes eligeretur odoziferaꝫ est calida
vsqꝫ ad principium quarti est etiam ericativa cõ
fortãs ũcturas ſtoraz ẽ ẽt gumi calidũ ⁊ ficcũ nõ
bilꝛ erũs ⁊ ꝑfortatiuũ marie aromati. sua qñ ẽ
bõi odozie ⁊ ſſs calefcõe ⁊ ficcita. cũ mirra i mẽ

bus nerusos vsus eius precipue conueniens ꝛ sic
paret ꝙ olea in quibus ista dequoquutur propꝛ
in casu conueniunt ponit aliud cōter laudatum
casum dicit. Et de vnguentis bonis tutatiuis est
oleus in quo dequoquitur vipera ꝛ est ex eis que
sanant sanatione integra intelligatur ponēdo ei
partē ipsius parum cere habeatur etiā vipera
electa de qua scribitur quinto cas de triacis ꝛ ab
Andro. singulꝛ in tractatu suo de Triacha ꝛ abici
dꝛ ab ea caput ꝛ cauda vsq; ad tres digitos ꝛc.
patet quoniā in vipera est virtus multum calefa
ctiua ꝛ atractiua et virtus etiam in ea confortatꝛ
ve ad exterioꝛ expellat ut patet in usu eius in lep.

Ponit aliud singulare multum laudatum ab
auctoribus Est oleum de vespilionibus dicit
sic. Et ex eis est oleum nespertilionum eius mo
dus est ut sumātur duodecim nespertiliones decol
lati ꝛ tumutur de suco almazmacoꝛ olei antiqui
libꝛ. 5. ꝛ aristologie. 3. 4. ꝛ castorei. 3. iiij. ꝛ costi
3. iij. ꝛ dequoquātur ois simul donec consumatur
aqua ꝛ remaneat oleum ꝛ supple illud pro usu re
seruetur. In nespertilionibus dicit. d. A. scdo can.
qō est uehemens calefactio ꝛ abstersio ꝛc. quid
sit nespertilio est satis notum ult quod decollentur
forte pp aliqualem nenenostratem Almarnicacoꝛ
non reperitur sic sed bene marmacoꝛ ꝛ est curun
gem. Est ꝛ curūgem secundum Symonem ysi
mū garifalatū uel melissa ꝓpōitus ꝛ ponitur unū
pro altero sed siue sit melissa siue ozimum nō est
dubitandū qūo in casu conueniat de aristrologia
costo ꝛ castorio dictum est supra qō quolibet bo
ruꝫ est in casu nostro singulare. Ita qō reuera
hec est egregia descriptio in casu valens ista etiā
ualere debet in galiā ꝛ sīlibus egritudinibus no
tate bene eam si conspiceris in descripꝰ non ponit
aquam ꝛ tū ozimi dequoquantur vsq; dum con
sumatur aqua nolebat nobis innuere qꝫ cū 03 bulꝛ
oleū dꝫ semp quasi apponi vt aqua vinum simul
in decoioe ꝛ manifestum est. n. quod in illo oleo
ꝛ succo non posset predicta cōuenienter bulri ni
si aliud humidus apponeretur. Et sic ꝓ finis bu
ius ca. pui. Et cōsequēter emplastꝛum ꝛ linimē
torum. d. A. que singularia suut ego hic ponā ali
quas bones descripē electas. primi igitur fi: hoc
emplastꝛi ualens in cā frigida ad resoluēdi appo.
aliqualiter dura ꝛ ad dolores iunctus arumoniam
ꝛ podagre spialiter cū Azarāij. Ꝛ. Camomile ane
ti farine fenugreci scis lini añ. 3. ꝛ. bedelij mellis
storacis liquide Armōiaci galbani añ. 3. v. lxeruc
puzgate. 3. x. olej de lilio quod sufficit ad gumas
molificāi lactis ficcuꝫ siccarum quod sufficit ad
istas congregādas ꝛ fiat emplastꝛum. Unguē
tum appropiatum cū materia est ꝑfundata ad
resoluēdi. Ꝛ. olej de vespertiliōis. d. A. supra olei
de serpentiū ꝛ olei de vipiꝰ ꝛ de rosice cucume
ris añ sīlimi olei de edra ꝛ delanreola medule cer
ui ꝛ vituli sellis vacini añ ptes equales olei terbē
tine ꝛ de lateribus añ ptem medias croci sextam
parē misceātur oia ꝛ iunctio fiat cum eis. Aliud
domesticum emplastꝛum ꝛ est roxarij. Ꝛ. foliozꝫ
ebuli. M. iij. dequoquātur in aqua dū deide ex
trahantur ꝛ teratur bene postea ponātur i mor
tario ꝛ iecum misceātur flores genestre cuꝫ asoṇ
gia porci uel cum butiro ꝛ sic fupponatur. Et si
uolueris ex eo facere vnctionem ad modū vnguē
ti facias totum extrahi ꝛ panū ineum ꝛ qō colla
tum fuerit reseruetur. Aliud excellens. Ꝛ. be
delij opp. armo. nitri galbāi seis finapis puluerisat
foxis añ. 3. iij. litergirij quātū de oibus positea acci
pe litergirium ꝛ quoquatur i oleo antiquo donec
insp̄situr deinde reliqua apponantur ꝛ buliant
donec fiat emplastꝛū. Linementū in casu mul
tum approbatum fit vt in fen. Ꝛ. pullum. Licōie
antecḡ multū crescat ꝛ penis ꝛ depillatum frustꝛa
tum incide ꝛ pone in vasse cum libꝛ. 3. olei dulcis
vel sifanum ꝛ super adde medulas vulturis ꝛ me
dulam affini masculi ꝛ fac bulire vsq; ad comple
tā decoctionē ꝛ colla ꝛ vtere. Aliud ꝛ vtinū
quid dicunt multi esse expertum ꝛ est precipuus
vt dr. Ꝛ. masculum anserem ꝛ depilatum ꝛ euise
ratum intromitte in uentrē eius. M. i. gumi edre
ꝛ turis ꝛ adde ēt itus sanguie poci ueriis ꝛ sepū
ouiū ꝛ spēs aromaticas ponatur sīr ad ignez ut
assetur ꝛ cum assatur plenus his oibus colligat
quod destillat ꝛ cū eo delillato tincta cera liqfa
secundū ꝓpositionem debitam fiat unguentum ꝛ
vsui reseruetur ꝛ his sum contentus hon curans
de multiplicatione remediorum.

De embrocis ꝛ balneis.

b Ps expeditis do. A. profeq
tur de cōmiā
do de embrocis ꝛ balneis. Et primo si
mul determinat de eis secūdo facit pa
tum casūs de balneis. Ibi balneatio qdem ꝓfi
ēt casūs prima diuisione diuiditur in tres quoniaꝫ
primo ponit descripē embrochaꝝ secūdo sufficmi
gij vel stuffe. tertio ꝓpie balneoꝝ ibi secunda.
Et ex his iterū ibi tertia. Et sedeat in decoctione
assini ꝛc. prima adhuc in duas quoniā primo ponit
embrocam valentem in cā calida secundo in frigi
da ibi. Et iterū maiozana de prima dixit. embro
ca sedatiua. Dolozis ē cā calida iuuatiua expta
Sumantur galea ꝛ eodem ꝛ latuce quoqutur
cuꝫ aceto donec disquoquātur ꝛ dissoluant ꝛ fiat
cuꝫ eo embrocatio ꝛ est conueniens ad cal. situd
in principio magis iuuaret fluente materia facta
diuersione ꝛ pro parte euacuatione ad sedandꝫ
dolozem ꝛ repercutiēt ut patet ualet tñ ēt ubi eēt
modica materia in declinatione multum calida
galia tamen consortat uirtute membri remitten
do ēt frigiditatem aliozuꝫ. Ponit aliō ad cām
frigidam dixit. Et iterū maiozana ꝛc. anetum et
folia lauri et ruta et ciminum quoquāt. Ꝛ. aqua
et fiat cum eis embrochatio non est dubium qō
hic ualet in causa frigida ponit consequenter suf
fumigium fieri uel stuffam in casu ualentes et di
xit. Et his iterum que conferunt ad lapideita
tem iuncturaꝝ ꝛ genu est sex aceti in omni gre

cuius ponitur .5crta pars harmel cõtriti ⁊ est spe
cies rute agrestis super quã probiciantur lapides
igniti .5. cum aceto ⁊ fiat fussimigium faciendo cũ
eo fussimigatiõem sub trisse .i. panno cohoperieñ
linco uel similibus ita credo intelligat. Nam tris
sa est pica Auis nõ esset in proposito istud fussimi
gium est uehementer incidiuũ ⁊ subtiliatiuũ et
deficatium ut patet cõsideranti simplicia no. Et se
deat in decoctiõe. In hac tertia parte ipse põit
descriptiones balney uallentes in cãu ⁊ in duas
posset diuidi secundum qõ duas ponit scõa ibi. Et
decoctio ordei ⁊ vulpis ꝺ prima parte dixit. Et se
deat in decoctione assini siluestris in qua ponãtur
omnia membra eius decocta cum aceto ⁊ sale ⁊ re
tificatur .5. fortificatur decoctio cum seibus .5. cali
dis ut aceto ⁊c. ꝑ poris ⁊ similibus .5. exicatiuis.

Tota qõ dicti sedeat in decoctione istud verbũ
sedeat intelligatur qñ .5. esset doloꝛ in ancha ita
ꝙ operaret balneum ad anchaꝫ uel fiam atin
gere ⁊ si solum esset in pedibus sufficeret pedes i
balneo poni ubi autem esset in toto arretica tũc
oporteret fieri balneum toti cõe ita ut totus coꝛ
pus in balneo extenderet omnia posita in descrip
tione sunt clara preter qõ de assino silueſtri ꝺ quo
nõ reperio capitulum speciale verum est ꝙ ꝺ. A.
secundo cañ facit cãm ꝺ assino absolute sꝫ dixit
quaꝫ uel humectando. qz in toto a siccitate uales
t sic nõ bene apareret quomodo in cãu. ualleret
possimus dicere. qꝛ licet caro assini sit humecta
tiua cum totus assinus maxime silueſtris decliat
ad notabilem siccitatem primo assinus est animal
melancolicũ maxime silueſtris postea est assini
que distantur in eo cũ sit animal modice carnis no
tabiliter sunt sicca. ideo totus assinus reddit no
tabiliter exicatiuus ⁊ propterea dixit in qua de
coctione ponantur oña membra eius. reliqua po
sita calefactiuæ ⁊ exicant ⁊ sic totum balneũ red
ditur calefactiuum ⁊ exicatiuum. Ponit inter
aliud balneum quod fit ut in Fen dicit. Et decoc
tio ordey ⁊ vulpis cuius modus est ut buliat aq̃.
ebulitione uehementi tamdiu donec minuaꝫ ter
tia eius ⁊ probiciatur super ipsa daba scõm. Sy
monen que est ꝑs stelionis ⁊ scõm alios est mu
stella aut vulpis viua aut suple decollate cũ san
guine ⁊ decoquantur donec dissoluantur in decoc
tione ⁊ colletur aqua ⁊ sedeat in ea .5. patiens ad
modũ supradictum. aut probiciatur super illam
aquã oleum ⁊ decoquantur donec permisceãtur
.5. oleum ⁊ aqua fortꝛ permistione aut donec cõ
sumetur aqua ⁊ remaneat oleum ita ut tantum
buliat quod prima decoctio uideatur cõsumpta.
ita ut tota uis decoctõis remaneat in oleo ⁊ sede
at in eo .5. patiens in oleo. Et qñq; decoquitur .5.
vulpis in oleo sicut est .5. sine aqua. Notate hic
quia ꝺ isto balneo multi medicoeuꝫ faciunt .i. isto
cõposito mirabile festum ⁊ singulariter dixit .ꝺ.
Auic. primo cañ secũda Fen ꝺ eis que prouenĩut
ex ussu solis ad finem capituli. Si in oleo vulpis
cocta fuerit autem bab. i. mustella ut exponebat
⁊ suple ex eo oleo fiat balneũ, erit medicañ me
lius quod esse potest doloꝛem habentibus iunctu
rarum ⁊ podagram. Idem etiam secundo can.
capitulo propio de vulpe dixit ⁊ sunt uerba egre
gia. dixit sic. quando vulpes coquuntur in aqua ⁊
embdocantur iuncturæ ꝺ olleoſe ey ea cõferi ue
hementer ⁊ similiter oleum qñ uiua decoquitur i
ipso imo hoc est ualde fortius ⁊ ꝙ quidem. ut ꝓ
longetur eius. siccopoeis sesſio in ipso .5. oleo sic fa
cto. ut põit textus noster hic. ubi notate ꝙ hoc
textu habetis triplicem mõm fieñ balnei ex vul
pe primũ qñ buliat i aqua tantum que tamen pri
us buliert usq; ad consumptionem tertie partis.
ut reddatur post decoctionem illa ꝺcoctio subti
liat ⁊ apta magis penetrare facta resistentia gsõ
si per decoctionem ⁊ ibi ponitur aliquid ꝺ eodeo
qñ fuuat in exicari ⁊ prohibet inflationem.

Secundum mõm ponit ut cum aqua ponatur
oleum facta decoctione ipsius in aqua secundum
modum suum .5. qõ tãdiu decoquantur ꝙ vulpes
dissoluantur in decoctione ⁊ postea addatur ole
um facta collatura decoctionis ⁊ iterato simul aq̃
⁊ oleum buliant. usq; dum facta sit bona mistio
oleum cum aqua uel usq; adeo ꝙ tota aqua ibi
bitione consumatur ⁊ est fortius. Tertium mo
dum ponit .5. decoquendo eam tantum in oleo ut
qz ad pfectam decoctionem ut supra. ⁊ fm istuꝫ
mõm ẽ est eius balnei fortior opatio in resoluẽri
⁊ exicando ut ipse dixit loco allegato. Sed quõ
cunq; tamẽ decoquatur ꝺ istis tribus modis dic
tis aliquando ẽcoquitur vina ligata uel ruptis ti
buis eius ⁊ ea consequenter ipsãta in aqua uel
oleo buliente ⁊ decocta usq; ad sepationes par
tium aut decollatur ⁊ noctua cum sanguine suo
ut ponit textus. ponitur ad buliendum. quasi uel
lit. ꝙ omni modo tota debet poni in ẽcoctione. qz
ẽt in uirtute pellis eius est plurimum dissolutiua
quoniam ut ipse scõa can. dixit sua pellis est om
ni pelle calidior. Est igitur boc balneum mayꝛ
me resolutiuum ꝺ materiebus iuncturarum. nec
est ꝙ .A. timens ipsius fortem calefactionẽz et
dissolutionem dixit secundo cañ ꝙ non est hoc ꝙ
plicañ nisi facta euacuatione proprer timoꝛem me
magis dissoluantur materię calefaciendo ꝺ sunt
in toto ⁊ fluant ad iuncturas ꝺ resoluatur ꝺ ma
teriebus existẽs in iuncturis Idez dixit de pin
guedine vulpis in eius applicatiõe. Sed scra
pio in de simplicibus laudauit in omni doloze ius
cturaum humoꝛmodi balneum ⁊ affirmat aucto
ritate antiquoꝝ eius utilitatem semper in tali
bus doloribus ⁊ consequenter dixit ꝙ tale oleuꝫ
trahit materies in habitu totius existẽs, ad extre
ma ynde consequenter non possunt fluere ad iũ
cturas. ⁊ sic fi fiat mora diuturna corpus in tali
balneo non tantus resoluuntur materie que erãt
in iuncturis sed etiam alie ⁊ pro tanto non nocet
eius ussus etiam si exhiberetur tale balneum an
te euacuationem. Ego tamen in hoc magis in
hererem sententie .ꝺ. A. loco allegato. ⁊ ad illam
intentionem potuit hic ipsius dicripꝫ. magis ⁊ mi
nus forteo ut aliquando una utatur et non alia

secundā corporis maiorem q̄ minorē plenitudinē.
Et ex his patet littera clara lege eā. Ponit
nunc unus capīm ubi generaliter magis tractat
utilitatem z nocumenta balneorum. z dicit hz
uiter.

De Balneis.

b Alneatio quidem cum aquis calidis z humidis
nocet eis. z aduces finem. q̄ nocet di
rit. p. i. ppillud q̄ fācit de hīs rebus
f. in toto existētib⁹ z dilatat de pōis et ostiis fa
cile habilitat materias ut fluāt ad ductuas pōis
laciem. materiā so disponi. mēbris ad recipiēn
dilatādo z apiēdo meat nō solū oēs ymo et mea
tus pōis limediatos ad ductuas. Dōst ostez
faciēdo exceptiōes utilitatē certoꝝ balneoꝝ dixit
Nisi i agrotemnat. i. nisi i balneis metallis talia
balnea essent actu calida utplurimū salsē principāt
minera sulfuris ut uoluit Auī. in ō pticularibus
elementoꝝ et. 24. problematis pblemate. 18. Hz illu
mina. in fine pblematis aliq̄ plus aliq̄ min⁹. Hz
utplurimū vltra sulfur principāt nā allumis uel
nitri uel aliq̄ ferri z talia marie cal. z sic pticita
te ostāt z exicāt. z sic iuuāt exicādo mās z tūa
cturas ostādo. ō talia mineralia p hoc q̄ mul
tū ostant. nō bī cōueniūt nisi facta sufficienti pur
gatiōe ō his balneis posset hic utiliter multa di
cere. sz ad altū magis spectāt principāt tractarū. Ad
dit balneatōes vero sicce cū fricatōne cū nitro et
salle et sepeliri i arēa calida sūt iuuatiua eis. f. su
dare faciendo z exicādo etc. Circa dictū pōia
pre. nota cū dixit q̄ balneatio cū aquis calidis z
humidis nocet hoc nō rātū intelligit ō balneatiōe
i aq̄ ouci cōis fōtis calida. hz ēt apliari pōt dictū
ad decoctiōes rerū calidarum z humidarū sicut
ēt decoctio seu limi portarie artipticis alere. Sic
sanī amidularū z hui⁹mōi rū talia i siture calida
et balida ira nocerēt sicut ēt aq̄ fontis calefcā et
forte plus Ex oppōito collige. q̄ nō solū aq̄ termi
rū z mineralū in casu cōueniūt s; ēt aq̄ decoctio
nū radicū z herbarum i casu calefaciē. z exicān
tium et a propietate iuncturas z mēbra nertuo
sa respicien. ut ybi gra ō radicib⁹ sicut cēt acorus
q̄ cāu singularissime valet. Iua aromatica ympo
sita Iua vt dicit Sibert⁹ confert arteticis ob⁹
sitpra et ī cibis z recēs z ficta z hoc facit cā ppie
tate sua q̄ hēt ad iuncturas. Iz ēt cā q̄litate māsse
sta naleat ad ypositū nām calefaciēdo z exicañ.
Idē dico ō rosmarino beronicha ruta maiorana
salusa serpillo z huiusmōi. Nā si ex eis. uel i aq̄
uel oleo fieret decoctō. et sesqnter balneus uel
stuūs i oeclatāe uel post purgatōes ēt si hēre nō
possent balnea mineralia loco illoꝝ ꝙueniēret et
posset addi i decoctōe nitrū alumē sal sulfur cuz
gumis appoppiatis z cēt singulare z forte excel
lentiꝰ q̄ simpler minerale unde cū talib⁹ possum⁹
multos debiles et etate uel modo excussare. ne
ad balnea mineralia deducāt. quoniā sepe talib⁹
nō sine magno discrimīe id fieri pōt unde sepe ad
malos fines deducūt. nō pp balnea tātū. hz pp in
ōsuetudinē ad aberē regōis et icōsuetudinē m ad
motū z mutationē i comestibilibus z potib⁹ z lectis
z huiusmōi. unde laudo ego pt⁹ talia artificialia
balnea. ac ēptari. q̄ si pur forte nō sufficiāt fiāte po
stea apetitu z inclinatione fortiōrimi ad dā bal
nea tūc ad ipa z sup ipa plumēdū ē alr nō laudo
marie i corporibus ex etate uel mor bo debilitatis
uel aliās multū delicatis boc notate.

De Sedantibus doloꝛes

e Almat fenugrecum.

Sequitur rubrica cal⁹ te sedātiū dolo
res medicabilꝰ. s. q̄ sūt calida leuia.

Pro intellectu rubricē ē intelligēdū ex his que
dā sūt supra in ca. gnāli q̄ sedatiua dolozis q̄ nō
dicūt ꝓprie curatiua sūt duplicia Nā ōda sūt ta
lia q̄ nocātur ꝓpie mitigatiua dolozis p hoc q̄ se
dāt dolozē cū subtilitate resolutiōis macy sfoꝛā
do. f. calm nāle ut ibi dicebatur. ut sūt medicine
anodiē q̄ uel sunt repate sūes calozi nāli. uel pau
calidiozes q̄da uel o sedāt do⁹ozē p. hoc. f. q̄ phi
bēt cāz dolozis. nō sentiri z ꝑ uel q̄ aufferunt sen
sum a mēbzo. uel q̄ ipm indurāt. z tales sūt medi
cine sfupefacāt multum fortes in frigidādo. o. Ē.
igitur post aquā posuit localia aplican. supza i do
loris sūcturarū q̄ de se sunt uere curatiua dolozē
iuncturarus respicien. cām frigidā peipue Nec
obsequēter pōit medicinas aplicādas i sedādo dolo
rē q̄ ꝓpie cām nō respiciunt ut remouentur z pri
mo pōit sedātia dolozē pōo mō q̄ sedāt sfoꝛtādo
calozē naturalē ut sunt tepata uel calida leuia. z
hoc ē quod dicit rubrica ꝓsentis. cep. so ponit me
dicinas sedatiuas dolozis p modm fm. f. stupefaciē
do. z ꝑ facit i sequnti cap. z ꝑ est quod dicit rubri
ca sequnt co. cuz dicit sedātia dolozez nar cotica. i.
stupefactiua. Im pōo igitur caso ponunt⁹ me
dicie ꝓferentes pōo mō. z fm ꝑ pē diuidi capīm
in quaz ptes. fm quod quīqz ponit descriptiones
ptes patebunt. de pōia pte dicit Sumatur fenugre
cum. z teratur cuz aceto nisi ōstrictīe minuti
sima deide ifundatur sup ipz mel. f. tāte q̄stitatis
quod decoq possit ideo addit z coqtur donec co
guletur. f. ad formā empli z leniatur posteā steri
tur. i. postq̄ ē strictum z bulitus z reductum ad
formā empli sup tabulā sicut algalia exēpla. f. sup
tabulā petia lini sup q̄ extendaf z loco suppōatur
Itdeoaddit z imifcetur loco. f. deleti cuz pāo li
ni. f. notabilꝰ fugligetur ut fortiter adhereat ad
fortioze ipressiōes z addit z dimittatur diuob⁹ die
b⁹ aut trib⁹. ad pficiēdā integrā opatōes. hz si forte
pp lōgas mora exicaretur empla z noceret corrn
gādo ut corrigatur nocumentuz addit succurratur
exicatōi et cuz oleo roxato. f. aliq̄n supza petia in
fundeſ olum rosatus etc. Et addit quod z ꝑ gdē
ꝙueniens ē i principio egritudis z alcensōe eiꝰ.
ēt i augumento. Silr deseripto posita est supra
fere ad unguem i calo supioze de empliis uersus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

finē ubi pōt q; gnāt ualz ad doloꝛē oluz ſtuctura
rum et ex ocis ibidē bēs ſufficiēter declarat iſtꝰ
q; ualeat ꝛ ꝑcipio ꝛ augmēto aliq̄ſt ꝓhibeñ. ſtu
ruz māſeſtū ē in viuate aceti intrātis. Pōſt etiaz
alīs ualēſ ꝓpoſito ēt ꝑcipio ꝛ alijs ꝓib⁹ exrite
mā magis groſſa ꝛ dixit. Et iterū ſumat ꝑ ipſcipi
is ꝛ freſciuis. ſ. pipꝰ mucillago ſeis lini. ꝛ femuꝫ
ꝛ ꝙſentur cū oleo ſiſſamino. ꝛ igroſſet ſicut mel
ſ. debite ꝙſatꝫ ꝛ bulieñ. iſtud ēt ut ꝓs ē ſicut tē
patus vel ad calm parū declinās ꝛ q̄lū mōz iu
uat ut ſupra dicebat. ponit aliud ēt q̄ſ mā ē ma
gis groſſa ꝛ doloꝛ ē bꝛeuioꝛ dixit. Et iterus q̄ſ nō
eſt doloꝛ ualē nebemēs ipſa ſtrect cū caulib⁹ recē
tib⁹. et a pio dixit ſignāter recētib⁹ q̄ꝫ ꝑ decoctōēs
fiūt ſtꝛictiꝛes nequaq̄ reſolutiue. ubi ſi ſint recētes
nō bulite negz ſote. negz ex multo tpe collecte in
pre ſupficiali ē pꝰ ſatis acuta diſſoluꝛiua q̄ꝫ per de
coctiocionē uel ꝑpter aberez etiā ex multo tpe
diſſoluīt illa pare ꝛ ſic nō iuuaret ut pōt colligi.
ſo cañ ſo cap. Pōſt aliā ꝛ ultimā q̄ſ etiaz mā
eēt groſſioꝛ ꝛ dixit. Et ſi fuerit fortioꝛ. ſ. i. pmaneñ
its q; ēt ꝑcedēribꝰ nō mittiget doloꝛ ꝓp materiā
eſſe groſſioꝛez ꝛ caloꝛez naturalez eſſe nimis refri
geratā. Emplaſtꝛetur cū oleo rino ꝛ farīs fenuꝫ
ꝛ farinā ciceris ipſa eſt exicatiua. ꝛ ſic ꝛ ſorazina
cū ſtupo mellis. ſ. romelle. ꝛ cū pauco rino. ꝓs
quō iſta medicia ſit aliquāturū alijs calidioꝛ ꝛ ſic
in cāu ꝙueñes marie addendo ut dixit. cū aliquā
tulo olei de alīna q; ꝓpie ualz ꝛ ſorazi membra
neruoſa. ut Dē. diſſimꝛe ultia alīna ideꝫ eſt q;
cipue inde oleuꝫ de alkna. ſ. oleuꝫ de cipro. Di
xit ultio. ꝛ ē ſt fortꝰ. Et ieez cinis cauliuꝫ ē acuꝫ
ꝛ deſcariuꝰ euꝫ adipe. ſ. anſerio. ē eſt alijs melioꝛ
urā de mente auerois. ꝛ ciroꝛo facto cuꝫ oleo ca
momille bon⁹ ē eiꝰ ualde. ſ. addeñ cinereꝫ cauliꝫ
ꝛ adipe oleum camēſillum cū modico cere. ꝛ ide
fit ceroꝛā uel ungueñtū ꝛc. ꝓs quō ualet. ꝛ ſic ſit
finis huius calī pñ. Ad ſ. calm de ſedatib⁹ do
loꝛem ſorazā calooꝛez naturalem recte reduci de
bent medicine q̄ in caſu iſto ualent ꝓpꝛietate
q̄ſ ille fūt. q; ꝓpie caloꝛ naturalē ſorazane. nō
abſolute ut ē caloꝛ naturalis. ꝛ appropꝛiate ut eſt
caloꝛ naturalis appropꝛiatꝰ huic membꝛo uel hꝰ
mēbris ſtructuraꝝ de numero baruꝫ medicinā
rū ſunt uraꝫ deūm eſt ſingulꝛ hermodatili non tñ
ut ſoluīt per interius aſumpti vmo exterius apli
cati eſt ꝙueniente ſtacha oīb⁹ doloꝛib⁹ iuncturaꝝ
ꝛ ꝑcipue boꝛa fluxuꝫ. ut dicebat. d. A. ſo cañ de
oſſib⁹ ēt humanis ꝓbuſtis deūm ē. Et bermetes i
ſuis expñēriis dixit cognouiſſe medicum q; dabat
de cinere deūum oſſiuꝫ i caſu iſto ꝛ ꝓficiebat
multū ꝛ maxie coꝛeſpōdeñ. Ad iſta q̄dē. addit
ꝛ vī emperici q̄ſ q̄s accipat viuēteꝫ ranam i
noie doletis ꝛ liguerit i pelle cerniña q̄ñ nec ſol
nec luna fuerint ſuper terꝛā. ꝛ cū foxſice duos po
ſteꝛiores pedes abſcinderit ꝛ liguerit i pelle cer
uina. ꝛ deꝓtuꝫ dextro pedi ꝛ ſiniſtrū ſiniſtro liga
uerit podagꝛicū ſanabit. Dicūt alīi maxime ubi
inēdim⁹ ꝑeter remiſſionē doloꝛis ꝓhibere mate
riam in iunctura exiſtēte alapideūtate q̄ſ ineſſ
ea apꝛi cum urina in ea ꝛtenta tolatur ꝛ ſiccetuꝛ
deiſcum urina q̄ in ea remanſerit in ea igroſſata
ꝛ in mōm ungueñ reducta ſup iuncturaꝫ bora de
clinatōis doloꝛis illuminatur quod doloꝛē tollit. ꝛ
materiaꝫ in loco exiſtentez lapidari nō permittit
dicunt quoq; iſtud ſi potu detur in certa doſi cu
rat epilleniticos. De radice ēt matricarie cū de
melle comeſt admiranda dicunt i caſu. Dee nōcu
ro iſtas narrare hiſtoꝛias uel fore fabulas. quōiā
nō ſunt ꝺ principali intentiōe nſra tamen ſi pluries
tales uoluerit medicinas recurre ad Rāſim in
ſuo de iunctuꝛis. quoniā de talibus facit ca. ꝓpriū

De Narcoticis.

Amantur opii

9 quitur ali
ud calm ciuisrubrica ſupra ꝺ. nuara
eſt cum ꝓecedenti in quo ipe ponit me
dicinas ſedātes doloꝛē narcoticas ut ſtupefacieñ
ꝛ poſſ⁹ totuꝫ calm in tot partes diuidi quod ꝓbt
deſcriptōnes. pōt tñ diuidi principalꝛ in duas par
tes quoniaz primo ipe ponit deſcriptōnes fortes
ſtupefactiuas in ſa parte uersus finem ipe ponit
duas domeſticas ꝛ tuauiꝰ ſtupefatieñ. ibi Fa. Et
ex his q̄ ſtupefaciūt ꝛc. de prima parte primo po
nit unam deſcriptiōez q̄ talis eſt. Sumantur opii
auf. iij. ꝛ croci auf. i. ꝛ terrañ euꝫ lacte nucino.
ꝛ ꝑpiciatur de ſuper medulla panis ſimul gigineꝫ
uel de ſimila ideꝫ eſt ꝛ leuiatur. ſ. manib⁹ totuꝫ mi
ſceatur ꝛ fiat empſm ꝛ coboperiatur cuꝫ foliꝫ ſic
de aut lactuce. ut unuat quod non ſuper ligetur
quoniā talia narcotica non aplicantur niſi in fœ
tiſſimo doloꝛe. ut clare ſupra dictuꝫ eſt quo caſu
membꝛum multum callet medicmen igitur tan
tum coboperiatur et non ligetur ꝓp euitare inſta
matiōez. Iſtud eſt nōbile ſtupefactiuum ꝛ eſt
id quo coiter utimur in iſto caſu ymo etiam in ali
is doloꝛib⁹ mitigandis quoniā eſt correctum per
crocum q; opium eſt frigidum in ḡto ꝛ of ſtupe
factio forti eſt iucꝛ papauꝛis nigri. ꝛ quoniam
iniuicatur principalꝛ calori naturali ꝛ uitali. ꝛ ꝑ
cipue uitalli quōiā mortificat, corrigit ꝙueñ.
per crocum uiuificatem perficitur etiā ꝓprie eꝰ
operatio exteri⁹ applican. ſi cum lacte miſceatur
ut cap. ꝓpio ſo can. medula ēt panis de ſimilla
multū ꝙueniſua q̄dā uiſcoſitate quōiāz ſimilla
eſt floꝛ farine frumenti bumectanē. Itaq; ſtare
neceſſitate iſtud eſt ꝑcipuum remediū. poſſim⁹
ꝛ cum opio ꝛ croco ꝛ modico cere facere ceroꝛā
addendo parum olꝛum roꝛ. ſi ꝛpedit ꝛ ꝑ eſt quō
addit aut ponatur loco panis ſemilegeni ceroꝛā
quoniam cum ꝛperitur abſente ceroꝛum in eſti
gunt ā ceroꝛum galieni q̄ſ fit ex oleo roꝛato ce
ra tantuꝫ ibi dicit Symꝰ ꝛ ſi non habeatur ꝑis
de ſimilla q; apꝰ nos raro ꝛperitur loco eiꝰ bene
ꝙuniet ſumere medulā uñ miche panis frumen
ti albi ſine furfure nam ꝑpter ꝑ ſingulꝛ q; in pse
fit furfur elligitur panis de ſimilla. ꝛ q̄ aliq̄ſ fri
gidior quoniam farina eſt prius bumectāta ꝛc.

ponit siter aliam ꝙ dicit ꝛ iterū ſeminis iuſquia
mi nigri. ʒ. vi. ℞ frigidum ꝛ ſiccum in tertio i fine
ei⁹ etiam ſtupefactiuum ſatis forte ymo dicit. v.
A. ſo caſi ca. ꝓpio iuſquiamū nigrū eſt forti⁹ in
ſtupefaciendo aliis unde dixit. q non debem⁹ eo
uti ꝓrie. Alienetur nigrus ſemper forte intellexit
ne interius ſumatur eſt in multum forte. opii. ʒ. i.
croci. ʒ. i. uini dulcis. i. cocti cum q̄o ꝑficiantur
ꝛ miſceantur cū ceroto. i. ſſi fiat cerotū vel aliter
miſceatur cū ceroto. B. q̄ ſit ex oleo rozato ꝛ ce
ra. ut paulo ante dicebatur. ꝛ tunc hẽbit bonam
ſ̃bʒ. ut extendatur ſup locum pōit aliud ad eandem intẽcōẽ ꝛ dicit. Et iterū ſemen iuſquiāi albi
ꝛ opiuʒ ꝛ ſpilliʒ ẽt ponitur ſtupefactiuuʒ exteri⁹
exhibitum uſq; dictum eſt. ꝛ acatia ẽt ſua intenſa
frigiditate ꝛ ficcitate iunat ad ſtupefacien. ꝛ mu
gaḋ eſt radix generati. i. agreſtis ẽ caliduʒ uſq;
ad tertium gradum humidi. in fo. ſo fortat iunctu
ras. ꝛ phibet duritiē eaꝝ ꝛ ſm. ḋ. A. ſo can. ẽigit
tur hic multū ꝙeniẽs in ꝓpoſitōe. Nā eſt ſicut
correctiuū ſtupefactiuorum ꝛ infoꝛmentiuʒ er eis
trocīſci ut eoꝝ vtus lōgioꝛ tpe ſeruetur. ꝛ limā
tur cū lacte uachino. i. oilſoluātur cū lacte cuiʒ ẽ
eoꝝ neceſſitas ꝛ reſeruentur cum folio. iſta ꝓ
põt duplr legi. vno mō ut tales trocīſci ſeruẽtur
cum folio. i. cum eis ad ſeruandū ꝓnatur foli
um romaticuʒ iſſe ſpice in vtute notum aporeca
riis. Nā ꝑuat ymo dixit. ḋ. A. ca. ꝓpio cuſtodit
pannos atineis. nel aliter reſeruentur caꝑora pa
tientia ſuperpoſito medicamine cā folio. i. aliquo
. i. lactuca nel ſicle ut ſupa dicebatur nō ponen
do ligatura ponit aliud dicẽs. Et iterum aloes. ʒ.
ꝛ. ſucci iuſquami. i. albi. ʒ. vi. iuſquami nigri. ʒ. iiij.
yꝑquiſtidos. ʒ. vi. ſuccus barbe ircine frigidus
pomotum mandragore aut. ℞. croci aut. iiij. de
coquātur poma mādragore cū aceto donec diſſol
uantur ꝛ probicſantur ſup medicīnas alias. i. ipſi
us bene maſſellatis ꝛ leniſtur cū eis. i. locus dolo
ris. iſta medicina ẽ multuʒ fortis verum ẽ q̄ ẽ no
tabilr correcta cū croco ꝛ aloe ut ꝓ tota ẽ clara
er deis ſi dicatur aliqḋ de pomis mādragoe. ſi ip
ſius nō facit mētiōẽ. ḋ. A. ſo can. in duob⁹ caſib⁹
qbus de mādragora facit mētionē. ʒ. bene de li
gno. ꝛ lacte ꝛ ſucco ei⁹ licet ẽtra ꝓmi capſo ut
timo de eis dixit bene ſuꝛ frigida in tertio. ꝛ ſic
ca in eodē ſtupefactiua. ꝛ dixit q. ex radice ei⁹ cī
ſauie fit emplr ad dolorē iſicturarū ō ſeie ramē
eius facit unū uerbū ꝛ fote ſemē appellat poma
ci⁹. Serapio facit ſingl̄are calm ꝛ magnū ō mā
dragora ꝛ ibi ꝛ de ſcie ꝛ ſuco ꝛ radice ꝛ pomis fa
cit mētōẽ ꝛ ponit ei⁹ nōbiles vtutes videatis uos
bi ꝛ ſtupefactiua ipe tamen laudat. Eplm ſcūm
ꝛ radice ei⁹ cū lauie ſicut ẽ. ḋ. A. in dolorib⁹ ſun
ctur. ꝛ. vno dicit q. remouet oēs dolorē iſ ſi loco
pomorum ponatur radix nō erit in cāu nſo incon
uenies aueroꝛ quito coſet facit mētiōes de põis
eius ꝛ vī innuere. q. in eis ꝓ multā ḧiditate cō
iunctā cū frigiditate marime ꝑuocāt ſompnū ſo
te magis. ꝛ ſic ſedat dolorē ꝑ ꝙ ſupius ẽ una de
cāis ſedatiōis doloꝛis ẽtra ꝓmi cap. penultio po

nit aliud dicit. Et itez mādragora ꝓbitiatur i bu
tiro uncio trita deinde inūgatur cū ea dolor cla
rum ẽ q̄ō intelligit de radice ponit aliḋ. Et iterū
ſtoraꝛ ꝛ opiū ſumātur. i. cāl̄r ſtoraꝛ eſt ꝙenies
ei⁹ correctiuū utr̄ intelligi potuit ꝛ fiat ex eis epitl
ma. i. in q̄ buliciī. ꝛ poſtea ex ea fiat Epitima. ꝛ
ẽ nōbile ꝛ pezegrinū remediū imponendo deſup
petiā in illa q̄ inſuiſſam.

Et ex eis

iuꝰ cap. in q̄ ipe põit duas me
dicinas. magis domeſticas in ſtupefaciendo. e di
xit primo. Et ex eis q̄ ſtupefaciūt ẽ effuſio aq̄ plu
rime. ſ. frigide addit cū nō tunc ulcera non q̄ntẽ
dat q̄n effuſio aq̄ plurie inducat ſtuporeʒ. cū ſunt
ulcera ꝛ ſi nō eēt q̄ induceret. ʒ yult q̄ nō debet
applicari illuꝰ ſtupefactiuū cū ſunt ulcera. q̄ ni
mis leder̄t ulcera ꝙ formal̄ē ḧiditatē aq̄ ꝛ ur
tualem. ſi ꝛ cāu neceſſitatis ſtante. ulcere factis
aliis ſtupefactiū⁹ eſt utēdū. q̄o ẽt aq̄ frigida ſtu
pefacit. notā eſt ꝛ declarat ẽtra ꝓmi calo alle
gato põit aliā medicinā ẽt domeſticā dicit. Et ite
rum ꝓſilij infundatur i aq̄ calida. ꝛ cū iſtatur cō
ſictur cū oleo rozato. ꝛ ſfrigidetur ꝛ limaf cū eo
q̄ſ aūt ꝓi⁹ infundit⁹ in aq̄ calida anfeq̄ agitef cū
oleo roꝛ. ẽ quonīa per illam infuſionem depdit
ꝓſilū. ut illa ꝓ hūida uiſcoſa in ſuꝑficie latens
ex ꝙ educit mucilago poſtea debite miſceatur cū
olo. roꝛ. cū illoꝛ. ſimil ſiet agitatio ꝛ aſſatio ubi
ſi q̄ſeret cā oleo roꝛ. ꝓi⁹ nō educeretur illa mu
cillago ymo aut frigiditate formali olei aut ſalē
quadā eius ſtipticitate ꝓhiberetur illud unctuo
ſum a ꝓſilio abſolui ymo i ꝓfundū ꝓſilij magis pe
netraret ꝛ ex ꝓi⁹ i uirtute ꝓſilij poſtea nō fieret
ſtupefactio q̄n rōne mucilaginis. tñ B. q̄af. ut
alias declarani ſupra. ꝛ ſic bẽtis expeditōes cali
lege litterā tota ẽ clara ſiba q̄ ſunt bic poſita prin
cipal⁹ poſita ſunt ꝓ localibus remediis. ſed ſi eēt
indigentia exhibendi ſupius ad hoc facit. triaca
noua ꝛ filomū ꝛ rubea trocīſchata. et requiere ne
cens ꝛ buiuſmodi de quibus bẽtis ab auctoriꝫ
copiā. pono ẽt vnū domeſticuʒ ſtupefactiuū loca
le. B. foliozꝫ iuſquiami ſolatri papaueris lactuce
plāraginis aſi decoquātur in aq̄ ꝛ oterātur et ſup
ponātur ẽt illa. Docctio via epitimaf eſt iunatiua
et ſic finis huius medicine

De Curatione uentoſi

b **Ec curit** Sequitur calm do
lois uentoſi ut dicit
rubrica Curatio ventoſi. ſ. ꝑmedici
nas ꝓ interius ꝛ exteri⁹ duo facit i ca.
primo ponit curā ſatis gnālem remitten. uos ad
ea q̄ ea ſunt ſupra in cura gibboſitatis ventoſe fo
ponit unum ſpeciale medicamen ſumendū ꝑcti
us ſtupefaciendo linuōs. ſa ibi ꝛ. de eis pio dixit.
hec currit curſu gibboſitatis ventoſe. ſ. ẽtra ad cu
ram dādo medicīae ꝓinus digeſtiuas et emeuori
uas et cōſumptiuas reliq̄rum mārū et etiā apli
cando medicīas localeꝫ ex uncioīb⁹ et emplīs p

quibus omnibus recurem. ℭ supta in loco ppio ō
fa parte dixit. Et de eis in quibus ē inuamētum
sedando doloꝛē cum stupefactiōe est vt tumātur
geniane. ꝛ rubee ꝛ ameos ꝛ aristologie ꝛ cala
mētu. Ista oia itēle multū calefaciūt ꝛ resoluūt
vt habuiſtis supra ꝛ ſesi citruli ēt inuāt puocan
heremodactiloꝝ ꝛ buzieden . ista a propꝛietate re
ſoluūt ex iuncturis utā sepe . ꝛ almehezara ꝛ ol
mugath. de mugath hi dictum pap supra est radix
calida ē ficca. Almehezara nō repiohd sit. ez esse
corrupti vocabuld. ſz ez oz esse radix resolutiua
ꝛ excitatiua. ptes eēles oius. ſ. istoꝝ sumant opij
po media unde sit stupefactiuꝰ totū medicamen
ſz sint plura intrantia calida q quō hoc sit possi.
est alibi uidendū so ꝛ quinto can huius ossis sit
uigs ad. 3. ij. nō exbibeat ti nisi post sex menses
sicut ēt cōe est religōs apiatis naleret loco isti ege
tea. Me. ſz i maiori dosi. ꝛ sic finis huius capti.

De regimine cauterij

e

Tde cauterizatio.

Expeditis calis diuersoꝝ modoꝛū. ꝛ
intericuꝛ curatiuoꝛū dolꝛū sucturarū
. ſ. p potiones empt̄a linimēta epitimata ꝛ balnea
tam domestica q̄ stupefactiua . Jā inter ipse
ponit mōm cure p cauteria ꝓcipue actualia . qm
pe potentialibus nō multū diuersificant auctoꝛes
ꝛ b facit in doloꝛib⁹ a materia frigida. ꝛ best q
dicit rubrica Regimen Cauterij. ſ. actualis ad
eos. ſ. doloꝛes a materia frigida. Et ex hoc ordie
potest tu duo ꝓcipal⁹ ellicere primū q cauteria i
curatiōe taliū doloꝛū ꝑcūt sic in doloꝛibus a cā
frigida q̄ non calida quoniā ī cura calidoꝝ non
ponit regimen cauterij ut patebit innuendo q illis
doloꝛib⁹ nō sic ꝑueniāt cauteria sicut ī doloꝛib⁹ a
materia frigida. Colligitur so ex ordine cal oꝛ
qꝛipe ponit istud calm ipsum ultimū ī curatione
horū doloꝛū. ut ex hoc innuat q̄ medic⁹ munḋ os
ꝛetare curā p cauteriū. maxie actuale nisi prius
tēptauerit oia alia regimia ad curā illoꝛū possibi
lia. ꝛ tūc solū q̄n reliq̄ nō sufficiunt ad cauterium
recuꝛēdū est. Et hec ē cois medicoꝝm sentētia ꝛ
albucasis ꝓcipue in pria sua ꝑte cap. 44. ō caute
rizatiōe podagre ibi dixit. ℭū ergo curatur po
dagra frigide cāe. cum modis curatiōis. ſ. possibi
lib⁹. ꝛ nō remouentur doloꝛes. tūc cauterium re
mouet ꝛc. Jdē uoluit aliebas. viiij. patice cap.
8i. ad ꝓncipii satis. Jn cap. 8t duo facit ꝓpio ipe
ponit ordinē quēdā modū cauterizādi cōem pluri
bus ucturis so ipe ponit q̄ fieri ad vinificaṁ vtu
tem. q̄n fiat actualꝰ cauterizatio. ſa ibi in fine el'i
Et os vt sit de pria ꝑte dixit de cauterizatōe bōa
eis. ſ. si pur fieda est aut. i. ꝛ ō eis q̄ surgūt. i. ſbue
mūt loco cauterij. i. loco cauterizañ q̄ nō solū ꝑ
ponit forma cauterij ſz ēt ponunt dispōitōes ser
uientes indebite cauterizan. est ut facet iferi⁹ fm
figurā q̄ os. ſ. ut māifestet loc⁹ doloꝛis ꝛ cauteri
zādo ꝛ ꝓbibeatur ei mot⁹ non tātū actual' imo
neq̄ q̄ se mouere possit ne. ſ. ipediat ꝑ dolozem
opatōez mouendo. Eligetur ꝑuenient uel decet ꝛ cō
ſeruetur circuit⁹ doloꝛis. i. circa locū doloꝛis fiat
circul⁹ sbi gra circa os. stue ſi nolueriṁ⁹ cauteri
zare fiam fiat circul⁹ cū ſcauſtro ꝛ ipleatur medi
um eis⁹ alle. ſ. i medio circuli ꝓpie circa os. ipm
ſic pōatur sal medioriter tritū ꝛ ponatur de sup
paruꝫ olei ꝛ ponatur desup panus ō lana uel. ſ. li
neus duꝰ supra sal ꝛ oleū q̄ sit supra locuꝫ caute
rizañ. Et sint pūcia cauteria diuersa fm. ſ. formā
ꝛ figurā loci cauterizañ quoniā i diuersis mēbris
diuersa ꝑueniunt cauteria uel ēt ꝑ codez cauteri
zan. membꝛo vbi gra in sia sint cauteria diuersa i
grossitie ꝛ fubrilitate ut unum sozt⁹ ꝑimere possit
sic q̄ aliud ul' alie i eodē cauterio sint diuersa pū
cta cauterii ut unica opatiōe diuerse fiāt cauteri
zatiōes ſz fm sensus magis placeat p ea q̄ sequūt⁹
Et ignitur cauteria illa diuersa ꝛ adminisſtretuꝛ
ꝓximis taliter ut nō sentiatur calida. ſ. sentiatur
nō intēse nimis calida aproximetur ꝑ prius ea q̄
sunt subtiliora. q nimis calefacient ꝑpter minoꝛe
multitudinem some calidi. Deide sentiatur cuꝫ
ea. ſ. caliditate satis intensa deide fiāt fortia. i. for
titer ꝓximentia donec nō possint tolleraṙ ꝛ ista
gradatōes ipe signāter possiṁ⁹ ne natura nimis tez
reretur ꝛ ex timore forte sincopim incurreret sed
paulatine assuefacta natura mm⁹ leditur. ℭū
ergo pertrāſierint ꝛtutez. ſ. vltionis māifestañ. i.
cum ipertrāſiuerint calefacieṅ ꝛ urendo ista. ſ. q
ultio ꝛ a patiente ꝛ ab operante sit cognita. per
foetur ſuple tunc massa. ſ. pannus cuꝫ sale ꝛ oleo
pfoetur cum ferro ignito ꝛ ſuple tunc ꝓcipiat⁹ ei
vt iclinetur. ſ. dicet patiens ꝑtendo se supra lo
cum cauterizatuꝫ ℭten⁹ egrediatur sal ꝛ oleū ne
. ſ. loco remaneāt. q̄ si remāerēt ꝓtinuo adderēt
in cauterizañ deinde coboꝓiatur cū lana ꝛ ligeṙ
Best q̄ dixit i ꝑia parte ꝑ Jntelligētia tñ ultre
rioꝝ bonitate ꝛ utilitatiⁿ cauteri ꝛ ellectis ac
tual' supra potēriale uel ez⁹ e modo cōi applicatio
nis satis ego dixi supra in tractatu rupturarū ꝛ q̄
bositatis ad illa loca ꝓ ista mā debite ītelligenda
recurratis debetis ēt ītelligere q̄ ꝑ cauterizando
diuersas ucturas diuersi diuersia sunt imaginati
instra. ēt cum diuersis cauterijs circa eādē iunctu
rā cauterizat ō q̄b⁹ ſpialr recurraṙ ad alediciones
ꝛ albucasim locis supra allegatis. Comemoro ēt
hic uobis q̄ ſz cauterij cōter laudenṫ in oi mo
bo materiali a cā frigida q̄n reliq̄ ꝛc. ti ipm non
ꝓpie ꝑueniṁ in dolore iuncturaruꝫ q̄si mā ē grof
fata nimis ꝛ ſduraꝛa. Jb ꝓpie ꝑuenit. q̄i ꝛopter
exuberātias materie ꝛ remolitiōem ligamēroꝝ
dilocatur iuncturaꝛ ut colligebat sexto offorū. in
auffoꝛ. q̄buscunqꝫ a fiatica molestatis ꝛiebzum
foris resiſit his tabescit cruꝫ ꝛ claudicāt si non
urantur. ſ. cauteriſetur ꝛc. ibi ꝓpie ut debatur cau
terio ꝑter exicare ꝛc. ut alias declarauī ē. boc
pico ēt uerum de cauterio actuali intelligēdo. q
de potentiali aliquādo medici urantur ꝑter ali
os fines ut ifra magis uidebitur. Jş ēt ad illos finez
ꝑueniret actuale. ut in ꝓposito posuit. d. Ā. cōz

eius utilitatem i oi doloze iuncturarum a cā frigi
da ut supra est introducta calm. Et so spialiter no
tandus pio intellectu modi cauterizā. hic positi
ab.o.Ā. quem alijnō posuerunt. f. de ponch sal z
oleus in medio circuli facti supta iunctura supta
quā ḡrim cauterizare. z postea supetponere pa
num z postea gradatim cauterizare ḟs modum
expositum q.o.Ā. immaginat cū istum mōm ar
tificalem tū pp minus ledere infirmum. tū qz isto
modo suenien adimpletur intētio medici q solā
cū ferro cauterizaī. Nam sic calefacien pāo ca
lefit sal z oleus z sic ipter plus z plus calefit z sic
ferrum nūq nisi usq ad ultimū puenit ad statū
imediatū cui is mediate falle facit ustionē. z
sic sal ē imediatum cauterizās. quod ēt ē uirtus
liter ad illd intentōes pp quā cauterizat iunatiuū
oleus aut parū additur pp hoc q sal firmā mane
at intra circulū facit ēt ut sal cū igneatur ēt foz
te aliq ir mitigat doloē cauterii pan et supponi
tur ne sal fieret islam atū citr q medic intendat
ēt foze resiliret cū calidit as ferzi si aliq ir intense
cōicaretur. sicut ēt ps proiecto falle i cinerib cali
dis q crepitat extra cineres humido suo ir inico
in uentositatem. uerso si igitur pan suppositus a
circūstantib manibus deosum pstus teneat clau
so ifcitus falle. sueniet fiet p sal cauthcatio. z
si pres falis essent satis grosse supplerent uices plu
rimus cauteriozi sicut ēt fuerit cauteria artificia
lia cū pluribus pōctis z hic ps bene itelligen quō
iste mod ē ad cauterizā suenientissim? tū q mi
nus crutiat. eger q fit ductio 3rie q ītatis paula
tina z nō subita tum q in uirtute salis adipletur i
tētio medici in cauteriz. ut occm est. f. p urtualē
siccitatē ēt ē nō ē tātus timor de statu neruoz
rē. Reliq oia sūt clara. put literalr ē exposituz.

Attēde ēt utilr i ista mā q ista cauteria actua
lia fiue potētialia in duer sis stibus mēb oza sta
te ēt doloze i eodē loco pp diuersos fines. Tā stan
te verbi gā a dolore in genu aliquādo cauterizant
medici i loco genu. tm aliq supta locū genu i cof
sa aliq ifra i cruze. z B pp diuersas itētiōes. nā si
mā fluat ad genu per mēbra supioza. sueniener
fiet cauteriū supta genu p tres ul ītues digitos i
cossa. ut i illo loco recipiat mā qm mōtā per do
loē disponetur ad recipien. multipliciter materiā
z per eādē pte euacuabitur. iō opportebit ocificiū
tenerilōgo tpe apertū. Si vō materia eēt ibi
dez paulatim ogesta tūc sueniēt fieret cauteriū
super loco ad eā materiā exicandā z per eā ptez
euacuan. z ad membra ofortan. sueniret etiā fie
ri cauteriū ifra vbi gā i cruze g tres digitos ifra
genu B tamen fiat cus igenio. ne ptigat ad fines
musculoz q eēt timor. iō fore tutiꝰ erit magis
infra q per tres digitos facere cauteriuz quōiā ēt
ad illuz locum ōrin bit materia q paulatine in ge
nu generaret z sequēntez ofortato genu fieret va
cura si expedit tenere apturz orificium mlto tpe
credo ēt fore sueniret fluente materia ad genu
quomā pptez doloē z ocauitatez transibit mate
ria eiaz ultra genu usq ad locum cauterizatum
neqz in genu remanebit traqz fiue fiat doloz p ma
teriam paulatine agestam fiue per materiam flu
entem laudo fieri cauterizatōem in loco deosuz
z istud ppꝰ suenit quando doloz a materia con
gesta nō fuisset multum cronic quo casu melius
credo erit cauterizare primo locum z postea per
tās pōt cauterizare locum inferiorem ut patebit
ōsideranti. Primum erit ad curandum aerua
lem doloē remouen. causam existen. Sedm
erit ad fluxionem. e erit ad diuertionem materie
ut ps. z istud qō dixi de cauterio idez intellige ō
medicina oburente uel ueficāte z cauterizante.
z sicut exēplificatum est de genu ita intelligatur
de doloze statico coreſpōdēter facien. f. ruptura
in nate uel i cossa ul ifra genu z ita uidi singulare
utilitatē in domino petro de carpallea ſpositoec
clesie maiozis. Papie q cū multis annis ibi uel ter
in anno laboraret grauī dolore statico posito sibi
ruptozio in cossa in parte silue ſtri fuit curatus e
illo doloꝛ ſs semper tenuit orificiū apertū tenen.
intra orificium unum cicer grossum oi die ips re
nouādo. Ego quoqz in artetico doloze pluriū mēſi
um fcis sufficiētib euacuat oib fec ruptorium in
palma man sinistre in domino alexandro spinol.
z fuit curatus ēa cura z nāq postea recidiuauit
hoc bene notate quōiam in casib huiusmodi ista
sunt plurimi iuuamēti lege ifam totā usq ad ali
am partem.

Et oz vt sit super caput q est sa pars princi
pal in q ipe ponit uis obseruādi qs
corp debet cauterizari ad uinifican. virtutem q
fcire. ppter doloꝛem diffoluetur. z dicit. e os ut
sit supza caput infirmi. i. supta caput. vas plenum
aqua. f. simplici z aq rozata cū. q ab stergatur fa
cies et quādo sudat. f. doloꝛe. z si apponeretur i
ea etiam parū uini rematici nō esset nisi bonum.
Tā oia simul mista sua aromaticitate ptoſt ips
z ſtiptice aqua roz. prohibent ipsoz dissolutōem
Et B g hic ponit. d. Ā. est etiam ſtenda in omni
nebementi dissoluī ſpiritualē a cā calida. Addit po
ſtremo z cauendum ne caro addurat or z ulceret
q. f. operatione ista nō est necessaria ut aduratur
patet z sic finis huius capituli egregii.

De cura calidi humoris.

o Portet ut curetur cum eis ꝛc.
Dec est tertia pars pin
cipal prime parē supra diuise ō cura in
spetiali doloꝛ iucturaꝛ q posīt ē dua
b speciem, partib determinauit primo ō cura do
loꝛa cā frigida z ſo ō cura doloris uētosi. Hic
tertio determinat ō cura doloꝛ talis a cā calida
pendentiā z maxime a collera et B facīdo tria fa
cit quoniā primo ipe pōt generalr cura et parte
regiminis in dieta etiam applican. quedam me
dicinalia magis et interius z exterius applican
da ſo principaliter ipse ponit medicinas locales
siue p exteri applican. certio ipse ponit cura ma
gis per medicinas solutiuas ſcba ibi. Sciae q qli

ipsa sī frigida ꝛc. ītia ibi. Sumātur mirabolāoꝝ citrinoꝝ ꝛc. primo ēt ponit regimē ad dietas pertinens generaliter scdo ponit cām ipsāꝝ in medicinis exibendis scda ibi ɔ os vt solutiuntur de prima parte dicit. Os vt cure cum eis q̄ infrigidāt ꝛ humectāt ex olerib⁹ ꝛ carnib⁹ ꝛ cibis ꝛ fructib⁹ intellige talibus oīibus humidis non tñ superflua habitare qñ superflue humida reddunt humores aqueos ꝛ fluxibiles ꝛ instra functuaꝝ relassant ꝛ pxerea fine ca. sequent ipse abscēt ea q̄ replēt sanguinem aquositate plurima vt sunt pessica ꝛc. Idem intelligedum de reliquis cibis addit ꝛ leniūt sis ꝛ embocdis ꝛ corocarijs q̄. ꝛ talia sint frigida ꝛ humida intelligē vm esse sumpta indicatone a materia doloris cum quo tñ stat q̄ bita intentiōe a compositione mēbrozum q̄ p nimiā hūitatē relassantur ꝛ sic fiunt aptiora ad recepc superfluita tum q̄ talia notabl⁹ hūida nocent vt sepe supra dictum ē ēt bita a tpe mordi ut fluente materia in principio repentiendo materiā lenimenta ad stipticū declinātia magis suenīa addit. Et exercitēcē ea qualitate non intelligētia q̄ plante dolore vbi gra in pedibus q̄ corpus debeat exercitari deambulando qñ tunc quies mēbroꝝ inferioruꝝ suenit ꝛ non motus ut manifestum est ꝛ hoc generaliter uolunt oēs sed bene uoluit q̄ exercitēt cum equalitate. i. cū temperamento ꝛ suenīētia sfricationibus mēbroꝝ superioꝝ in casu dcō ut mā. phibeat a fluxu deorsum ēt ut ab interioribus ad exteriora ducātur ꝛc. qetato tamen doloꝛe ꝛ euacuata materia etiā ī dolore poda grīco in declinatōe suenit leue exercitiū pedū ad reliquias materierus resolutēdū ꝛ mēbra ꝛfortan. ad dit circa exibitionē balneoꝝ. Et balneātur cū aq̄ dulci postq̄ effandit sup extremitates eoꝝ aq̄ frigida in domo prima. i. in domo vel cassa pria balnei vbi est aqua tepida balneantur in aqua oul ci tepida ideo addit ꝛ administ̄retur tūa tepida deinde submergatur in aqua tepida subitoīemel ꝛ fundatur super pedes eorum aq̄ frigida vult ī suma q̄ talia corpota balnēētur in aq̄ tepida nō calida nc materia ignerēt fit āt tale balneū ad suertendū mām exterī⁹ ēt ad ifrigidandā ꝛ bāc etasī mām talē calidā ꝛ siccā. Os qñ tale balneū relassat ꝛ mām ponit in fluxu ne ergo in sucturis pedū recipiat materia. intendit. d. Ā. pōstare iū eturas pedū cū aq̄ frigida. iō iubet pī⁹ pedes infundi aquā frigidā. Ifte igit̄ text⁹ maxime in religit̄ in patiēte doloꝛe iunctu. pedū nī a cā colīa quonīā in doloꝛe aliaꝝ iunctuaꝝ non pot ser verificari lege ī fam totam q̄ clara est.

Et os Nunc ostr ipse pōit vnū can. circa me dicinaf exibendas ī cāu duo facit quo nīā primo facit B scdo ponit descripē cuiusdā me dicaminis in quo ē intentio solutōis ꝛ puocat fabi medicamen bonum ꝛc. de prima parte dixit. Et os vt soluant ꝛ puocat̄ de utantur cum eis q̄ buās est calefactio plurima ꝛ exemplificat ō puocan. sicut est stipual⁹ roꝝ. de soluen. sicut est dia citonitem solutiuū. Nota signanter posuit can. puocantibus ꝛ solnentibus quoniam in talib⁹ in casu vt plurimum errare stingeret q̄ puocantia ꝛ solnentia ut plurimum sunt calida ꝛ ficca vt supra visum est. Sunt igitur expediens in his redcē medicum cautum stante modo a causa calida. Nota sō q̄ posses dubitare de sirupo roꝝ. qō sit puocatiu⁹ qō gipler reperitur sirupus roꝝ. qdam fit cum suco roꝝarum ꝛ est aliqualiter solutiuus q̄dam fit cum sua sicca roꝝarum infussaruꝝ ꝛ ꝺ est satis stiptic⁹ q̄dā fit cum infussione roꝝarum recentium ꝛ iste est aliqualiter aperitiuus ꝛ puocatiuus ꝛ de isto est hic sermo quoniam in parte superficiali roꝝ. recentium est vīs calida aperitiua vnde ponitur puocatiuus. Et de hoc hēto hic mentem. d. Aui. quoniam de aliis intelligēnō posset ꝛ notare hoc bene de sirupo tamen roꝝ. ipse in cap. inferiore faciet vnum qui est sirupus solutiuus ꝛ de illo non intelligit de diacitonitem solutiuo facit duas descriptiones quinto canon. tractatu. Eo prima ē notabiliter calida fa nō ꝛ ē q̄ste cīm carnositate citoniorum illa est q̄ forma ri ds in illo casu ponit alias duas in ca. inferiore prima satis erit sueniens posuit ēt ipsius descriptionē. xiij. tertij i cura generali malitie splenionis cā materia vbi tantum intrant citoniā sucb⁹ ꝛ scamonea ego aceptarē illā q̄ dicta ē quoꝛcas ponit sequenter medicamē ꝛ dixit medicamen bonum in quo sunt puocatio ꝛ solutio ꝛ sedatio doloris. R. feis meloni ꝛ seis citrulli ista sunt puocantia ꝛ frigida ꝛ bermodactilozi albꝙ q̄ sunt alijs electiones q̄ bos solut ꝛ almugat ꝛ radix, vt dictum est supra ēt puocat olim ali partes vnā opis tertiā grē. 19. per hoc fit sedatiuū doloris ego tñ simul nō efficerē medicinā solutiuā ꝛ stupefaciuā simul quoniā videnē ad ꝛria pmouere ꝛ foꝛte est lā corrupta ut loco opi debeat dicē opij ꝛ tunc erit vtus fort⁹ puocatiua existimo tamē q̄ fuerit mēs sua vt esset stupefactiua ēt puocaf ꝛ soluere per secessum videntur esse ꝛrie operatōes sed natura diriget euacuando materias bilēs vt ꝙ secessum euacuantur ꝛ ꝙ sudorem vel vrinā ꝙ illas vias educet ꝛ in vtute stupefactiui dolore sedabit sm mōm alibi videndū agregent omnia ꝛ sit dosis ei⁹. 3. iiij. vī esse fortis dosis. Ā q̄ nimis stupefaceret sed forte ꝑpter solutionē. ei iūcta impedier ei⁹ stupefactio tanta ꝛc. cū 3. iiij. 3. ſ. puluerisando ꝛ exibendo cū modico aq̄ odci ē. n. pſent iuuamēti ꝛ fic ē finis b⁹ pſenī ca.

De Epitimatibus.

Cias quod Scias q̄ quādo ſ ꝛc. Nunc sībitus in hac ſa parte pſegtur ponendo ordinē per localia applicāda in tali doloꝛe a cā calida ꝛ duo facit principalī⁹ quoniaꝝ primo ipse pibet fieri vnū erroꝛ q̄ faciliter cōtingerit ī paciplo bouꝝ doloꝛ dato ēt mōs cozigen. si cōis sua est ponen. ostr medicinas sueniētes in prin. ꝛ augumento talium doloꝛ scdo ipse pōit medicinas magis sueniētes in fine talium doloꝛ sine declina

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

tione seba ibi. Et de eis q̄ innatiua sunt in fine talium doloꝝ sine declinatõe seba ibi. Et de eis q̄ innatiua sunt in fine tẽ. pria adhuc in duas qñ primo facit qđ dictum ẽ sed ipse ponit una can. multum utilẽ cum vrinur medicinis frigidis in dolorib⁹ malibus seba ibi. Et cum sedant doloẽ tc. prima ẽ in duas qñ primo ipse docet cauere ab errore dicto ẽ errorẽ corigere secđo ipse narrat medicinas quenien̄ tc. secunda ibi. Et qñq; pōt tur super illud tc. de prima parte dixit. Scias q; qñ ispa. s. medicamina q̄ applicãt sunt frigida stiptica sicut sandali tunc forasse ledunt ẽ rõ ẽ qñ frigiditate ẽ nimia stipticitate stante ia fluxa mã corrigatur mõꝝ ẽ mã magis pfundatur ẽ sic ou placiet nocet tñ qz mẽbzo ad minozes dimẽsiones deducto eadẽ stante mã mẽbz ã mã extenderetur ẽ doloz augebitur ẽt qñ magis pfundata mã ali qñ maior sit doloz qz mẽbris aligñ magis fensi tuis vicinantur ẽt indispontur materia ad resolutionẽ vtz tc. Jõ addit ymo oz ut sint. s. medicie tepozem facien. s. aliqualẽ leuẽ caliditatẽ inducẽtes ẽ leniant. s. alikñqñ. s. talia stiptica applicata doloẽ inducunt addit tando intelligere q̄ nõ solum pt̃ contirri error in applicatõe medicaminuz p hoc q̄ sunt stiptica sed ẽt p hoc q̄ sunt frigida nimis qñ p frigiditatẽ pducitur ad filia nocumẽta q̄dicta sunt supra. Et qñ leduntur cũ infrigidãtibus pp tensionem eoz. s. mẽbzoꝝ dolenuz fcã a materia ipsoꝝ deozsum mẽbzo circa materiaz pp frigiditatẽ medicaminis administrentur ea q̄ mollificant. s. ad dilatãdum ẽ rarefaciẽt mẽbz ẽ hoc mõ phibetur ẽt ratio mẽbri ẽ doloz miti gabit ẽ exemplificat sicut rob. s. vinũ coctuz nõ sit tñ vinum nimis potens ẽ oleum roz. factuz. s. ex oleo cõi oliuez maturaz ẽ cerotũ. s. .H. ō quo dictum est supra qđ sit ex solo oleo roz. cum cera Nã talia aliqualiter leniunt ẽ sic doloẽ mitigãt ẽ errorem corrigunt. Nota q; signãter .b. docuit nitare errorem ẽ ipsũ corrigere quoniã fluente materia ẽ maxime calida intentio est phibere fluxum materie fluture q̄ stipticis ficit ẽ regetere ẽt sit fluxa ẽ gre materia q̄ frigidis ẽ stipticis etiã adimplet tamen vō dictum est illa stiptica phibentia fluxũ nõ debent supra locum directe apponi sed supra p duos vel tres digitos ad phiben. materiã vel fluxum ei⁹ sup locum vō apponi debent ea q̄ repellant fluę repcutiant ẽt igit̃ error fiat vt pure vel principaliter stiptica applicentur loco dolẽti siue etiã frigida nimis ẽ stiptica ẽt sup loco ponerentur pp medicum nõ bene ꝫmen tarũ medicinaz fm morbum ẽ naturã eius ẽ cui libet ẽ pito facile euenire posset. Jõ fuit consuluenti .b. ponere istum can. multa hic dici possent q̄ dicta sunt vtiliter i ea. generali de cura illa parte. Respectũ autem materiei a membzo tc. ad illum locum recurratis. Sequitur illa pars.

Et quandoqz

Ubi incipit ponere diuersas medicinas ualẽtes in ph̃. morbi ẽ aug. a tali materia ẽ posset dividi in tot ptes quot ponit describit ptes patebunt legendo dicit igitur primo. Et qñq; ponit supẽ illud. s. membzum dolens a materia calida in principio tc. pannus infusus aq̄ ẽ aceto ꝑ3 vñ aly in mã nã tamen sit maximus feruor non ds poni remedium aculiter frigidum sed ds tepefieri aliqualiter in virtute illius anff. frigidam inimicus neruis cssibus tc. addit. Et de eis q̄ sunt experta est sucus extremitatum canne humide. i. nouꝝ ẽ recentis. Cum. n. ex eo linimentum fit sedat doloz statim Canna ẽ fi multiplex reperiatur intelligitur de canna q̄ nascitur in paludib⁹ vel ppe aqs q̄ ẽ exterius innanis cui radix ut dicit Serapio rica ẽ. i. ad stipticuz declinat ẽ valet emplãtatrit ibi neruorum ꝓsequenter in hoc casu ꝑ3 ẽ nire multuz ponit aliud dicit. Et iterum terrarũ glandes optime ẽ dequoquant̃ ẽ bene mentes ut. s. vinũ stiptica in qua possit remanere ẽ embrocken tur cum eis boza longa addit. Et cum tollerãt in frigidantia ẽ nõ faciunt eis doloꝝ ẽ inpissationem ẽ tensionem tunc nõ est aliquid. s. ita innatium. s. ad epitimandum sicut aqua endiuie ẽ. aq̄ sollatri ẽ aqua ꝑ3 vitue ẽ aqua bletarũ ẽ cucumeris. Loia simul sumpta quoniã in tota est vis frigidã ẽ humectatiã cũ aliquali ꝓfactione stipti ca vtz ẽ cucurbita. s. incisa ẽ spe suo ẽ suppositã marĩa instatione ẽt suenit ẽ filia addit ponẽdo eplm in quo nõ pt esse timoz de nimio infrigidando dixit ẽ filr eplm cũ adipibus. s. humectãs non intense caliditatis vt pulle iuuenes vel oleo cõi ẽ filibus eis. s. humectatibus sicut esset mucilago dragaganti ẽ seis lini ẽ cum mellonibus. s. ipsos bulendo ẽ postea pistando ẽ cuꝫ dictis pinguedinibus miscendo in forma empli supple est cone mens ẽ declarando eius vtilitatẽ dixit ipsa. n. s. talis emplastro infrigidat ẽ lenit simul utz addit ẽ mucilago psilij est fortis infrigidatiõis dixi uebis quo ponitur stupefactiuꝫ ẽ disolutatur cuꝫ accto est multum potẽs in casu ut ponit Azaranius ẽ talis cura addit ultio circa hanc partem. Et iterum sandali ẽ mentre ẽ sil̃ia sedant doloẽ. s. talem. mentre ẽ herba frigida ẽ humida ex cuius suco fit Sief mentre ẽ multum laudatur in ebalmia ẽ in oi possibe calida occulorũ a Desue ẽ are liquis auctor̃ sua igitur humiditate cum ẽperat siccitatẽ sandaloruꝫ. Hunc consequenter ipse ponit unum can. eõm ẽ obseruan in applicatione medicinarum frigidarum cum apponẽt principaliter ad sedandum dolorem materialem dicens. Et cum sedant dolorem. s. tales medicine frigide tunc oꝫ ut aufferantur ẽ renouentur ẽ rõ clara ẽ quoniã tales medicine sua frigiditate ingrossant mãm ẽ claudunt poros membri magie tales stipice ẽ eã pfundare faciunt in membzo ẽ consequenter indispontur eã ne resolutatur ẽ pterea ubi est modica talis materia non nimis furens ẽ circa superficiem existens laudauit Rasis in de iunctura non debere apponi medicinaꝫ localem quoniam per se ipsum reducetur tc.

Et de eis que

Dee ẽ seba ꝑs hui⁹ principalis ca. in qua post

quā posuit medicinas magis valētes in principio ⁊ aug. Tūc ipse ponit medicinas q̄ ꝑpzie valēt in declinatōe resolutōis. ſ. zelositis grib⁹ subtiliorib⁹ ipſi⁹ māle ⁊ Rafis vt dixit supra voluerit. in decli natōe alis doloz nō ee neceſſaria remedia ⁊ poſ ſe diuidi ꝓ in tot ꝓes quot medicīao ponit par tes patebunt de pīa igit ꝑte dixit. Et de eis que iunatiua sunt in fine reſiduoz doloz⁹ iunctura rū ⁊ podagre calidoz⁹ eſt ut ſumant aloes ⁊ cro ci ⁊ mirre partes eḡles ⁊ teniātur cū aq̄ cauſ aut endiuie ſed ſcōm ꝯtitatez caliditatis quonīa ſi ti meremus ꝑ pp tale medicīnā mēbzū i caliditate adhuc intēderet tunc ad remiſionē caliditat me dicine ipſe ꝑponit aquā endiuie. Nota tamen ⁊ tale medicamē ⁊ ſequentia nideant notabilter calida ⁊ ſic in caſu non videantur ualere tamē cō ſiderādo diligenter tunc marie ꝙueniunt quonīa ꝓmo mā eſt ingroſſata per medicinas frigidas ⁊ in profundo mēbzi profundatra mēbza ēt q̄ natura liter ſunt frigida per medicinas frigidas ſunt de bilitata ēt ex dolor ꝙuenient igitur in declinatōe partīm ad habilitāi materiā reſolutioni ⁊ ad cō fortatī dicta mēbza debilitata per medicinas fri gidas ꝓcipue tales medicine ꝙueniunt q̄ vlra q̄ calefaciunt ⁊ fortant vt ꝑs ꝓdicta⁹ ſimplicia de quibus. ℌ. dictum eſt. Tā aloes ut oꝛit ꝛc. d. A. ſcdo can. valet doloꝛib⁹ ſuctura ⁊ addit Me ſue ⁊ doloꝛib⁹ cā calida vel collera factis de re liquis dictum eſt ſupza addit. Et iterū cerotum ſ. ℌ. de quo dictuꝫ eſt ſepe cum oleo camomillō ſ. eſt ꝙueniēs. Et iterū diaquilon diſſolutum cuꝫ oleo camomillō. ſ. eſt ꝙueniēs. ℑtelige de diaglō ſuo ſcripto quinto can. Vīua finē q̄ nō eſt intēſe caliditatis ⁊ nō de diaglon magno Melue quo cōiter vtimur nā ipm ⁊ multo caliditat ponitur ꝛī ab eodē diaglon puum q̄ in caſu nō multū ꝙue niret ad frigidā ⁊ hūdā declinat ⁊ dixit q̄ valet diſſoluēs morbos a caliditate factos. Et poſtea ꝯr vltio circa hāc partē ponit can. circa balnea q̄ balnea in declinat maxīe cōuenire dicuntur ⁊ dixit balnea q̄ eis nocent ſunt balnea q̄ eis nocēt ſunt balnea calida. ſ. minerales in caſu ꝙ dubiū inflatiōis frigida vō q̄ñz ſiuant nō tamen in B the declinat q̄ nō efficiunt vtilitatez q̄ tunc ꝛrum tur q̄ ſant ſupza ꝓrime dicte ſed interdūz tpe pi cipali ⁊ aug. ꝙuiunt. Vō dixit quādoqz iuuant ⁊. i. p quanto repercutiunt ⁊ ꝓrtant ⁊ ſedāt do loꝛ et ēſupza dictum ⁊ ſic eſt finis huius ca.

De Solutiuis.

Emantur mirabo.

ſ Sequitur de ſolutiuis rubzica. In iſto igitur capo ponit deſcrip. ſolutiuo rum in caſu conueniēt duo tū facit quonīa ꝓi mo facit B ſcdo ipſe reddit ēt ad ordinandum de bitas eis dictas maxīe ex ꝓte cibi ſcda ibi. Et iſti quidē iuuantur plurimum a cibis ꝛc. ꝓia adhuc in duas quādo ꝓlo ponit medicinas magis valē tes in mā ſimplici calida ſo ponit eas q̄ valent ⁊ mānista dominātē tamen mā collerica ſcda ibi. Et cum eſt illic compoſitio pīa poſſet diuidi i tot partes q̄s ponit deſcripſ partes patebūt dixit ꝓi mo. Sumātur mirabolanoz citrinoz. ℨ. x. ⁊ ber modactilozum ⁊ buzidem ambozaꝫ ℨ. ii. ſ. ſeis ℔pi ⁊ ℨ neri ad corrigēſinflationem aptam eue nire ex bernoſtatis audozā ℨ. ij. cōficiantuz cum zucharo diſſoluto i. ꝓluerizato ſi placet vl diſſoluto in aqua endiuie ⁊ addit illis ſpebus ꝑ fieri confectio in moſetis ponendo ꝑ ℭlibet. ℨ. i. ſperū lib. i. zucbr de quo ꝓotu sumatur oi die ℨ. ij. vl innuere q̄ ſumatur in forma pulꝛ ꝑ ℬ q̄ dī xit in potu ⁊ re vā ſi cōi de tertio poſt certur ſiunt ſpē ſicut ſit cōiter in puluerib⁹ eſſet deſſis ſpērus ꝑ qualibet deſſi. ℨ. i. ⁊ eēt multū ꝙueniēs doſſis ⁊ leuis exhzetur ergo ei die. ſ. ſuēi ſolut ⁊ eſt egregia medicina ⁊ in caſu ꝓticēda vt ꝑs conſideranti ea q̄ ſupza ſunt dicta. Si vo fieret in forma cōfectōis ſcōm mōm dictū de tertio ad debite ſoluen. oporteret ſūere pluſq̄ duaꝫ. ℨ. vno ad min⁹ poſſet pari. ℨ. ſ. ſit amen veles ea vti oi die nō ꝛz eſſe maioz doſſis. ℨ. ij. in moſellis ponit aliud vnde ſit confectio diacitoniꝛ ℬ mō. Et itez ſumatur ſucci citoniꝛ lib. i. ⁊ aceti de nino ad ꝺram aceti fructui. ℨ. iij. ⁊. m. lib. i. ⁊. ℨ. iij. ⁊ doſſis eius ſit. ℨ. ſ. vſqz ad. ℨ. i. ſ. ibi ei ꝓſunt zu chari lib. i. ⁊. ℨ. iij. cadit carta noua inter hy ⁊ ⁊ ℨ. iij. ubi deeſt aliq̄ ſoluriuū tū i oibus uoluminī bus circa hāc partē viſſis q̄ fuer ſcr uel ſepē uel fuit ſīa ſicut eſt in meo ⁊ aliqui ſic ꝓtinuāt Iram nihil interponēdo aliq interponāt dicētes ⁊ ceſ ℨ. iij. ⁊ oēs male q̄ſi medicamen nō eſſet ſolutiuū ſicut intēdit. d. A. ego mīſi ꝙ doſſis eſſet nimis ma gna dicerem q̄ ibi deberet eſſe ſcamonee ſed trā ſeat tanḡ non intellectam ꝛeniam⁹ ad aliā ꝛc. ponit aliā oīcens. Et iterum bermodactiloz⁹ ℨ. x. ſcamonee ℨ. i. ⁊ tertia ℨ. xviij. i. ℑ. iiij. cubebe ad correctionem vtriuſq̄ ꝓ ꝓoratione ſtomaci eſt ſpēs vo zuchari taberis ℨ. xxx. doſſis eiꝰ. ſ. eſt ℨ. ij. q̄ṡ debite ſoluit in iſto caſu mām colleric⁹ ⁊ nō ē doſſis nimis fortis ſi ꝑſideraꝫ ponit aliā ſic. Et iterū ſcamonea decocta in duplo ſui q̄ citoniꝛum acetoſoꝛū aut pomoꝝ ꝑ aquam intel ligendo aquam decoctionis eozdem decoctēe in qua ꝛſideret ſba eiꝰ. ſ. vt nō nimis exicet. Vō ad dit. Lū ergo incipit inſpiſſari oppillet⁹ os ciuꝰ in quo eſt. ſ. vas lapideū q̄uo bullit ⁊ dematſ. ſ. nō buliendo donec inſpiſſet ⁊ ſumat. ſ. poſtea ō ea ſic inſpiſſata ſcamonea pond⁹. ℨ. x. ⁊ ſumat ō tabeſet. ℨ. xx. ⁊ cubebe ℨ rictis ſicut ꝑcos. ſ. ſub tiliſſime pond⁹. ℨ. ij. agregent ſoia cū iulep. ſ roꝛ. ⁊ fiant ide pille ⁊ exicent ſ vmbra ⁊ ſit doſſis ea rū pille due uſq̄ ad tres. ſ. ij. in oi hora. ſ. que nienti ad purgationem re ⁊a ſi iſte pille bñ oſide rent ſūt ſufficiēt ſi caſu ⁊ notabilr cozzecte q̄ñ q̄ illā dectōem ſcamōee cū ſuco citoniꝛ vl aq̄ coꝛ remittit acuita ⁊ ſcamonee ⁊ acquiritur bonitas ꝛfortionis ſtomaci cubebe ēt corrigunt nocumē ta eius vt ꝑs inſpiciēti vtilitates cozū ꝑcipue ſua

aromaticis tate ꝛ ꝑortatõne membꝝorum natura lium ꝛ ego fatis laudo usus istarum in casu isto.

Et cum est Dec ẽ lecõda pa principal' ca. i qua ipse ponit descripẽ valentes in talib⁹ doloib⁹ qñ materia ẽ ꝓposita .s. cũ sitate tñ collera dñante possꝫ ẽt diuidi ꝛ tot par tes q3 ponit descriptiones dicit primo. Et cus est illic ꝓpositio admissa ierapigram nã in ea vt p3 est ⁊eus eu acutaꝫ collera ẽ sta i ẽmate aloes ⁊ ipe cierũ el⁹ ỹm est q3 iera .s. nõ h3 virutẽ q. transeat vsq3 ad iuncturas credo igit' q3 intelligat de iera acuta .i. acuata cuꝫ agatico vl' colocynthida. Addit Et ex eis q3 ꝑerunt eis est firupus rorat⁹ scõm hũc mõm. vade .s. fit solutiu⁹. Sumãtur succi ro rati lib. ij. ꝛ mellis lib. iij. ꝛ amonee assate .i. cor recte q assationem in coctano. ꝛ .i. dequoquatur vsq3 quo ispissent .s. spissitudine ẽueniente. Deſi rupozũ dosis est ex duobus nõ exprimitur pdõ⁹ in meo neqꝫ in alijs libris quos vidi sed solum re peritur ex duob⁹ vsq3 ad qnqꝫ bñ ꝑsiderati ꝛ cal culãti ꝓportõ ꝛ sumpcõe succi ꝛ decoctõe mellis ꝑt dari de firupo. ꝛ .i. qñ in eo intrabũt ℊ. ꝛ .ica mone ꝑ qualibꝫ. ꝛ .i. firupi ẽ est dosis cõis ꝛ amo nee credo igit' q3 velit dicere textus q dosis ei⁹ est ex duob⁹ aut vsq3 ad qnqꝫ ẽ erit bona dosis Et aduertatio hic q3 ꝛ amonea ut soluat materiã mistã ꝛ m ipse cũ melle hic ẽ non cõ ꝓcharo ut fiũ. bat in ꝓcedentib⁹ descriptionib⁹. Addit aliã vt dixit. Et ista infundantur tamarindi ꝓpie soluunt colleraꝫ ẽt aliqualiter ꝑortando q3 frigi di ꝛ succi ẽ fo cũ cassia fistula q educit cũ collera adusta flegma ꝛ aqua bendinie ꝛ fen. vt materiei ꝓpositę appropriet Et volebit si sic fiat. ℞. tama rindoꝝ electoꝝ. ꝛ .i. infundant in aquis endiuie ꝛ fen. aꝫ ꝛ horis octo postea fcã expꝛssione fiori colliatuꝫ addatur cassie fistule nouiẽ extracte de canis. ꝛ .i. neqꝫ ista medicina relassando necere põt ꝓ tamarindos in quibus est virtus ꝑortatiua vt dictũ est nã solta cassia in his aquis non ẽuenꝛet vt alꝫ supra dixi ponit aliã descripẽ magis ap propriatã qñ non est febris dixit. Et si non fuerit febris sumaꝫ decoctio mira .s. citrinoꝝ ꝛ fumiter re ꝛ pruneoꝝ. ac tamarindoꝝ oia hec appropria te soluũt colleram ꝛ abstinẽtia magis refpciẽdo sta scõm q vi .s. ponendo pl⁹ ẽ min⁹ de abstinẽtia scẽs q pl⁹ ẽ min⁹ est materia grossa. Et potestis sume re vbi gra de mirabolanis ꝛ reliquis an. ℨ. ʒ. i. de coct. Et leuie erit potio de abstinẽtia ꝛ non reperia tur clarus text⁹ q3 soluat flegma ymo. d. A. facit vba q videntur dubia ad ℨriuꝫ sed q3 soluit colle rã vt expꝛesse Mesue tñ dicunt q3 interficit asca rides ꝛ soluit cos vnde bene ꝑbabile est q3 etiam soluat sta sed leuiter ꝛ credo q3 ad hãc intentio nem bic ponitur ꝛ ñ non est aliud expectsum sol uens sta inter mirabolanos ponẽ vna3 prem Zi rabola. Ircbuloꝝ ꝛ sufficiet ꝛ sic ꝑ qũ ista ẽ ꝛ ꝑtio in casu conueuit ꝛ debes intelligere qõ signã ter dixit si nõ ẽ febris ꝛ intelligit de materiali qñ si esset febris exibitio mirab. ꝑ stipticitatẽ eoꝝ esset timorosa maxie si exiberetur añ digestionẽ vt ipse expsse dicet inferius prima quarti de cura febꝝ in generali vsue finẽ ca. ꝛc. Ponit aliaꝫ descripẽ dicens ꝛ iterũ buzideu ꝛ hermodatili ꝛ ros. rubee iuuabunt soluendo ẽbendo ad collectã ꝛ cozigendo nocumen⁹ us hermodactilorum ꝑ par te equali mensiura sumantur de quo sumatur .s. toto. Auꝫ vnus ẽ semis est. ꝛ .i. in ipso ꝺcatio. ꝺco locis ꝛ infrigidatio ꝛ supple ꝑpeꝑata solutio vt3 ꝺsideran ꝺte dicta sunt supra de implicab⁹ stis.

Et isti quidem Dec est tertia ꝑa principal' hui⁹ ca. in quarta ipse reddit ad ordinaꝫ ꝺuentem ꝺctã eorum ꝛ dixit. Et isti qdem iuuantur plurimum a cibis frigidis ꝛ grossis ad ingrossandum ꝛ infri gidandi materiã calidam subtilem maxime B com uenit in principio fluente materia ꝛ exemplificat sicut qui fit de lentib⁹ cuꝫ aceto nõ intelligas cuꝫ multo aceto sed aliqualiter acetositatis nam ace tum in casu maxime nociuũ est ꝑ per interius sum ptum ꝛ reliquis cibis infrigidant ꝛ ingrossantib⁹ sanguinẽ sicut cẽni extremitates alialuꝫ marie pedes porcoꝝ ꝛ reliquę partes musculoꝝ edia ria de pasta azima pisces pazui casse recens ꝛ bu iusmodi B tñ intelligatur stante digestiua stoma ci fœti ꝛ in corpore nõ apro oppillationi exempli ficat ipse sicut ille cibus qui fit de acetosa ꝛ ven tres cũ aceto ꝑparati. Lamethina animalis ꝑpara ta aliquaꝫ cũ aceto ꝛ acetoꝛã carnis vacine eo dẽm exponendo cuꝫ ꝺdictionib⁹ dictis intelligẽ do. addit ꝛ qñqꝫ iuuantur plurimuꝫ cuꝫ cibis ẽi cambibus sicut est oreb⁹ ps tante flurbilitate ꝛ li quiditate materie ponit aliaꝫ regulam circa die tam. Et nõ os vt ieiunẽt plurimum. No. dixit plu rimum quoniaꝫ vult q3 dicta sit subtilis ẽt respe ctu quãti ut natura membꝝoum reddatur auara vnde materia non ita fluet neqꝫ natura occupati tur plurimum ne materiam digere possit non ta men sic ieiunium plurimuꝫ qñ perducit ad infla tionem in casu isto peccante materia calida vt3 ponit ꝛ sequenter regimen in fructib⁹ dixit. Et cis qdem ꝛceditur ex fructibus uti pirio ꝑpie nã fri gidꝺate ꝛ ꝑortatõe iuuant ꝛ prunis et malis gra nat' ꝛ ꝑticis ꝑ dixit scõm cõm ium ꝑaticantiuꝫ ꝑtere dixit ꝛceditur quoniã prunꝛ ꝑsica ꝛ alii fruct⁹ humidi multum non ẽuenunt. Ꝺ ad dit de intentione ꝑpia. Ego autem aboreo eis ꝛ, etiaꝫ patientib⁹ a causa calida ea q3 iunt sicut per sica ꝛ grisomila ꝛ per hoc qõ dixit sicut intellexit omnia huiusmodi .s. multum bumida. Ideo ad dit ꝛ est redditio cause nocumenti ꝛ q replent sanguinẽ plurima aquositate omnia talia nocent supple quoniã .s. fit sanguis ex eis ebulibilis ꝛc.

Et sic est finis ca. lege tu ifam totam ꝛtinuam si placet calm fuit singulare ibi hẽtis diuiso mo dos ꝑponen. medicinas solutiuas ꝛ in forma po tionis ꝛfectionis solide pulꝛ pillularum ꝛ firupo rum ꝛ fuerunt egregie multũ descripꝛ vt iudiciis ego tamen hic afferam tres descripꝛ singulares unam in materia tantum calida unam in mã mi sta ꝺñante collera aliam ꝛ mista ꝺñante mã

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ſtatica. Sit ergo hec prima deſcriptio. ℞. Mil la. citrinorum. 3. ij. rubari electi. ℥. 5. roxarum. 3. i. ſcamonee cocte in pomo. 3. 5. cum ſucco rosa. fiant pilule doſſis eſt. 3. i. uſq; in duas. Alia deſcriptio inuſta dominante colla. ℞. renubari. 3. ij. Mirabolan. citrinorum. ℥. 5. hermodal. agarici turbit aā. 3. i. 5. diagredij maſt. gario. aā 3. 5. ſiciant cū ſuco roſarū et doſſis vtā. Alia deſcriptio ſi magis valet uincere ſtate. ℞. turbit. M. citrinoꝝ et embliconꝝ aā. 3. iij. rox. 33. anexi hermodoti aā. 3. i. piperis longi ſtēkados aā. 3. 5. garo. croci aā. ℈. 5. diagredij. ℈. i. aloes. 3. i. 5. ſiciant oia cū ſuco pue et roxarum et fiant pille.

De cura iuncturarū ꝙerſarū i lapideitatē et exi catarus.

i **Sti ſunt** Segr cura. 9 iarum i la pideitatē et exicatara hec eſt ꝙ primi palis ꝓis curatiue q̄ ic ꝓmuat aḋ ꝓ cedēte. nā poſtq̄ ipſe poluit curā doloꝛ iunctura rū ſm mīkipliria igenia curatiua ut uidiſtis. Tūc ſo ipſe poīt curā quotidā accidentiū ſequentiū ad doloꝛes iuncturaꝝ merito mā ipſoꝛ doloꝛ et oi uidit ꝙ ſi duas q̄n ꝓio ipſe ponit curā iuncturaꝝ induratar et exicatar in lapideitatē ꝙerſar ſe cūdo tanḡ unius accidentis ſepe ſequentis ad oi cuos doloꝛes et hoc ē q̄ oleū rubrica pñs ſecūdo ip ſe ponit curā ſcīonis mēboꝝ ſcda in principio ſe quentis cāi ibi. Scias q̄ oleū ze. plenus calm pri ma dione diuidit in duas ꝑtes q̄n ꝓio ipſe ponit duos can. declarātes cās induratōis et lapidatōis iuncturaꝝ ſcdo ipſe ponit curā ꝑ medicinas ſcōa ibi. Et de eis quibus cauet ze. pria ꝑs ēt in duas diuiditur quoniā ꝓio ponit can. dicti accidentis ex gte cāe itrinſicaꝝ ſecādo alio ſub ielecto can. cāe extrinſicaꝝ huius acciden. p uiā cozolariꝝ in fert dando regulā in ꝓhibendo illa cās extrinſi cas q̄ ad hoc accidens adducit ſcōa ibi. Et os ut ze. De pria gte dixit. Iſti. ſ. qui ad hoc ſepe dcta cuntur ab intrinſico. Sunt habētes ꝓpriōes ca lidas et mās groſſas ro huius eſt quoniā ꝑ cōple xionē calidā citro reſoluit et exicat ad modicuꝫ ſubtile q̄ ē i mā groſſa et ꝑſequēter ꝓinuſta ac tōe in groſſo ad groſſum terreſtrificat et lapidea tur. Et hoc q̄ intendit lege tu ſtam et hoc ē una cā. Conſequēter ipſe ſubintelligit alia cām ex trinſicā. ſ. q̄ aliqui fit hoc accidēs ꝓp hoc q̄ appli cant medicile fortes reſolutiue ſupra locū doloris ſine aliquo humectāte et ꝓterea infert. Et os ut iſti. ſ. hic diſponſti nō reſoluāt ſine lenificatōe ymo os ut leniantur et reſoluatur ſimul et nō dicta eſt.

No. q̄ ꝙ de iſtis ſit mꝛie habenda iſta cau tella tanḡ in mꝛie diſpoſitis aḋ talē induratōez iuncturaꝝ tamē et in aliis mꝛie cū eſt mā groſ ſa illud obſeruari ꝺs vt ſupra ſepe dictū ē. Si ēt nō ſp ſimul talia applicent medicā dō tamē talia ſibi inutilē ſuccedat nō ꝑducent aḋ induratiōnē lege tam. Cōlequēter ipſe ponit medicinas cu rātes cū iā fuit lapideate iuncture et diuidi poſſ

ꝑs i tor ptes quor ꝑōt medicīas gres patebunt de ꝑia ꝓte dixit. Et de eis gb̄ cauet a lapideitate ſuā. Empta fcā ex farina ozobi vel berbi idē ē t lupinoti cū oximele et allaniu. z vite albā cū pte licij et armo. cū vino ānquo et oleo vinanco addit z q̄nq; ponit de ſup farina fabaꝝ. Vo. q̄ ꝙ oi cat q̄ ex eis gb̄ cauet ze. ex hoc videat pone re regimē ꝑgnatiua nō curatiua tū mēs pnci palis iua ꝺ fuit ponere curā buꝰ accidētis ꝙ hoc ergo q̄ dixit cauet volebat inuere q̄ ſtis medici nis ſtare iā iduratōe cauet ab ylteriori lapideita te ze. Sꝫ ſpialiter ꝙ verificatōe notatē ꝓio oꝺo bus caſis eſt z ficcus icidit abſtergit z apit z ita apit q̄ ſi eius magna q̄ntitas ſumoꝰ facit mingere ſāguiez vt dixit Auerois cū Serapide farina eiꝰ fit artificialr ſup aſplis ꝙꝰ ipſe aḋ z acetū z tūc in emplis molificat apoſtemata oia dura ut Se rapio de farina lupinoꝝ idē Serapio dixit q̄ re ſoluit ſine mꝛdicatōe apoſtemata dura z ꝑcipue q̄ꝺo dequoqtur cū aceto z melle vt ꝺ fit quoniā coſſetur ei oximelle vt ꝑs allaniudē nō repio q̄ fit os eſſe vocabula corrupti bene regio aniudez t ē arioz aſſe. q̄n caſu ꝙenit vt ꝑs ſecūdo can. ca. ꝓpio de vite alba dictus ē ſupra q̄o ē fortis medicina nā fortiter ſubtiliat z diſſoluit apoſtēa ta z vimur in emplis radice eiꝰ ꝺs ſingularia iu uamēta ꝺ gbꝰ alſo addit cū gte licij q̄ ſtipticat ut ſupra dictū ē z ꝓorat mēbz ne ꝑ medicinā illaz fortē diſſoluatur robur mēbri reliqua oia fut cla ra intelligēdo de vino albo quō in caſu ꝙeniat nſo ſubtiliando icidendo reſoluēdo z aliqualiter molificādo lege tu addit remittendo nos ad ea q̄ dicta ſunt ſupra et ē ifa clara dixit. Et de eis q̄ cō ferunt ei cui⁹ iuncture in lapideitatez ꝙerſe ſit aut ſunt in itinere lapideitatis. i. in via vt ꝓcertā tur ſunt empta q̄dicta ſunt vel q̄ oximeꝰ frigidis de doloꝛib⁹. ſ. remouendis frigidis iuncturaꝝ gref ſoū humoꝛ. z vnctōes z embroce ꝺs cū eis. ſ. ſup ple oximeꝰ uari addit. Et illis q̄ ꝛferunt eis ē fa rina lupinosa cū oximelle aut aceto comiſto. ſ. ſine melle ad magis ꝑfundādi ſtute lupinoꝝ. Et iteruꝝ radix almaroth ſupple eſt ſuratiua. ſ. ſi cū farina lupinoꝝ redigatur ad fcam empti almaroth quidā dicunt q̄ eſt pulegium ſubtilia tiuuz z incisiuū tamen credo q̄ dēat dicere ma roth z radix aniudes de quo. ā. eſt dictum z ei⁹ natura eſt min⁹ potens q̄ aſa q̄ eſt ſucc⁹ eiꝰ arbo ris ſed eſt fortior arboze ſecundo can. addit z ite rus empſetur cum bulb. diſſoluto cum aq̄ bulbꝰ eſt cepe cōe q̄ cēdatur ſm aliquos. d. A. vſ inue re q̄ aſſi⁹ atur ei z in ſtute anagatis. Serapio dixit q̄ eſt cepe puum ſine tunicis oō. ꝺcondē q̄ aſſimilatur cepe cōi z quod fi fiet emplm cuz eo ꝛferet attritioni neruoꝝ z lacertoꝝ z ꝛferet podagre z generaliter doloꝝ iuncturaꝝ ſubti liaſi bumectando z reſoluendo et ſic in caſu nſo ꝺs multuz ꝙenire iō addit ipe. n. ſ. bulbꝰ phibet lapideitatem incipiēſi. adait z ſiſr embroce ſi gbꝰ decocta ſunt calamentuz et alaſe aut. i. cuz ace to ꝑs quomodo iſta ꝙeniat addit aut decoctōe

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ſ.fiant embrocha in qua caſſeus antiqꝰ decoctꝰ
ē ꝓpie in iure caſſie fi. i. talis decoctio i qua caſ
ſeus an tiquꝰ ē decoctus miſta i decoctōe cū expreſ
ſione caſſie fi. ē multum conueniens qꝫ in virtu
te iuris caſſie fi. ē notabiliter moliſ cās poſtea ex
pa rie Caſſei antiqui fortis faliri ꝛ multum diſſol
uens ymo dicunt multi qꝫ talis Caſſeus antiquus
pulueriz at ꝰ ſuperpoſitus talibus uncturis indu
ratis cū non poſſint molificari eas rūpit ꝛ tandē
educta materia conſolidātur vere ē nihil poſtea
remanet de indurātione. Addit vltimo. Ex nitruz
ꝛ Euſorbium ꝛ aqua cineris caulium cōbuſtarū
ſupple valent credo qꝫ rūperent illam induratā
vt dicebatur Paulo añ vt pateꝫ ꝛ ſideranꝫ termios
alias declaratos ꝛ bas duas deſcripſ poſuit in ſi
ne ca. qñ non reſtat aliud ingeniꝫ curatiuū i ta
libus iuncturis induratis cū nō poſſunt molifica
ri niſi vt rūpantur ꝛ materia educat ꝛ poſtea fiat
ſolidatio ꝛ hoc de ca. ſcōm ipſum. Ego autē
ad iſtaz intentionē obſeruarē can. Baſis in de iū
cturis in principio ca. dixit ſic. Cum apoſtema in
cepit indurescere vtaris medicinis molificaſ em
durities apoſtematis ꝛ tam diu donec videas re
moliri ꝛ rarefieri ꝛ in latitudine augumēari tūc
reuertaris ad diſſolutiua ꝛ eis vtaris ſecundū du
ritiei quātitatez ꝛ non ceſſes quandoz molifica
re quandoz diſſoluere donec totuz reſoluat ꝛc.

Molificatio aūt adimpleꝫ cū balneat i omni
bus appropiatis vt decoctōe radicis altee fenig.
ꝛ lini ꝛ cum vnctionib ꝰ de quibus ponit vna quā
dixit exptam ꝛ qñ ſallē fic. Ꝛ feces olei Irini
ꝛ feces olei ſeſe lini macīag. feng. pinguedo ana
tis ꝛ miſſe ꝛ ſuperpone ad hoc optime valet ſpo
pi cerotum cū aſongia anatis ꝛ compone cū Ar
moniaco ꝛ dedelio diſſoluatur i ſuco rute cū iſto
adimpleꝫ omnis tua intentio ſimul. Jdez Ra
ſis in ſine ca. eiuſdem ad rumpendū dicta apoſtema
ta qñ reſolui non poſſunt dixit ſic de mene. B.
Accepit. B. caſſeū antiquū longi tpis ꝛ narſturiū
ꝛ pulueriz auit ſimꝫ poſtea accipet pedeſ pociī an
tiqui ſalitos ꝛ coꝛit ꝛ cum aqua illa miſcuit nar
ſturiū ꝛ caſſeū ꝛ fecit. Emplīn ſup iuncturas
lapidetas ꝛ rumpebaꝫ cutis ꝛ eribat omnis ve
nenoſitas ſiue humozoſitas ꝛ ſic patiens ſanabat
ꝛ addit. Expertus ſum illud ſepe. Quidam
vero dicunt cū egreditur materia induratа ex lo
co rupto ſuperponitur pulis cipi cum aſongia an
ſeris ꝛ iſtis in iſta materia ſum ꝛcntus.

De cura contractionis ꝛ vocatur azemena.

Cias quod oleum Se
cunda rubrica de cura Actionis ꝛ azemenes
dixit Symō azera ē Actio nō reperio
azamenes breuiter ē rubrica de Actione mēbzo
rum quod eſt accidens ad doloꝛē iuncturarū ali
qñ ſequens extenſionem nerueoꝝ vel neruoſoruz
a ventoſitate aliqñ a mā implēte aliqñ ſit talis Ac
tio qñ pp doloꝛē ſibuntur membra ad ſuā origi
nē ſicut propiſe oꝛ de ſpaſmo. Jō in ca. primo po
nit curam qñ ſit talis Actio a materia extendēte
ſecundo qñ a ventoſitate tertio qñ a doloꝛe puncti
paliter cōcomitante ſicitate ſecunda dix. Et illꝰ
que ex ea ꝛc. tertia dix. Et de eis que erpta ſunt
dixit igitur de prima parte ſciaz quod oleū de an
dacoca potando ex eo ꝛ vngendo cū ipſo ē ma
gis ꝛferens ei. ſ. ſic diſpoſito a cauſa dicta Anda
coca ē ſpes triffo li ſcōm omnes ſcd apud do. A.
ſcribitur tarſilon breuiter Serapio in ca. de tri
folio dixit in ſine ca. q quidam Curauit abſq eo
quēdam cui faciebat iniungi pedes ei oleo tali ē
diſſolute ſunt enodationes pedi eius manifeſtat
eius ſtutem grādē cū dixit. d. A. q eius decoctio
ſi effunditur ſuper moſum vipere ſedat doloꝛem
eius ꝛ ſi effunditur ſup mēbzum ſanū facit in ipo
ſcingere ſimile illi qđ ſcingit ex moſu vipe. idez
Serapio i ſua ſcir dixit ponendo eius deſcriptio
nem. Et modus faciendi hoc oleum eſt ut decquo
ſctur andacoca ci ſemib ꝰ nā ſcla ſi fortioza in tā
to vino. ſ. albo ꝛ poſſit quāti ipſa ē ē oleo. ſ. cſi
hoc ē tantū de oleo ꝛ vino accipiaꝫ ex illa ꝛ valle
cohoperi poſſit ꝛ ſupple tantū decquoquaꝫ donec
ſcumaꝫ aquoſitas eius. ſ. tuinū ſcumaꝫ remanen
te oleo cui ꝰ deſſis. ſ. in potu ſit a. 3. ij. min ꝰ hoc di
cit ne ſcimus nimis audaces in ipm extendo pp
eꝰ fortitudinē ut dixi ꝓ uſu eius in vngendo nō
eſt ponenda doſſis.

Stillus Hāc ſcir ipſe ponit cura illius ſcō
cōis que a ventoſitate pendet ꝛ
dixit. Et illius ē ꝛc ea ventoſa eſt curatio curit
curtū curatōis uētoſitatis facieñ uētoſitatē. i. ita
dz cura ſicut cura ventoſitatis ꝛ ſupple rei facieñ
uentoſitatē uel fouētis eā. ſ. ſi fuerit uētoſitas pu
ra cū reſolueñ ꝛ carminatiuis uētoſitatē ꝛ ſi fue
rit ēt cā facīs uel fouens uētoſitatē ut ſta ul me
lancolia ipſum apoſtemate digerendo ꝛ cuacua
do ꝛ ſcir uētoſitatē reſoluendo cura ergo ſit cuz
eis q curāt uētoſitatē ꝛ ē faciunt uel fouēt uēto
ſitatē ꝛc. legē ſam. Conſequenter in tertio ge
ponit curā Scti a doloꝛe principaliter magiſe ſi cō
comitet ſicitas ꝛ dixit. Et de eis q ergta ſunt ad
Scti eſt ut ſumaꝫ pellis ouis bona q exceiat ꝛ
ponaꝫ. ſ. ſic calida circa ipm uel ſup ipm ꝛ lenia
tur ſupple ſi expedit lacte macio dulci ad humec
tañ ꝛ iuuaꝫ eo ꝓ intellīgēti ꝛfortādo illa caliđ
tate quodāmō naturali mēbzis ꝛ ſic delicisi ſpriñ
do ꝛ ē unus modꝰ mitigando doloꝛē ꝛ leuiꝫ reſol
uendo addit ꝛ admiſtratio balneſi ut ſudare
in furno aut in ſouea ignita imatino ſint. Ego
iſta fortia ꝛ remedia nō apētaꝛē qꝫ niſi ſtate mate
ria uētoſa uel ſubtili credo qꝫ eēnt ad timoꝛē ma
gis. Et ego uidi in magniſico dño Anꝛo. de trinul
tio qꝫ habebat iuncturas induratas ꝛ fuit poſitus
i furno ꝛ poſtea fuerāt lapideate facte ꝛ niſi ego
fuiſſem credo qđ fuiſſet ſuffocatus nāq nolebant
ponere ipſum intꝛa furnum etiam cū capite ec.
Et ſic finis ca. lege ſam.

De Cautella a Doloꝛibus Junctuarum.

Oportet ut utatur.

Segt cap. 6 cautella a doloxib⁹ iuctu
rar ut dixit rubrica q̄ ē ps tertia princi
palis huius opime partis nam postq̄am determi
nauit de doloribus iunctura rursus secundo determi
nauit de accidentibus plerūq; sequentibus ad di
cros dolores. Nunc in hoc ca. determinat de cau
tella uel preseruat a doloribus iuncturaꝝ marie
in bis q̄ alias passi sunt dictos dolores iuncturaꝝ
uel etiam alias paratis ad dictos dolores. Et di
uidi potest totum ca. prima diuisione in duas pcas
principales quoniam primo ipse ponit quid sit fie
dum circa medicinalia secundo ostendit quid fieri
circa ea que ad dictam rez non naturalius pertinent secunda ibi. Et utatur exercitio temperato
prima pars etiam in duas diuidi potest quoniam
primo ipse ponit quid sit fieri magis generaliter in
medicamib⁹ secūdo spialius secunda ibi. Et cum
accidit euacuatio rc. prima etiam in duas nam
primo facit q̄ dictum est multum generaliter se
cundo minus generaliter secūda ibi. Et omnino
oportet si causa de pia parte dixit oportet ut uta
tur ille q̄ assuetus est bis doloribus flobotbomia
t solutione uētris in uere boc intellige si tales
dolores sint materiales ut secundum plurimus ē
t intelligatur ly z aliquando pro vel quoniaꝝ ali
quando solla ffia sufficit t cum materia est san
guinea uel sanguini multus mixta que solent fa
cere tales dolores aliquando aure solla formatia
sufficit ut cum causa est ffa uel mestia nō mixte
sanguini neq; corpus est natura sanguineum ali
quando tamen utrūq; est necessarium t boc est
vtplurimum uerū maxime in illa que fit per uiā
deflurus ut patet considerā. ea que dicta sunt in
ca. causarum supra oportet bic multa supponere
que alias dicta sunt ne contingat idem multocies
replicare dixit signanter in uere quoniam mate
rie in uere calefiunt t mouentur vnde apte sunt
magis ad iuncturas fluere ut etiam declaratum
est eodem ca. supra de tempore quo magis eue
niāt dicti dolores. Si igitur fiat illo tempore ffia
t formatia vel vtrunq; simul materia euacuabi
tur t a fluxu diuertetur rc. Nunc consequen
ter spialius prosequitur declarando quid fieri
circa euacuationem materie t alterationē eius si
alteratio est necessaria t dixit legendo litteram
continuam. Et omnino oportet si causa i eo q̄
accidit ei. s. ne dolore sit multitudo humoꝝ. s.
peccantium in quanto vt non diuiditat eos multi
plicare cum eo quod euacuet. s. euacuando cum
flobotbo. que propie respicit peccatum humoris
in quāto. t cum eo quod minozat ex cibo duplici
ter. s. modicum dando de cibo. s. nutritiuo uel cū
cibo exicatiuo aliqualiter sed sensus primus meli
o⁹ est. t cum eo quod administratur ex exercitio
bono. i. aliquali resolutiuo t maioratiuo materie
quod est exercitium magis longum q̄ uellor ad
dit. t si cā. s. talium doloꝝ consuetorum euēire
sit corruptio eoꝝ. Thumoꝝ ita. s. q̄ sit peccatū in
q̄li t nō in quāto oppōatur illi. i. occurratur. s. ne
cueniat a tali cā. cui euacuatiōe eius q̄ os. s. eua
cuādo materiā peccātē cū solutiōe appropriato t
strictare regimie p q̄ō granatur. s. talis hūor pec
cans in qualī. i. indicatur ꝑ hūm regimen ad illō
p quod illud generatur vbi gra si peccans mā sit
ffa inducatur regimē frīū regimini faciei ad sta
tis gnatiōes z si boc os fieri os pascire qd ē illud
q̄ ghat ffa ut dīmatur frīū eius ideo addit. Sia
cim ghat p aduturōii ex frigidarī t tu q̄d scis ea
. s. ē infrigidant z scis oppositiōes eoꝝ. Ō supple
in illo cāu dimitte ifrigidātia z utere calefactiē
t eō si cā fuerit collera tūc os euacuare ea cū op
propziatio. t occurrere cāe calefactiēi faciēti ad
gnatōes collere cū infrigidātib⁹. idē addit. t col
lera gnatur p aduturōii calefaciēi z tu scis ea. z
scis oppōitōes eoꝝ. t cū infrīdātib⁹ idē est ētiā
ligedum de mestia. si sit in eō ut purget debe adu
ducatur regimē frīū regimini ipsam gnantia. Ō
z addit. Et simili mestia gnatur p id q̄ scis z op
ponit ei q̄ gnat ipsas p id q̄ō scis q̄n gnatur ab
infrigidātibus z exicantib⁹ os occurrere cū calefa
ciēti temperate t humectati. Et hoc est quod
intendit de tota ista parte lege ea quia clara est.

Et cū Dec secunda pars generalis prime partis in qua ipse postquam posuit facienda in peseruando a doloribus iuncturaꝝ generaliter circa euacuaē fieri vel non fieri t cir ca alterantia medicinalia. Nunc consequenter ipse insinuat nobis quid sit fieri cum accidit fieri euacuatiōem z breuiter dixit. Et cū accidit eua cuatio. s. q̄ fieri debeat tunc ex illis que recitiora sunt est confortatio membri cum stipticis z adū cit rationem vt non suscipiat. s. membrum aput sus verfluxates q̄n cum fit euacuatio sine per me dicinam siue per flobotbomiaꝝ mouentur humo res maxime per medicinam solutiuā vnde sic eo motti e posti in motu faciliter fluerent ad mem brum consuetum ad recipiēdi tum pp debilitatē ipsius membri tunc pp nām alias consuetam esse ad illud membrum transmittendo ideo conueniens est vt mēbrum stipticis sfortet z pp vigorare ipsi virtutē vt resistat materie q̄ fluēt et pp astringet meatus ne p ipsos facilis fiat penetratio dixit ut d. A. q̄n timoz est in repentiendo a mēbris igno bilibus materiā ne ostā fluat ad mēbra principalia vt supra est positum cap. Et pposic. s. fiat talis phi bitio fluxus ad mēbā cum stipticis cuz non time. tur nocumento earū. s. materiez ad mēbra principa lia causa anteceptionis mondificationis duplicitē intelligendo aut q̄ nulla precessit mondificatio sed est corpus repletum q̄ eo casu ante mondifi cationem appropriati nō deberem⁹ appo nere illa stiptica prohibentia fluxū ad illa ptes q̄n esset time magn⁹ timoz de recēdita materiez ad principalia pp corporis nimia plenitudinē z si cā anteceptionis mondificatōis nō facte nō deb⁹ et iuncture z fortari ſtāte corpore multuz pleno q̄n

minus sequeretur nocumentum non prohibẽdo quam prohibendo potest alias fuit sua supra alio modo legatur affirmatiue. sic cũ accidit gua cuatio. i. cum facta est euacuatio. tũc ex illis que rectiora sunt est confortatio membri cum stipti cis vt non suscipiat superfluitatẽ propie cũ non .i. quia non timetur ouerflio earũ ad membra pri cipalia causa antecessionis ꝛ molificationis. i. pp istam cãm q̃ est facta mondificatio antecedens ad illam ꝫfortationem non timetur ꝛc. Et ad eũ dem redeundum intellectum ꝛ exemplificat cuꝫ quibus debet fieri talis ꝫfortatiõ dicens. Et ista sunt sicut acatia ꝛ dalaustie ꝛ sucus uirge pasto ris ꝛ licium ꝛ memite de oibus istis est supra de clarat̃ quomodo repcutiunt ꝛ cõfortant in cã cilida. ꝛ in causa frigida ponit alia confortãtia. Et iterum fricatio cum salle trito ꝛ cum oleo. s. masticis nisi fit ficcitas uehemens. quoniaꝫ tunc talia exicantia confortãtia esset aliqualiter timo rosa ut patet.

Et quando est apostema ꝛc. Nunc incidenter circa hanc par tem ipse ponit unũ casũ curatiuum si est apostẽa uel ẽt preseruatiuum si futurum ẽ appoobabiliter apostema sfaticum per spialem medicinã ꝛ dicit. Et quando est apostema sfaticuꝫ. s. in actu ꝛ sup ple est facta purgatio uel dubium est de apostẽa te sfatico futuro ꝛ bibit habens ipsum ad sensum expositum aristzologie rotunde que est fortior põ dus. ꝛ ij. aliquotiens in Jeme ꝛ uere tũc fortasse prohibetur pondus eꝫ post ꝙꝫ loquitur ꝑ ueuissi ne eius cum. s. est timor de futuro apostemate di xit in uere uel ieme. quoniaꝫ in estate esset timor de calefactione ꝛ inflamatiõe nimia oẽs̃ ꝓueniũt q̃ualet in passionibus iuncturarũ ꝛ dixit fo casi q̃ patientes podagrã bibunt eam ꝛ iuuant̃ ea

Et utatur exercitio temperato. Dec est scõa pars ꝓincipalis cali in qua ipse ponit regimen cõueniens in dieta in pre seruando a dictis doloribus iuncturarũ ꝛ posset diuidi in tot partes ꝙ spiales eaꝫ ponit sedm ali ꝙs diuersas res de nõ naturalibus ꝑs patebuit legendo. de prima dixit circa motum ꝛ quietem. Et utatur exercitio temperato. s. pedes ambulari su iuuit. quoniaꝫ laboriosum ẽ forte noceret ut su pra dictum est quies ẽt nocet debilitando iunctu ras ꝛ ꝙ paucitatem resolutionis. ẽt quoniã infri gidantur rẽperatum ergo exercitium iucturas cõ fortat addit ꝛ uectatione supple utatur cũ nõ põt multũ incedere ꝛ sufficienter pedes portet ꝛ equo tamen sit uti ẽ ifõ addit. Et non superfluat in eis quoniam excitant podagram ꝛ doloes nimis ad iuncturas materiã atrahendo ꝓ caliditatẽ aquisi tam ꝛc. addit ẽt magis determinãdo ꝛ specificans regulã precipue circa motum dicẽs. Et non adhi beatur ultra. s. exercitiũ quo nõ est ꝑfuet̃ subito si ne gradatõe ratio clara ẽ q̃s si illud accidat. s. ut sit necessariũ ẽ sine gradatõne iungi verbi gra nõ est ꝑfuetum nisi suauiter ꝛ tarde incedere et fit expediens propter aliquam particularem otingẽ tiam ut solicite ꝛ velociter exerceatur tũc supple administra olea ꝫfortantia in ungẽdo. s. iuncturas

Et oportet ut deuitent ꝛc. In hac parte ipse ponit regimẽ qua tum ad cibuꝫ ꝛ potũ primo circa cibum fo circa potum ibi. Et deuitent potare ꝛc. dicit primo ꝛ os ut deuitent carnes grossas hoc precipue ucrũ est in dolore a cã frigida ut plerũq; cuenit. ꝛ sal sa oia ista sunt supra declarata ꝛ assalzesliud nõ reperio quiꝫ sit sed debet eẽ genus salsimenti ace tosi q̃ nocet ut patet per dicta addit Et ex olleri bus deuitent ea que sunt sicut sicla ꝛ bautie. i. pa stinaca ꝛ citroli ꝛ aqua mellonis addit nocent ei s. talia proterea q̃ generant humorem aqueosuꝫ addit ẽt dubitatiue dictum est supra q̃ prouoca tiua ꝓueniunt igitur ista conueniunt. ideo dixit ꝛ conferunt per prouocationem. s. aligs posset di cere hoc et respõdens dixit. Et diuersificatur dis põitio eorum. s. prouocantium i corpoib⁹. s. quã tum ad iuuandum ꝛ nocendum. quoniam i corpo ribus mondificatis actu egris, a materia grossa ꝛ flegmatica in declinatione prouocantia ꝓueniũt ut supra est dictum. Jn sanis autem siue ne tris ad ꝓcussionem ut hic non conueniunt ris propter nimiam ipsorum humiditatem. tum etiã quia disponunt materias ad fluxum ꝛc. hoc est quod intendit dicit secundo circa potum. Et deui tent potare uinum plurimum et grossum quia no cet. humores commouẽdo ꝛ subtile prouocando nocet ꝛ neruis ut supra fuit declaratum in que stione de hac materia ideo addit. Jmo cum ui num omne scilicet oportet deuitare tamen ꝑcꝛ pue dixit grossum in uia iuuamenti cum generat grossum nutrimentum quod in causa frigida de qua est hic specialis intentio est discunueniens. addit continuando in cibis generaliter. Et ciben tur eis que sunt bone digestionis ꝛ uellocis de claratum est supra naꝫ calida cibaria que conue niunt in morbo conueniunt etiam in preseruatiõe ut patet addit. Addit ponendo regimen circa ali am rem non naturalem. Et oportet ut deuitent replectionem ꝛ anichilationem ad exercitio ꝛ de uitent cum boc superfluitatem in labore ꝛ exerci tio et ꝓprie super replectionem. Jsta omnia sunt declarata supra in capitulo causarum addit circa quoddam anexum exercitio. Et deui tent cobitum patet quomodo multipliciter noce at non est hic mozandum ponit consequenter os dinem circa balneationes et dicit. ꝛ minoent in balneationibus. i. ex balneationibus ꝛ dicit liter ra exteriora ꝛ adducit rationem. quoniam ipse li quefaciunt humores et faciunt eos currere ad iũ cturas relassãdo ꝛ meatus aperiendo. addit tamẽ unum aque termarum conferunt eis in bona egri tudinis de bis late dictum est supra ponit conse quenter unam obseruaꝫ cum corpus uult uti bal neo etiam minerali ut dixit. Et ex illis que conse runt eis in ꝓincipio balneorum. i. termarum et

post ipsarum expletionem & in medio introitus ipsoz in ipis & effusio aque frigide sup iuncturas. Sunt enim i principio ne reliquie materie fluctes recipiantur in iuncturis i medio & pueniunt partim ad eandez intentionē. partim ad ꝓseruaſ nutrimentum eaꝝ. in ſicturis & postremo ualet ad eandem intentionē ubi ti essent iuncture debiles post balnea calida si exhiberetur aqua crede qō nimis nocerent. Ideo elegāter addit id ꝺbere obſeruari. ſi nō eſt aliquid qō prohibeat ſiō debilita te neruorum & addit. Et quandoq; afferāt ſi nō camentum. ſ. ne debilitate neruorum febres dicit ultimo Et os ut non dormiant ſuperi cibum oīno quonia & ex rebus nocibiliꝺibus eis ꝓs & quonia caput tunc uaporibus repletur & reumectatur & ſiter neruī & mēbra neruoſa & iuncture debilitantur & remoliuntur &c. ꝓs ꝺsciderāti ea q̄ dicta ſūt ſupra lege totam litteraꝫ quia clara eſt & ſic finis capituli huius.

De cura que magis propria eſt ſtatice & doloribus anche.

c Ira que magis propria ē &c. Dec eſt tertia ꝓs principalis prime partis huius tractat⁹ in qua ipſe ponit ſpecialiter curā dolo ris ſtatici & anche & diuiditur pars preſens i duas partes quoniam primo ipſe ponit curam borū doloum magis generalem. Secundo magis ſpialem & me dicinas appropriatas. Ibi in rubrica. Embdo ce pſio calm & in tres diuiditur quoniā primo ipe ponit curas doloris ſtatici generaliori modo ſo & magis ſpialr. Ibi in illis vō que de eis ſunt ſan guince i prima parte ꝓo cura generali ipe remittit nos ad ea q̄ dcā ſunt ſupra cal⁹ generali in cura & adducit rōnem q̄ de doloze ſtatico facit ſpe ciale determinaē ultra illaꝫ generalē de doloib⁹ iuncturaꝝ igitur dicit. Cura que magis & ſtatice & doloribus anche & genuum. i. e non ſic aliis do lor aliarū iuncturarum & q̄ os ut reddeatur in cu ratione eorā ad caſū in doloibus iuncturaruꝫ os q̄ poſſet aliquis dicere dubitatiue quō & recurenī ad caſū generales. ſi & hic poneñ cura que eſt ma gis propria ſtatice &c. Rñdēdo dicit & tu quidem ſcis. ſ. ex eis q̄ ſunt dcā loco allegato ubi erat ſermo de repercuſſiuus. q̄ ipſi differūt ab aliis doloribus iuncturaꝝ. & declarans dixit. & eſt idem cū dictis in loco allegato. Nam repercuſſio in principio. ſ. facta egritudinis quandoq; nocet eis nocumē to nebenēsi & tanto. ſ. nocumento nō nocet ſi fiat in aliis doloribus iuncturaꝝ & declarat ſic dicens quoniā mā profunda eſt. ſ. illa que iam eſt ſtura. & repercuſſio retinet eam illic. ſ. in profundo tali um iuncturaꝝ & ponit eam talem. i. taliter opat repercuſſio uel medicina repercuſſiua in ea ꝓo fundando & incrudādo q̄ difficilis fit eius reſolu tio & ꝓeparat eam. ſ. materiā profundando intra iuncturas ut diſſoluat iuncturas & ita ipſa diſſoluet iū curas abſq; repercuſſione ſimiliter. i. per hoc q̄ materia aliquādo ibibitur in ligamento de ſe & cō ſequenter ellāgatur ligamentum fit diſſocatio iū cture. ita & cū per repercuſſionē profundetur mā interius habilitabitur iuncturaꝫ ad diſſocatiōes & eandem modum per quem & aliquando diſſocat ſine repercuſſione ut eſt dictum. & ſic duplex ꝓ rep cuſſionem in dictis iuncturis ſequitur nocumen tuꝫ quod non ſic ſequitur ꝓ repercuſſionē in aliis ꝓ boc. ſ. ꝓ dicte ſūcture ſunt magis profunde vn de apposito repercuſſuo. in dictis ſūcturis mate ria magis profundatur unde fit difficilis reſolutio ita etiam ꝓpter illud diſponuntur iuncture ad diſſocationē ſeēm modum dictum. Et ꝓpterea ēt ut ſupra dicebatur. Raſis i de iuncturis ꝓobi bebat repercuſſiua localia & frigida q̄ in ſtatica. etiam ſi a cā calida quodāmodo ꝺbureretur dice batur ſi q̄ ubi eſſet ueheme ntiſſimus doloz. ita ut dubitaretur de diſſolutōe uirtutis ſi illo cāu ap ponerem⁹ frigida prebeligēres materiaꝫ ingroſ ſari & reducari & iunctura habilitari ad diſloca tionē q̄ diſſolutionem uirtutis & meatem & hoc to tum pendet ex ꝑs & tales iuncture ſunt magis ꝓo funde aliis vnde in aliis principio ſturus & poſt q̄ aliquid ſturit deinā repercutius ubi in iſtis nō ſumus anxi repercutere dicebatur etiam ſuper ti mozem eſſe in iuncturis ſpatule & ſic ꝓs quō & ſtatica & doloze anche & genu eſt cura ſienda ꝓpria ut dicit teſ⁹ noſter. totum eſt clarū ſi declaretur quid ſit ancha & ſia & ꝉs & ſupra ſit dictū tamē & utiliter hic repetetur. Eſt igitur notanꝺ q̄ an cha ab auctoꝛib⁹ ꝺupliter accipi ſolet uno modo generaliter & cōiter ꝓo tota nate & comprendit iūcturam et coſtam aliquando ꝓo ſola iunctura ꝓpoſita ex oſſe anche et coſſe. nā in oſſe anche & cōcauitas ꝺdam appellata piſſis qua egreditur extremitas ſuperioꝛ oſſis coſſe & uertebraꝫ appellatur & in ea inuoluitur. Et ipſa cōi vocabulo et large ſumpta ꝓpriꝰ dicitur ancha ſtricte aūt ſumpta ut ſta & ſi apparet quid debeamus aliqui intelligere per anchaꝫ & aliquando per ſiam ita ꝓoloꝛem anche. & per doloꝛem ſic in ꝓpoſito cum dixit cura magis ꝓpria ſtatice & doloribus anche ibi ancha ſumebatur ſtricte et ly & teneba tuꝫ expoſitiue ut eſſet ſenſus cura ꝓpria ſtatice et doloꝛibus anche &c. et hoc eſt quia ſumendo ancham large quilibet doloz in ancha illo modo ſumpta accidens a materia ſit a materia in loco ꝓfundo recepta ut ꝑs conſideranti &c. Et ex ꝑs iam patet tota littera data lege eam tu uſq; ad illam partem in illis uero &c.

In hac parte autem ſpecialius proſequitur ponendo curam horum doloꝛum ſecundum ſpeciales cauſas ip ſoꝝm duo facit quoniam primo ipſe ponit curam magis ſanguinee ſecundo flegmatice tan quam plerunq; occurrentium ſecunda ibi illi vō qui flegmatici ex eis &c. prima etiaꝫ poſſet diuidi quoniam primo ponit utilitatem uomitus. et ſolutionis partes patebunt legendo litteram

ꝺtinuaꝫ primo dicit in illis uero.ſ.doloribus que de eis.ſ.mẽbris ſunt ſanguinee ō rebus magis cō ferentibus eis eſt ſtoia ꝑ cum per eam ꝺuenſeter facta materia ſuiſſicẽter diuertatur et euacuetur Ideo addit.et iuuantur in diſpoſitione.ſ. ſubito per ſtiam in primis.ſ. in principio facta ex manu .ſ.ex una brachij.ſ. baſilica diuerſe partis ut ſupra eſt declaratuꝫ ad debite diuerteñ. deinde.ſ. in proceſſu fluxa materia ad euacuandũ ex pede.ſ. fiat ſtia ex ſafena uel ſtatica ut pa uloꝑoſt uidebi tur euacuaſi ab ea que directionẽ bẽt aſpectum ad locũ ut ꝓuenientioꝫ fiat euacuatio materie de inde ponit unaꝫ regulã bene obſeruañ in cãu iſto dixit.Et non fiat ſtomia ex pede niſi poſt ſtiaꝫ ex manu. ꝛ ratio eſt qñ ſi primũ fieret ex pede que ẽ euacuatiua ſtia ꝛ non eſſet facta ex brachio. que eſt diuerſiua uerſimiliter ſtãte corpoꝛe pleno ut in principio multo plus atraheretur ō materia ad locum q̃ euacuaretur per partẽ. ꝛ hoc bene nota te. Idem eſt dicendũ in ſimilibus.ut ſi eſſet apoſtema calidum in matrice uel teſticulis nũquaꝫ maxime i principio eſt fieñ ſtia ex ſafenis niſi pri us ſit facta ex baſilica.Et ſit iuuamentũ ꝛc.Hũc ꝑiter ipſe ponit iuuamentum uomitus ꝛ ſolutio nis in caſu ꝛ dixit .

Et iuuamentum ſit ex eis per uomitum. hoc maxime uerum eſt cum alia materia eſt ſan guini mixta ut collera.uel ẽt collera ſola.qñ per uomitũ diuertitur materia ad oppoſtuꝫ ẽt mate ria calida faciliter ẽ uomitu educibilis ꝛ addit ō uentris ſoluticẽ. Uentris autẽ ſolutio quando qꝫ uſuꝫ ad finẽ poſtponitur.ꝛ adducit rationẽ du plicẽ. primo quia dixit et.ſ.qz eſt ſufficiẽtia in uo mitu fortí. fortí.ſ.non tantum ad diuerteñ ſ pin cipio.ſed etiam ad euacuañ ſecundo ꝺtinuat nõ fit ſolutio per decoſium.ut non trahat ſolutio uen tris materiam ad inferiora vnde ſit diuertur ẽt ipſius parꝫ faciliter mouertur ad anchaṁ . Ad dit niſi ſciatur ſit parua.ſ.materia quoniam ſtãte modica materia pecãte ꝛ corpoꝛe non repleto.nõ fit timor in ſolutẽ ventris ne materia fluat ad an cham quoniaꝫ illa modica materia in utrute po tionis nel ſolutiui decoſium per uentreꝫ educitur.

Addit poſter de bono.ſ.regimine eſt ut ieiunẽt duobus diebus deinde ſlobotometur.ſ . ex appro priatis uenis qñ per tale ieiuniuꝫ niſi corpꝰ mi nuo inflamaretur ſit aliqualis minoratio materie unde natura redditur auara ꝛ ſic materia nõ red ditur apta ad fluxũ ſuplet igitur uicos ſloie diuer ſere.et hoc fieri poſſet in corpoꝛe timoroſo ad flo botomiã de venis magnis qñ quidam timẽt illaꝫ ꝛ nõ ſtiam puerũ ut pedeꝫ ꝛ tunc illud ieiuniuꝫ ſuplebit ꝛt dcũm eſt ſi corpus fuerit de illis qui ſa ciliter roll eant ieiuniũ ideo ꝺtinuañ de uenis pe daꝫ dixit. Et ſcias q̃ ſtia ſtatice uene magis iuua tiuꝫ ẽ in ſtatica q̃ in ſafena qñ directionẽ habet aſpectũ ad ſtã q̃ ſafena ex quo ſia eſt in parte ſil neſtri natis ſituata ita ꝛt uena ſtatica ẽ in extrin ſica ꝑte pedis ſituata ubi ſafena ẽ i- domeſtica ad

dit tñ ut plurimũ ꝛ dixit. ubi ſit dolor leniꝰ exten ſui ſiluerſti.ſ.tibie ꝛ ſupple i domeſtica grauioꝛ parte tibie.ut aliqñ ꝺtingit addit ꝺtinuãdo. ymo ſit purus.ſ.dolor in domeſtico ꝛ ſuple nõ in ſilue ſtri declaratur.ſ.q̃ ſit i domeſtico ꝑ dolores ut.ſ. ſit rubeus.ſ.coloꝛ tibie cuꝰ extẽſio ex domeſtico ſuple ſit tñ.Iſto cañ dixit qꝛ erit tunc ſafena ma gis oſterens eĩ q̃ uena ſtatica .ſ.ad flobotomãduꝫ ꝛ hoc erit quoniã tũc illa uena ſtatica magis im mediate educet de mã ſiocta ex quo exꝑandituꝛ per ꝑtẽ domeſticã addit remouendo dubitatiẽs quãuis ambe ſint duo rami uene unius ſicut bazi lica ꝛ cefalica in mãibus ſuple ꝛ ſi ſint rami uene ciuſdeꝫ tñ i diuerſis mẽbris ſtiam in eis fcã diuer ſo modo ꝺuenit qꝛ in paſſionibꝫ capitis ſtoia ceſa lice proficit. ꝛ nõ ſic baſilice in paſſionibus autez epatis ꝛ naturalis magis proficit bazilica ꝛ non cefalica ſtia. Idẽ dico de iſtis ramis ſtatice ſia ſene licet ex eodẽ truncho oriantur tñ inequali ſeruñt quoniã illa que ſtatice magis ualent i paſ ſione ſie ꝛ illa que ſafene magis ualẽt in paſſioni bus matricis ꝛ genitaliũ in viris ut expreſſe decla rauit.B.in ſuo de ſtoia diſtinctione tertia cap. quarto hoc dictũ eſt utplurimũ ꝓꝓſimile ꝺtinge tiam quã poſuit.d.A.hic nã ubi mãifeſtatur expſ ſe q̃ mã ſtatice intenderetur ad interiuꝰ tibie uel pedis ſtoia ſafene eẽt ꝓuenientioꝫ et hoc manife ſtabitur ex colore ꝛ doloꝛe extenſio per partes de mẽticam tibie quomodo autem ꝑfilia ꝛ cefali ca ab eodẽ truncho ramificentur ꝛ ſafena ẽ ſtati ca etiam ab eodem eſt declaratum quarta primi cap.ꝓopoſito ubi ẽt ponitur iſta ſnia. ut hic ẽ ego alias declaraui ipſoꝰum uariã utilitatem in diuer ſis ꝛ breuiter dixi q̃ licet ab eodem trunco rami ficentur quoniaꝫ tamẽ ad ipſos terminantur alie venule parue a quib⁹ ſit eẽ euacuatio cũ ſit ab illis euacuatio ꝛ ille ꝑue verbi gꝛa ſaphenarum ſmediatioꝛem habent colligentiam cum matrice q̃ cũ ſia ꝛ ẽ uene parue ad ſtaticam uenam ter minates ſmediatioꝛẽ hẽnt cũ ſia colligẽtiaꝫ.tñ ſit ꝛc. Idez debes intelligere de cefalica ꝛ baſilica reſpectu capitis ꝛ naturaliũ . addit uerum.B. rememoratur ſafene.ꝛ uene curuature policis.ſ. in curuatura pollicis exiſtente tñ.i. de iſtis facit mentõẽ tantum q̃ tuuãt ; tali doloꝛe ſtatice.ſ.in quoda de boc ſpeciali tractatu quoniã i ſuo ō flo botomia ō ſtaticis uenis ad hanc utilitatem facit mẽtionẽ.Et addit ꝛ ſtia uene curuatiue pollicis magis iuuatiua eſt q̃ uene ſtatice ꝛ ſafene ſimul. hoc ẽ uerũ ſi intelligaꝫ diuerteñ quoniã euacuañ non eſſet uerũ cũ ꝑ illas tãq̃ ꝑ trunchos maioꝛes et directioꝛes melꝰ poſſit euacuari mã q̃ ꝑ iſtas puam uenã q̃ eſt ramus alteriꝰ illaꝫ tã ad diuer teñ ut dictũ eſt qñ ꝑ cãm debilitaꝫ nõ poſſemus ad aliam ſtiam diametrã diuertere tũc ſtoia illi tio eſſet ꝺuenientioꝛ ut ꝓs intelligenti addit.Et ex eis.ſ. uenis pedis que flobotomãtur.ſ. in cãu iſto eſt uena q̃ ẽ inter minimum et ſecundum pedis et flobotomatur poſt ipſam uena ſtatica quoniaꝫ primo facta flobotomia diuerſiua per aliam uenã

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

tunc conuenientius fiet flobotomia euacuatiua p uenam staticam. ut dicebatur paulo ante de alia parua uena quoniam etiam talis que iacet inter minimum ⁊ secundum est ramus staticę sicut illa que est incuruatura policis est ramus safene. Et addit verificando quod dictum est. Et dicitur q̄ hec uena. ſ.in flobotomando in casu nostro est magis iuuatiua quaz uena staticа ſit diuertendo sicut saluatela que est in manu inter minimum ⁊ secundum est magis iuuatiua q̄ basilica in egritudinibus epatis ⁊ splenis. hoc est uerum modo exposito quia ista saluatella plus iuuat in egritudinibus epatis diuertendo quaz basilica ut patet non tamen in euacuando. ideo igitur est intelligēdum de ista uenis minuris pedum ad comparatōnem staticę uel safene. Et ſic patet littera clara lege eam totam ſic exponendo usq; ad iſtam ptē.

Illi autem qui flegmatici ex eis ⁊c. In hac secunda parte huius partis ipse ponit curam doloris staticі a causa frigida materiali. ⁊ duo principaliter facit quoni am primo facit. hoc secundo ipse declarat quomodo diuerse intentiones etiam quodāmodo ſdiceri concurrunt ſi aplicatione emplastrorum fortiuz in casu illo. Emplastroz quidez administratoz ⁊c. primo ⁊ duo facit principaliter quoniam primo in cura huius ipse nos remittit ad ea q̄ supra dicta sunt in cura apostematum grossorum. ſcdo ipse ponit unam descript confectionis hermetis quam supra ⁊ hic in casu illo multum laudat. secundo ibi. Et administretur post euacuatiōez ⁊c. dicit igitur primo illi autem qui flegmatici ex eis currunt curia apostematum grossorum. ſ. curan tur cura apostematum grossoz. Et verificatione curationis. i. per equales verificatur ratiōes utri usq; cura. hoc est ſi unum medicamen nuenit in certo tempore in cura apostematum grossorum. idem etiam conuenit in proportionali tempore in doloze statico cāto a materia frigida nā utriusq; ratio est una ut patet consideranti. ideo addit in ferendo. Et propter hoc non oz ut ſit presumptio ad ministrandum resolutiua fortia ante euacuationem. ſ.in doloze statico sicut etiam non conuenit in principio apostematis a materia grossa fortia resolutiua applicare propter id quod scluisti cuz eis. ſ.remedijs que diximus. ſ. supra quoniam fortia resolutiua in principio facerent ebulitiones in materia. ⁊ attraherent ad locum materiam ⁊ apostemat consequenter augeretur similiter ſi apponeretur in doloze statico a tali materia esset ſilis timor. ⁊ ſic de augumento doloris ⁊c. hoc ē quod dicit lege litteram. consequenter etiam repetit. q̄ dam de uomitu ⁊ solue ventris in casu ⁊ dixit. Et iam diximus. ſ. capitulo generali supra etiam hic paulo ante q̄ vomitus iuuantioz est q̄ ventris solutio propter motus materiei. ſ. per solutiones ad partem doloris quia per solutionem materia mouetur deorsu; ⁊ ſic quodāmodo mouetur ad locū doloris. et uomitus mouet eaz. ſ. materiam ab eo. ſ. loco doloris conuertendo in furium. Et similiter Rasis uolait ſ capitulo staticе dixit. z ſi memoz. ut non utaris medicina lassatiua ante uomitum postea ponēdo uomitum in casu ſuenieo dixit. z de eis que bona sunt in eo. ſ. faciendo uomitum est ut ſiat cum burach ⁊ aceto uncias ē solutiuum ut dictum est supra dando cum aqua trepida est cōe ⁊ non multum forte postea ſuple intendit q̄ fiat cum fortioribus ⁊ cum nucevōica ⁊ elleboro uel virtute eius ⁊ ſimilibus. de quib̄ habuistis supra descripz ideo addit. Et cuz euomuerint cum uomitiuis fortibus quibus indigetur in humoribus eorum frigidis grossis tunc oz ut occurperis vel cōcqueria id. ſ. talia fortia uomitiua ei subtiliatiuis calefacientibus. ſ. locatibus ipsa in forma emplastroz uel unguentoruz supra anch̄ apponendo ⁊ ex ista littera colligitur q̄ nōquam talia localia uomitiua debent apponi nisi prius factis talibus uomitiuis. ⁊ hoc bene notate ppter dubium tractus materie ad locum. sed ſi propter doloem sint necessaria aliqua localia ante dcās euacuationes ⁊ ne appareat defectus in operāte tunc apponamus de illis que doloem remittunt confortando ⁊ leuiter resoluendo ut supra dictus est lege litteram quoniam est clara addit ultimo circa hanc partem ad retentionem cōis erroris Et est necessaria in flegmatis de istis. ſ. passiōib̄ Iterum quandoq; ymo multotiens flobotomia p3 cañ ex his que dicta sunt supra quoniā licet habita intentiōe ad materiam coniunctam uel etiā propie annexedeñ flegmatica non cōueniat flobotomia tamen habita intentōe ad cās affectedeñ antecedentis. ut in corpore sanguineo uel alicer calido dubitando ne per caliditatem sanguinis uel collere euz sanguine misto aliud flegma subtiliaretur et ſic ad ſincturam plueret iſto cāu ad infrigidandum et phibendum fluxum ad illā partem lessam conueniens ē flobotomia et hoc sepe accidit ideo signantez dixit ymo multotiēs et ſic est clara tota ista pars lege eam totam ptinuam ſi placet.

Et administrentur In ista parte consequenter posta; oedit modum circa euacuationes fieri post quas conuenienter in casu isto applicari possunt et interius et exterius ea que subtiliant proucocant et resoluunt p̄cipaliter intendit ponere descripz confectionis hermetis quaz supra Jeram hermetis appellauit. quoniam ipsa est i hoc casu mirabilis iuuamenti et dixit et administretur post euacuationem cum eis que diximus. ſ. flobotomijs uel uomitu de medicaminibus. ſ. ex diureticis et ebibitis. ſ. ad intentiōnē dictā. ſunati bus ad doloez ſicuraruā et ponit medicamen ber metis dixit medicamē hermetis propie. ſ. conuenientissimum ē. Illa B medicamen est mirabile valē. Rx. camedreos gētiāe āboz an. ʒ.9. artistrologie rotūde. ʒ. ij. seleos rute ficce lib̄. i. teriāz ⁊ cubellēr cebellos ſbili cuī dossis. ſ. in pulucre ſt cocleari um unum cum medico scilicet idromellis mense stum est ex simplicibus supra declaratis q̄e ist ō

medicamen est multū prouocatiuuz ꝛ ericatiuū ꝛ unctuaruz confortatiuum ꝛ educit per suscōē ut supra dicebat et est timor usus eius in estate. Ideo supra laudabatur ī vere addit ꝛ admistrē tur ēt vaporationes ꝛ embroce resolutiue ꝛ aque termarum de quibus oibus dictū est supra quō ī hac intentione uale&t. addit quod si non ex cussat .ꝛ.q. pietum est de uaporatōibus ꝛ embrocis ꝛc. tunc cristeriza. ī. cum cristeri forti excoiatiuo ut dicebatur supra de mente Rasis dixit sic repeto. quoniam vtile post purgationem maioz cura sunt cristeria que atrahunt materiam tali attractōe. q̄ uulnerantur intestina ꝛ exire faciunt sanguiné ꝛ tunc cessat dolor eadez die. quod ego uidi dixit ipse. plusquam in mille bolbus ꝛ addit ꝛ nunquā uidi aliquem qui uteretur istis medicinis quin ex toto sanaretur uel aleuiaretur nisi fit ita fortis. ſ. cā q̄ indigeret ustione ꝟ ipse. Et ego dico pro uero dum essem inuenis doctor trium agnotum qō usitaui unū armigerum patientem. fiaticaz q̄ fuerat eger multis mensibus ꝛ cum feci sibi tale cristere. ꝛ excoiatis intestinis fuit subito curatus habui inde magnum honorem verum ē quod ali qui utuperāt sed re uera in homine robusto ba bente intestina fortia. quādo reliqua non sufficiūt de factis ut dixit. p. ℞. laudarem ego fieri aliquō tale propter cuius utiliratem in casu hic ponam duas descriptiones in casu ualēt prima est Rasis loco allegato sub hac forma ℞. corticū radix ca peris corticis coloquintide centaure minoris cucu meris asseninī corticis agarici an. ʒ. v. ꝛ coque in tribus libr̄ aque donec remaneāt due tertie lit. f yviij. deinde colla ꝛ pone mel ꝛ oleum ꝛ fac cri stere. ꝛ iustinet quāto magis poterit. pono nunc aliud quod est sic forte non tamen sicut precedēs habet cum ℥ uirtute mitigando doloꝛ omnez ar teticum uel fiaticum fit ut infra. ℞. bletis mercu rialis an. ℥D. ī. furfuris fenugr̄ ameos carni cen taure minozis florum camomille an. ℥D. ī. coquā tur in aqua ꝛ collentur. ꝛi collatura ponatur bi dicte. ʒ. i. Sacapūi. ʒ. i. fallis gemē. ʒ. ʃ. mellis ʒ. ij. olei camomille. ʒ. ij. misce. Nota ti quod an tequā ponantur dicta cristeria. ꝛ maxime primū patius debet apponi cristere linitiuum fecum educ tiuum ꝟ notate. Addit deinde administrentur uā tosse super ancham cum incissione ꝛ sine incisiō ne. Nā tales atrahunt materiam ad superficiem ꝛ si fuerit materia sanguinea educitur per scarifi cationem. ꝛ si nō fuerit sanguinea saltem extrahi tur ita ut postea relique medicine melius eam re soluere possint. Rasis tamen in tractatu ut supra posuit eam ad verificandum dixit accipiat uento sam cuius orificium fit magnum ad quātitatem palme manus ꝛ ingrediatur ꝛ orificium superius optime claudatur ꝛ ponatur super ancham et immediate adherebit ꝛ sic stet per duas horas postea admoueatur ꝛ iterato ponatur usq; dum uesicetur ꝛc. postea obserua circa ꝟ q̄ dicta sunt supra. Addit vltra ventosam ꝛ si non sufficit. po ne rubificantia ꝛ vesicantia de quibus dictum ē supra ꝛ non consolidentur scilicet ulcera facta donec sanetur. ſ. patiens ex dolore apponēt semp aliqua attractiua ꝛc.

Et emplastrorum In secūda parte princi pali huius partis ipse ponit intentiones contrari as contingi in aplicatione emplastrorum fortiuz in casu ꝛ paimo ponit casū q̄ ponuntur acuta in casu dicit igitur emplastrorum quidem admistra tozum in eis. ſ. conueniēter nolūt acutos propter duas intentiones. ī. curant medici ꝛ intendunt vt sint acuta propter duas intentiones quarum vna est resolutio. ſ. fieſi. de materia difficulē resolubi li ꝛ altera est attractio ad exteriora. ſ. ex profūdo ista duo faciunt ut medicus intēdat in casu acui tatem emplastrorum ꝛ abozetur eorum acuitas. ponit contrarias intentiones que ad unam redu cuntur propter quandam intentionem. ꝛ est quō sita. ſ. acuitas emplastrorum exicat materiam ꝛ in lapidefiatem conuertit. ſ. propter fortem reso lutionem que fit in subtili pius materie ꝛ dimit tit eam. ſ. materiam non recipiēt medicinā. ī. non recipit cum est lapideata vtilitatem ex medicina Ideo addit corolarie. Quādoqdem oportet ut nō demittatur lenificatio. ſ. quando misceatur cū re solutione aut saltez ei succedat sicut est supra nic tum addit ultimo ꝛ quandoqs sunt necessarie uē rosse ꝛ eam apposittio propter attractionem nictus est ꝛ sic sit finis capituli. In capitulo breuiter babuistis primo quomodo cura fiatice est sibi pro pria ita quod est diuersa a cura aliarum infecti rarum precipue in hoc quod in principio alicuius doloeum licet repercute materiam in fiatica autē non licet dictum est nisi materia sua acuitate tan tum doloem impimeret quod esset timor ō mo te. quando tunc anderemus. Dabuistis cause quenter causam huius ne materia profundetur ī ipsa fiatica ideē dicebatur de genu ꝛ spatula. Et ubi sit aliqualis doloꝛ debemus ipsum mitigare cum lenitiuis resoluen. ꝛc. Dabuistis postea q̄ in causa sanguinea flōmia est de rebus magis cō ferentibus facta primo flobotomia ō brachio po stea de pede ꝛ ibi adebatur quod nunquam in ta li casu fiat flobotomia ex pede nisi post flōtom ex manu. Postea dicebatur quomodo i nemi tu est magnum inuamentum in casu etiam ali quando ex solutione sed ipsa interdum postponi tur usque ad declinationem ꝛ fit sufficientia i no mitu. Postea babuistis quomodo flobotomia fiatice vene est magis inuatiua q̄ safene nisi ma nifestaretur quod materia ēriuaret magis ad sa fenam quia. ſ. esset maioz doloz in parte domestī ca cruris. et doloz rugidus ibi alteratus. Po stea babuistis quomodo uena curuature policia inuatior est in casu q̄ vena fiatica uel safena. ideē ēt dicebat ō vena posita iter minimū ꝛ secundū pedis sicut ēt dicebat de flōmia saluatene magis Innat in passionib̄ ēt ꝛ splenis q̄ flob. bozilice torū istud intelligebat q̄ est intentio diuersēdi vt ē in pein. sed vbi ē intentio euacuāt sec̄ ē dicēti

Vbiſtis ſit q illi q patiũt dolore a mã ſtatica
curãtur curſu ſ. ſicut curãtur app. groſſa vſi non
debẽt applicari ſ ſolutiua fortia añ euacuat mãe
t ibi ẽt repetit de vomitu qũ ſumãtur ẽ q vtris
ſolutio t ibi dictũ eſt de mente Ratio q nunquã
os medic ſi ſtatica ſoluere niſi pr vomitũ puoca
uerit t ipſe poſuit vltimũ in caſu ꝓueniẽs ex ban
rac t aceto t ſ. idromelle. Poſtea dixit p ea
cuationẽ ꝓpetere ſubtilatiua t puocatiua interi
us t exteri inter ſumeſ laudauit medicamẽ hez
metis t ibi poſuit deſcripẽ eius extrinſecus laudauit
embrocas fumẽtatões t huiuſmodi. Dabuiſtis
ſit q illa qñ non ſufficiũt tũc criſteria fortia cõ
ueniunt. Et ibi dabuiſtis dictum egregiũ Ra
ſis qũo non vidit aliquẽ q vtereſ eis p mondificа
tionẽ q nõ ſanaret ꝛc. Et poſtea duiſtis ſi iſta nõ
ſufficiunt tunc vtẽdre e medicine veſicatorie ſunt
neceſſarie. Poſtea dabuiſtis qũ in ꝓpoſitio
ne emplorum acutoꝝ ſunt contrarie ingreſſio
nes in caſu quidem cõueniunt ꝓo quãto atrahũt
ex profundo t reſoluũt t nocent ꝓo quanto indu
rant materiam. Et ibi dabuiſtis cozelarie quo
miſceant uel ſunt miſcenda ſecum molificatiua.

De embrocis.

Emantur olei Sequitur
ẽ embrocis
rubrica ꝛc. trinuatur ad precedẽti ſic
quoniã ſupra in ca. poſuit curã genera
lem ipſi ſtatice per can. t medicinas generales.
Tunc ipſe enumerans medicinas magis ſpẽa
les t primo locales ſecundo ſoluentes t numerã
do locales numerat eas que maxime faciunt uti
litatẽ factis purgationibus t primo numerat em
brocas t unctiones ſecundo empſa t epitimata
Et boe eſt quod dicunt tres rubrice futuroꝝ ca
pitulorum de prima parte embrocarum. Dicit
ergo ſumat ſupra olei de allũa lib. i. t aceti lib. .5.
t nitri quarti lib. .i. .5. .ij. ẽ cardamõi. ẽ .i.5.
t yſopi. ſ. buide. ẽ .i. .5. ſumergat in eo lana t ua
poretur cum eo locus. In caſu iſto multum ualz
oleum de allũa qñ confoꝛtat membra neruoſa
t calefacit diſſoluendo. Tã allũa idem eſt qõ ci
perus de quo dictum eſt ſupra quomodo valet ni
trum t cardamomum manifeſtum eſt quomodo
valeant in caſu ericaſi t atrahendo t diſſoluen
do acetum ponitur ad penetrationem yſopus bu
mida ad molificationes prohibendo lapideitatẽ
ẽt mitigat dolorẽ addit. Et adminiſtrentur tine
ere age medicinarum ſingularium reſoluẽt precti
ctarũ in hoc ca. ſicut ſunt gentiana. Camedreos
Ariſtrologia. Centaurea roſmarinus berbonica
yna t ſimilia. Et iſta eſt cõis ꝓatica q facta pur
gatione fiunt tales tineꝛ in quibus infundit eger
ſecundum Anchas t aliquando eũ vapoꝛe ab il
lis decoctionibus reſoluto fiunt Struſſe t multũ
valent in caſu addit. Ea vo ex ꝗbus fiunt vnctio
nes ſunt ſicut oleum coſtinum t oleum de Euſoz
bio t oleum de piritro t oleum de Caſtoreo que
adminiſtrantur poſt mondificaꝛ. ſ. talia adminiſtrã
tur t adminiſtrari ſoluz debent poſt mondificaꝛ
toum eſt clarum addit. Et cerotaria cum oppo.
t Euſorbio t oleis predictis. ſ. ponj poſſunt t in
caſu multum valebunt.

De Emplaſtris t Epitimatibus.

Mplaſtruz reſoluens
Poſequitur conſequenter circa Em
plaſtra t epitima t poſſet diuidi calz
in tot partes q ponit deſcripẽ partes patebunt di
cit primo cõumerã. vnam deſcrip. in forma Em
plaſtri. Emplaſtrum reſoluens. a primo atrahẽs
materiam ad id quod apparet. i. ad cutem ex p
fundo t ſupple poſtea vltima reſoluens ꝛc. Nã le
minio rute ſilueſtris bacharũ lauri ãnidem nitri
ſceba omnia iſta ſunt clara armeni poteſt intelli
gi ſceba illius contracte naꝛ ſceba eſt ſpecies ab
ſenti dicitur herba lombricoꝝ vel aliter vt ly ar
meni ſit aliud ſimpler quoniam reperitur. apud
auctores armentrias t eſt ſali in caſu conueniẽs
vnde fit ſal ſali t eſt attractiuũ fortẽ t ueſicatiuũ
vnde forte dicitur armeni ſed primus ſenſus eſt
probabilior ſumitur ibi herba lombricoꝝ illius
contracte que fortioꝛ eſt cotidiani ꝓ vulpe col
loquintide amcos cotidiani eſt carui egreſſe
valet precipue ſecundo can. omnium añ auf. iij.
omnia ſunt clara rute recentis non ſicca ne ſis ni
mis acuta picis cere armo. omnium añ octauam
ſ. partem de auf. iiij. ſ. auf medium bezard auf
v. notate dicit Symon t egregie q auctoꝛes pez
bezard generaliter intelligunt omnem medicinã
liberanẽ a uenẽo aliquando intelligunt triachas
aliquando intelligunt galbanum propter excelle
tem virtutem eius contra venenũ de quo mirabi
lia dixit. d. A. ſecundo can. cap. ꝓpio quomodo
ſit triacha omnibus venenis uide tu ibi aliquan
do intelligunt lapidem quẽdam qui dicitur lapis
bezarde generatur in oculiꝭ Ceruꝛ orientaliz
vt etiam vidi ab arabi moyſe in quodam ſuo tra
ctatu ſed Symon ponit modum generationis ei
vide tu preuiter hic dominus A. per bezard inrel
Lepit galbanum q in caſu iſto valet ut ea. ꝓpriꝭ
Oppo. ſulfuris quod non tetigerit ignis quoniaz
ignis debilitat virtutem eius vt etiam patet ſecũ
do can. eſt medicina fortis multũ ymo vſq in ẽr
to exicat ambor autez añ auf. iiij. fiat ex eis em
plaſtrum. ſ. diſſoluen gumoſi vino t poſtea puſ
ſuper alpergendo t cum cera fiat emplm vel ce
rotum ẽ forte multuz vt patet conſideranti addit
continuando in emplis. Et ſi leniatur ſtatica cuz
ſtercoꝛe capitno t aceto fortiz. ſ. infuſſo ſtercoꝛe
in aceto ut alias dictum eſt erit ſicut medicamẽ
de ſnapi. ſ. quantum ad atrabeſt t dolocem mitri
gaſt t melius eo t magis innatiuum ipſo quoniã
in ſtercoꝛe cum boc qẽ uirtus fortis in atrahẽdo
etiam ẽ uirtus confoꝛtatiua addit. Et Empla ru
bificantia t ueficatia bona ſunt ualde ſicut ſaliq quo

niam materiam atrahunt forti ractione de eis dictam ẽ supa inter cetera laudabatur mel qua cardi ꝛc. ꝛ posui vobis mõm extractionis eius ad dit portendo modum vsus vesicatii ꝑ ogatõs ꝛo rus ꝛ dicit. Et os vt perfoentur uefice .ſ. ipſis fa ctis ꝑ tales medicinas ꝛ deinde pulueriz̃etur ſup eas medicamen exicatiuum deinde iteref uefica tio uſq; quo currat ſanitas . Non latellige q; ime diate facta ueficatione ẽ ipſis ruptis q; debẽt ap poni exicantia facientia cicatrigantia ꝛ ſolidan ꝛ poſtea apponantur alia ueficatoria ſs facta pri ma ueficatione ẽ ipſis perfoatis per tempus ex eis educatur materia eus atractiuis lenibus uel cum melle non cum ficubus uel cum caulib̃ acu tis ut fieri conſueuit ꝛ hoc per notabile tempus. ꝛ cum exiſtimamus euacuatam ſufficienter ma teriam tunc apponamus medicamen exicatiuus ad intentionem conſolidañ vt mirram aloem tus gallas ꝛ huiuſmodi ꝛ ſi non adhuc apparebit fa cta vera cura neq; materia ſit ex toto euacuata tunc de nouo applica veſicatoria ꝛ fac vt prius uſ qquo currat ſanitas leq; iſam ꝛc. Addit ꝛ iterũ ſumatur lib .i. baurac ꝛ lib .i. olei ꝛ fiat ex eis epi tima ſi erit oleum antiquus erit magis cõueniẽs patet quomodo valeat aliud. Et iterum empl'a i iuuatium. B. ſtrafiſarie lib .i. fecis aduste lib. ij. piretrum lib .ſ. naſtuz̃ij lib .i .ſ. bezard .i . gal bani lib .ſ. ſulfurie lib .i. baurac tantumdem olei cotillos trea .ſ. antiqui gumi pini quod ſit equale cum bezard .ſ. in quantitate .i. libr .ſ. fiat ex eis. emplaſtrum ꝛ adminiſtretur omnia iſta ſunt ſu pra declarata recurre ſupra ꝓo verificatione po nit aliud. Et iterum ſumatur picis pars vna ꝛ ſul furis pars vna ꝛ contricti fint vt alcol .i. ſubtiliſſi me ꝛ leniatur ſuper Anchan erit i forma vnguẽ ti vt ꝛ ponatur de ſuper carta .ſ. vel petia groſſa vel coſium ꝛ demittatur vſqquo cadat per ſe po nit conſequenter unum modum ſingulorem cure ercuſantem a fortiter veſicantibus ꝛ dicit. Et ex eis que experta ſunt eſt ut colligatur planta cap ſie in eſtate dum eſt uiridis ꝛ eius contrictio opti ma fiat .i. longa fiat quoniã eſt difficilis ad conte rendum deinde agrega ipſam .ſ. ſic piſtatas ꝛ bu midam cum cera ꝛ inuiſca eaz Ancha ꝛ loco do lois ꝛ ligetur deſup ꝛ dimittatur quatuoz horis uſq; ad ſex de Capſia non habetis calm neq; a do . Auic . neq; a Serapione ſed a Serapióe ba beris ſingle calm in t dicitur ab eo rapſa ꝛ bene dicit Symon q; corupte ſcribitur debet ſcribi per c ut hic ꝛ ſcribitur per t ꝛ beuiter ẽ planta eius ſu cus ꝛ radix eius eſt foris multum in atrahendo ita q; quãdo uolumus ex profundo atrahere iſta eſt ſingulis medicina ꝛ idi dicit Serapio q; prop ter eius acuitatem oportet q; qui colligit lenire quodam lenimento ne membra nuda ꝛ facies a uapoze eius forti noceantur dicit etiam q; eius operatio eſt tarda propter humiditatem coniun ctam. Ideo ſignanter dixit .d. A. dimittatur qua tuoz horis uſq; ad ſex addit deinde ingredias bal neum .i. ſtufam etiam ad magis atrabeñ . Cum

qz parũ rotare incepit .ſ. corpus incipiat ſudare ingrediatur tinam .ſ. balneum bunnidum ꝛ ſi eẽt factum cum decoctione rerum apiopriet az eſſet conuenientius ꝛ tollatur .ſ. poſtea emplaſtrũ quẽ debuit iam multum attraxiſſe ꝛ ueficaſſe ꝛ loco eius apponatur ſuper locum lana cum tuadanto i. uitriolo prius .ſ. infuſa lana in aliquo ſuco de a propriatis ꝛ poſtea ſuper aſpergatur uitreolum ad exicañ ebdomoda vna aut deces diebus ꝛ ite rerur quoniã excuſſat aſſnapi ꝛ gumma rute agre ſtis que ſua acuitate fortius mordent ꝛ cum qua dam violentia magis atrabunt ꝛ ſic maiores cau ſant dolorem addit ꝛ iterum Saſſifragia ꝛ guma pini ꝛ iterum guma rute agreſtis ꝛ cera ꝛ oleum de ruta .ſ. ex eis fiat ceroũ erit cõueniens totũ patet ex ſupra declaratis addit ꝛ iterum piretrũ ꝛ dabeb ꝛ flos lapidis ꝛ baurac ꝛ ſaſſifragia ꝛ ſu matur ex eis emplm ꝛ qſqs additur ꝛ eo naſtur ciñ omnia iſta ſunt clara preter due ly dabeb eſt vſcbus patet quomodo atrabat flos lapidis non reperio quid ſit ſed etiam ſi eſſet lapis mola ris patet quomodo notabiliter exicat addit . Et ex eis que conferunt ad doc .ſ. fiatiçam ꝛ ad do lores genium eſt ceroz̃ ex Euforbio patet. Et iterum oleũ ℥ aliz̃ua . ℥ .viij. ꝛ aceti. ℥ .iij. ꝛ nitri ℥ .ij. ꝛ piretri. ℥ .i. infundatur piretrum in oleo ſ allzua poſt qua tuleris ipſum ꝛ pone ipſm in oleo ſ eodem tribus diebus ꝛ buliat .ſ. poſt bulitione leni deinde podiciantur de ſuper acetum ꝛ nitrũ poſtea imbibatur in ipſo lana ſoodida .i. lucida ỏ inde ponatur ſuper locum dolozoſum Anche vt patet hec deſcriptio eſt notabilis in-caſu ꝛ artifi cioſſa ponit conſequenter quatuoz alias deſcrip ad eandem utilitatem ꝛ quoniã in eis non ponun tur aliqua que non ſint ſupra ſepe declarata ſu gi-ne poslixitatem ne aliꝫ tedio fiam ipſas ſpe cialiter hic non declarabo ſed vos ipſi diſcuratis ꝛ facile ex dictis inteligetis.

De Solutiuis.

b Ona et utilia ſequitur ca pituz̃ de ſo lutiuis in caſu conferentib̃ in quo duo facit primo ipſe ponit medicinas ſoluẽ tes ſecundo in fine ca. ipſe etiã reddit ad aliqua localia ſecunda ibi ꝛ emplaſtret Ancha cum ſe ce prima adhuc in duas ẽñ primo ponit medici nas ſumendas per ſuperius ſecundo per inferius vt ſuppoñ a ꝛ criſterza fa ibi . Et cũ accidit mon dificatio ꝛc. prima ẽt in duas quoniaz primo ipſe enumerat quaſdam ſingulares medicinas princi paliſſime in caſu valentes ꝛ compoſitas ꝛ ſimpli ces ſecundo ponit deſcrip. duas ſecunda ibi Su mantur due colloquintide primo etiam ponit cõ poſitas valeñ ſecundo ſimpl dicẽti gitur primo bo na ꝛ utilia quidem ſunt pille de hermodactilis .ſ. may. ñate ſtate ꝛ pille feride. .ſ. maiores ꝛ pille ỏ copſia Meſue non ponit. Sed .d. A. ponit tres deſcrip. prima ꝛ tertia in caſu magis valent quã

secunda ꝛ prima precipue ꝛ pillꝰ de storace istas non repio ꝫ debent esse in virtute storacis de qua est supra dictum quomodo in casu valeant addit ꝛ non sunt alique .ſ. tantus vtile sicut pillꝰ iuuamenti de istis fecit multa verba superius singula riter est dictum ꝙ sub hoc titulo non reperiuntur sed bene reperiuntur pillꝰ pacifici inde supra ne ꝙs sicut iera hermetis ꝛ de hac sufficienter est di ctum recipiatur vna ꝑfectio q̄ ipse ponit aſi Je ras facit duas ꝛ sumat prima addit ꝙ bibatur in vere ꝛ ponens modū iuuamentoꝝ eius dixit ꝛ il lius. ſ. hominis qui bibit eam incipiunt eoꝝ iun cture doloroſſe rotem emittere ꝛ sudare ꝛ hoc ē ꝓpter fortem ipſius apertionem ꝛ non est in ea ſoluti⁹ ventris plurima quoniam non ſoluit niſi ꝙ agaricum ſoluentem. Ideo addit ymo mondifi cat cum ſubtiliaꝰ. Conſequēter enumerat me dicinas ſimplices hic pecipuas dicens. Ellepen ta quidem medicinaꝝ ſolutiuarum .i. fundamen ta ſunt pulpa colloquintide ꝛ centaura ꝛ gume ſ. oppo. Serapinuꝫ ꝛ huiuſmodi ꝛ fumuſterre ꝛ Lapſa ꝛ ſucus cucumeris aſſini ꝛ de iſtis omni bus dictum eſt ſupra. Et ſumantur due. Hāc conſequenter ponit deſcriptiones ſolutiuorum ꝛ dicit primo. Sumantur due colloquintide ꝛ per foentur ꝛ educatur quod in cōcaſtatibus eari eſt ex pulpa ꝛ ſeminibꝰ ꝛ carne ita .ſ. ꝙ nihil in rin ſicum remaneat ſed ſolus cortex exterior ꝛ. Jm pleantur oleo Siſamino ꝛ cooperiantur amboꝝ foramina .ſ. vbi ſunt perfoxate ꝛ dimittantur noc te vna .ſ. ſic deinde probiciantur ambe collogntī de in mane illius noctis hoc eſt mane precedenti. cuꝝ oleo quod eſt in eis ambabus in olla .ſ. coop tis ipſis vt pr̄ꝰ ꝛ fundatur ſuper eas ambas quā tum eſt menſura olei vna ꝛ media .i. menſuram de aqua verbi gratia .ſ. oleum eſſe due libre ponā tur in olla aque libre trea ꝛ quoquātur ſimul uſ q3quo diſcocte ſint ambo collogntide qz .ſ. piſſal uatur in decoctione. Cum ergo diſcocte fuerint ambe extrahantur ꝛ probiciantur ambe ꝛ quoꝫ tur aqua ꝛ oleuꝫ tempoze ſufficieſi ita .ſ. ꝙ aqua conſumatur deinde probiciatur de ſuper ellebo rus albus .ſ. contritꝰ cribellatus ſecundū quan tit item ipſa cum congelletur .i. ſpiſſet aqua vel oleū ex ipſo pulueꝛe ꝛ fiat ſicut panis .i. ita ſpiſſus ſi cut paſta de quo fiant magdaliticuli .ſ. forme ro tunde ſecundū quantitatē auellane ꝛ ſumantur de illis auellanis .vnij. numero non intelligatio pro vna poſſi quoniam dictum eſſet erroneum ſi intelligatur ꝙ ex decem ꝛ octo ad plus fiet vera cura aſſaꝙ omnia ſint expedita .ſ. ſumendo quā do expedit vnum pro vice credo etiam ꝙ erit for tis doſſis addit ꝛ ſumat infirmus poſt balneatio nem ad molificañ ꝛ ſubtilañ materiam vt .ſ. me lius per farmacum poſſit educi ponit etiam aliū modum ſic. Et modus eius eſt vt ꝓcoquaꝛ oleum cum ſuco .ſ. colloquintide recentis ſuper adendo aquam ad menſuram datam deinde fiat bullitio ad conſumptionē aque poſtea ſuper aſp gatur pulꝛis elleboꝛi tante quantitat̄ ut fiat paſta ꝛ ſequere ſicut eſt dictum in precedenti ꝛc. hoc iſtas deſcripſ ego non ponerem in ꝓatica ꝛ pio ꝑter fortitudinem ꝛ conſuetudinē olei lege ſ. am.

Et cum Accidit mondificatio hoc eſt ſe cunda pars primę partis i qua ip ſe ponit medicamina per inferius ſumenda fortia quando exibita per superius non ſufficiunt dicit primo. Et cum accidit mondificatio .ſ. vt facta ſit per ſolutionem ventris ꝛ vomitus ꝛ prolongatur egritudo ita .ſ. ꝙ non remoueaꝝ per predicta tunc tibi conuenit vt ſuppoſitoriis ꝛ medicinis faciēti exceciationem ꝛ ſolutione educentibus ſanguiñ ſ. de criſteriis ſicut eſt decoctio cucumeris aſſini ꝛ colloquintide ꝛ fel vacinum ꝛ ꝑretrum ꝛ cen taurea ꝛ naſturtius ꝛ Lapſa ꝛ eliſſatura piſciꝰ .ſ. falſoꝝum omnia illa ſunatiua ſunt in eis in hac hora ꝛ fortaſſe ſanant omnia iſta ſunt clara ꝛ de hoc vidiſtis ſupra ſententiam Raſis addit ꝛ quā doq; ponitur in criſteriḃ euſorbium ꝛ dicitur q̄ id ē nocitium valde .ſ. ſi exibeatur in principio añ alias mondificationec probibēa reliquis cō uerſionibus hoc eſt quia ꝓpter eius grande no cumentum in principio producitur eger ad mortē vnde non poteſt amplius curari neq; reciditari ſecundum ꝙ multi poſt curationem reciduāt vt conuertuntur ad ſimilem diſpoſitionem ꝓbiber ergo mortem inferendo a reliquis conuerſionibꝰ ideo addit. Jn fine vero eius eſt inuatiuꝰ ꝛ ꝓpie quando ſequiſ veſicatio quoniaꝫ tunc manifeſta tur iuuamentum eius per veſicatōnem ſubſequē tem quoniam per eam in tempoze debito factꝫ fit completa cura lege Jſam addit. Et multotiēs quidez accidit excoiatio per ſe. i. non manifeſta cauſa vt ꝙ nō ex criſteri vel ſuppoſitoꝛie excoiatiuis ꝛ fit vel euenit in ea ſanitas ꝛ hoc eſt ꝙ ita diuerſitur ꝛ euacuatur materia doloꝛe cauſans ſi ne arte illo modo inducatur excoiatio ſine a na tura tantum ponit conſequenter criſtere in caſu conueniens dixit. Criſtere bonum excoiatio nem faciens pequoquantur colloqntida ꝛ naſtur tiuꝫ ꝛ radix Laperis ꝛ centaurea ꝛ cucumer. aſſi ninuꝫ ꝛ capſia ꝛ rubea .ſ. ſicco ꝛ fiat criſtere cuꝝ aqua .i. cum decoctione iſtoꝝ collata addendo modicum mellis ꝛ olei ſi placet. Et Emplaſtreꝝ Anebam cum face .i. cum eo quod remanet poſt collaturam de rebus decoctis patet ꝙ valēt atra hendo ꝛ diſſoluendo ſupra ſunt iſta omnia pecta rata addit. Et eſt et criſteribus iuuatiuis .ſ. ꝙ oi cum eſt nunc vel id quod imediate ſequitur etiā quod dicit apponeñ eſſe exterius ꝛ melius ſit. Jō continuando dixit ꝛ eſt ex criſteriḃ iuuatiuis ꝛ iterum emplaſtretur cum aceto ꝛ ſirſure hoc ē ex his poteſt fieri criſtere ꝛ emplaſtrum ad inten tionem nſam dixit vltimo. Si autem fuerit illic ſanguis .i. in ſia qui moziatur in ea .ſ. ſia ꝙ ſi diu retur ꝛ fiat melia ſanguinea ita vt ſanguis pdat ꝓpriam formā ꝛ ſi moziatur in ea cauteriza cuꝝ auro rubeo .i. electo vel rubeo .i. rubificato per ignem locus ſanguis cauterizatione vehementi vt currat ſanguis in ea. Non intelligatur ꝙ poſt

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

cauterizatiouem currat sanguis ymo vna preci pua vtilitas cauterizationis est prohibere fluxus sanguis vt supra est declaratū sed intellexit ꝑfun detur cauterizatio vt currat sanguis .i. tantū ꝓ fundetur vt deueniatur ad illum sanguinem ita q̄si nō esset ingressatus ꝛ nō esset in membro cauterizatio tūc ille sanguis flueret ꝛc. hoc est quod intendit vr. autem fieri debeat cauterium cū aurō vel ferro fuit supra declaratum in primo tractatu. Et de modo cauterizandi in statica dictum ē in ca. ꝓprio de cura cum cauterio lege totaz litteram quoniam clara est. Et sic est finis huius cap. ꝛ consequenter totius tractat de doloribus.

De Bothor.

b

Ge bothor apparent

Expeditis istis consequēter ipse ꝓpo cōplementō istius. sen. xxii. ꝛ consequenter totius tertii can. d. A. vr cōpleatur sermo omnium cegritudinum que euenire possunt a vertice capitis vsq; ad extremitat pedum ꝛ vngauium ponit curā quazūdam spūalium passionū quaruz ali que cruribus eueniunt ꝛ sunt quedam bothor ali que pedibus ꝛ calcaneis ꝛ vltimo vngubus ꝛ sic facit nouum quēdaz specialem tractatum qui in tot partes diuidi potest quet parua ponit casa ꝛ sunt in suma quinqz parta patebunt dixit igit̄ primo in rubrica de bothor nominatis bothi ꝛ et ꝑ cētrabit determinationez apostematum bothor ad certa bothor: illa .s. que dicuntur bothim. Nā bothor absolute est apostema paruus ꝛ maxime sanguineū de istis erit determinatio i tertia quarti vbi de apostematibus determinatur absolute. Sed de bothor bothim que sunt apostemata tñ cruriū hic cōuenienter determinat dicit igitur primo hoc bothor. .s. specialia de quibus est rubrica apparent in crure nigre quasi ipse sint fructus tamarisci ꝛ grana virida magna grana tamarisci sī nō assimulāt̄ gall granū viride oꝝ grasi ꝛ frūctus arboris terbentini unde colligitur terbentia ꝛ uocatur a dño. A. bothi inde glutem albothiz i. terbentina nō igitur illa apostemata sunt uiri da ymo ad nigrum declinant sed assimilātur granis viridibus in quantitate ꝛ figura sunt ficut gal le addit ꝓ materia earum .s. pulsularum est materia uaricum .i. materia melancolica utplurimū ex sanguine facta ut supra est dictum. Et con sequenter addit ꝛ cura earum ex parte mondisi cat .s. ex flo. ꝛ farmatia ꝛc. est cura uaricū ꝛ ulcerum melancoliconum quantum .s. ad curationez ipsarum si ulcerentur. Ideo ad mondificationē recurras supra de uaricibus sed ad curam ulcez dixit quoniam can. dicemus in libro quarto Ideo supple quantum ad curam ulcerum ad illum locum recurre lege totam ꝑam quia clara est.

De Dolore Calcanei.

q

uandoqz accidit

Ponit consequenter aliud ca. de dolore calcanei ut dicit rubrica primo ponit eius causas utplurimum contingēt secundo curaz ibi ꝛ sanat ipsum dicit primo quandoqz accidit ex euētisse contrente .s. ad lapidem ꝛ bancam nel aliquod huiusmodi aut casu .i. ꝓpter causas alicuius rei super calcaneuz aut cobartatione .i. fricatura calciamenti sicut sepe euenit iuuenibus politis ꝓhi locaptis ꝓcipue pedemontanis ꝛ galicis ꝛ aliis supple similibus causis solet euenire dolor calcanei ꝛ apostema calidum in eo addit ponendo curam. Et sanat ipm embrocatio plurima cū aqua frigida ꝛ epitima de memite ꝛ bolarmeni resolūto .i. dissoluto cum memite. Memite est herba frigida ꝛ humida vt est dictum supra ex succo eꝝ fiunt trocisci memite multus laudat in oralmia.

Nota hic ꝙ talis dolor aut iniungitur apostematī non facta eius solutione manifesta aut est solutio apparens ꝛ aliqñ cuz apostemate ꝛ aliqñ sine fi sit apostema tñ sic embroca aque frigide, est sufficiens repercutere materiam ꝛ malam cō plerionem calidam remouere si vero coniunga tur solutio manifesta sic bolus armeno cum succo memite est magis conueniens vt patet. Ad primam etiam intentionem uoluit Asaranus pe cipue valere succum cozlandri ꝛ aquam rosatam ad secundam intentionez marime fuente aliqua virulentia dixit ipse ꝙ si fiat cinis de solla fustularum maxime valet idem dixit de gallis ꝛ pulmone vulpis puluerizato. Nota etiaz ꝙ nullo modo ponat calcaneū in terra ꝛ stent in quiete ꝛc. etiam aliquando est necessaria flob. stante corpore plectorico ꝛc.

De Debilitate Pedis.

f

Ist quandoqz

Ponit sequēter ca. de debilitate pedis vt dicit rubrica ita vt ab oī fere causa leduntur in incessu. Et ꝓpter causas eius de quibus tamen dictum est in cap. causaz doloꝝ unctur aruz dixit fit quandoqz in creatione. .f. talis debilitas ꝓpter parentes aſa in pedibus debiles vel ꝓpter specialem influxū ꝛ fit quandoqz debilitas ex labore plurimo vt .s. ex multa itineratione vel multa latiōe pedis coram principibus vt supra dictum est. Et ex modificatione antecedente ut qñ steterit multum in aqua vel balneo aque dulcis ꝛ ex oppillatiōe vie nutrimenti ad ipsum .s. pedez sicut accidit castratis quoniaz in ipsis ꝓpter dominium frigiditat in eis quoniā vt dixit Ari. decimonono de anima bus omnia animalia castrata alterantur in natuzas feminaruz inde oppillantur vie transitus nutrimenti maxime in extremis ꝛ fic ꝓhibito nutrimento pes debilitat. Non ponit hic curam ꝛ ꝓ cura recuras ad curam specialium causaruz locis ꝓpriis ꝛ satis dictum est supra de confor

tione iuncturarum in cap. de cautella a doloribꝰ iuncturarum lege litteram.

De Doloribus Unguum

a Propinquat cura

Ponit consequenter ca. de doloribus unguium ⁊ attritione. i. propter attritionem earū ⁊ ponit quedam que magis vallent in principio ⁊ quedam magis in processu ⁊ quedam ad liquefactionē sanguis cobagulati infra unguē dicit primo appropinquat cura eoꝝ cure suppurationis. i. apostematis in via ad sanationem ⁊ in nuit in via repercussiua non nocuerit propter attritionem factam vt est omunis doctrina Liurgicorum ymo semper cum confortatione apponant aliqua que resoluant. Ideo addit. Et ex illis que conferunt illis est emplastrum cum foliis Mirti ⁊ cum foliis cipressi ⁊ hoc magis in principio Et Emplastrum de adipibus cū simo caprino ⁊ stercore vacino ad maiorem resolutionem ⁊ mitigationem doloris ⁊ hoc magis in processu addit ⁊ conferunt ei in nus cipressi ⁊ sauina emplastrata confortant ⁊ cicant ⁊ resoluunt ⁊ sic etiam in processu ut in augūto conueniunt. Et conferunt eis fistici decocti emplastrati. i. magis in statu hoc ē magis solum ad resolueri postea addit de eis que liquefaciunt sanguinem mortuum. i. cobagulatū sub attritione est farina. i. furmenti confecta cuz oleo. i. cōmuni oliuarum maturarū ⁊ super ipsuz posita ista omnia hic posita ad dictas intentiones sunt no. ex eis ḡ dicta sūt supra sepe lege tu ibi.

De Inflatione Unguis ⁊ pluritu in ea.

c Curatur cum aqua

Ponitur cum ca. de inflatione unguis ⁊ pluritus in ea ut dixit rubrica. Ista inflatio cum pluritu pendet potissime ex extentione a uapotibus acutis facta ⁊ etiā igitur intentio resolutio ⁊ extractio dicit igitur. Curatur cum aqua maris abluendo cuz ea semp. i. sepe q̄ removeat. si sic fiat patet causa aut cuz decoctione lentiū ⁊ hozobi. i. abluantur patet quomodo valet propter aliqualem in eis virtutem calidam resoluti nam aut cum decoctione cucumeris non dominici sed assini ista est fortior quando reliquie nō sufficerent addit. Et emplastris est nenufar babet ista exteriora est bulbꝰ ⁊ magis verisimile q̄n bulbus hic manifeste valet ut supra dictum ē nenufar ade similium valet hoc est magis per proprietatem ⁊ oleum ⁊ ficus decocte coniunctim ⁊ singulariter omnia ista sunt intelligenti clara nec q̄s est hic multum laborandum ad verificationē cum ista non sint de principali intentione ⁊ de eis apud Liruzichos est sermo principuus ⁊ ad eos conuenienter est recurrendum maxime ad La franchum Mediolan ⁊ Hulielmum placentinū ⁊c. Et sic finis cum laude altissimi.

Expliciunt expositiones Magistri Johannis Mathei de Agradi Super vigesimasecundam Fen tertij canonis. d. Auicene.

Impressum Mediolani Sūmo studio ⁊ diligentia per Jacobū de scō Nazario de la Ripa Anno. M.cccc.xciij. die. xvij. nouembris.

Registrum huius operis.

a	g	n
Prima alba	casi ca. de	ſ. in materia
Expositiones	ad extrahēdū	stringēs mā
ita famulentur	determinant	et si non
ponit intentionē	situs secundū	anctoribus
b	b	o
dispositionibus	mentiōibꝰ pter	cum dixit
debet dici	nago ponendo	testum et
ymo ibi	locis ipsius	coticie uero
cedenti quoniā	diastino cum,	fortat et
c	i	p
eius que est	le compleriōes	De solutiōe
hernie intestini	cuz ei admisceā	bel ⁊ ibi
tra ipsum	petiamur	forte et si
de causis	rioza ⁊ cibus	Albefced
d	l2	q
sperice figure	eo optime	cuius ponit
lidantia. Et	crudo scilicet	finem ubi
humidum saltē	neruis crudis	quibꝰ oibus
incorporentur	superfluum	ipsa sunt
e	l	r
ter supple	autem ad	Dz ut utaſ
da subtiliatiua	cura et	post ipsaruz
uideri ⁊ non:	hanc cauſam	tūc zucēri?
Dixit ultimo	Et simplex	Dabuistis
f	m	
tas facta.	ut dixit	
solutione addit	catur de	
infusiōe paulati	do mat eriam	
cuacnata	dextre diuertetur	

Nil sine Deo a.m.

Nil sine Deo o.m.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf